

**T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
KLASİK ARKEOLOJİ PROGRAMI
DOKTORA TEZİ**

METROPOLİS GEOMETRİK DÖNEM SERAMİĞİ

Cenker ATİLA

**Danışman
Prof. Dr. Binnur GÜRLER**

İZMİR-2012

DOKTORA
TEZ ONAY SAYFASI

2003800435

Üniversite : Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Adı ve Soyadı : Cenker ATILA
Tez Başlığı : Metropolis Geometrik Dönem Seramiği
Savunma Tarihi : 09.04.2012
Danışmanı : Prof.Dr.Binnur Gürler

JÜRİ ÜYELERİ

<u>Ünvanı, Adı, Soyadı</u>	<u>Üniversitesi</u>
Prof.Dr.Binnur Gürler	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Doç.Dr.Gül GÜRTEKİN DEMİR	EGE ÜNİVERSİTESİ
Yrd.Doç.Dr.Akın ERSOY	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Yrd.Doç.Dr.Ahmet UHRİ	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Prof.Dr.Recep MERİÇ	YAŞAR ÜNİVERSİTESİ

İmza

Oybirliği (X)
Oy Çokluğu ()

Cenker ATILA tarafından hazırlanmış ve sunulmuş "Metropolis Geometrik Dönem Seramiği" başlıklı tezi kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Utku UTKULU
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Doktora Tezi olarak sunduğum “**Metropolis Geometrik Dönem Seramiği**” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

....../....../.....

Cenker ATİLA

ÖZET
Doktora Tezi
Metropolis Geometrik Dönem Seramiği
Cenker ATİLA

Dokuz Eylül Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Arkeoloji Anabilim Dalı
Klasik Arkeoloji Programı

Bu çalışmada, Metropolis akropolünde bulunan Protogeometrik ve Geometrik Dönem’e tarihli seçme seramikler ile Bademgediği Kalesi kazılarında bulunan Geometrik Dönem’e tarihli seramikler incelenmiştir.

Batı Anadolu’da, Geometrik Dönem tabakaları, çoğunlukla Arkaik, Klasik, Helenistik ve Roma Dönemi tabakalarının altında yer alır. Bundan dolayı, Batı Anadolu’daki kazılarda az miktarda Geometrik Dönem’e tarihli seramik ele geçmiştir. Tezimizin konusunu oluşturan seramikler bu açıdan ayrıca bir öneme sahiptir.

Metropolis akropolünde bulunan seramikler birkaç sondajdan ele geçmiştir. Tez kapsamında yer alan 36 parça seramik, Metropolis kronolojisi için önemli veriler sunmuştur. Daha önceki çalışmalarda Metropolis’te 2. Bin yerleşimim İ.Ö. 1030 yıllarına kadar devam ettiği anlaşılmıştır. Bu çalışmayla birlikte, Akropol’daki yerleşimin kesintisiz olarak Protogeometrik Dönem ve Geometrik Dönem boyunca devam ettiği anlaşılmıştır.

Bademgediği Kalesi höyüğünde yapılan kazılarda 6 tabaka tespit edilmiştir. En üstteki I. Tabaka tamamen Geometrik Dönem’e tarihlidir. Bu haliyle Bademgediği Kalesi Batı Anadolu kentleri içinde bir ilki oluşturmaktadır. Höyüğün kuzeyinde yapılan kazılarda, I. Tabaka’ya ait yaklaşık 780 parça seramik ele geçmiştir. Bu seramiklerin incelenmesi sonucunda; Bademgediği Kalesi I. Tabakanın başlangıç ve bitiş tarihleri tespit edilmiştir. Geometrik Dönem’e tarihli bazı yeni vazo formları Geometrik

Dönem repertuarına katılmıştır. Batı Anadolu'nun en prestijli kaplarından olan kuşlu skyphosların yeni tipleri ortaya çıkmıştır. Bademgediği Kalesi I. Tabaka'nın kullanım süresi çok dar bir zaman dilimini kapsamaktadır. Bundan dolayı, Batı Anadolu'da bulunan ve tarihlemesi hayli problemli olan birçok vazo formunun tarihi, Bademgediği Kalesi buluntuları sayesinde daha sağlıklı biçimde tarihlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metropolis, Bademgediği Kalesi, Ionia, Protogeometrik Dönem, Geometrik Dönem, Sub-Geometrik Dönem, Yunan Seramiği, Doğu Yunan Seramiği, Geometrik Motif

ABSTRACT
Doctoral Thesis
Doctor of Philosophy
Metropolis Geometric Pottery
Çenker ATİLA

Dokuz Eylül University
Graduate School of Social Sciences
Department of Archaeology
Classical Archaeology Program

In this thesis, Geometric vases from Bademgediği Hill and selected vases which dated Protogeometric and Geometric period from Acropolis of Metropolis was studied.

Geometric levels of East Greek cities are under the Archaic, Classic, Hellenistic and Roman levels. Therefore, a small amount of Geometric vases were found from excavations in Western Anatolian cities. Because of this, materials of this thesis are very important.

Geometric vases from Acropolis of Metropolis was found a few small trenches. But 36 vase pieces, in this study, give us very important chronological knowledge about Metropolis. Results of this study show us that, settlements of Metropolis are continue from second millennium to Archaic period as uninterrupted.

In the excavations of Bademgediği Hill six settlement was determined. First settlement belong to Geometric period. Because of this feature, Bademgediği Hill is single, unique, city among to Ancient Western Anatolian cities. In the excavations about 780 vase pieces were found. At the end of the researches of these vases we understood that, when Geometric settlement started and finished. We found new vase form and new decoration style belong to Geometric period. We found a new group of bird skyphoi which was very popular vase form in the East Greek world. Dating of some vase groups have

many problems. But results of this study, we dated many problematic vase groups in Geometric period.

Keywords: Metropolis, Bademgediği Hill, Ionia, Protogeometric Period, Geometric Period, Subgeometrik Perid, Greek Pottery, East Greek Pottery, Geometric ornament

METROPOLİS GEOMETRİK DÖNEM SERAMİĞİ

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	xii
EK LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM METROPOLİS ANTİK KENTİNİN KOMUMU VE TARİHÇESİ

1.1. METROPOLİS'İN KONUMU VE TARİHÇESİ.....	6
1.2. METROPOLİS ARAŞTIRMALARI.....	7

İKİNCİ BÖLÜM PROTOGEOMETRİK DÖNEM

2.1. PROTOGEOMETRİK DÖNEM SERAMİĞİNİN ÖZELLİKLERİ.....	8
2.2. PROTOGEOMETRİK DÖNEM KRONOLOJİSİ	9
2.3. BATI ANADOLU PGD SERAMİĞİ	12
2.4. METROPOLİS PGD SERAMİĞİ.....	14
2.4.1. Kapalı Kaplar	14
2.4.1.1. Amphoralar	14
2.4.1.1.1. Boyunda Kulplu Amphoralar	15
2.4.1.1.2. Karından Kulplu Amphoralar.....	17
2.4.1.1.3. Omuzdan Kulplu Amphoralar	19
2.4.1.1.4. Omuzdan Dudağa Uzanan Kulplu Amphoralar	20
2.4.2. Metropolis'te Bulunan Amphoralar	20
2.4.2.1. Grup I	20
2.4.2.2. Grup II	22
2.4.2.3. Grup III	23
2.4.2.4. Grup IV	25
2.4.3. Açık Kaplar	28
2.4.3.1. Yüksek Ayaklı Skyphoslar	28
2.4.3.2. Metropolis'te Bulunan Yüksek Ayaklı Skyphoslar	31
2.4.3.2.1. Grup I	31
2.4.3.2.2. Grup II	34
2.4.3.3. Kantaroslar	36
2.4.3.4. Skyphos-krater	38

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM GEOMETRİK DÖNEM

3.1. GEOMETRİK DÖNEM'İN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	41
3.2. GEOMETRİK DÖNEM KRONOLOJİSİ	42
3.2.1. Erken Geometrik Dönem.....	43
3.2.1.1 Erken Geometrik Dönem I	43
3.2.1.2. Erken Geometrik Dönem II	44
3.2.2. Orta Geometrik Dönem	45
3.2.2.1. Orta Geometrik Dönem I	45
3.2.2.2. Orta Geometrik Dönem II	47
3.2.3. Geç Geometrik Dönem	48
3.2.3.1. Geç Geometrik Dönem I	49
3.2.3.2. Geç Geometrik Dönem II	49
3.2.4. Sub-Geometrik Dönem	50
3.3. METROPOLİS GEOMETRİK DÖNEM SERAMİĞİ.....	51
3.3.1.Kapalı Kaplar	51
3.3.1.1. Oinokholer	51
3.3.1.1.1. Grup I.....	52
3.3.1.1.2. Grup II	55
3.3.2. Açık Kaplar	57
3.3.2.1. Meanderli Skyphoslar	57
3.3.2.2. Dikey Linear Bezekli Skyphoslar	60
3.3.2.2.1. Grup I	60
3.3.2.2.2. Grup II	61
3.3.2.3. Konsantrik Daire Bezekli Skyphoslar	63
3.3.2.4. Kuşlu Skyphoslar	68
3.3.2.4.1. Grup I	68
3.3.2.4.2. Grup II	70
3.3.2.4.3. Grup III	72
3.3.2.4.4. Grup IV	74
3.3.2.4.5. Grup V	76
3.3.2.4.6. Grup VI	77
3.3.2.4.7. Grup VII	78
3.3.2.4.8. Metropolis Kuşlu Skyphosları.....	80
3.3.2.5. Kraterler	84

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BADEMGEDİĞİ KALESİ

4.1. BADEMGEDİĞİ KALESİ'NİN KONUMU VE TARİHÇESİ	85
4.2. BADEMGEDİĞİ KALESİ GEOMETRİK DÖNEM SERAMİKLERİ	87
4.1.1.Kapalı Kaplar	87
4.1.1.1. Amphora ve Hydrialar	87
4.1.1.1.1. Grup I	88
4.1.1.1.2. Grup II	90
4.1.1.1.3. Grup III	90
4.1.1.1.4. Grup IV	91

4.1.1.1.5. Grup V	91
4.1.1.2. Oinokhoeler	92
4.1.1.2.1. Grup I	94
4.1.1.2.2. Grup II	97
4.1.1.2.3. Grup III	98
4.1.1.3. Olpeler	99
4.1.1.4. Pyksisler	100
4.1.1.5. Aryballoslar	103
4.1.2. Açık Kaplar	104
4.1.2.1. Skyphoslar	104
4.1.2.1.1. Zikzak Bezekli Skyphoslar	104
4.1.2.1.1.1. Grup I	105
4.1.2.1.1.2. Grup II	108
4.1.2.1.1.3. Grup III	109
4.1.2.1.2. Meanderli Skyphoslar	110
4.1.2.1.2.1. Grup I	111
4.1.2.1.2.2. Grup II	112
4.1.2.1.2.3. Grup III	113
4.1.2.1.3. Kuşlu Skyphoslar	115
4.1.2.1.3.1. Grup I	116
4.1.2.1.3.2. Grup II	118
4.1.2.1.3.3. Grup III	121
4.1.2.1.4. Linear Bezekli Skyphoslar	123
4.1.2.1.4.1. Grup I	123
4.1.2.1.4.2. Grup II	124
4.1.2.1.4.3. Grup III	125
4.1.2.1.5. Yıldız Bezekli Skyphoslar	127
4.1.2.1.6. Şevron Bezekli Skyphoslar	129
4.1.2.1.7. Tamamen Firnis Kaplı Skyphoslar	130
4.1.2.1.8. Diğer Skyphoslar	131
4.1.2.1.9. Skyphos Kaideleri	134
4.1.2.2. Kyliksler	135
4.1.2.3. Tek Kulplu Kadehler	136
4.1.2.3.1. Grup I	137
4.1.2.3.2. Grup II	139
4.1.2.4. Erken Ionia Kasesi	140
4.1.2.5. Kaseler	141
4.1.2.5.1. Yan Küresel Kaseler	141
4.1.2.5.2. Tek Kulplu Kaseler	143
4.1.2.5.3. Dışa çekik Ağızlı Kaseler	145
4.1.2.5.4. Üçgen Ağızlı Kaseler	146
4.1.2.5.4.1. Grup I	146
4.1.2.5.4.2. Grup II	147
4.1.2.6. Tabaklar	148
4.1.2.6.1. Ayaklı (Meyve) Tabaklar	148
4.1.2.6.1.1. Grup I	148
4.1.2.6.1.2. Grup II	149
4.1.2.6.2. Düz Ağız Kenarlı Tabaklar	151
4.1.2.6.3. Omega Kulplu Tabaklar	152

4.1.2.7. Kraterler	153
4.1.2.8. Dinoslar	156
4.1.2.9. Lekaneler	158
SONUÇ	159
KAYNAKÇA.....	172
KATALOGLAR.....	189
EKLER	278

KISALTMALAR

A.Ç.	Ağız çapı
BGK	Bademgediği Kalesi
cm.	Santimetre
K.Ç.	Kaide çapı
Lev.	Levha
m.	Metre
PGD	Protogeometrik Dönem
Pl.	Plate
s.	Sayfa No
ss.	Sayfa Numaraları
Şek.	Şekil
Taf.	Taffel
v.d.	Ve diğerleri
Y.	Yükseklik

EK LİSTESİ:

EK 1: ŞEKİLLER

Şekil 1.....	ek s. 1
Şekil 2.....	ek s. 2
Şekil 3.....	ek s. 3
Şekil 4.....	ek s. 4
Şekil 5.....	ek s. 5
Şekil 6.....	ek s. 6
Şekil 7.....	ek s. 7
Şekil 8.....	ek s. 8
Şekil 9.....	ek s. 9
Şekil 10.....	ek s. 10
Şekil 11.....	ek s. 11
Şekil 12.....	ek s. 12
Şekil 13.....	ek s. 13
Şekil 14.....	ek s. 14
Şekil 15.....	ek s. 15
Şekil 16.....	ek s. 16
Şekil 17.....	ek s. 17
Şekil 18.....	ek s. 18
Şekil 19.....	ek s. 19
Şekil 20.....	ek s. 20
Şekil 21.....	ek s. 21
Şekil 22.....	ek s. 22
Şekil 23.....	ek s. 23
Şekil 24.....	ek s. 24
Şekil 25.....	ek s. 25
Şekil 26.....	ek s. 26
Şekil 27.....	ek s. 27
Şekil 28.....	ek s. 28
Şekil 29.....	ek s. 29
Şekil 30.....	ek s. 30
Şekil 31.....	ek s. 31
Şekil 32.....	ek s. 32
Şekil 33.....	ek s. 33
Şekil 34.....	ek s. 34
Şekil 35.....	ek s. 35
Şekil 36.....	ek s. 36
Şekil 37.....	ek s. 37
Şekil 38.....	ek s. 38
Şekil 39.....	ek s. 39
Şekil 40.....	ek s. 40
Şekil 41.....	ek s. 41
Şekil 42.....	ek s. 42
Şekil 43.....	ek s. 43
Şekil 44.....	ek s. 44
Şekil 45.....	ek s. 45
Şekil 46.....	ek s. 46

Şekil 47.....	ek s. 47
Şekil 48.....	ek s. 48
Şekil 49.....	ek s. 49
Şekil 50.....	ek s. 50
Şekil 51.....	ek s. 51
Şekil 52.....	ek s. 52
Şekil 53.....	ek s. 53
Şekil 54.....	ek s. 54
Şekil 55.....	ek s. 55
Şekil 56.....	ek s. 56
Şekil 57.....	ek s. 57
Şekil 58.....	ek s. 58
Şekil 59.....	ek s. 59
Şekil 60.....	ek s. 60
Şekil 61.....	ek s. 61
Şekil 61.....	ek s. 62
Şekil 63.....	ek s. 63
Şekil 64.....	ek s. 64
Şekil 65.....	ek s. 65
Şekil 66.....	ek s. 66
Şekil 67.....	ek s. 67
Şekil 68.....	ek s. 68
Şekil 69.....	ek s. 69
Şekil 70.....	ek s. 70
Şekil 71.....	ek s. 71
Şekil 72.....	ek s. 72
Şekil 73.....	ek s. 73
Şekil 74.....	ek s. 74
Şekil 75.....	ek s. 75
Şekil 76.....	ek s. 76
Şekil 77.....	ek s. 77
Şekil 78.....	ek s. 78
Şekil 79.....	ek s. 79
Şekil 80.....	ek s. 80
Şekil 81.....	ek s. 81
Şekil 82.....	ek s. 82
Şekil 83.....	ek s. 83
Şekil 84.....	ek s. 84
Şekil 85.....	ek s. 85
Şekil 86.....	ek s. 86

GİRİŞ

Kıta Yunanistan'ın İ.Ö. 2. bindeki yerli halkı olan Akhalar ve onların kurmuş oldukları Myken kültürü, İ.Ö. 12. yüzyılda meydana gelen Deniz Kavimleri göçü (Kavimler göçü) sonrasında yerle bir olmuştur. Mykenai, Argolis, Tyrins, Pylos gibi büyük kentler köy düzeyinde yerleşmeler haline gelmiştir. İ.Ö. 2. binin sonlarında Kıta Yunanistan, sürekli göçlerle çalkalanan, iç savaşların ve çekişmelerin olduğu, kıtlık, salgın hastalıklar gibi doğal felaketlerin yaşandığı bir coğrafya durumundadır. İşte tam bu sırada ikinci bir felaket daha gelir. Kim oldukları, nereden geldikleri belli olmayan, barbar, kültürsüz buna karşın güçlü, acımasız ve şavaşı bir kavim olan Dorlar, Avrupan'nın içlerinden Kıta Yunanistan'a inerler. Dorlar'ın Yunanistan'a geldiğinde karşılaştıkları manzara onlar için son derece elverişlidir. Neredeyse hiç bir savaş gücü olmayan yerli halk, etrafı hala sularla çevrili kentler, dağların arasına sıkışmış, ırmaklarla sulanan verimli ovalar, sıcak bir iklim, her türlü balığın bulunduğu zengin bir deniz ve yeraltı zenginlikleri...

İ.Ö.11. yüzyılda tamamen "barbar" olan ve yüzyıllar sonra kendilerinden olmayan herkese "barbar" diyecek olan Dorlar, bu güzel coğrafyadaki kentleri kısa sürede tek tek işgal edip, göçebe hayattan yerleşik hayata geçtiler. Yerleşik hayata geçtiklerinde, ölmek ve öldürmek için yaptıkları silahlarından başka, kendilerine ait hiçbir kültürel birikimleri yoktu. Yunanistan'ın Dorlar tarafından işgal edilmesiyle, Akhalar'ın büyük bir bölümü Ege adalarına ve Batı Anadolu'ya göç ederken, küçük bir bölümü de Yunanistan'da dağların tepelerine kaçmış, orada küçük köyler kurarak varlıklarını devam ettirmişlerdir. Dorlar, yerleşik hayata geçtikten sonra, hem işgal ettikleri kentlerde gördükleri seramiklerden, hem de hala orada yaşayan Akhalar'dan çanak çömlek yapmayı öğrendiler.

Tezimizin konusunu oluşturan malzemeler, Yunanlıların ilk kez yerleşik hayata geçip, kendilerine özgü eserler yapmaya başladıkları “Protogeometrik Dönem” ve sonrasında gelen “Geometrik Dönem” seramiklerinden oluşmaktadır.

Geometrik Dönem’in ön hazırlık evresini oluşturan Protogeometrik Dönem seramikleri, formları ve bezeme mantığı bakımından tamamen İ.Ö. 2. bin kültürünün bir kopyası durumundadır. Yunanlıların bu dönem seramiğine en büyük katkıları pergeli bulmuş olmaları ve bezemede çoklu pergel kullanmaya başlamalarıdır.

İ.Ö. 900 yıllarında başlayan Geometrik Dönem, belki de Yunanlıların kendine özgü ilk zanaat ürünlerini ortaya çıkardıkları dönemdir. Aradan geçen 200 yıllık süreçte, Yunanlılar hem kendi hayal güçleri ile hem de doğudan-batıdan-güneyden etkilenecek İ.Ö. 2. bin etkisinden kurtulmuşlar ve kendi zanaat eserlerini üretmişlerdir. Kıta Yunanistan’ın Akdeniz ve Ege Denizi’nin merkezinde yer alması ve doğu-batı arasındaki deniz ticaretinin Yunanistan üzerinden yürümesi gibi nedenlerle, kısa sürede Yunan Geometrik Dönem vazoları bütün Akdeniz dünyasında tanınan, ticareti yapılan ya da imitasyonları üretilen vazolar olmuşlardır. Tezimizin asıl konusunu oluşturan Metropolis Akropolisi ve Bademgediği Kalesi seramikleri, bu dönemin son evrelerine ait seramiklerden oluşmaktadır.

Batı Anadolu’daki birçok Geometrik Dönem yerleşimi, Orientalizan, Arkaik, Klasik, Hellenistik, Roma ve hatta Bizans Dönemi tabakalarının altında yer almaktadır. Bundan dolayı birçok kentte, Geometrik Dönem seramiklerine ya tesadüfen yüzeyde rastlanmış ya da küçük sondajlarla ulaşılmıştır. Metropolis Akropolündeki Geometrik Dönem seramiklerine de küçük sondajlarla ulaşılmıştır. Fakat Bademgediği Kalesi’nin en üst tabakası olan I. Tabaka, Geometrik Dönem’e ait bir tabakadır. Bu haliyle Bademgediği Kalesi, Batı Anadolu’daki Klasik Çağ yerleşimleri arasında bir ilki oluşturmaktadır. En üst tabakanın birçok avantajı olduğu gibi birçok dezavantaja da bulunmaktadır. En yoğun buluntu grubuna genel olarak en üst tabakada ulaşılır, fakat bu malzemeler sıcak, soğuk, yağmur, erozyon gibi dış etmenlere daha çok maruz kalırlar.

Bundan dolayı da en üst tabakanın malzemeleri, alttaki tabakara göre çok daha fazla yıpranmış olur. Bademgediği Kalesi buluntularında da bu durumu gözlemleyebiliyoruz. Geometrik Dönem'e tarihli yaklaşık 780 seramik parçası büyük tahribata uğramış, birçoğunda hemen hemen bezemeye dair hiçbir belirti kalmamıştır. Fakat Metropolis Akropolünde bulunan parçalar, alt tabakalardan bulunduğundan oldukça iyi korunmuşlardır.

Tezimizin konusunu oluşturan seramikler iki farklı sektörden ele geçmiştir. Birinci sektör Metropolis Akropolüdür. Tezin birinci bölümünde Metropolis Antik kentinin konumu ve tarihçesi anlatılmıştır.

Metropolis'de ele geçen en erken tarihli Yunan eserleri Protogeometrik Dönem başlarına kadar uzanmaktadır. Bundan dolayı, tezin ikinci bölümü Protogeometrik Dönem'e ayrılmıştır. Malzeme değerlendirmeye geçmeden önce Protogeometrik Dönem'in genel özellikleri, kronolojisi ve Batı Anadolu'daki Protogeometrik Dönem seramik buluntu veren merkezlere kısaca değinilmiştir. Daha sonra akropolde bulunan Protogeometrik Dönem kaplar incelenmiştir.

Tezimizin üçüncü bölümü Metroplis Geometrik Dönem seramiğine ayrılmıştır. Metropolis Akropolü'nde küçük sondajlarla alt tabakalara inilmiş olmasına karşın, bol miktarda Geometrik Dönem'e tarihli seramik bulunmuştur. Tez kapsamına, Geometrik Dönem'in farklı evrelerinin özelliklerini yansıtan seçme seramikler alınmıştır. Geometrik malzemenin incelenmesine geçmeden önce, Attika merkez alınarak, Geometrik Dönem kronolojisine ve Geometrik Dönem seramiğinin gelişimine kısaca değinilmiştir. Daha sonra akropolde bulunan seramikler incelenmiştir.

Dördüncü bölümde, tezin en yoğun malzeme grubunu oluşturan Bademgediği Kalesi ve burada bulunan Geometrik Dönem seramikleri değerlendirilmiştir.

Bademgediği Kalesi kazıları Prof. Dr. Recep Meriç başkanlığında 1999-2007 yılları arasında sürdürülmüştür. Höyük oldukça dik, doğal bir kaya kütesinin üzerinde yer aldığından, dış etkilere doğrudan doğruya maruz kalmış ve erozyon yüzünden kültür toprağının büyük bölümü yok olmuştur. Höyüğün kuzey yamaçlarında dar bir alanda, İ.Ö. 2. bin surlarının da yardımı ile kültür toprağı zarar görmemiş, bu alanda yapılan kazılarda 6 tabaka tespit edilmiştir. Bu tabakalardan, yaklaşık 97,50 m. - 97,25 m. kodları arasındaki dar bir kültür tabakası olan I. Tabaka tezimizin asıl konusunu oluşturan Geometrik Dönem'e tarihli tabakadır. Höyüğün kuzeyinde 37 tane açma yapılmış, bu açmaların hemen hemen hepsinde Geometrik Dönem seramiğine rastlanmıştır. Höyükte toplam 780 adet geometrik seramik bulunmuştur. Bunlardan sağlam profil veren ve dönem özellikleri gösteren 210 kadar parça tez kapsamına alınmıştır.

Seramiklerin incelenmesinde, alışılmış yöntemler kullanılmıştır. Her döneme ve sektöre ait seramikler "kapalı kaplar" ve "açık kaplar" olmak üzere iki gruba ayrılmış, daha sonra ana formlar tespit edilmiş, bu formlar içerisinde kil, form ve bezeme farklılıkları gösteren örnekler alt gruplara ayrılarak incelenmiştir.

Son bölümde katalog yer almaktadır. Kataloğun hazırlanmasında son derece titiz davranılmıştır. Son dönemlerde yapılan doktora ve yüksek lisans tezlerinde ana metin ve tartışmalar çok az bir bölüm tutarken, aynı form ve bezemeye ait onlarca hatta yüzlerce seramik kataloğa alınarak ciltler dolusu tezler yapılmaktadır. Ben, aynı gruptan bir veya iki tane eser alınıp, istatistikî bilgi vermenin yeterli olduğunu düşündüğümünden, mümkün olduğu kadar tekrarlardan kaçındım ve toplamda 250 kadar eseri kataloğa aldım. Katalogda yer alan bütün çizimler tarafımdan çizilmiş, fotoğraflar tarafımdan çekilmiştir. Kataloda renklerin belirlenmesinde Munsell renk kataloğu (Munsell Soil

Color Chart) kullanılmıştır. Kat. No. 1, 2, 3, 4, 5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 47, 48, 49, 50 ve 51, 1/3 oranında, diğer bütün eserler 1/2 oranında küçültülmüştür.

Tez konusunu oluşturan malzemeler iki farklı sektörden ele geçtiğın için, bu tezi hazırlamaktaki amacımız da ilk olarak iki hedefe yönelmiştir. Birincisi; Metropolis Akropolü'ndeki yerleşimim Prehistorik Dönem'den Arkaik Dönem'e kadar olan seyrinde, bir hiatus bulunup bulunmadığı tespit etmek, buradan bulunan malzeme ile Metropolis Geometrik Dönem seramiğinin değrlendirmesini yapmaktır. İkinci ve asıl hedefimiz, Bademgediği Kalesi I. Tabaka'ya ait olan ve oldukça yoğun bir grup oluşturan Geometrik Dönem malzemesinin değrlendirilmesidir. Bu malzemenin değrlendirilmesiyle; I. Tabaka'nın başlama ve bitiş tarihlerini tespit etmeyi, burada bulunan seramik gruplarını tespit etmeyi, kil analizleri ve karşılaştırma yöntemi ile malzemenin üretim yerini tespit etmeyi, Bademgediği Geoetrik Dönem seramiklerinin hangi bölgelerden nasıl etkilendiğini ve Bademgediği halkının nereden ve neden geldiğini, kısa bir süre sonra höyüğü neden terk ettiğini tespit etmeyi amaçlıyoruz.

BİRİNCİ BÖLÜM

METROPOLİS ANTİK KENTİNİN KONUMU VE TARİHÇESİ

1.1. METROPOLİS'İN KONUMU VE TARİHÇESİ

Metropolis Antik Kenti, İzmir'e yaklaşık 40 km. uzaklıkta, Torbalı ilçesi, Yeniköy sınırları içerisinde, Kaystros Havzası'nı (Küçük Menderes) batıdan sınırlayan Galesion Dağı'nın (Alaman Dağı) doğu yamaçlarında küçük bir tepe üzerine kurulmuştur (Şekil 2-4).

Küçük Menderes ovasına hakim bir konumda bulunan Metropolis'te ilk yerleşimler Neolitik Dönem'e kadar gitmektedir¹. Neolitik Dönem'den sonra başlayan Kalkolitik Dönem'in erken evrelerine ait Metropolis ve çevresinde buluntuya rastlanmamıştır. Fakat bu dönemin geç safhalarında Metropolis'in yeniden yerleşime sahne olduğu bilinmektedir². Batı Anadolu'nun birçok merkezinde olduğu gibi, Geç Kalkolitik Dönem'den Erken Tunç Çağı'na Metropolis'te de kesintisiz bir geçiş görülür. Tunç Çağı, Erken, Orta ve Geç olmak üzere üç evresi ile Metropolis'te temsil edilmektedir³. Prehistorik Dönem'in ardından, Batı Anadolu'da İ.Ö. 11. yüzyılın sonlarından itibaren İon göçleri başlamıştır. Bu göç döneminin erken safhaları Protogeometrik Dönem olarak adlandırılmaktadır. Metropolis akropolünde yapılan kazılarda bu döneme ait seramik buluntulara da rastlanmıştır. Protogeometrik Dönem'den sonra, Batı Anadolu kronolojisi, Geometrik Dönem, Orientalizan Dönem, Arkaik Dönem, Klasik Dönem, Hellenistik Dönem ve Roma Dönemi olarak devam eder. Metropolis'teki kazı çalışmaları sonucunda, burada bütün dönemlerin temsil edildiği anlaşılmıştır. Özellikle Bergama Krallığı Dönemi'nde, Bergama ile iyi ilişkiler içerisinde olan Metropolis, kısa sürede büyük bir gelişme göstermiş, bu gelişme süreci Roma Dönemi'nde de devam etmiştir.

¹Recep Meriç, “Metropolis: Ana Tanrıça Kenti”, İzmir, 2003, (Metropolis) ss. 25-26.

²Meriç, Metropolis, s. 26.

³Meriç, Metropolis, ss. 29-31; Recep Meriç, “Metropolis 1995 Yılı Kazı Çalışmaları”, KST 18, Cilt: 2, Ankara, 1997, (KST 18) s. 154.

1.2. METROPOLİ ARAŞTIRMALARI

Metropolis kentinden ilk bahseden kişi Spon ve Wheler adlı gezginlerdir. Spon ve Wheler, Efes'e giderken, uzaktan görmüş olduğu Bizans Kalesi duvarlarının Metropolis'e ait olduğunu bahsetmiştir⁴. Metropolis'e ilk bilimsel geziyi 1860'lı yıllarda Aristoteles Fontrier yapmıştır. Fontrier, Metropolis'te yaptığı araştırmalar sonucunda, antik tiyatronun yerini tespit etmiş, çevrede bulduğu yazıtlar ve diğer arkeolojik buluntular ışığında, Metropolis ve çevresi hakkında o dönem için tatmin edici tanıtıcı bir makale hazırlamıştır⁵. Bu tarihlerden sonra yeniden unutulmuş Metropolis, 1895 yılında Efes kazılarının başlamasıyla, Avusturyalıların yeniden ilgilenmeye başladığı bir merkez olmuştur. Avusturya Arkeoloji Enstitüsü'nün İzmir'de bir şube açmasının ardından, Enstitü'de görevli Josef Keil, İzmir ve çevresinde ayrıntılı araştırmalar yapmış, bu araştırmalarında Metropolis'te bulunan yazıtları bir monografi olarak yayımlamıştır. I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla, Metropolis yeniden unutulmuş bir merkez halindedir. 1950 yıllarında, Smyrna'da kazı çalışmalarına başlayan J.M. Cook, Metropolis'i ziyaret etmiş ve izlenimlerini birkaç cümle ile dile getirmiştir⁶. Bu tarihten sonra Metropolis ile ilgili çalışmalar yeniden bırakılmıştır. 1971 yılında Efes kazı başkanı Hermann Vetters, Efes Müzesi'nde asistan olan Recep Meriç'e, doktora konusu olarak Metropolis'i önermiş ve Recep Meriç tarafından Metropolis ve çevresi 1971 yılından itibaren ayrıntılı biçimde incelenmeye başlanmış, bu araştırma sonuçları Recep Meriç tarafından yayımlanmıştır⁷. Bu ön araştırmalardan sonra, Metropolis'te ilk bilimsel kazılar, Dokuz Eylül Üniversitesi'nden Prof. Dr. Recep Meriç başkanlığında 1989 yılında başlamıştır. Recep Meriç, Metropolis'teki kazı çalışmalarını 2006 yılına kadar sürdürmüştür. Bu tarihten itibaren ise kazılar Trakya Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Serdar Aybek başkanlığında devam etmektedir.

⁴ Meriç, Metropolis, s. 13.

⁵ Aritole M. Fontrier, "Peri tes en Ionia Metropoleos. Mouseion kai Bibliotheke tes Euagelikes Skoles", İzmir, 1876-1878, s. 65.

⁶ Meriç, Metropolis, s. 13.

⁷ Recep Meriç, "Metropolis'teki Satih Çalışması Hakkındaki Ön Rapor", *The Annual of the Ephesus Museum 1*, İzmir, 1972, (Metropolis Satih Çalışması), s. 70; Recep Meriç - R.Merkelbach - S. Şahin, "Metropolis in Ionien", *Inschriften von Ephesos VII.I*, Bonn, 1981, (Inschriften), ss. 236-294; Recep Meriç, "Metropolis in Ionien", Almanya, 1982, (Metropolis in Ionien).

İKİNCİ BÖLÜM

PROTOGEOMETRİK DÖNEM

*“Protogeometric must be the name given to a **style** of pottery, and not to a **period**.”⁸*

Desborough’nun da belirttiği gibi, “Protogeometrik”, bir dönem değil, Geometrik Dönem’in erken safhasına adını veren bir “stildir (evredir)”⁹. Bundan dolayı, her ne kadar tezimizin adı “Geometrik Dönem” olsa da, Metropolis’te bulunan az sayıda Protogeometrik Dönem’e ait seramiklere de değinmek yerinde olacaktır.

2.1. PROTOGEOMETRİK DÖNEM SERAMİĞİNİN ÖZELLİKLERİ

Atina’da, İ.Ö. 11. yüzyılın ortalarında Sub-Myken Dönem’den Protogeometrik Dönem’e geçilir. Bu geçiş birden bire olmamış, Sub-Myken gelenekler yavaş yavaş bırakılırken, Protogeometrik Dönem (PGD) özellikler vazo sanatında kendini göstermeye başlamıştır. Nitekim Atina Akropolü’nde bulunan Mezar A, Mezar B, 1 nolu, 3 nolu, 4 nolu, 12 nolu, 13 nolu, 14 nolu, 21 nolu ve 124 nolu mezarlarda bulunan eserler “Transisyonel Dönem” eserleri olarak değerlendirilmektedir¹⁰. PGD’in en belirgin özelliği, konsantrik daire çiziminde çoklu pergelin kullanılmaya başlanmasıdır. Bunun yanında formlarda ve bezemede de önemli değişiklikler göze çarpar; Formlar daha keskin ve simetrik yapılmış, bezekler ile form arasında daha sıkı ilişkiler kurulmuştur.

Atina Agorası’ndan ve Kerameikos kazılarında ele geçen PGD seramiği sayesinde, bu döneme ait formlar ve stilin gelişimi tespit edilmiştir. PGD’e özgü

⁸ Vincent Robin d’Arda Desborough, “What is Protogeometric”, BSA 43, 1948, (What is PG), s. 260.

⁹ Protogeometrik’in bir “Dönem” değil, bir “Stil” olduğu herkes tarafından bilinmesine ve kabul edilmesine karşın, yayınlarda ve günlük kullanımda sürekli “Protogeometrik Dönem” olarak bahsedilmektedir. Bundan dolayı biz de alışık olduğumuz şekliyle, “Protogeometrik Dönem” olarak bahsedeceğiz.

¹⁰ Vincent Robin d’Arda Desborough, “Protogeometric Pottery”, Oxford, 1952, (PGP), s. 2, Pl. 1.

formlar; *boyundan kulplu amphora, omuzdan kulplu amphora, karından kulplu amphora, hydria, yonca ağızlı oinokhoe, sürahi, lekythos, yüksek ayaklı skyphos, krater, yüksek ayaklı kyliks, düz dipli kyliks, kantharos, küresel pyksis, yüksek kulplu pyksis ve kalathos'tur*¹¹. Attika Bölgesi'nde başlayan ve olgulaşan Protogeometrik stil, kısa süre sonra bütün Kıta Yunanistan ve Batı Anadolu'da kendini göstermeye başlamıştır¹².

2.2. PROTOGEOMETRİK DÖNEM KRONOLOJİSİ

“Karanlık Çağlar” olarak adlandırılan ve yaklaşık 300 yıl süren zaman dilimi içinde kalan Protogeometrik Dönem, her yönü ile tam olarak aydınlatılmış değildir. Bundan dolayı da kronolojisi hala tartışılan bir konudur. İlk olarak Attika'da ortaya çıkan PGD, Sub-Myken dönemden birçok etki taşımaktadır. Stil kısa bir süre sonra kendini bulur. Kerameikos buluntularını değerlendiren Kraiker, Sub-Myken Dönemi'nin, İ.Ö. 1125 yıllarından itibaren 30-40 yıl daha devam ettiğini ve bu sürenin sonunda Protogeometrik Dönem'in başlamış olacağını düşünerek, PGD'in başlangıcı olarak İ.Ö. 11. yüzyılın başlarını önerir¹³. Fakat Furumark, İ.Ö. 1075 yılında hala Geç Hellas IIIC:2 evresinin başlamadığını, bu tarihte başlasa bile PGD'in İ.Ö. 1025 yılından önce başlayamayacağını belirtir¹⁴. 1952 yılına kadar ele geçen buluntuları ve yayınları yeniden değerlendiren Desborough, Furumark'ın önerisini destekleyerek, aşağıdaki biçimde bir kronoloji önerir¹⁵.

¹¹ Desborough, PGP, ss. IX-X.

¹² Attika dışındaki merkezler için bakınız; Desborough, PGP, ss. 127-290, Pl. 16-38.

¹³ Wilhelm Kraiker - Karl Kübler, “*Kerameikos I: Ergebnisse der Ausgrabungen: Necropolen des 12.bis 10. Jahrhunderts*”, Berlin, 1939, (Kerameikos I), s. 163.

¹⁴ Arne Furumark, “The Mycenaean IIIC Pottery and its Relations to Cypriot Fabrics”, *Opustula Archaeologica* 6, 1944, (Mycenaean IIIC), s. 262.

¹⁵ Desborough, PGP, s. 294.

Attika:

1025-980	: PGD'in başlangıcı, deneysel evre
980-960	: Olgun PGD
960-900	: Geç PGD
900-875	: Attika'da, PGD'den Geometrik Dönem'e geçiş
950-900	:Attik Protogeometrik özelliklerin yayılışı, Argolis, Korinth, İthake, Boeotia, Phokis, Kuzey Kykladlar, Skyros, Kuzey Theselya, Kuzey Girit ve Lakonya'da yerel PGD'in başlangıcı
825-800	: Lakonya ve Kuzey Girit'te PGD'den Geometrik Dönem'e geçiş
800-725	:Kuzey Kykladlar, Skyros ve Theselya'da hala PGD özellikleri baskındır

Cook, ünlü eseri *Greek Painted Pottery*'de, tartışmalara fazla girmeden, PGD'in Attika yaklaşık İ.Ö. 1050 yıllarında başladığını ve İ.Ö. 900 yıllarında Geometrik Dönem'e geçildiğini belirtir¹⁶. Cook da, Attika dışındaki merkezlerde PGD'in daha geç başladığını ve özellikle Euboea'da İ.Ö. 8. yüzyılın ortalarına kadar devam ettiğini söyler¹⁷.

Catling, Troia ve Ege Bölgesi'ndeki diğer merkezlerde ele geçen kontekst malzemenin yola çıkarak, Ege Bölgesi Protogeometrik Dönem seramiğini hem gruplara ayırır hem de aşağıdaki biçimde yeni bir kronoloji önerir¹⁸.

¹⁶ Robert Manuel Cook, "Greek Painted Pottery", London, 1997, (GPP), s. 9.

¹⁷ Cook, GPP, ss. 10-11.

¹⁸ Richard Catling, "The Typology of the Protogeometric and Subprotogeometric Pottery from Troia and Its Aegean Context", *Studia Troica* 8, 1998, (Typology of PGP), ss. 176-177.

A. Deneysel Evre	: İ.Ö. 1025-1000
B. Erken Evre	: İ.Ö. 1025-950
C. Erken Gelişmiş Evre	: İ.Ö. 1000-900
D. Geç Gelişmiş Evre	: İ.Ö. 950-850
E. Erken Geç Evre	: İ.Ö. 875-800
F. Son Geç Evre	: İ.Ö. 800-675

Bu tartışmalardan da anlaşılacağı üzere, PGD yaklaşık olarak İ.Ö. 11. yüzyılın ortalarında Attika'da başlamış, kısa bir süre içinde diğer merkezlere yayılmıştır. İlk dönemlerde hemen hemen her yerde Attika etkisi görülürken, kısa sürede merkezler kendi stillerini bulmuşlar ve geliştirmişlerdir. Attika'da İ.Ö. 900 yıllarında Geometrik Dönem'e girilmesine rağmen, Attika dışında PGD özellikleri hemen terk edilmemiş, Sub-Protogeometrik Dönem olarak varlığını bir süre daha korumuştur.

Batı Anadolu PGD seramiğinin erken evrelerinde sıkı bir Attika etkisi görülmektedir¹⁹. Fakat Orta ve Geç PGD'de, stil Attika'dan ayrılarak farklı bir tarzda gelişir ve İ.Ö. 8. yüzyılın ortalarına kadar devam eder²⁰.

¹⁹ Coşkun Özgünel, "Bayraklı (İon) Geometrik Seramiği", Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1972, (Bayraklı Geometrik Seramiği), s. 1.

²⁰ Nezih Aytaçlar, "The Early Iron Age at Klazomenai", *Klazomenai, Teos and Abdera: Metropoleis and Colony Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera, 20-21 October 2001*, ed. A. Moustaka, E. Skarlatidou M.-C. Tzannes and Y. E. Ersoy (eds), Thessaloniki 2004, ss. 17-20; Y. Ersoy, "Klazomenai: 900-500 BC. History and Settlement Evidence", *Klazomenai, Teos and Abdera: Metropoleis and Colony Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera, 20-21 October 2001*, ed. A. Moustaka, E. Skarlatidou M.-C. Tzannes and Y. E. Ersoy (eds), Thessaloniki 2004, (Klazomenai 900-500), ss. 44-45.

2.3. BATI ANADOLU PROTOGEOMETRİK DÖNEM SERAMİĞİ

Batı Anadolu PGD seramiğinin erken safhaları hakkında, buluntuların azlığı nedeniyle yeterli bilgimiz yoktur. Fakat olgun ve geç PGD hakkında, özellikle Karia Bölgesi buluntuları sayesinde yeterli bilgiye ulaşılmıştır. Ayrıca son yıllarda İonia Bölgesi'nde yapılan kazılarda ele geçen PGD'e tarihli buluntular, bu bölge hakkında da bilgilerimizi hayli geliştirmiştir. Batı Anadolu'da PGD buluntu veren merkezler; Troia²¹, Phokaia²², Smyrna²³, Klazomenai²⁴, Kadıkalesi²⁵, Selçuk/Ayasuluk Tepesi²⁶, Miletos²⁷, Asarlık²⁸, Dirmil²⁹, Çömlekçi³⁰, Larisa³¹, Klaros³², Teos³³, Tsangli³⁴, Kos³⁵, Kaunos, Erythrai, Mordoğan³⁶ gibi merkezlerdir. Bu merkezlerden özellikle Troia, Bayraklı, Klazomenai ve Karia kentleri Anadolu Proto geometrik Dönem seramiğini anlamamız açısından büyük katkıda bulunmuştur.

²¹ Dirk Lenz v. D. "Proto geometric Pottery at Troia", *Studia Troica* 8, 1998, s. 189.

²² Ömer Özyiğit, "2004 Yılı Phokaia Kazı Çalışmaları", *KST* 27, Cilt: 2, Ankara, 2006, ss. 73-75.

²³ Ekrem Akurgal, "The Early Period and the Golden Age of Ionia", *AJA*, Vol. 66.4, (Golden Age), ss. 369-370; Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 1-10.

²⁴ Güven Bakır v.d. "1999 Klazomenai Kazısı", *KST* 22, Cilt: 2, Ankara, 2001, (KST 22), s. 27; Aytaçlar, s. 17.

²⁵ Zeynep Mercangöz, "Kuşadası Kadı Kalesi 2001 Yılı Çalışması", *KST* 24, Cilt: 2, Ankara, 2003, s. 125.

²⁶ Mustafa Büyükkolancı, "Apâsa, das alte Ephesos und Ayasuluk", *Milessische Forschungen, Band 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposion Güzelçamlı 26. September – 1. October 1999*, 2007, s. 21.

²⁷ Carl Weickert, "Die Ausgrabung beim Athena-Temple 1955", *IstMitt* 7, 1957, s. 120.

²⁸ W. R. Paton, "Excavations in Caria", *JHS* 8, 1887, ss. 64-82; Coşkun Özgünel, "Dirmil'de (Gökçebel) Bulunmuş Geometrik Kaplar", *Belleten* 157, Ankara, 1979, (Dirmil), ss. 4-5.

²⁹ George Bass, "Mycenaean and Proto geometric Tombs in the Halicanassus Peninsula", *AJA* 67.4, 1963, ss. 353-361; Coşkun Özgünel, "Karia Geometrik Seramiği", Ankara, 1979, (Karia Geometrik Seramiği), ss. 4-5; Yusuf Boysal, "Katalog der Vasen im Museum Bodrum I: Mykenisch-Proto geometric", Ankara, 1969, (Bodrum I), s. 31.

³⁰ Boysal, Bodrum I, s. 29.

³¹ Johannes Boehlau – Karl Schefold, "Larisa III: Die Kleinfunde Larisa am Hermos. Die Ergebnisse der Ausgrabungen 1902-1934", Berlin, 1942, ss. 1-10.

³² Juliette La Geniere - V. Jolivet, "Cahiers de Claros II: L'aire des Sacrifices", Paris, 2003, s. 22.

³³ Baki Ögün, "Teos Kazıları", *Türk Arkeoloji Dergisi*, Sayı XIII.1, 1964 (Teos), ss. 115-121.

³⁴ Desborough, PGP, s. 221.

³⁵ Desborough, PGP, s. 222.

³⁶ Robert Manuel Cook - Pierre Dupont, "East Greek Pottery", London, 1998, (EGP), s. 194.

Batı Anadolu PGD seramiği her ne kadar ilk evrelerinde Attika etkisi altında gelişmişse de³⁷, Orta Protogeometrik ve Geç Protogeometrik Dönem’de farklı kentlerin, farklı merkezlerden etkilendiği tespit edilmiştir³⁸. Nitekim özellikle Geç Protogeometrik Dönem’de, Attika’da üretilen birçok form Anadolu’da görülmezken, bazı yerel uyarlamalarda göze çarpar³⁹.

³⁷ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 1.

³⁸ Aytaçlar, ss. 30-31; Catling, Typology of PGP, ss. 151-187.

³⁹ Özgünel, Karia Geometrik Seramiği, ss. 4-5.

2.4. METROPOLİS PROTOGEOMETRİK DÖNEM SERAMİĞİ

Metropolis’de PGD’e ait seramikler, sadece Akropol’de yürütülen kazılarda ele geçmiştir ve bu buluntuların tamamı küçük parçalar halinde korunmuştur. Bu parçalardan formun tamamı ve bezeme sistemi hakkında kesin yorumlar yapmak fazla iddialı olacaktır. Fakat açık ya da kapalı kaplara mı ait olduğu, bezeklerin ne olduğu ve kil özellikleri anlaşılabilmektedir. Buradan yola çıkarak da, Metropolis Protogeometrik Dönem seramiği hakkında yorumlar yapmak mümkündür. Burada, seramik incelemede esas alınan genel ilkeyi bozmadan, PGD’e ait eserleri *Kapalı Kaplar* ve *Açık Kaplar* adı altında iki gruba ayırıp, daha sonra form olarak inceleyeceğiz.

2.4.1. Kapalı Kaplar

2.4.1.1. Amphoralar

Argolis, Xeropolis ve Lefkandi buluntularından anlaşılaçağı üzere, amphoraların orijini Geç Hellas IIIC döneminin başlarına kadar gitmektedir⁴⁰. Sub-Myken Dönem’de, Atina, Kerameikos, Asine ve Lefkandi’de örnekler bulunmuştur. Fakat bu döneme ait amphoraların hem formunda, hem de bezemesinde bir standart yoktur.⁴¹ Sub-Myken Dönem’e tarihli erken amphoralar, küresel gövdeye, yumuşak hatlara sahiptir. Protogeometrik Dönem ile birlikte, hem formlar bir standarda ulaşmış, hem de bezeme ile form daha sıkı birbirine bağlanmıştır.

Desborough’nun sınıflandırmasına göre, Protogeometrik Dönem amphoralar, *kulpun gövdede bulunduğu yere göre dört tipe ayrılır: Tip I: Boyundan kulplu*⁴²(Şekil 82.a), *Tip II: Karından kulplu*⁴³(Şekil 82.b), *Tip III: Omuzdan kulplu*⁴⁴(Şekil 82.c), *Tip*

⁴⁰ Arne Furumark, “*The Mycenaean Pottery I: Analysis and Classification*”, Stockholm, 1972, (Mycenaean Pottery Analysis), s. 595.

⁴¹ Irene. S. Lemos, “*The Protogeometric Aegean: The Archaeology of the Late Eleventh and Tenth Centuries BC*”, New York, 2002, (PG Aegena), s. 56.

⁴² Desborough, PGP, s. 6.

⁴³ Desborough, PGP, s. 20.

IV: *Dudaktan omuza birleşen kulplu*⁴⁵ (Şelkil 21.d). Bu tiplerden, Tip III, diğerlerine göre daha geç bir gruptur ve Protogeometrik Dönem'den Geometrik Dönem'e geçiş sürecinde üretilmiştir. En erken tipler ise Tip I ve II'dir. Tip IV çok nadir bir gruptur ve mezar olarak kullanılmamıştır. Genellikle boyundan kulplu amphoralar erkek, karından kulplu amphoralar ise kadın mezarı olarak kullanılmıştır⁴⁶.

Desborough'nun bu sınıflandırmasına alternatif olarak Catling, amphoraları form, bezeme ve kil özelliklerine göre yeniden bir sınıflandırmaya tabi tutmuş, bu dönem seramiklerini 4 ana grupta toplamıştır⁴⁷. Catling'in sınıflandırmasında, Ege dünyasında en yoğun üretilmiş Protogeometrik form olan amphoralar esas alınmıştır.

2.4.1.1.1. Boyundan Kulplu Amphoralar (Şekil 82.a)

Yukarıda da değindiğimiz gibi, boyundan kulplu amphoraların orijini Geç Hellas IIIC Dönemi'dir. Boyundan kulplu amphoralar, Sub-Myken Dönem'e gelindiğinde, küresel gövdeli, kısa ve geniş boyunlu, basit, alçak halka kaidelidir. Omuz bölgesi ana bezeme alanı olmakla birlikte, burada standart bir bezeme sistemi görülmez, gövdedeki bantların yerleştirilmesinde de bir standart yoktur⁴⁸.

Erken Protogeometrik Dönem'de, gövde küreselliğini korumakla birlikte, hafif bir ovoid görünüm kazanmıştır. Dudak dışa çekik, boyun daha ince ve uzundur. Kulplar hafif yay görünümündedir. Gövde altı daha ince, kaide daha belirgindir. Bezemede yavaş yavaş bir standardın oluştuğu görülür. Dudağın dış yüzünde, boyundan gövdeye geçişte ince firnis bandlar bulunur, omuz, ana bezeme alanıdır ve burada, arka ve ön yüzde 2 set halinde konsantrik daire motifi yer alır. Daireler kenarlardan dil motifleri ile çevrelenmiştir. Bazı örneklerde iki konsantrik daire arasında askı dil motifleri bulunur.

⁴⁴ Desborough, PGP, s. 37.

⁴⁵ Desborough, PGP, s. 40.

⁴⁶ Desborough, PGP, s. 5.

⁴⁷ Catling, Typology of PGP, ss. 154-179.

⁴⁸ Desborough, PGP, Pl. 2, no. 421.

Erken dönemde konsantrik dairelerde çember sayısı azdır ve daireler omzun üst bölümünde yer alır. Omuzdan gövdeye geçişte üç tane firnis bant (bir ince-bir kalın-bir ince şeklinde) vardır, gövde altında da tekrar üç tane aynı kalınlıkta ince firnis bant görülür⁴⁹.

Orta Protogeometrik Dönem’de, dudak daha belirgin, kulplar baston formunda, boyun daha ince uzundur. Gövde tam ovoid formunu almıştır. Gövde altı daha da daralmış, buna paralel olarak dar, alçak halka kaide yapılmıştır. Bezeme sistemi Erken Protogeometrik Dönem’de olduğu gibidir. Fakat konsantrik daireler daha da büyümüş, çember sayısı artmıştır. Ayrıca tam konsantrik dairelerin yanında, yarı konsantrik daire motifi de kullanılmaya başlanmıştır. Konsantrik daireler arasında, üçgen ya da zikzak motifi kullanılmıştır. Bu dönemde dil motifi bezeme elemanı olarak görülmez. Bazı yarı konsantrik dairelerin merkezinde içi dolu üçgen motifi görülmeye başlanır⁵⁰.

Geç Protogeometrik Dönem’de boyundan kulplu amphoralar, ince-uzun bir yapıya sahiptir ve silindirik-ovoid bir görünüm sergiler. Omuz ve gövde altı daha dardır. Kaide göreceli olarak daha dar ve yüksek yapılıdır. Geç Protogeometrik Dönem boyundan kulplu amphoraları, Desborough tarafından bezeme sistemine göre üç alt gruba ayrılmıştır⁵¹. *Birinci Alt Grup*; beyaz zeminli, omuzda yarı konsantrik daire motifi bulunan gruptur. Yarı konsantrik dairelerin merkezinde bazen kum saati motifi yer alır⁵². *İkinci Alt Grup*; siyah zeminlidir. Bu grup, Protogeometrik Dönem’in sonlarına doğru yavaş yavaş beyaz zeminli amphoraların yerini almıştır. Ana bezeme alanı olan omuz bölgesi rezerve bırakılmış, buraya 2 ya da 3 set halinde yarı konsantrik daire motifi yapılmıştır. Yarı konsantrik daire motiflerinin içi genellikle kum saati motifi ile

⁴⁹ Lemos, PG Aegean, Fig. 6.1; Desborough, PGP, Pl. 2, no. 522.

⁵⁰ Lemos, PG Aegean, Pl. 21.8 (yarı konsantrik daire); Desborough, PGP, Pl. 2, no: 2008, 572 (yarı konsantrik daire); Maria Brouskari, “A Dark Age Cemetery in Erechtheion Street, Athens”, BSA 75, 1980, ss.3-31, Pl. 3.c (konsantrik daire); Lenz ve diğerleri, Pl. 4; Kraiker- Kübler, Kerameikos I, Pl. 57, no. 572.

⁵¹ Desborough, PGP, ss. 9-10.

⁵² Desborough, PGP, Pl. 3, no. 581; Lemos, PG Aegean, Pl. 31.1; Ekrem Akurgal, “Eski İzmir I: Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı”, Ankara, 1993, (Eski İzmir I) Pl. 8.c; Mervyn R. Popham – L. H. Sackett – P. G. Themelis “Lefkandi I: The Iron Age. The Settlement. The Cemeteries”, BSA, Suppl. 11, Oxford, 1979 (Lefkandi I), Pl. 152, no. 1

doldurulmuştur. Kum saati motifleri arasında bazen içi taralı üçgen motifi yer alır. Vazonun diğer bölümleri siyah firnisle kaplanmıştır. Omuzdan gövdeye geçişte ve gövde altında 2 ya da 3 tane rezerve bant bulunmaktadır⁵³. *Üçüncü Alt Grup*; bu grupta belirgin bir bezeme sistemi yoktur. Yalnızca; dudakta ve boyunda gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant, gövdenin farklı yerlerinde 2 ya da 3 tane kalın firnis bant yapılmıştır. Desborough, bu grubun geç örneklerden olduğunu, Atina'da bazı mezarlarda, Erken Geometrik Dönem vazoları ile beraber bulunduğunu belirtmektedir⁵⁴.

Geç Protogeometrik Dönem'in sonlarına doğru, bezeklerin çeşitliliğinde bir artış gözlenir. Repertuara, konsantrik ve yarı konsantrik daire yanında, içi taralı üçgen, dama tahtası, zikzak, baklava dilimi, içi taralı baklava dilimi, kum saati, köpek dişi gibi motifler de girer.

2.4.1.1.2. Karından Kulplu Amphoralar (Şekil 82.b)

Karından kulplu amphoralar, dışa doğru hafif açılan ağız kenarına, içbükey kısa boyuna, erken dönemlerde küresel, geç dönemlerde ovoid gövdeye, alçak halka kaideye, karnın en geniş yerinden çıkan yatay kulplara sahiptir. Boyundan kulplu amphoralar gibi karından kulplu amphoraların orijini de Geç Hellas IIIC Dönemi'ne kadar gitmektedir⁵⁵. Üretim kesintisiz olarak Sub-Myken Dönemi'nde de devam etmiştir. Sub-Myken Dönem'de amphoralar, kesin bir kural olmamakla birlikte, Protogeometrik Dönem'e göre daha küçük boyutludur⁵⁶.

Erken Protogeometrik Dönem örnekleri, Sub-Myken örnekleri gibi, küresel gövdeli, kısa kalın boyunludur. Bezemede genel bir standarda ulaşılmıştır. Boyun daima

⁵³ Desborough, PGP, Pl. 3, no. 2024; Lemos, PG. Aegean, Pl. 49.1, 82.2; Mervyn .R. Popham v.d. "Further Excavations at Lefkandi, 1981", BSA 77, 1982, ss .213-248, Pl. 18.1 (Further Excavation Lefkandi); W.A. Heurtley, "The Tholos Tombs of Marmariane", BSA 31, 1930-1931, ss.1-55, Pl. 5. no. 75; Kraiker-Kübler, Kerameikos I, Pl. 260, b,c,d.

⁵⁴ Desborough, PGP, s. 10, Pl. 3. no. 910.

⁵⁵ Furumark, Mycenaean Pottery Analysis, s. 594, Tip: 58.

⁵⁶ Desborough, PGP, s. 20.

siyah firnislidir. Omuz bölgesi ana bezeme alanıdır ve buraya dönemin başlarında tam konsantrik daire motifi, dönemin ilerlemesiyle yarı konsantrik daire motifi işlenmiştir. Konsantrik daireler birbirlerinden dil motifleri ile ayrılmıştır. Omuz bölgesi alttan, bir ince, bir kalın, bir ince olmak üzere üç tane firnis bantla çevrelenmiştir. Gövdede, iki kulp arası da bezeme alanı olarak kullanılmış, buraya genelde tek ya da çift dalgalı çizgi motifi yapılmıştır. Gövde altında 2 ya da 3 tane ince firnis bant bulunur. Kaide genellikle firnislidir⁵⁷.

Orta Protogeometrik Dönem’de, boyun daha ince uzun görünüm alır, ağız belirgin biçimde dışa çekiktir. Gövde ince-uzun, ovoid görünümlü, hatları daha gergindir. Bezemede yavaş yavaş bir standarda ulaşılmıştır. Boyun siyah firnisli olmakla birlikte, 2-3 tane rezerve bant bırakılmıştır. Omuz ana bezeme alanıdır ve burası yarı konsantrik daire motifleri ile bezelidir. Konsantrik dairelerin merkezi bazen yarım ay şeklinde siyah firnis kaplıdır. Omuzun altı standart biçimde üç tane firnis bantla çevrilidir (bir ince-bir kalın-bir ince), iki kulp arasında ya tam konsantrik daire motifi, ya da dalgalı çizgi motifi işlenmiştir. Konsantrik daireler birbirlerinden dil motifi ya da dikey dalgalı çizgilerle ayrılmıştır⁵⁸.

Geç Protogeometrik Dönem’de üretilen karından kulplu amphoralar, Desborough tarafından, ağız ve boyun yapısına göre 2 alt tipe ayrılmıştır. *Tip I*: Uzun boyunlu, dışa çekik ağızlı amphoralar⁵⁹. *Tip II*: Kısa, dışa doğru genişleyen boyunlu ve dudaksız

⁵⁷ Desborough, PGP, s. 21, Pl. 4, no. 563 (Omuzda tam konsantrik daire, gövdede çift dalgalı çizgi); Lemos, PG Aegean s. 60, Pl. 3, no. 1, (Omuzda farklı kalınlıklarda firnis bant, gövdede çift dalga çizgi motifi), Pl. 7, no. 1 (Omuzda, dil motifleri ile birbirinden ayrılmış, yarı konsantrik daire, gövdede çift dalgalı çizgi); A. Brouskari, “A Dark Age Cemetery in Erechtheion Street, Athens”, BSA 75, 1980, s. 26-27, Pl.4.d (Gövdede karşılıklı “S” motifi vardır, omuzda farklı kalınlıklarda firnis bantlar), Pl. 4.c (Omuzda dil motifi grupları, gövdede çift dalgalı çizgi), Pl. 4.f (Omuzda dil motifi grupları, gövdede çift dalgalı çizgi).

⁵⁸ Desborough, PGP, ss. 20-37, Pl. 5. no. 560 (Protogeometrik Dönem’de henüz insan ve hayvan figürleri vazo sanatında görülmez. Fakat bu vazo üzerinde, gövdede, kulpa yakın bölümde bir stilize at figürü görülmektedir. Bu figür bütün Protogeometrik Dönem’de görülen tek hayvan figürüdür); Lemos, PG Aegean, s. 60, Pl. 22. no.1, Pl. 83.3; Kraiker-Kübler, Kerameikos I, Pl. 55, no. 544, 561; Brouskari, s. 23, Pl. 4.a; R. W. V. Catling – I. S. Lemos, “Lefkandi II.I, The Protogeometric Building at Toumba 1: The Pottery”, BSA, Suppl. 22, Oxford, 1990, s. 34, Pl. 6a. (Lefkandi II.I)

⁵⁹ Desborough, PGP, s. 23, Pl. 5, no. 1073, 1089.

amphoralar⁶⁰. Geç Protogeometrik Dönem karından kulplu amphoralarını çoğu zaman Orta Protogeometrik Dönem'den ayırmak güçtür. Hemen hemen aynı bezeme anlayışı varlığını devam ettirmiştir. Fakat özellikle konsantrik daire motiflerinin merkezine kum saati yapma bir gelenek halini almaya başlamıştır. Bunun yanında, nadiren köpek dişi motifi görülür. Dönemin sonlarına doğru, gövdedeki bezeme alanında paneller görülmeye başlar. Bu panellere yapılan motifler, Geometrik Dönem'in habercisi niteliğindeki dama tahtası, içi taralı üçgen, baklava dilimi gibi motiflerdir⁶¹.

2.4.1.1.3. Omuzdan Kulplu Amphoralar (Şekil 82.c)

Omuzdan kulplu amphoralar sadece Geç Protogeometrik Dönem'de üretilmişlerdir ve üretildikleri dönemde, özellikle Attika Bölgesi'nde, karından kulplu amphoraların yerine kadın mezarı olarak kullanılmışlardır⁶². Form olarak karından kulplu amphoraların Tip II grubuna benzer. Dışa doğru açılan, dudaksız bir boynu vardır. Küresele yakın ovoid gövdeye sahiptir. Kulplar omzun üst bölümünden başlar, sert bir dönüş yaptıktan sonra, omuzdan gövdeye geçiş bölgesinde gövde ile birleşir. Kulpların üzeri daima yatay firnis bantlarla bezelidir. Bezemede koyu renk egemendir. Omuz ana bezeme alanıdır. Kerameikos'da son derece başarılı işçilik gösteren örnekler bulunmuştur⁶³. Bu tip amphoralar Protogeometrik Dönem'de fazla yoğun değildir. Desborough omuzdan kulplu amphoraların Geometrik Dönem'de çok popüler olduğunu,

⁶⁰ Desborough, PGP, s. 24, Pl. 4, no. 1088.

⁶¹ Desborough, PGP, s. 24-36, Pl. 5. no. 1089, Pl. 4. no. 1088; Lemos, PG Aegean, s. 61, Pl. 32.1 (Tip I), Pl. 32.2 (Tip II), Pl. 31.6 (Omuzda yarı konsantrik daire, içinde kum saati motifi), Pl. 36.1 (Gövdede panel bulunan, geç örnekler); Evelyn Lord Smithson, "The Protogeometric Cemetery at Nea Ionia, 1949", *Hesperia*, Vol. 30.2, 1961, ss. 147-178 (Nea Ionia), Pl. 24.3; G. Jacobi, "Clara Rhodos 6/7", Rhodos, 1932/1933, (Clara Rhodos 6/7), ss. 127-128, Fig. 144-145. George Bass, "Mycenaean and Protogeometric Tombs in the Halicarnassus Peninsula", *AJA* 67.4, 1963, ss. 353-361, Pl. 84, Fig. 20 (Omuzdaki yarı konsantrik daireler arasında dikey baklava dilimi dizi bulunmaktadır); Özgünel, Karia, Pl. 1.c.

⁶² Desborough, PGP, s. 37.

⁶³ Karl Kübler, "Kerameikos IV: Ergebnisse der Ausgrabungen: Necropolen des 11. und 10. Jahrhunderts", Berlin, 1943, (Kerameikos IV), Pl. 12, No. 2131. Dama tahtası motifi, içi taralı baklava dilimi, üçgenler, zikzaklar, bantlar ve paneller süslü, oldukça görkemli bir eserdir; Lemos, PG Aegean, s. 62, Pl. 86.1; Desborough, PGP, s. 37, Pl. 6, no. 2131; Bass, s. 359, Pl. 83, Fig. 16; Özgünel, Karia, Pl. 1.b.

dolayısı ile Protogeometrik Dönem'in sonlarından itibaren üretilmiş olabileceğini belirtir⁶⁴.

2.4.1.1.4. Omuzdan Dudağa Uzanan Kulplu Amphoralar (Şekil 82.d)

Orijini Geç Hellas IIIC Dönemi'ne kadar giden bu tip, diğer tiplere göre çok az üretilmiştir⁶⁵. Dışa doğru açılan dudağa, kısa kalın boyuna, ovoid gövdeye sahiptir. Diğer tiplere göre daha küçük yapılıdır (15-20 cm.). Bu tip mezar olarak değil, günlük kullanıma yönelik olarak üretilmiştir. Kerameikos⁶⁶, Lefkandi⁶⁷, Torone⁶⁸ ve Keos'da⁶⁹ parçalar halinde örnekler bulunmuştur.

2.4.2. Metropolis'te Bulunan Protogeometrik Dönem Amphoralar

Metropolis'te toplam 5 adet Protogeometrik Dönem'e ait amphora ele geçmiştir ve çok küçük parçalar halinde korunmuştur (Kat. No.1-5)⁷⁰. Parçaların küçüklüğüne rağmen, bu amphoraları kil özelliklerine göre 4 gruba ayırmak mümkündür.

2.4.2.1. Grup I (Kat. No. 1: Şekil, 11)

Bu grubu oluşturan elimizdeki tek parça bir amphora omuz parçasıdır (Kat.No.1). Kat. No. 1, kenarlara doğru açık kahverengi, merkeze doğru grimsi kahverengi (7,5 YR-6/4) kile sahiptir. Kil sert karakterlidir ve pişme durumu iyi değildir. Yoğun katkı maddesi dikkat çeker. Katkı maddesi olarak, kahverengi renkte ince kum, yoğun mika ve kuvars görülür. Kilde hava gözenekleri mevcuttur. Dış yüz kil renginden daha koyu,

⁶⁴ Desborough, PGP, ss. 37-40.

⁶⁵ Desborough, PGP, s. 40.

⁶⁶ Kraiker-Kübler, Kerameikos I, Pl. 29, no. 523;

⁶⁷ Popham ve diğerleri, Lefkandi I, Pl. 36.

⁶⁸ Lemos, PG Aegean, s. 63.

⁶⁹ Lemos, PG Aegean, s. 62.

⁷⁰ Bu amphoraların hepsi Metropolis Akropolisi'nde ele geçmiştir. Akropolisin üst tabakaları, Bizans, Roma ve Helenistik Dönem yapıları ile dolu olduğundan, Protogeometrik Dönem'e her yerde ulaşılamamıştır. Bu döneme tarihli eserlerin tamamı küçük sondajlardan bulunmuştur.

grimsi kahverengidir. Bezemede, mat koyu kahverengi firnisle yapılmış dörtlü konsantrik daire motifi kullanılmıştır. Konsantrik dairenin merkezi firnisle doldurulmuştur.

Elimizdeki bu küçük parçadan yola çıkarak, Kat. No. 1'in form özellikleri hakkında yorum yapmak neredeyse olanaksızdır. Fakat Troia'da bulunan örnekler arasında, kil özellikleri bakımından bizim örneğimizle tıpa tıp bezer parçalar bulunmaktadır⁷¹. Troia'da buluntuları, yukarıda belirttiğimiz gibi, Catling tarafından dört gruba ayrılmıştır. Kat. No. 1, Catling'in Grup I olarak sınıflandırdığı parçalar ile kil ve firnis özellikleri bakımından benzerlik gösterir⁷².

Troia buluntularından yola çıkarak, Kat. No. 1'in form ve bezeme özellikleri hakkında yorum yapmak mümkündür:

Grup I içerisindeki amphoralar, dışa çekik kalınlaştırılmış ağız kenarına, kısa kalın boyuna, boyundan omza geçişte basamak şeklinde belirgin kademeye, ovoid gövdeye ve düz kaideye sahiptir⁷³. Dudakta ve boyundan omza geçişte bir, gövdenin üst ve alt bölümünde iki kalın yatay firnis bant, kulp üzerinde dikey firnis bantlar ve kulpun gövdeyle birleştiği yerde yay şeklinde bantlar bulunur. Omuz ana bezeme alanıdır ve buraya 3-6 halkadan oluşan, 2-3'lü setlerden oluşan konsantrik daire motifi yapılmıştır. Bazı örneklerde bu konsantrik daireler dalgalı bantlarla birbirlerinden ayrılmıştır⁷⁴. Konsantrik daire setleri, diğer gruplara göre, omuzdaki bezeme alanının üst bölümüne

⁷¹ Catling, *Typology of PGP*, s. 154; Lenz ve diğerleri, ss. 197-198, Pl. 3.

⁷² Catling, *Typology of PGP*, s. 155; Lenz ve diğerleri, s. 197; Yukarıda da değindiğimiz gibi, Protogeometrik Döneme tarihli amphoralar ilk Desborough tarafından sistematik bir sınıflandırmaya tabi tutulmuştur. Bu sınıflandırmada, amphoralar önce kulpun gövdedeki konuma göre gruplara ayrılmış, daha sonra da, bezeme sistemine göre alt gruplara ayrılmıştır. Desborough, omuzda tam konsantrik daire bulunan boyundan kulplu amphoraları A.1 olarak nitelendirmektedir. Metropolitse bulunmuş amphoraların beşinin de omzunda tam konsantrik daire bulunur ve Desborough'nun Grup A.1'i içerisinde değerlendirilir.

⁷³ Lenz ve diğerleri., s. 197, Pl. 1,

⁷⁴ Aytaçlar, s. 21, Fig. 4. 1-3.

yapılmıştır. Kat. No. 1'e benzer örnekler, Troia⁷⁵, Klazomenai⁷⁶, Kalapodi⁷⁷, Eleteia⁷⁸, Assiros⁷⁹, Lefkandi⁸⁰, Iolkos⁸¹, Kerameikos⁸², Agnati⁸³ ve Torone'de⁸⁴ bulunmuştur.

Grup I, Protogeometrik Dönem'in en erken eserlerinden oluşmaktadır. Catling, Troia'da bulunan kontekst malzemeden ve Ege Bölgesi'ndeki diğer merkezlerden yola çıkarak, bu grubu İ.Ö. 11. yüzyılın sonu ile İ.Ö. 10. yüzyılın ortaları arasında tarihler⁸⁵. Üretim yeri konusunda kesin bir kent göstermemekle birlikte, Phokis-Lokris bölgesi ile güneydoğu Theselya'nın bu grubun üretim yeri olduğunu belirtir⁸⁶.

2.4.2.2. Grup II (Kat. No. 2, Şekil 11)

Kat. No. 2, iyi pişmiş, kırmızımsı kahverengi hamura sahiptir. Katkı maddeleri arasında, yüzeyden de görülebilen, farklı boyutlarda irili ufaklı yoğun kireç dikkat çeker. Ayrıca yoğun mika, koyu renkli kum, siyah ve beyaz zerrecik görülür. Dış yüz açık kırmızı renkte, parlak ve kaygandır. Korunan bölümde kahverengi firnisle yapılmış 8 tane konsantrik daire bulunmaktadır.

Kat. No. 2'ye benzer örnekler Troia'da Grup III olarak sınıflandırılmıştır⁸⁷. Troia'da da bu gruba ait tam örnek bulunamadığı için, grubun form özelliklerine

⁷⁵ Lenz ve diğerleri., s. 198, Pl. 3,

⁷⁶ Aytaçlar, s. 21, Fig. 4.1-3.

⁷⁷ M. Jacob-Flesh, "Die spatmykenische bis frühprotogeometrische Keramik", in: C. S. Rainer Felsch, (ed.), "Kalapodi: Ergebnisse der Ausgrabungen im Heiligtum der Artemis und des Apollon von Hyampolis in der antiken Phokis I", Mainz, 1997, (Kalapodi), ss. 57-59, Pl. 17, 44.

⁷⁸ S. Deger Jalkotzy, "Elateia and Problems of Pottery Chronology", in: "The Mycenaean Periphery. Paper presented at the Lamia Symposium, 25-29 September 1994", Lamia, 1999. Fig. 11.a-b.

⁷⁹ K. A. Wardle, *Change or Continuity: Assiros Tomba at the Transition from Bronze to Iron Age*, *AErgoMak* 10, 1996, s. 448, Fig. 3.2.

⁸⁰ Popham ve diğerleri, Lefkandi I, No: 776, Pl. 27.

⁸¹ Maria Sipsie-Eschbach, *Protogeometrische Keramik aus Iolkos in Thessalien*, Berlin, 1991, ss.112, 215, No.79, 104, Pl. 28.6, 79.106.

⁸² Lemos, *PG Aegean*, s. 56, Pl. 6.1

⁸³ Catling, *Typology of PGP*, s.157.

⁸⁴ Catling, *Typology of PGP*, s.162.

⁸⁵ Catling, *Typology of PGP*, s.176.

⁸⁶ Catling, *Typology of PGP*, ss. 159, 176.

⁸⁷ Lenz, s. 206, Pl. 10; Catling, *Typology of PGP*, s. 177.

yeterince değinilememiştir. Fakat bu tipin, diğer tiplerden farklı bir kulp yapısına sahip olduğu, kalın ovoid bir kesitinin olduğu, bezeme sistemi olarak da, omuzda üç set halinde 7 ya da 8 halkadan oluşan konsantrik daire motifinin kullanıldığı belirtilmiştir⁸⁸.

Catling bu gruba ait amphoraların, kil ve yüzey işlenişi özelliklerinden dolayı muhtemelen Theselya-Euboea civarında üretilmiş olabileceğini, daha dar bir bölge söylemek gerekirse de, Euboea’da üretildiğine değinir⁸⁹.

Bu tip, Catling’e göre, hem form hem de bezeme özellikleri bakımından Troia Grup I’den daha gelişmiştir ve muhtemelen Protogeometrik Dönem içinde ya da Sub-Protogeometrik Dönem’de üretilmiştir. Tarihleme konusunda kesin olan, bu tipin, burada Grup III olarak bahsettiğimiz ve Catling’in sınıflandırmasında Grup II olarak bahsedilen gruptan daha erken bir dönemde üretilmiş olduğudur⁹⁰. Yukarıda orijin konusunda bahsettiğimiz gibi, kildeki yoğun kireç katkısından dolayı, bu grup Euboea kökenli ise, Tarihi İ.Ö. 10. yüzyılın başlarına ait olmalıdır. Çünkü İ.Ö. 9. yüzyılda Euboea Adası’nda hem koyu zeminli vazolar üretiliyordu hem de bezemede tam konsantrik daire yerine daha çok yarı konsantrik daire tercih ediliyordu. Bundan dolayı, Desborough’nun bezeme sistemine göre yaptığı sınıflandırmada A.1 içersinde yer alan ve Catling’in sınıflandırmasında Grup III içerisindeki örneklerle benzeyen Kat. No. 2’nin muhtemelen Euboea’da üretildiğini ve İ.Ö. 10. yüzyılın ilk yarısına tarihli olduğunu söyleyebiliriz.

2.4.2.3. Grup III (Kat. No. 3, Şekil 11)

Metropolis’te Grup III’e ait 1 tane omuz parçası ele geçmiştir. Bu amphora parçası, yumuşak karakterli, kaba görünümlü, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak, açık kahverengi ince kum, ince kireç, yoğun miktarda mika, kuvars kullanılmıştır. Yer yer hava gözenekleri göze çarpar. Dış yüz, ince, basit,

⁸⁸ Catling, *Typology of PGP*, s. 177.

⁸⁹ Catling, *Typology of PGP*, s. 117.

⁹⁰ Catling, *Typology of PGP*, s. 117.

çok soluk kahverengi astarla kaplıdır. Dış yüzde kullanılan astar, bu grubu, Grup I. ve Grup II'den ayıran en belirgin özelliktir. Firnis mat kahverengidir. Bezeme olarak, en dış halkları birbiri içine geçen, 2 set halinde (korunan bölümden anlaşıldığı kadarı ile), dört halkadan oluşan konsantrik daire motifi kullanılmıştır. Bezeme alanı alttan ince bir firnis bantla sınırlandırılmıştır⁹¹.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Protogeometrik Dönem'e ait amphoralar çok küçük parçalar halinde bulunmuştur. Bundan dolayı, Grup III'ü oluşturan Kat. No. 3'ün form ve bezeme özellikleri hakkında yorum yapmak zordur. Fakat Lefkandi⁹² ve Teos'ta⁹³ bulunan ve kil özellikleri ve dış yüzde kullanılan ince astar bakımından Kat.No. 3'e benzer örneklerden yola çıkarak, bu grubun genel özellikleri belirlenebilir.

Dudakta ve boyundan omza geçişte bir tane ince firnis bant bulunmaktadır. Omuz ana bezeme alanıdır ve buraya, 3-4 set halinde, 4-5 halkadan oluşan konsantrik daire motifi yapılmıştır. Omuzdan gövdeye geçişte, ilk olarak 3-4 tane ince firnis bant, daha sonra kalın bir firnis bant yapılmıştır. Teos örneğinde, bu kalın firnis banttıan sonra, bir tane daha ince firnis bant görölmektedir. Gövde altında yine iki tane kalın firnis bant bulunmaktadır. Kulplar üzerinde ince, dikey firnis bantlar, kulpun gövde ile birleştiği bölümde yay şeklinde bantlar görölür.

Troia grupları içersinde, Grup IC'nin en belirgin özelliği olarak, *beyazımsı krem renkte basit astara sahip* olması vurgulanmıştır⁹⁴. Kat. No. 3, hem kil yapısı hem de açık krem astara sahip olması bakımından Troia Grup IC ile benzerlik gösterir. Bu gruba ait en net tarihlenebilen eser Lefkandi'de bulunmuştur. Lefkandi örneği, Catling tarafından

⁹¹ Bu gruba amphoraların omuz bölgesi alttan 4-5 tane ince firnis bant, bir tanede kalın firnis bant ile sınırlandırılmıştır. Bizim örneğimizde, bu ince bantlardan yalnızca bir tanesi korunmuştur.

⁹² Catling, Typology of PGP, Fig. 13; Popham, Furter Excavations Lefkandi, ss. 213-248, Pl. 24.4.

⁹³ Ögün, Teos, Resim 9.

⁹⁴ Lenz ve diğerleri, s. 202.

İ.Ö. 10. yüzyılın ortalarından hemen sonraya tarihlenmiştir⁹⁵. Lefkandi Pyre 11/12 nolu mezarda bulunan bu boyundan kulplu amphoranın konteksti içerisinde hem ayaklı skyphoslar hem de düz dipli skyphoslar ele geçmiştir⁹⁶. Dolayısı ise, Lefkandi örneği Popham'ın de işaret ettiği gibi Geometrik Dönem'e yakın bir tarihe ait olmalıdır⁹⁷. Teos'ta bulunan tam bir boyundan kulplu amphora, dar omuz yapısı, küçük konsantrik daireler ve konsantrik dairelerden hemen sonra başlayan yatay bantlar bakımından bizim örneğimize benzemektedir. Teos'ta bulunan amphoranın detaylı tarihlemesi yapılmamakla birlikte genel olarak İ.Ö. 10. yüzyıl içlerine tarihlenmiştir⁹⁸. Benzer örneklerden yola çıkarak, Grup III'e ait Kat. No. 3'ü İ.Ö. 10. yüzyıl ortaları ile İ.Ö. 10. yüzyılın ikinci yarısına tarihlemek mümkündür.

2.4.2.4. Grup IV (Kat. No. 4-5, Şekil 11-12)

Metropolis'te, Grup IV'e ait 2 tane amphora omuz parçası bulunmuştur. Bu amphoralar orta sertlikte pişmiş, kum, yoğun mika, küçük taneli kuvars, dış yüzden de görülebilen kireç katkılı hamura sahiptir. Kat. No. 4'ün kil rengi Açık Kahverengi (7,5 YR 7/6), Kat. No. 5'in ise Kahverengidir (7,5 YR-5/3). Dış yüzde mat koyu kahverengi firnisle yapılmış, dokuz halkadan oluşan konsantrik daire motifi bulunmaktadır. Kat. No.5'in korunan bölümünde 6 halka görülmektedir. Fakat çizim üzerinde, bu grubun özelliklerine uygun olarak yapılan tamamlamada, iç içe 9 konsantrik daire sığmaktadır. Kat. No. 4'te dairelerin tamamı görülmektedir ve daireler merkeze kadar devam etmez, merkez boş bırakılmıştır.

⁹⁵ Catling, Typology of PGP, s.171, Fig. 13; Aynı eser M.R. Popham tarafından Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik I Döneme tarihlidir, Popham, Furter Excavations Lefkandi, s. 246, Pl.24, Pyre 11/12.4.

⁹⁶ Ayaklı skyphoslar Protogeometrik Dönem'e özgü, düz dipli skyphoslar ise Geometrik Dönem'e özgü en popüler formdur.

⁹⁷ Popham bu amphorayı Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik I evresine tarihler. Bakınız; Popham, Furter Excavations Lefkandi, s. 246, Pl.24, Pyre 11/12.4.

⁹⁸ Ögün, Teos, s. 117, Resim 9.

Omuz bölümünde, 2 veya 3 set halinde 9 halkadan oluşan konsantrik daire motifli amphoralar, Troia’da Grup II içerisinde değerlendirilmiştir⁹⁹. Bu Grup amphoralar Desborough’nun sınıflandırmasında A.1 içerisinde yer almaktadır¹⁰⁰. Troia örnekleri hem kil hem bezeme bakımından Metropolis’te bulunan örneklerle benzemektedir. Fakat Troia’da da tam örnek ele geçmemiştir. Kat. No. 4-5’e benzer tam örnekler, Marmariani¹⁰¹, Knossos¹⁰², Lefkandi¹⁰³, Atina’da¹⁰⁴ bulunmuştur. Tam örneklerde ortak form ve bezeme özellikleri görülür. 4. grup içerisinde değerlendirdiğimiz bu amphoralar; dışa doru açılan kalınlaştırılmış ağız kenarına, kısa ve kalın boyun yapısına, şişkince bir gövdeye, alçak halka kaideye sahiptir. Bezeme özelliklerinde de bir standarda sahiptir. Dudakta ve boyunda omza geçişte bir tane firnis bant vardır, omuzdan gövdeye geçişte, ortada kalın, altta ve üstte ince olmak üzere üç tane bant bulunur. Gövde altında aynı kalınlıkta üç bant vardır. Kaide daima siyah firnislidir. Marmariani örneğinde, boynun alt bölümünde üç tane ince firnis bant daha bulunmaktadır.

Bu gruba ait örnekler Troia’da (Grup II), Protogeometrik Dönem’in son evresi içerisinde değerlendirilmiş ve İ.Ö. 9. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 8. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir¹⁰⁵. Marmariani’de bulunan örnekler Protogeometrik Dönem’in geç evrelerine tarihlenmiş, burada Geometrik Dönem İ.Ö. 9. yüzyılın ikinci yarısında başladığı için, Protogeometrik eserlerde bu döneme kadar tarihlenmiştir¹⁰⁶. Suriye’de, Bassit’te bulunan Protogeometrik Dönem’e ait amphora parçaları İ.Ö. 850 yıllarına

⁹⁹ Lenz, s. 2004, Pl. 7-9.

¹⁰⁰ Desborough, PGP, s. 9, Pl. 22.77, Pl. 2 no. 522.

¹⁰¹ Desborough, PGP, Pl. 22. no. 77; W.A. Heurtley-T.C. Skeat, “The Tholos Tombs of Marmariane”, *BSA* 31, 1930-31, Pl. VI. No.77.

¹⁰² Desborough, PGP, Pl. 31, no. 1.

¹⁰³ Popham v.d. Lefkandi I, Pl. 156, no. 41. 2.

¹⁰⁴ Brouskari, ss. 3-31, Pl. 4, no. 3.

¹⁰⁵ Catling, *Typology of PGP*, s. 177; Burada Grup II için İ.Ö. 800-675 yılları verilmiştir. Troia’da bulunan örnekler bu zaman dilimin erken evresine tarihlenmiştir (Muhtemelen İ.Ö. 800 yılları). Grup II’ye benzer diğer örnekler, Nea Anchialos’da İ.Ö. 8. yüzyıla ait tabaklarda, Mende-Poseidi’de İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısına, Thasos’da da İ.Ö. 675’ten önceki bir tabakaya tarihlenmiştir.

¹⁰⁶ Heurtley, s. 53.

tarıhlenmiřtir¹⁰⁷. Metropolis'te bulunan örnekleri şu an için bulunduğları tabakaya göre tarihleyecek durumda değiliz. Fakat benzer örneklerden yola çıkarak, 4. Grup içinde değerlendirdiğimiz Kat. No. 4-5'i, İ.Ö. 9. yüzyılın ilk yarısı ile bu yüzyılın son çeyreğine kadar tarihlemek mümkündür.

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi, Metropolis'te bugüne kadar Protogeometrik Dönem'i aydınlatacak yeteri kadar kazı yapılamamıştı. Bundan dolayı, "Kapalı Kaplar" olarak sınıflandırdığımız ana grup sadece amphoralardan oluşmaktadır.

¹⁰⁷ P. Courbin, "Fragments D'Amphores Protogeometriques Grecque a Bassit (Syrie)", *Hesperia*, Vol. 62.1, 1993, (Bassit) ss. 95-113.

2.4.3. Açık Kaplar

Metropolis'te bulunan Protogeometrik Dönem'e ait açık kaplar, üç farklı form ile temsil edilmektedir. Bunlar, yüksek ayaklı skyphos, kantaros ve kraterdir.

2.4.3.1. Yüksek Ayaklı Skyphoslar

Bu tip skyphosların orijini de, amphoralar gibi, Geç Hellas IIIC Dönemi'ne kadar gider¹⁰⁸. Geç Hellas IIIC Dönemi'nde yüksek ayaklı skyphoslar, oldukça başarılı bir işçilik ve bezeme sergilerler, Sub-Myken Dönem'de, bütün formlarda olduğu gibi skyphoslarda da bir bozulma görülür¹⁰⁹.

Protogeometrik Dönem'de en yoğun üretilmiş kap formlarından biridir. Bütün Akdeniz, Batı Anadolu, Ege Adaları ve Kıta Yunanistan'da görülür¹¹⁰. Bu tip skyphoslar, dışa hafif çekik ağız kenarına, derin yarı küresel gövdeye, yüksek ayağa sahiptir. Ayak genel olarak konik görünümlü olmakla birlikte, kesin bir standardı yoktur. Gövdenin orta bölümünden başlayan kulplar hafif biçimde dışa doğru açılır. Protogeometrik Dönem'in başlarından itibaren üretilen skyphosların bezemesinde kesin kurallara bağlı bir standart yoktur ve birçok farklı bezemeye sahip tipleri bulunmaktadır. Desborough skyphosları 6 farklı tipe ayırarak incelemiştir:

Tip I (Şekil 83.a): Dudak siyah firnislidir. Dudağın hemen altında ince bir firnis bant bulunur ve bu firnis banda temas eden, ince bir zikzak motifi vardır. Zikzak bandın rengi, bezemede kullanılan diğer renklere göre daha koyu tondadır. Ana bezeme alanı iki kulp arasındır ve buraya üç set halinde konsantrik daire motifi işlenmiştir. Gövde altında üç tane ince firnis bant bulunur (bu bantlar genelde bir ince-bir kalın-bir ince

¹⁰⁸ Furumark, *Mycenaean Pottery Analysis*, s. 634, Tip. 284, 285.

¹⁰⁹ Desborough, *PGP*, s. 77.

¹¹⁰ Vincent Robin d'Arda Desborough, *"The Greek Dark Age"*, Londra, 1972, (Dark Age), s. 39, Fig. 9.

şeklindedir). Gövde altı ve kaide siyah firnislidir. Kaidenin en alt kısmı ince bir bant şeklinde rezerve bırakılmıştır¹¹¹.

Tip IIa (Şekil 83.b): Dudak siyah firnislidir. Dudağın hemen altında bir ya da iki tane ince firnis bant bulunur. Ana bezeme alanı kulplar arasındadır ve buraya iki set halinde konsantrik daire motifi işlenmiştir. Konsantrik daireler, her iki tarafında üç tane dikey bant bulunan, içi çapraz taralı dikdörtgen bir panel ile birbirlerinden ayrılmışlardır. Ana bezeme alanı alttan üç tane ince firnis bant ile sınırlandırılmıştır. Gövde altı ile kaide firnis kaplıdır. Tip I'de olduğu gibi kaidenin en alt bölümünde rezerve bir bant vardır¹¹².

Tip IIb (Şekil 83.c): Bu tipin bezemesi, Tip IIa gibidir. Fakat konsantrik daireleri birbirinden ayıran panelin içinde, içi taralı baklava dilimi, askı üçgenler gibi farklı motifler bulunmaktadır. Gövde altı bazen rezerve bırakılır¹¹³.

Tip III (Şekil 83.d): Dudak siyah firnislidir. Dudağın hemen altında bir ya da iki tane ince firnis bant bulunur. Kulplar arasındaki ana bezeme alanı üç panele ayrılmış, bu paneller simetrik olarak, ortada dama tahtası motifi, yanlarda da içi çapraz taralı dikdörtgen motifi ile bezenmiştir. Paneller birbirlerinden üçlü dikey bantlarla ayrılmıştır. Bezeme alanı alttan üç tane firnis bant ile çevrelenmiştir. Gövde altı ve kaidenin üst bölümü siyah firnislidir. Kaidenin alt bölümünde iki ya da daha fazla rezerve bant bulunmaktadır¹¹⁴.

Tip IVa (Şekil 83.e): Ağız kenarı, gövdeye taşacak biçimde firnislidir. Kulplar arasındaki ana bezeme alanı yatay dikdörtgen bir panel olarak bırakılmıştır. Bu panelin içinde, üstte ve altta ikişer tane firnis bant bulunmaktadır. Bu bantların ortasında, panelin

¹¹¹ Desborough, PGP, ss. 80-81, Pl. 10, no. 547.

¹¹² Desborough, PGP, ss. 82-82, Pl. 10, no. 607, 1091.

¹¹³ Desborough, PGP, ss. 84-85, Pl. 11, no. 903, 2102.

¹¹⁴ Desborough, PGP, ss. 85-86, Pl. 11, no. 567.

merkezinde zikzak motifi yer alır. Gövde altı ile kaidenin üst bölümü rezerve bırakılmıştır. Kaidenin alt kısmı siyah firnislidir¹¹⁵.

Tip IVb (Şekil 83.f): Form ve bezeme olarak Tip IVa'ya benzer. Fakat ana bezeme alanındaki zikzak motifi daha kabadır. Gövde altı ve kaide tamamen siyah firnislidir. Genel olarak bu form, Tip IVa'ya göre daha geç tarihlidir ve çok az sayıda ele geçmiştir¹¹⁶.

Tip V (Şekil 84.a) : Bu tipte, vazunun bütün yüzeyi firnislidir. Bezeme bulunmaz¹¹⁷.

Tip VI (Şekil 84.b): Dudak siyah firnislidir. Dudağın altında ince bir firnis bant bulunur. Ana bezeme alanında içi taralı baklava dilimi motifi, kum saati, ya da üçgen motifi bulunur. Bu motifler kenarlardan üçlü dikey çizgilerle, alttan da iki tane firnis bantla çevrelenmiştir. Gövdenin alt bölümü ve kaide tamamen firnislidir. Bu tip, Dodekanesos'a özgü bir tiptir ve Rhodos ve Kos'da sıklıkla bulunmuştur¹¹⁸.

¹¹⁵ Desborough, PGP, ss. 86-88, Pl. 11, no. 2102.

¹¹⁶ Desborough, PGP, ss. 88-89, Pl. 11, no. 905.

¹¹⁷ Desborough, PGP, s. 89, Pl.

¹¹⁸ Desborough, PGP, s. 89, Pl. 30d; G. Jacopi, "Clara Rhodos 6/7", Rhodos, 1932-1933, (Clara Rhodos 6/7), s. 130, Fig. 150.

2.4.3.2. Metropolis'te Bulunan Skyphoslar

Metropolis'te Protogeometrik Dönem'e ait 5 adet skyphos gövde parçası ele geçmiştir. Metropolis buluntusu skyphosları, kil ve firnis özelliklerine göre 2 grup altında incelemek mümkündür.

2.4.3.2.1. Grup I (Kat. No. 6-9, Şekil 12-13)

Metropolis Protogeometrik Dönem seramikleri arasında, Grup I içerisine alabileceğimiz 4 adet skyphos gövde parçası bulunmaktadır. Bu parçalar, yumuşak karakterli, kumsu görünümlü, içinde yoğun kum ve yoğun ince mika bulunan, kireç katkılı kile sahiptir. Kil rengi soluk kahverengidir (7,5 YR-5/3). Yüzey, mat görünümlü, kil renginden bir ton daha açık, açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Kat. No. 8, diğerlerinden farklı olarak, kaygan, parlak ve perdahlı bir yüzeye sahiptir. Bezeme olarak, birbirlerine çok yakın yapılmış konsantrik daire motifleri görülür. Kat. No. 8'in konsantrik dairesinin bir tanesinin tamamı korunmuştur ve burada 8 çember görülür. En içteki çemberin içini doldurulmuştur. Fakat parça merkeze kadar korunmadığından, firnis boyanın merkeze kadar devam edip etmediği belli değildir. Buna benzer bir uygulama Kat. No. 6'da da görülmektedir. Kat. No. 6'nın korunan kısmından, burada kaç çember olduğu anlaşılmamakla birlikte, en iç halkanın içi, konsantrik dairenin tam merkezi rezerve bırakılacak şekilde bir bezeme tercih edilmiştir. Merkezdeki pergel deliği, daha sonra firnisle kapatılmıştır. Muhtemelen Kat. No. 8'de de buna benzer bir uygulama yapılmış olmalıdır. Kat. No. 7'nin merkezi tamamen boş bırakılmıştır. Elimizdeki parçalardan Kat. No. 8 ve Kat. No. 9'da ikinci konsantrik daire motifi de görülmektedir. Bu örneklerde, konsantrik daire motifleri birbirine çok yakındır ve iki daire birbirine şevron motifi ile birleştirilmiştir. Bütün parçaların içi tamamen koyu kahverengi firnis kaplıdır.

Grup I adı altında topladığımız skyphoslar, Desborough'nun sınıflandırmasına göre Tip I (Konsantrik Daire Bezemeli Skyphoslar) içerisinde¹¹⁹. Bu tip skyphoslar Protogeometrik Dönem'in en popüler formudur¹²⁰. Erken Protogeometrik Dönem'de üretilen örnekleri oldukça derindir ve dudak belirgin şeklide dışa çekiktir. Konik kaide geç örneklerle göre daha alçak ve diktir¹²¹. Orta Protogeometrik Dönem'de, kaide daha uzar, kaide ile gövdenin birleşim noktası daha da incilir. Form daha kalitelidir ve orantılı yapıldığı görülür. Konsantrik daireler erken örneklerde genelde 2 set halindeyken, Orta Protogeometrik Dönem'de 3 set halinde yapılmaya başlanmıştır¹²².

Geç Protogeometrik Dönem'de, kaide iyice uzamıştır ve kaide ile gövdenin birleşim noktası daha da incelmıştır. Ana bezeme alanında standart biçimde 3 set halinde konsantrik daire motifi yapılmıştır¹²³.

Desborough'nun belirttiğine göre, Batı Anadolu'da üretilen ve en yoğun Attika etkisi gösteren Protogeometrik Dönem kap formu skyphoslardır¹²⁴. Fakat bu formun orijini kesin olarak Attika olmakla birlikte, hem Karia Bölgesi'nde hem de İonia'da yerel etkiler de görülmektedir¹²⁵. Karia Bölgesi'nde tam konsantrik daire motiflerinin dalgalı çizgilerle bileştirilmesi, Dodekannesos da kaidenin Attika'dan farklı biçimde yapılması yerel uyarlamalar olarak karşımıza çıkar¹²⁶. Bizim örneklerimizde görülen, konsantrik daire gruplarının şevron motifi ile birbirine bağlanması, tamamen Attika'dan

¹¹⁹ Desborough, PGP, s. 80, Pl. 10, no. 547.

¹²⁰ Lemos, PG Aegean, s. 36.

¹²¹ Kraiker-Kübler, Kerameikos I, Pl. 30, no. 525, Pl. 48, no. 518; Lemos, PG Aegean, s. 36, Pl. 6.3; Desborough, PGP, Pl. 10, no. 525.

¹²² Lemos, PG Aegean, s. 36, Pl. 22.5; Kraiker-Kübler, Kerameikos I, Pl. 68, no. 547; Desborough, PGP, Pl. 10, no. 547.

¹²³ Lemos, PG Aegean, s. 37, Pl. 36.4,5; Desborough, PGP, ss. 80-82; Christopher A. Pfaff, "Early Iran Age Pottery from the Sanctuary of Demeter and Kore at Corinth", *Hesperia*, 68.1, 1999, (Early Iran Age Pottery), s. 90, Fig. 20-21; Sipsie-Eschbach, Pl. 2.8, Pl. 21.10; Volkmar Von Graeve, "Bericht über die arbeiten im Südschnitt an der Hellenistischen Stadtmauer" *Ist. Mitt.* 25, 1975, (Hellenistischen Stadtmauer), Taf. 9, no. 40; Bass, s. 360, Pl. 84, Fig. 18; Boysal, Bodrum I, s. 31, Pl. 37,1,2; Walter Müller-Franz Oelmann, "Tryns I: Part II: Die Geometrischen Nokropole", Mainz, 1976, s. 128, Pl. 16.5; Geniere, Fig. 37, no. 2,3,5.

¹²⁴ Desborough, PGP, s. 218-221.

¹²⁵ Özgünel, Karia, s. 9-10.

¹²⁶ Özgünel, Karia, s. 10.

farklı bir uyarlamadır ve orijini İonia Bölgesi'nde aranmalıdır. Çünkü Karia Bölgesi'nde, amphora, oinokhoe, krater gibi formlarda kullanılan motifleri birbirinden ayırmak için, yatay dalgalı çizgiler, dil motifleri ve sıralı noktalar kullanılmıştır¹²⁷. Bizim örneklerimizde görülen şevron motifi şimdilik ünik bir özellik sergilemektedir ve sıkı bir Attika formu olan ve konsantrik daire bezemeli skyphoslardaki yerel bir uyarlama olarak değerlendirilmelidir.

Skyphosların gelişimi ve tarihlemesi, yukarıda da belirttiğimiz gibi, formun genel yapısına göre yapılmaktadır. Fakat elimizdeki skyphoslar çok küçük parçalar halinde korunduğundan karşılaştırma yolu ile göreceli olarak tarihleyebilecek durumda değiliz. Fakat Erken Protogeometrik Dönem'de, skyphoslar üzerine konsantrik daireler genelde 2 set halinde yapılmaktadır¹²⁸. Bundan dolayı iki konsantrik daire arasında fazla boşluk bulunur. Ayrıca, konsantrik daireleri oluşturan çemberlerin sayısı da, geç örneklere göre daha azdır (4-6 adet). Bizim örneklerimizde, Kat. No. 8 ve Kat. No. 9'un korunan bölümlerinde iki konsantrik daire görülmektedir ve iki motif arasında çok az boşluk bulunmaktadır. Muhtemelen vazo üzerinde üçüncü bir konsantrik daire motifi yer almalıdır. Ayrıca konsantrik daire motiflerinin çember sayısı da fazladır. Bunun yanında, Kat. No. 1'deki amphora üzerinde görülen konsantrik daire incelendiğinde, sanatçının bir acemilik çektiği, Catling'in tanımı ile belki de "*Deneysel bir evre*"¹²⁹ yaşadığı anlaşılabılır. Fakat skyphoslar üzerindeki konsantrik dairelerin oldukça dakik yapıldığı, sanatçının işine hakim olduğu gözlenebilir. Bundan dolayı elimizdeki parçaların Erken Protogeometrik Dönem'e ait olamayacağı sonucuna varabiliriz. Geç Protogeometrik Dönem'de, özellikle skyphosların bezemesinde askı yarı konsantrik daireler çok popülerdir ve bütün Ege dünyasına yayılmıştır. Elimizdeki 4 skyphosun da tam konsantrik dairelerle bezeli olması, bu skyphosların Geç Protogeometrik Dönem'e ait olamayacağını düşündürür. Elimizde kesin veriler olmakla birlikte, yukarıda saydığımız nedenlerden dolayı, Grup I içerisinde değerlendirdiğimiz skyphos gövde parçalarının Orta Protogeometrik Dönem'e ait olduğunu söyleyebiliriz.

¹²⁷ Özgünel, Karia, ss. 9-10.

¹²⁸ Lemos, PG Aegean, s. 36, Pl. 6.3

¹²⁹ Catling, Typology of PGP, s. 176.

2.4.3.2.2. Grup II (Kat. No. 10, Şekil 13)

Metropolis'te, Grup II olarak sınıflandırdığımız gruba ait 1 tane parça bulunmaktadır. Bu parça, orta sertlikte pişirilmiş hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak yoğun kum kullanılmıştır ve kumsu görünüme sahiptir. Kum yanında yoğun miktarda orta büyüklükte kireç ve mika görülür. Kilde irili ufaklı hava gözenekleri mevcuttur. Kil rengi açık kırmızımsı sarıdır (2,5 YR-6/6). Dış yüz, kil renginden bir ton açık kırmızımsı sarı renktedir (2,5 YR-7/6). Bezemede kullanılan firnis kırmızıdır. İç yüz kırmızı firnis kaplıdır. Bezeme olarak, merkezinde kum saati motifi bulunan askı yarı konsantrik daire ya da konsantrik daire motifi kullanılmıştır¹³⁰. Genelde konsantrik daire motifi alttan üç tane ince firnis bantla çevrelenmektedir. Bizim örneğimizde bu bantlardan yalnızca bir tanesi korunmuştur.

Elimizdeki örneğe benzer bir örnek, Bayraklı kazılarında H Çukuru'nda ele geçmiştir. B. Ögün tarafından ünik ve tek bir örnek olarak değerlendirilen Bayraklı skyphosu, kontekstinde çıkan Attika eserleri ile Geç Protogeometrik Dönem'e tarihlenmiştir¹³¹. Aynı eser E. Akurgal tarafından Geç Protogeometrik Dönem'e, daha dar bir zaman dilimi ile İ.Ö. 900-875 yıllarına tarihlenmiştir¹³². Lefkandi'de bulunan, merkezinde kum saati motifli 5 çemberden oluşan konsantrik daire motifli bir skyphos Sub-Protogeometrik Dönem'e tarihlenmiştir¹³³. Bizim örneğimize en çok benzeyen bir örnek Miletos'da bulunmuş, von Graeve tarafından Protogeometrik Dönem içine tarihlenmiştir¹³⁴.

Grup II içerisinde değerlendirdiğimiz Kat. No. 10, burada amphoraları incelerken *Grup II Amphoraları* adı altında incelendiğimiz Kat. No. 2 ile kil, yüzey ve

¹³⁰ Merkezinde kum saati motifi bulunan daire grupları genelde Geç Protogeometrik Dönem'de, yarı konsantrik daire şeklinde yapılmıştır. Bu konu ileride tartışılacaktır.

¹³¹ Baki Ögün, "Batı Anadolu Protogeometrik Dönem Yunan Boyalı Seramiği", Habilitasyon, Ankara, 1963 (Protogeometrik Dönem), ss. 41-42, Lev. 5, no. 4

¹³² Ekrem Akurgal, "Eski İzmir I: Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı", Ankara, 1983, (Eski İzmir I), Lev. 9.c

¹³³ Popham v.d. Lefkandi I, Pl. 15, no. 124.

¹³⁴ Volkmar von Graeve, "Milet", *IstMitt*, 23/24, 1973/1974, (Milet), s. 89, Taf. 17, no. 3-4.

firnis özellikleri bakımından benzerlikler göstermektedir ve muhtemelen aynı bölgede üretilmişlerdir.

Kat. No. 2'ye benzer örnekler Troia'da Grup III olarak sınıflandırılmıştır¹³⁵ ve muhtemelen elimizdeki Kat. No. 10 aynı gruba ait bir skyphostur. Catling bu gruba ait amphoraların, kil ve yüzey işlenişi özelliklerinden dolayı muhtemelen Theselya-Euboea civarında üretilmiş olabileceğini, daha dar bir bölge söylemek gerekirse de, Euboea'da üretildiğine değinir¹³⁶.

Kat. No. 10, muhtemelen Protogeometrik Dönem içinde ya da Sub-Protogeometrik dönemde üretilmiştir. Tarihleme konusunda kesin olan bu grubun, Catling'in sınıflandırmasında Grup II olarak bahsedilen gruptan daha erken bir dönemde üretilmiş olduğudur¹³⁷. Catling kildeki katkı maddelerinden dolayı bu grubun Euboea kökenli olduğunu düşünür ve tarih olarak İ.Ö. 10. yüzyılın başlarını önerir¹³⁸. Çünkü İ.Ö. 9. yüzyılda Euboea Adası'nda hem koyu zeminli vazolar üretiliyordu hem de bezemede tam konsantrik daire yerine daha çok yarı konsantrik daire tercih ediliyordu. Bundan dolayı, Kat. No. 10'nun muhtemelen Euboea'da üretilmiş olduğunu ve İ.Ö. 10. yüzyılın başlarına tarihli olduğunu söyleyebiliriz. Bu tarih, E. Akurgal'ın Bayraklı örneği için verdiği tarihle de çakışmaktadır¹³⁹.

¹³⁵ Lenz, s. 206, Pl. 10; Catling, Typology of PGP, s. 177.

¹³⁶ Catling, Typology of PGP, s. 117.

¹³⁷ Catling, Typology of PGP, s. 117.

¹³⁸ Catling, Typology of PGP, ss. 117-118.

¹³⁹ Akurgal, Eski İzmir I, Pl. 9c.

2.4.3.3. Kantaros (Kat. No. 11, Şekil 13)

Kantaroslar, Geç Myken Dönem seramik repertuarında bulunmasına rağmen, Attika'da Geç Protogeometrik Dönem'den itibaren üretilmiştir¹⁴⁰. Bundan dolayı, kantarosun orijinini Myken seramik repertuarına dayandıracak sağlam veriler mevcut değildir¹⁴¹. Bu form Attika seramik repertuarına, Geç Protogeometrik Dönem'de dış etkilerle girmiştir. Fakat ilk nerede üretildiği belli değildir. Desborough bu formun orijininin Ithaka olabileceğine değinir¹⁴². Ithaka kazılarında yoğun miktarda Geometrik Dönem'e tarihli kantaros bulunmuştur. Robertson, Geometrik Dönem Ithaka kantaroslarını değerlendirirken, bunlarının orijinin Geometrik Dönem öncesine dayandığını ve Ithaka'da Pre-Geometrik Dönem kantaros formlarının bulunduğunu belirtir¹⁴³.

Geç Protogeometrik Dönem kantaros formu, aynı dönem tek kulplu kaplar ile büyük benzerlik gösterir. Aradaki en önemli fark kulp sayısındadır. Kantaroslar, dışa hafif çekik ağız kenarına, derin yarı küresel gövdeye, yüksek konik kaideye (Dönemin sonlarında aynı zamanda alçak halka kaideli örnekler de vardır) sahiptir. Bezeme oldukça sadedir. Vazonun bütün yüzeyi siyah firnislidir. Dudakta iç yüzde bir, dış yüzde bir (bazen iki) adet rezerve bant bulunur. Kaidenin en alt bölümünde rezerve bant bulunur.

Metropolis'te 1 adet Protogeometrik Dönem'e ait kantaros bulunmuştur (Kat. No. 11). Bu kantaros, kaba görünümlü, orta sertlikte pişmiş hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak, yoğun kum, yoğun iri taneli kireç, az miktarda taşçık, çok ince grenli

¹⁴⁰ Desborough, PGP, s. 101.

¹⁴¹ Kantaros formunun, Myken Dönemi'nden Protogeometrik Dönem'e kadar kesintisiz üretildiğine dair veriler yeterli olmamakla birlikte, Lemos yapmış olduğu çalışmada (Lemos, PG Aegean, s. 54), Attika'da Erken Protogeometrik Dönem'e tarihli bir tane, Argolis'te de iki tane kantaros bulunduğuna dikkat çeker. Fakat kendisi de değerlendirmesinde kantarosun Geç Protogeometrik Dönem'e özgü bir form olduğuna değinir.

¹⁴² Desborough, PGP, s. 102.

¹⁴³ M. Robertson, "Excavations in Ithaka, V: The Geometric and Later Finds From Aetos", (Excavations in Ithaka), BSA 43, 1948, s. 65.

mika içermektedir. Kilin özü açık gridir. Kenarlara doğru açık kahverengi (7,5 YR-6/4) bir görünüm alır. Form olarak, dışa doğru hafif çekilmiş, oturma yüzeyi inceltilmiş kısa dudağa, iyi profil verilmiş, derin, yarı küresel gövdeye, dudak seviyesini geçmeyen elips kesitli kulpa sahiptir. Dudağın dış yüzünde, dudaktan boyuna geçişte rezerve bant bulunur. İç yüze ise, dudağın üst bölümünde hemen hemen dudağın tamamını kaplayan rezerve bant bulunur. Bu rezerve bantlar dışında, vazoun korunan kısmı koyu kahverengimsi siyah renkte, metalik görünümlü firnisle kaplıdır.

Kat. No. 11'e, hem form hem de bezeme açısından bire bir benzeyen bir parça, Kerameikos'da 44 nolu mezarda bulunmuştur¹⁴⁴. Desborough bu parçanın detaylı analizini yaparken, Kerameikos örneğinin Geç Protogeometrik Dönem tek kulplu kapları ile neredeyse bire bir benzediğinden bahseder¹⁴⁵. Maalesef bizim örneğimizin tek kulpu korunmuştur. Bundan dolayı, bu örneğin kesinlikle “kantaros” olduğunu iddia edecek durumda değiliz. Burada kantaros olarak değerlendirmemizdeki en büyük etken, Levha 7, Şekil 17'deki Kerameikos örneğinin bizim örneğimizle tamamen aynı özellikleri sergilemesidir. Tiryns'te bulunan tam bir kantaros da Kat. No.11 ile büyük benzerlik içerisindedir¹⁴⁶.

Desborough, kontekst malzemelerden yola çıkarak, Attika tipi kantarosların Geç Protogeometrik Dönem'de üretildiğini belirtir. Özellikle'de, bizim örneğimizde de görülen, metalik firnis boyanın geç bir özellik olduğuna değinir¹⁴⁷. Bu tip kantaroslar Geometrik Dönem içerisinde de üretilmiştir. Fakat bezemede, dudağın hemen altundan başlayan panel dikkat çeker¹⁴⁸. Geometrik Dönem'de, iki kulp arasında panel olmayan ve Protogeometrik tarzda yapılmış kantaroslar da vardır. Fakat bu kantaroslarda,

¹⁴⁴ Desborough, PGP, Pl. 12, no. 2026 (Burada Levha 9, Şekil 29).

¹⁴⁵ Geç Protogeometrik Dönem tek kulplu kap ile aynı dönem kantaroslar için bakınız, Desborough, PGP, Pl. 11, no. 1104 (kap), Pl. 12, no. 2026 (Kantaros).

¹⁴⁶ Müller-Oelmann, s. 153, Abb. 15.

¹⁴⁷ Desborough, PGP, s. 103.

¹⁴⁸ John Nicolas Coldstream, “Greek Geometrik Pottery”, London, 1968 (GGP), Pl. 1.b, o.p.

dudaktan gövdeye geçiş, gövde profili ve gövdeden kaideye geçiş oldukça keskindir¹⁴⁹. Kat. No. 11, yumuşak hatlara sahip olması, dudağın kısa yapısı, gövde çapını geçmeyen dudak çapı, parlak metalik firnis özellikleri bakımından Geç Protogeometrik Dönem özelliklerini sergilemektedir.

2.4.3.4. Skyphos-krater (Kat. No. 12, Şekil 14)

Desborough'nun sınıflandırmasında "Skyphos-krater" adlı bir form bulunmamasına karşın, bazı araştırmacılar, kraterden farklı olarak, "Skyphos-krater" adlı bir formu sınıflandırmalarına ve incelemelerine almışlardır¹⁵⁰. Skyphos-krater form olarak neredeyse tamamen skyphoslara benzer, fakat gövde cidarı daha kalın, ağız çapı da skyphoslardan daha geniştir (20-30 cm. arasında değişir)¹⁵¹. Skyphos-kraterler, dışa doğru hafif açılan ağız kenarına, yarı küresel gövdeye, konik kaideye sahiptir. Gövdenin tam ortasından başlayan, gövdeden fazla açılmadan yükselen kulpları vardır.

Erken Protogeometrik Dönem'e ait bugüne kadar bir tane skyphos-krater bulunmuştur. Atina Kerameikos'da bulunan bu skyphos-krater, Euboea üretimi olarak değerlendirilmiştir. Bu erken örnek, derin gövdeli, dışa çekik ağızlı, yüksek ayaklıdır. Bezeme olarak, geniş bir panel içinde, dama tahtası motifi işlenmiştir¹⁵².

Orta Protogeometrik Dönem'de, özellikle Lefkandi'de bu tipe ait bol miktarda buluntu ele geçmiştir. Bezemede, tam konsantrik ve yarı konsantrik daire motifi ile birlikte, zikzak motifi sıklıkla işlenmiştir. Dışa çekik dudak, derin gövde ortak özellikler olmakla birlikte, erken dönemde görülen, alt kısmı yayvan ayak formunun yanında,

¹⁴⁹ Dorothy Burr, "A Geometrik House and a Proto-Attic Votive Deposit", *Hesperia* 2.4, 1933, s. 553, Fig.11.

¹⁵⁰ Evelyn Lord Smithson, "The Protogeometrik Cemetery at Nea Ionia", *Hesperia* 30.2, 1961, (Nea Ionia) s. 166, Smithson bu formu skyphoid krater olarak adlandırmıştır; Lemos, PG Aegean, s. 46, Lemos bu forma Krater-kase adını vermiştir; Sipsie-Eschbach, ss. 60-61, Sipsie-Eschbach ise yine Smithson gibi skyphoid krater adını vermiştir.

¹⁵¹ Lemos, PG Aegean, s. 46.

¹⁵² Lemos, PG Aegean, s. 46

konik kaide de görülmeye başlanmıştır. Orta Protogeometrik Dönem’de skyphos-kraterler, Lefkandi¹⁵³, Asine¹⁵⁴, Dion ve Vergina’da ele geçmiştir¹⁵⁵.

Geç Protogeometrik Dönem’de, Attika’da bu formun arttığı görülür. Ayrıca, Lefkandi, Asine, Istmia, Nea Ionia, Kapaklı, Naxos, Paros, Thera, Melos, Siphnos, Samos ve Girit’te de örneklerle rastlanır¹⁵⁶. Bu dönemde formda çeşitlemeler de görülür, bazı örnekler düz bir gövde cidarına, dışa sert dönüş yapan dudağa sahiptir. Bazı örnekler ise sığ, yarı küresel gövdeye, dışa hafif çekik dudağa sahiptir. Kaideye, erken dönemlerde olduğu gibi, bu dönemde de bir standart yoktur. Bazen yüksek ayak, bazen de konik kaide tercih edilmiştir. Bezemede ana bezek, içi taralı baklava dilimi (ya da dama tahtası motifi) ile birbirinden ayrılan 2 set halinde konsantrik daire motifi tercih edilmiştir¹⁵⁷.

Metropolis’te skyphos-krater olarak adlandırabileceğimiz 1 adet gövde parçası ele geçmiştir (Kat. No.12). Bu skyphos-krater genel özellikleri itibari ile skyphoslara benzemekle birlikte, daha geniş bir gövde yapısına sahip olması ve cidarının kalınlığı ile skyphoslardan ayrılır. Kat. No. 12, yumuşak karakterli, yoğun kum, ince mika ve az miktarda taşçık katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) renkte kile sahiptir. Yüzey, koyu kahverengi (7,5 YR-5/2) renktedir. Bezemede siyah renk firnisle yapılmış 10’lu konsantrik daire motifi vardır. İç yüz tamamen soluk kahverengi firnisle kaplanmıştır.

Kat.No.12’nin tarihlemesine kriter oluşturacak yeterli verilerden yoksunuz. Fakat, Kat. No. 12, kil özellikleri, yüzey rengi ve bezemede kullanılan firnis rengi bakımında, burada Kat. No. 6, Kat. No. 7 ve Kat. No. 9’da yer alan skyphoslarla büyük

¹⁵³ Richard W. Catling – Irene S. Lemos, “Lefkandi II.1, The Protogeometric Building at Toumba 1: The Pottery”, BSA Suppl. 22, Oxford, 1990, (Lefkandi II.1), s. 23-24, Pl. 14-15.

¹⁵⁴ Berit Wells, “Asine II.4.1: Result of the Excavations East of the Acropolis, 1970-74, fasc. 4: The Protogeometric Period, Part 1: The Tombs”, Stockholm, 1983, (Asine II.4.1), ss. 58-60, Fig. 41,198.

¹⁵⁵ Lemos, PG Aegean, s. 47.

¹⁵⁶ Lemos, PG Aegean, s. 47.

¹⁵⁷ Lemos, PG Aegean, ss. 47-48, Pl. 78-79.

benzerlik içerisindir ve muhtemelen Orta Protogeometrik Dönem’de aynı merkezde üretilmiş olmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GEOMETRİK DÖNEM

3.1. GEOMETRİK DÖNEM'İN GENEL ÖZELLİKLERİ

Adından da anlaşılacağı gibi, “*Geometrik Dönem*”, Yunan vazo sanatında bezek olarak geometrik motiflerin kullanıldığı, yaklaşık olarak İ.Ö. 900-700¹⁵⁸ yılları arasında kapsayan sürece verilen bir isimdir. Bu tarihlerde yalnızca motifler değil, insan, at, kuş v.b. hayvanlar da geometrik biçimde yapılmıştır.

Geometrik Dönem'in hazırlık evresi olan Protogeometrik Dönem'in sonlarına doğru vazo formunda siyah renk hakim olmaya başlamış, tam ya da yarı konsantrik daire motiflerinin yanında, köpek dişi, zikzak, sağa sola yatık tarama çizgiler, kum saati gibi motiflerin kullanımı artmaya başlamıştır. Geometrik Dönem'i başlatan en önemli yenilik, bezemede friz anlayışının yerine panel/metop anlayışının görülmesi ve bu metoplar içerisine “*meander*” motifinin yapılmasıdır. Formlarda görülen en büyük değişiklik ise, düz dipli oinokhoelerin üretilmeye başlanması ile skyphos, kyliks, tek kulplu kap gibi içki kadehlerinde görülen konik şekilli yüksek ayağın bırakılarak, düz dipli örneklerin üretilmeye başlanmasıdır. Bu değişikliklere ek olarak kapalı kaplarda ana bezeme alanı omuz bölgesinden gövde ortasına inmiştir¹⁵⁹. Geometrik Dönem, seramik formlarında görülen değişikliklere ve bu formlarda kullanılan motiflerin gelişimine göre Erken, Orta, Geç ve Sub-Geometrik olmak üzere dört evrede incelenir. Metropolis Geometrik Dönem seramiğine girmeden önce, bu evrelerin kronolojisini ve genel özelliklerini kısaca tekrar etmede fayda vardır.

¹⁵⁸ Bu tarih Attika ve çevresi için geçerli olan genel bir tarihtir. Bölgelere göre Geometrik Dönem'in başlaması ve bitişi 10-50 yıla kadar değişiklikler göstermektedir.

¹⁵⁹ Coldstream, GGP, s. 9.

3.1. GEOMETRİK DÖNEM KRONOLOJİSİ

3.1.1. ERKEN GEOMETRİK DÖNEM (900-850)

3.1.1.1. Erken Geometrik Dönem I (900-875)

3.1.1.2. Erken Geometrik Dönem II (875-850)

3.1.2. ORTA GEOMETRİK DÖNEM (850-760)

3.1.2.1. Orta Geometrik Dönem I (850-800)

3.1.2.2. Orta Geometrik Dönem II (800-760)

3.1.3. GEÇ GEOMETRİK DÖNEM (760-700)

3.1.3.1. Geç Geometrik 1a (760-750)

3.1.3.2. Geç Geometrik 1b (750-735)

3.1.3.3. Geç Geometrik 2a (735-720)

3.1.3.4. Geç Geometrik 2b (720-700)¹⁶⁰

3.1.4. SUB-GEOMETRİK DÖNEM (680-650/640)

¹⁶⁰ Coldstream, GGP, s. 330; Erken Geometrik Dönem'den Orta Geometrik Dönem'e görülen kronoloji Attika bölgesi içindir. Bu tarihten sonra (yaklaşık İ.Ö. 720/710 yılları) Attika'da Protoattik Dönem'e girilir. Sub-Geometrik Dönem tarihi Batı Anadolu içindir.

3.1.1. Erken Geometrik Dönem (900-850)

Erken Geometrik Dönem 25'er yıllık periodlar halinde iki evreye ayrılır.

3.1.1.1. Erken Geometrik Dönem 1 (İ.Ö. 900-875)

Bu dönem Desborough¹⁶¹ ve Kübler¹⁶² tarafından *Transisyonel (Geçiş) Dönem* olarak isimlendirilmiştir. Fakat Coldstream, bu tarihlerde bazı vazolarda Protogeometrik özellikler görülmekle birlikte, çizgisel bezemenin bırakıldığını, geometrik motiflerin daha baskın olduğunu, kapalı kaplarda ana bezeme bölgesinin gövde olduğunu belirterek M.Ö.900-875 yıllarını *Erken Geometrik I* evresi olarak niteler¹⁶³. Coldstream'e göre Transisyonel Dönem, bazı vazolarda tamamen Protogeometrik geleneğin devam ettiği, bazı vazolarda ise tek tük geometrik geleneğin hissedildiği Protogeometrik Dönem'in son evreleridir¹⁶⁴.

Erken Geometrik I'de, kapalı kaplardan; *boyundan kulplu amphora*¹⁶⁵, *omuzdan kulplu amphora*¹⁶⁶, *ovoid oinokheo*¹⁶⁷, *lekytos-oinokhoe*¹⁶⁸ ve *pyksis*¹⁶⁹ (küresel gövdeli, dudaksız küresel gövdeli ve sivri dipli olmak üzere üç tip olarak üretilmiştir) formları üretilmiştir. Protogeometrik Dönem'de görülen lekytoslar bu dönemde görülmez. Formlar genelde daha incelikli, simetri daha başarılı yapılmıştır. Açık kaplardan; *skyphos*¹⁷⁰, *alçak kulplu kantaros*¹⁷¹, *tek kulplu kap*¹⁷² ve *krater*¹⁷³ üretilmiştir.

¹⁶¹ Desborough, PGP, ss. 294-295.

¹⁶² Karl Kübler, "Kerameikos V. I: Ergebnisse der Aysgrabungen der Necropolen des 10. bis 8. Jahrhunderts", Berlin, 1954, (Kerameikos V.I), ss. 58-59.

¹⁶³ Coldstream, GGP, s. 11.

¹⁶⁴ Coldstream, GGP, ss. 8-10.

¹⁶⁵ Carl W. Blegen, "Two Athenian Grave Groups of about 900 B.C.", *Hesperia* 21.4, 1952 (Two Athenian Grave Groups), Pl. 74; Coldstream, GGP, Pl. 1. L.

¹⁶⁶ Rodney Young, "An Early Geometric Grave Near Athenian Agora", *Hesperia* 18.4, 1949 (Early Geometric Grave), Pl. 67.1; Coldstream, GGP, Pl. 1.a.

¹⁶⁷ Young, Early Geometric Grave, Pl. 67.5; Coldstream, GGP, Pl. 1. D.

¹⁶⁸ Young, Early Geometric Grave, Pl. 69.10; Coldstream, GGP, Pl. 1. e.

¹⁶⁹ Blegen, Two Athenian Grave Groups, Pl. 74.c; Coldstream, GGP, Pl. 1.f,g,h.

¹⁷⁰ Young, Early Geometric Grave, Pl. 67.14.

¹⁷¹ Young, Early Geometric Grave, Pl. 67, 17-20; Coldstream, GGP, Pl. 1.b; Blegen, Two Athenian Grave Groups, Pl. 75.a.b.

Protogeometrik Dönem’de çok popüler olan skyphoslar, göreceli olarak az üretilmeye başlanmıştır. Bunun yerine düz dipli, tek kulplu kapların popüler olduğu görülür.

Bezek olarak Protogeometrik Dönem’den kalma zikzak, köpek dişi, karşılıklı diyagonal çizgi grupları (////\\\\//\\\\), swastika kullanılmakla birlikte, mazgal meander motifleri yoğun olarak kullanılmaya başlanmıştır. Nadir olarak stilize at figürü görülür. Motifler paneller içerisine yapılmıştır ve paneller genelde çizgi grupları ile çevrelenmiştir. Kapalı kaplarda motifler gövdedeki bir frize yapılmış, friz alttan ve üstten çizgi grupları ile çevrelenmiştir¹⁷⁴.

3.1.1.2. Erken Geometrik Dönem II (İ.Ö. 875-850)

Erken Geometrik Dönem’in ilk evresi bir anlamda deneysel evredir. Sanatçılar motifleri bezeme alanına adapte etmeye çalışmışlardır. II. evrede, meander motifinin daha estetik yapıldığı görülür. Metoplar daha dar ve geniş yapılmış, meander motifi için daha uygun bir alan oluşturulmuştur.

Geometrik Dönem’in en karakteristik formlarından *düz dipli oinokheo*¹⁷⁵ ilk kez bu evrede üretilmiştir. *Boyundan kulplu amphora*¹⁷⁶ daha uzun boyunlu yapılmış ve simetrisi daha iyi verilmiştir. *Karından kulplu amphora*¹⁷⁷ erken özelliklerini devam ettirmekle birlikte, dudağın altında görülen bilezik formundaki plastik bant yeni bir uyarlamadır. *Omuzdan kulplu amphora*¹⁷⁸ daha dar yapılmakla birlikte, boyun daha

¹⁷² Blegen, Two Athenian Grave Groups, Pl. 75.a; Coldstream, GGP, Pl. 1.n

¹⁷³ Coldstream, GGP, s. 11.

¹⁷⁴ Coldstream, GGP, ss. 12-13.

¹⁷⁵ Coldstream, GGP, Pl. 2.d; P. Kahane, “Die Entwicklungsphasen der Attisch-Geometrischen Keramik”, *AJA* 44, 1940, TAF. XVII.2 (Eleusis üretimi ovoid oinokhoedir)

¹⁷⁶ Evelyn Lord Smithson, “The Tomb of a Rich Athenian Lady, CA 850 B.C.”, *Hesperia* 37.1, 1968 (Rich Athenian Lady), Pl. 21.2; Coldstream, GGP, Pl. 2.h; Kahane, Pl. XIX. 1-2.

¹⁷⁷ Smithson, Rich Athenian Lady, Pl. 20.1.

¹⁷⁸ Coldstream, GGP, Pl.s2.a; Kahane, Taf. XX. 1-2.

yayvan ve geniştir. *Pyksislerde*¹⁷⁹ form olarak fazla değişiklik yoktur fakat döneme uygun olarak bezeme alanları artmıştır.

Açık kaplardan, sığ skyphoslar düz dipli ve çok küçük dudaklı olarak yapılır. *Tek kulplu kase*¹⁸⁰ hemen hemen *skyphoslarla*¹⁸¹ ortak özellik sergiler. Düz dip ve kısa dışa kıvrık dudak genel form özelliğidir. *Kantaroslar*¹⁸² da skyphoslar gibi daha sığ yapılmaya başlanmıştır. Bu evreye ait tam bir *krater* bulunmamış olmakla birlikte, kaidenin daha ince ve uzun yapıldığı görülür, dolayısı ile formunda incelişip uzamış olabileceği kabul edilebilir.

Bezeme açısından bu evreyi Erken Geometrik I'den net bir biçimde ayırmak zordur. Fakat ustalar bezekleri yapmada daha başarılıdır. *Çoklu zikzak*, *mazgal* ve *meander* sık görülen motiflerdir. Mazgalların erken evreye göre daha az yapıldığı dikkat çeker. Bu motifler yanında, *köpekdişi*, *karşılıklı diyagonal çizgi grupları*, *yatay bantlar* sık kullanılan motiflerdir¹⁸³.

3.1.2. Orta Geometrik Dönem (850-770/760)

Orta Geometrik Dönem iki alt evreye ayrılır.

3.1.2.1. Orta Geometrik Dönem I (İ.Ö. 850-800)

Orta Geometrik Dönem'in ilk evresinde, vazo formları daha simetrik yapılmış, projeksiyon noktası yukarı kalkmış, form ile bezek ilişkisi başarılı biçimde verilmeye başlanmış, erken evrelerde görülen koyu renk hakimiyeti azalmış, siyah-beyaz dengeli biçimde vazo yüzeyine uygulanmıştır. Kapalı kaplardan, *boyunda kulplu amphora*¹⁸⁴

¹⁷⁹ Smithson, Rich Athenian Lady, Pl. 22, no.s10-13.

¹⁸⁰ Coldstream, GGP, Pl. 2.c; Smithson, Rich Athenian Lady, Pl. 20. No. 25-26.

¹⁸¹ Coldstream, GGP, Pl. 2.b.

¹⁸² Kübler, Kerameikos V.I, Grave 74; Coldstream, GGP, Pl. 2.e.

¹⁸³ Coldstream, GGP, s. 15.

¹⁸⁴ Kübler, Kerameikos V.I., Grave. 36; Coldstream, GGP, Pl. 3.a

erken örneklerle göre daha küçük yapılmıştır (ortalama 45-60 cm. arasında). Boyun daha ince-uzun ve içbükey bir görünümündedir. *Omuzdan kulplu amphora*¹⁸⁵ daha uzun boyunludur. *Karından kulplu amphora*¹⁸⁶ kulpun yeri hariç boyundan kulplu amphoralara benzer. *Düz dipli oinokhoe*¹⁸⁷ ve *ovoid oinokhoe*¹⁸⁸ simetrisi daha düzgün bir biçimde üretilmiş, siyah-beyaz bezeme dengeli yapılmıştır. *Lekytos-oinokhoe*¹⁸⁹ erken evreye göre daha geniş kaideli ve daha uzun boyunlu yapılmıştır. Bu formda bezemenin diğer formlara göre daha yoğun olduğu görülür.

Açık kaplardan, *düz dipli pyxis*¹⁹⁰ bu evrede popüler olmaya başlar. *Sivri dipli pyxis*¹⁹¹ en popüler pyxis formudur. Parçalar halinde olsa da *ayaklı krater*¹⁹² de bu evrede üretilmiştir. *Kantaros*¹⁹³ bu evre çok seyrek görülen bir formdur. Kantaroslarda, kulplar arasındaki ana bezeme alanına meander yapılmış, gövde altı batlarla süslenmiştir. En büyük yenilik olarak kulpların yüksekliği karşımıza çıkar. En popüler iç ki kabı *skyphoslardır*¹⁹⁴. Erken Geometrik evreye göre daha derin yapılmışlardır. Gövdedeki bezeme alanı ve çeşitliliği artmıştır. *Mug*¹⁹⁵ bu evrede yeni bir form olarak karşımıza çıkar. Bezeme anlayışı skyphoslar gibidir. *Tek kulplu kapların*¹⁹⁶ üretimi erken evreye göre azalmıştır.

Orta Geometrik I evresinde bezemede bazı önemli gelişmeler göze çarpar. Bunların başında vazoları kaplayan siyah firnisin kalitesi gelir. Bu evrede siyah firnis son derece kaliteli, parlak ve temizdir. Bunun yanında Erken Geometrik evrede

¹⁸⁵ Coldstream, GGP, Pl. 3l.

¹⁸⁶ Kübler, Kerameikos V.I, Taf. 46; Erica Simon, "Die Grieschen Vasen", Münih, 1976, Taf. 3, ss. 29-30.

¹⁸⁷ Kahane, Taf. XVII, 3; Evelyn Lord Smithson, "A Geometric Cemetery on the Areopagus: 1897, 1932, 1947", *Hesperia* 43.3, 1974 (Geometric Cemetery), Pl. 78.1.

¹⁸⁸ Smithson, Geometric Cemetery, Pl. 78.5; Coldstream, GGP, 3.c.

¹⁸⁹ Smithson, Geometric Cemetery, Pl. 78.6; Coldstream, GGP, 3.m;

¹⁹⁰ Lelie Shear, "The Campaign of 1932", *Hesperia* 2.4, 1933 (Campaign 1933), Fig. 19; Coldstream, GGP, Pl. 3,f,g,h.

¹⁹¹ Smithson, Geometric Cemetery, Pl. 79.

¹⁹² Kübler, Kerameikos V.I, Pl. 22.

¹⁹³ Kerameikos V.I, Pl. 99; Coldstream, GGP, Pl. 4.d.

¹⁹⁴ Coldstream, GGP, Pl. 3.b

¹⁹⁵ Kübler, Kerameikos V.I, Pl. 112.

¹⁹⁶ Smithson, Geometric Cemetery, Pl. 78, no. 3,10.

kullanılan motiflere ek olarak, çizgilerle çevrili çifte balta motifi (çifte balta, yatay kum saati ya da kelebek motifi denilebilir) repertuara girmiştir. Bu motif sıklıkla amphoralarda kullanılmıştır. *Nokta dizisi motifi* de bir yenilik olarak karşımıza çıkar. Bu motif daha çok açık kaplarda, dudağı çevreleyen bir bezek olarak kullanılmıştır. Erken evreden beri devam eden *köpek dişi motifi* hala popülerdir. *Mazgal meander* önemini yitirirken, *taralı meander* ve *çoklu zikzak motifi* en popüler motifler olur. Skyphosların bezemesinde, panel yüksekliğinin kulpun en alt noktasına kadar uzandığı görülür ve bu panel anlayışı Orta Geometrik Evre’de bir prensip haline gelir¹⁹⁷.

3.1.2.2. Orta Geometrik Dönem II (İ.Ö. 800-760)

Bu evrede, Orta Geometrik Dönem I evresinden beri üretilen *boyundan kulplu amphora*, *omuzdan kulplu amphora*, *oinokheo*, *lekytos-oinokhoe*, *hydria*, *pyksis*, *skyphos*, *krater*, *mug*, *tek kulplu kap* gibi kaplar üretilmeye devam etmiştir. Bu formlarda simetri daha düzgün yapılmış, vazolar daha ar bir görünüme sahip olmaya başlamıştır. Bir yenilik olarak *yüksek kulplu kantaroslar*¹⁹⁸ ortaya çıkar. Tutamağı plastik at figürü şeklinde olan pyksisler Orta Geometrik Dönem I evresinde ortaya çıkmıştır. Fakat bu dönemde çok yoğun olarak karşımıza çıkar. Kantaroslara ek olarak dönemin sonlarına doğru *tankart*¹⁹⁹ adı verilen form görülmeye başlar. Bu form yuvarlak ağızlı oinokhoelere ya da olpelere benzer. Aradaki fark, tankartın boyun yüksekliğinin gövde yüksekliğinden fazla olmasıdır.

Orta Geometrik Dönem II evresinde bezeme olarak çok büyük yenilikler yoktur. Fakat vazolarda kullanılan bezek sayısı ve bezeme alanı göreceli olarak artmıştır. Bu evrede, *yıldız motifi*, *içi noktalı baklava dilimi motifi*, *içi noktalı ve birbirine teğet çizgilerle birleştirilmiş daire motifi* yeni motiflerdir. Erken evrede ağız kenarlarında ya da ana bezeme alanını çevrelemede kullanılan *yatay şevron motifi*, bu evrede özellikle skyphoslarda ana bezek olarak kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle skyphoslarda pencere

¹⁹⁷ Coldstream, GGP, ss. 18-21.

¹⁹⁸ Coldstream, GGP, Pl. 4.d

¹⁹⁹ Coldstream, GGP, s. 23.

panel genişlemiş iki kulpa kadar uzanmıştır. Aynı şekilde amphora ve oinokhoelerde kullanılan pencere panellerin erken evreye göre genişlediği görülür. Bu dönemde ilk kez görülen yüksek kulplu kantaroslar, skyphos ve tek kulplu kaplara göre geniş ve yüksek yapılmıştır. Buna paralel olarak bezemesi de diğer içki kaplarına göre daha yoğundur. Bu evrede, yas tutan insan, su kuşları, geyik gibi, bir konu ile bağlantılı olmayan yalnız duran figürlerin yapılmaya başlanmıştır. Erken evrelerde görülen at figürünün ise daha da yoğunlaştığı görülür²⁰⁰.

3.1.3. Geç Geometrik Dönem (İ.Ö. 760-700)

Geç Geometrik Dönem'i Orta Geometrik Dönem'den ayıran üç temel özellik vardır. *Birincisi*; bu evrede daha önce tek tük görülen figürler bir konu çerçevesinde betimlenmeye başlanmış ve vazolarda figür kullanımı artmıştır. *İkincisi*; vazo yüzeyinde yoğun bezeme anlayışı egemendir. Açık ve kapalı kaplarda bütün vazo yüzeyi bantlara ayrılmış ve bu bantlar bezeklerle doldurulmuştur. *Üçüncüsü*; ana bezeme alanı geniş bant şeklindeki metoplara yapılmıştır²⁰¹. Yoğun figür anlayışı bu evrede seramik atölyelerinin ve ressamların sınıflandırılmasında önemli bir etken oluşturulmuş, özellikle Attika ve çevresinde nerdeyse bütün eserlerin atölyeleri belirlenmiştir²⁰². Attik geometrik vazoları ilk sınıflandıran Kahane²⁰³, Geç Geometrik Evreyi “*olgun*” ve “*geç*” olarak iki gruba ayırmasına karşın, Coldstream bu iki evreyi “1a-1b” ve “2a-2b” olmak üzere iki alt gruba daha ayırmıştır²⁰⁴.

²⁰⁰ Coldstream, GGP, ss. 23-28.

²⁰¹ Coldstream, GGP, s. 29.

²⁰² Jean M. Davison, “*Atic Geometric Workshops*”, New Haven, 1961, s. 21; Eva Brann, “*The Athenian Agora Vol. VIII: Late Geometric and Protoattic Pottery*”, New Jersey, 1962 (Agora VIII), ss. 4-5; Coldstream, GGP, s. 29.

²⁰³ Kahane, s. 478.

²⁰⁴ Coldstream, GGP, s. 29. Coldstream'in sınıflandırması tamamen atölyelere, atölyelerin faaliyetlerine ve burada çalışan ressamların stillerine dayanmaktadır. Batı Anadolu Geç Geometrik Dönem seramiğini böyle bir sınıflandırmaya tabi tutmak zordur. Bundan dolayı tezimizin asıl konusunu dağıtmadan, ben de Geç geometrik Dönem'i, I ve II olmak üzere iki grupta değerlendireceğim.

3.1.3.1. Geç Geometrik Dönem I (İ.Ö. 760-735)

Dipylon Ressamı²⁰⁵, onun atölyesinde çalışmış ressamilar ile birlikte, bunların stiline yakın diğier ressamilar Geç Geometrik Ia evresinde tarihlenir. Hirschfeld Ressamı²⁰⁶ ve onun atölyesinde çalışmış ressamilarla, Lambros atölyesinde²⁰⁷ çalışan ressamilar ise Geç Geometrik Ib evresine tarihlenir. Bu dönemde amphora, oinokheo, krater, tankart gibi formlar devasa boyutlarda yapılmış ve mezar sunusu olarak kullanılmıştır. Özellikle Dipylon Ressamı tarafından bezenmiş karından kulplu amphora (Atina 804) dönemin sembolü konumundadır. Doldurma motifleri yanında, iki kulp arasındaki ana bezeme alanında görülen protesis veya ekphora sahneleri döneme özgüdür. Hirschfeld Ressamı, bezeme sistemine ikinci bir konulu sahne frizi ekleyerek Dipylon Ressamı ve onun grubundan ayrılır. Bu dönem Yunan Geometrik sanatının doruğa ulaştığı bir dönemdir. Vazoların boyutlarında, simetrisinde, figürlerde, motiflerde ve bezeklerin vazoya uygulanışında olağanüstü bir başarı vardır. Figürler dönemin başlarında çok keskin hatlara sahipken, zamanla vücut hatları, kollar ve bacaklar yumuşamaya başlar.

3.1.3.2. Geç Geometrik Dönem II (İ.Ö. 735-700)

Geç Geometrik Dönem II, ressamiların, ekollerin ve atölyelerin²⁰⁸ rahatlıkla birbirinden ayrılabilirdiği, figürlü sahnelerin daha da arttığı, konulu anlatımlarda, ölü kültü ile ilgili sahnelerin yanında günlük yaşamdan da sahnelerin işlenmeye başlandığı bir dönemdir. Figürlerde erkek kadın ayrımı rahatlıkla fark edilmekte, siluet tekniğinin yanında rezerve teknik ve kontur tekniği de kullanılmaya başlanmıştır. Geometrik tarzda yapılmış kuş dizisi, otlayan geyik dizisi gibi doğu kökenli bezemeler dikkat çeker.

²⁰⁵ Gisale M. A. Richter, "Two Colossal Athenian Geometric or "Dipylon" Vases in the Metropolitan Museum of Art", *AJA* 19.4, 1915, (Dipylon) ss. 385-397; Alexander Stuart Murray, "A New Vase of the Dipylon Class", *JHS* 19, 1899, 198-201; Coldstream, GGP, s. 29.

²⁰⁶ Davison, s. 141; Coldstream, GGP, s. 41

²⁰⁷ Kahane, ss. 475-476; Coldstream, GGP, s. 44; Davison, Fig. 85.

²⁰⁸ Kahane, ss. 464-482; Coldstream, GGP, ss. 55-90; Brann, Agora VIII, ss. 12-26.

3.1.4. Sub-Geometrik Dönem (İ.Ö. 700-640)

Attika’da, vazo bezemeciliğinde siyah figür tekniğinin erken evrelerine girilmesi ve Doğu’da görülen bezeme tekniklerinin, özellikle figürlerin, Attika vazo sanatında etkin biçimde kullanılması ile İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarında Protoattik Dönem’e girilir²⁰⁹. Bu yıllarda Korinth’te, Doğu etkilerin görülmeye başlandığı Protokorinth Dönem başlar. Fakat Batı Anadolu’da, Girit’te ve diğer Ege adalarında Orientalizan Dönem’e hemen girilmez, Geometrik Dönem sanatı çeşitli bölgelerde bir süre daha devam eder. Attika’da Protoattik Dönem’e girilmesinden, Batı Anadolu’da Orientalizan Dönem’in başlamasına kadar devam eden sürece Sub-Geometrik Dönem adı verilir.

²⁰⁹ John M. Cook, “Protoattic Pottery”, *BSA* 35, 1934-1935, (Protoattic Pottery), ss.165-219; Cook, GPP, s. 63.

3.2. METROPOLİS GEOMETRİK DÖNEM SERAMİĞİ

Metropolis'te Geometrik Dönem'e ait buluntular akropolde ele geçmiştir. Metropolis Akropolünde, Arkaik, Klasik, Helenistik, Roma, Bizans ve Osmanlı Dönemi'ne ait kalıntılar bulunmaktadır²¹⁰. Bundan dolayı Geometrik Dönem tabakalarına geniş açmalarda inilememiş, küçük sondaj çalışmalar yapılabilmektedir. Bu sondajlarda az miktarda eser ele geçmiştir. Az miktardaki bu seramikleri, yine kapalı ve açık kaplar olarak iki ana gruba ayırıp inceleyeceğiz.

2.2.1. KAPALI KAPLAR

Metropolis'te bugüne kadar bulunan Geometrik Dönem'e ait kapalı kaplar *oinokhoe* ve *amphoralardan* oluşmaktadır. Bulunan kaplar çok küçük parçalar halinde korunmuştur. Bundan dolayı bazı omuz parçalarının *hydria* formuna ait olması muhtemeldir.

3.2.1.1. Oinokhoeler

Protogeometrik Dönem'den beri üretilen oinokhoeler, Geometrik Dönem'de geniş kaideli olarak üretilmeye başlanmışlardır. Bu tip oinokhoeler Geometrik Dönem'in en kendine özgü kap formlarından biri olmuştur. Erken Geometrik Dönem'de bezeme olarak genelde zikzak motifi tercih edilmiştir ve bezeme sadece boyundaki panel içerisindedir. Gövdede ve gövde altında bir iki tane rezerve bant bulunur²¹¹. Orta geometrik Dönem'de genel bezeme prensibi aynı kalmakla birlikte, gövdedeki rezerve bant sayıları artmış, boyun ve gövde uzamıştır²¹². Attika çevresinde Geç Geometrik Dönem'de oinokhoe formlarında çeşitlemeler göze çarpar. Bu dönemde farklı atölyelerin ve ressamların ortaya çıkması, formlarda da farklılıkların ortaya çıkmasında

²¹⁰ Meriç, Metropolis, ss. 35-79, dönemler ve dönemlere ait eserler tanıtılmıştır.

²¹¹ Coldstream, GGP, Pl. 2.d.

²¹² Coldstream, GGP, Pl. 3.n.

etken oluşturmuştur. Dev oinokhoeler bu dönemde poplerdir²¹³. Bu tip oinokhoeler genelde l kültü ile ilişkilidir. Ayrıca günlük kullanıma yönelik oinokhoeler de üretilmiştir. Geç Geometrik Dönem’de, Argolis, Boeotia, Kykladlar, Batı Anadolu, Euboea, Korinth gibi bölgelerde kendi özgü stiller gelişmiştir.

Metropolis’te ele geçen oinokhoeleri mal grupları bakımından 2 grup altında incelemek mümkündür.

3.2.1.1.1. Grup I (Kat. No. 13-17, şekil 15-16)

Bu Grup içerisinde yer alan oinokhoeler, orta sertlikte ya da sert, iyi pişirilmiş hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak yoğun ince kum, tek tük iri taneli kireç,çok az ince mika görülür. Kil rengi kahverengidir (7,5 YR-5/4). Yüzey açık kahverengi (7,5 YR-5/2), ya da kahverengidir (7,5 YR-5/4). Bezemede kullanılan firmis siyah, ince sürülen bölümlerde koyu kahverengi renge sahiptir.

Kat. No. 13’n boyundan omuza geçişinde siyah firmis bant bulunur. Omuz başlangıcında alttan ikiizgi ile sınırlandırılmış, muhtemelen vazunun btnevresini kesintisizevreleyen ince bir friz vardır. Bu friz içerisinde ters yapılmış “Z” harfi dizisi vardır²¹⁴. Omuzda, vazunun akıtacak kısmının altına denk gelecek bölümde, kenarları dikey ince firmis bantlarla sınırlandırılmış geniş bir panel vardır. Bu panelin kenarları dar metoplara ayrılmış ve bu metoplara içi noktalı kesik meander motifi yapılmıřtır²¹⁵. Ana bezeme alanı ise muhtemelen dörtlü zikzak motifi ile doldurulmuştur. Bu dönemde üretilen oinokhoelerde, ana panelin altı genelde kum saati ve üçlü dikeyizgilerden oluşan bir friz ile sınırlandırılmıştır.

²¹³ Geç Geometrik Dönem’de amphora, hydria ve krater formları dev boyutlu yapılmaya başlanmış ve mezar sunusu ya da mezar taşı işlevinde kullanılmıştır. Buna paralel olarak oinokhoeler de büyük boyutlu yapılmışlardır.

²¹⁴ Bu motif Khios seramiğinde M..7. yüzyılda yoğun olarak görülen “S” dizisinin bir stilizasyonu olmalıdır.

²¹⁵ Meanderlerin içlerinde görülen bu noktalar, muhtemelen seri üretim sonucunda noktaya dönüşmüş taramaizgilerin stilizasyonudur.

Kat. No. 13’de bir metop içerisinde görülen kesik meander motifi Geç Geometrik Dönem’de Attika’da görülür²¹⁶. Fakat yoğun kullanımı İonia Bölgesi’dir. Özellikle Bayraklı²¹⁷, Samos²¹⁸, Khios²¹⁹ ve Rhodos’da²²⁰ kesik meander skyphosların bezemesinde kullanılan önemli bir bezektir. Khios üretimi oinokhoelerin neredeyse tamamı beyaz ya da krem astara sahiptir. Bezeme kırmızı ya da kahverengi firnisle yapılmıştır²²¹. Bizim örneğimiz soluk kahverengi yüzeye ve siyah firnis bezemeye sahiptir.

Kat. No. 14, bir oinokhoenin omuz bölgesine ait bir parçadır. Bu oinokhoede, ana bezeme alanı muhtemelen akıtacak kısmının altında kalan bölüm olarak düşünülmüştür. Ana bezeme alanı geniş bir panel olarak ayrılmıştır. Panelin her iki kenarı dama tahtası motifi ile sınırlandırılmıştır. Ana panel yatay olarak ikiye ayrılmış, üstte kalan bölüme zikzak motifi yapılmıştır. Altta kalan panel ise, aynı dönemde üretilen skyphosların iki kulp arasındaki ana bezeme alanı gibi düşünülmüştür. Bu panel metoplara ayrılmış ve ilk metoplara Rhodos ağacı motifi işlenmiştir. Ressam, altında çift konturlu içi taralı üçgen bulunan Rhodos ağacını metop içerisine tam olarak yerleştirememiş, üstte kalan boşluğa hızlı darbelerle yatay kısa çizgiler atmıştır²²². İkinci metoba, Kat. No. 13’teki meander benzeyen kesik meander motifi yapılmıştır. Buradaki meander Kat. No. 13’deki gibi noktalarla değil, alışıktığımız şekliyle, kısa çizgilerle taranmıştır.

Kat. No. 15, bir oinokhoenin omuzdan gövdeye geçiş bölümüne aittir. Burada da, omuz bölgesi diğer örneklerde gördüğümüz gibi bir panele ayrılmış, panel alttan iki

²¹⁶ Coldstream, GGP, Pl. 9a.

²¹⁷ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 172-172, Lev. XXII.

²¹⁸ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 172.

²¹⁹ John Boardman, “Excavations in Chios 1952-1955: Greek Emporio”, BSA Suppl. 6, London, 1967 (Excavations in Chios), Pl. 31, no. 186-189.

²²⁰ Coldstream, Pl. 61c.

²²¹ Boardman, Excavations in Chios, s. 141, Kat. No. 535-591.

²²² Bu tip bezeme yoğun olarak skyphoslarda (kuşlu kaselerde) kullanılmıştır. Skyphoslarda iki kulp arasında kalan ana bezeme alanı, oinokhoelerdeki bezeme alanından daha dardır. Dolayısı ile buraya yapılan figürler daha küçüktür. Muhtemelen, skyphos bezeyen bir sanatçı, Rhodos ağacı motifini buradaki boşluğa alışıktığımız biçimde küçük yapmış, üstte kalan boşluğu ise basit bir bezek ile doldurmuştur.

firnis bant ile sınırlandırılmıştır. Panel içerisinde çift konturlu, içi taralı baklava dilimi motifinin bir bölümü görülebilmektedir. Omuzdaki ana bezeme alanı, oinokhoelerde sıklıkla kullanılan kum saati ve dikey çizgi gruplarından oluşan bir bordür ile sınırlandırılmıştır.

Kat. No. 16, aynı gruba ait bir oinokhoenin omuz bölümüne ait bir parçadır. Omuz bölümüne, muhtemelen akıtacak bölümünün altına gelecek biçimde bir panel yapılmıştır. Bu panel içerisinde zikzak motifi görülür. Panel kenarlardan üç tane dikey firnisle çevrelenmiştir.

Kat. No. 17, bir oinokhoenin omuz bölümüne ait bir parçadır. Burada omuz bölümü geniş bir panele ayrılmıştır. Panel alttan ve üstten iki tane firnis bant ile, kenarlardan korunan kısımdan görüldüğü kadarı ile yedi tane firnis bant, çevrelenmiştir. Ana panel ortadan iki tane firnis bantla bölünmüş ve iki ince frize ayrılmıştır. Bu frizlerin içerisine birer tane zikzak motifi yapılmıştır.

Kat. No. 13'te görülen kesik meander motifi Attika'da Orta Geometrik Dönemden itibaren görülen bir motiftir. Fakat bu motif, Smyrna²²³, Rhodos²²⁴, Samos²²⁵ ve Khios²²⁶ gibi merkezlerde skyphos ve kantarosların bezemelerinde sıklıkla kullanılmıştır. Oinokhoelerde ise, burada olduğu gibi ana bezeme alanı çevreleyen metopların içerisinde kullanılmıştır. Kat. No. 16'da, omuz başlangıcında yer alan ters "Z" motifi, Rhodos'da üretilen oinokhoelerde ters, ya da normal "Z" harfi şeklinde yapılmıştır²²⁷. Khios'da üretilen oinokhoelerde ise, omuz başlangıcında daha çok aralarında nokta bulunan "S" motifi dizisi görülür²²⁸. Kat. No. 14 üzerinde soldaki metopta bir kısmı korunmuş kesik meander motifi bulunmaktadır. Kenardaki metopta ise, Rhodos'a özgü bir motif olan Rhodos ağacı motifi bulunmaktadır. Bu metopları sağ

²²³ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 172, Lev. 21-22.

²²⁴ Cook, EGP, s. 19, Fig. 5.4

²²⁵ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 172.

²²⁶ Boardman, Excavations at Chios, Pl. 32, no. 186-189.

²²⁷ Coldstream, GGP, Pl. 61a; Cook, EGP, Pl. 5.4

²²⁸ Boardman, Excavations at Chios, Pl. 48, no. 539.

tarafından çevreleyen dama tahtası motifi hemen hemen her bölgede görülen standart bir bezektir. Yine bu metopların üzerinde yer alan zikzak motifi Geç Geometrik Dönem’de sıklıkla görülen bir motiftir. Kat. No. 15 üzerinde görülen yatay kum saati motifi, Geç Geometrik Dönem’de, oinokhoelerde, omuzdaki ana bezeme alanını alttan çevreleyen neredeyse standart hale gelmiş bir bezektir. Kat. No. 16-17’nin omuz bölgesinde görülen panel içerisindeki zikzak motifleri Batı Anadolu ve adalarda üretilen oinokhoelerde sıklıkla görülen bir motiftir.

Grup I içerisinde yer alan oinokhoelerde görülen “Z” motifi, Kat. No. 15 üzerindeki Rhodos ağacı motifi, zikzak bezekler ve omuz bölümünü gövdeden ayıran yatay kum saati motifi, bu grubun Rhodos üretimi olduğunu düşündürmektedir. Özellikle Kat. No. 15 üzerinde bulunan Rhodos ağacı motifinin, metoba tam olarak sığdırılamaması ve üzerinin stilize çizgilerle doldurulması, bu oinokhoeyi bezeyen ressamın küçük vazolar, muhtemelen kuşlu kaseler, bezemeye alışkın bir ressam olduğu fikrini akla getirir. Sonuç olarak Grup I içerisinde değerlendirdiğimiz bu oinokhoeler Rhodos’ta İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında bir kuşlu kase atölyesinde üretilmiş olmalıdır.

3.2.1.1.1. Grup II (Kat. No. 18, Şekil 16)

Grup II, 1 adet oinokhoe omuz parçası ile temsil edilmektedir. Bu oinokhoe, sert, iyi pişirilmiş, yoğun kum, kireç ve yoğun ince mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur rengindedir. Bezemede sağda, muhtemelen dikey inen bir çizgiye yapışık, çift konturlu içi taralı üçgen motifi bulunmaktadır. Bu iki üçgenin arasında kalan boşluğa üç konturlu bir tekerlek motifi yapılmıştır. Bu motiften sonra ise, sağa dönük vaziyette bir su kuşu figürü yer alır. Figürlerin bezemesinde kullanılan renk açık kırmızıdır.

Oinokhoelerde kuş figürlerinin kullanımı Attika’da Orta Geometrik Dönem’e kadar uzanmaktadır. Fakat özellikle Geç Geometrik Dönem’de Euboea, Boeotia, Karia,

İonia bölgeleri ile Rhodos, Samos, Khios, Naksos, Paros gibi adalarda popüler olmuştur. Karia Bölgesi'nde bulunan bazı kaplarda ise tekerlek motifi dikkat çeker²²⁹. Paros ve Thera'da üretilen omuzdan kulplu amphoralarda da tekerlek motifi yoğun kullanılmıştır²³⁰. Boeotia'da bulunmuş bir oinokhoenin omuz bölgesinde, çift konturlu içi taralı üçgen motifleri arasında kuş figürü yer almaktadır²³¹. Buradaki kuş figürünün ince uzun yapısı, uzun boynu ve gergin duruşu bizim örneğimize benzemektedir. Karia Bölgesi'nde bulunan bazı oinokhoeler üzerinde de çift konturlu içi taralı üçgenler arasında kuş figürü yer almasına karşın²³², Karia kökenli kaplarda görülen kuşlar oldukça tıknaz yapılıdır. Khios seramiğinde görülen kuş figürleri de ince uzun yapılı olması bakımından Metropolis örneğine benzemektedir²³³. Fakat buradaki örnekler krem astar üzerine yapılmışlardır. Lefkandi Xeropolis'de bir oinokhoenin boyun bölümünde yer alan ince uzun yapılı kuş figürü de bizim örneğimiz ile büyük benzerlik içindedir²³⁴.

Grup II'yi oluşturan Kat. No. 18'in nerede üretilmiş olduğunu kesin biçimde söylemek zordur. Fakat hem kuş figürünün stili, hem de kil özellikleri bakımından orijinin Euboea (muhtemelen Lefkandi) ya da Euboea adasına yakın bir bölge olan Boeotia olabileceğini söylemek olasıdır. Kat. No. 18'in kil özellikleri burada yer alan Kat. No. 2'deki amphora ve aynı bölgede üretilmiş olduğunu düşündüğümüz Kat. No. 10'da yer alan skyphos ile benzerlik içindedir. Sonuç olarak Kat. No. 18'in Geç Geometrik Dönem'de Euboea ya da buraya yakın bir bölgede üretildiğini söylemek olasıdır.

²²⁹ Boysal, Turgut Kazısı, Pl. IX, Resim 14.

²³⁰ Boardan, Early Greek Vase, Resim 91-94.

²³¹ Coldstream, GGP, Pl. 45a.

²³² Özgünel, Karia geometrik Seramiği, Lev. 12

²³³ Boardman, Excavations at Chios, Pl. 49, no. 551, 554.

²³⁴ Mervyn R. Popham – L.H. Sackett – P. G. Themelis, “*Lefkandi I: The Iron Age, The Settlement, The Cemeteries*”, BSA, Suppl. 11, Oxford, 1979 (Popham, Lefkandi I), Pl. 40, no. 36.

3.2.2. AÇIK KAPLAR

Metropolis'te bulunan açık kaplar, farklı formlara ve bezemelere sahip skyphoslar ile kraterlerden oluşmaktadır.

3.2.2.1. Meanderli Skyphoslar (Kat. No. 19-21, Şekil 17)²³⁵

Meander motifi Erken Geometrik Dönem'den itibaren skyphos bezemesinde kullanılan önemli bir motiftir. Fakat İ.Ö. 8. yüzyılda, Doğu Yunan'a özgü yarı küresel formda skyphoslar üretilmesiyle birlikte, bu bezek forma adını vermiştir. Meanderli skyphoslar kalın cidarlı, yarı küresel gövdeli kaplardır. Ana bezeme kuşağı iki kulp arasındaki alandır. Bezeme alanı dışında kalan bütün yüzeyler siyah ya da koyu kahverengi firnisle kaplıdır. İç yüz dış yüz gibi tamamen firnis kaplıdır. Kaideler genelde alçak halka kaidedir.

Doğu Yunan dünyasında meanderli skyphoslar ilk İ.Ö. 8. yüzyılda, Orta Geometrik Dönem'de, üretilmeye başlanmıştır²³⁶. Yoğun üretim Geç Geometrik Dönem'de görülür. Erken örneklerde meander motifinin bulunduğu panel dar bir metop şeklindedir. Bu metop kenarlardan ikili ya da üçlü dikey firnis bantlarla çevrelenmiş ve bir triglif havası verilmiştir. Meander bezeme kuşağı alttan ve üstten genelde iki ince firnis bant ile sınırlandırılmıştır²³⁷. Geç Geometrik Dönem'in sonlarına doğru ve Sub-Geometrik Dönem'de üretilen örneklerde bezeme panelinin yatay olarak ve dikey olarak metoplara bölündüğü, bu metoplardan ana bezeme alanına yine meander yapıldığı, diğer

²³⁵ Batı Anadolu'da Geç Geometrik Dönem'de üretilen meanderli skyphoslar için "kotyle" ya da "kase" terimi de kullanılmaktadır. Biz burada "skyphos" terimini kullanmayı uygun gördük. Bademgediği Kalesi kazılarında yoğun miktarda meanderli skyphos ele geçmiştir. Bu skyphosların gelişimi dağılım alanları kronolojisi Bademgediği Kalesi eserleri incelenirken detaylı biçimde irdelenecektir.

²³⁶ Coldstream, GGP, s. 270, Pl. 61c.

²³⁷ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 95-96, Şek. 49, Lev. VI/8; H. Walter, "Samos V: Frühe samische Gefäße, Chronologie und Landschaftsstile ortgriechischer Gefäße.", Bonn, 1968 (Samos V), Lev. 17/98.

metoplara ise içi taralı baklava dilimi, içi taralı üçgen, Rhodos ağacı, kum saati motifi gibi motifler yapıldığı görülür²³⁸.

Metropolis'te üç adet meanderli skyphos bulunmuştur. **Kat. No. 19 ve 20**, sert karakterli, iyi pişmiş, temiz görünümlü, çok az ince kum katkılı ve çok az kireç katkılı sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte kil yapısı bakımından ortak özellikler sergilerler. Dudakta derin ve keskin çentik bulunur. Bu iki skyphosun bezeme sistemi de benzer özellikler göstermektedir. Korunan kısımlardan anlaşıldığı kadarıyla, ana bezeme alanını metoplara bölünmüştür. Kenarlardaki metoplara içi taralı baklava dilimi motifi, ana bezeme alanına ise içi taralı kesik meander motifi çizilmiştir. Motifler arasında iki dikey firnis bant görülür. Dudakta iki tane ince firnis bant vardır. Kat. No. 20'de, kesik meanderler arasında çizgi bulunmaktadır. İç yüzler tamamen firnislidir.

Kat. No. 19 ve 20'ye benzer örnekler Smyrna²³⁹, Kyme²⁴⁰; Klazomenai²⁴¹, Samos²⁴², Khios²⁴³, Rhodos²⁴⁴ gibi merkezlerde ele geçmiştir. Khios örnekleri beyaz astarlı olmaları bakımından, Rhodos örnekleri ise hem daha keskin kenarlı dudağa sahip olmaları, hem de kesik meanderlerin içlerinin çapraz taralı olması bakımından bizim örneklerimizden ayrılırlar. Smyrna, Klazomenai ve Samos örnekleri bizim örneklerimize hemen hemen her bakımdan benzerlik gösterir. Bu merkezlerde bulunan skyphoslarda, kesik meanderler arasında görülen tek çizgi bizim örneklerimizde Kat. No. 20'de mevcuttur. Bundan dolayı Metropolis örneklerinin üretim yerinin Kuzey İonia Bölgesi olduğunu söylemek doğru olacaktır.

²³⁸ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, Şek. 50, Lev. VI/1; Bilge Hürmüzlü, "Klazomenai Kap Formları Kataloğu", (Yayımlanmamış Lisans Tezi), İzmir, 1992 (Katalog), Lev. 1-2; Ersoy, Klazomenai 900-500 BC, Fig. 6.

²³⁹ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, Lev. XX.1-3;

²⁴⁰ Massimo Frasca, "Osseazione preliminari sula ceramica proroarcaica ed arcaica di Kyme eolica", *Studi su KYME EOLICA, Cronache di Archeologia* 32, 1993, ss. 60-61, Fig. 26.a,c.

²⁴¹ Ersoy, Klazomenai 900-500 BC, ss. 46-47, Fig. 3, Fig. 5.b,c; Hürmüzlü, Katalog, Kat. No.1-3, Lev. 1.

²⁴² Walter, Samos V, Lev. 41.

²⁴³ Boardman, Excavations at Chios, Pl. 31, no. 186-188.

²⁴⁴ Cook, EGP, Fig. 5.5

Yukarıda benzer örneklerini vermiş olduğumuz merkezlerde ele geçen skyphoslar genel olarak İ.Ö. 8. yüzyılın ortaları ile İ.Ö. 8. yüzyılın 3. çeyreğine tarihlenmiştir. İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğinde bezeme paneli yatay olarak ikiye bölünmüş, alttaki panele kum saati ve tryglif motifi işlenmiştir. Bundan dolayı meander kuşağının yüksekliği azalmıştır. Bizim örneklerimiz küçük parçalar halinde korunduğu için, altta kum saati-triglif motifi var mı yok mu anlayamıyoruz. Fakat içi taralı baklava motiflerini inceleyecek olursak, bu motiflerin oldukça büyük ve yüksek yapıldığı anlaşılmaktadır. Dolayısı ile bizim örneklerimiz de geç dönemlerde görülen 2 ya da 3 frizli paneller bulunmayabilir. Bundan dolayı Kat. No. 19 ve 20'nin İ.Ö. 8. yüzyılın ortalarında ya da 3. çeyreği içinde üretilmiş olabileceklerini düşünebiliriz.

Kat No. 21, içe çekik, çentikli ağız yapısı ile daha yarı küresel bir form gösterir. Kahverengi renkte, parlak, kaygan yüzeyi ve kesik meanderin sağında görülen Rhodos ağacı motifi ile de diğer iki örnekten ayrılır. Hem daha kaliteli işçiliği, hem Rhodos ağacı motifi hem de alçak çentik ağızlı yapısı ile Kat. No. 21 diğer iki örnekten daha geç bir tarihe işaret eder. Rhodos ağacı motifi sıklıkla İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğinde üretilen kuşlu skyphoslarda görülmektedir. Burada oldukça popüler olan kuşlu kaseye özgü bir motif, daha geleneksel olan içi taralı kesik meander motifi ile birleştirilmiştir. Klazomenai'de bulunan ve form olarak bizim örneğimize tıpatıp benzeyen bir kuşlu kase İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğine tarihlenmiştir²⁴⁵. Yine Klazomenai Akpınar Nekropolü'nde bulunan bir kuşlu kase form olarak bizim örneğimize benzemektedir²⁴⁶. Klazomenai örneği İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğine tarihli bir kontekstten ele geçmiştir. Rhodos'tan bulunmuş bir kuşlu kase de form olarak bizim örneğimize benzemektedir. Rhodos örneği de İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğine tarihlidir²⁴⁷. Sonuç olarak, Kat. No. 21, Kat. No. 19 ve 20'den daha geç bir tarihte, kuşlu kaselerin üretilmeye başlandığı ilk

²⁴⁵ Hürmüzlü, Katalog, s. 11, Kat. No. 6.

²⁴⁶ Bilge Hürmüzlü, "Burial Grounds at Klazomenai: Geometric through Hellenistic Periods" in A. Moustaka, E. Skarlatidou, M.C. Tzannes and Y. Ersoy (eds), *Klazomeani, Teos and Abdera: Metropolis and Colony*, Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera, 20-21 October 2001, Thessaloniki, 2004, (Burial Grounds), ss. 83-84, Fig. 13.

²⁴⁷ Coldstream, GGP, Pl. 61.d.

dönemlerde üretilmiştir diyebiliriz. Üretim yeri konusunda kesin kararlar vermek zor olsa da, Kat. No. 21'in de diğer iki örnek gibi İonia kökenli olduğunu söyleyebiliriz.

3.2.2.2. Dikey Linear Bezekli Skyphoslar (Kat. No. 22-28, Şekil 17-18)

Bu gruba ait skyphoslarda, kulplar arasında kalan ana bezeme alanı dikey linear bezeklerle doldurulmuştur. Bu tip skyphosları, dalgalı linear bezekli ve düz linear bezekli olmak üzere iki grup altında incelemek mümkündür.

3.2.2.2.1. Grup I (Kat. No. 22-25, Şekil 17-18):

Grup I'e ait skyphoslar, belirgin şekilde çentiğe sahip ağız kenarına, kalın cidarlı, kaba görümlü gövdeye sahiptir. Bezeme olarak, kulplar arasındaki ana bezeme alanında, dudaktan gövdeye geçişte başlayan dalgalı çizgi grupları bulunur. Bazen dalgalı çizgi grupları ile düz çizgi grupları alternatif olarak yapılır. Metropolis'te bulunan skyphoslar küçük parçalar halinde korunduğundan, motiflerin düz-dikey çizgi grupları ile alternatif olarak yapılıp yapılmadığını söyleyecek durumda değiliz. Fakat Kat. No. 25'in korunan bölümünden, bu parçanın sadece dalgalı çizgi grupları ile bezenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Kat. No. 22 dışında, diğer örneklerde dudakta firnis bant yoktur. Fakat Kat. No. 24 ve 25'te dudaktan gövdeye geçişte ince bir firnis bant bulunur.

Kil özellikleri bakımından dört parçada birbirine benzemektedir. İyi pişmiş, sert karakterli, yoğun kum az kireç katkılı kırmızı turuncu kil özelliklerine sahiptirler.

Bu tipe ait örnekler Bayraklı kazılarında yoğun miktarda bulunmuştur. C. Özgünel bu tipi, "*Korinth kotylelerine Bayraklı uyarlaması*" olarak değerlendirmiş ve Bayraklı'da üretilmiş olduğunu belirtmiştir²⁴⁸. Tarih olarak ise, bu tipin "şevron bezekli

²⁴⁸ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 165-169.

skyphoslardan” sonra İ.Ö. 690-660 yılları arasında üretilmiş olabileceğine değinir²⁴⁹. Khios’da bulunan kotyle taklidi dalgalı çizgili skyphoslar Emporio I Evresi’ne (İ.Ö. 690 civarı) tarihlidir²⁵⁰. Khios buluntuları kil özelliklerinden dolayı yerel (Khios) üretim olarak tespit edilmiştir. Ephesos’ta bulunan örnekler Kershner tarafından İ.Ö.730/680 yıllarına tarihlenmiştir²⁵¹. Bir diğer Ephesos yayınında ise bu tip seramikler İ.Ö. 8. yüzyıl sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısında üretildiğine ve Ephesos üretimi olduğuna değinilmiştir²⁵².

Sonuç olarak dikey dalgalı çizgi bezemeli skyphosların İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında Korinth kotylelerinin taklidi olarak birçok farklı merkezde küçük değişiklikler göstererek üretilmiş olduğunu söyleyebiliriz. Metropolis buluntuları form olarak Ephesos üretimi skyphoslarla neredeyse bire bir benzerlik içerisindedir. Metropolis’in Ephesos’a yakınlığı ve siyasi ilişkileri göz önüne alındığında, bu grubun Ephesos’tan ithal edilmiş olduğunu düşünmek, ya da yerel bir üretim olduğunu söylemek doğru olacaktır.

3.2.2.2.2. Grup II (Kat. No. 26-28, Şekil 18-19):

Bu grup içerisinde değerlendireceğimiz 3 skyphos bezeme olarak birbirine çok benzemekle birlikte, kil özellikleri ve form açısından farklılıklar gösterirler.

Kat. No. 26, içe hafif çekik, çentikli ağız kenarına, kalın gövde profiline sahiptir. Dudağı tamamen kaplayan yatay bir firnis bant ve bu banttı başlıayan 5 tane dikey çizgi grubu bezeme olarak kullanılmıştır. Kilde katkı maddesi olarak yoğun kum, çok az ince mika ve tek tük görülen kireç vardır. Kil rengi kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Yüzey

²⁴⁹ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 169.

²⁵⁰ Boardman, Excavations at Chios, ss. 118-120, Pl. 31, no. 159-164.

²⁵¹ Michael Kershner, “Das Keramikbild von Ephesos im 7. Und 6. Jh. V.Chr.”, *Milessische Forschungen, Band. 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposion Güzelçamlı 26. Septemer – 1 October 1999*, (Das Keramikbild) 2007, s. 224.

²⁵² Verena Gassner, “Das Sudtor der Tetragonos –Agora: Keramik und Kleinfunda”, *Forshungen in Ephesos XIII/1.1*, Vien, 1997, s. 25, Kat. No. 3, Taf. 1.

soluk kahverengi renkte, bezemede kullanılan firnis kırmızı renktedir. Kat. No. 26 kil ve firnis özellikleri bakımından Bademgediği Kalesi'nde bulunan **Kat. No. 95** ile büyük benzerlik içerisindedir. Prof. Dr. Mommsen²⁵³ tarafından yapılan kil analizleri sonucunda bu meanderli kasenin Kuzey İonia üretimi olduğu tespit edilmiştir. Dolayısı ile Kat. No. 26'daki skyphos da Kuzey İonia üretimi olmalıdır.

Kat. No. 27, hafif dışa doğru açılan ince gövde profiline sahiptir. Dudakta sığ bir çentik vardır. Bezeme olarak, dudağın üst bölümünde çok ince bir firnis bant bulunur. Gövdede ise, dudağın en üst bölümünden başlayan beşli dikey çizgi grupları yapılmıştır. Kil, orta sertlikte, az kum, kireç ve mika katkılı, açık kahverengidir. Yüzey kırmızımsı sarı renktedir. Bezemede kullanılan firnis, koyu kahverengiden açık kahverengiye doğru kaymaktadır. Bu özellikleri bakımından Kat. No. 27, Bademgediği Kalesi kazılarında bulunan ve **Kat. No. 108**'deki kuşlu kase ile ortak kil ve firnis özellikleri göstermektedir. Prof. Dr. Mommsen tarafından yapılan kil analizleri sonucunda Kat. No. 108'in Kuzey İonia kuşlu kase atölyesinde üretildiği tespit edilmiştir. Dolayısı ile Kat. No. 27'de aynı bölge ve aynı atölyede üretilmiş olmalıdır.

Kat. No. 28, derin çentikli düz ağız kenarına, kalın ve kaba görünümlü gövde yapısına sahiptir. Bezeme olarak, çentiği tamamen kaplayan firnis bant ve bu banttan başlayan beşli setler halinde dikey çizgi grupları kullanılmıştır. Kil yumuşak karakterli, yoğun kum, az ince kireç ve mika katkılı, sarımsı kırmızı renktedir. Bademgediği Kalesi'nde bulunan Kat. No. 120 kil ve firnis özellikleri bakımından Kat. No. 28 ile benzerlik içerisindedir. Kil analizleri sonucunda, Kat. No.120'nin yerel üretim olduğu tespit edilmiştir. Dolayısı ile Kat. No. 28'de muhtemelen Metropolis (veya çevresinde) üretilmiş olmalıdır.

Grup II içerisinde değerlendirdiğimiz bu skyphoslar yukarıda bahsettiğimiz dalgalı çizgi bezekli skyphosların farklı bir uyarlamasıdır ve aynı dönemde üretilmiştir.

²⁵³ Kil analizlerini yapan Prof. Dr. Mommsen'e ve analiz sonuçlarını bana veren değerli hocam Prof. Dr. Recep Meriç'e teşekkür ederim.

Ephesos'da bulunan benzer örnekler aynı grup içerisinde değerlendirilmiş ve İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarına tarihlenmiştir²⁵⁴. Kıbrıs'ta bulunan benzer örnekler de İ.Ö. 8. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir²⁵⁵.

3.2.2.3. Konsantrik Daire Bezekli Skyphoslar (Kat. No. 29, Şekil 19)

Metropolis Akropolü'nde bir tane konsantrik daire bezemeli skyphos bulunmuştur. Bu skyphos, dudakta belirgin çentiğe, yarı küresel gövdeye, oldukça kalın cidara sahiptir. Bezeme olarak, ağız kenarında gövdeye taşan firnis bant vardır. Gövdedeki ana bezeme alanında 8 daireden oluşan 4 tane konsantrik daire motifi yer alır. Ana bezeme alanı alttan 3 tane ince firnis bant ile çevrelenmiştir. İç yüzde, koyu kahverengi-açık kahverengi-koyu kahverengi olmak üzere üç tane firnis bant bulunur. Hamur oldukça temiz, çok sert, iyi pişirilmiş kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Katkı maddesi olarak çok az ince kum ve çok az mika vardır. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6).

Konsantrik daire bezeli skyphoslar bugüne kadar birkaç merkezde, çok az sayıda bulunmuş ve yeterli derecede analizleri yapılamamıştır. Bundan dolayı, bu skyphosların kökeni ve gelişimini detaylı olarak incelemek yerinde olacaktır.

Desborough²⁵⁶ ve Catling'in²⁵⁷ Protogeometrik Dönem üzerine yapmış oldukları kapsamlı çalışmalarda, Protogeometrik geleneğin bazı bölgelerde yerel özellikler göstererek İ.Ö. 8. yüzyıl içlerine kadar devam ettiği belirtilmiştir. Dolayısı ile Protogeometrik Dönem'in en belirgin bezeği olan konsantrik daire motifi de bu bölgelerde varlığını uzun süre korumuştur. Geometrik Dönem içerisinde varlığını sürdüren konsantrik daire motifli en erken vazo, Atina Agorası'nda bulunan P 14819

²⁵⁴ Gassner, s. 25, Kat. No. 1-3, Taf. 1.

²⁵⁵ Einer Gjerstad, "Greek Geometric and Archaic Pottery Found in Cyprus", Stockholm, 1977, ss. 66-67, Pl. 1. No. 2-3.

²⁵⁶ Desborough, PGP, s. 294

²⁵⁷ Catling, Chronology of PGP, s. 176-177

nolu amphoradır. Bu amphora Desborough tarafından incelenmiş ve adalarda üretilen Protogeometrik Dönem bir amphora olarak yorumlanmıştır²⁵⁸. Papadopoulos, bu amphoranın Kykladlar'da (muhtemelen Syros) üretildiğini ve Protogeometrik geleneğin devam ettirildiği Erken Geometrik I evresine tarihli bir amphora olduğunu belirtir²⁵⁹. Yine Atina Agorası'nda bulunan ve Geometrik Dönem'in en ünlü vazolarından olan P 27629 nolu amphora üzerinde de konsantrik daire motifi vardır²⁶⁰. Bu amphora Smithson tarafından İ.Ö. 9. yüzyılın ortalarına tarihlenmiş ve yukarıda bahsettiğimiz Kykladik amphoranın geometrik uyarlaması olarak değerlendirilmiştir²⁶¹. Orta Geometrik Dönem'e tarihli konsantrik daire bezeli iki amphora Naksos'da bulunmuştur²⁶². Thera'da bulunan Geç Geometrik Dönem'e tarihli bir amphoranın gövde bölümünde dört set halinde 9 halkadan oluşan konsantrik daire motifi yapılmıştır. Bu amphora Desborough tarafından Thera üretimi olarak değerlendirilmektedir²⁶³. Fakat Coldstream bu görüşe katılmayarak, Thera 825 amphorasının Miletos üretimi olduğunu, Miletos'da Protogeometrik geleneğin Geometrik amphoralarda Geç Geometrik Dönem'e kadar sürdüğünü belirtir²⁶⁴. Sonuç olarak, konsantrik daire bezeği, Protogeometrik Dönem'den itibaren Geç Geometrik Dönem'e kadar amphoralarda kullanılan bir bezek olarak varlığını korumuştur. Geç Geometrik Dönem'de amphoralarda uygulanan konsantrik daire bezeğinin, dönemin popüler kapları olan skyphoslarda da uygulanmış olması son derece normaldir.

Özgünel, skyphoslar üzerinde görülen konsantrik daire motifinin, Bayraklı atölyelerinin Samos'tan aldığı ve kendi yerel anlayışına göre uyarladığı, Bayraklı dışında da hiçbir yerde bulunmayan nadir bir bezek olduğunu belirtir²⁶⁵. Bu skyphosları tarih olarak ise, Samos'ta bulunan bir oinokhoeden yola çıkarak İ.Ö. 730 yılından hemen

²⁵⁸ Desborough, PGP, s. 34-36

²⁵⁹ John K. Papadopoulos – Evelyn Lord Smithson, "The Cultural Biography of a Cycladic Geometric Amphora; Islanders in Athens and the Prehistory of Metics", *Hesperia*, Vol. 71.2, 2002 (Cycladic Geometric Amphora), ss. 158-159

²⁶⁰ Atina agorasında bulunan ve zengin bir kadına ait olduğu düşünülen mezardan bulunan amphora.

²⁶¹ Smithson, Rich Athenian Lady, ss. 84-85, Pl. 20

²⁶² Papadopoulos, Cycladic Geometric Amphora, s. 164, Fig. 8-9

²⁶³ Desborough, PGP, s. 31

²⁶⁴ Coldstream, GGP, s. 269

²⁶⁵ Özgünel, Bayraklı Geometrik Dönem Seramiği, ss. 178-179, Lev. XVIII, No. 1-2.

sonraya yerleştirir²⁶⁶. Fakat tarihlemeye çıkış noktası olarak alınan oinokhoe tam olarak İ.Ö. 730 yıllarına tarihlenmemiş, genel olarak İ.Ö. 730-670 yıllarına tarihlenen bir tabakadan bulunmuştur. Özgünel oinokhoenin tarihini İ.Ö. 730 kabul edip, Bayraklı skyphoslarının da bu oinokhoeden etkilendiğini düşünerek konsantrik daire bezeli skyphosların İ.Ö. 730'dan sonra üretildiğini belirtir. Yukarıda belirttiğimiz gibi, konsantrik daire bezeğinin kökeni Protogeometrik geleneği devam ettiren amphoralara dayanmaktadır. Bundan dolayı Özgünel'in Samos oinokhoesinin orijin olarak alması ve ona dayanarak tarihleme yapması kanımca yanlıştır.

Klazomenai yerleşme katlarında ve Akpınar Nekropolisi'nde bulunan konsantrik daire motifli skyphoslar, bu formun ve bezemenin gelişimi için önemli ipuçları vermektedir. Klazomenai FGT sektöründe bulunan bir skyphos, ağız kenarında oldukça belirgin ve keskin çentiğe, kalın cidara sahiptir. Skyphos üzerinde 6 halkadan oluşan konsantrik daire motifi vardır²⁶⁷. Klazomenai'de Limantepe kazı alanında bulunan başka bir skyphos, daha küçük ve yumuşak çentiğe, bir önceki örneğe göre daha ince gövde cidarına sahiptir. İkinci örnekteki konsantrik dairelerdeki halka sayısı dördür. Gövde altında *ince-kalın-ince* şeklinde düzenlenmiş firnis bantlar vardır²⁶⁸. Bu iki örnek de yukarıda bahsettiğimiz Samos oinokhoesinden yola çıkılarak geniş bir zaman dilimi olan İ.Ö. 730-670 yıllarına tarihlenmiştir²⁶⁹. Klazomenai Akpınar Nekropolisi'nde bulunan kontekstli örnekler hem bu grubun tarihlemesi hem de gelişimi bakımından önemli bilgiler vermektedir²⁷⁰. 219 Nolu mezardan bulunan örnek, 6 set halinde üçlü konsantrik daire motifine sahiptir. Bezeme alanı alttan üç tane firnis bant ile çevrelenmiştir. Kaideye yakın bir bölümde bırakılan rezerve alan içerisinde yeniden üç tane firnis bant yapılmıştır. Bu alanlar dışında kalan bütün vazo yüzeyi firnis boya ile kaplıdır.

²⁶⁶ Samos oinokhoesinin omuz kısmında dört set halinde, ortasında nokta bulunan ikili konsantrik daire motifi vardır. Bu oinokhoe Samos'ta *Buluntu Grubu XVI* içerisinde yer alır ve buluntu durumuna göre İ.Ö. 730-670 yıllarına tarihlenir; Walter, s. 42, 86, Taf. 45, No. 271

²⁶⁷ Sinan Baç, “Klazomenai'de Ele Geçen Geç Geometrik ve Sub-geometrik Skyphoslar”, İzmir, 1988 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi), (Skyphoslar), Lev. 3, No. 6

²⁶⁸ Baç, Skyphoslar, Lev. 4, No. 8

²⁶⁹ Baç, Skyphoslar, s 11

²⁷⁰ Bilge Hürmüzlü, “Klazomenai Akpınar Nekropolisi”, İzmir, (Akpınar Nekropolisi) 2003, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), s. 265-266, Fig. 30, No.129/4, Fig. 57, No. 219/2

Klazomenai örneği vazoun formu ve bezeme alanının çevrenmesi bakımından kontekstinde bulunan bir kuşlu kotyleye oldukça benzemektedir²⁷¹. Klazomenai örneği bu kuşlu kotyleden dolayı İ.Ö. 7. yüzyılın başlarına ait olmalıdır²⁷². Klazomenai’de 129 Nolu mezardan bulunan ikinci örnek²⁷³, üç set halinde üçlü konsantrik daire motifine sahiptir ve konsantrik dairelerin üstünde bir dalgalı çizgi motifi yer alır. Gövde altı siyah firnisli değildir ve firnis bantlarla süslenmiştir. Form diğer örneklerin aksine kuşlu kotyle formundan uzak bir görünüm sergiler. Bu örnek, kontekstindeki bir Korinth aryballosu ile İ.Ö. 650 yıllarına tarihlenmiştir.

Miletos’ta bulunan iki örnek formun gelişimi için ışık tutmaktadır. Birinci örnek²⁷⁴, ağız kenarında belli belisiz bir çentiğe, yarı küresel gövdeye sahiptir. Dudakta iki tane ince firnis bant bulunur. Ana bezeme alanında 8 halkadan oluşan iki set halinde konsantrik daire motifi vardır. Bu skyphos Von Graeve tarafından Geç Geometrik Dönem’e tarihlenmiştir. 1966 yılında Miletos’da bulunan ve 1975 yılında yayımlanan ikinci skyphos üzerinde üç set halinde 7 halkadan oluşan konsantrik daire motifleri bulunmaktadır²⁷⁵. İkinci örnekte ağız kenarındaki çentik kaybolmuş, ağız kenarı içten hafif şekilde bastırılarak inceltilmiştir. Von Graeve²⁷⁶ bu eser için kesin tarih vermemekle birlikte, Batı Anadolu’da Protogeometrik geleneğin basitleşerek devam ettiğini söyler ve Miletos örneğinin Sub-Geometrik Dönem’e tarihler.

Knossos’ta bulunan altı set halinde üçlü konsantrik daire bezeli bir skyphos Coldstream tarafından Geç Geometrik Dönem’e tarihlenmiştir²⁷⁷. Coldstream bu tip kapların form olarak Kıta Yunanistan, bezeme olarak Girit orijinli olduğunu belirtmiştir.

²⁷¹ Hümmüzlü, Akpınar Nekropolis, Fig. 57, No. 219/1

²⁷² Klazomenai örneği kontekstindeki kuşlu skyphoslarla birlikte İ.Ö. 7. yüzyılın ortalarına tarihlenmiştir. Fakat kanımca bu tarih biraz daha erkene çekilmeli ve İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğine konulmalıdır. Bu konudaki tartışma için buradaki “Kuşlu Kase Grup III” başlıklı bölüme bakınız.

²⁷³ Hümmüzlü, Akpınar Nekropolis, s. 265, Fig. 30, No. 129/4

²⁷⁴ Von Graeve, Milet, s. 95, Abb. 9, No. 46

²⁷⁵ Von Graeve, Hellenistischen Stadmauer”, s. 41, Taf. 9, no. 40.

²⁷⁶ Von Graeve, Hellenistischen Stadmauer, s. 41.

²⁷⁷ John Nicholas Coldstream-L. H. Sackett, “Knossos; Two Deposits of Orientalizing Pottery”, BSA 73, 1978 (Two Deposits), ss. 45-47, Fig. 1, No. 7

Geç Geometrik Dönem’de konsantrik daire bezemesi Girit repertuarında sıklıkla görülen bir bezeme şeklidir²⁷⁸.

Milas’ta, 2 Nolu mezardan 2 tane konsantrik daire bezekli skyphos bulunmuştur²⁷⁹. Bu örneklerin detaylı analizleri yapılmamakla birlikte, her ikisi de Akarca tarafından Geç geometrik Dönem’e tarihlenmişlerdir.

Von Greave ve Papadopoulos’un, bu motifin Protogeometrik geleneğe dayandığı konusundaki görüşleri kanımca doğrudur. Dolayısı ile dönemin ilerlemesine paralel olarak motifte bir bozulma ve sadeleşmenin beklenmesi doğru olacaktır. Nitekim kontekstindeki Korinth aryballosu ile kesin bir biçimde İ.Ö. 650 yıllarına tarihlenen ve serinin en son eseri olan Klazomenai 129/4 örneği bu bozulma ve sadeleşmenin en güzel örneğini oluşturmaktadır. **Metropolis Kat. No. 29**, konsantrik dairelerin yapımı, daireler arasındaki boşluklar, dairelerin alana sığdırılması bakımından Samos, Bayraklı, Knossos, Miletos ve Klazomenai örneklerine göre daha yüksek bir işçiliğe sahiptir. Ayrıca dairelerin yapımında kullanılan halka sayısı 9 tanedir. Gövde cidarı göreceli olarak en kalın cidardır. Dolayısı ile Kat. No. 30 serinin en erken eserlerinden biri olmalı ve İ.Ö. 8. Yüzyılın son çeyreğine tarihlenmelidir. Kat. No. 30’e form olarak ne çok benzeyen skyphos, Klazomenai FGT sektöründe bulunan skyphostur. Bu skyphos da oldukça kalın cidara ve geniş çentiğe sahiptir. Bu iki skyphostan sonra Miletos’da bulunan Geç Geometrik ve Sub-geometrik Dönem’e tarihli skyphoslar üretilmişlerdir. İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğinde, ağı kenarındaki çentik daralır, gövde cidarı incilir ve konsantrik daireyi oluşturan halkaların sayısı 4’e düşer. Klazomenai Akpınar Nekropolisi 219/2 nolu skyphos, Klazomenai Limantepe, ve Bayraklı buluntuları bu tarihe ait olmalıdır. Bu dönemde skyphosların gövde altının *ince-kalın-ince* firmis bant ile süslenmesi bir sistem oturmuştur. Klazomenai ve Bayraklı örneklerinde bu bantlar

²⁷⁸ Coldstream, Two Deposits, s. 46, Fig. 1, No. 1 (Amphora); John Nicholas Coldstream, “Knossos; Geometric Tombs Excavated by D. G. Hogart, 1900”, *BSA* 97, 2002 (Geometric Tombs), ss. 208, Fig. 3, No. 3.14 (Kalatos)

²⁷⁹ Aşkıl Akarca, “Beçin”, *Belleten* 137, 1971, ss. 10-11, Lev. 1, No. 2-3

görülmektedir. Yukarıda da değindiğimiz gibi, Klazomenai Akpınar Nekropolisi 129/4 nolu skyphos ise serinin İ.Ö. 7. yüzyıl ortasındaki son örneğini oluşturur.

3.2.2.4. Kuşlu Skyphoslar

Adını iki kulp arasındaki bezeme alanına yapılan kuş figürden alan bu kaplar, Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem’de Batı Anadolu üretimi vazolar arasındaki en prestijli kap grubudur²⁸⁰. Orijini yarı küresel gövdeli Korinth kotylelerine dayanır²⁸¹. Erken örnekler daha derin ve küresel olduğu için “kuşlu kotyle (Grup 1-II-III)” geç örnekler daha sığ ve geniş olduğu için “kuşlu kase (Grup IV-VII)” olarak adlandırılır. İlk olarak Rhodos’ta üretilen ve zamanla birçok Batı Anadolu kentinde görülen bu kapları, form²⁸² ve bezeme gelişimi bakımından 7 grup altında incelemek mümkündür.

3.2.2.4.1. Grup I, Dört Metoplu Kuşlu Skyphos (Şekil 84.c)

Bu grubu oluşturan kotyleler derin, yarı küresel gövdeli, alçak halka kaidelidir. Hafif içe çekik ağız kenarında belirgin çentik bulunur. Gövde cidarı kalındır. Bezemede, kulplar arasındaki ana panel, yanlardan dörtlü, alttan ikili çizgi grupları ile çevrelenmiştir. Bu panel daha sonra dikey ikili çizgi grupları ile 4 metoba ayrılmıştır. Kenarlardaki metoplar içi taralı baklava dilimi motifi ile ortadaki iki metoptan biri Rhodos ağacı (ağaç meander ya da hayat ağacı motifi), diğeri kuş figürü ile

²⁸⁰ Bu vazolar, “kuşlu skyphos, kuşlu kase, kuşlu kotyle gibi isimlerle anılmaktadır. Grubun erken örnekleri hiç kuşkusuz Korinth kotylelerinden etkilenilerek üretilmişlerdir ve bundan dolayı “kuşlu kotyle” adını almışlardır. Attika seramik repertuarında, yatay iki kulplu derin içki kaplarına verilen genel isim skyphostur. Dolayısı ile üzerinde kuş figürü bulunan, yatay iki kulpa sahip, derin içki kaplarına “kuşlu skyphos” demek de doğrudur. İ.Ö. 7. yüzyılın başlarından itibaren kuşlu skyphoslar sığ ve daha yayvan bir görümün almaya başlar ve klasik anlamda bildiğimiz skyphos formundan uzaklaşarak, kase formuna dönüşürler. Bundan dolayı geç örnekler genellikle “kuşlu kase” adı altında incelenir.

²⁸¹ Coldstream, GGP, s. 277.

²⁸² M Kerschner tarafından yapılan kil analizleri sonucunda kuşlu kotyle ve kaselerin Ephesos ve Miletos ile birlikte Kuzey İonia’da birkaç farklı atölyede daha üretildiği tespit edilmiştir; Michael Kerschner, “Ephesos in archaischer und klassischer Zeit. Die Ausgrabungen in der Siedlung Smyrna”, Die Ägäis und Westliche Mittelmeer”, ss. 45-54, 2000 (Ephesos-Smyrna); Michael Kerschner, “Ostgriechische Kalottenschalen (Vogelkotylen, Vogel-Rosetten-Mäander und Reifeschalen) und Vogelkannen”, Töpferzentren der Ostägäis, 2002, ss. 63-72, (Ostgriechische)

doldurulmuştur. Bu grupta görülen kuş figürü, oldukça tıknaz yapılı ve kalın konturlu olup, metobun tamamını kaplar. Bazı örneklerde kuş figürünün bulunduğu metoba dikey dalgalı çizgiler²⁸³, meander²⁸⁴, şevron²⁸⁵ gibi motifler yapılmıştır. Doldurma motifi olarak kuşun bulunduğu metopta dudaktan sarkan, içi tarafı üçgen motifi görülür. Ana panelin altındaki ince frize kelebek motifi dizisi yapılmıştır. Bu friz alttan iki çizgi ile sınırlanır. Gövde altı, kaide ve kulp bölgeleri siyah firnislidir.

Grup I, oldukça geniş bir coğrafyada birçok antik kentte bulunmuştur. J. N Coldstream'a göre, hem grubun hem de kuşlu kotylelerin en erken tarihli örneği, Pithekoussai'da 282 Nolu mezarda bulunan ve üzerindeki yazıttan dolayı "Nestor Kasesi" olarak bilinen kotyledir²⁸⁶. Bu kotyle, kontekstindeki bir Korinth aryballosu ile birlikte İ.Ö. 720 yıllarına tarihlenmiştir. Henüz standart formunu ve bezemesini olmamış olan bu kotyle üzerinde kuş motifinin olması gereken metopta kesik meander motifi vardır²⁸⁷.

Grup I'e ait örnekler, Rhodos²⁸⁸, Thera²⁸⁹, Tarsus²⁹⁰, Klazomenai²⁹¹, Bayraklı²⁹², Delos²⁹³, Samos²⁹⁴ gibi merkezlerde bulunmuştur. Bu grubun üretim dönemi için Boardman, Asine'den bulunan bir örnekten yola çıkarak, İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğini önerir²⁹⁵. Coldstream, hem Asine örneği hem de Pithecousai'de bulunan Nestor

²⁸³ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s. 270, Fig. 56, No. 217/7

²⁸⁴ Giorgio Buchner – D. Ridgway, "Pithekoussai I", Roma, 1993, ss. 212-223, Lev. 72.8-9

²⁸⁵ Hürmüzlü, Kap Formları, s. 10, Lev. 4, No. 9

²⁸⁶ Coldstream, GGP, s. 286

²⁸⁷ Buchner – Ridgway, ss. 212-223, Lev. 72.8-9

²⁸⁸ G. Jacobi, "Clara Rhodos 3", 1929 (Clara Rhodos 3), s. 84, Fig. 92-93

²⁸⁹ Thera II, Fig. 80.

²⁹⁰ John Boardman, "Tarsus, Al Mina and Greek Chronology", *JHS* 85, 1965 (Boardman Tarsus-Al Mina), ss. 5-6.

²⁹¹ Hürmüzlü, Katalog, ss. 10-11, Kat. No. 5, Lev. 2

²⁹² Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss.154-155, Kat. No. 42-43, Şek. 64

²⁹³ Charles Dugas-C. Romaios, "Delos XV; Les vases prehelleniques et geometriques", Paris, 1934, Pl. 47, 11,13,14

²⁹⁴ Walter, Samos 5, Taf. 42.240-245

²⁹⁵ Boardman, Tarsus-Al Mina, s. 5, Boardman, Asine'nin İ.Ö.700 yılında terk edilmesini göz önüne alarak bu gruba neredeyse kesin bir tarih verir.

Kasesi'nden yola çıkarak grubu yine İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğine tarihler²⁹⁶. Rhodos adasında İalyssos'da 62 nolu mezardan bulunan kuşlu kase Erken Protokorinth Dönem'e tarihli bir aryballos ile birlikte bulunmuş ve İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğine tarihlenmiştir²⁹⁷. Khios'ta bulunan skyphslar ise İ.Ö. 690 yılından önceye tarihlidir²⁹⁸. Klazomenai'de Akpınar Nekropolisi'nde 217 Nolu mezardan bulunan dört metoplu bir kuşlu skyphos kontekst malzemelerle birlikte İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlenmiştir. Klazomenai örneği dört metoplu olmasına karşın, hem kuşun yapısı, hem de ana bezeme alanının altında kelebek dizisinin olmaması bakımından geç özellikler gösterir.

Sonuç olarak dört metoplu yapılan Grup I, İ.Ö. 725-720 yıllarında üretilmeye başlanmıştır. Erken örneklerde ana bezemenin altında kelebek motifli bir friz yer alır. Dönemin ilerlemesiyle kelebek motifinin yerine zikzak motifi kullanılmaya başlanmıştır. İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında zikzak motifi ortadan kalkmış, kuş figürü erken dönemde görülen hantallığından kurtulmuş, metopların derinliği azalmıştır.

3.2.2.2.2. Grup II, Üç Metoplu Kuşlu Kotyle (Şekil 84.d,e)

Grup II'yi oluşturan örnekler, Grup I ile form ve bezeme bakımından hemen hemen ortak özellikler gösterirler. Form olarak Grup II daha yaygın bir yapı sergiler²⁹⁹. Bezemedeki farklar ise, Grup II'de, ana panelde yer alan metopların sayısının 3'e inmiş olması, ana panelin altındaki frize kelebek motifi yerine, zikzak motifinin yapılmasıdır (Şekil 83.d). Grubun ilerleyen örneklerinde zikzak motifi de görülmez, ana bezemenin altında boş bir friz bulunur (Şekil 83.e). Dönemin ilerlemiş olması, formun popüleritesinin artması gibi nedenlerden dolayı, bu grup, Grup I'den daha yoğun üretilmiştir. Khios³⁰⁰, Delos³⁰¹, Bayraklı³⁰², Samos³⁰³,ta bu gruba ait parçalar bulunmuştur.

²⁹⁶ Coldstream, GGP, s. 286, Nestor Kasesi Pithecousai'de 282 nolu mezarda Erken Protokorinth bir aryballos ile birlikte bulunmuştur.

²⁹⁷ Jacobi, Clara Rhodos 3, Fig. 99.

²⁹⁸ Boardman, Excavations in Chios, s. 132, Pl. 42, No. 437-439

²⁹⁹ Şekil 50 ve 51'i karşılaştırınız.

³⁰⁰ Boardman, Excavations in Chios, Pl. 42, No. 433-446.

Kuşlu kotylelerde, ana bezem alanındaki metop sayısının 4'ten 3'e düşmüş olması geç bir özelliktir. Dolayısı ile bu grubun bir önceki grubun üretim tarihi olan İ.Ö. 725 yılından sonra üretilmeye başlandığını düşünmek yerinde olacaktır. Khios örnekleri, Khios II. Evre'de bulunmuş ve İ.Ö. 690-660 yıllarına tarihlenmiştir³⁰⁴. Sub-Geometrik Dönem'den itibaren (yaklaşık İ.Ö. 700 yılları) burada Grup III olarak sınıflandırdığımız, nokta dizisi bezekli kaselerin üretildiği bilinmektedir. Dolayısı ile Khios örnekleri bulunduğu tabakanın erken evrelerine ait olmalıdır. İ.Ö. 660 yılları bu grup için geç bir tarihtir. Bayraklı'da bulunan örnekler, Samos buluntuları ile karşılaştırılarak İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö.670 yıllarına tarihlenmiş ve bu tarih Bayraklı'da Geometrik Dönem'in sonu olarak belirlenmiştir³⁰⁵. Klazomenai'de bulunan Grup II'ye benzeyen bir kotyle İ.Ö. 650 yıllarına tarihlenmiştir³⁰⁶. Klazomenai örneği ağız kenarındaki belirgin çentik, kalın cidar, derin gövde, geniş ve hafif yayvan kaide özellikleri bakımından daha erken bir tarihe, İ.Ö. 700-675, ait olmalıdır. Kanımca Klazomenai örneği burada sınıflandırdığımız grubun içerisinde ve ana bezeme alanının altındaki zikzak bezeme alanı boş bırakılmıştır³⁰⁷. Bu bilgiler doğrultusunda, Grup II'nin İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarında üretilmeye başlandığını, İ.Ö. 700-690 yıllarından itibaren kısa bir süre Grup III ile birlikte üretildiğini İ.Ö. 680/670 yıllarında üretimin bitmiş olduğunu söylemek doğru olacaktır.

³⁰¹ Dugas, Pl. 46-47

³⁰² Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 159-160, Kat. No. 48-49, Şekil 66, Lev. XVI.3-4

³⁰³ Walter, Pl. 43, No. 259.

³⁰⁴ Boardman, Excavations in Chios, ss. 61-62, Pl. 42, No. 443-444.

³⁰⁵ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 161-162.

³⁰⁶ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, ss. 164-166, Fig. 57, No. 219/1

³⁰⁷ Klazomenai örneğinin tarihlemesi Grup III içerisinde tartışılacaktır.

3.2.2.4.3. Grup III (Kat. No. 106-107, Şekil 44, Şekil 84.f)

Grup III'i oluşturan 2 adet skyphos tezimizin asıl konusunu oluşturan Bademgediği Kalesi kazılarında bulunmuştur. Bu skyphosların ana bezem alanında kuş figürü bulunmasına rağmen, form ve bezeme mantığı bakımından diğer bütün gruplardan farklı bir yapı sergiler. Gövde, ağız kenarına doğru içe çekilmiş, daha sonra dudak hafif biçimde dışa kıvrılarak, gövdenin üst bölümüne belli belirsiz bir "S" profili verilmiştir. Erken dönem kuşlu skyphoslarda ağız kenarında belirgin çentik bulunur. Grup III'ü oluşturan skyphoslarda ağız kenarında çentik yoktur, fakat ağız kenarı oturma yüzeyine doğru bastırılarak inceltilmiş, hafif dışa kıvrıldığından dolayı **sahte çentik** görüntüsü kazandırılmıştır. Gövde derin bir yapı sergiler. Dolayısı ile form bir kaseden daha çok kotyle formuna yakındır. Bundan dolayı bir çok yayında iki grup olarak incelenen kuşlu kotyleler, Bademgediği Kalesi örneği ile 3 gruba ayrılmıştır.

Grup III'e ait skyphoslar, ert karakterli, iyi pişirilmiş sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak, az miktarda ince kum, çok az siyah zerrecik bulunur. Kilde mika yoktur. Yüzey pürüzsüz ve hafif kaygandır. Kat. No. 106'da yapılan kil analizleri, bu skyphosun **bilinmeyen yerel** bir üretim olduğunu göstermiştir.

Bu grupta, firnis koyu kırmızımsı kahverengidir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanına geniş ve yüksek bir panel yapılmıştır. Bu panel ikili çizgi grupları ile üç metoba ayrılmıştır. Yanlardaki metoplar dar olup buraya çift konturlu, içi taralı yaprak (dil) motifi yapılmıştır. Ortadaki ana metop daha geniştir. Bu metop daha sonra yatay iki firnis bant ile iki frize ayrılmıştır. Üstteki frizin sağına Rhodos ağacı, ortasına kuş figürü yapılmıştır. Sol taraf korunmadığı için buradaki motif belli değildir. Fakat simetrik olması bakımından tekrar Rhodos ağacı yapılmış olması muhtemeldir. Alternatif olarak ise içi taralı baklava dilimi motifi yapılmış olabilir. Figürler arasındaki boşlukta yıldız motifi yer alır. Alttaki frizde ise, zikzak motifi vardır. Ortadaki metobun altı üç tane

firnis bant ile sınırlandırılmıştır. Korunan kısımdan, bu bantların kenardaki metopların altında devam etmediği, sadece orta metobun altını sınırlandırdığı görülmektedir.

Kuşlu skyphosların bezemesinde ilk üretildikleri dönemden itibaren metobal sistem benimsenmiştir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı dikey ikili çizgi grupları ile metoplara ayrılmış, her bir metoba, kuş, baklava dilimi, Rhodos ağacı, kesik meander, şevron ve dikey dalgalı çizgi gibi bezekler uygulamıştır. Fakat Kat. No. 106 bu kuralın dışında bir bezemeye sahip olması bakımından diğer bütün örneklerden ayrılır. Burada, kuş, Rhodos ağacı ve muhtemelen baklava dilimi motifi ince uzun bir friz içerisine yapılmış, figürleri birbirinden ayırmak için yıldız motifi kullanılmıştır. Çizim üzerinde, ana metoptaki figürlerin durumu göz önüne alındığında burada muhtemelen 3 tane figür yer alıyor olması gerekmektedir. Kuş figürü vazoun tam ortasına yapılmıştır. Kuşu bir metaba yerleştirme zorunluluğu olmadığından, kuş çok rahat bir duruş sergiler³⁰⁸. Yanlardaki yaprak motifleri ile birlikte, ana bezeme alanında toplam 5 figür ve motif uygulanmıştır. Kat. No. 106, bu haliyle de bir ilk ve tek örnek durumundadır. Kuşlu frizin altındaki ince frizdeki zikzak motifi erken kuşlu skyphoslarda (kotyle) kullanılan bir özelliktir.

Bazı meanderli skyphoslarda, ana panelde yer alan kesik meander motifinin kenarlardan yaprak, ya da baklava dilimi motifi ile sınırlandırıldığı bilinmektedir³⁰⁹. Kuşlu skyphosların İ.Ö. 725 yıllarında üretilen en erken örneklerinde ana bezeme alanının altında keşek motif dizisi yer alır³¹⁰. Kısa bir süre sonra (yaklaşık İ.Ö. 700'lerde) keşek motif yerine zikzak motifi de uygulanmaya başlanır³¹¹. Zikzak motifli kuşlu skyphoslar Bayraklı'da İ.Ö. 700-680 yıllarına³¹², Ephesos'da İ.Ö. 7. yüzyılın başlarına³¹³, Miletos'da Sub-Geometrik Dönem'e³¹⁴, Khios'ta İ.Ö. 690-660

³⁰⁸ Kuş figürünün rahatlığı ve sıkıntısı bakımından Kat. No. 106 ve Kat. No. 108'i karşılaştırınız.

³⁰⁹ Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 50, Fig. a-b; Hümmüzlü, Katalog, Lev. 1, No. 1

³¹⁰ Coldstream, s. 278, Pl. 61d.

³¹¹ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 161

³¹² Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 161-162, Lev. XVI, No. 3-4, Şekil 65

³¹³ Kershner, Ephesos, s. 224, Lev. 31, No. 1

³¹⁴ Von Graeve, Milet, ss. 85-86, Lev. 23, Kat. No. 47, 53

yıllarına³¹⁵, Samos buluntuları ise İ.Ö. 730-670 yıllarına³¹⁶ tarihlenmiştir. Kat. No. 106'da ana panelin kenarlarında bulunan yaprak motifi, Klazomenai örneklerinde izlendiği üzere, kesik meander bezekli skyphoslara özgü bir özelliktir. Zikzak motifi ise kuşlu skyphosların biraz ilerlemiş dönemlerinde görülen bir özelliktir. Bu haliyle, Kat. No. 106'yı bezeyen sanatçı, hem meanderli skyphosları hem de zikzaklı kuşlu skyphosları görmüş olmalıdır. Her ikisinin üretiminin kesiştiği tarihler İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarıdır. Ana bezeme panelinin metoplara ayrılmamış olması, dudağın tamamen firnisle boyalı olması ise sanatçının ve çok az üretim yapmış olan bir üretim yerinin (muhtemelen Bademgediği Kalesi) özelliği olmalıdır.

3.2.2.4.4. Grup IV, Kuşlu Kase (Şekil 85, a, b)

Grup IV'le birlikte, bu gruptaki kaplar “kuşlu kase” olarak adlandırılmaktadır. Vazonun formu erken dönem yarı küresel gövdeli derin kotylelerden uzaklaşmış, daha yayvan bir görünüm almaya başlamıştır. Gövde cidarı erken örneklerle göre daha incedir. Ağız kenarındaki çentik kaybolmuş veya belli belirsiz ince bir çentik görünümünü almıştır. Ana bezeme alanı yine üç metoba ayrılmıştır. İki kenarda içi taralı çift konturlu baklava dilimi motifi yer alır. Merkezdeki metopta bulunan kuş itinalı bir şekilde çizilmiştir. Göz belirgin biçimde rezerve bırakılarak yapılmış, gövde damla şeklinde çizilmiştir. Doldurma motifi olarak ortadaki metoba, ağız kenarından başlayan, içi taralı üçgen motifi yapılmıştır. Ana metop diğer iki metoptan daha geniş bir yer kaplar. Ana panelin hemen altındaki frizde, erken örneklerde kısa diyagonal çizgi dizisi yer alırken, kısa bir süre sonra bu alan nokta dizisi ile doldurulmaya başlanmıştır. Kulp bölgesi, gövde altı ve kaide siyah firnislidir.

Khios'ta bulunan nokta dizisi bezeli kaseler İ.Ö. 690-660 yıllarına tarihlenmiştir³¹⁷. Tarsus buluntuları arasındaki bu gruba ait en erken örnek İ.Ö. 700

³¹⁵ Boardman, Excavations in Chios, s. 134, Lev. 42, No. 443-444

³¹⁶ Walter, Samos V, s. 86, Taf. 44, No. 268

³¹⁷ Boardman, Excavations in Chios, s. 61-62, Pl. 42, No. 448-449.

yıllarına tarihlenmiştir³¹⁸. Coldstream genel bir tarih olarak erken kuşlu kaselerin İ.Ö. 690-675 yıllarında üretildiğine değinir³¹⁹. Klazomenai’de Akpınar Nekropolisi’nde 217 Nolu mezardan bulunan 4 adet kuşlu kase İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlenmiştir³²⁰. Fakat Klazomenai örnekleri “*Tip II: Üç Panelli Kuşlu Kotyleler*” adı altında değerlendirilmiştir. Kanımca bu sınıflandırma yanlış bir sınıflandırmadır. Çünkü kuşlu kotyleler ile kuşlu kaseleri birbirinden ayıran en temel fark ağızdaki çentiğin kaybolması (ya da çok küçük bir çentik şeklini alması) ve ağız çapın gövde derinliğini geçmesidir. Klazomenai örneklerinde ağız kenarında belli belirsiz bir çentik vardır. Hepsinde de ağız çapı gövde yüksekliğinin neredeyse iki katı kadardır ve form kotyleden ziyade, kase görünümünü almaya başlamıştır. Dolayısı ile Klazomenai örnekleri kotyle olarak değil değil, Coldstream, Boardman ve bizim burada sınıflandırdığımız gibi (Grup IV), kuşlu kaselerin ilk grubunu oluşturmaktadır. Yine Klazomenai’de “*Tip II: Üç Panelli Kuşlu Kotyleler*” içerisinde değerlendirilen Kat. No. 219/1 hem sınıflandırma hem de tarih olarak farklı bir yere konulmalıdır. Çünkü Kat. No. 219/1, ağız kenarında oldukça belirgin bir çentiğe sahiptir, gövde kalın cidarlı, kaide geniş ve yayvandır. Ağız çapı bu örnekte de gövde yüksekliğinden fazla olmakla birlikte, aralarındaki fark belirgin değildir ve formun genel görünümü kotyle tipindedir. Dolayısı ile 219/1 burada Grup II olarak sınıflandırdığımız tiptendir ve tarih olarak da İ.Ö. 7. yüzyılın başlarına ait olmalıdır. Ayrıca, Klazomenai’de bulunan 217/3-6 nolu kuşlu kaseler 217 nolu kremasyonla birlikte 2,27-2,43 m. kodlarında bulunmuşlardır. 219/1 nolu kotyle ise, 217 nolu mezardan daha derin bir seviyede 1.87-2,01 m. kodlarındaki 219 nolu mezardan bulunmuştur. Kanımca, hem seviye olarak hem de buluntuların form yapısı itibariyle Klazomenai Akpınar Nekropolisin’deki 219 nolu mezar, 217 nolu mezardan daha eken bir tarihe aittir.

³¹⁸ Boardman, Tarsus-Al Mina, s. 6, Fig. 1. No. 1448, Tarsus örneği Erken Protokorinth bir aryballos ile birlikte bulunmuştur. Buluntuları değerlendiren Boardman, bu gruba ait kaselerin Tarsus’taki İ.Ö. 696 tahribinden önceye ait bir tabanda bulunduğunu belirtir.

³¹⁹ Coldstream, GGP, s. 299, Pl. 61.e

³²⁰ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, ss.161-164, Fig. 55, No. 217/3-6

Kuşlu skyphoslardan, bu tip yayvan kuşlu kaselere geçiş birden bire olmamıştır. Bademgediği Kalesi'nde bulunan ve burada Kat. No. 119'da yer alan kuşlu kaseden (Şekil 47, 84.a) anlaşılacağı üzere, erken örnekler hala derin bir gövde yapısına sahiptir. Kısa bir süre sonra gövde formu yayvanlamaya başlar ve orm standart halini alır. Sonuç olarak neredeyse kesin tarihli Tarsus örneğinden yola çıkarak, Grup IV'ün ilk İ.Ö. 700 yıllarında üretilmiş olduğunu, bu dönemlerde Bademgediği Kalesi (Kat. No. 119) örneğinde olduğu gibi, gövdenin daha derin olduğunu, zamanla daha yayvan, standart kase formuna dönüştüğünü ve üretimin İ.Ö. 670/660 yıllarına kadar devam ettiğini söyleyebiliriz.

3.2.2.2.4.5. Grup V (Şekil 85.c)

Grup V, bir önceki gruba göre daha yayvan ve sığ görünüm sergiler. Bezeme alanındaki ortadaki metop, yanlardaki metobun iki ya da üç katı genişliğindedir. Bezeme alanının altındaki frizde nokta dizisi kalkmıştır. Gövde altı siyah firnislidir. Fakat bu grubun biraz daha geç örneklerinde ışın motifi görülür. Kuş figürü erken örneklerle göre daha özensiz yapılmıştır. Buna karşın erken örneklerde görülen damla formunu hala korur. Kuşun gözü bazı kaselerde yapılmamış, kafa siyah bir leke şeklinde gösterilmiştir. Kuşun gövdenin alt ve üst konturları birleşerek kuyruğu oluşturur.

Grup V, Coldstream tarafından, “*Bird Bowls, Grup II*” olarak adlandırılmış ve İ.Ö. 675-640 yıllarına tarihlenmiştir³²¹. Rhodos Camiros'tan bir örnek Orta Protokorinth Dönem'e ait bir aryballosla aynı kontekstte bulunmuş ve İ.Ö. 670-650 yıllarına tarihlenmiştir³²². Atina Agorası'nda İ.Ö. 650 yılında kapatıldığı tespit edilen bir kuyudan bulunan kase de bu gruba aittir ve tarihleme kriteri bakımında önemli bir çıkış noktası

³²¹ Coldstream, GGP, s. 299.

³²² G. Jacobi, “*Clara Rhodos 6/7*”, Rhodos 1932-1933 (Clara Rhodos 6/7), s. 115, Fig. 125.

oluşturur³²³. Delos'tan bulunan çok sayıda kuşlu kase arasında bu gruba ait bir çok örnek vardır³²⁴. Delos örnekleri de İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenmiştir.

3.2.2.2.4.6. Grup VI (Şekil 85.d)

Form bakımından bir önceki gruba göre köklü değişiklikler olmamakla birlikte, bezeme bakımından önemli değişiklikler görülür. Kuş figürlerinde göz bulunmaz. Gövdenin alt konturu uzayarak kuyruğu oluşturur. Ortadaki metopta bulunan üçgen motifi yavaş yavaş dejenere olur ve Orientalizan Dönem'e özgü ışın motifi şekline dönüşür. Orta metop, kenar metopların en az üç katı genişliğindedir. Gövde altında daima ışın motifi bulunur.

Rhodos Ialysos'da, Geç Protokorinth bir pyksis ve bir ovoid aryballosla aynı kontekste bulunan bir örnek İ.Ö. 650-640 yıllarına tarihlenmiştir³²⁵. Camiros'da bir örnek Transisyonel Dönem'e tarihli bir alabastron ile birlikte bulunmuştur³²⁶. En dikkate değer bir eser de Tarsus'da bulunmuştur. Tarsus örneği İ.Ö. 636 yılına tarihli bir tablette kontekst olarak bulunmuştur³²⁷. Klazomenai Akpınar Nekropolis'nde bulunan örnekler İ.Ö. 650-620 yıllarına tarihlenmiştir³²⁸. Coldstream bu gruba geniş bir tarih vererek İ.Ö. 650-615 yılları arasında üretildiğini belirtir³²⁹. İ. Ö. 650 yılları bu grubun başlangıcı için uygun bir tarihtir. Hem tam bu tarihlere ait sağlam kontekstlerin olması, hem de Grup V'in üretiminin İ.Ö. 7. yüzyılın ortalarında bitmiş olması İ.Ö. 650 yıllarını uygun bir tarih olarak göstermektedir. Fakat Coldstream'ın önermiş olduğu İ.Ö. 615 yılları biraz geç bir tarih gibi görünmektedir. Nitekim kendi çalışmasında vermiş olduğu bütün

³²³ Eva Brann, "Protoattic Well Groups from the Athenian Agora", *Hesperia* 30.4, 1961 (Brann, Protoattic Wells Groups), s. 377, Kat. No. S.20, Pl. 87

³²⁴ Dugas, Pl. 47, no. 17-19.

³²⁵ Jacobi, Clara Rhodos 3, s. 47, Fig. 33

³²⁶ Jacobi, Clara Rhodos 6/7, s. 56, Fig. 66

³²⁷ Hetty Goldman, "Excavations at Gözlü Kule, Tarsus Vol. III; The Iron Age", Princeton, 1963, s. 132, Pl. 99, no. 1462

³²⁸ Hürmüzlü, ss. 277, Orta Tip Kuşlu Skypholar, Fig. 11,18,20,21, 32,37,39,40

³²⁹ Coldstream, GGP, Grup III, s. 300

örnekler bu tarihten erken bir tarihe aittir³³⁰. İ.Ö. 625'ten sonraya tarihli Korinth'te bulunmuş bir parçadan dolayı Grup VI'nın üretim dönemini 615 yıllarına kadar indirmektedir³³¹. Fakat Korinth buluntusunu yayımlayan Weinberg, bu eserin bulunduğu kuyuyu (Well D) Erken Korinth Dönemi'ne tarihlemesine karşın, buradaki kuşlu kaseyi Rhodos ve Delos buluntularında yola çıkarak *"Bu tip kaseler genel olarak İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısına tarihlidir"* diye geniş bir aman dilimi önerir. Dolayısı ile yukarıda da bahsettiğimiz gibi, İ.Ö. 615 yılları bu grup için çok geç bir tarihtir. Ayrıca Korinth'teki kuyu İ.Ö. 625-600 yıllarına tarihlidir. Coldstream kuyunun ortalama bir tarihini göz önünde bulundurarak İ.Ö. 615 yıllarını önermiş olmalıdır. Bizce bu eser kuyunun en erken tarihli eserlerinden bir olmalıdır ve İ.Ö. 625 yıllarına tarihlenmelidir. Böylece bu tarih hem diğer merkezlerle uyum içerisinde olur hem de kuyu malzemesi ile aynı tarihe yerleşmiş olur. Ayrıca, seramik sanatının hızla geliştiği ve değiştiği İ.Ö. 7. yüzyılda 35 yıl boyunca aynı kap formunun ve aynı bezemenin kullanılmış olması da pek mümkün görülmemektedir. Sonuç olarak, burada *Grup VI* olarak değerlendirdiğimiz kuşlu kase grubu İ.Ö. 650-625 yıllarında üretilmiş olmalıdır.

3.2.2.2.4.7. Grup VII (Şekil 85.e)

Grup VII, form bakımından bir önceki grup ile hemen hemen ortak özellikler gösterir. Fakat bezemede önemli farklar vardır. Kaideden çıkan ışın motifleri gövdeyi stilize biçimde metoplara böler. Kuş figürü bu grupta, ortada havada asılı biçimde durmaktadır. Ayaklar gövdenin ortasında en alt bölümden başlar ve çatal görünümündedir.

Coldstream bu grubun İ.Ö. 615 sonra üretildiğine değinir ve üretimin bitişi için kesin bir tarih vermez³³². Cook, Korinth buluntularına dayanarak İ.Ö. 615-600 yıllarını

³³⁰ Coldstream, GGP, Grup III, s. 300

³³¹ Korinth örneği için bankız; Saul S. Weinberg, "A Cross-Section of Corinthian Antiquities (Excavations of 1940), *Hesperia* 17.3, 1948, (Excavations of 1940), s. 197-241, s. 223, Kat. No. D 53, Pl. 82

³³² Coldstream, GGP, ss. 300-301; Grup VI'yı anlatırken değindiğimiz gibi, Coldstream Grup VI'nın üretiminin son tarihini İ.Ö. 615 olarak vermektedir. Fakat diğer merkezlerdeki buluntulardan yola çıkarak

bu grubun üretim dönemi olarak önerir³³³. Klazomenai’de 620-600 yıllarına tarihlenmiştir³³⁴. Burada şunu belirtmekte fayda vardır; Antik Dönem’de ve günümüzde, hem seramik sanatında, hem de diğer sanatlar ürünlerde yeni bir üretime geçildiği zaman, eski gelenekler ya da eski modaya ait olan ürünler birden bire bırakılmaz. Gelenekçi zanaatçılar eserlerini üretmeye devam ederken, gelenekçi tüketiciler de bu ürünleri bir süre daha almaya devam eder. Bundan dolayı, yeni bir stil, yeni bir bezek, yeni bir form ortaya çıktığında eskinin birden bire bitiğini düşünmek yanlış olacaktır. Kuşlu kaselerin üretimi ve kullanımı da bu biçimde olmuştur. Dolayısı ile her formun bitişi ile diğer ürünün başlaması sırasında yaklaşık 5 yıllık bir geçiş süreci yaşanmış olmalıdır. Üstelik kuşlu kaselerin sadece bir merkezde bir atölyede değil, İonia bölgesinde bir çok kentte ve bir çok atölyede üretildiği kil analizleri yolu ile kesin olarak bilinmektedir. Bir atölyede bulunan yeni bir icadın ya da bir atölyede kullanılan yeni bir bezeme sitilinin aynı gün ya da aynı yıl içerisinde diğer bütün merkezleri etkilemesi ve eski sitilin kökten bırakılarak hemen yeni sitilin benimsenmesi olanak dışıdır. Bundan dolayı yukarıda altı grup altında incelediğimiz kuşlu kotyle ve kaselerin birbirlerine geçiş dönemlerinde 5 yıllık ortak bir süreç yaşanmıştır. Her ne kadar yayınlarda her grubun birbirini takip ettiği yönünde kronolojiler verilse de, araştırmacılar farklı merkezlerde 5-10 yıllık oynamalar olduğuna değinmektedirler.

Sonuç olarak İ.Ö. 620 yılları Grup VI’dan Grup VII’ye geçiş yılları olmalıdır. Grup VI kısa bir süre üretildikten sonra Batı Anadolu’da aynı formun devamı niteliğinde olan *Rozetli Kaseler* üretilmeye başlanmıştır. Cook, rozetli kaselerin İ.Ö. 7. yüzyılın son çeyreği içerisinde üretilmeye başlandığını fakat detaylı incelemelerin yapılmadığı için bu kaselerin gelişiminin ve üretim dönemlerinin kesin olarak saptanmadığını belirtir³³⁵. Fakat Klazomenai buluntuları arasında hem kuş figürünün hem de rozet motifinin birlikte kullanıldığı kaseler de vardır. Bu kaseler İ.Ö. 630-590 yıllarına tarihlenmiştir ve

bu tarihin daha erken olması gerektiğine değinmiştir. Dolayısı ile Grup VII’nin de üretimi İ.Ö. 615 yılından daha erken bir tarih olmalıdır.

³³³ Cook, EGP, s. 26

³³⁴ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s. 280, Fig. 25, 42, 44, 49, 51

³³⁵ Cook, EGP, ss. 26-27

haklı olarak *Rozetli-Kuşlu Skyphoslar* olarak sınıflandırılmıştır³³⁶. Kanımca, İ.Ö. 7. yüzyılın son çeyreği, Grup VII’den Kuşlu-Rozetli Kaseler’e ve Rozetli Kaseler’e geçiş yılları olmalıdır.

3.2.2.2.4.8. Metropolis Kuşlu Skyphoları

(Kat. No. 30-35, Şekil 19-21)

Metropolis Akropolü’nde farklı dönemlere ve gruplara ait 5 tane kuşlu kase parçası bulunmuştur. Üç parça halinde korunmuş olan **Kat. No. 30**, kum, kireç ve az miktarda mika katkılı, kırmızı renkte, iyi pişirilmiş hamura sahiptir. Ağız kenarında belirgin çentik bulunur. Korunan bölümlerden anlaşılabileceği gibi Kat. No. 30’un ana bezeme alanının altında kelebek motifi yoktur. Alanda rezerve bir bant bulunur. Burada Grup II olarak adlandırdığımız kuşlu kotylelerin erken örneklerinde zikzak motifi bulunurken, geç örneklerinde bu alan boş bırakılmıştır. Bundan dolayı Kat. No. 30 grup II’nin geç örneklerinden olmalıdır. Tarsus’da bulunan benzer bir örnek İ. Ö. 8. yüzyılın sonlarına (Erken Protokorinth Dönem’e) tarihlenmiştir³³⁷. Khios’ta bulunan zikzak bezemeli ve zikzak bezemesiz kuşlu kotyleler Khios II. Evre’ye tarihlenmiştir (İ.Ö. 690-660)³³⁸. Bayraklı buluntuları İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarından, İ.Ö. 670 yıllarına kadar tarihlenmiştir³³⁹. Philadelphia Müzesi’nde bulunan bizim örneğimize çok benzeyen bir kuşlu kotyle İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlidir³⁴⁰. Klazomenai’de Akpınar nekropolisi 217 nolu mezardan bulunan benzer örnekler de İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlenmiştir³⁴¹. Grup II’yi incelerken de değindiğimiz gibi, bu tip kotyleler İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarından İ.Ö. 680-670 yıllarına kadar üretilmiş olmalıdır. Metropolis örneği, bezeme alanının altında zikzak motifi bulunmaması bakımında grubun geç örneklerinden biri olmalıdır ve muhtemelen İ.Ö. 690-670 yıllarına tarihlidir.

³³⁶ Hürmüzlü, Akpınar nekropolisi, s. 282, Fig. 13, 7,59

³³⁷ Boardman, Tarsus-Al Mina, s. 5, Fig. 1, No. 1447

³³⁸ Boardman, Excavations at Chios, ss. 132-134, Pl. 42, No. 443-445 (zikzak bezemeli), No. 447 (zikzak bezemesiz).

³³⁹ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 160-161, Pl. XIV

³⁴⁰ Gerald P. Schaus - J. L. Benson, “Corpus Vasorum Antiquorum; The University Museum, Cretan, East Greek and Non-attic Archaic Pottery”, CVA USA Fas. 2.29, Philadelphia, 1995, s. 8, Pl. 3

³⁴¹ Hürmüzlü, Burial Grounds, s. 84, Fig. 13

Kat. No. 31, sert, iyi pişmiş, çok ince kum, çok ince mika, seyrek ince kireç katkılı kırmızımsı kahverengi hamura sahiptir. Form bakımından tamamen Kat. No. 30'e benzemektedir. Fakat Rhodos ağacının altında bulunan üçgen motifi, çift konturlu içi taralı üçgendir. Ayrıca korunan bölümden anlaşıldığı kadarıyla ana bezeme alanındaki içi taralı üçgen ve baklava dilimi motifleri daha şatafatlı bir biçime sokulmuştur. Kat. No. 31'in sadece Rhodos ağacının bulunduğu bölüm korunmuştur. Bundan dolayı, kuşlu kaselerin gelişim periyodu içerisinde hangi tip içinde olduğu tespit etmek zordur. Fakat formun tamamen Kat. No. 30'a benzemesi, kalın cidarlı olması, çentiğin belirginliği gibi nedenlerden dolayı Kat. No. 31'i de Tip II içerisinde değerlendirmek ve İ. Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlemek doğru olacaktır. Kat. No. 31'in kil analizi yapılmıştır³⁴². Yapılan kil analizleri sonucunda bu skpyphosun **Efes üretimi** olduğu tespit edilmiştir.

Kat. No. 32 ve Kat. No. 34'ün kil renginde az bir ton farkı olmakla birlikte, katkı maddeleri ve bezeme anlayışı bakımında birbirlerine benzerler. Kil sert karakterli, iyi pişmiş, açık kırmızı/açık kahverengi renktedir. Dudağın oturma düzleminde ve dudaktan gövdeye geçişte iki tane ince firnis bant vardır. Ana bezeme alanı ikili çizgi grupları ile metoplara ayrılmıştır. Kat. No. 34'te görüleceği üzere, bezeme alanı alttan da iki ince bant ile sınırlandırılmıştır. Metoplarda çift konturlu içi taralı baklava dilimi motifi görülür. Diğer metoplarda ise şevron motifi bulunmaktadır. İç yüz tamamen firnis kaplıdır. Bu tip kaseler kuşlu kaselerin alternatif bir tipidir. Burada kuş motifi terk edilmiş, onun yerine Rhodos ağacı-içi taralı baklava dilimi-şevrondan oluşan bir bezeme tercih edilmiştir. Metopların arasına ise şevron motifinin yer aldığı ince dikey bir bant yapılmıştır. C. Özgülen, Bayraklı buluntularından yola çıkarak bu tip skyphosların detaylı bir değerlendirmesini yapmıştır³⁴³. Onun değerlendirmesine göre bu tip skyphoslar Bayraklı üretimidir ve kuş motifli tiplerden hemen sonra üretilmiş olmalıdır. Çünkü ana bezeme kuşağının altında kelebek motifi kuşağı bulunmaktadır. Yukarıda da değindiğimiz gibi, kelebek kuşağı erken kuşlu kaselerin bir özelliğidir. Dolayısı ile bu

³⁴² Kil analizlerini yapan Prof. Mommsen'e ve bu bilgileri benimle paylaşan Hocam Prof. Dr. Recep Meriç'e teşekkür ederim.

³⁴³ Özgülen, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 157-161

tip skyphoslar kuşlu kaselerin popüler oldukları dönemde alternatif olarak üretilmeye başlanmış olmalıdır. Dönemin ilerlemesiyle hem kuşlu kaselerde, hem şevron bezekli kaselerde kelebek kuşağının yerini zikzak motifi alır. Bizce de Özgünel'in bu tespitleri yerindedir. Özgünel bu tip skyphosların Bayraklı'da yoğun olarak bulunduğunu, diğer merkezlerde farklı uyarlamalarının olduğunu³⁴⁴, bundan dolayı şevron bezekli kaselerin Bayraklı üretimi olduğuna değinir. Bayraklıda bulunan örnekler diğer merkezlerde bulunan örneklerden yola çıkarak İ.Ö. 725-690 yıllarına tarihlenmiştir³⁴⁵. Klazomenai'de FGT sektöründe bulunan ve bu tip skyphoslar İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğine tarihlenmiştir³⁴⁶. Klazomenai'de farklı bir sektörde bulunan bir parça da yine İ.Ö. 725-700 yıllarına tarihlidir³⁴⁷. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi Khios buluntuları her bakımdan bizim örneklerimize benzemekle birlikte, onlarda şevron motifi yerine, dikey zikzak çizgi motifi kullanılmıştır. Khios buluntuları İ.Ö. 690 yıllarına tarihlidir³⁴⁸. Sonuç olarak, şevron bezekli skyphosların, kelebek kuşaklı kuşlu kaselerin popüler olduğu İ.Ö. 725 yıllarında üretilmeye başlandığını, erken örneklerinde yine kelebek kuşağının kullanıldığını geç örneklerde ise kelebek kuşağı yerine zikzak kuşağının tercih edildiğini ve üretimin İ.Ö. 680 yıllarına kadar devam ettiğini söyleyebiliriz. C. Özgünel Bayraklı'daki yoğunluktan ve diğer merkezlerdeki farklı uyarlamalardan yola çıkarak bu skyphosların Bayraklı'da üretildiğini belirse de, kil analizleri olmadan ve atölye atığı bulunmadan bu grubun kesin olarak Bayraklı'da üretildiğini söylemek zordur.

Kat. No. 33, orta sert, hava gözenekli, çok yoğun kum, az mika katkılı kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Ağız kenarı çentiklidir. Dış yüzde, dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte iki tane ince firnis bant bulunur. Gövde, ikinci firnis banttan başlayan dikey ikili çizgi grupları ile metoplara bölünmüştür. Soldaki metopta iki sıra halinde zikzak motifi

³⁴⁴ Khios (Boardman, Excavations in Chios, Pl. 42, 438-39) , Samos (Samos V, Lev. 42, No. 23), Delos, (Dugas, Lev. 47, No. 14) gibi merkezlerde şevron motifinin bulunduğu alanda dikey zikzak motifi yer almaktadır.

³⁴⁵ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 159-160

³⁴⁶ Ersoy, Klazomenai 900-500), s. 9, Fig. 6.c

³⁴⁷ Hürmüzlü, Katalog, s. 11, No. 8-9

³⁴⁸ Boardman, Excavations in Chios, s. 132-134, No. 437-439, Pl. 42.

vardır. Sağdaki ince metopta dikey şevron motifi yer alır. En sağdaki metoptaki bezeme belli değildir. İç yüz tamamen mat siyah firnislidir. Kat. No. 33, kuşlu kaselerin başka bir yerel uyarlamasına sahiptir. Burada, ana bezeme zikzak motifinden oluşmaktadır. Özgünel bu tip skyphosları kuşlu skyphosların bir grubu olarak değerlendirir ve “*Kuş Bezemesiz Zikzak Metoplu Skyphoslar*” adı altında inceler³⁴⁹. Bayraklı’da bulunan çok sayıdaki örnekte, bu tip skyphosların *baklava dilimi-zikzak motifi-Rhodos ağacı-baklava dilimi* şeklinde bir metop sistemine sahip olduğu görülür. Bayraklı buluntuları, ana bezeme alanının altında yer alan kelebek dizisi motifinden yola çıkılarak, İ.Ö. 725-690 yıllarına tarihlenmiştir³⁵⁰. Samos’da bulunan bu tip zikzak bezekli skyphoslar İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarına tarihlenmiştir³⁵¹. Kat. No. 33 küçük bir parça halinde korunduğundan, ana bezeme alanının altında kelebek dizisi olup olmadığı anlaşılamamaktadır. Fakat ağız kenarındaki belirgin çentik, kalın gövde cidarı, korunan bölümün Bayraklı ve Samos örnekleri ile bire bir benzemesi Kat. No. 33’ün de bu tarihlerde üretildiğini göstermektedir.

Kat. No. 35, çok küçük çentik bulunan ağız kenarına, ince cidarlı yayvan gövdeye sahiptir. Kil iyi pişirilmiş, sert, açık kırmızımsı kahverengidir (5 YR-6/3). Bezeme olarak, dudakta, çentiği kaplayan ince bir firnis bant vardır. Ana bezeme alanı kenarlardan dördü çizgi grupları ile çevrelenmiş, daha sonra bu alan üçlü çizgi grupları ile üç metoba ayrılmıştır. Metopların altında, ikili çizgi grupları ile bir friz yapılmış, bu alan nokta dizisi ile doldurulmuştur. Gövde altı siyah firnisle boyanmıştır. Korunan bölümden anlaşıldığı kadarı ile sağdaki ve soldaki metoba çift konturlu içi taralı baklava motifi, ortadaki ana metoba ise gövdesi çapraz taralı sağa dönük kuş figürü yapılmıştır.

Bu özelliklerinden dolayı Kat. No. 35, burada Grup III olarak sınıflandırdığımız gruba aittir. Bu grubun erken örneklerinde nokta dizisi yerine yatay kısa çizgiler bulunan erken örnekleri İ.Ö. 700 yıllarına tarihlenmiştir³⁵². Nokta dizisinin yer aldığı

³⁴⁹ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 156-157

³⁵⁰ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 160

³⁵¹ Eilman, s.68, Abb. 17.a; Walter, Samos V, Lev. 42, No. 241, 244, 247

³⁵² Boardman, Tarsus, Al Mina, s.6, Fig.1, No. 1448

geç örnekler Khios'ta İ.Ö. 690-660 yıllarına³⁵³, Tarsus'ta İ.Ö.7. yüzyılın başlarına tarihlenmiştir. Coldstream genel bir tarih olarak erken kuşlu kaselerin İ.Ö. 690-675 yıllarında üretildiğine değinir³⁵⁴. Klazomenai'de Akpınar Nekropolisi'nde 217 Nolu mezardan bulunan kuşlu kaseler İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlenmiştir³⁵⁵. Neredeyse kesin tarihli Tarsus örneğinden yola çıkarak, bu grubun İ.Ö. 700-675/670 yılları arasında üretilmiş olduğunu söyleyebiliriz.

3.2.2.6. Kraterler (Kat. No. 36, Şekil 21)

Metropolis Akropolü'nde bir adet krater ağız kenarı bulunmuştur. Bu kraterin dudağı, kapağın oturması için belirgin şekilde kademeli yapılmıştır. Dudaktan gövdeye geçiş keskindir. Gövde hafif dışbükeydir. Bezeme olarak, dudakta be boyun başlangıcında firnis bantlar görülür. Gövdenin korunan bölümünde bir bezemeye ait olan siyah firnis kalıntısı görülmektedir. İç yüz, kalın, kaliteli parlak bir firnisle kaplanmıştır. Kil yumuşak karakterlidir. Katkı maddesi olarak ince kum ve ince kireç kullanılmıştır.

Kat. No. 35'e benzer bir örnek Khios'ta bulunmuş ve İ.Ö.690'dan önceye tarihlenmiştir³⁵⁶. Fakat Khios örneğinde dudaktan gövdeye geçiş bizim örneğimize biraz daha serttir. Korinth'te 1981-6 Nolu kuyudan bulunan malzemeler arasında bizim örneğimize tamamen benzeyen bir krater paçası da bulunmaktadır. Korinth'te bulunan krater Korinth Geç Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir³⁵⁷. Metropolis örneğini kendi buluntu durumuna göre tarihleyemiyoruz, fakat Hem Khios örneği, hem de Korinth örneği Kat. No. 36'nın İ.Ö. 700 yıllarında üretilmiş olduğunu göstermektedir. Ayrıca, dudaktaki belirgin çentik, dönemin skyphoslarında da görülen genel bir özelliktir.

³⁵³ Boardman, Excavations in Chios, s. 61-62, Pl. 42, No. 448-449.

³⁵⁴ Coldstream, GGP, s. 299, Pl. 61.e

³⁵⁵ Güven Bakır-Y.Ersoy v.d., "2000 Klazomenai Kazısı", KST 23.2, Ankara (Bakır KST 23), 2002, ss.48-49, Fig. 15; Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, Fig. 55, No. 217/3-6

³⁵⁶ Boardman, Excavations in Chios, s. 110, Fig. 65, No. 34

³⁵⁷ Christopher A. Pfaff, "A Geometric Well at Corinth: Well 1981-6", *Hesperia* 57.1, ss. 21-80, 1988 (Geometric Well), s. 48, Fig. 8, No. 24.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BADEMGEDİĞİ KALESİ

4.1. BADEMGEDİĞİ KALESİ'NİN KONUMU VE TARİHÇESİ

Antik Metropolis kentinin birkaç kilometre kuzeyinde, Galession Dağı'nın Torbalı ovasına uzanan ucunda yer alan Bademgediği Kalesi (Şekil 2,3,7,8), Prof. Dr. Recep Meriç tarafından, Hitit kaynaklarında adı geçen Arzawa kenti Puranda olarak düşünülmektedir³⁵⁸. Etrafı yaklaşık 750 metre uzunluğunda bir surla çevrili olan höyükteki kazılar, Prof. Recep Meriç başkanlığında 1999-2007 yılları arasında yapılmış ve höyükte altı yapı katı tespit edilmiştir³⁵⁹.

Bademgediği Kalesi'in en erken evresi olan VI. Tabaka'da, Orta Minos III ve Geç Minos 1A seramikleri, Orta Bronz Çağı'na ait kırmızı perdahlı seramikler ve yerli Anadolu seramikleri bulunmuş, bundan dolayı bu tabaka İ.Ö. 1575-1500 yıllarına tarihlenmiştir³⁶⁰. Bademgediği Kalesi'nin III-V. Tabakası, Geç Minos IIIA2 Dönemi'ne tarihli seramiklerin yardımı ile İ.Ö. 1375-1300 yıllarına tarihlenmiştir³⁶¹. II. Tabaka, burada bulunan bol miktarda Geç Hellas IIIC seramikleri yardımı ile İ.Ö.1190-1030 yıllarına tarihlenmiştir³⁶². Tezimizin asıl konusunu oluşturan, Bademgediği Kalesi'nin I. Tabakası, Geç Hellas IIIC Dönemi'nden sonraki yaklaşık 250 yıllık hiatusun ardından kurulmuş bir yerleşimdir ve bu tabaka tamamen Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem'e tarihlidir³⁶³. Tezimizin konusunu oluşturan Geometrik Dönem'e ait seramiklerin tamamı höyüğün kuzey açmalarında bulunmuştur. Bademgediği Kalesi'nin güney yamaçları dik

³⁵⁸ RECEP Meriç - A. K. Öz - v.d. "Metropolis 2000 Yılı Kazı Raporu", *KST* 23, Cilt: 1, Ankara, 2002, (KST 23), s. 89; R. Meriç, "Excavations at Bademgediği Tepe (Puranda) in Ionia: A Preliminary Report", *IstMitt*, 53, 2002, (Puranda), ss. 79-81.

³⁵⁹ Meriç, Puranda, s. 89; Recep Meriç – P. Mountjoy, "Mycenaean Pottery from Bademgediği Tepe (Puranda) in Ionia: A Preliminary Report", *Ist. Mitt.* 52, 2002, (Mycenaean Pottery), ss. 79-98, ss. 82-84; Recep Meriç - A. K. Öz, "Metropolis 2001 Yılı Kazı Raporu", *KST* 24, Cilt: 1, Ankara, 2003, (KST 24), s. 158; Recep Meriç - A. K. Öz - v.d., "Metropolis 2004 Yılı Kazı Çalışmaları", *KST* 27, Cilt: 1, Ankara, 2006, (KST 27), s. 250.

³⁶⁰ Meriç, Puranda, s. 84; Meriç, KST 27, s. 250.

³⁶¹ Meriç, Puranda, s. 84.

³⁶² Meriç, Mycenaean Pottery, ss. 79-98; Meriç, Puranda, s. 84.

³⁶³ I. Tabaka'nın en zaman başlayıp ne zaman bitmiş olabileceği ileride tartışılacaktır.

olduğundan erozyona maruz kalmış ve bu alandaki kültür toprağının ana kayaya çok yakın olmasından dolayı bu yönde yapılan açmalarda yeterli miktarda arkeolojik bulguya rastlanmamış, bundan dolayı kazı çalışmaları kuzey bölümde sürdürülmüştür (Şekil 7, 9,10). Höyüğün kuzeyinde yürütülen kazılarda, I. Tabakya ait mimari buluntulara da rastlanmıştır (Şekil 9-10)

4.1. BADEMGEDİĞİ KALESİ GEOMETRİK DÖNEM SERAMİKLERİ

Bademgediği Kalesi'nin kuzey bölümünde, 97,51-97,26 metre kodları arasında, I. Tabakayı oluşturan (Levha 16, Şekil 62-63)³⁶⁴ Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem'e ait yaklaşık 800 parça seramik bulunmuştur. Geometrik tabakanın yüzeye çok yakın olması, arazinin eğimi, ana kayanın yüzeye yakınlığı gibi etmenlerden dolayı, bu tabakaya ait seramiklerin büyük bir bölümü amorf durumdadır.

Bademgediği Kalesi Geometrik Dönem seramiklerini *Kapalı Kaplar ve Açık Kaplar* olmak üzere iki ana bölümde incelemek yerinde olacaktır.

4.1.1. Kapalı Kaplar

Bademgediği Kalesi'nde bulunan kapalı kaplar, amphora-hydrialar, oinokhoeler, olpeler, pyksisler ve aryballoslardan oluşmaktadır.

4.1.1.1. Amphora ve Hydrialar

Bademgediği Kalesi'nde toplam 222 adet amphora ve hydriaya ait parça bulunmuştur. Höyüğün I. Tabakasının yüzeye yakın olmasından dolayı bu parçaların büyük bir bölümü amorf durumdadır. Sadece ağız ve kaide parçalarına bakarak bu iki formu kesin biçimde birbirinden ayırmak oldukça güçtür. Bundan dolayı bu iki formu aynı grup altında değerlendirilmiştir. Fakat önemli form özellikleri gösteren bazı parçalar hydria ya da amphora olarak tanımlanabilmiştir.

Bademgediği Kalesi'nde bulunan amphora ve hydrialar ağız formuna göre 5 gruba ayrılmıştır.

³⁶⁴ Meriç, Metropolis, s. 33.

4.1.1.1.1. Grup I (Kat. No. 37-51, Şekil 21-29)

Grup I'e ait seramikler arasında 20 parça halinde korunmuş bir hydria, çizim üzerinde tamamlanacak kadar profil vermektedir (**Kat. No. 37, 21-23**). Bu hydriadan yola çıkarak Grup I'in form ve bezeme özelliklerini belirlemek mümkündür. İç yüzünde hafif oyuk bulunan kalınlaştırılmış ağız kenarı, omza doğru daralan boyun, şişkin gövde, alçak halka kaide bu grubun genel form özellikleridir. Kil özellikleri bakımından bu grupta yer alan seramikler birbirine oldukça benzemektedir. Bütün örneklerde yoğun miktarda iri taneli kireç katkısı vardır. Kireç yüzeyden bile rahatlıkla görülebilmektedir. Kirece ek olarak, ince taneli mika, kum ve seyrek taşçık katkı maddesi olarak kullanılmıştır. Hamur rengi kırmızı ya da kırmızımsı turuncudur. Bezeme olarak, bütün örneklerde dudak firnislidir. Bazı örneklerde dudağın iç yüzünde de firnis bant bulunmaktadır (**Kat. No. 41-43**). Boyundan gövdeye geçerken, boyunun alt bölümünde iki tane firnis bant vardır (**Kat. No. 37, Kat. No. 46**). Omuz ve gövdede iki kulp arasındaki bölüm ana bezeme alanı olarak düşünülmüş, bu bölümler geniş bir bant şeklinde rezerve bırakılmıştır. Gövde altına ise farklı kalınlıklarda firnis bantlar yapılmıştır. Kaide tamamen firnisle boyanmıştır. Katalog No. 37'nin iki kulp arasında kalan bölümündeki ana bezeme alanında dalgalı çizgi bulunmaktadır. Kulplar birbirini çapraz kesen firnis bantlarla süslenmiştir (**Kat. No. 49-50**). Bu gruba ait amphora ve hydrialar, küçük varyasyon farkları gösterirler. Ağız kenarının dışa çekikliği, dudağın içindeki oyuğun belirginliği, dudak kalınlığı, boyunun gövdeye doğru daralan eğimi küçük farklılıklar sergilemektedir. Bezemede kullanılan bantların kalınlığı ve sıklığı da bazı farklılıklar göstermektedir.

Kat. No. 37'ye hem form hem de bezeme olarak benzeyen bir hydria, Atina Agorası'ndaki kazılarda 5 nolu mezarda ele geçmiştir³⁶⁵. R. Young aynı mezardan bulunan skyphoslardan yola çıkarak hydrianın İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğine tarihli olduğunu belirtir. Atina Agorası' da C 148 Nolu mezardan bulunan bir hydria Kat. No.

³⁶⁵ Rodney S. Young, "Late Geometric Graves and a Seventh Century Well in the Agora", Hesperia Supplement II, 1939 (Late Geometric Graves), ss. 26-28, Fig. 14

37 ile büyük benzerlik içerisinde. Bu hydria da Sub-geometrik Dönem'e tarihlenmiştir³⁶⁶. Bu tip dalgalı çizgi ve firnis bant bezekli hydria ve amphoralar Delos'da bol miktarda ele geçmiştir³⁶⁷. Dugas Delos buluntularının Kykladik hydrialar olduğunu belirtir. Delos buluntusu hydria ve amphoralar bezeme mantığı olarak bizim örneğimize benzemesine karşın, form olarak daha küresel bir yapı sergilerler. Atina Agorası'nda bulunan bir diğer hydria Kat. No. 37 ile hem bezeme hem form açısından benzerlik göstermektedir³⁶⁸. Atina örneği omuzda da dalgalı çizgi bezeği taşıması bakımından Kat. No. 37'den ayrılır. Brann tarafından bu hydria İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarına tarihlenmiştir. Larisa'da bulunan gri renkli amphora ağız parçaları bizim örneklerimizle benzerlik içerisinde. Larisa örnekleri Geç Geometrik Dönem, Erken Orientalizan Dönem'e tarihlidir³⁶⁹. Klaros'da bulunan amphora ağız parçaları İ.Ö. 8. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir³⁷⁰. Klazomenai Akpınar Nekropolisi'nde bulunan tam bir amphora, ağız gövde ve kaide formu bakımından bizim örneklerimize benzer. Klazomenai amphorası, ince-kalın-ince bant grupları ile daha sistematik bezenmiştir. Bu amphora kontekstindeki bir kuşlu kotyle yardımı ile İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlenmiştir³⁷¹. Samos'ta bulunan benzer amphora ve hydria parçaları Geç geometrik Dönem Sub-Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir³⁷². Miletos³⁷³ ve Ephesos'da³⁷⁴ sağlam kontekstli buluntular yardımı ile İ.Ö.8. yüzyılın sonu ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarına tarihlenen amphora ve hydria ağız parçaları bizim örneklerimiz ile büyük benzerlik içerisindedir. Sonuç olarak, bezemesinde ve ağız formunda küçük varyasyon farkları gösteren Grup I içerisindeki amphora ve hydrialar İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarında üretilmiştir.

³⁶⁶ Young, Late Geometric Graeves, a. 186, Fig. 137

³⁶⁷ Dugas, Grup Aa, ss.13-25, Fig. 1; Pl. II-X

³⁶⁸ Brann, Agora VIII, s. 35, Pl. 3, No. 39

³⁶⁹ Boehlau-Schefold, ss. 123-124, Abb. 49

³⁷⁰ Juliette La Geniere-Jolivet, ss. 53-54, Fig. 10, No. 11-13; s. 87, Fig. 24, 8-9

³⁷¹ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s.328, Fig. 56, No. 217/9

³⁷² Richard Eilmann, "Frühe Griechische Keramik im Samischen Heraion", *AM* 58, 1933, s131, Abb.80; H. Walter - K. Vierniesel, "Heraion von Samos. Die Funde der Kampagnen 1958 und 1959", *AM* 74, 1959, s.19, Fig. 40

³⁷³ Michael Kerschner, "Das Artemisheiligrum auf der Ostterrasse des Kalabaktepe in Milet: Stratigraphie und Keramikfunde der Sondagen des Jahres 1995" *AA* 1999, (Kalabaktepe in Milet), s. 26, Abb. 14, No. 6-68

³⁷⁴ Kerschner, Ephesos, s. 59, Abb. 9, No. 1

4.1.1.1.2. Grup II (Kat. No. 52, Şekil 29)

Bademgediği Kalesi'nde Grup II'ye ait 1 tane amphora ağız parçası ele geçmiştir. Bu parça, üçgen biçiminde ağız kenarına sahiptir. Korunan bölümden anlaşıldığı kadarı ile boyun omza doğru daralmaktadır. Grup II kil özellikleri bakımından Grup I'e benzer. Dış yüzden rahatlıkla görülebilen iri taneli kireç ana özelliştir. Ayrıca yoğun kum ve ince mika katkı maddesi olarak kullanılmıştır. Kil kırmızı renkte (10 R-5/8), yüzey kırmızımsı sarı renktedir (5 YR-6/6). Dudağın iç ve dış yüzü kırmızı renkte firnisle kaplanmıştır.

Kat. No. 52'ye her bakımdan benzeyen bir amphora ağız ve boyun parçası Klaros'ta bulunur³⁷⁵. Klaros örneği, tabakasında bulunan diğer seramiklerle birlikte "Geometrik" olarak tarihlenmiştir. Fakat bu tabakadan bulunan bir krater kanımca İ.Ö. 7. yüzyıl başlarına tarihlidir³⁷⁶. Dolayısı ile Kat. No. 52 ve ona benzeyen Klaros örneği de bu tarihe ait olmalıdır. Kil rengi ve katkı maddesi olarak Grup I'e benzeyen Kat. No. 52, muhtemelen Grup I'in üretimini takip eden bir dönemde (İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği) aynı atölyede üretilmiş olmalıdır.

4.1.1.1.3. Grup III (Kat. No. 53, Şekil 29)

Bademgediği Kalesi'nde Grup III'e ait 1 adet ağız ve boyun parçası ele geçmiştir. Bu amphora ya da hydriaya ait parça, oturma yüzeyi inceltilmiş ağız kenarına sahiptir. Dudaktan belirgin bir içbükey kıvrımla boyuna geçilir. Boyun omza doğru hafif biçimde daralır. Dış yüzde, korunan bölümün tamamı firnislidir. Kil, sert, yoğun kum, az ince mika ve kireç katkılı kahverengi (7,5 YR-5/4) renktedir. Yüzey kahverengidir (7,5 YR-5/4).

³⁷⁵ Geniere-Jolivet, s. 118, Fig. 38, No. 7

³⁷⁶ Bu krater için bakınız; Geniere-Jolivet, s. 118, Fig. 38, No. 4 (Kraterin tarihlemesi ve benzer örneği için bakınız; Pfaff, Geometric Well, ss. 47-48, Fig. 8.19; Goldman, s. 313, Pl. 147, No. 1538, 1548, İ.Ö. 7. yüzyıl başları)

Kat. No. 53'e benzeyen bir örnek Atina Agorası'nda bulunmuştur. Ağız kenarında plastik süsleme bulunan Atina örneği, ağız profili bakımından bizim örneğimize tamamen benzemektedir. Atina örneği İ.Ö. Geç 8. yüzyıla tarihlenmiştir³⁷⁷. Kommos'da Z Binası'nda bulunan örnekler Geç Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir³⁷⁸. Kommos örneklerinde de ağız içten ve dıştan firnislidir. Fakat boynun ortasında zikzak motifi yer alır. Kat. No. 53 boynun üst bölümünden itibaren korunduğu için boyunda zikzak motifi bulunup bulunmadığı anlaşılmamaktadır.

4.1.1.1.4. Grup IV (Kat. No. 54-55, Şekil 29)

Bademgediği Kalesi'nde grup IV'e ait 2 adet amphora/hydria ağız paçası ele geçmiştir. Her iki parça da yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, çok az ince kum ve ince mika, seyrek iri taneli kireç katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey çok soluk kahverengidir (10 YR-7/4). Kalınlaştırılmış yastık formunda ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Dış yüzde dudakta kahverengi firnis vardır. İç yüzde, korunan kısmın tamamı kahverengi firnislidir.

Grup IV'e benzer örnekler Klaros'ta bulunmuştur³⁷⁹. Klaros örnekleri özel olarak tarihlendirilmemiş olmakla birlikte, İ.Ö. 7. yüzyıla tarihli bir tabakadan bulunmuştur³⁸⁰.

4.1.1.1.5. Grup V (Kat. No. 56, Şekil 29)

Bademgediği Kalesi'nde Grup V'e ait bir tane amphora/hydria ağız ve boyun parçası bulunmuştur. Kat. No. 56, üst kısmı yuvarlatılmış, ince bilezik formunda ağız kenarına sahiptir. Boyun gövdeye doğru hafif şekilde daralır. Boynun üst bölümünde ince bir plastik kademe yer alır. Bezeme olarak, ağız kenarında dudaktan boyuna taşan

³⁷⁷ Burr, s. 575, Fig. 33-34, No. 135

³⁷⁸ Alan W. Johnston, "Building Z at Kommos: An 8th Century Pottery Sequence", *Hesperia*, Vol. 69.2, 2000 (Building Z), s. 198, Fig. 4, No. 22, s. 220, Fig. 33, No. 129

³⁷⁹ Geniere-Jolivet, s. 54, Fig. 10, No. 9, 13

³⁸⁰ Geniere-Jolivet, s. 45

firnis bant yer alır. Hamur çok sert karakterlidir ve iyi pişirilmiştir. Katkı maddesi olarak ince kum, yoğun ince mika kullanılmıştır. Hamur kahverengi (7,5 YR-5/4), yüzey açık kahverengi (7,5 YR-6/4) renktedir.

Kalınlaştırılmış ağız kenarına sahip ve boyunda plastik kabarma bulunan bir grup amphora Atina Agorası'nda bulunmuştur³⁸¹. Protoattik stilde bezenmiş bu amphoraları Burr Atina üretimi olarak değerlendirmiş ve Geometrik Dönem ile Protoattik Dönem arasında geçiş evresine ait olduğunu belirtmiştir. Tarih olarak ise İ.Ö. 7. yüzyıl başlarında üretilmiş olabileceğine değinmiştir. Kat. No. 56 kil özellikleri bakımından Attika üretimi gibi görülmemektedir. Fakat form benzerliği açısından Attika'dan etkilenmiş yerel bir üretim olarak değerlendirmek yerinde olacaktır.

4.1.1.2. Oinokhoeler

Erken Geometrik I evresinde Protogeometrik geleneğe bağlı olarak ovoid gövdeli üretilen oinokhoeler, Erken Geometrik II evresinden itibaren geniş kaideli olarak üretilmeye başlanır. Bu evrede hala ovoid oinokhoeler üretilmekle birlikte, popüleritesi gittikçe azalmıştır. Orta Geometrik Dönem'den itibaren standart formunu alan geniş kaideli oinokhoeler Geometrik Dönem'in en karakteristik formu olarak uzun süre üretilirler³⁸². Geniş kaideli oinokhoeler, dönem ilerledikçe daha keskin ve belirgin gövde hatlarına sahip olur. Geç Geometrik Dönem'e gelindiğinde, bu dönemde görülen form ve bezeme çeşitliliğine paralel olarak oinokhoeler de farklı tiplerde üretilmiştir.

Geniş Oinokhoe: Yonca ağızlı, silindirik boyunlu, geniş gövdeli, alçak halka kaidelidir. Omuz ve gövde geniş olduğundan, kulplar dik bir biçimde yükselerek ağız kenarı ile birleşir³⁸³.

³⁸¹ Burr, s. 570, Fig. 29-30, No. 126-127

³⁸² Coldstream, GGP, ss. 11, 15

³⁸³ Brann, Agora VIII, ss. 35-36, Pl. 4, No. 40-42

Boyunlu Oinokhoe: Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem'in en popüler oinokhoe tipidir. Birçok varyantı olmakla birlikte genel olarak üç ana gruba ayırmak mümkündür. **Birinci grup;** "Standart oinokhoe" olarak adlandırılır. Yonca ağızlı, silindirik boyunlu yumurta şeklinde derin gövdeli, alçak halka kaidelidir. Erken dönemlerde yoğun üretilen bu tip, Geç Geometrik Dönem'de diğer tiplere göre daha az üretilmiştir³⁸⁴. **İkinci Grup;** Yonca ağızlı, silindirik gövdeli, basık gövdeli, alçak halka kaideli ya da düz diplidir. Geç Geometrik Dönem'de en çok üretilen oinokhoe tiplerindendir³⁸⁵. **Üçüncü Grup;** Yonca ağızlı olmakla birlikte, ağız kenarındaki kıvrımlar diğer tiplerdeki kadar belirgin değildir. Gövde derin, boyun kısa ve geniştir³⁸⁶.

Phaleron Oinokhoeleri: En çok Atina'da Phaleron mezarlığında bulunduğundan dolayı Phaleron Oinokhoeleri olarak adlandırılan bu oinokhoeler, aslında boyunlu oinokhoelerin üçüncü grubunun bir uyarlamasıdır. Bu tipte boyun omza doğru hafif genişleyerek konik bir görünüm alır. Gövde derin ve geniş, kaide alçak halka kaidedir³⁸⁷.

Korinth Tipi Oinokhoeler: Bu oinokhoeler belirgin şekilde kıvrımlara sahip yonca ağza sahiptir. Boyun ağız kenarına doğru hafif daralır ve sert bir kıvrımla yonca ağız ile birleşir. Gövde ovoid forma sahiptir. Kaide hafif dışa açılan halka kaidedir³⁸⁸.

Sub-Geometrik Oinokhoeler: İlk İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarında üretilen ve Sub-Geometrik Dönemde çok popüler olan bu oinokhoeler, hafif yonca ağza sahiptir. Boyun yoktur ve yonca ağızdan itibaren hemen omuz başlar. Projeksiyon noktası hemen hemen gövdenin tam ortasında yer alır. Projeksiyon noktasından belirgin bir dönüşle gövde altına geçilir. Gövde fazla daralmadan alçak halka kaide ile son bulur. İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarından İ.Ö. 7. yüzyıl ortalarına kadar üretilen örneklerinde, formun hafif biçimde incelişip uzadığı görülür. Erken örneklerde bezemede sık rezerve bantlar kullanılırken,

³⁸⁴ Brann, Agora VIII, s. 36, Pl. 4, No. 45

³⁸⁵ Brann, Agora VIII, s. 36, Pl. 4, No. 46-50

³⁸⁶ Brann, Agora VIII, s. 36, Pl. 5, No. 87

³⁸⁷ Brann, Agora VIII, s. 36, Pl. 4, No. 52

³⁸⁸ Brann, Agora VIII, s. 37, Pl. 4, No. 55-56

dönemin ilerlemesiyle rezerve bantların sayısı azalır, vazoya koyu renk hakim olur ve gövde ortasında bırakılan bir rezerve bant süslemeyi oluşturur³⁸⁹.

Amphora, hydria ve oinokhoelerin amorf gövde parçalarını birbirinden ayırt etmek çoğu zaman olanak dışıdır. Bundan dolayı, Bademgediği Kalesi kazılarında kaç adet oinokhoe bulunduğunu kesin biçimde söylemek mümkün değildir. Burada ağız, kulp ve kaide parçalarından oluşan 17 adet oinokhoe kataloğa alınmıştır (Kat. No. 57-73).

Bademgediği Kalesi'nde bulunan oinokhoeleri kil özellikleri bakımından 3 gruba ayırmak mümkündür.

4.1.1.2. 1. Grup I (Kat. No. 57-70, Şekil 30-34)

Grup I, Bademgediği Kalesi'nde bulunan en yoğun oinokhoe grubudur. Bu gruba ait oinokhoeler, orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkı kırmızımsı sarı renkte (7,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey genelde hamur renginde veya bir ton daha açıktır renktedir. Muhtemelen düşük derecede fırınlandığından dolayı, seramiklerin yüzeyi pul pul dökülmekte, vazo yüzeyine el sürüldüğünde pürüzlü yüzeyden ele bol miktarda kil sıvanmaktadır. Kilin bu özelliğinden dolayı bezemede kullanılan firnisin büyük bir kısmı dökülmüştür. Bezemede kullanılan firnis rengi, siyah ya da siyahımsı kahverengidir. Boyun kısmı korunan örneklerin (Kat. No. 57, 58, 59, 60, 63) hepsinde boyun bölgesi tamamen firnis boyalıdır.

Boyun ve ağız parçası korunan örneklerden anlaşılacağı üzere (**Kat. No. 57, 58, 59, 60, 63**), Grup I oluşturan oinokhoeler *boyunlu oinokhoe* tipindedir. Fakat **Kat. No. 62**, gövde ortasındaki karinadan (belirgin dönüş yeri) dolayı Sub-Geometrik Oinokhoe tipinden olmalıdır. **Kat. No. 64-70** arasında yer alan kaideler hem kil özellikleri

³⁸⁹ Brann, Agora VIII, s. 37-38, Pl. 4, No. 57-64

bakımından, hem de hafif torbamsı yapıları itibariyle boyunlu amphora grubunda yer alırlar.

Bu tip oinokhoelerde boyun (Kat. No. 57-60), omuz (Kat. No. 63), gövdenin en alt bölümü ile birlikte kaide (Kat. No. 64) firnisle kaplıdır. Gövdenin tamamı rezerve bırakılmış bantlarla süslüdür. Atina Agorası'nda bulunan çok sayıdaki oinokhoe hem formun gelişimini tespit etmek hem de tarihleme için önemli veriler sunmaktadır. Atina Agorası'nda C kuyusundan bulunan oinokhoeler, kontekstindeki Protokorinth vazolar yardımı ile İ.Ö. 700-650 yıllarına tarihlenmiştir³⁹⁰. Siyah firnisle kaplı boyun, omuz ve kaide, gövdeyi kaplayan rezerve bantlar bizim örneklerimizle benzerlikler göstermektedir. Atina Agorası'nda İ.Ö. 8. yüzyıldan sonlarından İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlene oinokhoeler bu gruba aittir³⁹¹. Atina Agorası'ndaki P Kuyusu kontekstindeki zengin buluntular yardımı ile İ.Ö. 710-680 yıllarına tarihlenmiştir. Bu kuyudan bulunan oinokhoeler bizim örneklerimizle büyük benzerlik içerisindedir³⁹². Korinth'te 1986-1 Nolu kuyudan bulunan bir oinokhoeler Orta Geometrik Dönem'den Geç Geometrik Dönem'e kadar tarihlenmiştir. Buluntuları yayımlayan Pfaff, Orta Geometrik Dönem'e tarihli oinokhoelerin gövdesinde rezerve alanların az olduğunu, gövde altının daha geniş bir şekilde siyah firnisle kapandığını, dönemin ilerlemesine paralel olarak hem gövdedeki rezerve bantların arttığını, hem de gövde alındaki firnisli alanın daraldığını belirtir³⁹³. Korinth'te bulunan Kat. No. 10, Geç Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir ve Bademgediği Kalesi Kat. No. 64 ile büyük benzerlik içerisindedir. Pithekoussai Akropolü'nde bulunan Euboea üretimi oinokhoelerden bir alt gövde-kaide parçası, geniş ve yayvan yapısı, alçak halka kaidesi ile Kat. No. 68-70'e benzemektedir. Pithekoussai örneği Geç Geometrik Dönem II evresine tarihlenmiştir³⁹⁴.

³⁹⁰ Young, Late Geometric Graves, ss. 141, 175-176, Fig. 122, No. C 117, C 118, C 122

³⁹¹ Brann, Agora VIII, s. 36-37, Pl. 4, No. 46-51

³⁹² Eva Brann, "Late Geometric Well Groups from the Athenian Agora", *Hesperia*, Vol. 30.2, 1961 (LG Well Groups), ss. 95, 98, 137, Pl. 15, No. P6, P7

³⁹³ Pfaff, Geometric Well, ss. 27, 43-45, Fig. 5, No. 6 (Orta Geometrik), No. 10 (Geç Geometrik)

³⁹⁴ John Nicholas Coldstream, "Euboean Geometric Imports from the Acropolis of Pithekoussai", *BSA* 90, 1995 (Euboean Geometric), s. 255, No. 56, Fig. 1

Batı Anadolu ve çevresinde bulunan oinokhoelere baktığımızda genelde Attika etkisinin varlığı görülmektedir. Klazomenai Akpınar Nekropolisi'nde bulunan bir oinokhoe kontekstindeki kuşlu kaselerle birlikte İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlenmiştir³⁹⁵. Klazomenai örneğinde boyun firnisle kaplıdır. Omuzda ikili firnis bant, gövdede in-kalın-ince şeklinde sistematik bir biçimde firnis bant süsleme yapılmıştır. Kaidedeki firnis bant çok az bir biçimde gövdeye taşar. Bu haliyle Klazomenai örneği, daha geniş bir bezeme alanı yaratılmış olması ve daha sistematik bezeme şemasından dolayı gelişmiş bir örnek olarak karşımıza çıkar. Bu haliyle Klazomenai örneği İ.Ö. 700'den uzak İ.Ö. 670 yıllarına yakın bir tarihte üretilmiş olmalıdır. Kat. No. 64 ise, kaidedeki firnisin daha geniş bir alana yayılmış olması bakımından Klazomenai örneğinden daha erken bir tarihte, muhtemelen İ.Ö. 700 dolaylarına, üretilmiş olmalıdır. Hermitage Müzesi'nde sergilenen ve Rhodos üretimi olduğu düşünülen bir oinokhoenin boyun ve omuz kısmı ana bezeme alanı olarak kullanılmış, gövdesine ise ince ve kalın bantlardan oluşan bir bezeme uygulanmıştır. Hermitage örneği Geç geometrik Dönem'e tarihlenmiştir³⁹⁶.

Sonuç olarak, Bademgediği Kalesi'nde bulunan Grup I içerisinde yer alan boyunlu oinokhoelerin İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö.670 yılları arasında üretilmiş olduğunu söyleyebilir. Muhtemelen grubun en erken vazosu, gövde altı ve kaidesi firnis kaplı olan Kat. No. 64'tür. Kat. No. 64 İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğine ait olmalıdır. Dönemin ilerlemesiyle gövdedeki bezeme alanı genişlemiş, buna paralel olarak gövde altındaki firnis kaplı alan daralmıştır. Dolayısı ile Kat. No. 65-70 Kat. No. 64'ten daha sonraki bir dönemde, muhtemelen İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğinde üretilmiş olmalıdır. Bu tarihler aynı zamanda Bademgediği Kalesi I. Tabakanın tarihi ile de uyum içerisinde³⁹⁷.

³⁹⁵ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s. 329, Fig. 55, No. 217/2

³⁹⁶ Anastasia Bukina, "CVA Russia IX, The State Hermitage Museum Fas. II; Greek Geometric, Protoattic, Mycenaean and Cypriot Vases", Roma, 2006, s. 14, Fig. 8, Pl. 10

³⁹⁷ Bademgediği Kalesi I. Tabaka'nın tarihi ileride tartışılacaktır.

Kat. No. 62, Grup I içerisinde Sub-Geometrik Oinokhoe tipinde üretilmiştir. Bu tip oinokhoelerin Geç Geometrik Dönem’de üretilen tiplerinde bezeme esaslı boyunlu oinokholere benzemekle birlikte, İ.Ö. 7. yüzyılın ortalarına doğru vazanın yüzeyi siyah firnisle kaplanır ve gövdede bir veya iki tane rezerve bant bırakılır³⁹⁸. Kat. No. 62 tam kulp bölgesinden korunduğundan, formun yapısını anlamak güçtür. Ayrıca yüzey dış etkilerle çok fazla aşındığından, bezeme hakkında da fikir sahibi olamıyoruz. Fakat bu tipin İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci çeyreğinden itibaren yoğun üretildiği ve Bademgediği Kalesi’nde sadece bir tane bulunduğu göz önüne alındığında, Kat. No. 62’nin, Tipin popüler olmadan önce İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğinde üretilmiş olduğunu düşünmek yerinde olacaktır.

4.1.1.2. 2. Grup II (Kat. No. 71-72, Şekil 34)

Bademgediği Kalesi’nde Grup II’ye ait 2 adet oinokhoe parçası ele geçmiştir. Bu oinokhoeler Grup I’in aksine, iyi pişirilmiş, oldukça sert karakterli kırmızı renkte (2,5 YR-5/6) hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak ince kum ve çok az ince kireç kullanılmıştır. Kil iyi yoğrulmuş, katkı maddeleri dengeli dağılmıştır. Grup I’de yüzeyden dahi rahatlıkla görülen iri taneli kireç bu grupta yoktur. Bezemede koyu kırmızı renkli firnis bantlar kullanılmıştır. Pişirme durumu iyi olduğundan, kaide, ağız kenarı ve kulpta kullanılan firnis bantlar iyi korunmuştur. Yüzey bir önceki gruba göre daha kaygan ve parlaktır.

Grup II’ye ait olan Kat. No. 71’deki ağız ve kulp parçası ile ve Kat. No. 72’deki kaide parçası maalesef tarihleme açısından yeterli veriye sahip değiller. Kulp üzerinden gelen paralel ya da çapraz firnis bant motifi Geç Geometrik, Sub-Geometrik Dönem’de amphora oinokhoelerde sıklıkla kullanılan bir bezeme şeklidir ve kesin olarak tarihleme kriteri oluşturmaz. Kaide üzerindeki firnis bant yine aynı şekilde hem amphora hem de oinokhoe kaidelerinde düzenli olarak kullanılır. Fakat Orta Geometrik Dönem’den Sub-Geometrik Dönem içlerine doğru gidildikçe, gövdede daha geniş bezeme alanı

³⁹⁸ Brann, Agora VIII, Pl. 4, No. 57-64.

oluşturmak amacı ile gövde altında ve kaidede bulunan firnisli alan daralır. Bu gelişimi göz önüne aldığımızda Kat. No. 72, Kat. No. 64'ten daha geç bir tarihe ait olmalıdır. Bademgediği Kalesi I. Tabaka'nın tarihi göz önünde alındığında Kat. No. 71 ve 72'nin İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğünde üretilmiş olduğunu söyleyebiliriz.

4.1.1.2.3. Grup III (Kat. No. 73, Şekil 35)

Grup III'ü oluşturan 1 adet oinokhoe boyun ve omuz parçası hem kil hem de bezeme özellikleri bakımından diğer iki gruptan ayrılır. Kat. No. 73, Grup I'den daha sert, Grup II'den daha yumuşak karakterli, iyi pişirilmiş ve iyi yoğrulmuş hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak az miktarda ine kum, az miktarda ince kireç kullanılmıştır. Kil içinde tek tük taşçık olarak nitelendirebileceğimiz iri taneli kum göze çarpar. Kil rengi sarımsı kırmızıdır (5 YR 5/6). Yüzeyde kullanılan açık krem renkteki (2,5 YR-8/1) astar, Grup III'ü diğer gruplardan ayıran en temel özelliktir. Bezeme olarak, korunan bölümde, boyunda üç tane firnis bant görülmektedir. Boyun omuz geçişinden başlayan kalın bir firnis bant kırık bölüme kadar devam etmektedir.

Kat. No. 73'e benzeyen, boyunda firnis bantlar ve omzun üst bölümde kalın bir firnis bandın yer aldığı bir örnek Korinth'te bulunmuş ve Erken Protokorinth Dönem'e tarihlenmiştir³⁹⁹. Yine Korinth'te, Demeter ve Kore kutsal alanında bulunan bir oinokhoe boyun parçası Kat. No. 73'e çok benzemektedir. Fakat Korinth örneğinin daha büyük bir parça halinde bulunduğundan, boyunda 6 tane firnis bant görülmektedir. Bu oinokhoe Geç Geometrik – Erken Protokorinth Döneme tarihlidir⁴⁰⁰. Rhodos'ta XVI Nolu mezarda bulunan bir oinokhoede, boyunda firnis bantlar, omuz başlangıcında kalın firnis bant yer alır. Rhodos örneği kontekstindeki Korinth vazoları ile Erken Protokorinth Dönem'e tarihlenmiştir⁴⁰¹. Benzer örneklerden yola çıkarak, Kat. No. 73'ün, Korinth oinokhoelerinden etkilenilerek (krem astardan bunu göstermektedir)

³⁹⁹ Coldstream, GGP, Pl. 21b.

⁴⁰⁰ Pfaff, Early Iron Age Pottery, s. 80, Fig. 9, No. 27

⁴⁰¹ Jacobi, Clara Rhodos VI-VII, ss. 64-65, Fig. 76

Erken Protokorinth Dönem’de veya biraz daha geç bir dönemde İ.Ö.7. yüzyılın başlarında üretilmiş olduğunu söyleyebiliriz.

4.1.1.3. Olpeler (Kat. No.74-82, Şekil 35-36)

Olpeler ilk İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarına doğru Atina’da üretilmişlerdir⁴⁰². Erken dönemde üretilen olpeler, yonca ağızlı, kısa boyunlu ya da boyunsuz, geniş küresel gövdeli, halka kaidelidir, projeksiyon noktası gövdede omza yakın bir bölgededir⁴⁰³. Sub-Geometrik Dönem’de form inceliyor uzar ve torbamsı görünüm kaybolur, projeksiyon noktası gövdenin ortasına iner⁴⁰⁴. İ.Ö. 7. yüzyılın sonlarında üretilen olpeler erken örneklerle göre daha ince-uzun yapılı, silindirik görünümlüdür⁴⁰⁵.

Bademgediği Kalesi kazılarında 9 adet olpe ağız ve kaide parçası bulunmuştur. Bu parçalardan Kat. No. 74 hariç diğerleri ortak kil ve firnis özellikleri gösterir. **Kat. No. 74**, oldukça yumuşak, süngerimsi, kötü pişirilmiş, yoğun kum, az miktarda taşçık ve kireç katkılı soluk sarı renkte (2,5 YR-8/2) hamura sahiptir. Yüzeye elle bastırıldığında kil kavlamaktadır. **Kat. No. 75-82**’de yer alan olpeler, burada Kat. No. 37-51’de yer alan Grup I’e ait amphoralar kil ve firnis özellikleri bakımından benzerlik gösterir. Bu olpeler, orta sertlikte, iyi pişirilmiş, ince kum, ince mika, ince kireç ve dış yüzden de görülebilen seyrek iri taneli kireç katkılıdır. Hamur rengi sarımsı kırmızıdır (5 YR-5/6). Yüzey fırınlama durumuna göre bazı ton farklılıkları göstermekle birlikte, genelde kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Kaide üzerinde görülen firnis soluk kırmızı ya da kırmızımsı sarıdır.

Gövdesinin yarısında çoğu korunmuş olan Kat. No. 75 tarihleme için yeterli ipuçlarına sahiptir. Kat. No. 75’e benzer bir örnek Atina Agorası’nda S Kuyusunda

⁴⁰² Brann, Agora VIII, s. 40

⁴⁰³ İlk örnekler için bakınız; Brann, Agora VIII, Pl. 5, No. 82-83; Coldstream, GGP, Pl. 11e

⁴⁰⁴ Brann, Geometric Well Groups, Pl. 87, No. S5; Boardman, Excavations in Chios, Pl. 51, No. 592

⁴⁰⁵ Bilge Hümmüzlü, “Klazomenai’de M.Ö. 7.- M.Ö. 6. Yüzyıl Bezemeli Vazo Formları”, (Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1995, (Vazo Formları), s. 128, Lev. 70, No. 245-247; Boardman, Excavations in Chios, s. 144, Lev. 51, No. 596

bulunmuş ve İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenmiştir⁴⁰⁶. Miletos’da bulunan olpeler İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğinden İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarına kadar tarihlendirilmiştir. Miletos buluntuları arasındaki hafif kalınlaştırılmış, içbükey ağız kenarına sahip bir olpe Kat. No. 74 ile benzerlik içerisindedir. Miletos örneği İ.Ö. Sub-Geometrik Dönem’e tarihlidir⁴⁰⁷. Samos Heraionu’nda bulunan ve projeksiyon noktası gövdenin tam ortasında olan iki olpe Sub-Geometrik Dönem’e tarihlidir⁴⁰⁸. Bademgediği Kalesi’nde bulunan olpe kaideleri birbirlerine yakın özellikler gösterir. Hepsi halka kaidelidir. İ.Ö. 7. yüzyıl ortalarından itibaren düz dipli olpeler de üretilmeye başlanmıştır. Bademgediği Kalesi’nde düz dipli olpelerin olmayışı, olpelerin İ.Ö. 7. yüzyılın ortasında önce üretildiğini göstermektedir. İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarında üretilen olpeler geniş ve şişkin gövdelidir. Dolayısı ile hem benzer örnekler, hem de formun gelişiminden yola çıkarak Bademgediği Kalesi buluntularının İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğünde üretilmiş olduğunu söylemek doğru olacaktır.

4.1.1.4. Pyksisler (Kat. No. 83-85, Şekil 37)

Attika’da, Protogeometrik Dönem’den beri varlığını sürdüren pyksisler, Erken Geometrik Dönem’de, *dudaklı küresel pyksis*, *dudaksız küresel pyksis* ve *sivri dipli pyksis* olmak üzere üç farklı tipte üretilmiştir. Orta Geometrik I evresinde düz dipli pyksislerin üretilmeye başlamasıyla, dudaklı küresel pyksislerin üretimi azalmaya başlamıştır⁴⁰⁹. Orta Geometrik II evresinde, düz dipli pyksisler en yoğun üretilen tiptir. Bu pyksislerin kapak kulpları tutamak gibi yapılmakla birlikte, Orta Geometrik II evresinde at figürünü şeklinde yapılan tutamaklar da popüler olmaya başlamıştır. Geç Geometrik Dönem’de düz dipli pyksislerin derinliği azalmış, gövde kıvrımı düzleşmeye başlamıştır. Geç Geometrik Dönem’de Korinth’te kendine özgü bir pyksis grubu üretilmeye başlanır. *Kotyle-pyksis* adı verilen bu tip, Korinth kotylelerini anımsatmakla

⁴⁰⁶ Brann, *Geometric Well Groups*, ss. 374-375, Pl. 87, No. S.5

⁴⁰⁷ Michael Kerschner, “Das Artemisheiligrum auf der Ostterrasse des Kalabaktepe in Milet: Stratigraphie und Keramikfunde der Sondagen des Jahres 1995”, *AA 1999*, (Kalabaktepe in Milet), ss. 25-26, Fig. 13, No. 55

⁴⁰⁸ Eilman, s. 130, Abb. 78-79

⁴⁰⁹ Coldstream, *GGP*, s. 17

birlikte, form daha dar, daha derin ve kıvrımlar daha keskindir⁴¹⁰. Bu tip pyksisler bazı erken örnekler hariç, daha çok Sub-Geometrik Dönem’de üretilmişlerdir.

Bademgediği Kalesi’nde üç tane pyksis parçası bulunmuştur (**Kat. No. 83-85**). **Kat. No. 83**, orta sertlikte, iyi pişirilmiş, temiz (çok az ince kum katkısı içeren) kahverengi (7,5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Korunan kısmın tamamı siyahımsı kahverengi, mat firnisle kaplanmıştır. Korunan kısımdan anlaşıldığı kadarıyla Kat. No. 83 küresel gövdeli pyksis tipindedir. Ağız kenarı bastırılarak içe çekilmiş ve kapağın oturması için bir alan oluşturulmuştur. Gövde dışa doğru genişlemekte ve küresel bir form oluşturmaktadır. Kat. No. 83’e form olarak tamamen benzeyen bir pyksis parçası Atina’da Aeropagas’ta bulunmuş ve İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarına tarihlenmiştir⁴¹¹. Korinth’te 1981-6 Nolu kuyudan bulunan bir küresel pyksis Kat. No. 83’e benzemektedir. Korinth örneği kesin bir tarihe yerleştirilmemekle birlikte, bu tip pyksislerin Korinth Orta Geometrik II ve Geç Geometrik Dönem’de üretildiği belirtilmektedir⁴¹². Samos Heraion’unda bulunan benzer bir küresel pyksis ağız ve gövde parçası Geç Geometrik Dönem’e tarihlidir⁴¹³. Hem Bademgediği Kalesi I. Tabaka’nın tarihi hem de benzer örnekler göz önün alındığında, Kat. No. 83’te yer alan küresel pyksisin İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö.7. yüzyılın başlarında üretilmiş olduğunu söyleyebilir.

Kat. No. 84, inceltilmiş ağız kenarına, dudaktan gövdeye geçişte sert ve keskin kademeye, hafif dışbükey gövde profiline sahiptir. Sert karakterli, iyi pişirilmiş, az ince kum, kireç ve mika katkılı, küçük hava gözeneklerine sahip, kırmızı (2,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Dış yüz pembemsi krem (7,5 YR-8/3) renkte astar kaplıdır. Astarın üzerinde, dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte ince firnis bant bulunur. Gövdede, dudaktan başlayan ve aşağı doğru inen gruplar halinde dalgalı çizgi motifi yer alır. İç yüz, dudakta bir rezerve bant bırakmak koşulu ile, tamamen firnisle kaplanmıştır.

⁴¹⁰ Robertson, Excavations at Ithaca, s. 27, Fig. 16

⁴¹¹ Burr, s. 561, Fig. 20, No. 49.

⁴¹² Pfaff, Geometric Well, s. 47, Fig. 7, No. 18

⁴¹³ Eilmann, s. 139, Fig. 90.a

İthake buluntularını yayımlayan Robertson, burada yoğun olarak bulunan bir grup pyksisi “*kotyle pyksis*” adı altında değerlendirir⁴¹⁴. Korinth’te İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarında üretilmeye başlanan bu pyksislerin, ithal edildikleri bölgelerde yerel imitasyonları da yapılmıştır⁴¹⁵. Kat. No. 84’e form olarak tamamen benzeyen bir Korinth üretimi pyksis, Robertson tarafından bu tipin en erken örneklerinden biri olarak değerlendirilmiş ve İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarına tarihlenmiştir⁴¹⁶. İthake üretimi bir pyksis de Kat. No. 84 ile bire bir benzerlik göstermektedir. İthake üretimi pyksis Robertson tarafından Sub-Geometrik Dönem’e tarihlenmiştir⁴¹⁷. İthake’de bulunan Geç Geometrik Dönem’e tarihli Korinth üretimi bir küresel pyksis⁴¹⁸, dudağının üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte bulunan ince firnis bant, gövdedeki dikey dalgalı çizgi motifi bakımından Kat. No. 84’e bezemektedir. Kommos’da bulunan keskin ve sert hatlara sahip bir pyksis Kat. No. 84’e benzemektedir. Kommos örneği için bir üretim yeri önerilmemekle birlikte İ.Ö. Geç 8. yüzyılda ya da İ.Ö. 7. yüzyılda üretildiği belirtilmiştir⁴¹⁹. Megara Hyblaea’de bulunan bir kotyle-pyksis bizim örneğimize form ve bezeme bakımında oldukça benzemektedir. Megara örneği İ.Ö. 8. Yüzyılın son çeyreğine tarihlenmiştir⁴²⁰. Sonuç olarak, Kat. No. 84’ün nerede üretildiği konusunda bir şey söyleyecek durumda değiliz, fakat üzerinde görülen krem astar ve bezemedeki dikey dalgalı çizgi motifi, formun orijinin Korinth kotylelerine dayanıyor olması Kat. No. 84’ün doğrudan doğruya Korinth taklidi olduğunu göstermektedir. Bu tip pyksislerin Korinth’te ilk İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğinde üretilmeye başlandığı göz önüne alındığında, Kat. No. 84’ün İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında üretilmiş olduğunu söylemek doğru olacaktır.

Kat. No. 85, bir pyksis kapağıdır. Korunan bölümde üstte koyu kahverengi renkte iki tane ince firnis bant bulunmaktadır. Kil, orta sertlikte, iyi pişirilmiş, az ince

⁴¹⁴ Robertson, *Excavations at Ithaca*, s. 27, Fig. 16, No. 72-82.

⁴¹⁵ İthake’deki imitasyonlar için bakınız; Robertson, *Excavations at Ithaca*, s. 71, Fig. 43, No. 393-396

⁴¹⁶ Robertson, *Excavations at Ithaca*, s. 27, Fig. 16, No. 72

⁴¹⁷ Robertson, *Excavations at Ithaca*, s. 71, Fig. 43, No. 394

⁴¹⁸ Robertson, *Excavations at Ithaca*, ss. 26-27, Fig. 16, No. 69, Pl. 5

⁴¹⁹ Alan W. Johnston, “Kommos; Further Iron Age Pottery”, *Hesperia*, Vol. 74.4, 2005 (Kommos), s. 351, Fig. 19, No. 151

⁴²⁰ Georges Vallet – F. Villard, “*Megara Hyblaea 2; La Ceramique Archaique*”, Paris, 1964, s. 31, Fig. 13

kum, ince kireç ve mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Yüzey hamur renginde, parlak ve kaygan bir yapıya sahiptir. Pişirme durumu diğer iki pyksise göre daha iyidir. Pyksis kapakları uzun yıllar boyunca genelde aynı formunu korumuştur. Bezemeli örneklerde bezeme stiline göre tarihlendirme yapmak mümkündür. Kat. No. 85, zengin bir bezemeye sahip olmadığından bezeme stiline göre tarihlenememektedir. Fakat hem diğer pyksislerin hem de Bademgediği Kalesi Geometrik yerleşkenin tarihi göz önüne alındığında Kat. No. 85'in de İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarında üretilmiş olduğunu söylemek mümkündür.

4.1.1.5. Aryballoslar (Kat. No. 86, Şekil 37)

İlk olarak Korinth'te Geç Geometrik Dönem'de üretilen aryballoslar, Erken Protokorinth Dönem'den itibaren popüler bir form olmuşlardır. İçinde taşımış oldukları değerli parfüm ya da yağdan dolayı kısa sürede bütün Ak Deniz ve Ege havzasında tanınmış ve hemen hemen her kente ihraç edilmiştir⁴²¹. Erken dönemde üretilen aryballosların ağız tablasını çevreleyen halkalar görülür, boyundan gövdeye geçişte firnis bant yer alır⁴²². Geç dönemde ağız tablasında ve boyundan gövdeye geçişte daha kompleks motifler görülür.

Bademgediği Kalesi'nde 1 tane yerel üretim⁴²³ aryballos ağız ve boyun parçası bulunmuştur (**Kat. No. 86**). Kat. No. 86'nın ağız tablasında iki tane firnis halka vardır. Boyundan gövdeye geçişte ise kalın bir firnis bant kullanılmıştır. Kil kaba görümlü, iyi pişirilmemiş, yoğun kum ve mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Kat. No. 86'ya ağız yapısı ve boynundaki firnis bant bakımından benzeyen yerel bir örnek Kommos'da bulunmuş ve Erken Orientalizan-Orta Orientalizan Dönem'e tarihlenmiştir⁴²⁴. Kat. No. 86'ya benzeyen, Efes Artemis Tapınağı'nda bulunan bir

⁴²¹ Aryballos formunun gelişimi için bakınız; C. W. Neeft, "*Protocorinthian Subgeometric Aryballoi*", Amsterdam, 1987; H. Payne, "*Necrocorinthia*", Oxford, 1931, s. 287

⁴²² Friis K. Johansen, "*Les Vases Sicyoniens*", Paris, 1923, Pl. IV, No. 1,3; Payne, s. 6, Pl. 1.1

⁴²³ Buradaki "*yerel üretim*" kelimesi Bademgediği Kalesi'ni değil, Korinth dışında herhangi bir merkezi ifade etmektedir.

⁴²⁴ Johnston, Kommos, s. 341, Fig. 15, No. 114

Korinth aryballosu tarihlenme kriteri olarak fazla bilgi vermemekle birlikte, İ.Ö. 670-620 yılları gibi geniş bir zaman dilimine tarihlenmiştir⁴²⁵. Aryballosların kronolojik gelişiminde gövde formunun inceliş uzaması ve gövdede yer alan figürler önemli rol oynar. Maalesef Kat. No. 86'nın sadece ağız tablası ile boyun bölümü korunmuştur. Bu haliyle sağlam bir karşılaştırma ve tarihleme kriter vermez. Fakat aryballosların Erken Protokorinth Dönem'de (İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğinde) popüler olduğu ve Bademgediği Kalesi I. Tabaka'nın tarihi göz önünde alındığında Kat. No. 86'nın İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğinde üretilmiş olduğunu düşünebiliriz.

4.1.2. AÇIK KAPLAR

Bademgediği Kalesi, skyphos, kase, tabak, kalatos, tek kulplu kase, krater, dinos gibi ana formlar ve bu formların alt gruplarından oluşan geniş bir açık kap repartuarına sahiptir.

4.1.2.1. Skyphoslar

Skyphoslar form çeşitliliği, bezeme çeşitliliği ve sayı bakımından Bademgediği Kalesi'ndeki seramikler arasında en yoğun grubu oluşturmaktadır. Burada skyphoslar ilk olarak ana bezeme sistemine göre sınıflandırılmış, daha sonra her grup bezemedeki farklılıklara ve kil özelliklerine göre alt gruplara ayrılmıştır.

4.1.2.1.1. Zikzaklı Skyphoslar

Bademgediği Kalesi bulunan skyphoslar arasında 8 tanesi zikzak bezemeye sahiptir. Bu skyphosları, bezeme sistemine göre 3 grup altında incelemek mümkündür.

⁴²⁵ Michael Kershner, "Ein stratifizierter Opferkomplex des 7. Jh.s v. Chr. Aus dem Artemision von Ephesos", *OJH* 66, 1997, (Artemision), s. 120, Taf. IV, No. 19

4.1.2.1.1.1. Grup I; Çoklu Zikzak Bezekli Skyphoslar (Kat. No. 87, Şekil 38)

İlk Attika’da Erken Geometrik II evresinden üretilen zikzaklı skyphoslar⁴²⁶, zamanla Korinth⁴²⁷, Argos⁴²⁸, Boeotia⁴²⁹, Siphnos⁴³⁰, Klazomenai⁴³¹, Miletos⁴³², Smyrna⁴³³, Aetos⁴³⁴, Kyme⁴³⁵, Knossos⁴³⁶, Samos⁴³⁷, Delos⁴³⁸, Kıbrıs⁴³⁹, Eretria⁴⁴⁰, Khios⁴⁴¹, Ephesos⁴⁴² gibi birçok kentte görülmüştür⁴⁴³.

Kerameikos’da bulunan zikzaklı skyphoslar, formun gelişimini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Erken Geometrik Dönem’de, skyphoslar dar ve derin olduğundan iki kulp arasındaki rezerve panelde yüksek ve geniştir. Buna paralel olarak, alttan ve üstten iki firnis bant ile çevrelenen rezerve panele 5’li zikzak motifi yapılmıştır⁴⁴⁴. Orta Geometrik Dönem’de formun genişlemesiyle birlikte, rezerve metop da genişlemiş daralmış, zikzak sayısı 3’e düşmüştür⁴⁴⁵. Geç Geometrik Dönem’de, metobun yüksekliği iyice azalmış, metop yanlardan ve alttan üçlü çizgi grupları ile sınırlandırılmış ve zikzak

⁴²⁶ Coldstream, GGP, s. 15, Pl. II.b; Kubler, Kerameikos V.I, Pl. 89-90

⁴²⁷ Saul Weinberg, “Corinth VII.1; The Geometric and Orientalizing Pottery”, Cambridge, 1943 (Corinth VII.1), Pl. 10, No. 61

⁴²⁸ Paul Courbin, “La Ceramique Geometriques de L’Argolide”, Paris, 1966 (Argolis), Lev. 56.c; Coldstream, GGP, Pl. 24.g

⁴²⁹ Coldstream, GGP, Pl. 42.d

⁴³⁰ J. K. Brock, “Excavations at Siphnos”, BSA 44, 1949, (Siphnos), Pl. 14, No. 19

⁴³¹ Baç, Lev. 1-3, Kat. No. 1-5; Ersoy, Klazomenai 900-500, Fig. 3h, Fig. 4.d, Fig. 5.d

⁴³² Peter Hommel, “Die Ausgrabung beim Athena-Temple in Milet 1957: VI. Die Grabung im Norden des Athena-Tempels”, IstMitt 9/10, 1959/60, s. 88, 94, Pl. 79.2

⁴³³ Özgünel, Bayraklı İon Seramiği, Lev. 6, No. 4-9, Lev. XIX, No.1-5, Lev. XX, No. 1-2

⁴³⁴ Sylvia Benton, “Further Excavations at Aetos”, BSA 48, 1953 (Aetos), Fig. 8, No. 635-636

⁴³⁵ Frasca, s. 60, Fig. 26.b

⁴³⁶ John Nicholas Coldstream, “Knossos; An Early Greek Tomb on Lower Gypsadles Hill”, BSA 76, 1981 (An Early Greek Tombs), s. 148, Fig. 7, No. 28, 45, Pl. Pl. 76, No. 45; R. W. Hutchinson, “The Khaniale Tekke Tombs”, BSA 49, 1954, Pl. 26, No. 81

⁴³⁷ Walter, Samos V, Lev. Taf. 9, No. 43-49

⁴³⁸ Dugas, Pl. 27, No. 34-35, Pl. 28, No. 32-33

⁴³⁹ Gjerstad, Pl. VI, No. 1

⁴⁴⁰ A. Andriomenou, “Keramik aus Eratria; Attisch Mittelgeometrisch II”, AM 100, 1985, Taf. 4, No. 1-7

⁴⁴¹ Winifred Lamb, “Excavations at Kato Phana in Chios”, BSA 35, 1934-35, Pl. 34, No. 14

⁴⁴² Kesrchner, Ephesos, s. 188, Fig. 28-29

⁴⁴³ Buralarda ele geçen zikzak motifli skyphosların bazıları yerel üretim, bazıları Attika orijinlidir.

⁴⁴⁴ Kubler, Kerameikos V.I, Taf. 89, Inv. No. 247, 413, 867

⁴⁴⁵ Kubler, Kerameikos V.I, Taf. 89, Inv. No. 892, 879

sayısı ikiye düşmüş ve sık kıvrımlı olarak yapılmıştır⁴⁴⁶. Geç Geometrik Dönem’de, Attika’daki bu durumun tersine, zikzak sayısı ikiye düşmekle birlikte⁴⁴⁷, zikzakların kıvrımlarında bir azalma olmaz, kıvrımlar arası açık, kıvrımların yüksekliği fazladır⁴⁴⁸.

Hem Attika’da hem de Batı Anadolu’da zikzak metobunun yapımında çeşitli farklılıklar vardır. Bazı örneklerde iki kulp arası bir pencere panel şeklinde bırakılarak zikzak motifi yapılmıştır. Bazen bu bezeme alanı sadece alttan ikili ya da üçlü firnis bantlarla çevrelenmiş, bazen de yanlardan ikili ya da üçlü firnis bantlarla metop çevrelemiştir.

Bademgediği Kalesi **Kat. No. 87**, ağızda belirgin bir çentiğe, kalın gövde cidarına, dışa doğru açılan halka kaideye sahiptir. Hamur sert, iyi pişirilmiş, çok az kum, ince kireç ve mika katkılı, özü koyu gri (5YR-4/1), kenarlara doğru açık kırmızıdır (2,5 YR-7/6). Kat. No. 87, bezeme alanının düzenlenmesi bakımından diğer örneklerle göre farklı bir yapı sergiler. Ağız kenarı tamamen firnis kaplıdır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı, rezerve bırakılarak dikdörtgen bir metop oluşturulmuştur. Bu metop, kenarlardan, üstten ya da alttan herhangi bir firnis bant ile çevrelenmemiştir. İkili zikzak motifi metobun üst köşesinden başlayarak diğer tarafta tekrar üst köşede bitecek şekilde çizilmiştir. Metop, firnis bantlarla daraltılmadığından, zikzakların yüksekliği diğer örneklerle göre daha fazladır.

Kat. No. 87’ye form olarak tamamen benzeyen bir skyphos Klazomenai’de HBT sektöründe bulunmuştur. Bu sektörün en erken tabakası İ.Ö. 725-675 yıllarına tarihli olduğundan, üçlü zikzak motifine sahip Klazomenai örneği de bu yıllara tarihlenmiştir⁴⁴⁹. Yine Klazomenai’de İ.Ö. 8. yüzyılın ortalarından İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarına kadar tarihlenen tabakalarda üçlü zikzak motifli skyphoslar yoğun olarak

⁴⁴⁶ Kubler, Kerameikos V.I, Taf 90, Inv. No. 278, 840

⁴⁴⁷ Nadir örneklerde üç zikzak da vardır.

⁴⁴⁸ Örnekler için bakınız; Ersoy, Klazomenai 900-500, Fig. 3h, Fi. 4.d, Fig. 5.d, Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, Şek. 67-68

⁴⁴⁹ Baç, s. 4, Kat. No. 2, Lev. 1

bulunmuştur⁴⁵⁰. Özgünel, bayraklı zikzak bezemeli skyphoslarının Olgun Geometrik Dönem’de üç zikzaklı, Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem’de iki zikzaklı yapıldığını belirtir⁴⁵¹. Bayraklı örneklerinden Kat. No. 25, metobun firnis bantlarla çevrelenmemiş olması bakımından Kat. No. 87 ile benzerlik göstermektedir. Delos’da ikili zikzak motive sahip örnekler Geç Geometrik Dönem’e tarihlenmiştir⁴⁵². Delos örneklerinde görülen alçak ve sık kıvrımlı zikzaklar doğrudan doğruya Attika etkisi ile üretilmişlerdir ve Batı Anadolu tiplerinden uzak bir yapı sergilerler. Kerameikos’da bulunmuş ikili zikzak motifli skyphoslar İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenmiştir⁴⁵³. Atina’da üretilen en geç tarihli zikzaklı skyphoslar olan bu tip skyphoslar hem form, hem de metobun düzenlenmesi bakımından Batı Anadolu örneklerine benzemez. Muhtemelen Attika örnekleri, Batı Anadolu’ya öncülük etmiş, Attika’da üretim sona ermesine rağmen, geleneklerine daha bağlı Batı Anadolu çömlekçiler zikzaklı skyphosları Sub-Geometrik Dönem’e kadar üretmişlerdir. Kyme buluntusu ikili zikzak motifli bir skyphos İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 700’den hemen önceye tarihlenmiştir⁴⁵⁴.

Bu bilgiler doğrultusunda, ikili zikzak motifi taşıyan Kat. No. 87, Attika’da İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci çeyreğinde terk edilen iki zikzaklı skyphosların, Geç Geometrik Dönem Batı Anadolu uyarlamasıdır. Klazomenai ve Bayraklı buluntularından yola çıkarak Kat. No. 87’nin İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısında, muhtemelen son çeyreğinde üretildiğini söyleyebiliriz. Kat. No. 87, kil ve firnis özellikleri bakımından da Klazomenai ve Bayraklı skyphoslarına benzemektedir.

⁴⁵⁰ Ersoy, Klazomenai 900-500, ss. 44-49, Fig. 3.h, Fig. 4.d, Fig. 5.d, Fig. 6. d

⁴⁵¹ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 92-94, Kat. No. 24-27, Şekil. 47-48 (Olgun Geometrik Dönem, 3 zikzaklı), ss. 169-172, Kat. No. 59-62, Şekil 67-68 (Geç Geometrik Dönem, 2 zikzaklı)

⁴⁵² Dugas, Lev. XXVII, No. 34-35

⁴⁵³ Kubler, Kerameikos V.I, Taf. 90, Inv. No. 839-840

⁴⁵⁴ Frasca, s. 60, Fig. 26.b

4.1.2.1.1.2. Grup II (Kat. No. 88-91, Şekil 39)

Bademgediği Kalesi'nde Grup II'yi oluşturan 4 adet skyphos ağız kenarı ve gövde parçası bulunmuştur. Bu tip skyphoslarda, gövde firnis bantlarla frizlere ayrılmış, bu frizlere tekli zikzak motifi yapılmıştır. Skyphosların dudağı firnis kaplıdır (Kat. No. 88), gövde, ince firnis bantlarla frizlere ayrılmış, bu frizler, sık kıvrımlı, fazla yüksek olmayan zikzak motifi ile bezenmiştir. İç yüz tamamen firnis kaplıdır. Grup II'yi oluşturan 4 skyphos da ortak kil ve firnis özellikleri gösterir. Kil orta sertlikte, yoğun ince kum, az mika ve dış yüzden de görülebilen, tek tük iri taneli kireç katkılıdır. Kil rengi kırmızımsı sarının tonlarındadır (5 YR-5/6, 5 YR-6/6). Bezemede kullanılan firnis koyu kahverengidir.

Grup II'de yer alan skyphoslar bu bezeme mantığı ile bugüne kadar bulunan Geometrik Dönem skyphoslar içerisinde bir ilki oluştururlar. Geometrik Dönem'de, Grup I'de gördüğümüz gibi skyphos bezemesinde zikzak kullanımı oldukça yaygındır. Ayrıca bazı kuşlu skyphoslarda, ana bezeme alanındaki metoba zikzak motifi yapılmıştır. Khios'da bulunan bir grup skyphosun gövdesi ince firnis bantlarla frizlere ayrılmış, bu frizler, zikzak-kelebek dizisi-yatay S motifi ile alternatif olarak süslenmiştir⁴⁵⁵. Khios örnekleri, Khios I-II evresine (İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarından İ.Ö. 660 yılına kadar) tarihlenmiştir. Samos'ta da Khios örneklerine benzer skyphos parçaları bulunmuş ve Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir⁴⁵⁶. Fakat buradaki gibi, gövdenin frizlere ayrılarak, zikzak motifiyle süslenmesi tamamen ünik bir özellik gösterir ve muhtemelen Bademgediği Kalesi'ne özgü bir özelliktir. Ağızdaki belirgin çentik, bu skyphoslarla, İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarında üretilen erken kuşlu skyphosların ve geç dönemde yapılmış kesik meander bezekli skyphosların çağdaş olduğunu gösterir. Grup II, Bademgediği Kalesi I. Tabakanın en yoğun dönemi olan İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında üretilmiş olmalıdır.

⁴⁵⁵ Boardman, Excavations in Chios, s. 119, Pl. 31, No. 197-197

⁴⁵⁶ K. Tsakos, "Die Stadt Samos in der geometrischen und archaischen Epoche", Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion Symposion Güzelçamlı 26. September- 1 October 1999, *Milessiche Forschungen, Band 5*, 2007, s. 191, Pl. 23.2

4.1.2.1.1.2. Grup III (Kat. No. 92-94, Şekil 40)

Bu tip skyphoslarda dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer firnis bant yer alır (Kat. 93-94). Kulplar arasında kalan ana bezeme alanı, kenarlardan ikili ya da üçlü gruplar halinde firnis bantlarla çevrelenerek bir metop oluşturulmuştur. Bu metop daha sonra bir bant ile yatay olarak ikiye ayrılmış ve iki tane friz oluşturulmuştur. Tekli zikzak motifi bu frizlere yapılmıştır. İç yüz tamamen firnis kaplıdır. Grup III'ü oluşturan skyphoslar iki farklı kil özelliğine sahiptir.

Kat. No. 92, sert karakterli, iyi pişirilmiş, yoğun kum, çok az ince kireç katkılı kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengi (7,5 YR-6/4) renktedir. Kulplar arasındaki ana bezeme alanı yanlardan dikey ikili bantla metoba dönüştürülmüş, bu metop daha sonra yatay olarak ikiye bölünerek friz haline getirilmiş ve bu alana tekli zikzak motifi yapılmıştır.

Kat. No. 93 ve Kat. No. 94 form, bezeme ve kil özellikleri bakımından birbirlerine benzerler. Ağız kenarında belirgin bir çentik vardır. Gövde kalın cidarlıdır. Bezeme olarak, dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövde geçişte iki tane ince firnis bant yer alır. Kulplar arasındaki ana bezeme alanı yanlardan üç tane, alttan bir tane firnis bantla çevrelenmiş ve bir metop oluşturulmuştur. Bu metop ortadan yatay olarak ikiye bölünmüş ve bu alanlara tekli zikzak motifi yapılmıştır. İç yüz tamamen firnis kaplıdır.

Grup I'i anlatırken değindiğimiz gibi, Erken Geometrik Dönem'den itibaren skyphos bezemesinde kullanılan zikzak motifi, zamanla oinokhoe, amphora, kantaros, kyliks gibi formlarda görülen ince frizlerde sık sık kullanılmıştır. Grup III'ün üretim yeri ve tarihi konusunda kesin yargılara varmak oldukça iddialı bir sonuç olacaktır. Fakat Kat. No. 93 ve 94'ün dudağında yer alan belirgin çentik İ.Ö. 8. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarında üretilen skyphoslarda görülen genel bir özelliktir. Meanderli skyphoslarda ve erken kuşlu skyphoslardan bildiğimiz üzere, İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğinde üretilen skyphoslar oldukça derin bir gövde yapısına sahiptirler. Dönemin

ilerlemesine paralel olarak, skyphos gövdeleri daha yayvan bir görünüm kazanır. Kat. No. 93-94'ün yayvan gövde yapısı bu tip skyphosların ilerlemiş bir modeli gibi görülmektedir. Bundan dolayı, hem ağız kenarında görülen belirgin çentik, hem gövde yapısı hem de Bademgediği Kalesi I Tabaka'nın tarihi göz önüne alındığında, Grup III'yi oluşturan zikzak süslü skyphosların İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği arasında üretilmiş olduğunu söyleyebiliriz.

4.1.2.1.2. Meanderli Skyphoslar

Orta Geometrik Dönem'den itibaren üretilen meanderli skyphoslar, Geç Geometrik Dönem'de daha geniş bir bölgede, daha yoğun olarak üretilmişlerdir. Bademgedi Kalesi kazılarında bulunan 11 adet meanderli skyphosun tamamı kesik (çözük) meander bezemesine sahiptir. Kesik meander motifi ilk Kıta Yunanistan'da Orta Geometrik Dönem'de ortaya çıkmış⁴⁵⁷. Daha sonra Rhodos⁴⁵⁸; Samos⁴⁵⁹, Delos⁴⁶⁰, Klazomenai⁴⁶¹, Bayraklı⁴⁶², Miletos⁴⁶³, Khios⁴⁶⁴, Dirmil⁴⁶⁵, Siphnos⁴⁶⁶, Al Mina⁴⁶⁷ gibi merkezlerde küçük yerel farklılıklar göstererek uygulanmıştır. Kesik meanderli skyphoslarda genelde iki farklı bezeme sistemi benimsenmiştir. *Birinci sistemde*; iki kulp arasındaki ana bezeme alanı, yanlardan üçlü dikey çizgi grupları ile alttan ise ikili ya da üçlü firnis bantlarla sınırlandırılarak bir panel oluşturulmuş, bu panele meander motif yapılmıştır (**Kat. No 97**). *İkinci sistemde*; yanlardan ve alttan çizgi grupları ile ayrılan panel daha sonra dikey çizgi grupları ile üç metoba bölünmüştür. Kenarlardaki metoplara, baklava dilimi, üçgen, yaprak gibi motifler yapılmış, ortadaki ana metoba ise

⁴⁵⁷ Kubler, Kerameikos V.I, Pl. 92, Inv. No. 273

⁴⁵⁸ Coldstream, Pl.61.c

⁴⁵⁹ Walter, Samos V, Lev. 41

⁴⁶⁰ Dugas, XXVIII, No. 36, No. 38-46

⁴⁶¹ Ersoy, Klazomenai 900-500, Fig. 3.f,g

⁴⁶² Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, Lev. XXI-XXII

⁴⁶³ Peter Hommel, "Die Ausgrabung beim Athena-Tempel in Milet 1957", *IM* 9/10, 1959-1960, Lev. 59/3

⁴⁶⁴ Boardman, Excavations in Chios, Pl. 31, No. 196-189; Von Graeve, Milet, Taf. 20, No. 21

⁴⁶⁵ Coşkun Özgünel, "Dirmil'de (Gökçebel) Bulunmuş Geometrik Kaplar", *Belleten* 161, 1976 (Dirmil), Lev. XVI.a

⁴⁶⁶ Brock, Pl. 14

⁴⁶⁷ Martin Robertson, "The Excavations at Al Mina Sueidia IV; The Early Greek Vases", *JHS* 60, 1940 (Al Mina), Fig. 1.m,n

meander motifi çizilmiştir⁴⁶⁸. Bazen her iki bezeme tipinde de, bazen ana panelin altında triglif ve kelebek dizisi yapılmaktadır⁴⁶⁹. Khios'da bulunan kesik meander süslü skyphoslarda, meanderler askı meander (çengel) biçiminde düzenlenmiştir⁴⁷⁰.

Bademgediği Kalesi buluntuları ağız profili, kil özellikleri ve bezeme sistemindeki detaylar bakımından üç gruba ayrılır.

4.1.2.1.2.1. Grup I (Kat. No. 95-96, Şekil 41)

Bademgediği Kalesi kazılarında Grup I'e ait 2 parça bulunmuştur (Kat. No. 95-96). **Kat. No. 95**, belirgin şekilde dışa kıvrılmış ağız kenarına, kalın gövde cidarına sahiptir. Kil orta sert, iyi pişirilmiş, çok az ince kum ve çok az ince mika katkılı, kırmızı (10 YR-5/8) renktedir. Bezek olarak, dudağın tam ortasında bir tane ince firnis bant görülür. Gövdede, etrafını ince bir çizginin çevrelediği ikinci sınıf bir işçilik gösteren kesik meander motifi yer alır. Meanderi dolduran tarama çizgiler sanki çok acemi biri tarafından, yavaş yavaş yapılmış ve bu yavaşlıktan dolayı çizgilerde titremeler olmuştur. Bezemede kullanılan firnis kırmızı renktedir. **Kat. No. 95**, kil analiz sonuçlarına göre *Kuzey İonia* üretimidir. **Kat. No. 96**'nın sadece gövde bölümünden bir parça korunmuştur. Bu parçadan, Kat. No. 96'nın da kesik meander motifi ile bezeli olduğu anlaşılmaktadır. Kat. No. 96, kil, firnis ve yüzey özellikleri bakımından tamamen Kat. No. 95'e benzemektedir ve Kuzey İonia'da üretilmiş olmalıdır.

Kat. No. 95'in çentiksiz, dışa kıvrık ağız yapısına benzeyen bir örnek bugüne kadar bulunmuş değildir. Fakat ağız profiline ve bezeme sistemine az çok benzeyen bir parça Klazomenai'de İ.Ö. 8. yüzyıl ortalarına tarihlenen bir tabakada bulunmuştur⁴⁷¹. Klazomenai örneği tabakasına göre İ.Ö. 750 yıllarına tarihlenmiştir ve muhtemelen Kuzey İonia'da üretilen en erken tarihli kesik meander süslü skyphoslardan biri

⁴⁶⁸ Baç, Lev. 6, No. 15; Hürmüzlü, Katalog, Lev. 1, No 1;

⁴⁶⁹ Ersoy, Klazomenai 900-500, Fig. 3.f; Coldstream, GGP, Pl. 61.c;

⁴⁷⁰ Boardman, Excavations in Chios, Pl. 31, No. 186-189

⁴⁷¹ Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 48, Fig. 3.g

olmalıdır. Klazomenai’de bulunan diğer kesik meander süslü skyphoslar İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğüne tarihlenmiştir⁴⁷². Bayraklı buluntusu kesik meander süslü skyphoslar Samos benzerleri ile karşılaştırılarak İ.Ö. 725-670 yılları arasında geniş bir zaman dilimine tarihlenmiştir⁴⁷³. Sonuç olarak, Kat. No. 95-96’nın Kuzey İonia’da İ.Ö. 8. yüzyılın üçüncü çeyreğinde (veya Bademgediği I. Tabakanın tarihi göz önüne alındığında, İ.Ö. 8. yüzyılın son üçlüğünde) iyi bir atölyede acemi bir ressam tarafından bezendiğini söyleyebiliriz.

4.1.2.1.2.2. Grup II (Kat. No. 97-103, Şekil 41-43)

Grup II’yi oluşturan **Kat. No. 97-103**, kil, firnis, ağız ve gövde özellikleri bakımından bir grup oluşturlar⁴⁷⁴. Bu grup, belirgin çentiğe sahip, dik ağız kenarına sahiptir. Dudaktan gövdeye geçildikten sonra gövde, gergin ve sert bir dönüş yaparak kaideye doğru düz bir biçimde daralır. Gövde cidarı kalındır. Kil yumuşak karakterli, yoğun kum, dış yüzden görülebilen iri taneli kireç, az ince mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Pişme durumu iyi olmadığından, bezeği oluşturan firmislerin büyük bölümü dökülmüştür. Buna rağmen özellikle Kat. No. 97’den yola çıkarak bezeme sistemi anlaşılabilmektedir. Ağız kenarı, kulp bölgesi ve gövde altı firnislidir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı bir panel şeklinde rezerve bırakılmıştır. Bu panel yanlardan 4 tane dikey çizgi, alttan üç tane yatay bant ile sınırlandırılmıştır. Ana bezek olarak iki set halinde kesik meander motifi yapılmıştır. Meanderler, **çizgi meander**⁴⁷⁵ bezeği ile çevrelenmiştir. **Kat. No. 103**, hem meanderin ve çizgi meanderin çizimi, hem de içinin taraması bakımından daha basit, ikinci sınıf bir işçiliğe sahiptir. Bu grup, Grup I ile karşılaştırıldığında meanderlerin çizimi ve taramaların niteliği bakımından Grup II’nin daha başarılı olduğu görülür. Özellikle Kat. No. 97 ve Kat. No. 101’i

⁴⁷² Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 49, Fig. 6.a, Baç, s. 7. Kat. No. 9, Hümmüzlü, Katalog, ss. 9-10, Lev. 1-4

⁴⁷³ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 177, Lev. XXI-XXII

⁴⁷⁴ Bu grupta kil özellikleri tamamen benzemekle birlikte, yüzeyde fırınlamadan kaynaklanan ton farklılıkları vardır.

⁴⁷⁵ Meanderleri çevreleyen bu çizgilerin tanımı farklı biçimlerde yapılmaktadır. Eğer ortadaki ana bezek olan kesik meander motifini çıkarırsak, geriye sadece çizgilerle yapılmış bir meander motifi kalır. Bundan yola çıkarak ben bu bezeğe “**çizgi meander**” adını vermeyi uygun gördüm.

incelediğimizde, tarama çizgilerin çok dakik ve hızlı bir ressam tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Fakat Kat. No. 95-96'da, çizgilerin yavaş yavaş yapıldığı, bir acemilik yaşandığı rahatlıkla anlaşılmaktadır. **Kat. No. 98, Kat. No. 99, Kat. No. 100, Kat. No. 102**'de meander bezeği korunamamıştır. Fakat ağız ve gövde yapılarının tamamen meanderli örneklerle benzerliği, korunan bölümde dudağın siyah firnisle kaplanmış olması, kil yapısı bakımından ortak özellikler göstermesi bakımından bu grup içerisinde değerlendirilmişlerdir.

4.1.2.1.2.3. Grup III (Kat. No. 104-105, Şekil 43)

Kat. No. 104-105, meanderli kaselerin üçüncü grubunu oluştururlar. Ağız ve gövde profili bakımından diğer gruplara benzemekle birlikte, ağız çapı diğer iki gruptan belirgin biçimde küçüktür (diğer gruplar 16-20 cm. arasında değişen ağız çapına sahipken, bu grubu oluşturan iki örnek 13-14 cm. çapa sahiptir.). vazolar küçük olduğundan buna paralel olarak gövde cidarı da daha incedir. Kil, yoğun kum, ince kireç, iri taneli kireç ve siyah zerrecik katkılı, kırmızı (10 YR-5/8) renklidir. Katkı maddelerinin iriliğinden dolayı çarkta çekme sırasında yüzeyde çizikler oluşmuştur. Fırnis rengi parlak kırmızıdır. Bezemede, dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince fırnis bant görülür. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı yanlardan dikey çizgilerle sınırlandırılmıştır (Kat. No. 104'ün sağ tarafında bu çizgilerden iki tanesi korunmuştur). Ana bezeme alanında kesik meander motifi görülür. Meander motifi paneli sınırlayan dikey çizgilerden başlamaktadır. Diğer gruplarda, kesik meanderin çevresinde çizgi meander bulunurken, bu grupta çizgi meander motifi yoktur.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Kat. No. 95, ağız profili, kil ve fırnis özellikleri bakımından diğer örneklerden belirgin biçimde ayrılır. Kat. No. 95-96 muhtemelen serinin en erken örneklerini oluşturur ve İ.Ö. 8. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlenir.

Bayraklı'da bulunan kesik meander bezekli skyphosların hepsinin çevresinde çizgi meander bezeği vardır. Bayraklı örneklerinde meanderler oldukça dakik ve hızlı

biçimde taranmıştır. Bazı parçalar çok hızlı tarandığından, meanderlerin tarama çizgileri yayvan bir nokta gibi görülmektedir. Bu haliyle bayraklı örnekleri burada ikinci grupta yer alan skyphoslara benzemektedir. Fakat Bayraklı skyphoslarında ağız kenarında iki ince firnis bant bulunur. Burada üçüncü grup içinde yer alan skyphosların dudağında iki ince firnis bant yer alır. Bayraklı örnekleri, Samos buluntuları ile ilişkilendirilerek İ.Ö. 725-İ.Ö. 670/60 yılları arasına tarihlenmiştir⁴⁷⁶. Samos buluntuları genel olarak Geç Geometrik Dönem'e tarihlidir⁴⁷⁷. Samos buluntuları arasında bir örnek, buluntu tabakasına göre İ.Ö. 650'den önceye tarihlenmiştir⁴⁷⁸. Özgünel bu parçadan yola çıkarak Bayraklı meanderli skyphoslarını İ.Ö. 725-660 yıllarına tarihler. Fakat Walter, en geç tarihli Samos örneğini belirli bir tarihe koymadan, sadece İ.Ö. 650'den önceye tarihli bir tabakadan olduğunu belirtir. Diğer parçaların tamamını İ.Ö. 750-700 yıllarına tarihler. Dolayısı ile Samos Kat. No. 232'nin İ.Ö. 700 yıllarına yakın bir tarihten olma olasılığı da vardır ve bence diğer Samos buluntuları gibi Kat. No. 232 de Geç Geometrik Dönem'e tarihli olmalıdır. Bundan dolayı, bu parçadan yola çıkarak İ.Ö. 725-660 yıllarına tarihlenen Bayraklı örneklerinin Geç Geometrik Dönem'e tarihli olması gerekmektedir. İ.Ö. 660 yılları bu tip kesik meanderli skyphoslar için geç bir tarihtir. Khios buluntuları, yüksek dudağa soluk krem astara sahip olması ve meanderlerin askı meander biçiminde düzenlenmiş olması bakımından bizim örneklerimizden ayrılırlar. Khios örnekleri genel olarak İ.Ö. 700-İ.Ö. 660 yıllarına tarihlenmiştir⁴⁷⁹. Klazomenai'de FGT sektöründe bulunan kesik meander bezekli skyphoslar Geç Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir⁴⁸⁰. Klazomenai HBT sektöründe 7. Tabakada bulunan kesik meander bezekli skyphoslar ise İ.Ö. 725-675 yıllarına tarihlenmiştir⁴⁸¹. Megara Hyblaea'da bulunan iki parça Rhodos üretimi olarak değerlendirilmiş ve Sub-Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir⁴⁸². Megara Hyblaea buluntuları, yanlardan paneli sınırlandıran dikey çizgilerin yanında, ayrıca dikey dalgalı çizgiler bulundurması bakımından bizim

⁴⁷⁶ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 177, Lev. XX-XXI

⁴⁷⁷ Walter, s. 40, Lev. 41, No. 228-231

⁴⁷⁸ Walter, s. 87, Lev. 412, No. 232

⁴⁷⁹ Boardman, Excavations in Chios, s. 118 (Period I ve Period II), Lev. 31, No. 185-188

⁴⁸⁰ Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 49, Fig. 6.a,3 (İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği); Hürmüzlü, Vazo Formları, s. 22, Lev. 1.1 (Geç Geometrik Dönem).

⁴⁸¹ Baç, s. 7, Le.v 5, No. 9-13

⁴⁸² Vallet-Villard, s. 77, Pl. 62, No. 1-2

örneklerimizden ayrılır. Rhodos⁴⁸³, Miletos⁴⁸⁴, Delos⁴⁸⁵ buluntuları da genel olarak Geç Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir.

Sonuç olarak, Bademgediği Kalesi'nde bulunan çözüük meander bezekli skyphosların en erkeni Kuzey İonia'da muhtemelen İ.Ö. 750-725 yıllarında üretilmiş olan Kat. No. 95-96 olmalıdır. Diğer skyphoslar Bademgediği Kalesi I. Tabaka'nın yoğun yerleşim dönemi göz önüne alındığında ve benzer örneklerle karşılaştırıldığında İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö. 7. yüzyılın hemen başlarına tarihli olmalıdırlar. Kat. No. 103 üzerindeki meander motifi, diğer örneklerle göre oldukça dejene olmuştur. Muhtemelen Kat. No. 103, grubun en son örneklerindendir ve İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğine ait olmalıdır. İ.Ö. 7. yüzyıl içlerinde kuşlu skyphoslar popüler olmaya başladığından, muhtemelen hem kuşlu kaseler hem de meanderli kaseler kısa bir süre birlikte üretilmiş, daha sonra meanderli kaselerin üretimi tamamen bırakılmıştır⁴⁸⁶. İ.Ö. 728 yılında Sicilya'da kurulan Megara Mygblaea buluntuları arasında sadece iki tane meanderli skyphos bulunurken, kuşlu skyphosların sayısı hayli fazladır. Dolayısı ile İ.Ö. 8. yüzyılın sonları bu iki form arasındaki geçiş yılları olmalıdır.

4.1.2.1.3. Kuşlu Skyphoslar (Kat. No. 106-119, Şekil 44-48)

Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem'de üretilen skyphoslar, ana bezeme alanında bulunan bezeğe göre, zikzaklı, meanderli, kuşlu, siyah firnisli, çizgili, rozetli skyphoslar gibi adlar alırlar. Formlar genelde birbirlerine oldukça benzer. Erken örneklerde ağız kenarında belirgin bir çentik yer alır, gövde cidarı kalındır, gövde derindir. Dönemin ilerlemesiyle birlikte, ağız kenarındaki çentik azalır, gövde cidarı incelmeye başlar ve gövde daha yayvan bir görünüm alır. Eğer ana bezeme alanı korunmamışsa, özellikle İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğinde üretilen skyphosları birbirinden

⁴⁸³ Coldstream, GGP, s. 228, Pl. 61.c

⁴⁸⁴ Hommel, Lev. 59.3; Von Greave, Milet, Taf. 20, No. 21

⁴⁸⁵ Dugas, ss. 49-50, Lev. 28

⁴⁸⁶ İ.Ö. 7. yüzyıl içlerinde bazı meander motifli kaseler üretilmektedir. Bu kaseler üzerindeki meanderler stilize biçimde yapılmış, dejenere örneklerdir ve buradaki kesik meander motifi ile karşılaştırarak tarihleme yoluna gitmek doğru değildir.

ayırmak ve sınıflandırmak oldukça güçtür. Bademgediği Kalesi buluntuları arasında, üzerinde kuş figürü bulunan iki parça bulunmaktadır (**Kat. No. 106, Kat. No. 108**). Bir skyphosta ise, kuşlu kaselerin bezemsinde kullanıldığını bildiğimiz nokta dizisi yer alır (**Kat. No. 120**). Burada “**kuşlu skyphoslar**” adı altında topladığımız parçalar, Kat. No. 106, Kat. No. 108 ve Kat. No. 120’ye form ve kil özellikleri bakımından tamamen benzeyen vazolardan oluşmaktadır. Bademgediği Kalesi buluntuları arasında neredeyse kesin olarak kuşlu skyphos olarak adlandırabileceğimiz 14 parça vardır. Bu parçalar 3 farklı gruba aittir.

4.1.2.1.3.1. Grup I (Kat. No. 106-107, Şekil 44)

Bademgediği Kalesi kazılarında Grup I’e ait iki tane ağız ve gövde parçası bulunmuştur. Kat. No. 106’nın üzerindeki kuş figürü ve ana bezeme alanı, bu grup hakkında yeterli bilgi verecek biçimde korunmuştur. Kat. No. 107, yüzeye yakın bir tabakadan bulunduğundan, bezemelerin büyük çoğunluğu dökülmüştür, fakat kil özellikleri ve form yapısı itibarı ile Kat. No. 106’ya tamamen benzediğinden bu grup içerisinde değerlendirilmiştir.

Grup I’i oluşturan skyphoslar, sert karakterli, iyi pişirilmiş sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak, az miktarda ince kum, çok az siyah zerrecik bulunur. Kilde mika yoktur. Yüzey pürüzsüz ve hafif kaygandır. Kat. No. 106’da yapılan kil analizleri, bu skyphosun **bilinmeyen yerel** bir üretim olduğunu göstermiştir. Bu grup, form ve bezeme mantığı bakımından da şimdiye kadar bilinen kuşlu kaselerden farklı bir yapıya sahiptir. Gövde, ağız kenarına doğru içe çekilmiş, daha sonra dudak hafif biçimde dışa kıvrılarak, gövdenin üst bölümüne belli belirsiz bir “S” profili verilmiştir. Erken dönem kuşlu skyphoslarda ağız kenarında belirgin çentik bulunur. Grup I’i oluşturan skyphoslarda ağız kenarında çentik yoktur, fakat ağız kenarı oturma yüzeyine doğru bastırılarak inceltilmiş, hafif dışa kıvrıldığından dolayı **sahte çentik** görüntüsü kazandırılmıştır.

Bu grupta, firnis koyu kırmızımsı kahverengidir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanına geniş ve yüksek bir panel yapılmıştır. Bu panel ikili çizgi grupları ile üç metoba ayrılmıştır. Yanlardaki metoplar dar olup buraya çift konturlu, içi taralı yaprak (dil) motifi yapılmıştır. Ortadaki ana metop daha geniştir. Bu metop daha sonra yatay iki firnis bant ile iki frize ayrılmıştır. Üstteki frizin sağına Rhodos ağacı, ortasına kuş figürü yapılmıştır. Sol taraf korunmadığı için buradaki motif belli değildir. Fakat simetrik olması bakımından tekrar Rhodos ağacı yapılmış olması muhtemeldir. Alternatif olarak ise içi taralı baklava dilimi motifi yapılmış olabilir. Figürler arasındaki boşlukta yıldız motifi yer alır. Altındaki frizde ise, zikzak motifi vardır. Ortadaki metobun altı üç tane firnis bant ile sınırlandırılmıştır. Korunan kısımdan, bu bantların kenardaki metopların altında devam etmediği, sadece orta metobun altını sınırlandırdığı görülmektedir.

Kuşlu skyphosların bezemesinde ilk üretildikleri dönemden itibaren metobal sistem benimsenmiştir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı dikey ikili çizgi grupları ile metoplara ayrılmış, her bir metoba, kuş, baklava dilimi, Rhodos ağacı, kesik meander, şevron ve dikey dalgalı çizgi gibi bezekler uygulanmıştır. Fakat Kat. No. 106 bu kuralın dışında bir bezemeye sahip olması bakımından diğer bütün örneklerden ayrılır. Burada, kuş, Rhodos ağacı ve muhtemelen baklava dilimi motifi ince uzun bir friz içerisine yapılmış, figürleri birbirinden ayırmak için yıldız motifi kullanılmıştır. Çizim üzerinde, ana metoptaki figürlerin durumu göz önüne alındığında burada muhtemelen 3 tane figür yer alıyor olması gerekmektedir. Kuş figürü vazounun tam ortasına yapılmıştır. Kuşu bir metaba yerleştirme zorunluluğu olmadığından, kuş çok rahat bir duruş sergiler⁴⁸⁷. Yanlardaki yaprak motifleri ile birlikte, ana bezeme alanında toplam 5 figür ve motif uygulanmıştır. Kat. No. 106, bu haliyle de bir ilk ve tek örnek durumundadır. Kuşlu frizin altındaki ince frizdeki zikzak motifi erken kuşlu skyphoslarda (kotyle) kullanılan bir özelliktir.

⁴⁸⁷ Kuş figürünün rahatlığı ve sıkıntısı bakımından Kat. No. 106 ve Kat. No. 108'i karşılaştırınız.

Bazı meanderli skyphoslarda, ana panelde yer alan kesik meander motifinin kenarlardan yaprak, ya da baklava dilimi motifi ile sınırlandırıldığı bilinmektedir⁴⁸⁸. Kuşlu skyphosların İ.Ö. 725 yıllarında üretilen en erken örneklerinde ana bezeme alanının altında kelebek motifi dizisi yer alır⁴⁸⁹. Kısa bir süre sonra (yaklaşık İ.Ö. 700'lerde) kelebek motifi yerine zikzak motifi de uygulanmaya başlanır⁴⁹⁰. Zikzak motifli kuşlu skyphoslar Bayraklı'da İ.Ö. 700-680 yıllarına⁴⁹¹, Ephesos'da İ.Ö. 7. yüzyılın başlarına⁴⁹², Miletos'da Sub-Geometrik Dönem'e⁴⁹³, Khios'ta İ.Ö. 690-660 yıllarına⁴⁹⁴, Samos buluntuları ise İ.Ö. 730-670 yıllarına⁴⁹⁵ tarihlenmiştir. Kat. No. 106'da ana panelin kenarlarında bulunan yaprak motifi, Klazomenai örneklerinde izlendiği üzere, kesik meander bezekli skyphoslara özgü bir özelliktir. Zikzak motifi ise kuşlu skyphosların biraz ilerlemiş dönemlerinde görülen bir özelliktir. Bu haliyle, Kat. No. 106'yı bezeyen sanatçı, hem meanderli skyphosları hem de zikzaklı kuşlu skyphosları görmüş olmalıdır. Her ikisinin üretiminin kesiştiği tarihler İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarıdır. Ana bezeme panelinin metoplara ayrılmamış olması, dudağın tamamen firnisle boyalı olması ise sanatçının ve çok az üretim yapmış olan bir üretim yerinin (muhtemelen Bademgediği Kalesi) özelliği olmalıdır.

4.1.2.1.3.2. Grup II (Kat. No. 108-118, Şekil 44-47)

Bademgediği Kalesi'nde Grup II'ye ait 12 adet kuşlu skyphos parçası ele geçmiştir. Bu parçalar, kil rengi bakımından aralarında küçük ton farklılıkları olmakla birlikte, kil özellikleri ve bezeme sistemleri bakımından ortak özellikler gösterirler. Kat. **No. 108'de** yapılan kil analizleri sonucunda, bu grubun **Kuzey İonia Kuşlu Kase Atölyesi'nde** üretildiği tespit edilmiştir. Bu gruba ait olan skyphoslar, orta sertlikte ya da yumuşak karakterli hamura sahiptir. Kil iyi yoğrulmamıştır ve küçük hava

⁴⁸⁸ Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 50, Fig. a-b; Hürmüzlü, Katalog, Lev. 1, No. 1

⁴⁸⁹ Coldstream, s. 278, Pl. 61d.

⁴⁹⁰ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, s. 161

⁴⁹¹ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 161-162, Lev. XVI, No. 3-4, Şekil 65

⁴⁹² Kerschner, Ephesos, s. 224, Lev. 31, No. 1

⁴⁹³ Von Graeve, Milet, ss. 85-86, Lev. 23, Kat. No. 47, 53

⁴⁹⁴ Boardman, Excavations in Chios, s. 134, Lev. 42, No. 443-444

⁴⁹⁵ Walter, Samos V, s. 86, Taf. 44, No. 268

gözenekleri vardır. Kil temiz karakterlidir. Katkı maddesi olarak çok az ince kum, çok az mika göze çarpar. Bazı parçalarda tek tük iri taneli kireç görülür. Hem Bademgediği Kalesi buluntuları, hem de diğer merkezlerde bulunan bu gruba ait örneklerde form bakımından küçük varyasyon farklılıkları vardır. Ağızda belirgin çentik vardır. Bazı örneklerde ağız hafif dışa açırken (**Kat. No. 108, 113**), bazı örneklerde içe doğru çekiktir (**Kat. No. 110, 112, 117**). Gövde kalın cidarlıdır. Korunan bölümlerden anlaşıldığı kadarı ile bezemede genelde aynı sistem uygulanmıştır. Ağız kenarında daima iki tane firnis görülür (Dudağın üst bölümde ve dudaktan gövdeye geçişte). Gövdedeki ana bezeme alanı yanlardan dört set halinde dikey çizgi grupları, alttan dört yada üç tane yatay firnis bant ile sınırlandırılmış ve bir panel oluşturulmuştur. Bu panel daha sonra üçlü ya da ikili çizgi grupları ile metoplara bölünmüştür. **Kat. No. 108**'deki kuş ve baklava dilimi motifi incelendiğinde, ana bezeme alanına ancak üç tane metop sığabildiği görülmektedir. Diğer baklava dilimi motifleri ve bu motiflere ayrılan alan göz önüne alındığında, bütün parçaların üç metoba sahip olduğu anlaşılmaktadır. **Kat. No. 109, Kat. No. 110, Kat. No. 111**'de ana bezeme alanının alt bölümü de görülmektedir. Buradan anlaşıldığı kadarı ile ana bezeme alanının altında kelebek motifi, zikzak ya da nokta dizisi bulunmamaktadır. Bu üç skyphosta görüldüğü gibi, gövde altı ve kaide firnisle kaplanmıştır.

Kat. No. 108'deki kuş figürü alana yerleştirilmek için sıkışık bir pozisyonda resmedilmiştir. Ayaklardan sadece bir tanesi yapılmış, başta ise rezerve bir boşluk bırakılarak göz oluşturulmuştur. Kuşun arkasında ve gövde altında kalan boşluklar "N" motifi ile doldurulmuştur. Bayraklı'da bulunan üç metoplu kuşlu skyphosların ağız kenarında iki firnis bant yer alır. Fakat ana bezeme alanının altında kelebek motifi (erken örnekler) ve zikzak motifi yer alır. Özgünel, kelebek motifli örneklerin erken skyphoslar olduğunu, geç örneklerde zikzak motifi yer aldığını belirtir ve zikzak motifli örnekleri İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 670 yılları arasına tarihler⁴⁹⁶. Zikzak firzli kuşlu skyphoslarda, zikzak motifi zir zorunluluk değildir. Birçok örnekte bu motif terk edilmiş ve zikzağın bulunması gereken alan boş bırakılmıştır. Philadelphia Müzesi'nde sergilen

⁴⁹⁶ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 161-162.

bir kuşlu skyphos, üç metoplu olması, ana bezemesi alanın altında zikzak bulunmaması bakımından bizim örneklerimize benzer. Philadelphia örneği İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlenmiştir⁴⁹⁷. Klazomenai’de bulunan ve Grup II olarak adlandırılan kuşlu skyphoslar İ.Ö. 725-675 yıllarına tarihlenmiştir⁴⁹⁸. Klazomenai’de FGT sektöründe bulunan bazı skyphosların kenar metopları korunduğu için tam olarak kuşlu skyphos olarak adlandırılmamıştır. Fakat bizim burada kataloğa aldığımız örnekler birbir benzediğinden muhtemelen kuşlu skyphos paralarıdır. Klazomenai FGT örnekleri İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısına tarihli bir tabakadan bulunmuştur⁴⁹⁹. Al Mina’da bulunan buradaki örnekler benzeyen kuşlu skyphos örnekleri İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarına tarihlenen 8.-9. tabakada bulunmuştur⁵⁰⁰. Tarsus’da bulunan ve kuşlu kotyle olarak adlandırılan bir parça Boardman tarafından Erken Protokorinth Dönem’den önceye tarihlenmiştir⁵⁰¹. Miletos’ta bulunan bir kuşlu kotyle bizim örneklerimizle oldukça benzerlik gösterir. Miletos örneğinde kuş figürü korunmamış olmakla birlikte, dudaktaki iki tane firnis bant, sık taranmış baklava dilimi motifi, orta metopta bulunan Rhodos ağacının sağında ve solunda yer alan “N” motifi bizim örneklerimizi hatırlatır. Miletos’ta bulunan skyphos Sub-Geometrik Dönem’e tarihlenmiştir⁵⁰². Samos’ta bulunan bol sayıdaki üç metoplu kuşlu skyphos İ.Ö. 725-670 yıllarına tarihlenmiştir. Samos örneklerinin büyük bölümünde ana bezeme alanının altında zikzak motifi yer alır. Ayrıca Rhodos ağacının bulunduğu metopta “N” motifi yer alır⁵⁰³. Delos buluntuları arasında yer alan üç metoplu kuşlu skyphoslar Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem’e tarihlenmiştir.

Sonuç olarak, Metropolis kuşlu skyphoslarını anlatırken Grup II olarak sınıflandırdığımız grupta yer alan **Kat. No. 108-118**, kil analizlerine göre Kuzey İonia kuşlu kase atölyesinde üretilmiştir. Bu tip skyphoslarda ana bezeme alanı üç eşit metoba

⁴⁹⁷ Gerald. P. Schaus-J. L. Benson, “CVA USA 29, Fas. 2; The University Museum, Philadelphia; Cretan, East Greek and other Non-Attic Archaic Fine Wares”, Philadelphia, 1995, s. 8, Pl. 3

⁴⁹⁸ Baç, ss. 17-21, Kat. No. 33-45, Lev. 9-20

⁴⁹⁹ Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 49, Fig. 6. c, f

⁵⁰⁰ Robertson, 4. Fig. 1. o, p

⁵⁰¹ Boardman, Tarsus- Al Mina, s. 5, Fig. 1, No. 1447

⁵⁰² Von Graeve, s. 52, Kat. No. 49, Abb.23

⁵⁰³ Walter, Samos V, Taf. 42-43

ayrılmış, metoplara kuş, Rhodos ağacı ve baklava dilimi gibi motifler yapılmıştır. Metop içinde figürün yanlarında kalan boşluklar genelde “N” motifi ile doldurulmuştur. Bazı örneklerde ana bezeme alanının altında zikzak kuşağı yer alırken, bazı örneklerde bu alan boş bırakılmıştır. Kanımca, zikzak motifi grubun erken dönemlerinde görülen bir özelliktir. En erken 4 metoplu kuşlu skyphoslarda görülen kelebek motifinin yerine zikzak motifi kullanılmaya başlanmış, daha sonra bazı örneklerde bu motif bırakılırken, gelenekçi atölyeler hala zikzak motifi yapmaya devam etmiş olabilir. Hem Bademgediği Kalesi’nin I. Tabakasının tarihi hem de kontekst buluntu veren diğer merkezler bulunan skyphosların tarihi birbirleri ile uyum içerisindedir. Bu tip skyphoslar muhtemelen İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarında üretilmeye başlanmış ve üretim İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği boyunca devam etmiş olmalıdır.

4.1.2.1.3.3. Grup III (Kat. No. 119, Şekil 48)

Bademgediği Kalesi kazılarında Grup III’e ait, üç parça halinde korunmuş 1 tane kuşlu skyphos bulunmuştur (**Kat. No. 119**). Bu skyphos, çentik bulunmayan inceltilmiş ağız kenarına, ince gövde cidarına, derin gövdeye, alçak halka kaideye sahiptir. Bu gruba ait nokta dizisi bulunan skyphoslar daha yayvan ve sığ bir yapıya sahiptirler. Fakat Kat. No. 119, erken tip kuşlu skyphoslar gibi oldukça derin gövdelidir. Buna karşın, ağızda çentik bulunmayışı ve ince gövde cidarı bakımından erken tiplerden ayrılır. Kulplar dudağın altından başlar ve hafif biçimde yukarı doğru kalkık pozisyonudadır. Kil iyi pişirilmiş, oldukça sert, çok az ince kum katkılı, temiz görümlü, kırmızımsı gri renktedir (5 YR-5/2). **Kat. No. 119**’un ana bezeme alanı korunamamıştır. Fakat hem formu hem de ana bezeme alanının altında bulunan nokta dizisinden dolayı kuşlu skyphos olduğu anlaşılmaktadır. **Kat. No. 119**’un ağız kenarı ve kulp bölgesi siyah firnislidir. Gövdenin ortasında, ana bezeme alanın altında ince bir friz içerisinde nokta dizisi yer alır. Bu frizin altında üç tane ince firnis bant vardır. Bantların altında geniş bir rezerve alan bırakılmış, daha sonra alt gövde ve kaide siyah firnisle

boyanmıştır. Benzer örneklerde ana bezeme alanının süslemesi şu şekildedir⁵⁰⁴. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı, yanlardan üçlü gruplar halinde dikey çizgilerle çevrelenmiş ve bir panel oluşturulmuştur. Bu panel üçlü gruplar halinde dikey çizgilerle metoplara ayrılmıştır. Yanlardaki metoplar daha dar olup, bu metoplara içi taralı baklava dilimi motifi, ortadaki daha geniş metoba ise kuş figürü yapılmıştır. Kuş figürünün arkasındaki boşluklara doldurma motifi olarak, askı şeklinde yapılmış içi taralı üçgen motifleri çizilmiştir. Kuş figürünün yapıldığı alan geniş olduğundan, erken örneklerle göre kuşlar daha rahat bir duruş sergilerler. Gövde daha uzun yapılıdır. Kuşun başında rezerve bir boşluk bırakılarak göz yapılmıştır.

Tarsus buluntuları arasındaki bu gruba ait en erken örnek İ.Ö. 700 yıllarına tarihlenmiştir⁵⁰⁵. Khios'ta bulunan nokta dizisi bezeli kaseler İ.Ö. 690-660 yıllarına tarihlenmiştir⁵⁰⁶. Coldstream, genel bir tarih olarak erken kuşlu kaselerin İ.Ö. 690-675 yıllarında üretildiğine değinir⁵⁰⁷. Klazomenai'de Akpınar Nekropolisi'nde 217 Nolu mezardan bulunan 4 adet kuşlu kase İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlenmiştir⁵⁰⁸. Megara Hyblaea'da bulunan 1 tane nokta bezekli skyphos Sub-Geometrik Dönem'e tarihlidir⁵⁰⁹. Sonuç olarak neredeyse kesin tarihli Tarsus örneğinden yola çıkarak nokta bezekli kuşlu skyphosların İ.Ö. 700-675/670 yılları arasında üretilmiş olduğunu söyleyebiliriz. Fakat Kar. No. 119, derin gövde yapısına sahip, kotyle formunda olduğundan muhtemelen grubun erken örneklerinden biri olmalıdır. Metropolis Akropolisi'nde bulunan **Kat. No. 35** ile karşılaştırdığımızda, Kat. No. 119'un daha erken dönemde üretilmiş bir skyphos olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısı ile İ.Ö. 700 yılları veya hemen sonrası Kat. No. 119'un üretim tarihi olmalıdır.

⁵⁰⁴ Coldstream, GGP, Pl. 61.e

⁵⁰⁵ Boardman, Tarsus-Al Mina, s. 6, Fig. 1. No. 1448, Tarsus örneği Erken Protokorinth bir aryballos ile birlikte bulunmuştur. Buluntuları değerlendiren Boardman, bu gruba ait kaselerin Tarsus'taki İ.Ö. 696 tahribinden önceye ait bir tabanda bulunduğunu belirtir.

⁵⁰⁶ Boardman, Excavations in Chios, s. 61-62, Pl. 42, No. 448-449.

⁵⁰⁷ Coldstream, GGP, s. 299, Pl. 61.e

⁵⁰⁸ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, ss.161-164, Fig. 55, No. 217/3-6

⁵⁰⁹ Vallet-Viillard, Megara Hyblaea II, ss. 77-78, Pl. 62.4

4.1.2.1.4. Linear Bezekli Skyphoslar (Kat. No. 120-130, Şekil 49-51)

Bademgediği Kalesi kazılarında dikey linear bezekli 11 adet skyphos bulunmuştur. Bu skyphoslar, linear bezemenin şekline göre üç ana gruba ayrılmıştır.

5.1.2.1.4.1. Grup I (Kat. No. 120-121, Şekil 49):

Grup I'i oluşturan skyphoslarda, iki kulp arasındaki ana bezeme alanı bir panel şeklinde rezerve bırakılmıştır. Bezeme olarak, bu paneli tamamen dolduran, seyrek aralıklarla yapılmış, dikey çizgiler görülür. Çizgiler, basit bir firnisle, özensiz biçimde yapılmıştır. Dudağın üst bölümünde ince bir firnis ban görülür. Gövde altı, kulp bölgesi ve kapların iç yüzü, basit, kalitesiz ve ince bir firnisle kaplanmıştır.

Form olarak baktığımızda, her iki skyphosun da ağzında belirgin bir çentik göze çarpar. Kat. No. 120 daha kaba görümlü, daha kalın bir cidara sahiptir. Vazonun iç yüzü düz değil, dalgalı bir görünüm sergiler. Hamur yumuşak karakterli, kötü pişirilmiş, yoğun kum, kireç ve az miktarda mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renktedir. **Kat. No. 120'**de yapılan kil analizleri sonucunda, bu skyphosun bilinmeyen yerel bir merkezde yapıldığı tespit edilmiştir.

Skyphoslarda, ana bezeme alanının, farklı sistemlerde yapılmış linear bezeklerle süslenmesi Korinth'te Geç Geometrik-Erken Protokorinth Dönem'de uygulanan bir özelliktir. Fakat Bademgediği Kalesi buluntularında görüldüğü gibi, bu kadar basite indirgenmiş, bu kadar sade ve kalitesiz yapılmış bir bezeme sistemi Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem'de ilk kez karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemlerde genelde Grup II ve Grup III'de göreceğimiz biçimde daha sistematik düzenlemeler mevcuttur.

Özgünel, linear bezekli skyphosların Korinth kotylelerinin etkisiyle, İ.Ö. 720-700 yıllarında üretildiğini belirtmektedir⁵¹⁰. Ephesos’da bulunmuş, Grup I’e benzeyen 4 tane skyphos İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir⁵¹¹. Ephesos buluntuları, form ve bezeme bakımından Grup I’den daha iyi bir işçilik sergiler. Kıbrıs’ta bulunan benzer örnekler de İ.Ö. 8. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir⁵¹². Metropolis Akropolü’nde bulunan düz linear bezekli skyphoslar, Bademgediği Kalesi buluntularına göre daha sistematik bir bezemeye sahiptirler. Burada Kat. No. 27 ve Kat. No. 28’de yer alan Metropolis buluntuları, beşli setler halinde dikey çizgi gruplarına sahiptirler. Bademgediği Kalesi I. Tabaka’nın tarihi ve aşağıda daha detaylı olarak değineceğimiz, linear bezekli skyphosların tarihi göz önüne alındığında, Grup I’in İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında üretilmiş olduğunu söyleyebiliriz.

4.1.2.1.4.2. Grup II (Kat. No. 122-125, Şekil 49-50):

Grup II’yi oluşturan skyphoslarda, alternatif olarak düzenlenmiş, sık düz çizgiler arasına yapılmış kalın tek bir tane dalgalı çizgi motifi ana bezek olarak karşımıza çıkar. Kat. No. 122 ve Kat. No. 124’te görüleceği üzere, düz çizgiler muhtemelen 5 set halindedir. Kat. No. 122 ve 124’te görüldüğü gibi, bezeme siteminde bir standart yoktur. Bazen ilk olarak kalın dalgalı çizgi ile bazen de üçlü gruplar halinde düz çizgi ile bezemeye başlanmıştır.

Grup II’yi oluşturan skyphoslar, iki farklı form yapısına sahiptir. **I. Tip’te (Kat. No. 122-123)**, ağız kenarında belirgin çentik bulunur. Ağız hafif içe çekik, gövde kalın cidarlıdır. **II. Tip’te (Kat. No. 124-125)**, oturma yüzeyi yuvarlatılmış ağız kenarına sahiptir. Dudakta çentik bulunmaz. Form tamamen Korinth kotylelerinin taklididir.

⁵¹⁰ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss.165-166

⁵¹¹ Gassner, s. 25, Taf. 1, No. 1-4

⁵¹² Einer Gjerstad, “Greek Geometric and Archaic Pottery Found in Cyprus”, Stockholm, 1977, ss. 66-67, Pl. 1. No. 2-3.

Hamur özellikleri bakımından Kat. No. 122 diğer örneklerden farklı bir yapı sergiler. Kat. No. 122, sert karakterli, iyi yoğrulmuş, iyi pişirilmiş, ince kum, seyrek iri taneli kireç, iri taneli mika katkılı kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Bezemede kullanılan firnis koyu kahverengidir. Kat. No. 123-125, yumuşak karakterli, yoğun kum, dış yüzden de görülebilen yoğun kireç ve mika katkılı sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) hamura sahiptir.

Bayraklı'da bulunan Grup II'ye benzer örnekler Khios buluntularından yola çıkarak İ.Ö. 690-660 yıllarına tarihlenmiş ve bu grubun şevron bezekli skyphoslardan sonra üretilmiş olduğuna değinilmiştir⁵¹³. Khios'da bulunan skyphoslar İ.Ö. 690-660 yıllarına tarihlenmiştir⁵¹⁴. Yine Khios'da, Kato Phana'da bunla bir parça, genel olarak Geometrik Dönem içerisinde değerlendirilmiştir⁵¹⁵.

4.1.2.1.4.3. Grup III (Kat. No. 126-130, Şekil 50-51)

Grup III'ü oluşturan skyphoslar, gruplar halinde dikey dalgalı çizgiler arasında kalın bir dalgalı çizgi motifi ya da alternatif olarak yapılmış gruplar halinde dalgalı çizgi ve düz çizgi motiflerinden oluşmaktadır. Bademgediği Kalesi buluntuları küçük parçalar halinde korunduğundan bezeme sistemi hakkında kesin yargılara varmak güçtür. Fakat **Kat. No. 126'**da dörtlü setler halinde yapılmış ince dalgalı çizgiler arasına bir tane kalın dalgalı çizgi motifinin yapıldığı görülebilmektedir. Kat. No. 128 hariç, bütün örneklerde ağız kenarı firnislidir. Kat. No. 128'de dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. Kat. No. 129-130 üzerinde bezek bulunmamasına rağmen, formunun bu gruptaki diğer örneklerle tamamen benzemesinden dolayı Grup III içerisinde değerlendirilmişlerdir.

⁵¹³ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 168-169, Lev. 18, No. 5-6

⁵¹⁴ Boardman, Excavations in Chios, ss. 117-118, Pl. 30, No. 160-164; Khios buluntularından Kat. No. 161 diğerlerine göre daha geç döneme tarihli bir tabakadan ele geçmiştir.

⁵¹⁵ Lamb, Kato Phana, s. 158, P. 34, No. 21

Grup III form yapısı bakımından diğer gruplardan farklı bir yapı sergiler. Bütün örneklerde ağız kenarında belirgin çentik bulunur. Ağız kenarı dışa doğru hafif biçimde kıvrılmış, gövde dışa doğru yayvan biçimde açılmıştır. Korunan bölümlerden anlaşıldığı kadarı ile gövde derin değil, sık bir yapı sergiler.

Küçük ton farklılıkları göstermekle birlikte, bütün örnekler ortak kil özelliklerine sahiptir. Grup III, yoğun kum, iri taneli kireç, az mika katkılı kırmızı (2,5 YR-5/6) veya kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Bezemede kullanılan firnis koyu kahverengiden siyaha doğru değişmektedir.

Khios’da bulunan dalgalı çizgi (ve düz linear) bezekli skypholar İ.Ö. 690-660 yıllarına tarihli tabakalardan ele geçmiştir⁵¹⁶. Özgünel bu grubu, “*Sık çizilmiş triglifler arasına yerleştirilen sık vertikal linear çizgi grupları*” adı altında değerlendirmiştir. Özgünel, Bayraklı’da çok yoğun bulunan bu kapların Bayraklı üretimi olduğunu belirtmekte ve burada Grup II olarak incelediğimiz skyphoslarla birlikte İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısında üretilmiş olduğunu öne sürmektedir⁵¹⁷. Rhodos’ta Erken Protokorinth Dönem’e tarihli bir pyxis ile birlikte bulunan dalgalı çizgi bezekli bir skyphos İ.Ö. 720-700 yıllarına tarihlenmiştir⁵¹⁸.

Kanımcı, bezemeden yola çıkarak linear bezekli skyphosları tarihlemek oluşturmak oldukça güçtür. Çünkü farklı atölyelerde, farklı dönemlerde dalgalı çizgi grupları-düz çizgi grupları, düz çizgi grupları-tek kalın dalgalı çizgi, dalgalı çizgi grupları-tek kalın dalgalı çizgi gibi farklı bezeme sistemleri benimsenmiş olmalıdır. Eğer form yapısını esas alacak olursak; burada Grup III olarak değerlendirdiğimiz grup, daha sık gövde yapısı ve gövdenin dışa doğru açılan yapısından dolayı daha geç bir üretilmiş olmalıdır. Sonuç olarak, Özgünel’in belirttiği gibi, linear bezekli skyphosların Doğu Yunan dünyasındaki ilk üretim yeri Rhodos adası olmalıdır. İ.Ö. 720 yıllarında başlayan üretim, farklı uyarlamalarla Batı Anadolu’da farklı merkezlerde uygulanmaya başlanmış

⁵¹⁶ Boardman, Excavations in Chios, s. 117-118, Lev. 30, No. 159, No. 160-164

⁵¹⁷ Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 168-169

⁵¹⁸ Jacobi, Chlora Rhodos 6/7, s. 41, Fig. 33

ve üretim Khios buluntularından anlaşıldığı kadarı ile İ.Ö. 660 yıllarına kadar devam etmiştir. **Grup I, üzerinde yaptırmış olduğumuz kil analizi bilinmeyen lokal bir üretim yeri** olarak belirlenmiştir. Hem kaba görünümü, hem firnis özellikleri hem de tamamen ünik bezeme mantığı bakımından Grup I'in Bademgediği Kalesi veya çevresinde üretilmiş olduğunu düşünebiliriz.

4.1.2.1.5. Yıldız Bezekli Skyphoslar (Kat. No. 131-134, Şekil 52)

Bademgediği Kalesi kazılarında 4 adet yıldız bezekli skyphos bulunmuştur. Bunlardan 2 tanesinin üzerinde yıldız motifi görülürken (Kar. No. 131-132), diğer ikisinde (Kat. No. 133-134) yıldız motifi dış etkilere dolaylı silinmiştir. Buna rağmen, Kat. No. 133-134 kil ve form özellikleri bakımından diğer iki örneğe birer bir benzediği için, yıldız bezekli skyphoslar grubu içerisinde değerlendirilmiştir.

Bu gruba ait skyphoslar, orta sertlikte hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak, dış yüzden de rahatlıkla görülen yoğun kum, yoğun kireç az mika kullanılmıştır. Renk kırmızımsı sarının tonlarındadır (5 YR-5/6, 5 YR-5/4). Bu skyphosların ağız kenarında, diğer gruplara göre daha küçük bir yiv bulunur. Dudak hafif dışa doğru kıvrılmıştır. Gövde meanderli ve kuşlu skyphoslara göre daha yayvan bir yapı sergiler, gövde cidarı daha incedir.

Bezeme anlayışı olarak, kuşlu skyphoslardan bildiğimiz metop sistemi tercih edilmiştir. Ağız kenarı siyah firnislidir. İki kulp arasındaki ana bezem alanı dikey üçlü çizgi gruplara ile metoplara ayrılmış, bu metoplara 8 kollu yıldız motifi yapılmıştır. Ana bezeme alanı alttan ikili ya da üçlü gruplar halinde firnis bantlarla sınırlandırılmıştır.

Skyphoslarda, ana bezeme ögesinin yıldız motifi olarak kullanıldığı örnekler yok denecek kadar azdır. Eretria'da, bu tip yıldız motifleri, zikzaklı skyphoslarda, kulp bölgesine yakın olan dar metoplarda Erken Geometrik II evresinden itibaren kullanılan

tipik bir bezektir⁵¹⁹. Eretria’da yıldız motifi İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısında Geç Geometrik Dönem’de şevron motifli skyphoslarda ine kulp bölgesindeki dar metoplarda kullanılmaya başlanmıştır⁵²⁰. Samos’ta üretilen bazı büyük boyutlu vazolarda, geniş metoplara resmedilen figürlerin kenarlarındaki boşlukları doldurmak için yıldız motifi kullanılmıştır⁵²¹. Samos’da bulunan bazı skyphoslarda, Eretria’da olduğu gibi, zikzaklı skyphoslarda, kenarlarda kalan dar metoplara yıldız motifi yapılmaya başlanmıştır⁵²². Yıldız motifinin ana bezek olarak kullandığı örnekler Miletos kazılarında bulunmuştur. İnce yive sahip ağız kenarı, hafif dışa açılan gövde yapısı ve metop sistemi ile bizim örneklerimize tamamen benzeyen Miletos buluntuları Geç Geometrik Dönem’e tarihlenmiştir⁵²³. Miletos’da bulunan bazı zikzaklı skyphoslarda da yıldız motifi yer almaktadır⁵²⁴. Geç Geometrik Dönem’de çok nadir görülen yıldız bezekli skyphoslar, Bademgediği Kalesi I. Tabakanın tarihi de göz önüne alındığında muhtemelen İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısında üretilmiş olmalıdırlar.

İ.Ö. 8. yüzyılın başlarında, doldurma motifi olarak kullanılmaya başlanan yıldız motifi, zamanla üretimin atması, vazolarda bezeme alanının daralması gibi nedenlerden dolayı, özellikle dar bezeme alanına sahip skyphoslarda İ.Ö. 8. yüzyılın solarında ana bezek durumuna geçmiştir. Bu yıllarda Batı Anadolu’nun prestijli kapları olan meanderli, zikzaklı, kuşlu skyphoslar üretiliyor olmakla birlikte, alım gücü düşük vatandaşlar için daha basit bezemeye sahip ve daha ucuz olan yıldız bezekli ve tamamen basit firnis kaplı skyphoslar üretilmiş olmalıdır.

⁵¹⁹ Andriomenou, ss.25-26, Abb. 1a,

⁵²⁰ Andriomenou, ss.27-28, Taf. 5, No. 12-15,

⁵²¹ Walter, Samos V, Taf. 6, No. 26 (krater), Taf. 8, No. 42, (kantaros)

⁵²² Walter, Samos V, Taf. 17, No. 100

⁵²³ Von Graeve, Milet, s. 56, Abb. 35

⁵²⁴ Von Graeve, Hellenistischen Stadmauer, s. 92, Taf. 20, No. 27

4.1.2.1.6. Şevron Bezekli Skyphoslar (Kat. No. 135, Şekil 53)

Bademgediği Kalesi kazılarında şevron bezekli bir tane skyphos bulunmuştur. Bu skyphos hem bezem mantığı, hem form yapısı, hem de kil özellikleri bakımından diğer skyphoslardan tamamen farklı özellikler sergiler.

Kat. No. 135, sert, iyi yoğrulmuş, iyi pişirilmiş, temiz görünümlü, çok ince kum, seyrek miktarda küçük tanecikli kireç katkılı kırmızı (2,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey pembemsi beyaz astarlıdır (5 YR-8/2). Bezemede kullanılan firnis, yoğunluğuna göre koyu kahverengiden, siyaha doğru değişmektedir.

Kat No. 135'in form yapısı diğer skyphoslardan farklıdır. Ağız kenarı kırık olmakla birlikte, korunan bölümden ağız kenarının dışa doğru kıvrık olduğu anlaşılmaktadır. Eretria'da bulunan tam örneklerde, ağız kenarının yumuşak ya da sert bir biçimde dışa kıvrıldığı görülmektedir. Oturma yüzeyi bazen bastırılarak inceltilmiş, bazen yuvarlatılmıştır⁵²⁵. Gövde ince cidarlı, gergin, küresel yapılıdır. Korunan bölümden anlaşıldığı kadarı ile bu tip skyphoslar diğer örnekler kadar derin değildir. Bezek olarak, iki kulp arasındaki ana bezeme alanına iki sıra halinde stilize şevron motifi yapılmıştır. Bu geniş panel, yanlardan üçlü dikey çizgilerle, alttan ikili firnis bantla çevrelenmiştir. İç yüz tamamen kahverengi firnis kaplıdır.

Şevron motifi Attika'da ilk Orta Geometrik I evresinde kullanılmaya başlanmış, Orta Geometrik II evresinde popüler olmuştur⁵²⁶. Euboea'da Orta Geometrik II evresinde popüler olan şevron motifi, Geç Geometrik Dönem'de Euboea'ya özgü bir motif haline gelmeye başlamıştır. Şevron motifi, Orta Geometrik II evresinde daha sistematik ve düzgün yapılırken⁵²⁷, Geç geometrik Dönem'de daha stilize ve düzensiz yapılmaya başlanmıştır⁵²⁸. Pithekoussai'da bulunan Geç Geometrik I'in geç dönemlerine

⁵²⁵ Formun tam örnekleri için bakınız; Andriomenou, s. 28, Abb. 2

⁵²⁶ Coldstream, GGP, s. 19

⁵²⁷ Andriomenou, Taf. 5, No. 1-9

⁵²⁸ John Boardman, "Pottery from Eretria", *BSA* 195, (Eretria), s. 3, Fig. 1

tarihli Euboea skyphosları, stilize yapılmış şevron motifi, krem renk astarlı yüzeyi, dışa kıvrık ağız yapısı ve gergin yarı küresel gövde yapısı bakımından bizim örneklerimize oldukça benzemektedir⁵²⁹. Bu bilgiler doğrultusunda, Kat. No.135'in Geç Geometrik Dönem'e tarihli (İ.Ö. 750-700) Euboea üretimi bir skyphos olduğunu söyleyebiliriz.

4.1.2.1.7. Tamamen Firnis Boyalı Skyphoslar (Kat. No. 136-140, Şekil 53-54)

Orta Geometrik ve Geç Geometrik Dönem'de bazı skyphoslar, özel bezekler ve motiflerle süslenmeden, iç ve dış yüzleri tamamen firnisle boyanmışlardır. Bademgediği Kalesi buluntuları arasında bu tipte boyanmış 4 tane skyphos ele geçmiştir (Kat. No. 136-140)⁵³⁰. Bu skyphosların kil özellikleri, Bademgediği Kalesi'nde buluna diğer skyphoslarla benzerlik içerisindedir. Yoğun iri taneli kum, dış yüzden de görülebilen kireç ve az miktarda mika katkılı, kırmızımsı sarı renkte (5 YR-6/6) hamur genel özellikleridir. Kat. No. 136-137 mat, açık kahverengi firnisle, Kat. No. 138-140 mat koyu kahverengi firnisle boyanmıştır. **Kat. No. 136**, iki parça halinde kotunmuş olup, tam profil vermektedir. Ağız kenarında belirgin çentik vardır, gövde cidarı kalın, gövde derin bir yapı sergiler. Alçak halka kaideye sahiptir. Diğer bütün ağız kenarında belirgin çentik bulunur. **Kat. No. 137-138**'in ağız kenarı içe doğru hafif çekiktir. **Kat. No. 139**'un ise gövdesi hafif dışa doğru açılmaktadır. **Kat. No. 140**'ın dudağın oturma yüzeyi yuvarlatılmıştır.

Tamamen siyah firnisle kaplanmış skyphoslar Atina'da İ.Ö. 8. Yüzyılın ilk yarısından itibaren görülmektedir⁵³¹. Korinth'te, ağız kenarında rezerve bant bulunan tamamen firnis boyalı skyphoslar Geç Geometrik Dönem'de üretilmişleridir⁵³². Miletos'da bulunmuş tamamen siyah firnis kaplı skyphoslar, bizim örneklerimizden

⁵²⁹ Coldstream, Euboean Geometric, ss. 258-259, Fig. 2

⁵³⁰ Bademgediği kazılarında, bazı kulp ve gövde parçası korunmuş skyphosların korunmuş kısımlarının tamamı firnislidir. Fakat Geç Geometrik Dönem'de üretilen bütün skyphosların kulp bölgeleri firnisle kaplı olduğu için, kesin olarak tamamı firnisle kaplı olduğu anlaşılmayan parçalar bu gruba dahil edilmemiştir.

⁵³¹ Kübler, Kerameikos V.I, Pl. 100

⁵³² Weinberg, Corinth VII.1, Pl. 7, No. 40-42, Pl. 8 No. 43

farklı bir ağız yapısına sahiptir. Dışa doğru kıvrık, çentiksiz ağız kenarına sahip Miletos örnekleri Sub-Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir⁵³³. Klazomenai'de bulunan firnis kaplı skyphoslar, dışa doğru kıvrık, inceltilmiş ağız kenarına sahiptir. İ.Ö. 8. yüzyılın ortalarına tarihli bir tabakandan gelen Klazomenai örneklerini, Ersoy, Attik skyphosların yerel imitasyonu olarak değerlendirir⁵³⁴. Kanımca, ilk olarak Orta Geometrik Dönem'de Attika'da siyah firnisli olarak üretilen bu tip skyphoslar, Geç Geometrik Dönem'de popüler olan kuşlu ve meanderli skyphos formlarının sadece firnisle boyanmış biçimde yerel uyarlamalarla üretilmiş olmalıdır.

4.1.2.1.8. Diğer Skyphoslar (Kat. No. 141-157, Şekil 55-57)

Skyphoslar, Bademgediği Kalesi buluntularının en yoğun grubunu oluşturmaktadır. Buluntuların büyük bit bölümü amorf gövde ve ağız kenarı biçiminde korunduğundan, birçok parçayı kesin bir biçimde bir grup içerisinde değerlendirmek mümkün değildir. Bundan dolayı yukarıdaki gruplar içerisinde değerlendiremediğimiz skyphosları, "diğer skyphoslar" adı altında incelemeyi uygun gördüm. Bu grupta yer alan skyphoslar, form, kil ve firnis özellikleri bakımından farklı gruplara ayrılmaktadır.

Kat. No. 141-143, form ve kil özellikleri bakımında ortak nitelikler sergiler. Ağız kenarında yumuşak geçişlere sahip çentik vardır. Gövde cidarı kalın, gövde derindir. Ağız çapı 17-20 cm. arasında değişmektedir. Kil yumuşak karakterli, kötü yoğrulmuş ve kötü pişirilmiş, kırmızımsı sarı renktedir (5 YR-6/6). Katkı maddesi olarak, dış yüzden de rahatlıkla görülebilen, yoğun kum ve kireç, az mika kullanılmıştır. Firnis kalitesi ve pişirme durumu çok kötü olduğundan bezemede kullanılan boyaların büyük kısmı dökülmüştür. Yer yer korunmuş firnis kalıntılarından siyah renk boya kullanıldığı anlaşılmaktadır.

⁵³³ Kershner, Kalabaktepe in Miletos, s. 22, Abb. 11, No. 35

⁵³⁴ Ersoy, Kalzomenai 900-500, s. 48, Fig. 3i, 4e, 5e

Kat. No. 144-146, dışı doğru belirgin şekilde kıvrılmış, çentikli ağız kenarına sahiptir. Gövde cidarı daha ince ve yayvandır. Ağız çapı genel olarak bir önceki gruptan daha geniştir ve 21-24 cm. arasında değişmektedir. Hamur orta sertlikte, yoğun kum ve kireç, az mika katkı, kırmızı (2,5 YR-5/6) renktedir. Bezemede kullanılan firnis koyu kahverengi renktedir.

Kat. No. 147-148, form olarak birbirinin benzeri olmakla birlikte, firnis rengi ve kil özellikleri bakımından birbirlerinden ayrılırlar. Basamak şeklinde çok keskin çentik bulunan, içe doğru hafif çekik ağız kenarı, oldukça kalın gövde cidarı derin gövde ortak özelliklerdir. **Kat. No. 147**, yumuşak karakterli, kumsu görünümlü, yoğun kum, az ince kireç katkılı kahverengi (7,5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Bezemede kullanılan firnis mat siyah renklidir. **Kat. No. 148**, çok sert, iyi yoğrulmuş, iyi pişirilmiş, yoğun kum, tek tük taşçık ve kireç katkılı kırmızısı kahverengi (5 YR-5/4) hamura sahiptir. Bezmede kullanılan firnis kahverengimsi kırmızı renktedir. Her iki parçanın kulp bölgesi korunmuştur. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı kenarlardan üçlü dikey çizgi grupları ile sınırlandırılarak bir panel oluşturulmuş, bu panele ana bezek yapılmıştır.

Kat. No. 149, çentikli ağız kenarına, ince gövde cidarına, diğer örneklerle göre yayvan gövde yapısına sahiptir. Kil yoğun kum ve kireç, çok az mika katkı, kahverengi renklidir (7,5 YR-5/4). Yüzeyde çok ince sürülmüş pembemsi beyaz (7,5 YR-8/2) astar vardır. Bezemede kullanılan firnis kırmızıdır. Korunan bölümde, kenarlardan firnis bantlarla çevrelenmiş bir metop içerisinde çift konturlu içi taralı baklava dilimi motif yer alır. Burada görülen baklava dilimi, diğer örneklerle göre ince uzun yapılı olup, tarama çizgilerin sayısı da azdır (Kat. No. 108, 112, 113 ile karşılaştırınız).

Kat. No. 150, çok keskin çentik bulunan, inceltilmiş ağız kenarına sahiptir. Hamur, sert, kaba görünümlü, kötü yoğrulmuş, kötü pişirilmiş, kaba görünümlü, yoğun iri taneli kum ve kireç katkılı koyu grimsi kahverengi renktedir (10 YR-4/2). Dudak üzerinde gövdeye taşmış biçimde soluk kahverengi firnis ban yer alır.

Kat. No. 151, dışa çekik “S” formunda ağız kenarına sahiptir. Kil orta sertlikte, iyi pişmiş, çok az ince kum ve çok az kireç katkılı kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) renktedir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane firnis bant yer alır. Korunan bölümde, bir metop içerisinde çift merkezli içi taralı baklava dilimi motifi yer alır. Bezemede kullanılan firnis siyah renklidir.

Kat. No. 152-154, kil, firnis ve form özellikleri bakımından bir grup oluştururlar. Ağız kenarında belli belirsiz, yumuşak hatlara sahip çentik vardır. Gövde ince cidarlı olup, hafif dışa doğru açılır. Kil yumuşak karakterli, kumsu görünümlü, kötü pişirilmiş, yoğun kum ve kireç, az miktarda mika katkılı sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renktedir. Bezemede kullanılan pişirme durumu çok kötü olduğu için büyük oranda dökülmüştür. Korunan kısımlardan, mat koyu kahverengi firnis kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Kat. No. 155-156, form özellikleri bakımından birbirlerine benzemekle birlikte, kil, firnis ve bezeme özellikleri bakımından birbirlerinden ayrılırlar. Bu grup hafif içe dönük ağız kenarına sahiptir. Dudakta yumuşak geçişlere sahip, belli belirsiz çentik vardır. Gövde, derin, gövde cidarı kalındır. Form olarak Korinth kotylelerinin yerel imitasyonu şeklindedir. **Kat. No. 155**, sert karakterli, iyi pişirilmiş, çok az ince kum, az ince mika katkılı, kırmızı (10 R-5/8) renkte hamura sahiptir. Dış yüzde, dudağın üst bölümünden başlayan ve gövde taşmış biçimde, alt kısmı dalgalı, kalın firnis bant vardır. **Kat. No. 156**, yumuşak karakterli, süngerimsi dokulu, kötü pişirilmiş, yoğun iri taneli kum, kireç ve çok az mika katkılı sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) hamura sahiptir. Kulp bölgesi korunduğundan, korunan bölümün tamamı mat siyah firnislidir.

Kat. No. 157, çentikli ağız kenarına sahiptir. 11,2 cm. çapındaki ağız açıklığı ile burada yer alan en küçük boyutlu skyphostur. Kil orta sertlikte, kumsu görünümlü, yoğun kum, yoğun ince mika, seyrek iri taneli kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/3) renktedir. Dış yüzde, iki kulp arası kenarlardan dört tane dikey çizgi grubu ile çevrelenerek bir panel oluşturulmuştur. Daha sonra bu panel muhtemelen metoplara ayrılmıştır. İlk metopta, içinde dikey nokta dizisi bulunan yapa motifinin bir bölümü görülmektedir. Bezeme de kullanılan firnis siyah renklidir.

Yukarıda skyphos tiplerini anlatırken sık sık değindiğimiz gibi, skyphoslarda ağız kenarındaki belirgin çentik, kalın gövde cidarı ve derin gövde yapısı İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında görülen özelliklerdir. İ.Ö. 7. yüzyılın başlarından itibaren ağız kenarındaki çentik azalmaya başlar ve İ.Ö. 670 yıllarından itibaren üretilen skyphoslarda (özellikle kuşlu skyphoslarda) ağız kenarında çentik bulunmaz. Dolayısı ile burada yer alan 17 skyphos İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği arasında tarihli olmalıdır. Çentiğin belirgin ya da sığ olmasına, gövde cidarının kalınlığının azalması ya da incelmesine, gövdenin dışa doğru açılmasına göre buradaki skyphoslar kronolojik bir düzen içerisine sokulabilirse de, üzerlerinde bezek bulunmadığından ve daha sağlam verilere sahip olmadığımızdan böyle bir düzenlemeye girmenin gerek olmadığını düşünüyorum.

4.1.2.1.9. Skyphos Kaideleri (Kat. No. 158-168, Şekil 58-59)

Bademgediği Kalesi kazılarında, muhtemelen skyphoslara ait birçok amorf parça ele geçmiştir. Bazı derin kaselerle, skyphosların alt gövde ve kaide yapıları birbirlerine oldukça benzemektedir. Bundan dolayı yüksek ve alçak halka kaideleri skyphos ya da kase kaidesi diye kesin biçimde sınıflandırma oldukça iddialı olacaktır. Buna rağmen hem ortak kil özellikleri göstermesinden, hem de diğer merkezlerde bulunan tam örneklerden yola çıkarak Kat. No. 158-168'in skyphos kaidesi olduğunu söylemek mümkündür.

Skyphoslara ait olduğunu düşündüğümü kaideler iki gruba ayrılmaktadır. Kat. No. 158-163, yüksek halka kaideden, alçak halka kaideye doğru giden bir seri oluştururlar. Bu kaideler, dışa doğru açılan, kalın cidarlı, sağlam görünümlüdür. İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğinde üretilen zikzaklı⁵³⁵, meanderli⁵³⁶ ve kuşlu kaseler⁵³⁷ bu tip kaideye sahiptir.

⁵³⁵ Burada Kat. No. 87'ye bakınız.

⁵³⁶ Dugas, Delos XV, Pl. 28, No. 40

⁵³⁷ Coldstream, GGP, Pl. 61.d

Kat. No. 163-168, daha küçük çapa sahip, oturma düzlemine doğru hafif şekilde inceltilmiş, alt kısmı yarım ay biçimde şekillendirilmiş kaidelerden oluşmaktadır. Bu tip kaideler, burada Kat No. 119’da görüldüğü üzere, İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğinde üretilen kuşlu kaselerde görülür. Özellikle Kat. No. 165-167 Kat. No. 119 ile büyük bir benzerlik içerisindedir ve muhtemelen İ.Ö. 7. yüzyılın başlarına tarihli skyphoslara ait kaidelerdir. Fakat yukarıda da söylediğimiz gibi, bu dönemde üretilen derin kase, tek kulplu kap, kantaros gibi bir çok formun kaidesi birbirine oldukça benzemektedir.

4.1.2.2. Kyliksler (Kat. No. 169, Şekil 60)

Bademgediği Kalesi kazılarında 1 tane kyliks (ya da erken İonia kasesi) ağız parçası bulunmuştur (Kat. No. 169). Bu parça dudaktan gövdeye geçiş bölümünden kırılmıştır. Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa sert bir biçimde kıvrılmış, ince cidarlı ağız kenarına sahiptir. Yumuşak karakterli, kalitesiz, kötü pişirilmiş, çok küçük hava gözenekli, çok ince kum ve kireç katkılı, gri (5 YR-6/1) renkte hamura sahiptir. Bezemede çok kalitesiz mat siyah renkli bir firnis kullanılmıştır. Pişirme durumu çok kötü olduğundan, firnisin büyük bir bölümü dökülmüştür. Buna rağmen yer yer rastlanan firnis izlerinden dudağın iç ve dış yüzünün tamamen firnis kaplı olduğu anlaşılmaktadır.

Kat. No. 169’a benzeyen Samos buluntusu kaplar Geç Geometrik Dönem’e tarihlenmiştir⁵³⁸. Miletos’da bulunun bir örnek Sub-Geometrik Dönem’e tarihlidir⁵³⁹. Kommos buluntusu kaplar kesin tarih verilmeden genel olarak İ.Ö. 7. yüzyıla tarihlenmiştir⁵⁴⁰. Ephesos buluntularını değerlendiren Kerschner, bu tip kapları “knickrandschale” olarak isimlendirmiş ve en erken örneklerini İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci çeyreğinden itibaren tarihleyip, serinin ilerleyen örneklerini genel olarak İ.Ö. 7. yüzyılın sonlarına kadar tarihlenmiştir. Ephesos buluntuları hem kilin yapısı, hem firnis özellikleri hem de bezemenin bir sisteme oturmuş olması bakımından gelişmiş bir yapı sergiler.

⁵³⁸ Eilman, s. 64-65, Abb.11.c, Abb .12

⁵³⁹ Von Graeve, Hellenistischen Stadmaeur, s. 85, Abb. 14-18, Kat. No. 67-72

⁵⁴⁰ Johnston, Kommos, s. 354, Fig. 21

Bundan dolayı Kat. No. 169, Ephesos örneklerinden daha erken bir tarihe, muhtemelen İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğine ait olmalıdır. Bu tarih Bademgediği Kalesi I. Tabaka'nın tarihi ile uyum içerisindedir.

4.1.2.3. Tek Kulplu Kadehler (Kat. No. 170-183, Şekil 60-63)

Bu tip kaplar, fincan⁵⁴¹, silindirik kap⁵⁴², tek kulplu kadeh⁵⁴³, tek kulplu kap⁵⁴⁴, tek kulplu kase⁵⁴⁵, derin kap⁵⁴⁶ gibi farklı isimlerle anılmaktadır. Tek kulplu kase ya da tek kulplu kap, E. Brann'ın da belirttiği üzere⁵⁴⁷, daha kısa, dışa kıvrık ağız kenarına sahip, bu gruptan tamamen farklı bir formu niteler. Tek kulplu küçük kaseler bazı kaynaklarda fincan olarak değerlendirilmiş olup, bu tip kaplar için uygun bir tanımlama olabilir. Fakat bizim burada “*tek kulplu kadeh*” olarak sınıflandırdığımız grubu A. Evren “*fincan*” olarak isimlendirmiş olup, bu yanlış bir tanımlamadır. Tek kulplu kadehlerin bazı örnekleri silindirik gövdeye sahiptir. Bundan dolayı Y. Ersoy'un silindirik kap olarak isimlendirmesi grubun bazı tipleri için uygun bir isimlendirme olsa da, genel bir tanımlamayı karşılamaz. Bu tip kapların “*konik gövdeli*”, “*karinalı gövdeli*”, “*S profilli*” tipleri de vardır. Dolayısı ile bu tip kapları B. Hürmüzlü'nün de kullanmış olduğu gibi, “**Tek Kulplu Kadeh**” olarak isimlendirmek en doğru tanımlama olacaktır.

İçki kadehi olarak kullanılan bu tip kaplar, Atina⁵⁴⁸, Mycenae⁵⁴⁹, Volimidia⁵⁵⁰, Klazomenai⁵⁵¹, Samos⁵⁵², Vroulia⁵⁵³, Khios⁵⁵⁴, Beçin⁵⁵⁵, Milas⁵⁵⁶, Klaros⁵⁵⁷, Miletos⁵⁵⁸, Ephesos⁵⁵⁹, Iasos⁵⁶⁰, Rhodos⁵⁶¹ gibi birçok merkezde bol miktarda bulunmuştur.

⁵⁴¹ Adil Evren, *Efes Müzesi'ndeki Karya Bölgesi Kapları*, Selçuk, 2000 (Efes Müzesi), s. 16

⁵⁴² Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 48

⁵⁴³ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s. 342

⁵⁴⁴ Boardman, Excavations in Chios, s. 123

⁵⁴⁵ John Manuel Cook, “Mycenae 1939-1952”, *BSA* 48, 1953 (Mycenae), s. 45

⁵⁴⁶ William D. E. Coulson, “Geometric Pottery from Volimidia, *AJA*, Vol. 92.1, 1988 (Volimidia), s. 56

⁵⁴⁷ Brann, Protoattic Well Groups, s. 367, Pl. 79

⁵⁴⁸ Brann, Agora VIII, Pl. 10, No. 194

⁵⁴⁹ Cook, Mycenae, s. 48, Fig. 20, No. B18-B19

⁵⁵⁰ Coulson, Volimidia, Fig. 1, Fig. 4

⁵⁵¹ Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 48, Fig. 3.j-m, Fig. 4. f-g, Fig.5.f-g; Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, Fig. 46, No. 212/1, Fig. 55, No. 217/1

⁵⁵² Coldstream, GGP, Pl. 64.d-e; Eilman, s. 55, Abb.4-5

Orta Geometrik Dönem’de üretilen tek kulplu kadehler, keskin gövde profiline ya da karınalı gövde yapısına sahiptir⁵⁶². Geç Geometrik Dönem’de gövde profili yumuşarken, içbükey tipler de üretilmeye başlanır. Coldstream’e göre, içbükey silindirik görünümlü tipler Samos’a özgüdür⁵⁶³. Khios’da bol miktarda bulunan bu tip kaplar Boardman tarafından 5 gruba ayrılmıştır⁵⁶⁴. Bademgediği Kalesi kazılarında bulunan 15 adet tek kulplu kadeh iki ana gruba ayrılmaktadır.

4.1.2.3.1. Grup I. (Kat. No. 170-175, Şekil 60-61)

Grup biri oluşturan 7 adet kadeh, oturma yüzeyi inceltilmiş ağız kenarına, ağızdan gövdeye kesintisiz geçişe sahiptir. Gövde dışa doğru açılan, konik formdadır. Bu gruba ait düz kadehler, alçak halka kaideye veya düz dibe sahiptir⁵⁶⁵. Diğer merkezlerde bulunan tek kulplu kadehlerde, kulp hemen ağız kenarından başlar ve gövdenin alt bölümünde gövde ile birleşir. Kat. No. 174, gövdesinde kulpun başlangıç noktası anlaşılmaktadır. Buradan anlaşılabileceği üzere, Kat. No. 174’ün kulpu dudaktan değil, dudağın biraz altından gövdeden başlamaktadır.

Kat. No. 170-176, aralarında ufak ton farklılıkları olmakla birlikte, genelde kil özellikleri bakımından ortak özellikler gösterirler. Kil yumuşak karakterli, kötü yoğrulmuş, kötü pişirilmiş, yoğun kum ve iri taneli kireç, az ince mika katkılı,

⁵⁵³ Karl Frederik Kinch, “Vroulia”, Berlin, 1914, s. 4, Fig. 3

⁵⁵⁴ Boardman, Excavations in Chios, s. 123-124, No. 284-389

⁵⁵⁵ Akarca, s. Lev. XXVIII, No. 25-26

⁵⁵⁶ Evren, s. 16-19, Lev. 5-7

⁵⁵⁷ Geniere, s. 86, Fig. 24, No. 6

⁵⁵⁸ Von Graeve, Hellenistischen Stadmaur, s. 43, Abb. 8; Kershner, Kalabaktepe in Milet, s. 25, Abb. 12

⁵⁵⁹ Kerschner, Ephesos, Abb. 7; Kerschner, Artemision, s. 118, Taf. III, No. 14, s. 134, Taf. VII, No. 52

⁵⁶⁰ Fede Berti, “la Necropoli Geometrica Dell’agora di Iasos”, *Milessische Forschungen, Band 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposion* Güzelçamlı 26. September – 1. October 1999, 2007, Taf. 52.1

⁵⁶¹ Jacobi, Clara Rhodos VI-VII, s. 348, Fig. 84

⁵⁶² Coldstream, GGP, s. 290

⁵⁶³ Coldstream, GGP, s. 290

⁵⁶⁴ Boardman, Excavations in Chios, s. 123-124

⁵⁶⁵ Kaideli tam örnekler için bakınız; Boardman, Excavations in Chios, Fig. 75, No. 296; Eilman, Abb.4.f; Düz dipli örnekler için bakınız; Boardman, Excavations in Chios, Fig. 75, No. 302; Ersoy, Klazomenai, 900-500, Fig. 5.g

kahverengiden (7,5 YR-5/4) kırmızımsı sarıya (5 YR-6/6) doğru değişen tonlardadır. Bezemede kullanılan firnis oldukça kalitesizdir. Kat. No. 170 ve Kat. No. 174'te mat kahverengi firnis, diğer örneklerde mat siyah firnis kullanılmıştır. Kat. No. 170-174 tamamen firnis bezelidir. Kat. No. 175-176 küçük parçalar halinde korunmasına rağmen, dudağının üst bölümünden itibaren başlayan ince firnis bantlardan oluşan bir bezemeye sahip olduğu görülmektedir.

Grup I, Khios buluntuları arasında Tip A'ya benzemektedir. Khios'da bulunan örnekler Period I-II evresine (İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarından-İ.Ö. 660 yıllarına) tarihlenmiştir⁵⁶⁶. Klazomenai'de bu tip kadehler İ.Ö. 8. yüzyılın ortalarına tarihli bir tabakadan ele geçmiştir⁵⁶⁷. Atina Agorası'ndan bir örnek İ.Ö. 8. yüzyılın sonları İ.Ö. 7. yüzyılın başlarına tarihlidir⁵⁶⁸. Ephesos'da bulunan tek kulplu kadehler İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarına tarihlidir⁵⁶⁹. Kerschner, bu tip kapların, Geç Geometrik Dönem'de daha yoğun firnis kaplı olduğunu, rezerve alanların az olduğunu, İ.Ö. 7. yüzyılda rezerve bantların sayısının arttığını belirtmektedir⁵⁷⁰. Hem benzer örneklerin tarihleri, Kerschner'in tespitleri doğrultusunda, hemen hemen tamamı firnis kaplı parçalardan oluşan Grup I'in İ.Ö. 8. yüzyıl sonları ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarında üretilmiş olduğunu söyleyebilir. **Kat. No. 175**'in dudağının üst bölümünde ince bir firnis bant vardır. Daha sonra geniş bir rezerve alan görülür. Bundan dolayı Kat. No. 175, İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında üretilen geç örneklerinden biri olmalıdır.

⁵⁶⁶ Boardman, Excavations in Chios, s. 123, Fig. 75, No. 284-320

⁵⁶⁷ Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 48, Fig.3.j-m, Fig. 4. f-g, Fig.5.f-g

⁵⁶⁸ Brann, Agora VIII, s. 54, Pl. 10, No. 194

⁵⁶⁹ Kerschner, Ephesos, Abb. 7

⁵⁷⁰ Kerschner, Kalabaktepe in Milet, ss. 24-25, Abb. 12

4.1.2.3.2. Grup II. (Kat. No. 176-183, Şekil 62-63)

Grup II'yi oluşturan parçalar, hafif biçimde yuvarlatılmış, dışa doğru açılan ağız kenarına, içbükey gövdeye, düz dibe sahiptir. Kat. No. 176, 177, 182'nin kırılmış olan kulp yerleri görülebilmektedir. Grup II'ye ait örneklerde de kulp ağız kenarından değil, dudaktan gövdeye geçiş bölgesinden itibaren başlamaktadır.

Bu grubu oluşturan kaplar da grup I'deki ortak kil özellikleri gösterirler. Kil yumuşak karakterli, yoğun kum, az kireç katkılı, kötü yoğrulmuş ve kötü pişirilmiş kahverengiden (10 YR-5/3) kırmızımsı sarıya (7,5 YR-7/6) değişen tonlardadır. Kat. No. 177, ser karakterli kil yapısı ve kahverengi firnis bakımından diğer örneklerden ayrılır. Bezemede kullanılan firnis mat siyah renklidir. Kat. No. 181-182 hariç bütün örneklerin korunan bölümleri tamamen firnis kaplıdır. Kat. No. 181-192'nin dudağının üst bölümünde ince bir firnis bant yer alır. Daha sonra geniş bir rezerve alan bırakılmıştır.

Klazomenai'de Akpınar Nekropolisinde 217 Nolu mezarda bulunan içbükey gövdeli, düz dipli bir tek kulplu kadeh, kontekstindeki kuşlu skyphoslar ile birlikte İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlenmiştir⁵⁷¹. Miletos'da bulunan içbükey gövdeye sahip kadehler İ.Ö. 7. yüzyılın 2-3. çeyreğine tarihlenmiştir⁵⁷². Ephesos'da bulunan yuvarlatılmış ağız kenarına sahip içbükey gövdeli bir kadeh İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci ve üçüncü çeyreğine tarihlenmiştir⁵⁷³. Volimidia'da bulun içbükey gövdeli, düz dipli kadeh Geç Geometrik Dönem'e tarihlidir⁵⁷⁴. Klazomenai buluntularını değerlendiren Y. Ersoy, Klazomenai'de İ.Ö. 8. yüzyılın ortalarına tarihli bir tabakandan gelen malzemeler arasında içbükey profilli kadehler bulunmadığını, dolayısı ile bu tipin İ.Ö. 8. yüzyılın ortasından daha geç bir tarihte üretilmiş olacağına değinir⁵⁷⁵. Yukarıda bahsettiğimiz gibi, Kerschner, bu

⁵⁷¹ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s. 164 (mezarın tarihlemesi), ss. 342-343, Fig. 55, 217/1; Hürmüzlü, Burial Grounds, s. 83, Fig. 12

⁵⁷² Kerschner, Kalabaktepe in Milet, ss. 24-25, Fig. 12 (Burada bizim Grup I ve Grup II olarak sınıflandırdığımız örnekler toplu olarak resmedilmiştir).

⁵⁷³ Kerschner, Artemision, s. 117, Taf. III. No. 14

⁵⁷⁴ Coulson, Volimidia, s. 55, Fig. 1, No. 3, Fig. 4

⁵⁷⁵ Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 48

formun erken örneklerinde rezerve alanların az olduğunu, zamanla rezerve alanların arttığını belirtmektedir⁵⁷⁶. Grup II içerisindeki Kat. No. 176-180'nin korunan kısımlarının tamamı firnislidir. Kat. No. 181 ve 182'nin dudağının üst bölümünde ince bir firnis bant vardır ve sonra geniş bir rezerve alan görülür. Dolayısı ile Kat. No. 181-182 diğerlerinden daha geç bir tarihte üretilmiş olmalıdır. Sonuç olarak, Grup I'den daha geç bir dönemde üretilmeye başlanan grup II'nin en erken örnekleri İ.Ö. 700 yıllarında üretilmeye başlanmış, bezemede rezerve alanlar artarak üretim İ.Ö. 7. yüzyılın 3. çeyreğine kadar devam etmiştir. Bademgediği Kalesi I. Tabakanın tarihi göz önüne alındığında, Grup II muhtemelen İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğüne ait kadehlerden oluşmaktadır.

4.1.2.4. Erken İonia Kasesi (Kat. No. 184, Şekil 64)

Bademgediği Kalesi kazılarında bir tane İonia kasesi bulunmuştur⁵⁷⁷. Ağız kenarına ait küçük bir parça şeklinde korunmasına rağmen, bu tip kaselerin tipik özelliklerini taşımasından tespiti yapılabilmektedir. **Kat. No. 184**, oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa doğru keskin bir biçimde kıvrılmış ağız kenarına sahiptir. Kil, sert karakterli, iyi pişirilmiş, iyi yoğrulmuş, temiz görünümlü, çok az ince kum ve mika katkılı sarımsı kahverengi (10 YR-5/4) renktedir. Yüzey soluk kahverengidir. Bezek olarak, dudak üzerinde, siyah firnisle yapılmış, iki tane ince firnis bant görülür. İç yüz tamamen firnisli kaplıdır.

Bu tip kaselerde, dudağın yüksekliği, dudaktan gövdeye geçişteki keskin kademenin şekli, gövdenin genişliği, gövdedeki rezerve alanların sayısı ve konumu, kaidenin formu gibi özellikler tarihlleme kriteri oluşturmaktadır. Kat. No. 184 çok küçük bir parça halinde korunduğundan birçok tarihlleme kriterinden yoksunuz. Samos'ta

⁵⁷⁶ Kerschner, Kalabaktepe in Milet, ss. 24-25

⁵⁷⁷ "İonia kasesi", İ.Ö. 7. yüzyılın ortalarından itibaren üretilmeye başlanan ve İonia'ya özgü, siyah firnisli, rezerve bant bezemeli bir grup kap için kullanılan bir terimdir. Ağız kenarından gövdeye keskin bir geçiş olduğundan M. Kerschner, İonia kaselerin erken örnekleri için, , "knickrandschalen" (kırık duvarlı kase) terimini kullanmıştır. Ben bu tip kaselerin İonia kaselerinin öncüsü olduğunu düşündüğümden, "**Erken İonia Kasesi**" terimini kullanmayı uygun gördüm.

bulunan bir kabın dudağında iki tane, dudaktan gövdeye geçişte 1 tane ince firnis bant yer alır. Kat. No. 184 ile aynı gruptan olan Samos örneği İ.Ö. 660 yılından önceye tarihli bir tabakadan ele geçmiştir (Samos Grup XIX) ⁵⁷⁸. Miletos'ta bulunan ve bizim örneğimize tamamen benzeyen parçalar İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısına, Sub-Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir⁵⁷⁹. Yukarıda da belirttiğimiz üzere, Kat. No. 184 çok küçük bir parça halinde korunmuştur. Bundan dolayı detaylı bir analiz yapma ve karşılaştırma olanağına sahip değiliz. Fakat Samos, Miletos örnekleri ve Bademgediği I. Tabaka'nın genel tarihi Kat. No. 184'ün İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısında üretilmiş olduğunu göstermektedir. Grubun İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısında üretilen örneklerinde dudak uzundur ve dudağın iç yüzü hafifçe bastırılmış ve dışbükey bir profil oluşturulmuştur⁵⁸⁰.

4.1.2.5. Kaseler

Bademgediği Kalesi kazılarında bol miktarda, farklı formlara sahip kase ele geçmiştir⁵⁸¹. Bu kaselerin büyük çoğunluğu küçük parçalar halinde korunduğundan, sınıflandırmada sadece ağız ve gödenin üst yarısının profili esas alınmıştır.

4.1.2.5.1. Yarı Küresel Gövdeli Kaseler (Kat. No. 185-194, Şekil 64-65)

Bademgediği Kazılarında 10 adet yarı küresel gövdeli kase ele geçmiştir. Bu kaseler kendi içinde iki gruba ayrılır.

Kat. No. 185-190, birinci tipi oluşturur. Bu kaseler, derin yarı küresel gövdeye, dik dudağa sahiptir. Kat. No. 189-190, hafif biçimde içe doğru çekilmiş ağız kenarına sahiptir. Ağız çapı 15-18 cm. arasında değişmektedir. Korunan bölümlerden anlaşıldığı

⁵⁷⁸ Walter, Samos V, s. 87, Taf. 39, No. 217

⁵⁷⁹ Kerschner, Kalabaktepe in Milet, s.23, Abb. 11, No. 37-42

⁵⁸⁰ Geç örnekleri için bakınız; Kerschner, Artemision, Taf. III, No. 12-13, Taf. IV, No. 22-24

⁵⁸¹ Bademgediği Kalesi kazılarında amorf durumda ele geçmiş birçok skyphos, krater ve kase gövde parçası bulunmaktadır. Bu parçaları birbirinden net biçimde ayırmak neredeyse imkânsızdır. Bundan dolayı burada sayı belirtmenin sağlıklı bir sonuç vereceğini düşünmüyorum.

kadarı ile, bu gruba ait kaselerin iç ve dış yüzü tamamen firnis kaplıdır. Kat. No. 187’’de gövdenin ortasında rezerve bir bant bulunmaktadır.

Kat. No. 191-194 ikinci grubu oluşturur. Bu grupta yer alan kaseler, birinci gruba göre daha sığ gövde yapısına sahiptir. Gövde cidarı dışa doğru hafif biçimde genişler. Kat. No. 191 hariç diğer parçaların iç ve dış yüzü firnis kaplıdır. Kat. No. 191’de, dudağın hemen altından başlayan kahverengi renkte kalın bir firnis bant yer alır.

Bu grupta yer alan kaselerden, Kat. No. 191 hariç diğerleri ortak kil, firnis ve bezeme özelliklerine sahiptir. Kil, yumuşak karakterli, kötü pişirilmiş, yoğun miktarda kum, dış yüzden de görülebilen iri taneli kireç, çok az mika katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) ya da kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Bezemede kullanılan firnis mat kahverengi ya da mat siyahtır. Firnis kalitesi ve pişirme durumu iyi olmadığından, bezemede kullanılan firnisin büyük kısmı dökülmüştür.

Kat. No. 191 bu grupta yer alan en küçük kasedir. Kil diğer örneklerle göre daha kaliteli, daha sert yapıdadır ve pişme durumu daha iyidir. Katkı maddesi olarak ince kum, ince kireç ve az miktarda mika vardır. Kil rengi açık kırmızıdır (2,5 YR-6/6).

Günlük kullanıma yönelik kaplar arasında en sık görülen formlardan olan yarı küresel gövdeli kaseler Batı Anadolu’da ve Kıta Yunanistan’da birçok Antik kentte ele geçmiştir. Mykenai’da bulunan ve burada Kat. No. 189-190’a birebir benzeyen bir örnek genel bir tarih verilerek Arkaik Dönem’e tarihlenmiştir⁵⁸². Efes Müzesi’nde bulunan bir grup yarı küresel gövdeli kase “Tabak” olarak değerlendirilmiştir. Efes Müzesinde yer alan kaselerin analizleri yapılmamış, küçük kapların genel olarak Olgun Geometrik Dönem’e tarihli olduğu belirtilmiştir⁵⁸³. Beçin’de Mezar A’da bulunan bir kase⁵⁸⁴ ile Kepez Yamacı’nda kazılan bir mezardan bulunan diğer bir kase Geç Geometrik-Arkaik

⁵⁸² Cook, Mycenae, ss. 46-47, Fig. 20, No. B.23

⁵⁸³ Evren, Efes Müzesi, s. 9, 34 (Tabaklar), Lev. 30, c.d.

⁵⁸⁴ Akarca, Beçin, s. 15, Lev. XXVII, No. 24

Dönem'e tarihlenmiştir⁵⁸⁵. Samos'ta bulunan daha sığ gövde yapısına sahip kaseler Geç Geometrik Dönem'e tarihlidir⁵⁸⁶. Efes Artemisionu'nda bulunan kaseler İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısına tarihlidir⁵⁸⁷. Efes'te bulunan, iç ve dış yüzünde üç tane ince firnis bant bezemesi olan bir kase İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 6. yüzyıla tarihlenmiştir⁵⁸⁸. Batı Anadolu'da İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 6. yüzyılda hemem hemen her kentte lokal olarak üretilmiş olan yarı küresel gövdeli kaseler, firnis bantlardan oluşan bezeklere sahiptir ve "Bantlı Kaseler" olarak isimlendirilir⁵⁸⁹. Bademgediği Kalesi buluntularının gösterdiği üzere, bu tip kaseler tamamen firnis bezemeli olarak Geç Geometrik Dönem'den itibaren üretilmişlerdir. Tek kulplu kadehlerde olduğu gibi, yarı küresel gövdeli kaselerin bezemesinde, dönemin ilerlemesi ile rezerve alanlar artmış, İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 6. yüzyılda üretilen tiplerde basit firnis bantlardan oluşan bir bezeme kullanılmaya başlanmıştır.

4.1.2.5.2. Tek Kulplu Kaseler (Kat. No. 195-197, Şekil 66)

Bademgediği Kalesi kazılarında 3 adet tek kulplu kase ele geçmiştir. Bu kaseler, dışa doğru kıvrılmış ağız kenarına, dudaktan gövdeye geçişte belirgin biçimde görülen oyuğa yarı küresel gövdeye sahiptir. Kat. No. 195 kulp bölgesinden korunmuştur. Kulplar dudağın hemen kenarından başlar, sert bir kıvrım yaptıktan sonra gövdenin kaideye yakın bir bölümünde gövde ile birleşir.

Kat. No. 195, sert karakterli, iyi pişirilmiş, az miktarda ince kum, ince kireç ve mika katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/3) renkte hamura sahiptir. İç ve dış yüz kahverengi parlak firnis kaplıdır. **Kat. No. 196**, Bademgediği Kalesi kazılarında yoğun miktarda bulunan diğer seramiklerin kil özelliklerine sahiptir. Kil yumuşak karakterli, kötü pişirilmiş, kaba görünümlü, yoğun iri taneli kum, dış yüzden de görülebilen iri

⁵⁸⁵ Akarca, Beçin, s. 19, lev. XXVII, No. 45

⁵⁸⁶ Eilman, s. 115, Abb. 58.c, Abb. 59

⁵⁸⁷ Kerschner, Artemision, s. 112, Taf. II, No. 8, s. 120, Taf. IV, No. 21

⁵⁸⁸ Kerschner, Artemision, s. 160, Taf. XIII, No. 101

⁵⁸⁹ Robert Manuel Cook-P. Dupont, "East Greek Pottery", 1998, Londra, s. 132

taneli kireç ve çok az ince mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. İç ve dış yüz kalitesiz, mat siyah renkte firnis kaplıdır. Pişme durumu iyi olmadığından firnislerin büyük bir bölümü dökülmüştür. Kat. No. 197, orta sertlikte, iyi pişirilmiş, çok az ince kum, çok az ince kire katkılı açık kırmızı (2,5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. İç ve dış yüz pembemsi beyaz (2,5 YR-8/2) renkte ince astar kaplıdır. İç yüzde astar üzerinde, kırmızı firnisle yapılmış firnis bant bezeme vardır.

Klazomenai yerleşme katlarında yapılan kazılarında tek kulplu kaseler bol miktarda bulunmuştur⁵⁹⁰. Klazomenai örnekleri İ.Ö. 6. yüzyılın sonlarından İ.Ö. 4. yüzyıla kadar devam eden bir seri gösterir ve hepsinde bezeme şeması firnis bantlardan oluşmaktadır. Klazomenai Akpınar Nekropolisi kazılarında 5 tane tek kulplu kase ele geçmiştir. Akpınar Nekropolisi'nde bulunan tek kulplu kaselerden en erken tarihili İ.Ö. 650 yıllarına aittir⁵⁹¹. Bu kase, içe çekik ince ağız profiline sahip bu kase tamamen firnis boyalıdır. Akpınar Nekropolisi'nde bulunan Kat. No. 42/20, Kat. No. 170/3, Kat. No. 170/4 form olarak bizim örneklerimize oldukça benzemesine karşın, firnis bantlardan oluşan bir bezeme sistemine sahiptirler⁵⁹². Kat. No. 170/3-170/4 ve 42/20 aynı grup içinde değerlendirilmiş olup, İ.Ö. 630 ve sonrasına tarihli mezarlardan bulunmuşlardır. Khios'da bulunan tek kulplu kaseler, yukarıda "*Tek Kulplu Kadeh*" olarak sınıflandırdığımız formun bir varyantı olarak incelenmiştir⁵⁹³. Khios buluntuları arasında yer alan bir örnek, bizim örneklerimize oldukça benzemektedir⁵⁹⁴. Khios örneği, İ.Ö. 690-660 yıllarına tarihli bir tabakadan bulunmuştur. İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısından itibaren firnis bant bezekli olarak bol miktarda üretilen bu tip kaplar, Khios ve Bademgediği Kalesi buluntularından anlaşılabileceği üzere ilk İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısından itibaren üretilmeye başlanmışlardır. Kat. No. 195-196'nin tamamen firnis, Kat. No. 197 tamamen astar kaplı olması, tek kulplu kaselerin erken örneklerinde bant sisteminin fazla

⁵⁹⁰ Hümmüzlü, Vazo Formları, ss. 106-109, Lev. 53-54, özellikle Örnek 194 burada yer alan gruba bezemektedir.

⁵⁹¹ Hümmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s. 344, Fig. 31, No. 129/11

⁵⁹² Hümmüzlü, Akpınar Nekropolisi, ss. 344-335, Fig.11, No. 42/20, Fig. 37, No. 170/3, 170/4

⁵⁹³ Boardman, Excavations in Chios, s.124, Grup D, No. 368-381

⁵⁹⁴ Boardman, Excavations in Chios, s.128, Fig. 78, No. 370

tercih edilmediğini, dönemin ilerlemesiyle firnis bantlardan oluşan bir bezemenin tercih edilmeye başlandığını göstermektedir.

4.1.2.5.3. Dışa Çekik Ağızlı Kaseler (Kat. No. 198-200, Şekil 66)

Bademgediği Kalesi kazılarında 3 adet dışa çekik ağızlı kase bulunmuştur. Bu kaseler, yumuşak karakterli, yoğun kum, iri taneli kireç ve çok az mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Oturma yüzeyi inceltilmiş, dışa çekik ağız kenarına, sığ gövdeye sahiptirler. Kat. No. 198'den Kat. No. 200'e doğru dışa çekiklik daha belirgin hale gelmektedir. Bezemede, kalitesiz soluk siyah renkli firnis kullanılmıştır. **Kat. No. 198**'in iç ve dış yüzü tamamen firnislidir. **Kat. No. 199**'un iç ve dış yüzünde sadece dudakta firnis bulunur. **Kat. No. 200**'ün dış yüzü çok yıpranmış olduğundan, firnis korunmamıştır. Fakat iç yüz tamamen firnis kaplıdır.

Arkaik ve Klasik Dönem'de sıklıkla karşımıza çıkan dışa çekik ağızlı kaseler Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem'de çok azdır. Miletos'ta bu tipte bir tane kase bulunmuştur⁵⁹⁵. İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Miletos örneğinde, gövde ortasından başlayan kulplar bulunmaktadır. Bezemede firnis bantlar kullanılmıştır. Efes Müzesi'nde bulunan Karia kökenli bir kase bizim form olarak bizim örneklerimize benzemektedir⁵⁹⁶. Efes örneği "Tabak" olarak sınıflandırılmıştır ve Olgun Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir. Samos'ta bulunan dışa çekik ağızlı bir kase, daha yayvan bir görünüm sergiler. Samos örneği Geç Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir⁵⁹⁷. Klaros'da bulunan bir grup dışa çekik ağızlı kase Geç Geometrik Dönem'e tarihlidir⁵⁹⁸.

Benzer örnekler ve Bademgediği Kalesi I. Tabakanın tarihi göz önüne alındığında, bu tip kaselerin İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısında üretilmiş olduğunu söyleyebiliriz.

⁵⁹⁵ Von Graeve, *Hellenistischen Stadtmauer*, s. 50, Abb. 16

⁵⁹⁶ Evren, *Efes Müzesi*, s. 34, Lev. 30.b

⁵⁹⁷ Eilman, s. 66, Abb. 15

⁵⁹⁸ Geniere, s. 111, Fig. 33, 4-7

4.1.2.5.4. Üçgen Formunda Ağız Kenarına Sahip Kaseler (Kat. No. 201-203, Şekil 67)

Bademgediği Kalesi kazılarında 3 tane üçgen formunda ağız kenarına sahip kase bulunmuştur. Bu kaseler kil, form ve bezeme özellikleri bakımından iki gruba ayrılmaktadır.

4.1.2.5.4.1. Grup I (Kat. No. 201-202, Şekil 67)

Grup I'e ait iki adet kase, form, kil ve bezeme özellikleri bakımında ortak özelliklere sahiptirler. Kil, orta sertlikte, iyi pişirilmiş, iyi yoğrulmuş, az miktarda ince kum, tek tük kireç ve az ince mika katkılı kırmızı (10 R-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı renktedir. Bezemede kırmızı renkli, kaliteli firnis kullanılmıştır. Dış yüzde, dudakta ve gövdenin ortasında iki tane kalın firnis bant vardır. Kat. No. 201'in iç yüzünde dudakta bir tane firnis bant varken, Kat. No. 202'nin hem dudağında hem de gövde ortasında olmak üzere iki tane firnis bant yer alır.

Bademgediği Kalesi kazılarında bulunan **Kat. No. 201-202**, Arkaik Dönem'e ait yerleşmelerde sıklıkla ele geçmesine karşın, Geometrik Dönem için çok nadir görülen bir formdur. Geometrik Dönem'e tarihli Miletos'da bulunan bir kase bizim örneklerimize benzemektedir. Miletos örneği Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem'e tarihlidir⁵⁹⁹. Klazomenai'de bulunan ve "*Tek Bezem Kuşaklı Tabak*" olarak sınıflandırılan grup içerisindeki bir tabak bizim örneklerimizle bezerlik içerisinde⁶⁰⁰. Klazomenai tabağı İ.Ö. 6. yüzyıla tarihlenmiştir. Miletos örneği dışında Geometrik Dönem'de benzerlerine diğer merkezlerine rastlayamadığımız bu tip kaseler, muhtemelen Bademgediği Kalesi'nde ya da buraya yakın bir merkezde üretilmiş olmalıdır. Tarih için bir yorum yapmak zor olmakla birlikte, Miletos örneğinin İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarına tarihlenmesi, Bademgediği Kalesi'nde

⁵⁹⁹ Von Graeve, Milet, s. 42, Abb. 5

⁶⁰⁰ Hürmüzlü, Vazo Formları, s. 71, Lev. 20, No. 117

bulunan seramiklerin Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem'e ait olması, bu grubun da bu tarihlerden olduğunu göstermektedir.

4.1.2.5.4.2. Grup II (Kat. No. 203, Şekil 67)

Grup II'ye ait üçgen formunda kaseler Bademgediği Kalesi'nde 1 örnek ile temsil edilmektedir. Kat. No. 203, yumuşak karakterli, kötü pişirilmiş, yoğun kum, yoğun kireç, az miktarda mika katkılı açık kahverengi (7,5 YR-6/4) renkte hamura sahiptir. Ağız yapısı eşkenar üçgen formundadır. Dış yüzde ağız kenarında gövdeye taşmış biçimde kalın firnis bant vardır. Gövdede dairesel bir motifin kalıntısı görülmektedir. İç yüzde dudakta kalın bir firnis bant yer alır.

Bu tip kaselerin tarihlenmesi hayli problemlidir. Kat. No. 203'e benzeyen en erken tarihli kaseler Sparta'da bulunan ve İ.Ö. 10. yüzyıldan Geç Geometrik Dönem'e kadar tarihlenen kaselerdir⁶⁰¹. Atina bulunan bu tip kaseler Sub-Geometrik Dönem'den Erken Orientalizan Dönem'e kadar tarihlenmiştir⁶⁰². Atina Agorası'nda bulunan ve bizim örneklerimize birebir benzeyen bir kase Proattik Dönem'e tarihlidir⁶⁰³. Efes Artemis Tapınağı'nda bulunan kase İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 6. yüzyılın ilk yarısı gibi geniş bir zaman diline tarihlenmiştir⁶⁰⁴. Klazomenai kazılarında bol miktarda bu tip kaseler ele geçmiştir. "Tek Kulplu Kase" adı altında incelen bu kaseler İ.Ö.7. yüzyılın sonlarında İ.Ö. 6. yüzyıl içlerine kadar tarihlenmiştir⁶⁰⁵. Kase formlarında en çok görülen ağız tiplerinden olan üçgen formunda ağız tipi İ.Ö. 10. yüzyıldan Arkaik Dönem içlerine kadar kullanılmıştır. Bademgediği Kalesi'nde bulunan Kat. No. 203, muhtemelen İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlidir ve bu tip kaselerin Batı Anadolu'daki en erken örneklerinden biridir.

⁶⁰¹ Coulson, s. 53, Fig. 8

⁶⁰² Burr, s. 584, Fig. 44, No. 177-181

⁶⁰³ Young, Late Geometric Graves, s.167, Fig. 116, No. C88

⁶⁰⁴ Kerschner, Artemision, s. 143, Taf. IX, No. 63

⁶⁰⁵ Hürmüzlü, Vazo Formları, s. 106, Lev. 53, No. 189-192

4.1.2.6. Tabaklar

4.1.2.6.1. Ayaklı Tabaklar (Meyve Tabağı)

Bademgediği Kalesi kazılarında bulunan meyve tabakları iki gruba ayrılmaktadır.

4.1.2.6.1.1. Grup I (Kat. No. 204-210, Şekil 68-69)

Grup I oluşturan tabaklar, üst kısmı yuvarlatılmış ya da düzleştirilmiş ağız kenarına sahiptir. Gövde profili, dudaktan gövdeye geçildikten sonra sert bir dönüşle kaideye doğru daralır. Bu grupta yer alan tabaklar geniş ağızlı olup, ağız çapı 24-31 cm. arasında değişir. Grup I içerisinde yer alan tabaklar iki farklı kil, form ve bezeme özellikleri göstermektedirler.

Grup I içerisinde yer alan **Kat. No. 204-205** kil, form ve bezeme özellikleri bakımından ortak özellikler gösterirler. Bu tabaklar, oturma yüzeyi hafif yuvarlatılmış, dik ağız kenarına, kalın gövde cidarına sahiptir. Kil sert, iyi pişirilmiş, az miktarda ince kum, ince kireç ve mika katkılı sarımsı kırmızı renktedir. Yüzey de açık pembe (krem) astar vardır. İç ve dış yüzde, dudaktan gövdeye geçildikten sonra başlayan, siyah renkte firnis bantlardan oluşan bir bezeme vardır.

Kat. No. 206-210, kil, bezeme ve form özellikleri bakımından ortak özellikler gösterirler. Bu grupta, ağız kenarı hafif biçimde düzleştirilmiş olup, içe doğru hafif eğimlidir. Dudaktan gövdeye geçişteki dönüş Kat. No. 204-205'e göre daha yumuşaktır. Kil yumuşak karakterli, kaba görümlü, kötü pişirilmiş, yoğun kum, dış yüzden de görülebilen kalın ve ince kireç katkılı kırmızımsı sarı (2,5 YR-5/6, 5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Bütün örneklerin iç ve dış yüzü kırmızımsı sarı renkte firnis kaplıdır. Kat. No. 206 yangına maruz kaldığı için rengi griye dönmüştür.

Efes Artemis Tapınağı'nda bulunmuş Grup I'e benzer tabaklar İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 6. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir⁶⁰⁶. Miletos'da bulunan form olarak bizim örneklerimize benzeyen bezemesiz bir tabak İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir⁶⁰⁷.

Grup I içerisinde değerlendirdiğimiz tabaklardan Kat. No. 204 ve 205 oldukça kaliteli kil ve firnis özelliklerine sahiptir. Kat. No. 206-210 muhtemelen Kat. No. 204-205'in imitasyonu olarak yerel üretilmişlerdir. Kanımca, İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısı bizim örneklerimiz için geç bir tarihtir. Kat. No. 204-205 üzerinde görülen krem astar Orientalizan Dönem'in habercisi gibi görülmektedir. Fakat henüz Orientalizan Dönem'e özgü figür ve motifler görülmez. Bundan dolayı, bu grup içerisinde yer alan tabakların İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci çeyreğinde, geniş bir zaman dilimi olarak İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı içinde üretilmiş olduğunu söylemek doğru olacaktır.

4.1.2.6.1.2. Grup II (Kat. No. 211-215, Şekil 70)

Grup II'yi oluşturan tabaklar, oturma yüzeyi inceltilmiş dik ağız kenarına sahiptir. Ağız çapı 17-22 cm. arasında değişir. Grup II'ye ait tabaklar kendi içinde iki tipe ayrılır.

Kat. No. 211-212, inceltilmiş kısa dudağa, kalın gövde cidarına sahiptir. Dudaktan itibaren sert bir dönüş yapılarak sığ gövde oluşturulmuştur. Bu grupta yer alan iki tabak, sert karakterli, iyi pişirilmiş, yoğun kum, seyrek taşçık ve kireç katkılı kırmızımsı sarı (5 YR6/6) kile sahiptir. Kat. No. 211'in dış yüzünde, dudakta ve gövde de iki tane siyah firnis bant yer alır. İki bant arasındaki rezerve frize zikzak motifi yapılmıştır. İç yüz tamamen firnis kaplıdır. Kat. No. 212'nin iç ve dış yüzü tamamen mat kahverengi firnis kaplıdır.

⁶⁰⁶ Kerschner, Artemision, s. 138, Taf. VIII, No. 53, s. 158, XIII, No. 95-103

⁶⁰⁷ Kerschner, Kalabaktepe in Milet, s. 16, Abb.7, No. 8, s. 17, Abb. 8, No. 19

Kat. No. 213-215, oturma yüzeyi inceltilmiş, yüksek ağız kenarına sahiptir. Gövde cidarı incedir. Dudaktan sert bir dönüşle sığ gövdeye geçilir. Kil sert karakterli, yoğun kum, seyrek kireç ve çok az mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Kat. No. 213'ün gövde altında ince bir firnis bant yer alır. Kat. No. 214'ün iç ve dış yüzü tamamen firnis kaplıdır. Kat. No. 214'ün dış yüzünde bezeme bulunmamasına karşın, gövdenin alt bölümünde muhtemelen Kat. No. 213 gibi ince firnis bantlar yer almaktadır. Bütün örneklerde iç yüz firnis kaplıdır.

Efes Artemis tapınağında buluna Grup I'e benzer örnekler İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 6. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir⁶⁰⁸. Efes Agorası'nda bulunan bir diğer parça İ.Ö. 7.-6. yüzyıla tarihlidir⁶⁰⁹. Khios'ta bulunan Orientalizan stilde benzemiş tabaklar İ.Ö. 630-600 yıllarına tarihli tabakadan bulunmuştur⁶¹⁰. Miletos'da bulunan tabaklar Sub-Geometrik⁶¹¹ ve Orientalizan Dönem'e⁶¹² tarihlenmiştir. Klazomenai Akpınar Nekropolisi'nde bulunmuş Orientalizan Stilde benzemiş tabaklar İ.Ö. 620-600 yıllarına tarihlenmiştir⁶¹³. Klazomenai yerleşme katlarında bulunan bu tip tabaklar Orientalizan stilde benzemiş olup, iç yüzleri zengin bezeklere sahiptir ve sınıflandırma iç yüzdeki bezeme sistemine göre yapılmıştır. Klazomenai buluntuları İ.Ö. 620 yıllarından İ.Ö. 6. yüzyıl içlerine kadar tarihlendirilmiştir. Grup I'e form olarak benzeyen Orientalizan stilde bezenmiş, krem astar üzerine zengin bezekler taşıyan tabaklar Smyrna⁶¹⁴, Tarsus⁶¹⁵, Samos⁶¹⁶, Troia⁶¹⁷, Delos⁶¹⁸, Megara Hyblaea⁶¹⁹ gibi merkezlerde de bulunmuştur. Bademgediği Kalesi buluntularının hiç birinde krem astar

⁶⁰⁸ Kerschner, Artemision, s. 127, Taf. V, No. 38, s. 142, Taf. IX, No. 66-67

⁶⁰⁹ Gassner, s. 26, Taf. 1, No. 18

⁶¹⁰ Boardman, Excavations in Chios, s. 150, Fig. 98, No. 628

⁶¹¹ Von Graeve, Hellenistischen Stadtmauer, s. 54, Abb. 25

⁶¹² Von Graeve, Milet, s. 108, Abb. 22

⁶¹³ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s. 318, Fig. 16, No. 79/2, Fig. 18, No. 108/1, Fig. 22, No. 112/2

⁶¹⁴ Akurgal, Eski İzmir I, Şekil 92

⁶¹⁵ Goldman, Fig. 101, No. 1493-1495

⁶¹⁶ Elena Walter-Karydi, "Samos VII.I; Samische Gefasse des 6. Jhrhunderts v. Chr.", Bonn, 1973, Lev. 32, No. 247

⁶¹⁷ Carl W. Belgen-G.C.Boulter, "Troy Settelements VIIa, VIIb and VIII", Princeton, 1958, Lev. 293, No. 11

⁶¹⁸ Charles Dugas, "Exploration Archeologique de Delos X; Les Vases de l'Heraion", Paris, 1928, (Delos X), Lev. 13, No. 62

⁶¹⁹ Vallet - F.Villard, "Megara Hyblaea II", Paris, 1964, Lev. 66, No.1-2

yoktur. Bütün tabakların iç yüzleri tamamen firnis kaplıdır. Dış yüzlerinde ise, basit firnis bantlardan oluşan bir bezeme vardır. Bademgediği kalesi buluntularına en yakın benzerler Ephesos’da bulunan tabaklardır. İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 6. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Miletos örneklerinin iç yüzlerinde de zikzak ya da basit bantlardan oluşan bezekler bulunmaktadır⁶²⁰. İç yüzleri tamamen firnis kalplı olan Bademgediği tabakları muhtemelen Ephesos örneklerinden daha erken bir dönem ait olmalıdır. Burada Grup I ve Grup II olarak incelediğimiz meyve tabakları, muhtemelen İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlidir ve Bademgediği Kalesi buluntularının en geç tarihli seramik grubudur.

4.1.2.6.2. Düz Ağız Kenarlı Tabaklar (Kat. No. 216-224, Şekil 71-72)

Bademgediği Kalesi kazılarında bulunan düz ağız kenarına sahip tabaklar, form olarak küçük varyant farklılıkları göstermense rağmen kil ve firnis özellikleri bakımından birbirine benzerler.

Kil yumuşak karakterli, yoğun kum ve kireç, seyrek miktarda iri taneli kireç katkılı kırmızı (10 R-5/6), kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Bezeme, soluk kahverengi basit firnis bantlardan oluşmaktadır. Dış yüzde, ağız kenarından gövdeye taşan kalın bir firnis bant vardır. Gövde altında ise 1-2 tane daha ince firnis bant bulunur (**Kat. No. 222**). İç yüzde, tondoyu çevreleyen firnis bantlardan oluşan bir bezeme sistemi vardır. Adından da anlaşılacağı üzere, bu tabaklar düz bir ağız kenarına sahiptir. Ağızdan gövde geçişte basen hafif bir bastırma (**Kat. No. 217**) izi ya da kalınlaştırma (**Kat. No. 219**) görülür. Bu tip tabaklarda kaide ya “*düz dip*” (**Kat. No. 220-223**) şeklinde ya da “*alçak halka kaide*” (**Kat. No. 224**) şeklindedir.

Düz ağız kenarlı tabaklar oldukça uzun yıllar standart tabak tipi olarak üretilmiştir. Khios’ta bulunan düz ağız kenarlı tabaklar Period I evresinde bulunmuş ve

⁶²⁰ Kerschner, Artemision, s. 127, Taf. V, No. 38, s. 142, Taf. IX, No. 66-67

İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 690 yıllarına tarihlenmiştir⁶²¹. Khios örneklerinde ağız kenarından gövdeye geçişte hafif bir kademe veya kıvrılma vardır. Miletos’da bulunan basit bantlardan oluşan bezemeye sahip tabaklar İ.Ö. 8. yüzyıla tarihlidir⁶²². Miletos’da bulunan tabakların kaideleri ya düz dipli, ya da alçak halka kaidelidir. Klazomenai’de bulunan Orientalizan stilde bezenmiş tabaklar İ.Ö. 6. yüzyıla tarihlenmiştir⁶²³. Klazomenai buluntuları çok geniş ağız yapısına sahip olup, “*tepsi tipinde tabak*” olarak adlandırılmıştır. Klazomenai tabakları ağız yapısı bakımından bizim örneklerimize benzemesine karşın, kaide çok geniştir. Atina Agorası’nda bulunan bir grup tabak, düz ağız kenarına ve düz ve alçak halka kaideye sahip olması bakımından bizim örneklerimize benzer. Sub-Geometrik Dönem’e tarihli Atina buluntularında, ağız kenarı hafif bastırılarak inceltilmiştir⁶²⁴.

4.1.2.6.3. Omega Kulplu Tabak (Kat. No. 225, Şekil 73)

Bademgediği Kalesi’nde “*omega kulplu tabak*” olarak adlandırabileceğimiz 1 tane tabak bulunmuştur.

Kat. No. 225, oturma yüzeyi inceltilmiş, içe doğru ser biçimde kıvrılmış ağız kenarına, kaideye doğru konik şekilde daralan gövdeye sahiptir. Dudaktan başlayan, uçları aşağı doğru eğimli omega (Ω) şeklinde kulpları vardır. Ağız kenarında soluk siyah renkte yapılmış firnis bant vardır. Kat. No. 225, kötü pişirilmiş, dış yüzden de görülebilen yoğun kum ve kireç içeren, küçük hava gözenekli kırmızımsı gri (5 YR-5/2) renkte hamura sahiptir.

⁶²¹ Boardman, Excavations in Chios, s. 164, Gig. 112, No. 789-792

⁶²² Kerschner, Kalabaktepe in Milet, s. 17, Fig. 8, No. 14, 16-19

⁶²³ Hürmüzlü, Vazo Formları, ss. 62, Lev. 24-25, Örnek 85-87

⁶²⁴ Young, Late Geometric Graves, ss. 163-164, Fig. 116, C 79-C83

Omega biçimli kulplar Geometrik Dönem'den Orientalizan Dönem içlerine kadar tabak ve kaselerde kullanılan popüler bir kulp şeklidir⁶²⁵. Fakat form yapısı itibari ile **Kat. No. 225**, Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem içerisinde benzerine rastlayamadığımız ünik bir formdur. Bundan dolayı benzer örneklerden yola çıkarak Kat. No. 225'i tarihlememiz kolay değildir. Fakat, Bademgediği Kalesi I. Tabaka'nın tarihi göz önüne alındığında, Kat. No. 225, İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı içerisinde üretilmiş olmalıdır.

4.1.2.7. Kraterler (Kat. No. 226-242, Şekil 74-79)

Bademgediği Kalesi kazılarında diğer Batı Anadolu kentlerinde olduğu gibi, farklı formlarda yoğun miktarda krater parçası ele geçmiştir.

Kat. No. 226-228, dışa taşkın, üçgen formunda ağız yapısı ile ortak form özellikleri gösterirler. Bu grup, orta sertlikte, yoğun kum ve kireç katkılı sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Kat. No. 226-227'nin korunan kısımlarının tamamı soluk kahverengi firnis kaplıdır. Kat. No. 228 ise, dudaktan gövdeye taşan firnis bant görülür. Kat. No. 226-228'e benzer örnekler Miletos'da Sub-Geometrik Dönem'e⁶²⁶ tarihlenmiştir. Miletos örneklerinde basit firnis bant bezeme görülür. Klaros'da bulunan benzer bir krater Geç Geometrik Dönem'e tarihlidir⁶²⁷. Klaros örneğinde ağız kenarı dışa doğru daha çekik olup, boyunda mazgal meander motifi yer alır. Kommos'da bulunan bir krater, ağız kenarında boyuna taşan firnis bant bezemesi ve küçük üçgen formunda ağız kenarı bakımından bizim örneklerimize benzer. Kommos krateri için kesin bir tarih verilmemiş, Geometrik Dönem olarak nitelendirilmiştir. Mykenai'de bulunan ayaklı bir krater de Kat. No. 226-228'e örneklerimize benzer. Mykenai buluntusu krater Sub-Geometrik Dönem'e tarihlidir⁶²⁸. Sparta'da bir krater ağız formu bakımından

⁶²⁵ Young, Late Geometric Graves, s. 163, Fig. 114, No. C79-C 82 (Atina Agorası'nda bulunan Geç Geometrik, Sub-Geometrik Dönem'e tarihli bu tabaklar Kat. No. 225'e benzer omega kulpa sahip olmalarına rağmen, ağız kenarı düzdür).

⁶²⁶ Kerschner, Kalabaktepe in Milet, s. 15, Fig. 6, No. 2-6

⁶²⁷ Geniere, s. 66, Fig. 17, No. 9

⁶²⁸ Cook, Mycenai, s. 42, Fig. 15, No. A32

bizim örneklerimiz benzemekle birlikte, boyun ve gövdesinin dışbükey olması bakımından farklılık gösterir. Sparta örneği genel olarak karanlık çağlara tarihlenmiştir⁶²⁹. Samos'ta bulunmuş bir grup krater Kat. No. 226-228'e benzer. Ağız çapı daha küçük olan Samos buluntuları "*Krateriskos*" olarak isimlendirilmiş ve Geç Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir⁶³⁰.

Kat. No. 229-232, dudağının oturma yüzeyi inceltilmiş, dış yüzüne bastırılarak bir çentik görünümü verilmiş, içe doğru çekik küresel gövdeli kraterlerden oluşmaktadır. Sert karakterli, yoğun kum ve kireç katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) ve kırmızımsı kahverengi (2,5 YR-5/4) renktedir. Kat. No. 231 gri renklidir. Kat. No. 229-230'un dış yüzünde ince bir firnis bant vardır. Kat. No. 232'nin dış yüzü siyah renkte parlak kaliteli bir firnisle kaplanmıştır. Bu tip kraterler Korinth'te Orta Geometrik-Geç Geometrik Dönem'e tarihli bir kuyudan bulunmuştur⁶³¹. Korinth buluntularında ağız kenarı bizim örneklerimize daha dik bir görümüne sahiptir. Khios'da bu tip kraterlere Period I-II Evresinde bulunmuş ve İ.Ö.8. yüzyılın sonundan İ.Ö. 660 yıllarına kadar tarihlenmiştir⁶³². Benzerlerine diğer merkezlerde fazla rastlayamadığımız bu tip kraterler, İ.Ö. 8. yüzyılın sonu ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü içerisinde üretilmiş olmalıdır.

Kat. No. 233, oturma yüzeyi düleştirilmiş, dışa doğru kalınlaştırılmış üçgen şeklinde dudağa sahiptir. Dudaktan gövdeye sert bir içbükey kıvrımla geçilir. Kil orta sertlikte, hava gözenekli, yoğun kum ve kireç, az miktarda mika katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) renktedir. Dudağın iç ve dış yüzü kerem renkte astar kaplanmış, gövdenin iç ve dış yüzü kahverengi firnisle kaplanmıştır. Bu t,p kraterler Attika'da Orta Geometrik Dönem'den itibaren üretilmiştir⁶³³. Korinth'te Geç Geometrik Dönem'e

⁶²⁹ William D. E. Coulson, "The Dark Age Pottery of Sparta", BSA 80, 1985 (Sparta), s. 55, Fig. 9, No. 286

⁶³⁰ Eilman, ss.87-88, Abb. 33,a,c, Abb. 35

⁶³¹ Pfaff, Geometric Well, s. 48, Fig. 8, No. 22-24, Fig. 13, No. C-1982-200

⁶³² Boardman, Excavations in Chios, s. 111, Fig. 65, No. 34

⁶³³ Andriomenou, s. 34, Abb. 6, No. 2-3

tarıhli bir kuyudan bu tip bir krater bulunmuştur⁶³⁴. Efes Artemis Tapınağı'nda bulunan bir krater Kat. No. 233'e benzemektedir. İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarına tarihlenen Efes buluntusunda, dudaktan gövdeye basamak şeklinde geçilir ve gövde başlangıcında belirgin bir yiv vardır⁶³⁵. Kommos'da bulunan ve Kat. No. 233 ile yakın benzerlikler taşıyan kraterler Geç Geometrik Dönem'e tarihlidir⁶³⁶. Klaros'da bulunan bir dudak parçası da bizim örneğimize benzer. Klaros örneği de diğer buluntular gibi Geç Geometrik Dönem'e tarihlidir⁶³⁷. Samos'da bulunan ve "krateriskos" olarak sınıflandırılan daha küçük bir krater Geç Geometrik Dönem'e tarihlidir⁶³⁸. Kat. No. 233 en yaygın krater formlarından biridir. Attika Orta Geometrik Dönem'den itibaren üretilen bu tip kraterler, dönemin ilerlemesine paralel olarak, her dönemin bezeme sistemine uygun biçimde İ.Ö. 7. yüzyılın sonlarına kadar üretilmişlerdir. Kat. No. 233, Bademgediği Kalesi I. Tabakanın tarihi göz önüne alındığında İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısında üretilmiş olmalıdır.

Kat. No. 234, ağız kenarından gövdeye geçişte kırılmıştır. Kırılan bölümden, dudaktan gövdeye sert bir dönüşle geçildiği anlaşılmaktadır. Dudağın dış yüzü ve boyun firnisle kaplanmış, omuzda düzensiz yapılmış dikey zikzaklar arasına dikey ve düşey içi taralı üçgen motifi resmedilmiştir. Kil, yumuşak karakterli, yoğun kum, kireç ve mika, tek tük taşıcık katkılı soluk kırmızı (10 R-4/2) renktedir. Dudağın kırık kısmından anlaşıldığı kadarı ile, Kat. No. 234 yuvarlatılmış ağız kenarına sahip kraterlerdendir. Bu tip kraterler Khios'da Period II evresine (İ.Ö. 690-660) tarihlidir⁶³⁹. Kommos'da bulunmuş bir örnek Geç Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir⁶⁴⁰. Megara Hyblaea'de bulunmuş bir krater bizim örneğimize tam olarak benzemektedir. Megara örneği Geç Geometrik-Sub-Geometrik Dönem'e tarihlidir⁶⁴¹.

⁶³⁴ Pfaff, Geometrik Well, s. 47, Fig. 8, No. 19

⁶³⁵ Kerschner, Artemision, s. 139, No. 56

⁶³⁶ Johnston, Kommos, s. 207, Fig. 18, No. 71, Fig. 19, No. 70

⁶³⁷ Geniere, s. 112, Fig. 32, No. 3

⁶³⁸ Eilman, s. 88, Abb. 35

⁶³⁹ Boardman, Excavations in Chios, s. 111, Fig. 67, No. 43

⁶⁴⁰ Johnston, Kommos, s. 208, Fig. 19, No. 74

⁶⁴¹ Vallet-Villard, Megara Hyblaea, s. 25, Fig. 10

Kat. No. 235-236, birbirine benzeyen iki farklı kraterin gövde altına ait parçalardan oluşmaktadır. Kat. No. 235'in üzerinde yer alan içi taralı üçgen dizisi Geç Geometrik Dönem'de Rhodos'ta oinokhoelerin omuz bölümünde sıklıkla görülen bir motiftir⁶⁴². Philadelphia Müzesi'nde bulunan bir parça üzerinde içi taralı üçgen dizisi yer almaktadır. Philadelphia'daki parça, "*muhtemelen oinokhoe*" olarak değerlendirilmiş ve yukarıda bahsettiğimiz Rhodos oinokhoeleri ile karşılaştırılarak İ.Ö. 750-650 yıllarına tarihlenmiştir⁶⁴³. Kat. No. 235 dik ve düz gövdeli bir forma aittir. Bu dönemde üretilen oinokhoelerin gövdesi daha yuvarlaktır ve korunan parça küçük olmasına rağmen oinokhoe olduğu anlaşılabilmektedir. Bundan dolayı Kat. No. 235 bir kratere ait olmalı ve sıralı üçgen motifinin popüler olduğu İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 650 yılları arasına tarihlenmelidir⁶⁴⁴.

Kat. No. 237-242 farklı kraterlere sahip gövde ve kaide parçalarından oluşmaktadır. Küçük parçalar halinde korunduğundan dolayı Kat. No. 237-242'nin stil kritiğini yapmak ve kesin olarak tarihlemek mümkün değildir. Fakat hem diğer kraterlerin tarihi hem de Bademgediği Kalesi I. Tabakanın tarihi göz önüne alındığında bu parçaların da Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem'e tarihli olduğunu söyleyebiliriz.

4.1.2.8. Dinoslar (Kat. No. 243-245, Şekil 80)

Bademgediği Kalesi kazılarında 3 tane dinos ağız parçası bulunmuştur. Üç parçada kil, form ve bezem özellikleri bakımından küçük farklılıklara sahiptirler.

Kat. No. 243, üst kısmı yuvarlatılmış ağız tablasına sahiptir. Kil, çok yumuşak karakterli, dengeli bir şekilde dağılmış yoğun miktarda ince kum, ince kireç ve mika

⁶⁴² Jacobi, Chlra Rhodos 6/7, s.120, Fig. 135, S. 127, Fig. 144, s. 128, Fig. 146,s. 132, Fig. 152, s. 192, Fig. 231

⁶⁴³ Schaus-Benson, s. 8, Pl. 2.3

⁶⁴⁴ Bademgediği Kalesi'nin kronoloji göz önüne alındığında bu krater gövdesini daha dar bir zaman dilimine tarihlemek mümkündür. Fakat elimizde fazla veri olmadan sadece sıralı üçgen motifinden dolayı dar bir zaman dilimi vermeyi sakıncalı görüyorum.

katkılı, açık sarımsı kahverengi (10 YR-6/4) renktedir. Höyüğün doğu yamacında sur temizliği sırasında yüzeyde bulunan Kar. No. 243, dış etkilere maruz kaldığından yıpranmış ve üzerinde bezemeye dair bir iz kalmamıştır.

Kat. No. 244, form olarak Kat. No. 243'e benzemesine karşın, çok sert karakterli, iyi pişirilmiş, az miktarda siyah taşçık, ince kum ve iri taneli kireç katkı, kahverengi (7,5 YR-4/3) hamura sahiptir. Dış yüzde korunan kısmın tamamı mat siyah renkli firnis kaplıdır.

Kat. No. 245, form olarak diğer örneklerle benzemesine karşın, ağız tablası yoktur. Bu tip dinos formu, diğer merkezlerde göremediğimiz nadir bir örnek olarak karşımıza çıkar. Kil çok yumuşak, yoğun ince kum, ince mika katkı, kahverengi (7,5 YR-5/3) renktedir.

Kat. No. 243 ve Kat. No. 244'e benzer dinoslar, Klaros⁶⁴⁵, Khios⁶⁴⁶, Miletos⁶⁴⁷, Efes⁶⁴⁸, Eretria⁶⁴⁹, Klazomenai⁶⁵⁰ gibi merkezlerde bulunmuştur. Khios'da Period I evresinde (İ.Ö. 8.yüzyılın sonu ile İ.Ö. 690) bulunan dinoslar Kat. No. 243-244 ile bire bir bezerlik içerisinde. J.Boardman, dinos tipinin Khios için nadir bir form olduğunu belirtir⁶⁵¹. Miletos'da bulunan bir örnek İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir⁶⁵². Miletos, Kalabaktepe'de bulunan basit firniş bant bezekli dinoslar Sub-Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir⁶⁵³. Efes Artemis tapınağında bulunan ve Efes üretimi olan, bizim örneklerimize tamamen benzeyen bir parça yine Sub-Geometrik Dönem'e tarihlenmiştir⁶⁵⁴. Eretria'da bulunan dinoslar, form olarak bizim örneklerimize

⁶⁴⁵ Geniere, s. 112, Fig. 32, No. 2

⁶⁴⁶ Boardman, Excavations in Chios, s. 115, Fig. 70, No. 138-141

⁶⁴⁷ Kerschner, Kalabaktepe in Milet, s. 16, Abb. 6, No. 7, s. 29, Abb. 16, No. 75; Von Graeve, Milet, s. 46, Abb. 12

⁶⁴⁸ Kerschner, Das Keramikbild, s. 225, Abb. 2

⁶⁴⁹ Boardman, Eretria, s. 8, Fig.9-13, No. 6-8

⁶⁵⁰ Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s. 312, Fig. 19, No. 109/1

⁶⁵¹ Boardman, Excavations in Chios, s. 115, Fig. 70, No. 138-140

⁶⁵² Von Graeve, Milet, s. 46, Abb. 12

⁶⁵³ Kerschner, Kalabaktepe in Milet, s. 16, Abb. 6, No. 7, s. 29, Abb. 16, No. 75

⁶⁵⁴ Kerschner, Das Keramikbild, s. 225, Abb. 2

benzemesine karşın, hepsinin dudak tablasının dış yüzünde nokta dizisi ya da yatay çizgi dizisi olması bakımından bizim örneklerimizden ayrılır. Eretria buluntuları genel olarak İ.Ö. 7. yüzyıla tarihlenmiştir⁶⁵⁵.

Yukarıda belittiğimiz gibi, ağız tablası bulunmayan **Kat. No. 245**, benzerlerine rastlayamadığımız ünük bir formdur. Kat. No. 245, Bademgediği I. Tabaka'nın tarihine göre İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğüne tarihli olmalıdır.

4.1.2.9. Lekaneler (Kat. No. 246, Şekil 81)

Bademgediği Kalesi kazılarında 1 tane lekane ağız ve gövde parçası bulunmuştur. Bu lekane, dışa doğru çekik, düz oturma tablasına sahiptir. Kil, sert karakterli, az ince kum ve mika, seyrek taşçık katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey, soluk kahverengi renkte (10 YR-8/3) basit bir astar kalplıdır. Dış yüzde dudakta soluk kahverengi firnis bant vardır. Gövdede bir bezemeye ait firnis izleri görülmektedir. İç yüzde dudakta ve gövdede iki tane firnis bant yer alır. Ağız tablasına dil motifi dizisi yapılmıştır.

Kat. No. 246'ya benzer lekanerler Arkaik Dönem yerleşmelerinde sıklıkla görülmektedir. Atina'da bulunan İ.Ö. 7. yüzyıla tarihli bir parça Kat. No. 246'ya benzemektedir⁶⁵⁶. Klazomenai'de⁶⁵⁷ bulunan dudağında yaprak dizisi motifi görülen basit bant bezekli lekanerler İ.Ö. 6. yüzyıla tarihlenmiştir. Bademgediği Kalesi kazılarında Arkaik Dönem'e, hatta İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısına ait bir parçaya bile rastlanmamıştır. Bundan dolayı, buluntu tabakasına göre İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısına tarihleyebileceğimiz göre Kat. No. 246, Arkaik Dönem'de sıklıkla gördüğümüz lekanelerin bir öncüsü durmunda olmalıdır.

⁶⁵⁵ Boardman, Eretria, s. 8, Fig. 10, No. 6-8

⁶⁵⁶ Young, Lete Geometric Graves, s. 164, Fig. 116, No. C.88

⁶⁵⁷ Hürmüzlü, Vazo Formları, s. 79, Lev. 37-40

SONUÇ

Metropolis ve Bademgediği Kalesi birbirinden bağımsız iki farklı sektördür. Bundan dolayı, iki merkezde bulunan seramiklerin değerlendirilmesinde de farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Metropolis Akropolü'nde yapılan kazılarda bulunan Geç Hellas IIIC seramiklerine göre, buradaki İ.Ö. 2. bin yerleşiminin İ.Ö. 11. yüzyılın ortalarına kadar devam ettiği anlaşılmıştır. Bu tez çalışmasına kadar Akropol seramikleri ayrıntı biçimde incelenmediği için, Metropolis'teki İon kolonizasyonunun Geç Geometrik Dönem'den itibaren başladığı düşünülüyordu⁶⁵⁸. Metropolis, Küçük Menderes havzasına tamamen hakim bir konumda olmakla birlikte, savunma için de son derece güzel bir konuma sahiptir. Bundan dolayı, hem verimli arazilere sahip, hem de sürekli savaşların yaşandığı bir dünyada hayatta kalmak için savunma kolaylığı olan bir kent arayan Yunanlıların, Metropolis'i keşfetmeleri bu kadar geç bir tarihte olmamalıydı. Nitekim Akropol seramiklerini ilk incelemeye başladığımızda, buradaki küçük sondajlardan bol miktarda Protogeometrik Dönem seramiğinin bulunduğunu gördük. Bu çalışmada, Akropol seramikleri üzerinde yaptığımız ayrıntılı inceleme sonucunda, Protogeometrik ve Geometrik Dönem'in bütün evreleri ile temsil edildiği anlaşılmıştır. Dolayısı ile burada vardığımız ilk önemli sonuç; Metropolis Akropolü'nde İ.Ö. 2. binden, İon Kolonizasyon Çağı'na geçişte bir hiatusun olmadığı, Geç Hellas IIIC Dönemi'nden, Protogeometrik Dönem'e kesintisiz geçilmiş olduğudur. Buradaki yerleşim Geometrik ve Arkaik Dönem boyunca da varlığını sürdürmüştür.

Bademgediği Kalesi'nin I. Tabakası Geometrik Dönem yerleşimi olduğundan ve burada kazı çalışmaları tamamlandığından, Bademgediği Kalesi buluntularının değerlendirilmesi ve sonuçları farklı olmuştur. Bundan dolayı burada elde ettiğimiz sonuçları maddeler halinde açıklamakta fayda vardır.

⁶⁵⁸ Meriç, Metropolis, s. 35

Bu çalışmaya başlarken ilk amaçlarımızdan biri, Bademgediği Kalesi'ndeki Geometrik Dönem yerleşmesinin ne zaman başlayıp ne zaman bittiğini tespit etmektir. Batı Anadolu'daki birçok kentte bol miktarda bulunan zikzaklı, meanderli ve kuşlu skyphoslar Bademgediği Kalesi'nin başlangıç ve bitiş tarihleri hakkında önemli veriler sunmaktadır. Kat. No. 87'deki gibi zikzaklı skyphoslar Orta Geometrik Dönem'den itibaren üretilmektedir. Fakat erken örneklerde ana bezeme alanında 5 tane zikzak motifi yer alır. Zamanla buradaki zikzak sayısında bir azalma görülür. İ.Ö. 8. yüzyılın ortalarında zikzak sayısı üçe düşer. İ.Ö. 8. yüzyılın üçüncü çeyreğinde hem üç zikzaklı hem de iki zikzaklı skyphoslar üretilir. İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarından itibaren sadece iki zikzaklı skyphoslar üretilir. Kat. No. 87, iki zikzağa sahiptir ve İ.Ö. 8. yüzyılın üçüncü çeyreğinden itibaren üretilen bir gruba aittir. Bademgediği kalesi kazılarında üçlü zikzak motifine sahip skyphos bulunmamıştır. İki zikzaklı skyphos ise sadece bir örnekle temsil edilmektedir. Bademgediği Kalesi'nde bol miktarda meanderli ve kuşlu skyphos bulunmuştur. Bu skyphoslar İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğinde popüler olan skyphoslardır. Dolayısı ile Kat. No. 87'deki zikzaklı skyphos, meanderli ve kuşlu skyphosların popüler olmasından önce veya popüler olmaya başladıkları bir dönemde üretilmiş olmalıdır. Bu tarih ise İ.Ö. 730-720 yıllarıdır. Bademgediği Kalesi'nde üç zikzaklı skyphosların olmaması, zikzaklı skyphosun iki zikzağa sahip olması ve bir örnekler temsil edilmesi, meanderli ve kuşlu skyphos sayısının çok olması gibi nedenlerden dolayı Bademgediği Kalesi'nde Geometrik Dönem yerleşmesi ilk İ.Ö. 730-720 yıllarında başlamış olmalıdır.

Kat. No. 87'nin bize vermiş olduğu verilere ek olarak, meanderli ve kuşlu skyphoslar da Geometrik Dönem yerleşiminin başlangıcı konusunda bilgiler vermektedir. Bilindiği üzere meander motifi Geometrik Dönem'in başlarında beri skyphoslarda kullanılan bir motiftir. Fakat Orta Geometrik Dönem'den itibaren özellikle skyphosların ana bezeme panelinde kullanıldığı için bu tip skyphoslara adını vermiştir. İ.Ö. 8. yüzyılın başlarından İ.Ö. 8. yüzyılın üçüncü çeyreğine kadar skyphoslarda düzgün meander motifi popülerdir. İ.Ö. 8. yüzyılın son üçlüğünde özellikle Batı Anadolu'da kesik (çözük/kırık) meander popüler olmaya başlar. Bademgediği Kalesi'nde bulunan

meanderli skyphosların hepsi kesik meander bezeğine sahiptir. Bademgediği Kalesi'nde hiç düzgün meander bulunmaması, kesik meander motifinin İ.Ö. 8. yüzyılın son üçlüğünde popüler olması ve Bademgediği Kalesi'nde bol miktarda bulunması, Geometrik Dönem yerleşiminin bu yıllarda başlamış olabileceğinin bir diğer kanıtıdır.

Bademgediği Kalesi kazılarında bulunan kuşlu skyphoslardan bir tanesi ünik bir formdur (Kat. No. 106, bu skyphosa ileride tekrar değinilecektir). Bir tanesi de nokta dizisi bulunan geç örneklerdendir (Kat. No. 119). Diğerleri ise burada Grup II olarak sınıflandırdığımız gruba aittir. İlk İ.Ö. 730-725 yıllarında üretilen kuşlu skyphoslar 4 metoba sahiptir ve metopların altında kelebek dizisi frizi yer alır. Bademgediği Kalesi'nde bu gruba ait skyphos bulunmamıştır. Fakat İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında üretilen Grup II'ye ait bol miktara skyphos ele geçmiştir. Yukarıda bahsettiğimiz zikzaklı ve meanderli skyphoslar İ.Ö. 8. yüzyılın son üçlüğüne tarihlidir. Grup II'ye ait kuşlu skyphosların üretimi ise İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğine aittir. Dolayısı ile bu üç grup skyphosun gösterdiği gibi, Bademgediği Kalesi'nde ilk yerleşim İ.Ö. 730-720 yıllarında başlamış olmalıdır. Belkide küçük bir köy gibi başlayan yerleşim, daha sonra nüfus artışıyla ya da göçlerin devam etmesi ile İ.Ö. 8. yüzyılın sonu ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında kente dönüşmüş olmalıdır.

Bademgediği Kalesi'ndeki yerleşimin ne zaman ve neden sonlamış olduğu daha karmaşık bir konudur. Bademgediği Kalesi'ndeki yerleşimin bitiş ile ilgili yine kuşlu skyphoslar önemli bilgiler vermektedir. Burada Grup IV olarak sınıflandırdığımız kuşlu skyphoslar, üç tane metoba, metop altında da nokta dizisi bulunan bir frize sahiptir. Bu tip skyphoslar genel olarak İ.Ö. 700-670 yıllarına tarihlendirilir. Bademgediği Kalesi'nde bulunan bu tip bir skyphos (Kat. No. 119), derin gövde yapısı ile grubun erken örneklerinden biridir ve İ. Ö. 7. yüzyılın başlarına tarihli olmalıdır. Bu gruptan sonra üreilmeye başlanan Grup V, İ.Ö. 675-650 yıllarına tarihlidir. Grup V'in gövde altında ışın motifi yer alır. Kaide ya küçük halka kaide, ya da düğme formunda kaidedir. Bademgediği Kalesi'nde Grup V'e ait hiçbir kaide ya da gövde parçası

bulunmadığından, buradaki yerleşimin İ.Ö. 675-670 yıllarında bitmiş olduğunu düşünmek doğru olacaktır.

Kat. No. 170-183'de yer alan tek kulplu kadehler de Bademgediği Kalesi'nin son tarihi için önemli ipuçları vermektedir. İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarından itibaren üretilen kadehlerin kronolojik gelişiminde bezeme sistemi önemli rol oynar. İ.Ö. 8. yüzyılın sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarında üretilen ilk kadehler tamamen siyah firnisli olup, ağız kenarında ya da gövdenin alt bölümünde bir tane firnis bant yer alır. İ.Ö. 7. yüzyılın içlerine doğru gövdedeki rezerve banların sayısı artar ve kadehler rezerve bantlardan oluşan bir bezemeye sahip olur. Bademgediği Kalesi'nde bulunan tek kulplu kadehlerden Kat. No. 175, 181, 182 hariç diğerleri tamamen siyah firnis kaplıdır ve İ.Ö. 8. yüzyılın sonu ile İ.Ö. 7. yüzyıl başlarına tarihlidir. Kat. No. 175, 181, 182 küçük parçalar halinde korunduğu için gövdenin genel bezemesi hakkında yorum yapamıyoruz. Fakat dudakta kalın bir rezerve alan vardır, bu rezerve alandan sonra gövdenin tamamen firnisli olması mümkün olduğu gibi, birkaç tane daha rezerve bant da bulunabilir. Tek kulplu kadehler arasında, gövdenin rezerve ya da firnis bantlarla süslü olduğuna dair belirti gösteren hiçbir buluntu yoktur. Dolayısı ile bu kapların tamamı İ.Ö. 675-670 yıllarından önce üretilmiş olmalıdır. Bu tarihler de yine kuşlu skyphosların son tarihi ile uyum içerisindedir.

Bu verilere ek olarak, Bademgediği Kalesi'nde bulunan dinos ve kraterlerin tarihi İ.Ö. 670 yıllarından ileri bir tarihe gitmemektedir. Sonuç olarak, Bademgediği Kalesi I. Tabaka olan Geometrik Dönem yerleşmesi İ.Ö. 730/720 yılları ile İ.Ö. 675/670 yılları arasına tarihli olmalıdır.

Bademgediği Kalesi kazılarında elde edilen önemli sonuçlardan biri de Geometrik Dönem seramik repertuarına yeni form ve bezeme sistemlerinin eklenmesidir.

Kat. No. 95'te yer alan Meanderli skyphos ünik bir eser olarak karşımıza çıkmaktadır. Skyphosun bezemesinde kullanılan kesik meander motifi Batı Anadolu Geç Geometrik Dönem seramiği için çok iyi bilinen bir bezektir. Fakat skyphosun formu, "ağız kenarında belirgin çentik" bulunan meanderli skyphoslardan tamamen farklı bir yapı sergiler. Kat. No. 95'in ağız kenarı, kısa, dışa kıvrık ve yuvarlatılmış bir forma sahiptir. Bu form "*bantlı kaselerde*" ve "*plain ware*" olarak adlandırılan bezemesiz kaselerde görülen bir form olmasına karşın, meanderli kaselerde ilk kez karşımıza çıkan bir formdur. Bu haliyle Kat. No. 95, Bademgediği Kalesi'ne özgü ünik bir yapı sergiler. Kat. No. 95 ve onun benzeri olan Kat. No. 96 bezeme bakımından da farklılık sergiler. Her iki parça da oldukça acemi bir ressam tarafından bezenmiştir. Kesik meanderin tarama çizgilerindeki gevşeklik ve titreme, bu bezeği kesinlikle acemi birinin yaptığını göstermektedir. Sonuç olarak, Kat. No. 95-96, dönemin popüler vazo formu olan meanderli skyphoslardan etkilenilerek, muhtemelen yeni kurulmuş (Bademgediği Kalesi) bir atölyede yapılmıştır. Kat. No 95 üzerinde yapılan kil analizleri, onun Kuzey İonia'da üretildiğini göstermiş, fakat kesin bir kent işaret edilmemiştir. Bundan dolayı Kat. No. 95-96'nın İ.Ö. 730-720 yıllarında yerleşime yeni başlanmış olan Bademgediği Kalesi'nde üretilmiş olması güçlü bir ihtimaldir.

İkinci olarak, Kat. No. 106'da yer alan kuşlu skyphos hem bezeme mantığı hem de form olarak Geometrik Dönem için ünik bir eserdir. Erken dönem kuşlu skyphoslarda ağız kenarında belirgin bir çentik vardır. Dönemin ilerlemesine paralel olarak bu çentik incilir ve zamanla kaybolur. Kat. No. 106'nın ağız kenarında çentik yoktur. Sanatçı çentik görünümü vermek için inceltilmiş ağız kenarını hafif biçimde dışa doğru çekmiş, gövdeye yumuşak bir "S" formu vermiştir. Bezeme şeması ise, alışık olduğumuz uygulamalardan tamamen farklı bir uygulamadır. Ana bezeme alanında motif ve figürlerin yer aldığı metop sistemi burada uygulanmamış, iki tane ince uzun panel yapılmıştır. Alttaki panele erken dönem kuşlu skyphoslarda gördüğümüz zikzak motifi yapılmıştır. Üstteki panele ise yan yana gelecek şekilde, dönemin kuşlu skyphoslarında gördüğümüz Rhodos ağacı ve kuş figürü yapılmıştır. Bu figürleri birbirinden ayırmak için yıldız motifi kullanılmıştır. Ana bezeme panellerinin yanındaki ince uzun panelde

ise dil motifi yer alır. Kat. No. 106'daki dil motifi ile ana bezeme alanındaki metopsuz düzenleme, kuşlu skyphoslar için yeri ve farklı bir uyarlamadır. İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarında, bilinmeyen yerel bir atölyede (kil analizlerine göre) üretilmiş olan Kat. No. 106, muhtemelen Bademgediği Kalesi'nde üretilmiş olmalıdır. Bu tarihlerde yeni kurulmuş bir atölyede çalışan sanatçı, hem meanderli skyphosları hem de kuşlu skyphosları görmüş, geleneklere bağlı kalmadan kendi uyarlamasını yapmış ya da daha önce görmüş olduğu kuşlu skyphosları aklında kaldığı kadarı ile yapmaya çalışmış olmalıdır.

Kat. No. 119, Grup IV olarak sınıflandırdığımız, ana bezeme alanının altında nokta dizisi bulunan kuşlu skyphoslardandır. İ.Ö. 700-670 yılları arasında üretilen bu tip skyphoslar yayvan bir gövde yapısına sahiptir (Kat. No. 35 ile karşılaştırınız). Fakat Kat. No. 119, erken dönem kuşlu skyphoslar gibi derin bir gövde yapısına sahiptir ve form hala kotyle tipindedir. Bugüne kadar yapılan araştırmalarda, erken tip ile nokta dizisi bulunan tip arasında böyle bir bağlantının olmadığı, nokta dizisi bulunan skyphosların, ağız kenarında çok küçük çentik bulunan, yayvan gövdeli bir grup olduğu belirtilmiştir. Bu bakımdan, İ.Ö. 7. yüzyılın hemen başlarına ait olduğunu düşündüğümüz Kat. No. 119, kotyle tipinden, kase tipine geçişi göstermesi açısından önemli bir yere sahiptir.

Kat. No. 88-94 arasında yer alan zikzak bezekli skyphoslar (Grup II ve Grup III) Geometrik Dönem repertuarında bir ilktir. Kat. No. 87'de yer alan zikzak bezekli skyphoslar hem Kıta Yunanistan'da hem Batı Anadolu'da sıklıkla karşılaştığımız bir skyphos grubudur. Fakat Kat. No. 88-91'de (Zikzaklı skyphoslar, Grup II), vazo gövdesi ince frizlere ayrılmış, bu frizlere zikzak motifi yapılmıştır. Kat. No. 92-94'te ise (Zikzaklı skyphoslar, Grup III), iki kulp arasındaki ana bezeme alanına, kuşlu ve meanderli skyphoslarda olduğu gibi bir panel yapılmış, bu panel ince yatay bir bant ile iki frize ayrılmış ve bu frizlere zikzak motifi yapılmıştır. Benzer kil özellikleri gösteren bu iki grup, Geometrik Dönem skyphos bezemeciliği için ünik bir bezeme sistemine sahiptir. Kanımca, Bademgediği Kalesi'nde üretilen bu skyphoslar, Kat. No. 87'de

gördüğümüz zikzaklı skyphoslardan etkilenilerek, yerel bir uyarlama olarak yapılmışlardır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Batı Anadolu'daki Geometrik Dönem yerleşimleri, kentlerin alt tabakalarında yer almaktadır. Dolayısı ile Geometrik Dönem tabakalarına inmek için küçük sondajlar açılmaktadır. Bu sondajlarda bulunan ve geometrik bezeklere sahip seramikler karşılaştırma yolu ile tarihlenebilmektedir. Fakat basit bant bezekli, tamamen firnis kaplı ya da bezemesiz birçok form, “*Batı Anadolu İ.Ö.7-6. yüzyıl seramikleri*” gibi genel bir tanımlamaya ve tarihlemeye tabi tutulmaktadır. Bademgediği Kalesi buluntuları bu bakımdan çok büyük öneme sahiptir. Buradaki Geometrik Dönem yerleşmesi, yukarıda ayrıntılı biçimde tartıştığımız gibi, 40-50 yıllık dar bir zaman dilimine tarihlidir ve tabakanın tamamı sanki kapalı bir kontekst gibidir. Dolayısı ile burada bulunan bütün İ.Ö. 1. bin seramikleri de bu tarihlere aittir.

Kat. No. 185-194'te yer alan kaplar yarı küresel gövdeli kaselerden oluşmaktadır. Bu tipin geç örnekleri basit firnis bezeklidir ve tarih olarak İ.Ö. 7-6. yüzyıl gibi geniş bir zaman dilimine tarihlenir. Bademgediği Kalesi örneklerinin gösterdiği üzere, yarı küresel gövdeli kaselerin üretimi İ.Ö. 7. yüzyılın başlarına (belki de 8. yüzyılın son çeyreğine) kadar uzanmaktadır. Kat. No. 191 hariç, yarı küresel gövdeli kaselerin erken örnekleri de, tek kulplu kadehler gibi, tamamen firnis kaplıdır.

Kat. No. 204-215 meyve tabaklarından oluşmaktadır. Kat. No. 204, kil özellikleri ve bezeme mantığı bakımından diğerlerinde farklı bir yapıdadır ve muhtemelen gruba esin kaynağı olmuştur. Kat. No. 204'ün imitasyonu olan Kat. No. 205-210 oldukça kalitesiz kil yapısına ve tamamen firnis kaplı bir bezemeye sahiptir. Kat. No. 211-215, Orientalizan Dönem ve Arkaik Dönem'den çok iyi bildiğimiz, oldukça geniş bir coğrafya da görülen tabak formundadır. Bademgediği Kalesi buluntuları siyah firnis kaplı ya da basit firnis bant bezeklidir. Bu tip meyve tabaklarının İ.Ö. 8. yüzyılda üretilmiş nadir örnekleri olmakla birlikte üretim tarihi genel olarak Orientalizan Dönem olarak kabul edilir. Fakat Bademgediği Kalesi'nde yoğun bir

buluntu grubu oluşturan bu meyve tabaklarının İ.Ö. 7. yüzyılın başlarından (Bekli de İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarından itibaren) itibaren yoğun olarak üretilmiş olduğu görülmektedir.

Kat. No. 225'te yer alan "omega kulplu tabak" olarak isimlendirdiğimiz tabak, kil yapısı ve firnis özelliği bakımından Bademgediği Kalesi'nde bulduğumuz birçok eser ile benzerlik içerisindedir. Eseri incelerken de belirttiğimiz üzere, tabakta kullanılan kulp şekli Geç-Geometrik ve Orientalizan Dönem için alışıldık bir kulp şeklidir. Fakat tabağın formu Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem boyalı kaplar içerisinde ünik bir yapı sergiler ve Bademgediği Kalesi'ne özgü bir uyarlama olarak düşünülebilir.

Kraterler arasında yer alan kat. No. 235 ve Kat. No. 239 hem kil hem de firnis özellikleri bakımında diğerlerinden farklı yapıdadır. Bu iki eser haricindeki diğer kraterler, Bademgediği Kalesi'nde bulmuş olduğumuz seramiklerin büyük çoğunluğu ile ortak kil özelliklerine sahiptir. Dolayısı ile muhtemelen iki farklı merkezden ithal edilen Kat. No. 235 ve Kat. No. 239 haricindeki kraterler yerel üretim olmalıdır.

Kat. No. 246'da yer alan lekane ilginç bir örnektir. Bu tip lekaneler Arkaik Dönem'de hemen hemen her merkezde görülmektedir. Bademgediği Kalesi'nde tek bir örnekle temsil edilen bu lekane Bademgediği Kalesi Geometrik Dönem yerleşmesinin tarihine göre İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğüne aittir. Tek bir örnek de olsa, Kat. No. 246, bu tip lekanelerin İ.Ö. 7. yüzyıl başlarından itibaren üretildiğini göstermesi açısından büyük öneme sahiptir.

Kil, form ve firnis özellikleri bakımından Bademgediği Kalesi buluntularının büyük bir çoğunluğu ortak özellikler göstermektedir. Amphoralardan Kat. No. 56; oinokhoelerden Kat. No. 71, 72, 73; olpelerden Kat. No. 79; pyksislerden Kat. No. 84, 85; zikzaklı skyphoslardan Kat. No. 87; kuşlu skyphoslardan Kat. No. 108; linear bezekli skyphoslardan Kat. No. 122; şevron bezekli skyphos (Kat. No. 35); diğer skyphoslar içindeki Kat. No. 148, 149; tek kulplu kadehlerden Kat. No. 177; İonia kasesi

(Kat. No. 184); yarı küresel gövdeli kaselerden Kat. No. 191; tek kulplu kadehlerden Kat. No. 195; meyve tabaklarından Kat. No. 204; kraterlerden Kat. No. 235, 239 haricindeki bütün eserler pişirme durumundan kaynaklanan hafif renk farklılıkları haricinde ortak niteliklere sahiptir. Bademgediği Kalesi kazılarında bulunan yaklaşık 800 seramikten, sadece 20 kadarı farklı özelliklere sahip, muhtemelen ithal malzemedir. İthal olan bu 20 kadar vazo belirgin şekilde diğerlerinden daha temiz kile, daha iyi pişme durumuna ve daha kaliteli firnise sahiptir. Diğer seramikler, yoğun kum, dış yüzden de rahatlıkla görülen iri taneli kireç, ince kireç, siyah zerrecik ve az miktarda mika katkılı, genelde kırmızımsı sarı veya sarımsı kırmızı renkte hamura sahiptir. Bezemede kullanılan firnis, kalitesiz, ince ve mat renklidir. Firnis rengi soluk kırmızından siyaha doğru değişmektedir. Bu seramikler ya Bademgediği Kalesi'nde üretilmiş ya da hepsi birden bir bölgeden ithal edilmiş olmalıdır. Burada bulunan seramiklerin hepsi günlük kullanıma yönelik kaplardan oluşmaktadır. Yağ, parfüm, mücevher gibi değerli şeylerin saklandığı aryballos, alabastron ve pyksis gibi formlar yok ya da yok denecek kadar azdır (1 tane imitasyon aryballos, 2 tanesi ithal olmak üzere 3 tane pyksis vardır). Muhtemelen, savaş, kıtlık, salgın hastalık veya diğer bir doğal afetten dolayı vatanlardan ayrıлып Bademgediği Kalesi'ne yerleşen bu halk muhtemelen düşük seviyede bir ekonomik duruma sahipti. Uzun bir yoldan gelip, Bademgediği Kalesi'ne yerleşip, hemen günlük kullanım için gerekli seramikleri ithal etmeye başlamış olmaları bence zor bir durumdur. Bunun yerine, kendi ürünlerini kendilerinin yapmış olması daha kolay ve akla yatkındır. Üstelik Bademgediği Kalesi'nin kuzey eteklerinde doğan ırmak, bu halk için gerekli kili sağlamış olmalıdır. Bu hipoteze destek olarak, Kat. No. 106 ve Kat. No. 120'de yapılan kil analizleri, bu seramiklerin "bilinmeyen yerel" bir merkezde üretildiği ortaya çıkmıştır. Kat. No. 95'in kil analizi ise, bir kent belirtilmeden, "kuzey İonia" olarak belirlenmiştir. Kanımca, "bilinmeyen yerel üretim merkezi" Bademgediği Kalesi'dir.

Batı Anadolu'daki hemen hemen bütün kentlerde İ.Ö. 8. yüzyılın sonundan itibaren Korinth seramiği görülmeye başlanır. Korinth seramiği bu dönemlerde Ege dünyasındaki en kaliteli seramik ürünleridir ve içinde taşındıkları madde ile birlikte satış

fiyatları da hayli yüksektir. Bademgediği Kalesi kazılarında hiç Korinth seramiği bulunmamıştır. Eğer Bademgediği Kalesi halkı bütün seramiklerini ithal edecek maddi güce sahip olsalardı, mutlaka birkaç parça dahi olsa Korinth seramiği ithal ederlerdi. Dolayısı ile muhtemelen düşük alım gücüne sahip Bademgediği Kalesi halkı, daha pahalıya seramik ithal etmektense, daha ucuza kendileri üretmiş olmalıdırlar.

Bademgediği Kalesi 40-50 yıl gibi kısa bir süre yerleşime sahne olmasına karşın, burada bulunan seramiklerdeki form çeşitliliği şaşırtıcı derece fazladır. Bunun nedeni ise Bademgediği Kalesi'nin coğrafi konumu olmalıdır. Bademgediği Kalesi, Smyrna, Ephesos, Sardes ve Kolophon kentlerinin ortasında, hemen hemen hepsine eşit uzaklıkta yer alır. Smyrna'da Ephesos'a, Sardes'ten Ephesos'a, Kolophon'dan Sardes'e giderken, yolcular ve tüccarlar muhtemelen Bademgediği Kalesi ya da Metropolis'te konaklamak durumundadır. Dolayısı ile Bademgediği ve Metropolis halkı, tüccarların taşımış oldukları ürünleri doğrudan doğruya görmüş ve bu ürünlerin yerel imitasyonlarını üretmiş olmalıdırlar. Nitekim Kat. No. 95-96'daki meanderli skyphoslardaki acemilik, Kat. No. 106'daki hayal ürünü ünik kuşlu skyphos, tek bir örnek olarak alınıp daha sonra imitasyonları yapılmış olan Kat. No. 204'deki meyve tabağı, yine tek bir örnek olan ve kil analizlerine göre Kuzey İonia kuşlu kase atölyesinde üretilmiş olan Kat. No. 108'deki kuşlu skyphos, çok başarısız ve kalitesiz olan Kat. No. 86'daki aryballos bu düşüncemizi destekler niteliktedir. İthal edilen ürünler örnek teşkil edecek biçimde sadece birer tanedir ve imitasyonu yapılanlar ise başarısız denemelerdir.

Son olarak, Bademgediği Kalesi halkının nereden ve neden geldiğine, hemen kuzeyinde Astraios ırmağının bir kolu olan Ayrancılar Deresi varken, savunmaya elverişli bir dağ yamacında olan, etrafı surlarla çevrili, son derece geniş ve verimli ovalara hakim bir yerleşim yeri bulan bu halkın, kısa bir süre sonra burayı neden terk etmek zorunda kaldıklarına değinmek istiyorum.

Bademgediği Kalesi halkının, İ.Ö. 8. yüzyılın ortalarında Kıta Yunanistan'da meydana gelen şiddetli bir kıtlık ve kuraklık sonucunda Batı Anadolu'ya göç etmiş olduklarını düşünüyorum. Bu kuraklı ile ilgili Jonh McK. Camp'ın önemli bir çalışması bulunmaktadır⁶⁵⁹. Nu çalışmaya ek olarak ben de bazı görüşlerimi burada bildirmek istiyorum.

Atina yakınlarındaki Hymettos Dağı'nda Yağmur Getiren Tanrı Zeus Ombrios adına yapılmış kutsal bir alan yer almaktadır. Bu kutsal alanda Geç Protogeometrik Dönem'den itibaren yapılan sunuların listesi aşağıdaki gibidir:

Geç Protogeometrik Dönem	69
Erken Geometrik-Orta Geometrik Dönem I (İ.Ö.875-800).....	25
Orta Geometrik Dönem (İ.Ö. 800-760)	91
Geç Geometrik Dönem I (İ.Ö.760-735)	82
Geç Geometrik Dönem II (İ.Ö. 735-700)	294
İ.Ö. 7. Yüzyıl	589
İ.Ö. 6. Yüzyıl	109 ⁶⁶⁰

Bu tabloda görüleceği üzere, İ.Ö. 735 yılından itibaren “Yağmur Getiren Tanrıya” yapılan sunularda büyük bir artış görülmektedir. Yaklaşık 100 yıl kadar süren kuraklık sonrasında İ.Ö. 6. yüzyılda yeniden sunularda azalma görülmektedir.

Atina Agorası ve çevresinde İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci çeyreğine ait kullanılabilir durumda 20 tane su kuyusu varken, İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısında kuyularının sayısı 14'de düşmüş, İ.Ö. 6. yüzyılda kuyusu sayısı 35' çıkmıştır⁶⁶¹.

Euboea Adası'ndaki Lefkandi ve Kalkhis kentleri Protogeometrik Dönem'den beri önemli ve büyük iki kent olarak karşımıza çıkmaktadır. Euboea önemli bir tarım bölgesi olmasına karşın, buradaki kentler İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğinde tamamen terk

⁶⁵⁹ Jonh McK. Camp, “A Drought in the Late Eighth Century B.C.”, *Hesperia* 48.4, 1979, 397-411

⁶⁶⁰ Camp, s. 398

⁶⁶¹ Brann, Agora VIII, ss. 130-141

edilir. Tarım, ticaret ve önemli bir seramik üretim merkezi olan bu kentlerin terk edilmesinin temel nedeni büyük bir ihtimalle İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarında başlayan kuraklık ve buna bağlı olarak yaşanan kıtlık olmalıdır.

Sicilya’da ilk Yunan kolonisi İ.Ö. 734 yılında kurulan Naksos’tur . 1 yıl sonra Sirakusai kurulmuş ve ardından Güney İtalya’da ve Sicilya’da birçok Yunan kolonisi kurulmuştur. Burada koloniler kurulmasının en önemli nedeni tarım için verimli toprakların olması ve kuraklığın bulunmamasıdır.

J. Camp, Antik kaynakların ve kazı buluntularından yola çıkarak, Naksos, Paros, Thera, Andros adaları ile Megara, Eleusis, Korinth gibi kentlerde İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreğinde başlayan şiddetli bir kuraklığın yaşandığını tespit etmiştir⁶⁶².

Bu bilgiler doğrultusunda, Batı Anadolu’ya İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarından itibaren başlayan göç dalgasının nedeninin Kıta Yunanistan’da yaşanan bir kuraklık olduğunu söylemek doğru olacaktır. Batı Anadolu’daki bütün kentlerde Orta Geometrik Dönem’e ait çok az buluntu ele geçerken, Geç Geometrik ve Sub-Geometrik Dönem’de görülen seramik patlamasının nedeni de bu göçler olmalıdır. Yukarıda tartıştığımız gibi, Bademgediği Kalesi’nin ilk kuruluş tarihi İ.Ö. 730-720 yıllarına gitmektedir. Bu tarih hem Kıta Yunanistan’da yaşanan kıtlıkla hem de Sicilya’da kurulan kolonilerin tarihi ile uyum içerisindedir.

Bademgediği Kalesi’nin hemen kuzeyinde Ayranclar deresi varken, verimli Küçük Menderes Ovası ve savunmaya elverişli konumu olmasına rağmen, kıtlıktan ve kuraklıktan kaçıp gelen bu halk, neden bu güzel höyüğü bu kadar kısa sürede terk etmişlerdir? Bunun nedeni de yine bir doğal felakette aranmalıdır. İzmir çevresi binlerce yıldır 1. Derece deprem bölgesi olmuş ve tarih boyunca büyük depremler yaşanmıştır⁶⁶³.

⁶⁶² Camp, ss. 406-510

⁶⁶³ İzmir çevresinde meydana gelen büyük depremler yıllara şöyledir; 17, 105, 176, 177, 178, 688, 1039, 1389, 1654, 1668, 1688, 1690, 1739, 1882, 1778, 1850, 1862, 1873,

Torbalı ve çevresinde Antik Dönem'den beri aktif olan fay hatları mevcuttur (Şekil 86). Bademgediği Kalesi'nin 1-2 km. kadar kuzeyinde, yüzeyden dahi görülebilen büyük bir fay kırığı bulunmaktadır. Prof. Dr. Recep Meriç'e göre, Bademgediği Kalesi'nin (Puranda'nın) İ.Ö. 2. binin sonunda terk dilmesinin nedenlerinden biri de kuvvetli bir depremin yaşanmış olma ihtimalidir. Yukarıda bahsettiğimiz gibi insan yaşamı için bütün olanaklara sahip olan Bademgediği Kalesi'nin Geç Geometrik Dönem sonunda terk edilme nedeni de yine kuvvetli bir deprem olmalıdır.

Yukarıda sıklıkla belirttiğimiz gibi, Batı Anadolu Geometrik Dönem seramiği, buluntuların azlığı nedeni ile hala birçok bilinmeze sahiptir. Bademgediği Kalesi kazıları, Geometrik Dönem tabakası tamamen kazılmış bir yerleşim olması bakımından bu bilinmezlere az da olsa ışık tutmuştur. İleride, diğer merkezlerde yapılacak daha geniş çaplı kazılarla Geometrik Dönem seramiğine yeni bilgiler eklenecek, belki bizim burada bir “tez/hipotez” olarak sunduğumuz ve sıklıkla “muhtemelen” diye vurguladığımız bilgiler desteklenecek, belki de değişektir.

1880, 1888 (Kaynak: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 2005 Raporu, Rapor No. 10754, “İzmir Yakın Çevresinin Diri Fayları Ve Deprem Potansiyelleri”, Ankara, 2005 (MTA))

KAYNAKÇA

Adelman, Charles Martin. **Cypro-geometric Pottery: Refinements in Classification**, Göteborg, 1976.

Akarca, Aşkıldil. “Beçin”, **Belleten** 137, 1971, ss. 1-30.

Akurgal, Ekrem. “Bayraklı Kazısı Ön Rapor”, **DTCF** 8, 1950, ss. 1-33.

Akurgal, Ekrem. “The Early Period and the Golden Age of Ionia”, **AJA** 66.4, 1962, pp. 369-379.

Akurgal, Ekrem. “**Eski İzmir I: Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı**”, Ankara, 1983.

Andriomenou, Anastasia. “Keramik Aus Eratria I: Attish-Mittelgeometrisch II”, **AM** 100, 1985, pp. 23-38.

Antonaccio, Carla M. “Terraces, Toms, and the Early Argive Heraion”, **Hesperia** 61.1, 1992, pp. 85-105.

Aslan, Rüstem – Chabot, C. “Ilion before Alexander: Protogeometric, Geometric and Archaic Pottery from D9”, **Studia Troica** 12, 2002, ss. 81-130.

Aytaçlar, Nezi. “The Early Iron Age at Klazomenai”, **Klazomenai, Teos and Abdera: Metropoleis and Colony Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera, 20-21 October 2001**, Thessaloniki 2004, pp. 17-42.

Baç, Sinan. **Klazomenai’de Bulunmuş Doğu Yunan Kaseleri**, (Yayımlanmamış Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Klasik Arkeoloji Bölümü, İzmir, 1985.

Baç, Sinan. **Klazomenai’de Ele Geçen Geç Geometrik ve Subgeometrik Skyphoslar**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1988.

Bakır, Güven. – Ersoy, Yaşar – v.d. “1998 Yılı Klazomenai Kazısı”, **KST** 21, Cilt: 2, 2000, ss. 47-56.

Bakır, Güven. – Ersoy, Yaşar – v.d. “1999 Klazomenai Kazısı”, **KST** 22, Cilt:2, 2001, ss. 27-38.

Bakır, Güven. – Ersoy, Yaşar – v.d. “2000 Klazomenai Kazısı”, **KST** 23, Cilt: 1, 2002, ss. 41-54.

Bakır, Güven. – Ersoy, Yaşar – v.d. “2001 Yılı Klazomenai Kazısı”, **KST 24, Cilt: 1**, 2003, ss. 205-218.

Bakır, Güven. – Ersoy, Yaşar – v.d.. “2002 Yılı Klazomenai Kazısı”, **KST 25, Cilt: 2**, 1ss. 01-110.

Bakır, Güven. – Ersoy, Yaşar – v.d. “2004 Yılı Klazomenai Kazısı”, **KST 27, Cilt: 2**, 2006, ss. 363-372.

Bakır, Güven. – Ersoy, Yaşar – v.d. “1997 Yılı Klazomenai Çalışmaları”, **KST 20, Cilt: 2**, 1999, ss. 67-76.

Bass, George F. “Mycenaean and Protogeometric Tombs in the Halicarnassus Peninsula”, **AJA 67.4**, 1963, pp. 353-361.

Belegen, Carl W. – G. Cedric– G. Boutler – L. Caskey– M. Rawson, **Troy IV: Settlement VIIa, VIIb and VIII**, Princeton, 1958.

Benton, Sylvia. “Further Excavations at Aetos”, **BSA 48**, 1953, pp. 225-248.

Bernard, Paul. “Céramiques de la première moitié du VII siècle a Thasos”, **BCH 88**, 1964, pp. 77-146.

Berti, Fede. “La Necropoli “Geometrica” Dell’agora di Iasos”, **Milessische Forschungen, Band 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposium Güzelçamlı 26. September – 1. October 1999**, 2007, pp. 437-446.

Blegen, Carl. “Two Athenian Grave Groups of about 900 B.C.”, **Hesperia 21.4**, 1952, pp. 279-294

Blegen, Carl - G. C. Boulter – J. L. Caskey, “**Troy IV: Settlements VIIa, VIIb and VIII**”, Princeton, 1958.

Blinkenberg, C. **Lindos I: Fouilles de l’Acropole 1902-1904**, Berlin, 1931.

Boardman, John. “Pottery from Eretria”, **BSA 1952**, pp. 1-48.

Boardman, John. “Early Euboian Pottery and History”, **BSA 52**, 1957, pp. 1-29.

Boardman, John. “Greek Potters at Al Mina”, **Anatolian Studies IX**, 1959, pp. 163-170.

Boardman, John. “Protogeometric Graves at Agios Ionnis Near Knossos”, **BSA 55**, 1960, pp. 128-148.

- Boardman, John. "Artemis Orthia and Chronology", **BSA** 58, 1963, pp. 1-7.
- Boardman, John. "Tarsus, Al Mina and Greek Chronology", **JHS** 85, 1965, pp. 5-15 .
- Boardman, John. "Attic Geometric Vase Scenes, Old and New", **JHS** 86, 1966, pp. 1-5.
- Boardman, John. **Excavations in Chios 1952-1955: Greek Emporio**, BSA Supp. 6, London, 1967.
- Boardman, John. **Greek Overseas**, London, 1980.
- Boardman, John **"Early Greek Vase Painting"**, London, 1998.
- Boehlau, Johannes. – K. Schefold. **Larisa III: Die Kleinfunde Larisa am Hermos. Die Ergebnisse der Ausgrabungen 1902-1934**, Berlin, 1942.
- Bohen Barbara. **Kerameikos VIII: Die geometrischen Pyxiden**, Berlin, 1988.
- Borell, Brigitte. **Attisch Geometrische Schalen**, Mainz, 1978.
- Bouzek, J. **Die attisch-geometrische Keramik im Nationalmuseum in Prag und in den anderen tschechoslowakischen Sammlungen**, Sbornik, 1959
- Boysal, Yusuf. "Teos Kazısı 1962 Kısa Raporu", **TAD XII.1**, 1962, ss. 12-13.
- Boysal, Yusuf. "Teos Kazısı 1965 Kısa Raporu", **TAD XIV.1-2**, 1965, ss. 231-235
- Boysal, Yusuf. "Karya Bölgesinde Yeni Araştırmalar" **Anadolu XI**, 1967, ss. 1-30.
- Boysal, Yusuf. "Turgut Kazısı 1969 Yılı Raporu", **Anadolu XII**, 1968, ss. 63-70
- Boysal, Yusuf. **Katalog der Vasen im Museum Bodrum I: Mykenisch-Protogeometrisch**, Ankara, 1969.
- Brann, Eva. "Late Geometric Grave Groups from the Athenian Agora", **Hesperia** 2.4, 1960, pp. 402-416.
- Brann, Eva. "Protoattic Well Groups from the Athenian Agora", **Hesperia** 30.4, 1961, pp. 305-379.
- Brann, Eva. "Late Geometric Well Groups from the Athenian Agora", **Hesperia** 30.2, 1961, pp. 93-146.

Brann, Eva. **The Athenian Agora Vol: VIII; Late Geometric and Protoattic Pottery**, Princeton, 1962.

Brock, James King. "Chronology of Cycladic Pottery", **BSA** 44, 1949, pp. 74-79.

Brock, James King. "Excavations at Siphnos", **BSA** 44, 1949, pp. 1-92.

Brock, James King. **Fortetsa: Early Greek Tombs near Knossos**, Cambridge, 1957.

Brokaw, Clokilda. "Concurrent style in late Geometric and early Protoattic Vase Painting", **AM** 78, 1963, pp. 63-73.

Brouskari, Maria. "A Dark Age Cemetery in Erechtheion Street, Athens", **BSA** 75, 1980, pp. 3-31

Buchner, Giorgio. – Ridgway, D. **Pithekoussai I**, Roma, 1993.

Bukina, Anastasia. **CVA, Russia IX: Greek Geometric, Protoattic, Mycenaean and Cypriote Vases**, 2006.

Burr, Dorathy. "A Geometric House and a Proto-Attic Votive Deposit", **Hesperia** 2.4, 1933, pp. 542-640.

Büyükkolancı, Mustafa. "Apâsa, das alte Ephesos und Ayasoluk", **Milessische Forschungen, Band 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposium Güzelçamlı 26. September – 1. October 1999**, 2007, ss. 21-26.

Camp, John Mck. "A Drought in the Late Eighth Century B.C.", **Hesperia** 48.4, 1979, pp. 397-411.

Caskey, Lacey D. "Two Geometric Amphorae from Thera" **AJA** 18.3, 1914, pp. 297-301.

Catling, Richard W. V. – Jones, R. E. "Protogeometric Vases from Amorgos in the Museum of the British School", **BSA** 84, 1989, pp. 177-185.

Catling, Richard W. V. "Sub-Mycenaean and Protogeometric Vases in the Museum of the British School at Athens", **BSA** 85, 1990, pp. 37-46.

Catling, Richard W. V. – Lemos, Irene. **"Lefkandi II.I, The Protogeometric Building at Toumba 1: The Pottery"**, BSA, Suppl. 22, Oxford, 1990.

Catling, Richard W. V. "The Typology of the Protogeometric and Subprotogeometric Pottery from Troia and Its Aegean Context", **Studia Troica** 8, 1998, pp. 151-187.

Catling, Richard W. V. "Exports of Attic Protogeometric Pottery and Their Identification by non-Analytical Means", **BSA 93**, 1998, pp. 365-378.

Coldstream, John Nicholas. **Greek Geometric Pottery**, London, 1968.

Coldstream, John Nicholas. **Geometric Greece**, London, 1977.

Coldstream, John Nicholas - Sackett, L. H. "Knossos; Two Deposits of Orientalizing Pottery", **BSA 73**, 1978, pp. 45-60.

Coldstream, John Nicholas. "Knossos: An Early Greek Tomb on Lower Gypsadhes Hill", **BSA 76**, 1981, pp. 41-165.

Coldstream, John Nicholas. "Euboean Geometric Imports from the Acropolis of Pithekoussai", **BSA 90**, 1995, pp. 251-267.

Coldstream John Nicholas. "The Rich Lady of the Areiopagos and Her Contemporaries: A Tribute in Memory of Evelyn Lord Smithson", **Hesperia 64.4**, 1995, pp. 391-403.

Coldstream, John Nicholas – Catling, Richard W. **Knossos North Cemetery: Early Greek Tombs**, BSA, Suppl. 28, Londra, 1996.

Coldstream, John Nicholas. "Knossos: Geometric Tombs Excavated by D.G. Hogart, 1900", **BSA 97**, 2002, pp. 201-216.

Coldstream, John Nicholas. "Knossos: Early Occupation Under the Roman Villa Dionysos", **BSA 98**, 2003, pp. 279-306.

Coldstream, John Nicholas. "The BSA's Geometric Collection: Kynosarges Et Alia", **BSA 98**, 2003, pp. 331-346.

Cook, John M. "Protoattic Pottery" **BSA 35**, 1934-35, pp. 165-219.

Cook, John M. "Athenian Workshops around 700 B.C." **BSA 42**, 1947, pp. 139-155.

Cook, John M. "Archaeology in Greece, 1951", **JHS 72**, 1952, pp. 92-112.

Cook, John M. "Mycenae 1939-1952; Part III: The Agamemnoneion", **BSA 48**, 1952, pp. 30-68.

Cook, John M. "Old Smyrna", **BSA 53/54**, 1958/59.

Cook, John M. "Greek Settlement in the Eastern Aegean and Asia Minor" **CAH 3**, Vol.II, Part.II, 1975, pp. 773-780.

Cook, Robert Manuel. "Ionia and Greece in the Eighth and Seventh Centuries B.B.", **JHS 66**, 1946, pp. 67-98.

Cook, Robert Manuel. "A Note on the Absolute Chronology of the 8th and 7th c." **BSA 64**, 1969, pp. 13-15.

Cook, Robert Manuel. **Greek Painted Pottery**, London, 1997.

Cook, Robert Manuel - Dupont, P. **East Greek Pottery**, London, 1998.

Coulson, William D. E. "Two Protogeometric Vases in the Collection of the American School" **Hesperia 52.4**, 1983, pp. 357-359.

Coulson, William D. E. "The Dark Age Pottery of Sparta", **BSA 80**, 1985, pp. 29-84.

Coulson, William D. E. **Dark Age Pottery from Messenia**, Göteborg, 1986.

Coulson, William D. E. "Geometric Pottery from Volimidia" **AJA 92.1**, 1988, pp.53-74.

Coulson, William D. E. "The Dark Age Pottery of Sparta, II: Vrontama", **BSA 83**, 1988, pp. 29-34.

Coulson, William D. E. "The 'Protogeometric' from Polis Reconsidered", **BSA 86**, 1991, pp. 43-64.

Courbin, Paul. **La Céramique Géométrique de L'Argolide**, Paris, 1966.

Courbin, Paul. "Tombs Géométriques d'Argos, 1:1952-158", **Études Péloponnésiques VII**, Paris, 1974.

Courbin, Paul. "Fragments D'Amphores Protogeometriques Grecques a Bassit: Syrie" **Hesperia 62.1**, 1993, pp. 95-113.

Davison, Jean. M. **Attic Geometric Workshops**, New Haven, 1961.

Desbrough, Vincent Robin d'Arda. "What is Protogeometric", **BSA 43**, 1948, pp. 260-272.

Desbrough, Vincent Robin d'Arda. **Protogeometric Pottery**, Oxford, 1952.

Desbrough, Vincent Robin d'Arda. "A Group of Vase from Amathus", **JHS 77**, 1957, pp. 212-219.

Desbournough, Vincent Robin d'Arda. "The Protogeometric Period", **CAH 2.36**, 1962, pp. 15-21.

Desbournough, Vincent Robin d'Arda. **Last Mycenaeans and their Successors: An Archaeological Survey c. 1200-1000 BC**, Oxford, 1964.

Desbournough, Vincent Robin d'Arda. **Greek Dark Age**, Oxford, 1972.

Desceudres, Jean. P. "Greek Pottery at Veii: Another Look", **BSA 78**, 1983, pp. 9-53.

Drews, Robert. "The Earliest Greek Settlements on the Black Sea", **JHS 96**, 1976, pp. 18-31.

Dugas, Charles. **La Céramique des Cyclades**, Paris, 1925.

Dugas, Charles. - C. Romaios, **Delos XV: Les Vases préhelléniques et géométriques**, Paris, 1934.

Dunbabin, Thoma James. **The Greeks and their Eastern Neighbours**, London, 1957.

Eilmann, Richard. "Frühe griechische Keramik im samischen Heraion", **AM 58**, 1933, pp. 47-145.

Ersoy, Yaşar. "Notes on History and Archaeology of Early Clazomenae", **Milessische Forschungen, Band 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposium Güzelçamlı 26. September – 1. October 1999**, 2007, pp. 149-178.

Ersoy, Yaşar. "East Greek Pottery Groups of the 7th and 6th Centuries BC from Klazomenai", **Die Agäis und das Westliches Mittelmeer**, ed. F. Krinzinger, Vienna, 2000, pp. 399-406.

Ersoy, Yaşar. "Klazomenai: 900-500 BC. "History and Settlement Evidence", **Klazomenai, Teos and Abdera: "Metropoleis and Colony." Proceedings of the Symposium, Abdera 20-21 October 2001**, Thessaloniki, 2004, pp. 43-76.

Evren, Adil. "Tire Müzesi'ndeki Karia Kökenli Kaplar", **TAD 19**, 1991, ss. 193-224.

Evren, Adil. **Efes Müzesi'ndeki Karya Bölgesi Kapları**, İzmir, 2000.

Fontier, Aristole. M. **Peri tes en İonia Metropoleos. Mouseion kai Bibliotheke tes Euangelikes Skoles**, 1876-1878, İzmir.

Francis, E. David. **Greek Geometric Pottery at Hama and its implications for near Eastern archaeology (Levant)**, 1985.

Frasca, Massimo. "Osservazioni preliminari sulla ceramica protoarcaica ed arcaica di Kyme eolica", **Studi su KYME EOLICA, Cronache di Archeologia** 32, 1993, pp. 51-70.

Frodin, O. – A. W. Person, **Asine I: Result of the Swedish Excavations 1922-1930**, Stockholm, 1938

Furumark, Arne. **Mycenaean Pottery I: Analysis and Classification**, Stockholm, 1972.

Furumark, Arne. **Mycenaean Pottery II: Chronology**, Stockholm, 1972.

Gadolou, Anastasia. "Achaean Pottery of the Late Geometric Period: The Impressed Ware Workshop", **BSA** 98, 2003, pp. 307-329.

Gassner, Verena. **Das Südost der Tetragonos-Agora: Keramik und Kleinfunde** Forschungen in Ephesos XIII/1/1, Wien, 1997.

Gercke, Peter – Hiesel, Gerhard. **Tiryns V: Grabungen in der Unterstadt von Tiryns von 1889 bis 1929**, Mainz 1971.

Gezgin, İsmail. **Klazomenai Protogeometrik Dönem Seramiği**, (Yayımlanmamış Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Klasik Arkeoloji Bölümü, İzmir, 1988.

Gjerstad, Einer. **Greek Geometric and Archaic Pottery Found in Cyprus** Stockholm, 1977.

Goldman, Hetty. **Excavations at Gözlü Kule, Tarsus Vol. III: The Iron Age**, Princeton, 1963.

Hanfmann, George. M. A. "Archaeology in Homeric Asia Minor", **AJA** 52.1, 1948, pp. 135-155.

Hertel, Dieter. "Der aiolische Siedlungsraum (Aiolis) am Übergang von der Bronze- zur Eisenzeit", **Milessische Forschungen, Band 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposium Güzelçamlı 26. September – 1. Oktober 1999**, 2007, pp. 97-122.

Hill, Dorothy Kent. "Other Geometric Objects in Baltimore", **AJA** 60.1, 1956, pp. 35-42.

Hommel, Pieter. "Die Ausgrabung beim Athena Temple in Milet 1957", **IstMit** 9/10, 1959-1960, 1-95

Hood, Sinclair, R. G. – Boardman, John. “Early Iron Age Tombs at Knossos”, **BSA** **56**, 1961, pp. 68-80.

Hutchinson, R. W. “The Khaniala Teke Greek Tombs”, **BSA** **49**, 1954, pp. 215-230.

Hürmüzlü, Bilge. **Klazomenai Kap Formları Kataloğu**, (Yayımlanmamış Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Klasik Arkeoloji Bölümü, İzmir, 1992.

Hürmüzlü, Bilge. **Klazomenai M.Ö. 7. ve 6. Yüzyıl Bezemeli Vazo Formları**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1993.

Hürmüzlü, Bilge. “Burial Grounds at Klazomenai: Geometric through Hellenistic Periods”, **Klazomenai, Teos and Abdera: Metropoleis and Colony Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera, 20-21 October 2001**, Thessaloniki 2004, pp. 77-96.

Hürmüzlü, Bilge. **Klazomenai Akpınar Nekropolisi**, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2003.

Immerwahr, Sara. A. *Early Burials from the Athenian Agora*, Princeton, 1973.

Jacobi, G. **Clara Rhodos 3: Scavi nella Necropoli Camiresi 1924-1928**, Rhodos, 1929.

Jacobi, G. **Clara Rhodos 6/7: Esplorazione Archeologica di Camiro II**, Rhodos, 1932.

Jacop-Flesh, Margrit. “Compass-drawn Concentric Circles in Vase Painting. A Problem of Relative Chronology at the end of the Bronze Age”, in: **E. French And A. W. Kenneth, “Problems in Greek Prehistory”**, Manchester, 1986.

Jacop-Flesh, Margrit. “Die spätmykenische bis frühprotogeometrische Keramik”, in: **Felsch, Rainer C. S. (ed.), “Kalapodi: Ergebnisse der Ausgrabungen im Heiligtum der Artemis und des Apollon von Hyampolis in der antiken Phokis I”**, Mainz, 1997.

Johnston, Alan. W. “Building Z at Kommos: An 8th Century Pottery Sequence”, **Hesperia** **69.2**, 2000, pp. 189-226.

Johnston, Alan. W. “Kommos: Further Iron Age Pottery”, **Hesperia** **74. 4**, 2005, pp. 309-393.

Kahane, Peter. “Die Entwicklungsphasen der Attisch-Geometrischen Keramik”, **AJA** **44.4**, 1940, pp. 464-482.

Karageorghis, Vassos. **ALAAS: A Protogeometric Necropolis in Cyprus**, Nicosia, 1975

Karageorghis, Vassos. **Cyprus in the 11th Century B.C.** Nicosia, 1994

Karageorghis, Vassos. **Early Cyprus**, Los Angeles, 2002

Kearsley, Rosalinde. **The Pendant Semi-Circle Skyphos: a study of its development and chronology and an examination of it as evidence for Euboean activity at Al Mina**, BICS Suppl. 44, London, 1989.

Kearsley, Rosalinde. **The Pendant Semi-circle Skyphos**, London, 1989.

Kerschner, Michael. **Ostgriechische Vogelschalen und Verwandtes. Studien zu Chronologie und Verbreitung der ostgriechischen Keramik**, Bochum, 1995.

Kerschner, Michael. "Ein stratifizierter Opferkomplex des 7. Jhs. v. Chr. Aus dem Artemision von Ephesos" **OJH** 66, 1997, pp. 85-226.

Kerschner, Michael. "Das Artemisheiligrum auf der Ostterrasse des Kalabaktepe in Milet: Stratigraphie und Keramikfunde der Sondagen des Jahres 1995" **AA** 1999, 1999, pp. 7-51.

Kerschner, Michael. "Ephesos in archaischer und klassischer Zeit. Die Ausgrabungen in der Sidlung Smyrna", **Die Ägäis und Westliche Mittelmeer**, 2000, pp. 45-54.

Kerschner, Michael. "Ostgriechische Kalottenschalen (Vogelkotylen, Vogel-Rosetten-Mäander- und Reifenschalen) und Vogelkannen", **Töpferzentren der Ostägä**, 2002, pp. 63-72.

Kerschner, Michael. "Stratifizierte Fundkomplexe der geometrischen und subgeometrischen Epoche aus Ephesos" **Probleme der Keramikchronologie des südlichen und westlichen Kleinasien in geometrischer und archaischer Zeit: Internationales Kolloquium, Tübingen 24.3.-26.3.1998**, Bonn, 2003.

Kerschner, Michael. "Ein Neues Klassifikationsystem der Ostgriechischen Keramik", **Milessische Forschungen, Band 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposium Güzelçamlı 26. September-1. Oktober 1999**, 2007, pp. 295-318.

Kerschner, Michael. "Das Keramikbild von Ephesos im 7. und 6. Jahrhundert. Mit einem Beitrag von Hans Mommsen und Alexander Schwedt", **Milessische Forschungen, Band 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposium Güzelçamlı 26. September – 1. Oktober 1999**, 2007, pp. 221-246.

Kinch, Karl Frederik. **Vroulia**, Berlin, 1914.

Kraiker, Wilhelm. – Kubler, Karl. **Kerameikos I: Ergebnisse der Ausgrabungen: Nekropolen des 12. bis 10. Jahrhunderts**, Berlin, 1939.

Kraiker, Wilhelm. **Agina: Die vasen des 10. bis 7. Jahrhunderts v. Chr.** Berlin, 1951.

Kubler, Karl. **Keramikos IV: Ergebnisse der Ausgrabungen: Nekropolen des 11. und 10. Jahrhunderts**, Berlin, 1943.

Kubler, Karl. **Kerameikos V.I: Ergebnisse der Ausgrabungen der Nekropolen des 10. bis 8. Jahrhunderts**, Berlin, 1954.

Kunisch, N. **Ornamente geometrischer Vasen**, Böhlau, 1998

Kunze, Emil. "Eine Protogeometrische Amphora aus Melos", **OJH 39**, 1952, pp. 53-66.

Kurtz, Donna. C. – Boardman, John. **Greek Burial Customs**, London, 1971.

La Geniere, Juliette – V. Jolivet, **Cahiers de Claros II: L'aire des sacrifices**, Paris, 2003.

Lamb, Winifred. "Excavations at Kato Phana in Chios", **BSA 35**, 1934-1935, pp. 138-164.

Lane, Arthur. "Laconian vase Painting", **BSA 34**, 1933-34, pp. 99-107.

Langdon, Susan. **New Light on a Dark Age: Explaining the Culture of Geometric Greece**, Columbia, 1997.

Leatherman, A. Murock. **The Italian Geometric Pottery**, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Brown Üniversitesi, Rhode Island, 2004.

Lemos, Irene. S. **The Protogeometric Aegean**, New York, 2002.

Lemos, Irene. S. **Regional Characteristics in the Protogeometric Period and their Implications**, (D.Phil. Tezisi), Oxford, 1988.

Lenz, Dirk – F. Ruppenstein – M. Baumann – R. Catling, "Protogeometric Pottery at Troia", **Studia Troica 8**, 1998, pp. 189-223.

Levi, Doro. **"İasos Kazıları"** Ankara, 1986.

Luke, Joanna. **Ports of Trade; Al Mina, and Geometric Greek Pottery in the Levant**, Oxford, 2003.

Matz, Friedrich. **Geschichte der griechischen Kunst, I: Die geometrische und die früharchaische Form**, Frankfurt, 1950.

Mcdonald, Wilhelm A. "A Geometric Grave Group from Thorikos in Attica", **Hesperia** **30.3**, 1961, pp. 299-304.

McNally, Shelia. "An Attic Geometric Vase in the Collection of Mt. Holyoke College", **AJA** **73.4**, 1969, pp. 459-464.

Meriç, Recep. "Metropolis'teki Satih Çalışması Hakkındaki Ön Rapor", **The Annual of the Ephesus Museum** **1**, İzmir, 1972, ss. 70-75.

Meriç, R. **Metropolis in Ionien**, Almanya, 1982

Meriç, Recep. - R. Merkelbach - S. Şahin, "Metropolis in İonien", **Inschriften von Ephesos VII.1**, Bonn, 1981, pp. 236-294.

Meriç, Recep. "Torbalı-Metropolis Kazısı 1990", **KST** **13**, **Cilt: 1**, 1992, ss. 237-239.

Meriç, Recep. "1991 Yılı Metropolis Kazısı Raporu", **KST** **14**, **Cilt: 2**, 1993, pp. 365-372.

Meriç, Recep. "1992 Yılı Metropolis Kazı Çalışmaları", **KST** **15**, **Cilt:2**, 1994, pp. 419-421.

Meriç, Recep. "1994 Yılı Metropolis Kazı Çalışmaları", **KST** **17**, **Cilt: 2**, 1996, ss. 37-46.

Meriç, Recep. "Metropolis 1995 Yılı Kazı Raporu", **KST** **18**, **Cilt: 2**, 1997, ss. 153-161.

Meriç, Recep. "Metropolis 1996 Yılı Kazı Raporu", **KST** **19**, **Cilt:2**, 1998, ss. 333-341.

Meriç, Recep. "Metropolis 1997 Yılı Kazı Raporu", **KST** **20**, **Cilt: 2**, 1999, ss. 335-352.

Meriç, Recep. – A. Ersoy – v.d. "Metropolis 1998 Yılı Kazı Raporu", **KST** **21**, **Cilt: 2**, 2000, ss. 227-236.

Meriç, Recep.– A. K. Öz – v.d. "Metropolis 2000 Yılı Kazı Raporu", **KST** **23**, **Cilt: 1**, 2002, ss. 87-98.

Meriç, Recep. – P. Mountjoy, "Mycenaen Pottery from Bademgediği Tepe (Puranda) in Ionia: A Preliminary Report", **IstMitt** **52**, pp. 2002, 79-98.

Meriç, Recep – A. K. Öz, “Metroplis 2001 Yılı Raporu”, **KST 24, Cilt: 1**, 2003, ss. 151-158.

Meriç, Recep. “Excavations at Bademgediği Tepe (Puranda) 1999-2002: A Preliminary Report”, **IstMitt 53**, 2003, pp. 79-98.

Meriç, Recep. **Metropolis: Ana Tanrıça Kenti**, İzmir, 2003.

Meriç, Recep. – A. K. Öz – v.d. “Metropolis 2002 Yılı Kazıları”, **KST 25, Cilt: 2**, 2004, ss. 293-302.

Meriç, Recep.– A. K. Öz–A. E. Meriç, “Metropolis Kazıları 2003”, **KST 26, Cilt: 2**, 2005, ss. 137-146.

Meriç, Recep – A. K. Öz – v.d. “Metropolis 2004 Yılı Kazı Çalışmaları”, **KST 27, Cilt:1**, 2006, ss. 249-260.

Meriç, Recep.– A. K. Öz – v.d. “2005 Yılı Metropolis Kazıları”, **KST 28, Cilt: 2**, 2007, ss. 243-252.

Meriç, Recep. “Ein Vorbericht über eine spätbronzezeitliche befestigte Höhensiedlung bei Metropolis in Ionien: Die Arzawa-Stadt Puranda?”, **Milessische Forschungen, Band 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposium Güzelçamlı 26. September – 1. October 1999**, 2007, pp. 27-36.

Meriç, Recep. **Das Hinterland von Ephesos: archäologisch-topographische Forschungen im Kaystros**, Viana, 2009.

Moore, Mary. **Greek Geometric and Protoattic Pottery: CVA 5, USA 37**, New York, 2004.

MTA, “**İzmir Yakın Çevresinin Diri Fayları Ve Deprem Potansiyelleri**”, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 2005 Raporu, Rapor No. 10754, Ankara, 2005

Muller, Walter - Oelmann, Franz. “**Tryns I: Part II: Die Geometrischen Nekropole**”, Mainz, 1976.

Neeft, C. W. **Protocorintian Subgeometric Aryballoi**, Amsterdam, 1987.

Nichols, M. Lousie. “Geometric Vases from Corinth”, **AJA 9.4**, 1905, pp. 411-421.

Öğün, Baki. “Teos Kazıları (1963)”, **TAD XIII.1**, 1964, ss. 115-121.

Öğün, Baki. **Batı Anadolu'da Protogeometrik Dönem Yunan Boyalı Seramiği**, Habiltasyon, Ankara, 1963.

Özgünel, Coşkun. "Dirmil'de (Gökçebel) Bulunmuş Geometrik Kaplar", **Belleten** 157, 1976, ss. 3-48.

Özgünel, Coşkun. "H. Kocabaş Koleksiyonunda Bulunan Attika Geometrik Kapları", **Belleten** 161, 1977, ss. 1-27.

Özgünel, Coşkun. "Spätgeometrische Gefässe aus Karien", **AA** 1977, pp. 9-13.

Özgünel, Coşkun. **Bayraklı (İon) Geometrik Seramiği**, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Ankara, 1972.

Özgünel, Coşkun. **Karia Geometrik Seramiği**, Ankara, 1979.

Özgünel, Coşkun. "Bayraklı Geometrik Seramiğinin Doğuşu ve Gelişimi", **VIII. TTK Bildiris**, ss. 487-499

Papadopoulos, John K. "Early Iron Age Potters' Marks in the Aegean", **Hesperia** 63. 4, 1994, ss. 437-507.

Papadopoulos, John. K. "Magna Achaea: Akhaian Late Geometric and Archaic Pottery in South Italy and Sicily" **Hesperia** 70.4, 2001, pp. 373-460.

Papadopoulos, John. K.– E. L. Smithson, "The Cultural Biography of a Cycladic Geometric Amphora: Islanders in Athens and the Prehistory of Metics" **Hesperia** 71.2, 2002, pp. 149-199.

Paton, W. R. "Excavations in Caria", **JHS** 8, 1887, pp. 64-82.

Pfaff, Christopher. A. "A Geometric Well at Corinth: Well 1981-6" **Hesperia** 57.1, 1988, pp. 21-80.

Pfaff, Christopher. A. "The Early Iron Age Pottery from the Sanctuary of Demeter and Kore at Corinth", **Hesperia** 68.1, 1999, pp. 55-134.

Ploug, G. **Sukas II: Corinthian and Eastern Greek Pottery and Terracottas**, 1973.

Popham, Mervyn. R. – Lemos, Irene S. **Lefkandi III: The Toumba Cemetery. The Excavations 1981, 1984, and 1992-94, Plates**, BSA Suppl. 24, Oxford, 1996.

Popham, Mervyn. R. "Further Excavations At Lefkandi 1981", **BSA** 77, 1982, pp. 213-248.

Popham, Mervyn. R.–E. Toulura–L. H. Sackett, “Further Excavation of the Toumba Cemetery at Lefkandi, 1981”, **BSA** 77, 1982, pp. 213-248.

Popham, Mervyn R. – P. G. Calligas – L. C. Sackett, **Lefkandi II: The Protogeometric Building at Toumba 2. The Excavation of Architecture and Finds**, BSA, Suppl. 23, Oxford, 1993.

Popham, Mervyn R. – L. H. Sackett – P. G. Themelis, **Lefkandi I: The Iron Age. The Settlement. The Cemeteries**, BSA, Suppl. 11, Oxford, 1979.

Raubitschek, Isabelle Kelly. “Early Boeotian Potters”, **Hesperia** 35. 2, 1966, pp. 154-165.

Robertson, Martin. “Excavations at Ithaca V: The Geometric and Later Finds from Aetos”, **BSA** 43, 1948, pp. 1-124.

Robertson, Martin. “The Excavations at Al Mina, Sueidia IV: The Early Greek Vases”, **JHS** 60, 1940, pp. 2-21.

Schweitzer, Bernhard. “Untersuchungen zur Chronologie und Geschichte der Geometrischen Stile in Griechenland II”, **AM** 43, 1918, pp. 1-152.

Schweitzer, Bernhard. **Die geometrischen Kunst Griechenlands**, Köln, 1969.

Shear, T. Leslie. “The Campaign of 1935”, **Hesperia** 5.1, 1936, pp. 1-42.

Shear, T. Leslie. “The Campaign of 1932”, **Hesperia** 2.4, 1934, pp. 451-474.

Sheedy, Ken. A. “Attic and Atticizing Pottery in the Cyclades during the Eighth Century B. C.”, **SIMA, Suppl. 1**, 1990, pp. 31-40.

Simon, Erica. **Die Griechischen Vasen**, München, 1976.

Sipsie-Eschbach, Maria. **Protogeometrische Keramik aus Iolkos in Thessalien**, Berlin, 1991.

Smithson, Evelyn Lord. “The Protogeometric Cemetery at Nea Ionia, 1949”, **Hesperia** 30.2, 1961, pp. 147-178.

Smithson, Evelyn Lord. “The Tomb of a Rich Athenian Lady, CA. 850 B.C.” **Hesperia** 37.1, 1968, pp. 77-116.

Smithson, Evelyn Lord. “A Geometric Cemetery on the Areopagus: 1897, 1932, 1947” **Hesperia** 43.3, 1974, pp. 325-390.

Snodgrass, Anthony M. **The Dark Age of Greece: An Archaeological Survey of the Eleventh to the Eighth Centuries B.C.**, (2.Baskı), Edinburg, 2000.

Sorensen, L. Wriedt – Pentz, Peter. **Lindos IV.2: Excavations and Surveys in Southern Rhodes: Post Mycenaean Periods until Roman Times and Medieval Period**, Copenhagen, 1992.

Technau, Werner. "Griechische Keramik in samischen Heraion", **AM 54**, 1929, pp. 6-22.

Thompson, Homer. A. "Excavation of The Athenian Agora 1940-1946", **Hesperia 16.3**, 1947, pp. 193-213.

Thompson, Homer. A. "The Excavation of the Athenian Agora Twelfth Season: 1947", **Hesperia 17.3**, 1948, pp. 149-196.

Tsakos, Konstantinos. "Die Stadt Samos in der geometrischen und archaischen Epoche", **Milessische Forschungen, Band 5: Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme; Panionion-Symposium Güzelçamlı 26. September-1. October 1999**, 2007, pp. 189-200.

Ure, Annie D. "Boeotian Geometricising Vases", **JHS 49.2**, 1929, pp. 160-171.

Ure, Annie D. "More Boeotian Geometricising Vases", **JHS 55.2**, 1935, pp. 225-228.

Ure, Percy. N. **Boeotian Pottery of Geometric and Archaic Styles**, 1927.

Ünal, Türkan. "**Anaia/Kadıkalesi Protogeometrik ve Geometrik Dönem Seramikleri**", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2006.

Von Graeve, Volkmar. "Milet", **IstMitt 23/24**, 1973/1974, pp. 63-137.

Von Graeve, Volkmar. "Milet; Bericht über die Arbeiten im Südschnitt an der Hellenistischen Stadtmauer", **IstMitt 25**, 1975, pp. 35-59.

Von Graeve, Volkman. "1992 Milet Çalışmaları", **KST 15, Cilt: 2**, 1994, pp. 83-99.

Walbaum, Jane C. – Magness, Jodi. "The Chronology of Early Greek Pottery: New Evidence from Seventh-Century B. C. Destruction Levels in Israel", **AJA 101.1**, 1997, pp. 23-40.

Walter, Hans. **Samos V: Frühe samische Gefässe. Chronologie und Landschaftsstile ortgriechischer Gefässe**, Bonn, 1968

- Walter-Karydi, Elena. "Geometrische Keramik aus Naxos", **AA** **1972**, pp. 386-421.
- Weickert, Carl. "Die Ausgrabung beim Athena-Temple 1955", **IstMitt** **7**, 1957, pp. 102-132.
- Weinberg, Soul. "What Is Protocorinthian Geometric Ware?" **AJA** **45.1**, 1941, pp. 30-44.
- Weinberg, Soul. **Corinth VII.1: The Geometric and Orientalizing Pottery**, Cambridge, 1943.
- Weinberg, Soul. "A Cross-Section of Corinthian Antiquities (Excavations of 1940)", **Hesperia** **17.3**, 1948, pp. 197-241.
- Wells, Berit. **Asine II.4.1: Results of the Excavations East of the Acropolis, 1970-74, fasc. 4: The Protogeometric Period, Part 2: An Analysis of the Settlement, Part 3: Catalogue of Pottery and Other Artefacts**, Stockholm, 1983.
- Young, Rodney S. "Pottery from a Seventh Century Well", **Hesperia** **7.3**, 1938, pp. 412-428.
- Young, Rodney S. **Late Geometric Graves and a seventh century Well in the Agora**, *Hesperia Suppl.* 2, 1939
- Young, Rodney S. "Graves from the Phaleron Cemetery", **AJA** **46.1**, 1942, pp. 23-57.
- Young, Rodney S. "An Early Geometric Grave Near the Athenian Agora", **Hesperia** **18.4**, 1949, pp. 275-297.
- Young, Rodney S. "Sepulturae Intra Urbem", **Hesperia** **20.2**, 1951, pp. 67-134.

KATALOGLAR
(Kat. No. 1-Kat. No. 246)

Kat. No. 1: Amphora Omuz Parçası (Şekil 11)

Y: 2,2 cm.

Kasa No: AKR 06-224

Tanım: Sert, küçük hava gözenekli, kum, ince mika ve kuvars katkılı, soluk kahverengi (7,5 YR-6/4) renkte kile sahiptir. Yüzey grimsi kahverengidir (7,5 YR-5/2).

Yüzeyde, mat koyu kahverengi firnisle yapılmış, merkezi siyah firnisli, korunan kısımda dörtlü konsantrik daire motifi bulunur.

Benzerleri: *Catling, Typology of PGP*, ss. 157-158, Fig. 2-3; *Jacop-Felsh, Kalapodi*, ss. 57-59, no. 391, Pl.17,44; *Aytaçlar*, s. 21, Fig. 4.1-3; *Deger Jalkotzy*, Fig.11.a-b; *Wardle*, s. 448, Fig. 3.2; *Popham ve diğerleri, Lefkandi I*, No: 776, Pl. 27; *Sipsie-Eschbach*, s.112, 215, No. 79, 104, Pl. 28.6, 79.106; *Lemos PG Aegean*, s. 56, Pl. 6.1.

Tarih : İ.Ö. 11. yüzyıl sonu – İ.Ö. 10. yüzyıl başları.

Kat. No. 2: Amphora Omuz Parçası (Levha 6, Şekil 10)

Y: 3,8 cm.

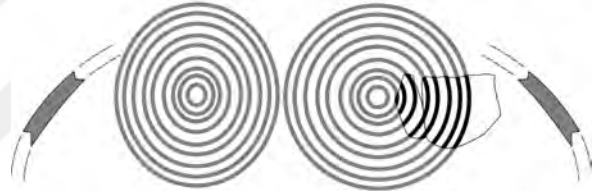
Buluntu Yeri: 93.1.23 Açma

Tanım: Orta sertlikte, farklı boyutlarda irili ufaklı yoğun kireç, yoğun mika, koyu renkli kum, siyah ve beyaz renkte zerrecik katkılı kırmızı renkte (2,5 YR-4/6) hamura sahiptir. Yüzey

pürüzsüz ve kaygan, açık kırmızıdır (2,5 YR-6/6). Yüzeyde, korunan kısımda sekiz tanesi görülen, kahverengi firnisle yapılmış konsantrik daire motifi vardır.

Benzerleri: *Catling, Typology of PGP*, s. 177; *Lenz*, s. 206, Pl. 10.

Tarih : Muhtemelen İ.Ö. 10. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 3: Amphora Omuz Parçası (Şekil 11)

Y: 4,1 cm.

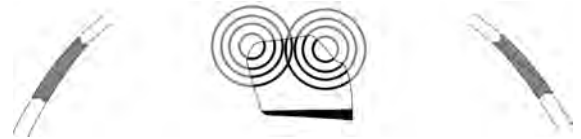
Buluntu Yeri: E 2 Açması

Tanım: Yumuşak karakterli, kaba görünümlü, açık kahverengi renkte ince kum, ince kireç, yoğun mika ve kuvars katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) samura

sahiptir. Yer yer hava gözenekleri görülmektedir. Yüzey çok ince, soluk kahverengi astarlıdır (10 YR-8/2). Astar üzerinde mat kahverengi firnisle yapılmış, en dış halkaları birbirini kesen, iki set halinde dörtlü konsantrik daire motifi görülür. Bezeme alanı alttan soluk kahverengi firnis bantla çevrelenmiş.

Benzerleri: *Catling, Typology of PGP*, s. 171, Fig. 13; *Popham v.d. Lefkandi I, Tomb. 44*, Pyre 11/12, ss. 226-227, 245, Pl. 24, Pyre 11/12.4; *Öğün, Teos*, s. 117, Res. 9; *Lenz*, ss. 202-204, Pl. 6.

Tarih : İ.Ö. 10. yüzyılın ortaları ve ikinci yarısı, Geç Protogeometrik-Subprotogeometrik Dönem.

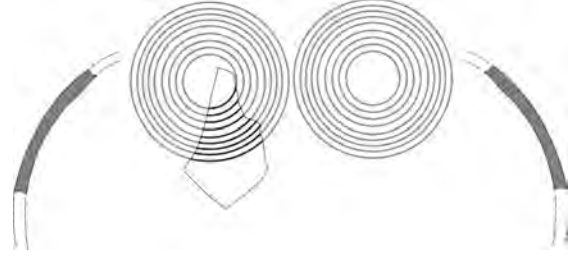

Kat. No. 4: Amphora Omuz ve Gövde Parçası (Şekil 11)

Y: 8,7 cm.

Kasa No: AKR 94-68

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, çok yoğun iri taneli (pul pul) mika, küçük taneli kuvars, dış yüzünde görülebilen farklı büyüklüklerde kireç katkılı açık kahverengi (7,5 YR-7/6) hamura sahiptir. Yüzey çok soluk açık kahverengidir (7,5 YR-7/4).

Omuzda, mat koyu kahverengi firnisle yapılmış dokuz daireden oluşan konsantrik daire motifi yer alır.

Benzerleri: Lenz, s. 204, Pls. 7-9; Catling, *Typology of PGP*, s. 176, Desborough, *PGP*, Pl. 22. no. 77, Pl. 31. 1; Popham v.d. *Lefkandi I*, Pl. 156, no. 41.2; Brouskari, s. 20, Pl. 4. no. 3; Courbin, Bassit, Pl.15, no. 4a, 4b; Heurtley, Pl. VI, no. 77.

Tarih : İ.Ö. 9. yüzyıl.

Kat. No. 5: Amphora Omuz Parçası (Şekil 12)

Y: 3,3 cm.

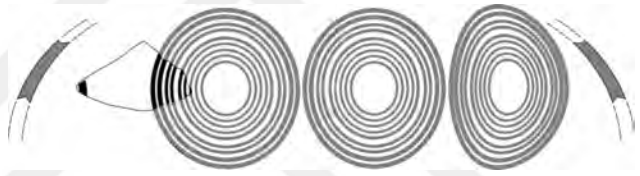
Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: AKR 97-219

Seviye: 1,75-1,92

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, az kum, çok yoğun

mika, küçük taneli kuvars ve dış yüzünde görülebilen kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/3) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/3). Korunan kısımda altı tanesi görülen, mat koyu kahverengi firnisle yapılmış konsantrik daire motifi vardır. Sol tarafta, muhtemelen kulpun gövdeye birleştiği yerde, kulpu çevreleyen yay şeklindeki firnis bandının bir bölümü görülmektedir.

Benzerleri: Lenz, s. 204, Pls. 7-9; Catling, *Typology of PGP*, s. 176, Desborough, *PGP*, Pl. 22. no. 77, Pl. 31. 1; Popham v.d. *Lefkandi I*, Pl. 156, no. 41.2; Brouskari, s. 20, Pl. 4. no. 3; Courbin, Bassit, Pl.15, no. 4a, 4b; Heurtley, Pl. VI, no. 77.

Tarih : İ.Ö. 9. yüzyıl.

Kat. No. 6: Skyphos Gövde Parçası (Şekil 12)

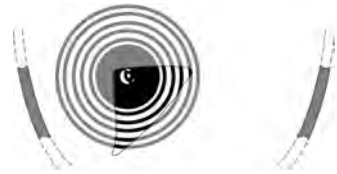
Y: 3,6 cm.

Buluntu Yeri: E 3 Açması

Kasa No: AKR 97-327

Tanım: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, kumsu görünümlü, yoğun kum ve ince mika katkılı, kahverengi

(7,5 YR-5/3) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/3). Korunan kısımda altı tanesi görülen konsantrik daire motifi yer alır. En içteki dairenin içi firnisle boyanmıştır. Pergelin battığı yer rezerve bırakılmıştır. İç yüz mat koyu kahverengi firnisle kaplıdır.

Benzerleri: *Desborough, PGP, Pl. 10, no. 547, no. 2032 (Attika örnekleri), Pl. 16, no. 45 (3 set konsantrik daire), no. 146 (2 set konsantrik daire) (Andros, Zagora örnekleri), Pl. 28, no. 5 (Mykenai örneği); Lemos, PG Aegean, Pl. 21.5, Pl. 36.4, Pl. 36.5, Pl. 67.1, Pl. 67.4; Ögünel, Bayraklı, Şekil 11; Ersoy, Fig. 4.c, Fig. 5.a; Özgünel, Karia, Pl. 2.c,d, Pl. 3.a; Pfaff, Early Iran Age Pottery, Fig. 20; J. Boardman, "Early Greek Vase Painting, London, 1998, Pl.9; La Geniere, Fig. 37, 3,5; Müler-Oelman, Abb. 16; Boysal, Bodrum I, Pl. XXXVII.1,2; Desborough, Dark Age, Fig. 9g, Pl. 32, Fig. 18; Von Graeve, Taf. No.40; Bass, Pl. 8, Fig.18.*

Tarih : Orta Protogeometrik Dönem

Kat. No. 7: Skyphos Gövde Parçası (Şekil 12)

Y: 3,8 cm.

Kasa No: AKR 06-335

Tanım: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, yoğun ince kum, çok yoğun mika, az kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/3) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/3). Korunan bölümde, koyu kahverengi firnisle yapılmış altılı konsantrik daire motifi yer alır. İç yüz koyu kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 6'nın benzeri.*

Tarih : Orta Protogeometrik Dönem

Kat. No. 8: Skyphos Gövde Parçası (Şekil 12)

Y: 4,6 cm.

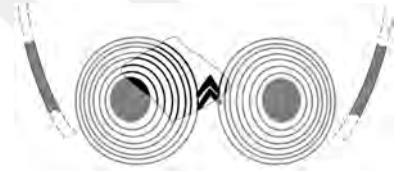
Buluntu Yeri: E 3 Açması

Kasa No: AKR 97-231 Seviye: 1,60-1,98

Tanım: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, çok ince kum ve çok ince mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/3) hamura sahiptir. Yüzey perdahlı, parlak ve kaygan, açık kahverengi renklidir (7,5 YR-6/4). Dış yüzde, yedi daireden oluşan iki tane konsantrik daire motifi yer alır. Merkezdeki dairenin içi firnisle boyanmıştır. Konsantrik daireler birbirine ikili şevron motifi ile bağlanmış. İç yüz siyahımsı kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 6'nın benzeri*

Tarih : Orta Protogeometrik Dönem

Kat. No. 9: Skyphos Gövde Parçası (Levha 13)

Y: 2,7 cm.

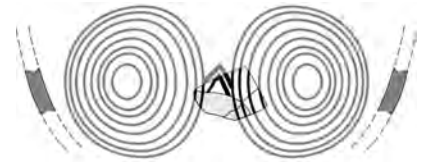
Buluntu Yeri: 93.1.2.3 Nolu Açma

Kasa No: AKR 93-60

Tanım: Yumuşak karakterli, yoğun kum, çok ince mika katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Gövdede, koyu kahverengi firnisle yapılmış iki set halinde konsantrik daire motifi yer alır. Daireler birbirlerine iki tane zikzak motifi ile birleştirilmiş. İç yüz koyu kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 6'nın benzeri*

Tarih : Orta Protogeometrik Dönem

Kat. No. 10: Skyphos Gövde Parçası (ekil 13)

Y: 3,7 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: AKR 97-229

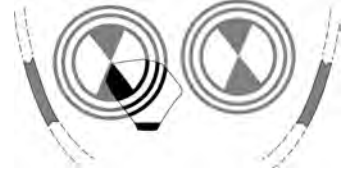
Seviye: 2,14-2,20

Tanım: Orta sert, kumsu görünümlü, yoğun ince kum, kireç ve ince mika katkılı, açık kırmızı (2,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızıdır (2,5 YR-7/6). Gövdede, ortasında kum saati motifi bulunan l konsantrik daire motifi bulunmaktadır. Konsantrik daireler alttan firnis bantla çevrelenmiştir. İ yüz kırmızı firnislidir.

Benzerleri: n, *Habiltasyon*, Lev. 5, no. 4; *Akurgal*, *Eski İzmir I*, Lev. 9.c

Popham ve diğerleri, *Lefkandi I*, Pl. 15, no. 124; *Von Graeve*, *Milet*, s. 89, Taf. 17, no. 3-4.

Tarih : Geç Protogeometrik Dönem, İ.. 10.yüzyıl sonu, İ.. 9. yüzyıl baı (İ.. 920-875).

Kat. No. 11: Kantaros (ekil 13)

A.. : 17,6 cm.

Y: 12,2 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: AKR 97-223

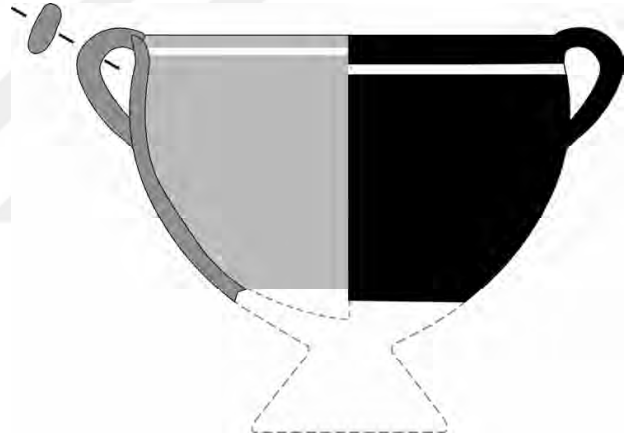
Seviye : 1,86-2,05

Tanım: Orta sert, kaba görünümlü, yoğun kum, yoğun iri taneli kireç, çok ince mika ve seyrek taşçık katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Oturma yüzeyi hafif sivriltilmi dışa kıvrık ağız kenarlıdır. Dudaktan gövdeye yumuşak geçilir. Dudaktan balayan, hafif yükseldikten sonra sert bir dnle gövdenin en geniş noktasında gövde ile birleşen, elips kesitli kulpları vardır. Dış yüzde, dudaktan gövdeye geçişte rezerve bant görülür. Bütün yüzey parlak metalik siyah renkte firnis kaplıdır. İ yüzde, dudakta bir tane rezerve bant bırakılmış, geri kalan bütün yüzey koyu kahverengimsi siyah, düzensiz fırça darbeleri ile firnislenmitir.

Benzerleri: *Lemos*, *PG Aegean*, s. 31.4, 80.5; *Robertson*, *Excavations in Ithaka*, s.65;

Desborough, *PGP*, Pl. 12, no. 2026; *Müler-Oelmann*, s. 153, Abb .15; *Coldstream*, *GGP*, Pl. 1.b, o,p (Geometrik Dönem rnekleri); *Burr*, 553, Fig.11 (Geometrik Dönem rnei)

Tarih : Geç Protogeometrik Dönem.

Kat. No. 12: Skyphos-Krater Gövde Parçası (Şekil 14)

Y: 4,3 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: AKR 97-220

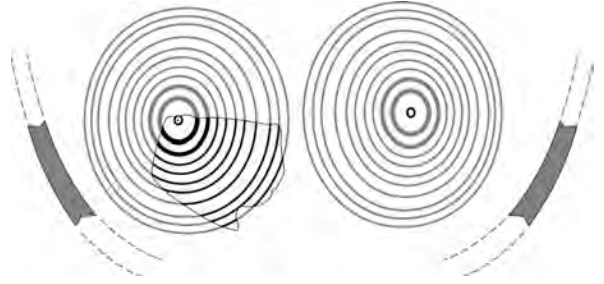
Seviye: 1,72-1,86

Tanım: Orta sert, çok yoğun kum, taşçık, çok iri taneli gümüş mika katkılı, özü gri, kenarlara doğru kahverengi (7,5 YR-5/4) hamur.

Yüzey kahverengidir (7,5 YR-5/2). Dış yüzde, soluk siyah firnisle yapılmış onlu konsantrik daire motifi yer alır. İç yüz soluk kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Smithson, Nea Ionia*, s. 166; *Sipsie-Eschbach*, ss. 60-61; *Lemos, PG Aegean*, s. 46; *Catling-Lemos, Lefkandi II.1*, s. 23-24, Pl. 14-15; *Wells, Asine II.4.1*, s. 58-60, Fig. 41,198.

Tarih : Orta Protogeometrik Dönem

Kat. No. 13: Oinokhoe Omuz Parçası (Şekil 15)

Y: 7,6 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Seviye: 1,50-1,70

Tanım: Orta sert, kaba hamurlu, küçük hava gözenekli, yoğun kum ve ince mika katkılı, özü gri, kenarlara doğru kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey açık sarımsı

kahverengidir (7,5 YR-6/6). Boyundan omza geçişte firnis bant bulunur. Omuz başlangıcında, içinde "Z" motifi dizisi olan ince bir friz vardır. Omuzdaki ana friz, dikey ikili çizgi grupları ile metoplara ayrılmıştır. Soldaki metop içerisinde içi nokta bezeli çengel meander motifi, sağdaki metopta iki sıra halinde zikzak motifi yer alır.

Benzerleri: *Cook, EGP*, s. 19, Fig. 5.4; *Coldstream, GGP*, Pl. 61a; *J. Boardman, "Early Greek Vase Painting"*, London, 1998 (*Early Greek Vase*), Pl. 139; *Boardman, Excavations at Chios*, Pl. 48, no. 547.

Tarih : Geç Geometrik Dönem (İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ.Ö. 7.yüzyıl başı).

Kat. No. 14: Oinokhoe Omuz Parçası (Şekil 15)

Y: 8,5 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: AKR 97-235

Seviye: 1,05-1,24

Tanım: Sert, iyi pişmiş, küçük hava gözenekli, ince kum, seyrek iri taneli kireç ve taşçık katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (7,5 YR-5/4). Korunan kısmın sağ tarafında geniş bir alanı kaplayan dama tahtası motifi bulunur. Sol tarafta bir panel içerisinde, üst bölümde zikzak motifi, alt bölümde içi taralı çengel motifi ve Rhodos ağacı motifi vardır.

Benzerleri: *Cook, EGP, s. 19, Fig. 5.4; Coldstream, GGP, Pl. 61a; J. Boardman, "Early Greek Vase Painting", London, 1998 (Early Greek Vase), Pl. 139; Boardman, Excavations at Chios, Pl. 48, no. 547.*

Tarih : Geç Geometrik Dönem (İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı).

Kat. No. 15: Oinokhoe Omuz Parçası (Şekil 15)

Y: 5,3 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Seviye: 1,60-1,98

Tanım: Sert, iyi pişmiş, küçük hava gözenekli, ince kum, seyrek kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-4/2) hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (7,5 YR-5/2). Gövde ikili ince firnis bantlarla frizlere ayrılmıştır. Üst frizde çift konturlu içi taralı üçgen motifi, alt frizde alternatif olarak yapılmış triglif-kelebek motifi yer alır.

Benzerleri: *Cook, EGP, s. 19, Fig. 5.4; Coldstream, GGP, Pl. 61a; J. Boardman, "Early Greek Vase Painting", London, 1998 (Early Greek Vase), Pl. 139; Boardman, Excavations at Chios, Pl. 48, no. 547.*

Tarih : Geç Geometrik Dönem (İ.Ö.8. yüzyıl sonu – İ.Ö. 7. yüzyıl başı).

Kat. No. 16: Oinokhoe Omuz Parçası (Şekil 16)

Y: 3,8 cm.

Buluntu Yeri: F 2 Açması

Seviye: 1,71-1,84

Tanım: Sert, iyi pişmiş, ince kum, az ince mika, seyrek taşçık ve kireç katkılı, kırmızımsı sarı 8,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (2,5 YR-6/4). Omuzda, muhtemelen akıtacak kısmının alt bölümünde, panel içerisinde zikzak motifi yer alır. Panel kenarlardan üç tane dikey firnis batla çevrelenmiş.

Benzerleri: *Cook, EGP, s. 19, Fig. 5.4; Coldstream, GGP, Pl. 61a; J. Boardman, "Early Greek Vase Painting", London, 1998 (Early Greek Vase), Pl. 139; Boardman, Excavations at Chios, Pl. 48, no. 547.*

Tarih : Geç Geometrik Dönem (İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ.Ö. 7. yüzyıl başı).

Kat. No. 17: Oinokhoe Omuz Parçası (Şekil 16)

Y: 4,3 cm.

Buluntu Yeri: E 3 Açması

Seviye: 1,60-1,98

Tanım: Sert, küçük hava gözenekli, yoğun ince kum katkılı, kahverengi (7,5 YR-4/2) hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (7,5 YR-5/2). Korunan kısımdan anlaşıldığı kadarı ile, ana bezeme alanı kenarlardan sekizli dikey, alttan iki tane yatay firnis bantla çevrelenerek bir panel yapılmıştır. Bu panel daha sonra yatay olarak ikiye ayrılmış ve iki tane ince friz oluşturulmuş. Alttaki frizde

zikzak motifi görülmektedir. Üst frizdeki motif net olarak belirlenemiyor. Fakat muhtemelen, oinokhoelerde popüler olan zikzak motifi yer almaktadır.

Benzerleri: *Cook, EGP, s. 19, Fig. 5.4; Coldstream, GGP, Pl. 61a; J. Boardman, "Early Greek Vase Painting", London, 1998 (Early Greek Vase), Pl. 139; Boardman, Excavations at Chios, Pl. 48, no. 547.*

Tarih : Geç Geometrik Dönem (İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ.Ö. 7. yüzyıl başı).

Kat. No. 18: Oinokhoe Omuz Parçası (Şekil 16)

Y: 5,7 cm.

Buluntu Yeri: F 2 Açması

Seviye: 1,71-1,84

Tanım: Sert, kumsu görünümlü, yoğun kum, kireç ve ince mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Omuzdaki bezeme alanında, sağda üç konturlu tekerlek motifi ve bir kuş figürü yer alır. Tekerleğin sol tarafında birbirine temas eden çift konturlu içi firnisli üçgen motifi yer alır.

Benzerleri: *Coldstream, GGP, Pl. 45a; Özgünel, Karia geoemtrik Seramiği, Lev. 12; Boysal, Turgut Kazısı, Pl. IX, Res. 14; Boardman, Excavations at Chios, Pl. 49, no. 551,554.*

Tarih : Geç Geometrik Dönem (İ.Ö. 8.yüzyıl sonu – İ.Ö. 7. yüzyıl başı).

Kat. No. 19: Meanderli Skyphos (Şekil 17)

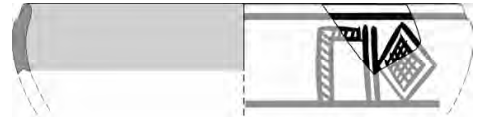
A.Ç.: 16,8 cm. Y: 2,6 cm.

Kasa No: AKR 93-71

Tanım: Orta sert, iyi pişmiş, temiz, çok az ince kum katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/8) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Ağızda belirgin çentik vardır. Dış yüzde, dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte ince firnis bant vardır. Gövdedeki ana bezeme alanı ikili gruplar halinde çizgilerle metoplara ayrılmış. Soldaki metopta içi taralı çengel meander motifi, sağdaki metopta çift konturlu içi taralı baklava dilimi motifi. İç yüz tamamen kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 95-96, Şek. 49, Lev. VI/8, Lev. XX.1-3; Walter, Samos V, Lev. 17/9; M. Frasca, ss. 60-61, Fig. 26.a,c; Ersoy, Klazomenai 900-500 BC, ss. 46-47, Fig. 3, Fig. 5.b,c; Hürmüzlü, Katalog, Kat. No.1-3, Lev. 1; Boardman, Excavations at Chios, Pl. 31, no. 186-188; Cook, EGP, Fig. 5.5*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısı

Kat. No. 20: Meanderli Skyphos (Şekil 17)

A.Ç.: 14,4 cm. Y: 2,7 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması, Seviye: 1,86-2,05

Tanım: Sert, iyi pişmiş, çok az ince kum, az kireç ve katkılı sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Çentikli ağız kenarına sahiptir. Dış yüzde, dudağın üst kısmında ve dudaktan gövdeye geçişte ince firnis bant bulunur. İki kulp arasında, birbirinden dikey ikili çizgi grupları ile ayrılmış metoplar vardır. Sol metopta içi taralı çift konturlu baklava dilimi motifi görüşür. Sağ tarafta karşılıklı askı meander motifi, meanderlerin etrafını dolanan kontur çizgisi vardır. İç yüz, kaliteli, parlak kahverengi firnislidir.

Benzerleri : Kat. No. 19'un benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısı

Kat. No. 21: Meanderli Skyphos (Şekil 17)

A.Ç.: 16,8 cm. Y: 2,6 cm.

Kasa No: AKR 93-71

Tanım: Sert, iyi pişmiş, temiz, çok az ince kum katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/8) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Çentikli ağız kenarına sahiptir. Dış yüzde, dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte iki tane ince firnis bant bulunur. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı ikili gruplar halinde dikey çizgilerle metoplara ayrılmıştır. Soldaki metopta içi taralı çengel meander motifi, sağdaki metopta çift konturlu içi taralı baklava dilimi motifi yer alır. İç yüz tamamen kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Hürmüzlü, Katalog, s. 11, Kat. No. 6; Hürmüzlü, Burial Grounds, ss. 83-84, Fig. 13; Coldstream, GGP, Pl. 61d.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği- İ.Ö.7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 22: Linear Bezemeli Skyphos (Şekil 17)

A.Ç.: 16-18 cm. Y: 3,7 cm.

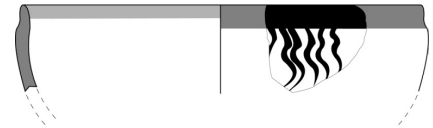
Buluntu Yeri: E 3 Açması

Seviye: 1,60-1,98

Tanım: Çok sert, yoğun kum, az kireç, çok az mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızısı sarıdır (5 YR-7/6). Dudak siyah firnislidir. Bezek olarak, dudaktan başlayan altılı set halinde dikey dalgalı çizgi motifi kullanılmıştır. İç yüzde dudakta ince bir firnis bant vardır.

Benzerleri: *Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 165-169; Boardman, Excavations at Chios, ss. 118-120, Pl. 31, no. 159-164; Kershner, Das Keramikbild, s. 22, Gassner, s. 25, Kat. No. 3, Taf. 1.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No. 23: Linear Bezemeli Skyphos (Şekil 17)

A.Ç.: 17,6 cm. Y: 4,2 cm.

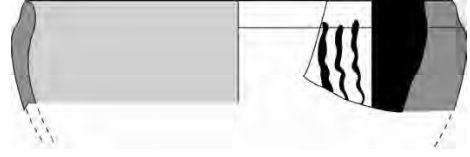
Buluntu Yeri: F 2 Açması

Seviye: 1,71-1,84

Tanım: Orta sert, kumsu görünümlü, yoğun kum ve az ince mika katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey çok açık kahverengidir (7,5 YR-7/4). Dış yüzde, çentiği kaplayan firnis bant vardır. Kulp bölgesi tamamen mat siyah firnis kaplıdır. İki kulp arasındaki alanda dudaktaki banttan başlayan dikey dalgalı çizgi motifi bulunur. İç yüz parlak koyu kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 22'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No. 24: Linear Bezemeli Skyphos (Şekil 18)

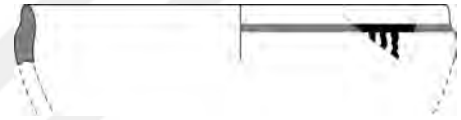
A.Ç.: 16,6 cm. Y: 2,2 cm.

Kasa No: AKR 94-68

Tanım: Sert, küçük hava gözenekli, yoğun kum, az ince mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) hamura sahiptir. Yüzey pembedir (7,5 YR-7/4). Dış yüzde dudaktan gövdeye geçişte, ince kahverengi firnis bant vardır. Ana bezeme alanında, dudaktaki banttan başlayan, dörtlü set halinde dikey dalgalı çizgi motifi yer alır.

Benzerleri: *Kat. No. 22'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No. 25: Linear Bezemeli Skyphos (Şekil 18)

A.Ç.: 16,4 cm. Y: 2,3 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: AKR 97-215

Seviye: 1,50-1,70

Tanım: Orta sert, küçük hava gözenekli, ince kum ve ince mika katkılı, açık kırmızı (2,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (7,5 YR-7/6). Dış yüzde dudaktan gövdeye geçişte ince firnis bant vardır. İki Kulp arasındaki frizde dörtlü setler halinde dikey dalgalı çizgi motifi görülür. İç yüz tamamen kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 22'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonları ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No. 26: Linear Bezemeli Skyphos (Şekil 18)

A.Ç.: 17,2 cm. Y: 3,6 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: AKR 97-307

Seviye: 0,42-1,46

Tanım: Orta sert, küçük hava gözenekli, çok kum, ince mika ve kireç katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış çentikli ağız kenarına sahiptir. Dış yüzde çentiği kaplayan firnis bant bulunur. Bu banttıan başlayan, beşli setler halinde dikey çizgi grupları vardır. İç yüz kalın firnis kalplıdır.

Benzerleri: *Gassner, s 25, Kat. No.1-3, Taf.1; Gjerstad, s.66-67, Pl.1. No 2-3.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonları - İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 27: Linear Bezemeli Skyphos (Şekil 18)

A.Ç.: 22,7 cm. Y: 7,1 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

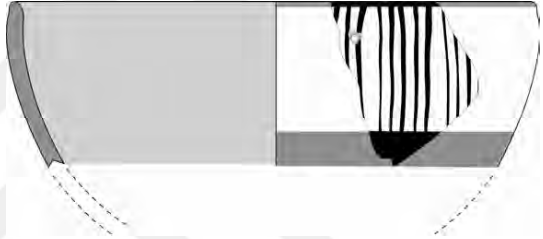
Kasa No: AKR 97-343

Seviye: 2,02-2,34

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, az kum, az kireç, mika katkılı açık kahverengi hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sardır (5 YR-7/6). Dudakta küçük çentik vardır. Dudanın üst bölümünde çok ince siyah firnis bant bulunur. Bu banttıan başlayan beşli setler halinde dikey çizgi grupları görülür. Gövde altı koyu kahverengi firnislidir. Gövdede iki tane onarım deliği göze çarpar. İç yüz koyu kahverengi-açık kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 26'nın benzeri*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonları - İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 28: Linear Bezemeli Skyphos (Şekil 19)

A.Ç.: 18,1 cm. Y: 4,1 cm.

Buluntu Yeri: 93.1.2.3 Nolu Açma

Tanım: Yumuşak, küçük hava gözenekli, yoğun kum, az ince kireç ve yoğun ince mika katkılı sarımsı kırmızı (5 YR-4/6) hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-6/6). Dış

yüzde, çentiği kaplayan kahverengi firnis bant bulunur. Ana bezeme alanında dudaktaki banttıan başlayan, beşli setler halinde dikey ince firnis bantları vardır. İç yüz koyu kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 26'nın benzeri*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonları - İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 29: Konsantrik Daire Bezemeli Skyphos (Şekil 19)

A.Ç.: 15,6 cm. Y: 5,1 cm.

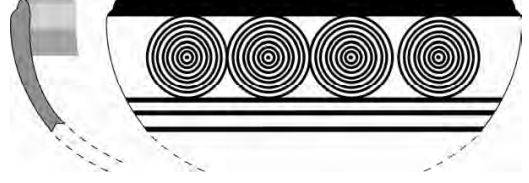
Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: 97-207

Tanım: Sert, çok iyi pişmiş, temiz, çok az ince kum ve ince mika katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Ağız kenarında belirgin çentik vardır. Dış yüzde, dudaktan gövdeye taşan firnis bant vardır. İki kulp arasındaki frizde, dört set halinde, dudaktaki banda taşan, sekizli konsantrik daire motifi bulunur. Friz alttan üç tane ince firnis bant ile sınırlandırılmıştır. İç yüzde, koyu kahverengi-açık kahverengi-koyu kahverengi olmak üzere üç tane firnis bant bulunur.

Benzerleri: *Von Graeve, Hellenistischen Stadmauer*, s. 41, Taf. 9, no. 40; *Özgünel, Bayraklı Geometrik Dönem Seramiği*, ss. 178-179, Lev. XVII, No. 2; *Baş, s. 10-11, Lev. 3-4; Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi*, s. 265-266, Fig. 30, No. 129/4, Fig. 57, No. 219/2; *Akarca, ss. 10-11, Lev. 1, No. 3*

Tarih : İ. Ö. 8. yüzyıl sonu çeyreği

Kat. No. 30: Kuşlu Skyphos (Şekil 19)

A.Ç.: 18,2 cm. Y: 8,7 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: AKR 97-232

Tanım: Çok sert, ince kum ve ince mika katkılı, kırmızı (10 R-5/8) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Üç parça halinde korunmuştur. Oturma yüzeyi yuvarlatılmış çentikli ağız kenarına sahiptir.

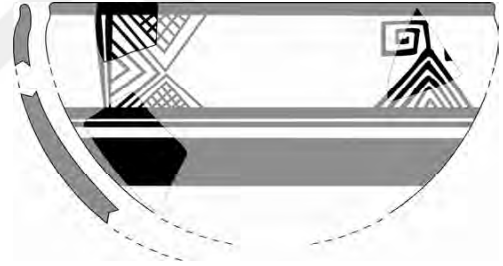
Derin, yarı küresel gövdeli, kalın cidarlıdır. Dudak kırmızı firnislidir. İki kulp arasındaki friz metoplara ayrılmıştır. Sağdaki metopta Rhodos ağacı motifi, soldaki metopta çift konturlu, içi taralı üçgen motifi vardır. Gövde altında farklı kalınlıklarda 4 tane firnis bant bulunur. İç yüz tamamen kırmızımsı kahverengi firnisle kaplanmıştır.

Benzerleri: *Boardman, Excavations in Chios, Pl. 42, No. 447; Dugas, Pl. 46-47*

Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, ss. 159-160, Kat. No. 48-49, Şekil 66, Lev. XVI.3-4;

Walter, Pl. 43, No. 259; Schaus-Benson, s. 8, Pl. ; Boardman, Tarsus-Al Mina, s. 5, Fig. 1, no. 144; Hürmüzlü, Akpınar nekropolisi, Fig. 57, No. 219/1

Tarih : İ.Ö. 690-670

Kat. No. 31: Kuşlu Skyphos (Şekil 20)

Y: 3,8 cm. Kasa No: AKR 97-207

Tanım: Sert, iyi pişmiş, çok ince kum, çok ince mika, seyrek ince kireç katkılı, kırmızımsı kahverengi hamura sahiptir. Yüzey grimsi kahverengidir (muhtemelen yangına maruz kalmış). Dudakta yumuşak çentik vardır. Dış yüzde dudağın üst kısmında ve dudaktan gövdeye geçişte ince firnis bant bulunur. İki kulp arasındaki frizde Rhodos ağacı motifi vardır. Motifin üstünde ve yanlarında içi taralı üçgen ve baklava dilimi motifleri var.

Benzerleri : Kat. No. 31'in benzeri

Tarih ve Üretim Yeri: İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği, Ephesos (kil analizlerine göre),

Kat. No. 32: Kuşlu Skyphos (Şekil 20)

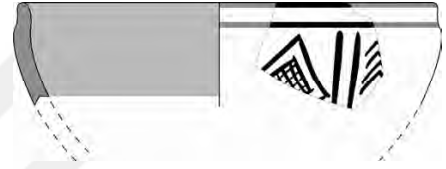
A.Ç.: 16,4 cm. Y: 4,1 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Tanım: Sert, iyi pişmiş, yoğun kum, ince mika, seyrek taşçık ve ince kireç katkılı açık kahverengi (7,5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey pembe (7,5 YR-7/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, çentikli ağız kenarına sahiptir. Dış yüzde dudağın üst kısmında ve dudaktan gövdeye geçişte ince firnis bant bulunur. Ana bezeme alanı dikey ikili firnis bantlarla metoplara bölünmüştür. Soldaki metopta içi taralı çift konturlu baklava dilimi motifi vardır. Sağdaki ince metoba şevron motifi yapılmıştır. İç yüz soluk kahverengi firnislidir.

Benzerleri: Özgünel, *Bayraklı Geometrik Seramiği*, Şek. 65-66, Lev. XVI.3,4; Ersoy, *Klazomenai 900-500*, s. 49, Fig. 6.c; Hürmüzlü, *Katalog*, s. 11, No. 8-9; Boardman, *Excavations in Chios*, s. 132-134, Lev. 42, No. 437-39; Samos V, Lev. 2, No. 23; Dugas, Lev. 47, No. 14.

Tarih : İ.Ö. 725-680

Kat. No. 33: Kuşlu Skyphos (Şekil 20)

A.Ç.: 16,2 cm. Y: 4,1 cm.

Kasa No: AKR 95-67

Tanım: Orta sert, hava gözenekli, çok yoğun kum, az mika katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Ağız kenarı çentiklidir. Dış yüzde, dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant bulunur. Ana bezeme alanı, dikey ikili çizgi grupları ile metoplara bölünmüştür. Soldaki metopta iki sıra halinde zikzak motifi vardır. Sağdaki ince metopta dikey şevron motifi bulunur. İç yüz tamamen mat siyah firnislidir.

Benzerleri: Von Graeve, *Hellenistischen Stadmauer*, s. 41, Taf.10, No. 47; Özgünel, *Bayraklı Geometrik Dönem Seramiği*, ss.156, Lev. XV; Boardman, *Excavations in Chios*, Lev. 42, No. 440; Eilman, s. 68, Abb.17.a; Walter, *Samos V*, Lev. 42, No. 241, 244, 247

Tarih : İ.Ö. 725-690

Kat. No. 34: Kuşlu Skyphos (Şekil 20)

A.Ç.: 15,6 cm. Y: 3,8 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: AKR 97-207

Seviye: 1,12-1,54

Tanım: Sert, iyi pişmiş, yoğun kum, ince mika, seyrek taşçık ve ince kireç katkılı açık kahverengi (7,5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey pembedir (7,5 YR-7/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, çentikli ağız kenarına sahiptir. Dış yüzde dudağın üst kısmında ve dudaktan gövdeye geçişte ince firnis bant bulunur. Ana bezeme alanı dikey ikili firnis bantlarla metoplara bölünmüştür. Soldaki metopta içi taralı çift konturlu baklava dilimi motifi vardır. Sağdaki ince metoba şevron motifi yapılmıştır. İç yüz soluk kahverengi firnislidir.

Benzerleri: Özgünel, *Bayraklı Geometrik Seramiği*, Şek. 65-66, Lev. XVI.3,4; Ersoy, *Klazomenai 900-500*, s. 49, Fig. 6.c; Hürmüzlü, *Katalog*, s. 11, No. 8-9; Boardman, *Excavations in Chios*, s. 132-134, Lev. 42, No. 437-39; Samos V, Lev. 2, No. 23; Dugas, Lev. 47, No. 17.

Tarih : İ.Ö.725-690

Kat. No. 35: Kuşlu Skyphos (Şekil 21)

A.Ç.: 11,6 cm. Y: 5,5 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

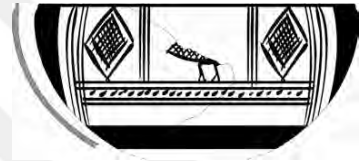
Kasa No: AKR 97-211

Seviye: 1,14-1,49

Tanım: Sert, iyi pişmiş temiz, açık kırmızımsı kahverengi (5 YR-6/3) hamura sahiptir. Yüzey pembemsi krem (7,5 YR-7/3) renktedir. Dudakta çok küçük çentik vardır. Dış yüzde çentiği kaplayan siyah firnis bulunur. İki kulp arasındaki ana bezeme alanına, yanlardan 4 set halinde dikey çizgi grupları ile bir panele dönüştürülmüştür. Bu panel daha sonra üçlü dikey çizgi grupları ile üç metoba ayrılmıştır. Soldaki metopta çift konturlu içi taralı baklava dilimi motifi, ortadaki metopta gövdesi tarama çizgilerle doldurulmuş, sağa doğru yürüyen kuş figürü yapılmıştır. Sağdaki metopta ise muhtemelen Rhodos ağacı motifi ya da tekrar baklava dilimi motifi yapılmıştır. Metoplar alttan iki tane ince firnis bant ile çevrelenmiş, daha sonra nokta dizisi yapılmış, bu frizin altı ise yine ikili firnis bant ile sonlandırılmıştır. Gövde altında kalın firnis bant bulunur. İç yüzde dudağın üst kısmı rezerve bırakılmış, bütün yüzey siyah firnisle kaplanmıştır.

Benzerleri: Boardman, *Tarsus, Al Mina*, s. 6, Fig.1, No. 1448; Boardman, *Excavations in Chios*, s. 61-62, Pl. 42, No. 448-449; Coldstream, *GGP*, s. 299, Pl. 61.e; G. Bakır-Y. Ersoy v.d., ss.48-49, Fig. 15; Hürmüzlü, *Burial Grounds*, s. 83, Fig. 1; Delos XV, Pl. XLVII, 26; Hürmüzlü, *Akpınar Nekropolisi*, Fig.55, No. 217/3-6

Tarih : İ.Ö.700-670

Kat. No. 36: Krater (Şekil 21)

A.Ç. : 22,9 cm.

Y: 2,6 cm.

Buluntu Yeri: E 2 Açması

Kasa No: AKR 97-307

Tanım: Yumuşak, yoğun ince kum
ve ince mika katkılı, kırmızımsı

sarı (7,5 YR-6/6) kile sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı (7,5 YR-6/6) renktedir. Dudakta belirgin bir çentik vardır. Dış yüzde çentiği kaplayan kırmızı firnis bant, gövde başlangıcında ikinci bir firnis bant vardır. Gövdede, siyah firnisle yapılmış, bir motife ait firnis leke görülür. İç yüz, kalın, kaliteli, parlak firnisle kaplıdır.

Benzerleri: *Boadman, Excavations in Chios, s. 110, Fig. 65, No. 34*

Pfaff, Geometric Well, s. 48, Fig. 8, No. 24.

Tarih : Yaklaşık İ.Ö. 700 yılları

Kat. No. 37: Hydria (Şekil 22-24)

A.Ç.: 12 cm.

K.Ç.: 8 cm.

Y: 45-50 cm.

Buluntu Yeri: AC Açması

Kasa No: BGK 04-19

Seviye: 96,48-96,33 m.

Tanım: Sert, iyi pişmiş, çok az kum, tek tük taşçık, az kireç ve mika katkılı, özü kırmızı (10 R-5/6), kenarlara doğru kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kahverengi renktedir (7,5 YR-5/4). 22 parça halinde korunmuştur. Dışa doğru çekik, kalınlaştırılmış ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna ovoid gövdeye, halka kaideye sahiptir. Dudakta, dudaktan boyuna geçişte, omuzda ve gövde altında kahverengi (10 R-3/1) firnis bantlar vardır. Gövde de iki kulp arasında dalgalı çizgi motifi yer alır. Gövdenin alt kısmı ve kaide tamamen firnislidir. Kulp üzerinde firnis bant yer alır.

Benzerleri: *Young, Late Geometric Graves*, ss. 26-28, Fig. 14; *Dugas, Grup Aa*, ss.13-25, Fig. 1; Pl. II-X; *Boehlau-Schefold*, ss. 123-124, Abb. 49; *La Geniere-Jolivet*, ss. 53-54, Fig. 10, No. 11-13; s. 87, Fig. 24, 8-9; *Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi*, s.328, Fig. 56, No. 217/9; *Eilman, AM 58, 1933*, s131, Abb.80; *Walter-Vierniesel, AM 74, 1959*, s.19, Fig. 40; *M. Kerschner, Kalabaktepe in Milet, AA 1999*, s. 26, Abb. 14, No. 6-68; *Kerschner, Ephesos*, s. 59, Abb. 9, No. 1; *Brann, Agora VIII*, s. 35, Pl. 3, No. 39

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı

Kat. No. 38: Amphora/Hydria Ağız-Boyun Parçası (Şekil 25)

A.Ç. : 15,2 cm. Y: 3,4 cm.

Buluntu Yeri: Y 28 – Z 28 Açması

Kasa No: BGK 03-49

Seviye: 97,50-97,19 m.

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, ince kum, iri taneli kireç ve çok az mika katkılı, kırmızı renkte (5 YR-5/8) hamura sahiptir. Yüzeye çok ince kalitesiz pembe-krem (7,5 YR-8/3) astar sürülmüştür. Kalın bilezik formunda ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Dudağın iç yüzünde elle hafif basılarak yapılmış oyuk vardır. Dış yüzde dudağın üst kısmına kırmızı firnis bant yer alır.

Benzerleri: Kat. No. 37'nin varyasyonu

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı

Kat. No. 39: Amphora/Hydria Ağız-Boyun Parçası (Şekil 25)

A.Ç. : 18 cm. Y: 2,1cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

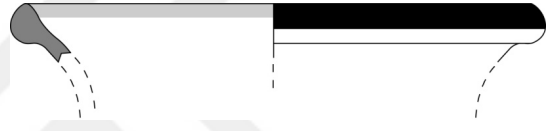
Kasa No: BGK 05-39

Seviye: 97,6-96,65 m.

Tanım: Orta sertlikte, siyah zerrecik, iri taneli kireç, az ince kum ve mika katkılı, kırmızı renkte (2,5 YR-5/8) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı renktedir (5 YR-6/6). İç yüzü hafif bastırılmış, dışa çekik bilezik formunda ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Dudağın iç ve dış yüzünde siyahtan kahverengiye değişen firnis bant vardır.

Benzerleri: Kat. No. 37'nin varyasyonu

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı

Kat. No. 40: Amphora/Hydria Ağız-Boyun Parçası (Şekil 25)

A.Ç. : 14-16 cm. Y: 1,7 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

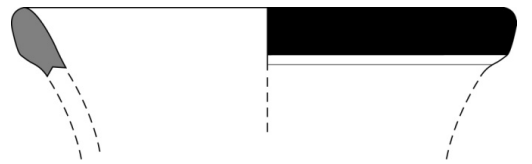
Kasa No: BGK 05-15

Seviye: 97,40-97,27 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, yoğun miktarda iri taneli kireç ve kum, az iri taneli mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı renktedir (5 YR-7/6). Dışa çekik kalınlaştırılmış ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Dudakta kırmızı renkli firnis bant vardır.

Benzerleri: Kat. No. 37'nin varyasyonu

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı

Kat. No 41: Amphora/Hydria Ağz-Boyun Parçası (Şekil 25)

A.Ç.: 16,1 cm. Y: 1,7 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Kasa No: BGK 05-20

Seviye: 96,60-96,49 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, kumsu

görünümlü, yoğun kum, iri taneli kireç, yoğun ince mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. İç yüzünde hafif bastıma izi bulunan dışa çekik, kalınlaştırılmış ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Korunan kısımda iç ve dış yüzde kırmızımsı sarı firnis bant vardır.

Benzerleri: Kat. No. 37'nin varyasyonu

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı

Kat. No. 42: Amphora/Hydria Ağz-Boyun Parçası (Şekil 25)

A.Ç.: 14,8 cm. Y: 2,2 cm.

Buluntu Yeri: AA- 27 Açması

Kasa No: BGK 03-12

Seviye: 97,13-96,48 m.

Tanım: Sert, iyi pişmiş, az ince kum ve mika, yoğun iri taneli kireç ve taşçık katkılı açık kırmızı renkte (2,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dışa doğru hafif açılan, iç yüzde bastıma izi bulunan kalınlaştırılmış ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Dudaktan boyuna geçişte belli belirsiz plastik kademe vardır. Dış yüzde boyna taşan kırmızı firnis bant bulunur.

Benzerleri: Kat. No. 37'nin varyasyonu

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı

Kat. No. 43: Amphora/Hydria Ağz-Boyun Parçası (Şekil 26)

A.Ç.: 14-16 cm. Y: 2,6 cm.

Buluntu Yeri: Z 26 Açması

Kasa No: BGK 04-50

Seviye: 97,74-97,22 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, az ince kum ve mika,

yoğun iri taneli kireç ve taşçık katkılı kırmızı renkte (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dışa doğru hafif açılan, hafif kalınlaştırılmış ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Dudakta, iç ve dış yüzde kırmızı firnis bant bulunur.

Benzerleri: Kat. No. 37'nin varyasyonu

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı

Kat. No. 44: Amphora/Hydria Ağız-Boyun Parçası (Şekil 26)

A.Ç. : 14 cm. Y: 2,5 cm.

Buluntu Yeri: Yüzey

Kasa No: BGK 05-65

Tanım: Orta sertlikte, yoğun miktarda kum ve ince kireç, az mika katkılı, kahverengi (2,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (7,5 YR-6/6). İç yüzde hafif bastırma izi bulunan dışa çekik, kalınlaştırılmış ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Oturma yüzeyinde ince siyah firnis bant vardır.

Benzerleri: *Kat. No. 37'nin varyasyonu*

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı

Kat. No. 45: Amphora/Hydria Ağız-Boyun Parçası (Şekil 26)

A.Ç.: 14,8 cm. Y: 2,1 cm.

Buluntu Yeri: AA 27 Açması

Kasa No: BGK 03-03

Seviye: 97,31-97,05 m.

Tanım: Orta sertlikte, iri taneli kireç, ince kum ve çok az mika katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). İç yüzünde hafif bastırma izi bulunan, dışa çekik, alt kısmı aşağı sarkık, bilezik formunda ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Dış yüzde dudak üzerinde siyah firnis bant vardır.

Benzerleri: *Kat. No. 37'nin varyasyonu*

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı

Kat. No. 46: Amphora/Hydria Boyun Parçası (Şekil 26)

B.Ç.: 9,8 cm. Y: 5,9 cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

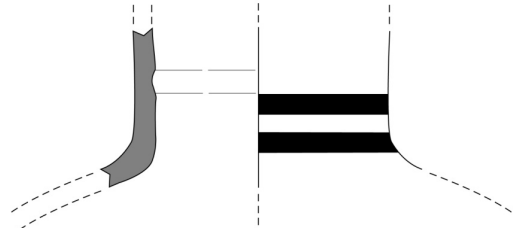
Kasa No: BGK 05-35

Seviye: 97,00-96,82 m.

Tanım: Yoğun kum, az iri taşçık, iri taneli kireç ve az mika katkılı, kırmızı renkte (2,5 YR-5/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Silindirik boyuna, boyundan gövdeye keskin geçişe sahiptir. Dış yüzde boynun alt kısmında Kat. No. 37'de olduğu gibi iki tane kırmızı firnis bant vardır. İçte boynun ortasında elle basılarak yapılmış oyuk bulunur.

Benzerleri: *Kat. No. 37'nin varyasyonu*

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı

Kat. No. 47: Amphora/Hydria Kulp ve Gövde Parçası (Şekil 27)

Y: 6,1 cm.

Buluntu Yeri: AD26 Açması

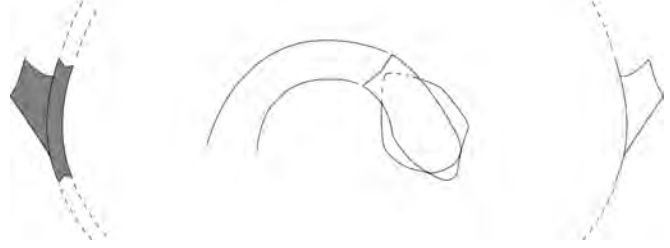
Kasa No: BGK 05-01

Seviye: 97,50-97,11 m.

Tanım: Orta sertlikte, çok az ince kum, iri taneli kireç ve ince mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Kulpun gövdeye birleştiği yerde küçük oyuk vardır.

Benzerleri: *Kat. No. 37'nin varyasyonu (Kil özelliklerine göre)*

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 48: Amphora/Hydria Kulp ve Gövde Parçası (Şekil 27)

Y: 5,6 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-47

Seviye: 96,45-96,35 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, küçük hava gözenekli, çok ince kum ve yoğun iri taneli kireç katkılı, gri (5 YR-4/1) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı kahverengidir (5 YR-5/4). Kulp ve kulp bölgesi kırmızı firnislidir. Sol tarafta dalgalı çizgi motifinin başlangıcı görülmektedir.

Benzerleri: *Kat. No. 37'nin varyasyonu (Kil özelliklerine göre)*

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 49: Amphora/Hydria Kulp ve Gövde Parçası (Şekil 28)

Y: 5,4 cm.

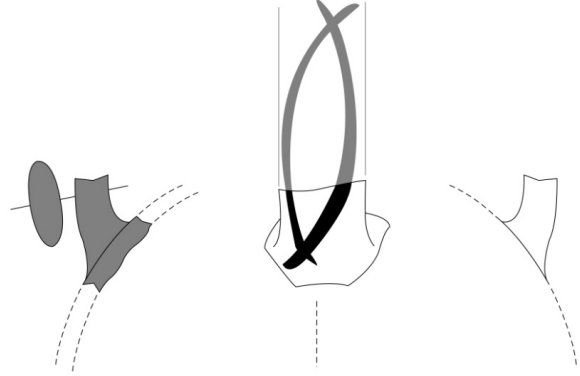
Buluntu Yeri: Yüzey

Kasa No: BGK 01-49

Tanım: Sert, küçük hava gözenekli, çok az kum, az mika, seyrek iri taneli kireç katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Kulp elips kesitlidir. Kulp üzerinde, iki kenardan gelip, alt kısımda çapraz biçimde kesişen kahverengi ince firnis bantlar vardır.

Benzerleri: *Kat. No. 37'nin varyasyonu (Kil özelliklerine göre)*

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 50: Amphora/Hydria Kulp ve Gövde Parçası (Şekil 28)

Y: 5,6 cm.

Buluntu Yeri: AC 27 Açması

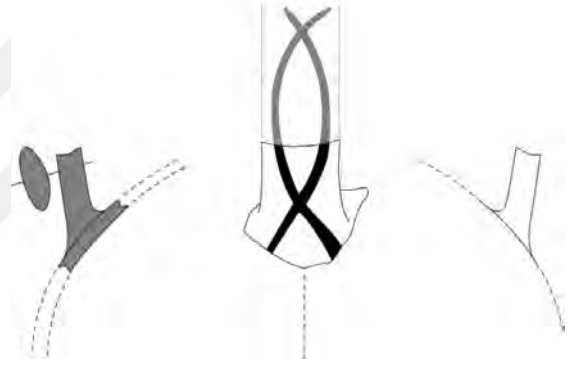
Kasa No: BGK 04-10

Seviye: 97,52-96,85 m.

Tanım: Sert karakterli, küçük hava gözenekli, çok az kum, az mika, seyrek iri taneli kireç katkılı kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey pembemsi gridir (5 YR-3/6). Kulp elips kesitlidir. Kulp üzerinde, iki kenardan gelip, alt kısımda çapraz biçimde kesişen kahverengi ince firnis bantlar vardır.

Benzerleri: *Kat. No. 37'nin varyasyonu (Kil özelliklerine göre)*

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 51: Amphora/Hydria Kulp ve Gövde Parçası (Şekil 28)

Y: 4,8 cm.

Buluntu Yeri: Y 28 – Z 28 Açması

Kasa No: BGK 03-52

Seviye: 97,10-96,70 m.

Tanım: Sert karakterli, ince kum, yoğun mika, seyrek ince kireç ve iri taneli kireç katkılı kahverengi (5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (5 YR-5/4). Kulp üzerinde siyah firnis bant vardır.

Benzerleri: *Kat. No. 37'nin varyasyonu (Kil özelliklerine göre)*

Tarih : İ.Ö.8. yüzyıl sonu-İ.Ö.7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 52: Amphora/Hydria Ağız-Boyun Parçası (Şekil 29)

A.Ç.: 21,8 cm. Y:2,1 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

Kasa No: BGK 05-16

Seviye: 97,27-96,54 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, kumsu görünümlü, yoğun ince kum, yoğun ince mika, seyrek iri taneli kireç katkılı kırmızı (10 R-5/8) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dışa doğru açılan, üçgen görünümlü ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Korunan bölümde iç ve dış yüz tamamen kırmızı (10 R-5/6) firnislidir.

Benzerleri: *Geniere-Jolivet*, s. 118, Fig. 38, No. 7

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 53: Amphora/Hydria Ağız-Boyun Parçası (Şekil 29)

A.Ç. : 14 cm. Y: 3,4 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-74

Seviye: 96,57-95,71 m.

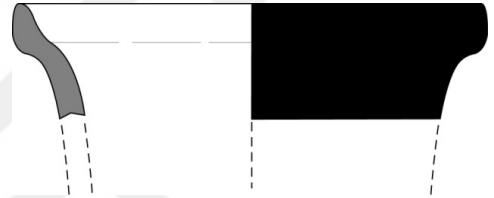
Tanım: Sert karakterli, yoğun kum, az ince mika ve kireç katkılı kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (7,5 YR-5/4).

İnceltilmiş, dik ağız kenarına, silindirik boyuna sahiptir. Dudaktan boyuna sert bir kıvrımla geçilir. Dış yüzde, korunan bölümün tamamı kahverengimsi siyah firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Burr*, s. 575, Fig. 33-34, No. 135; *Johnston, Building Z*, s. 198, Fig. 4, No.

22, s. 220, Fig. 33, No. 129

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonları

Kat. No. 54: Amphora/Hydria Ağız-Boyun Parçası (Şekil 29)

A.Ç.: 12,2 cm. Y: 3,5 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-02

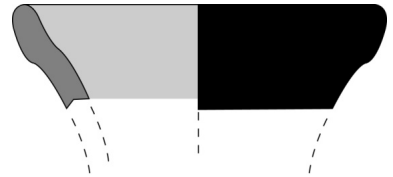
Seviye: 97,52-96,45 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, çok az ince kum ve ince mika katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey çok soluk kahverengidir (10 YR-7/4). Dışa doğru aşılın

kalınlaştırılmış yastık formunda ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Korunan bölümde, iç ve dış yüz siyah firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Geniere-Jolivet*, s. 54, Fig. 10, No. 9, 13

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 55: Amphora/Hydria Ağız-Boyun Parçası (Şekil 29)

A.Ç.: 18-20 cm. Y: 4,2 cm.

Buluntu Yeri: V 26-Y26 Açması

Kasa No: BGK 04-73

Seviye: 97,02-96,90 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, çok az ince kum ve ince mika katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey çok soluk kahverengidir (10 YR-7/4). Kalınlaştırılmış yastık formunda ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Dış yüzde dudakta kahverengi firnis vardır. İç yüzde, korunan kısmın tamamı kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Geniere-Jolivet*, s. 54, Fig. 10, No. 9, 13

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 56: Amphora/Hydria Ağız-Boyun Parçası (Şekil 29)

A.Ç.: 15,4 cm. Y: 8,5 cm.

Buluntu Yeri: Y 27 Açması

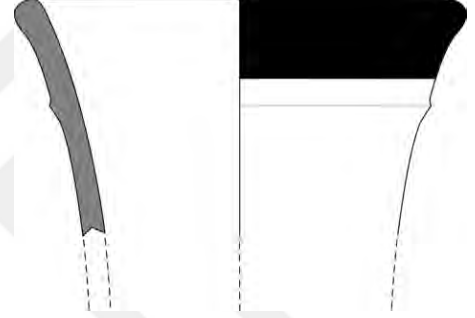
Kasa No: BGK 02-29

Seviye: 96,97-96,82 m.

Tanım: Çok sert, iyi pişirilmiş, ince kum, yoğun ince mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, kalın ağız kenarına, omza doğru daralan boyuna sahiptir. Boynun üst bölümünde plastik silme vardır. Dudak, boyuna taşacak biçimde firnislidir.

Benzerleri: *Burr*, s. 570, Fig. 29-30, No. 126-127

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ.Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 57: Oinokhoe Boyun Parçası (Şekil 30)

Y: 7,4 cm.

Buluntu Yeri: AC 27 Açması

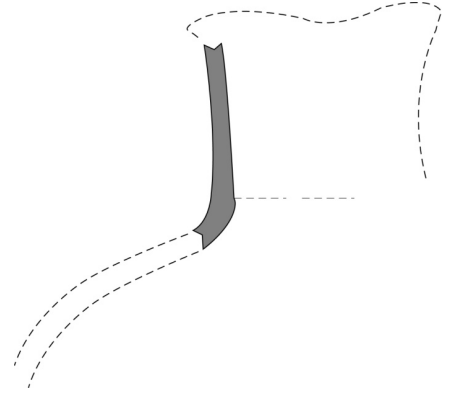
Kasa No: BGK 04-10

Seviye: 97,52-96,85 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda iri taneli kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (7,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginden bir ton daha açık kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dış yüz dudağa doğru siyah, omza doğru kahverengi firnis kaplıdır fakat yıpranmadan dolayı firnisin büyük kısmı dökülmüştür.

Benzerleri: *Young, Late Geometric Graves*, ss. 141, 175-176, Fig. 122, No. C 117, C 118, C 122; *Brann, Agora VIII*, s. 36-37, Pl. 4, No. 46-51; *Brann, Ig Well Groups*, ss. 95, 98, 137, Pl. 15, No. P6, P7; *Pfaff, Geometric Well*, ss. 27, 43-45, Fig. 5, No. 6 (Orta Geometrik), No. 10 (Geç Geometrik); ¹ *J. N. Coldstream, Euboean Geometric*, s. 255, No. 56, Fig. 1; *Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi*, s. 329, Fig. 55, No. 217/2; *Bukina*, s. 14, Fig. 8, Pl. 10; *Brann, Agora VIII*, Pl. 4, No. 57-64.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 58: Oinokhoe Ağız-Boyun Parçası (Şekil 30)

Y: 2,4 cm.

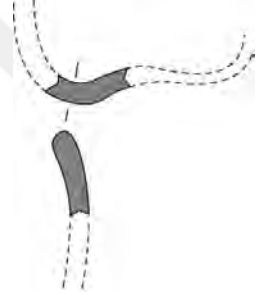
Buluntu Yeri: AC 27 Açması

Kasa No: BGK 04-10 Seviye: 97,52-96,85 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda iri taneli kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (7,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginden bir ton daha açık kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dış yüz koyu kahverengi firnis kaplıdır fakat yıpranmadan dolayı firnisin büyük kısmı dökülmüştür.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 59: Oinokhoe Ağız-Boyun Parçası (Şekil 30)

Y: 2,5 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

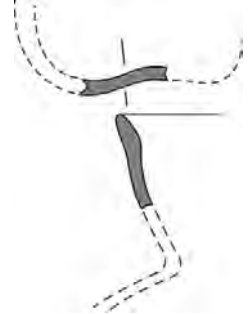
Kasa No: BGK 05-02

Seviye: 97,11-97,00 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (7,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginden bir ton daha açık kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dış yüz siyah firnis kaplıdır fakat yıpranmadan dolayı firnisin büyük kısmı dökülmüştür.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

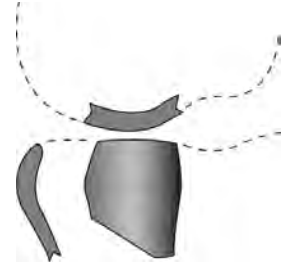
Kat. No. 60: Yonca Ağızlı Oinokhoe Ağız-Boyun Parçası (Şekil 31)

Y: 3,1 cm. Buluntu Yeri: AD 26 Açması
Kasa No: BGK 05-01 Seviye: 97,50-97,11 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (7,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginden bir ton daha açık kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dış yüz siyah firnis kaplıdır fakat yıpranmadan dolayı firnisin büyük kısmı dökülmüştür.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 61: Oinokhoe Kulplu ve Gövde Parçası (Şekil 31)

Y: 4,8 cm. (Kulpla birlikte)
Buluntu Yeri: Y 28 – Z 28 Açması
Kasa No: BGK 03-52
Seviye: 97,10-96,70 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (7,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginden bir ton daha açık kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dış yüzde kulplu üzerinden gelip gövdeye doğru uzanan koyu kahverengi firnis bant vardır.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

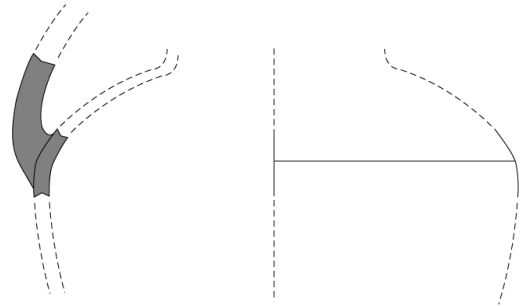
Kat. No. 62: Oinokhoe Kulplu ve Gövde Parçası (Şekil 31)

Y: 6,3 cm. (Kulpla birlikte)
Buluntu Yeri: AC 27 Açması
Kasa No: BGK 04-13
Seviye: 96,70-96,60 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (7,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginden bir ton daha açık kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dış yüzde kulplu üzerinden gelip gövdeye doğru uzanan koyu kahverengi firnis bant vardır.

Benzerleri: *Brann, Agora VIII, Pl. 4, No. 57-64.*

Tarih : İ. Ö. 7. yüzyılın ikinci çeyreği (?)

Kat. No. 63: Oinokhoe Boyun ve Omuz Parçası (Şekil 32)

Y: 5,8 cm. Buluntu Yeri: U 26 Açması

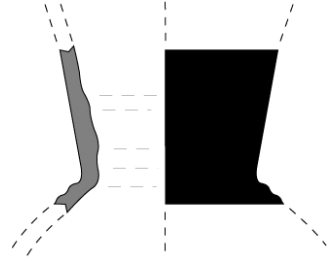
Kasa No: BGK 05-63

Seviye: 97,17-97,00 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginde kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Boyun, omza doğru daralmaktadır. Omuz başlangıcında plastik kademe vardır. Korunan kısım tamamen kalitesiz, mat siyah firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 64: Oinokhoe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 32)

K.Ç.: 11,6 cm.

Y: 8,5 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

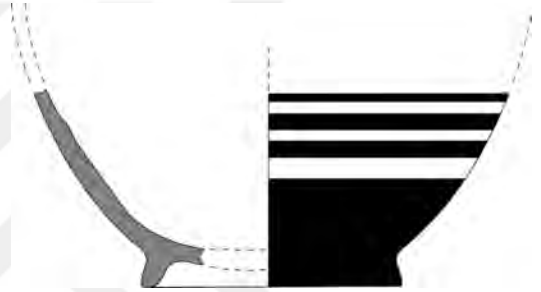
Kasa No: BGK 03-58

Seviye: 97,30-97,00 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (7,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey soluk kahverengimsi sarıdır (7,5 YR-6/6). Halka kaidelidir. Korunan kısımda gövde altında üç tane koyu kahverengi firnis bant vardır. Gövdenin en alt bölümü ve kaide kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği

Kat. No. 65: Oinokhoe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 33)

K.Ç. : 11,4 cm.

Y: 2,8 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

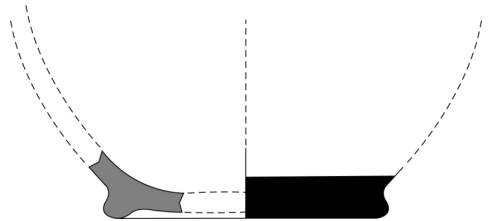
Kasa No: BGK 03-34

Seviye: 97,00-96,75 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginde kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Alçak halka kaidelidir. Kaide gövdeye hafif taşmış şekilde kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 66: Oinokhoe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 33)

K.Ç. : 11,6 cm.

Y: 2,5 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

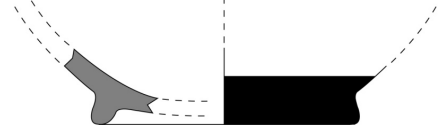
Kasa No: BGK 05-11

Seviye: 96,95-96,81 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginde kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Alçak halka kaidelidir. Kaide, gövdeye hafif taşmış şekilde kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 67: Oinokhoe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 33)

K.Ç.: 14,6 cm.

Y: 2,5 cm.

Kasa No: BGK 99-30

Buluntu Yeri: Höyüğün Doğu yamacında sur temizliği sırasında bulunmuştur.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginde kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Alçak halka kaidelidir. İç yüzde gövdeden kaideye plastik kabartma vardır. Kaide, gövdeye hafif taşmış şekilde kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 68: Oinokhoe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 33)

K.Ç.: 11,2 cm.

Y: 2,3 cm.

Buluntu Yeri: AA 26-AA 27 Açması

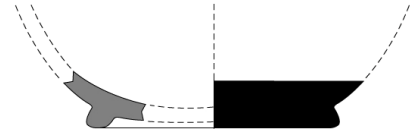
Kasa No: BGK 04-74

Seviye: 97,57-67,37 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (7,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginde kırmızımsı sarıdır (7,5 YR-6/6). Alçak halka kaidelidir. Kaide gövdeye taşmış şekilde koyu kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 69: Oinokhoe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 34)

K.Ç.: 7,4 cm.

Y: 1,8 cm.

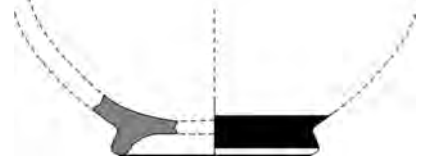
Buluntu Yeri: AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-08

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (5 YR-7/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginde kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Alçak halka kaidelidir. Kaide gövdeye taşmış şekilde siyah firnislidir.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 70) 219. Oinokhoe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 34)

K.Ç.: 11,4 cm.

Y: 3,2 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

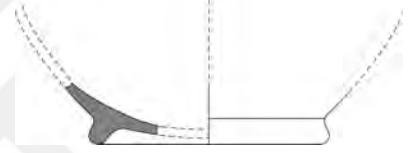
Kasa No: BGK 03-34

Seviye: 97,00-96,75 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az mika ve yüzeyden de görülebilen seyrek miktarda kireç katkılı kırmızımsı sarı renkte (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey hamur renginde kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Alçak halka kaidelidir. Kaide firnis görülmemesiyle birlikte, oldukça kalitesiz olan firnis muhtemelen dış etkilere maruz kalarak dökülmüştür.

Benzerleri: *Kat. No. 57'nin benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ. Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 71: Oinokhoe Ağız ve Kulp Parçası (Şekil 34)

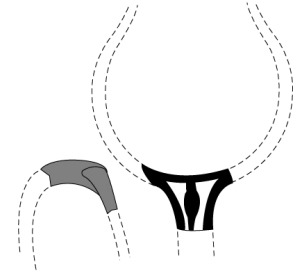
Y: 2,3 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-39 Seviye: 96,64-96,50 cm.

Tanım: Çok sert, iyi pişirilmiş, iyi yoğrulmuş kırmızı renkte (2,5 YR-5/6) hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak ince kum ve çok az ince kireç kullanılmıştır. Kil iyi yoğrulmuş, katkı maddeleri dengeli dağılmıştır. Bezemede koyu kırmızı renkli firnis bantlar kullanılmıştır. Pişirme durumu iyi olduğundan, ağız kenarında ve kulpta kullanılan firnis bantlar iyi korunmuştur. Yüzey kaygan ve parlaktır. Ağız kenarında ve kulpun iki kenarından gövdeye doğru inen firnis bantlar vardır.

Tarih: İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü

Kat. No. 72) 148. Oinokhoe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 34)

K.Ç.: 13,4 cm.

Y: 4,4 cm.

Buluntu Yeri: Y 27 Açması

Kasa No: BGK 02-29 Seviye: 96,97-96,82 m.

Tanım: Kil özellikleri bakımından Kat. No. 71'e benzer.

Çok sert, iyi pişirilmiş, iyi yoğrulmuş kırmızı renkte

(2,5 YR-5/6) hamura sahiptir. Katkı maddesi olarak ince kum ve çok az ince kireç kullanılmıştır. Kil iyi yoğrulmuş, katkı maddeleri dengeli dağılmıştır. Bezemede koyu kırmızı renkli firnis bantlar kullanılmıştır. Yüzey kaygan ve parlaktır.

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü

Kat. No. 73: Oinokhoe Boyun ve Omuz Parçası (Şekil 35)

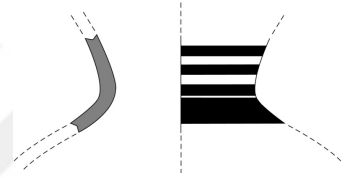
Y: 5,1 cm.

Buluntu Yeri: Yüzey

Tanım: Sert, iyi pişirilmiş, ince kum, az miktarda ince kireç ve tek tük taşçık katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) kile sahiptir. Yüzeyde krem renkte astar vardır (2,5 YR-8/1). Boynun korunan bölümünde üç tane firnis bant vardır. Omuz başlangıcında kalın bir firnis bant vardır.

Benzerleri: *Coldstream, GGP, Pl. 21b; Pfaff, Early Iron Age Pottery, s. 80, Fig. 9, No. 27*

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 74: Olpe Ağız ve Kulp parçası (Şekil 35)

A.Ç.: 7-8 cm.

Y: 1,9 cm.

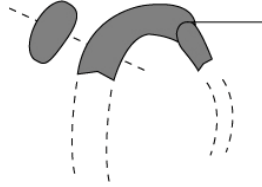
Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Kasa No: BGK 05-07

Seviye: 97,10-96,95 m.

Tanım: Oldukça yumuşak, süngerimsi, kötü pişirilmiş, yoğun kum, az miktarda taşçık ve kireç katkılı, soluk sarı renkte (2,5 YR-8/2) hamura sahiptir. Yüzeye elle bastırıldığında, elde bol miktarda kil izi kalmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başları (tabakasına göre)

Kat. No. 75: Olpe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 35)

K.Ç.: 5 cm.

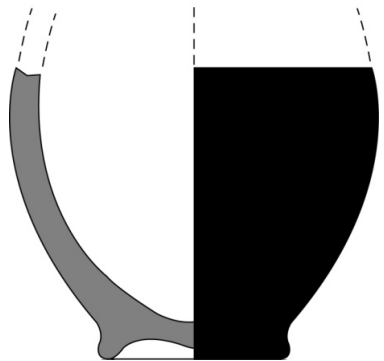
Y: 8,1 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-46

Seviye: 97,26-96,40 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, kaba görümlü, kum, taşçık ve az miktarda mika katkılı, özü gri, kenarlara doğru kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Alçak halka kaideli, ovoid şeklinde gövdeye sahiptir.

Korunan kısmın tamamı soluk kırmızı renkte firnisle kaplıdır.

Benzerleri: *Brann, Geometric Well Groups*, ss. 374-375, Pl. 87, No. S.5; *M. Kerschner, Kalabaktepe in Milet*, ss. 25-26, Fig. 13, No. 55; *Eilman*, s. 130, Abb. 78-79

Tarih : İ.Ö. 700-670 (İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü)

Kat. No. 76: Olpe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 35)

K.Ç.: 5,4 cm. Y. : 2,3 cm.

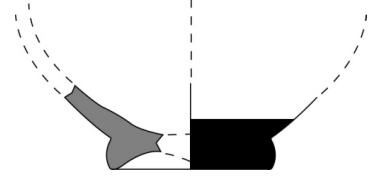
Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-06 Seviye: 97,05-96,90 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, kaba görünümlü, kum, taşçık ve az miktarda mika katkılı, özü gri, kenarlara doğru kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Alçak halka kaidelidir. Kaide, gövdeye taşmış biçimde soluk kırmızı renkte firnisle kaplıdır.

Benzerleri: *Kat. No. 75'in varyantı*

Tarih : İ.Ö. 700-670 (İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü)

Kat. No 77: Olpe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 36)

K.Ç.: 7,4 cm. Y: 2,4 cm.

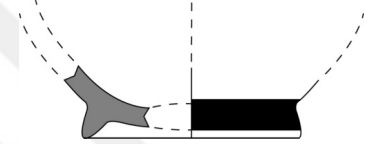
Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-07 Seviye: 96,90-96,80 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, kaba görünümlü, kum, taşçık ve az miktarda mika katkılı, özü gri, kenarlara doğru kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi diğer örneklerle göre daha sivri alçak halka kaidelidir. Kaide, gövdeye taşmış biçimde soluk kırmızı renkte firnisle kaplıdır.

Benzerleri: *Kat. No. 75'in varyantı*

Tarih : İ.Ö. 700-670 (İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü)

Kat. No 78: Olpe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 36)

K.Ç.: 4 cm. Y.: 2,5 cm.

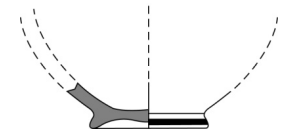
Buluntu Yeri: AA 27- AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-12 Seviye: 97,13-96,46 m.

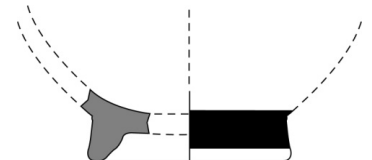
Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, kaba görünümlü, kum, taşçık ve az miktarda mika katkılı, kırmızımsı (5,5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Alçak halka kaidelidir. Kaideye soluk kırmızı renkte ince bir firnis bant vardır.

Benzerleri: *Kat. No. 75'in varyantı*

Tarih : İ.Ö. 700-670 (İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü)

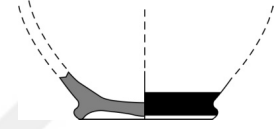
Kat. No. 79: Olpe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 36)

K.Ç. : 6,2 cm. Y: 2,2 cm.
Buluntu Yeri: U 27 Açması
Kasa No: BGK 05-72 Seviye: 96,60-9650 m.
Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, kaba görünümlü, kum, taşçık ve az miktarda mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Alçak halka kaidelidir. Kaide, gövdeye taşacak biçimde soluk kırmızı renkte firnisle kaplıdır.
Benzerleri: *Kat. No. 75'in varyantı*
Tarih : İ.Ö. 700-670 (İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü)

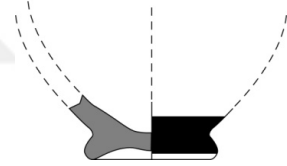
Kat. No. 80: Olpe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 36)

K.Ç.: 4,4 cm. Y: 1,6 cm.
Buluntu Yeri: AB 27 Açması
Kasa No: BGK 03-34 Seviye: 97,00-96,75 m.
Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, kaba görünümlü, kum, taşçık ve az miktarda mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Alçak halka kaidelidir. Kaide, gövdeye taşacak biçimde soluk kahverengi renkte firnisle kaplıdır.
Benzerleri: *Kat. No. 75'in varyantı*
Tarih : İ.Ö. 700-670 (İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü)

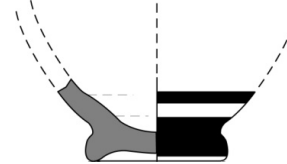
Kat. No. 81: Olpe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 36)

K.Ç.: 3,6 cm. Y: 1,9 cm.
Buluntu Yeri: AD 27 Açması
Kasa No: BGK 05-12 Seviye: 96,95-96,81 m.
Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, kaba görünümlü, kum, taşçık ve az miktarda mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Alçak halka kaidelidir. Kaide, gövdeye taşacak biçimde soluk kırmızı renkte firnisle kaplıdır.
Benzerleri: *Kat. No. 75'in varyantı*
Tarih : İ.Ö. 700-670 (İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü)

Kat. No. 82: Olpe Gövde ve Kaide Parçası (Şekil 36)

K.Ç.: 4,2 cm. Y: 2,5 cm.
Buluntu Yeri: AC 27 Açması
Kasa No: BGK 04-10 Seviye: 97,52-96,85 m.
Tanım: Yumuşak karakterli, hava gözenekli, kaba görünümlü, yoğun kum, taşçık ve az miktarda mika katkılı, kırmızımsı sarı (7,5 YR-7/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Alçak halka kaidelidir. Kaide, gövdeye taşacak biçimde soluk kırmızı renkte firnisle kaplıdır. Gövde altında korunan kısımda bir tane firnis bant vardır.
Benzerleri: *Kat. No. 75'in varyantı*
Tarih : İ.Ö. 700-670 (İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü)

Kat. No. 83: Pyksis Ağız ve Gövde parçası (Şekil 37)

A.Ç. : Ölçülemiyor. Y: 1,9 cm.

Buluntu Yeri: Yüzey

Kasa No: BGK 03-45

Tanım: Orta sertlikte, iyi pişirilmiş, temiz (çok az ince kum katkısı içeren) kahverengi (7,5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Korunan kısmın tamamı koyu kahverengi (7,5 YR-5/4) firnis kaplıdır. Yüzey soluk kahverengidir (7,5 YR-5/5). Gövde ortasına doğru genişleyen küresel pyksis tipindedir. Benzerleri: *Burr, s. 561, Fig. 20, No. 49; Pfaff, Geometric Well, s. 47, Fig. 7, No. 18; Eilmann, s. 139, Fig. 90.a*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 84: Pyksis Ağız ve Gövde parçası (Şekil 37)

A.Ç.: 16, 6 cm. Y: 3,1 cm.

Buluntu Yeri: U 27 Açması

Kasa No: BGK 05-72

Seviye: 96,60-96,50 m.

Tanım: Sert, küçük hava gözenekli, az ince kum, kireç ve mika katkılı kırmızı (2,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey pembe/krem (7,5 YR-8/3) renkte astarlıdır. Geç Geometrik Dönem skyphosları gibi, dudakta belirgin çentik vardır. Fakat çentik skyphoslara göre daha derin ve keskindir. Hafif dışbükey gövde profiline sahiptir. Bezeme olarak, dış yüzde, dudağın üst bölümünde ve udaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant vardır. Gövdede, ikinci banttıan başlayan, muhtemelen dördütlü setler halinde dikey dalgalı çizgi motifleri yer alır. İç yüz, dudak rezerve bırakılmak koşulu ile tamamen firnis kaplanmıştır.

Benzerleri: *Robertson, Excavations at Ithaca, s. 27, Fig. 16, No. 72-82; Robertson, Excavations at Ithaca, s. 71, Fig. 43, No. 393-396; Johnston, Kommos, s. 351, Fig. 19, No. 151*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu – İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 85: Pyksis Kapağı (Şekil 37)

Ç. : 19,1 cm. Y: 1,1 cm.

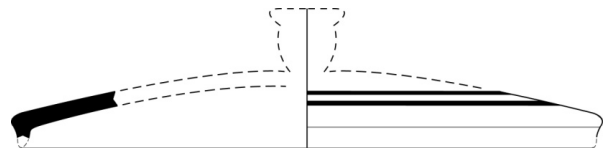
Buluntu Yeri: Z 27 Açması

Kasa No: BGK 03-100

Seviye: 96,70-96,50 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az ince kireç ve mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey parlak ve kaygan, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Dış yüzde, üste iki tane soluk kırmızı firnis bant yer alır.

Tarih: İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 86: Aryballos Ağız ve Boyun Parçası (Şekil 37)

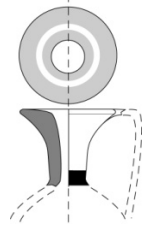
A.Ç.: 2,4 cm. Y: 2,1 cm.
Buluntu Yeri: AA 27-AA 28 Açması
Kasa No: BGK 03-19

Seviye: 96,60-96,45 m.

Tanım: Yoğun kum ve mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dışa doğru çekik, bastırılmış dudağa sahip ağız tablası, omza doğru daralan boynu vardır. Ağız kenarında kırık kulp izi görülür. Ağız tablasını çevreleyen iki tane daire, boyundan omza geçişte bir tane ince firnis bant vardır.

Benzerleri: *Johansen, Pl. IV, No. 1,3; Payne, s. 6, Pl. 1.1; Johnston, Kommos, s. 341, Fig. 15, No. 114; Johnston, Kommos, s. 341, Fig. 15, No. 114*

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 87: Zikzaklı Skyphos (Levha 26, Şekil 38)

A.Ç.: 22-24 cm.

Y: 12 cm.

Kasa No: BGK 04-34

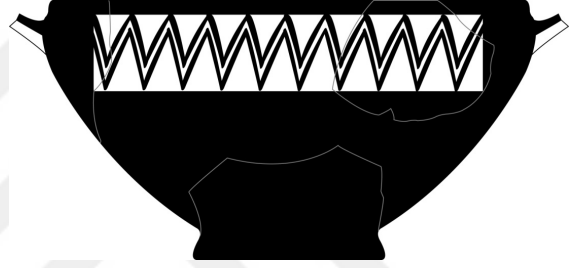
Buluntu Yeri: AB 26-AB 27 Açması

Seviye: 97,57-97-40

Tanım: Sert, iyi pişmiş, seyrek küçük hava gözenekli, çok az kum, kireç ve mika katkılı. Pişirme durumunda dolayı özü koyu gri (5 YR-4/1), kenarlara doğru açık kırmızı (2,5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı (5 YR-7/6) renktedir. İki parça halinde korunmuş, çentik ağızlı, alçak halka kaidelidir. Dudağın hemen altında başlayıp, hafifçe yukarı kalkan, yuvarlak kesitli kulpları vardır. Dudak tamamen kırmızı firnislidir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı rezerve bırakılarak ince uzun bir panel oluşturulmuştur. Panel içerisinde, panelin her iki kenarına temas eder biçimde ikili zikzak motifi yapılmıştır. Vazonun geri kalan bölümü ve iç yüz tamamen firnis kaplıdır.

Benzerleri : *Weinberg, Corinth VII.1, Pl. 10, No. 61; Courbin, Argolis, Lev. 56.c; Coldstream, GGP, Pl. 24.g; Coldstream, GGP, Pl. 42.d; Brock, BSA 44, 1949, (Siphnos), Pl. 14, No. 19; Baç, Lev. 1-3, Kat. No. 1-5; Ersoy, Klazomenai 900-500, Fig. 3h, Fig. 4.d, Fig. 5.d; Hommel, IstMitt 9/10, 1959/60, s. 88, 94, Pl. 79.2; Özgünel, Bayraklı İon Seramiği, Lev. 6, No. 4-9, Lev. XIX, No.1-5, Lev. XX, No. 1-2; Benton, Aetos, BSA 48, 1953 (Aetos), Fig. 8, No. 635-636; Frasca, s. 60, Fig. 26.b; J. N. Coldstream, An Early Greek Tombs, s. 148, Fig. 7, No. 28, 45, Pl. Pl. 76, No. 45; Hutchinson, BSA 49, 1954, Pl. 26, No. 81; Walter, Samos V, Lev. Taf. 9, No. 43-49; Dugas, Pl. 27, No. 34-35, Pl. 28, No. 32-33; Gjerstad, Pl. VI, No. 1; Andriomenou, AM 100, 1985, Taf. 4, No. 1-7; W. Lamb, BSA 35, 1934-35, Pl. 34, No. 14; Kerschner, Ephesos, s. 188, Fig. 28-29; Kubler, Kerameikos V.I, Taf. 90, Inv. No. 839-840*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısı

Kat. No. 88: Zikzaklı Skyphos (Şekil 39)

A.Ç.: 16-18 cm.

Y: 6,1 cm.

Buluntu Yeri: AE 26 Açması

Kasa No: BGK 05-14

Seviye: 97,96-96,78 m.

Tanım: Sert, iyi pişmiş, çok az küçük hava gözenekli, yoğun ince kum ve ince kireç katkılı sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Dudakta belirgin çentik vardır. Derin gövdeye, kalın gövde cidarına sahiptir. Dudaktan boyuna taşan siyah firnis bant bulunur. Gövde ince firnis bantlarla frizlere ayrılmış, bu frizlere tekli zikzak motifi yapılmıştır. Gövdenin tam ortası iki tane firnis bant ile belirtilmiştir. İç yüzde, dudağın üst kısmı rezerve bırakılmış, geri kalan bölümler siyah firnisle kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 89: Zikzaklı Skyphos (Şekil 39)

Y: 3,3 cm.

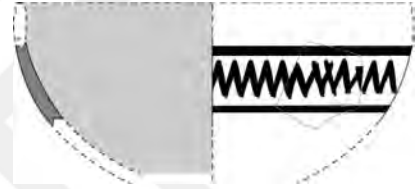
Buluntu Yeri: AA 27 – AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-12

Seviye: 97,13-96,46 m.

Tanım: Orta sert, hava gözenekli, kumsu görünümlü, yoğun kum, seyrek iri taneli kireç katkılı, kalitesiz kile sahip. Açık kahverengi (7,5 YR-6/3) hamura sahiptir. Yüzey pembe (Krem) (7,5 YR-8/3) renklidir. Gövde ince firnis bantlarla frizlere ayrılmış, bu frizlere tekli zikzak motifi yapılmıştır. İç yüz tamamen firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 90: Zikzaklı Skyphos (Şekil 39)

Y: 6,2 cm.

Buluntu Yeri: AA 27- AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-12

Seviye: 97,13-96,46 m.

Tanım: Orta sert, yoğun ince kum, az ince mika katkılı, kırmızısı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Korunan kısım, yatay ince firnis bantlarla frizlere ayrılmış. Gövde ince firnis bantlarla frizlere ayrılmış, bu frizlere tekli zikzak motifi yapılmıştır. İç yüz tamamen firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 91: Zikzaklı Skyphos (Şekil 39)

Y: 3,2 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-35

Seviye: 96,75-96,64 m.

Tanım: Orta sert, yoğun hava gözenekli, az kum ve kireç katkılı, özü kırmızı (2,5 YR-5/6), kenarlara doğru kırmızımsı kahverengi (7,5 YR-6/5) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/3). Gövde yatay firnis bantlarla frizlere ayrılmış, bu frizlere tekli zikzak motifi yapılmıştır. Kat. No. 88'de olduğu gibi, gövdenin tam ortasına iki tane ince firnis yapılmıştır. İç yüz kırmızımsı kahverengi firnislidir.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 92: Zikzaklı Skyphos (Şekil 40)

Y: 3,2 cm.

Buluntu Yeri: V 26 – V 27 Açması

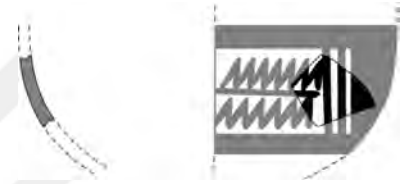
Kasa No: BGK 04-77

Seviye: 97,30-97,20 m.

Tanım: Sert, temiz görünümlü, çok az ince kum katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir.

Yüzey açık kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). İki kulp arasındaki ana bezeme alanı, yanlardan ikili dikey çizgi grupları ile çevrelenerek bir panel oluşturulmuştur. Bu panel daha sonra ortasından yatay olarak ikiye ayrılarak, iki tane friz haline getirilmiştir. İki frize de tekli zikzak motifi yapılmıştır. İç yüz, parlak, kaliteli kahverengi firnisli

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 93: Zikzaklı Skyphos (Şekil 40)

A.Ç.: 14-16 cm.

Y: 4,6 cm.

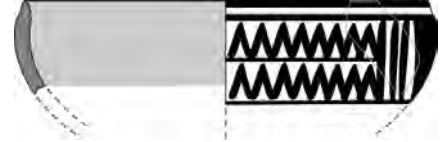
Buluntu Yeri: AA 26 Açması

Kasa No: BGK 04-42

Seviye: 97,17-96,96 m.

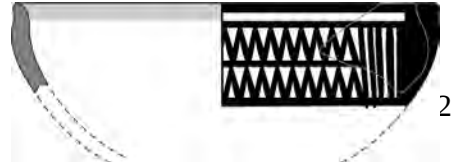
Tanım: Sert, iyi pişmiş, küçük hava gözenekli, az ince kum katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızıdır (5 YR-6/4). Dudakta belirgin çentik vardır. Kalın cidarlı, hafif yayvan gövdeye sahiptir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı yanlardan üç tane dikey çizgi ile çevrelenerek panel haline getirilmiştir. Bu panel daha sonra ortadan bir tane bant ile ikiye ayrılarak, iki tane ince friz yapılmıştır. Bu frizler tekli zikzak motifi ile bezenmiştir. İç yüz kırmızımsı kahverengi firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 94: Zikzaklı Skyphos (Şekil 40)

A.Ç.: 16, 4 cm.

Y: 3,4 cm.

Buluntu Yeri: AA 27 - AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-12

Seviye: 97,13-96,48

Tanım: Sert, ince kum, ince mika ve iri taneli kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey soluk pembemsi gridir (7,5 YR-7/2). Dudakta belirgin çentik vardır. Kalın cidarlı, hafif yayvan gövdeye sahiptir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı yanlardan dört tane dikey çizgi ile çevrelenerek panel haline getirilmiştir. Bu panel daha sonra ortadan bir tane bant ile ikiye ayrılarak, iki tane ince friz yapılmıştır. Bu frizler tekli zikzak motifi ile bezenmiştir. Kulp bölgesi tamamen firnis kaplıdır. İç yüzde, dudakta kahverengi firnis bant yer alır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı (Tabakasına göre)

Kat. No. 95: Meanderli Skyphos (Şekil 41)

A.Ç. 14-16 cm. Y.2,8

Kasa No: BGK 04-10B

Tanım: Kil orta sert, iyi pişirilmiş, çok az ince kum ve çok az ince mika katkılı, kırmızı (10 YR-5/8) renktedir. Belirgin şekilde dışa kıvrılmış ağız kenarına, kalın gövde cidarına sahiptir. Bezek olarak, dudağın tam ortasında bir tane ince firnis bant görülür. Gövdede, etrafını ince bir çizginin çevrelediği ikinci sınıf bir işçilik gösteren kesik meander motifi yer alır. Bezemede kullanılan firnis kırmızı renktedir.

Benzerleri: *Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 48, Fig. 3.g*

Tarih : İ.Ö. 750-725

Kat. No. 96: Meanderli Skyphos (Şekil 41)

Y: 3,4 cm.

Buluntu Yeri: AA 27 – AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-19

Seviye: 96,60-96,45 m.

Tanım: Sert, iyi pişmiş, küçük hava gözenekli, temiz, özü kırmızımsı kahverengi (2,5 YR-5/4) kenarlara doğru kırmızı (10 YR 5/8) hamura sahiptir. Yüzey parlak açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Gövdede, koyu kırmızımsı kahverengi firnisle yapılmış kesik meander motifi vardır. Muhtemelen iki set halinde yapılan meanderler birbirlerinden ince bir çizgi ile ayrılmışlardır.

Benzerleri : *Kat. No. 94'ün benzeri.*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısı

Kat. No. 97: Meanderli Skyphos (Şekil 41)

A.Ç.: 16 cm.

Y: 9,8 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-16

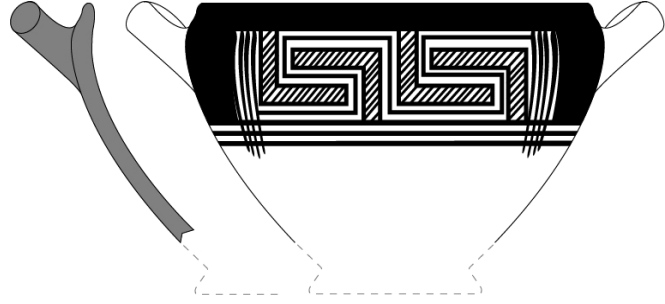
Seviye: 97.13-97.00 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, çok çabuk kırılıp dağılan, iri taneli kum ve kireç, ince mika katkılı pembemsi beyaz (7,5

YR-8/2) hamura sahiptir (bu renk ve yapı muhtemelen dış etkilere maruz kaldığı için oluşmuştur). Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Kaide hariç gövde, ağız kulplarının büyük bölümü korunmuştur. Dudakta belirgin çentiğe, kalın cidara, derin gövdeye sahiptir. Dudak tamamen firnis kaplıdır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı kenarlardan dört tane, alttan üç tane firnis bant ile sınırlandırılarak bir panel oluşturulmuştur. Panel içerisine iki set halinde, etrafında çizgi meander bulunan, kesik meander motifi yapılmıştır. Meanderlerin içi düzenli ve hızlı fırça darbeleri ile taranmıştır.

Benzerleri: Özgünel, *Bayraklı Geometrik Seramiği*, Lev. XX-XXI; Walter, s. 40, Lev. 41, No. 228-231; *Excavations in Chios*, s. 118 (Period I ve Period II), Lev. 31, No. 185-188; Ersoy, *Klazomenai 900-500*, s. 49, Fig. 6.a,3; Hürmüzlü, *Vazo Formları*, s. 22, Lev. 1.1 (Geç Geometrik Dönem); Baç, s. 7, Lev. 5, No. 9-13; Vallet-Villard, s. 77, Pl. 62, No. 1-2; Coldstream, *GGP*, s. 228, Pl. 61.c; Hommel, Lev. 59.3; Von Greave, *Milet*, Taf. 20, No. 21; Dugas, ss. 49-50, Lev. 28

Tarih : Grubun genel tarihi İ.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreğidir. Bademgediği Kat. No. 97 İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği ile İ.Ö. 7. yüzyılın başlarına tarihlidir.

Kat. No. 98: Meanderli Skyphos (Şekil 42)

A.Ç.: 16,2 c.

Y: 3,4 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

Kasa No: BGK 05-01

Seviye : 97,50-97,11 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, çok çabuk kırılıp dağılan, iri taneli kum ve kireç, ince mika katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Kalın gövde cidarına, dudakta belirgin çentiğe sahiptir. Dış yüzde, dudağı kaplayan siyah renkte firnis vardır. Gövdenin korunan bölümünde muhtemelen meander motifine ait firnis izleri vardır (Gövde çok yıpranmış olduğundan bezek tam belli değildir. Fakat ağız profili ve gövde yapısı tamamen Kat. No. 97'ye benzediği için, bu parça da meanderli skyphos olarak değerlendirilmiştir). İç yüz tamamen kahverengi firnis kaplı.

Benzerleri: Kat. No. 97'nin benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 99: Meanderli Skyphos (Şekil 42)

A.Ç.: 18,2 cm. Y: 5,1 cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

Kasa No: BGK 05-31

Seviye: 97,48-97,00 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, çok çabuk kırılıp dağılan, iri taneli kum ve kireç, ince mika katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Kalın gövde cidarına, dudakta belirgin çentiğe sahiptir. Dış yüzde, dudağı kaplayan kahverengi renkte firnis vardır. Gövdenin korunan bölümünde muhtemelen meander motifine ait firnis izleri vardır (Gövde çok yıpranmış olduğundan bezek tam belli değildir. Fakat ağız profili ve gövde yapısı tamamen Kat. No. 97'ye benzediği için, bu parça da meanderli skyphos olarak değerlendirilmiştir). İç yüz tamamen kahverengi firnis kaplı.

Benzerleri: Kat. No. 97'nin benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 100: Meanderli Skyphos (Şekil 42)

A.Ç.: 18,8 cm. Y: 3,1 cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

Kasa No: BGK 05-31

Seviye: 97,48-97,00 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, çok çabuk kırılıp dağılan, iri taneli kum ve kireç, ince mika katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Kalın gövde cidarına, dudakta belirgin çentiğe sahiptir. Dış yüzde, dudağı kaplayan siyah renkte firnis vardır. İki parça halinde korunmuştur. Parçalardan biri kulp bölgesine ait olup, ana bezeme alanını sınırlandıran panelin başlangıcı görülmektedir. Gövdenin korunan bölümünde muhtemelen meander motifine ait firnis izleri vardır (Gövde çok yıpranmış olduğundan bezek tam belli değildir. Fakat ağız profili ve gövde yapısı tamamen Kat. No. 97'ye benzediği için, bu parça da meanderli skyphos olarak değerlendirilmiştir). İç yüz tamamen kahverengi firnis kaplı.

Benzerleri: Kat. No. 97'nin benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 101: Meanderli Skyphos (Şekil 42)

A.Ç.: 16,8 cm. Y: 4,2 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-34

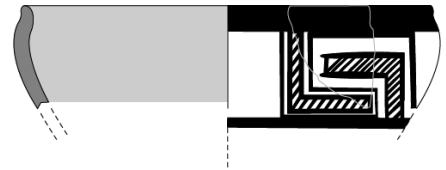
Seviye: 97,00-96,75 m.

Tanım: Orta setlikte, iyi pişmiş, yoğun ince kum, seyrek kireç, çok az ince mika katkılı kırmızı (2,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Kalın gövde cidarına, dudakta belirgin çentiğe sahiptir. Dış yüzde, dudağı kaplayan siyah renkte firnis vardır. Korunan bölümde, etrafında çizgi meander bulunan kesik meander motifi yer alır. İç yüz tamamen koyu kahverengi firnis kaplı.

Benzerleri: Kat. No. 97'nin benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 102: Meanderli Skyphos (Şekil 42)

A.Ç.: 19,6 cm.

Y: 2,7 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-15

Seviye: 96,75-96,60 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, çok çabuk kırılıp dağılan, iri taneli kum ve kireç, ince mika katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Kalın gövde cidarına, dudakta belirgin çentiğe sahiptir. Dış yüzde, dudağı kaplayan siyah renkte firnis vardır. Gövdede muhtemelen meander motifine ait firnis izleri vardır. İç yüz tamamen kahverengi firnis kaplı.

Benzerleri: Kat. No. 97'nin benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 103: Meanderli Skyphos (Şekil 43)

Y: 3,6 cm.

Buluntu Yeri: Z 26 Açması

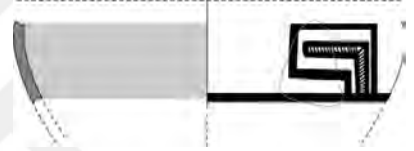
Kasa No: BGK 04-53

Seviye: 97,15-96,98 m.

Tanım: Orta setlikte, ince kum, kireç ve mika katkılı kahverengi (10 YR-5/3) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık sarımsı kahverengidir (10 YR-6/4). Etrafında çizgi meander motifi bulunan, kesik meander motifine sahiptir. Meanderin genişliği diğer örneklerle göre daha azdır ve çizim kalitesi daha düşüktür. Bezeme alanı alttan bir bantla çevrelenmiştir. İç yüz siyah firnislidir.

Benzerleri: Kat. No. 97'nin benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyıl başları. Meander motifleri dönemin ilerlemesine paralel olarak dejenere olamaya başlamıştır. İ.Ö. 7. yüzyılın ortalarında üretilen bazı meanderli skyphoslarda son derece basit çizgisel meander motifi görülür. Bundan dolayı Kat. No. 103 bu grubun son örneklerinden olmalıdır ve muhtemelen İ.Ö. 7. İlk çeyreğine tarihlidir.

Kat. No. 104: Meanderli Skyphos (Şekil 43)

A.Ç.: 13,2 cm.

Y: 3,8 cm.

Buluntu Yeri: U 28 Açması

Kasa No: BGK 01-43

Seviye: Yüzey

Tanım: Orta sertlikte, iri taneli kum, kireç ve az miktarda mika katkılı kırmızı (10 YR-5/8) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-6/8). Çentik ağız kenarına, ince gövde cidarına sahiptir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant bulunur. Ana bezem alanı yanlardan dikey çizgilerle sınırlandırılarak bir panel oluşturulmuş, bu panele, kenarlardaki dikey çizgilerden başlayan kesik meander motifi yapılmıştır. İç yüz parlak ve kaliteli kırmızı firnisle kaplıdır.

Benzerleri: Dudakta bulunan iki firnis bant ve çizgi meander olmaması bakımından Kat. No. 97-103'ten ayrılır. Form ve kesik meander motifi bakımından; *Özgünel, Bayraklı Geometrik Seramiği, Lev. XX-XXI; Walter, s. 40, Lev. 41, No. 228-231; Excavations in Chios, s. 118 (Period I ve Period II), Lev. 31, No. 185-188; Ersoy, Klazomenai 900-500, s. 49, Fig. 6.a,3; Hürmüzlü, Vazo Formları, s. 22, Lev. 1.1 (Geç Geometrik Dönem); Baş, s. 7, Lev. 5, No. 9-13; Vallet-Villard, s. 77, Pl. 62, No. 1-2; Coldstream, GGP, s. 228, Pl. 61.c; Hommel, Lev. 59.3; Von Greave, Milet, Taf. 20, No. 21; Dugas, ss. 49-50, Lev. 28*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 105. Meanderli Skyphos (Şekil 43)

A.Ç.: 13,8 cm.

Y: 3,5 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

Kasa No: BGK 05-16

Seviye: 97,27-96,54 m.

Tanım: Orta sertlikte, iri taneli kum, kireç ve az miktarda mika katkılı kırmızı (10 YR-5/8) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-6/8). Çentik ağız kenarına, ince gövde cidarına sahiptir. Yüzeyde bezemeye ait kırmızı renkte firnis izleri vardır. İç yüz parlak ve kaliteli kırmızı firnisle kaplıdır.

Form, kil özellikleri ve firnis rengi bakımından tamamen Kat. No. 104'e benzediği için meanderli skyphos olarak değerlendirilmiştir.

Benzerleri: Kat. No. 104'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 106. Kuşlu Skyphos (Şekil 44)

Y: 5,1 cm.

Kasa No: BGK 04-2007

Tanım: Sert, iyi pişmiş, temiz görünümlü, az miktarda ince kum katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey hamurdan bir ton daha renktedir. Dudak hafif biçimde dışa çekilerek gövdeye “S” profili

verilmiştir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanına geniş ve yüksek bir panel yapılmıştır. Bu panel ikili çizgi grupları ile üç metoba ayrılmıştır. Yanlardaki metoplar dar olup buraya çift konturlu, içi taralı yaprak (dil) motifi yapılmıştır. Ortadaki ana metop daha geniştir. Bu metop daha sonra yatay iki firnis bant ile iki frize ayrılmıştır. Üstteki frizin sağına Rhodos ağacı, ortasına kuş figürü yapılmıştır. Sol taraf korunmadığı için buradaki motif belli değildir. Fakat simetrik olması bakımından tekrar Rhodos ağacı yapılmış olması muhtemeldir. Alternatif olarak ise içi taralı baklava dilimi motifi yapılmış olabilir. Figürler arasındaki boşlukta yıldız motifi yer alır. Altındaki frizde ise, zikzak motifi vardır. Ortadaki metobun altı üç tane firnis bant ile sınırlandırılmıştır. Korunan kısımdan, bu bantların kenardaki metopların altında devam etmediği, sadece orta metobun altını sınırlandırdığı görülmektedir.

Benzerleri: Özgünel, *Bayraklı Geometrik Seramiği*, ss. 161-162, Lev. XVI, No. 3-4, Şekil 65; Kerschner, *Ephesos*, s. 224, Lev. 31, No. 1; Von Graeve, *Milet*, ss. 85-86, Lev. 23, Kat. No. 47, 53; Boardman, *Excavations in Chios*, s. 134, Lev. 42, No. 443-444; Walter, *Samos V*, s. 86, Taf. 44, No. 268

Üretim Yeri: Kil analizlerine göre, bilinmeyen yerel üretimdir.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 107. Kuşlu Skyphos (Şekil 44)

A.Ç.: 16,8 cm.

Y: 4,1 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

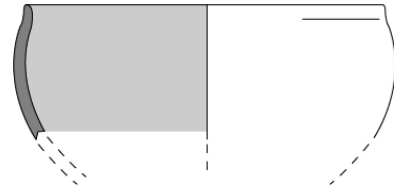
Kasa No: BGK 05-02

Seviye: 97,11-97,00 m.

Tanım: Sert, iyi pişirilmiş, ince kum, çok nadir iri taneli kireç katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Dudak hafif biçimde dışa çekilerek gövdeye “S” profili verilmiştir. Yüzey çok yıpranmış olduğundan bezem anlaşılamamıştır. Fakat kil özellikleri ve form yapısı kat. No. 106’ya benzediği için aynı grup altında değerlendirilmiştir.

Benzerleri: Kat. No. 106

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 108. Kuşlu Skyphos (Şekil 44)

A.Ç.: 13,2 cm. Y: 3,2 cm.

Kasa No: BGK 03-44

Tanım: Orta sertlikte, iyi pişirilmiş, ince kum, çok nadir iri taneli kireç katkılı, soluk kahverengi renkte hamura sahiptir. Yüzey kaygan ve parlak görünümlüdür. Dudakta belirgin çentik vardır, gövde kalın cidarlı ve derindir. Bezemede soluk siyah firnis kullanılmıştır. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı, yanlardan dört, ortadan üç set halinde dikey çizgilerle üç tane metoba ayrılmıştır. Sağdaki metoba çift konturlu içi taralı baklava dilimi motifi, ortada metopta içi taralı kuş figürü yer alır. Kuşun gözü rezerve boşluk bırakılarak yapılmıştır. Metop dar ve yüksek olduğundan, kuş alana sığma güçlüğü çekmektedir. Kuşun sırt ve ayaklarının arkasında kalan boşluklarda "N" motifi yer alır. Soldaki metop korunmamıştır. Fakat simetri bakımından baklava dilimi yapılmış olmalıdır.

Benzerleri: *Schaus-Benson*, s. 8, Pl. 3; *Baç*, ss. 17-21, Kat. No. 33-45, Lev. 9-20; *Ersoy, Klazomenai 900-500*, s. 49, Fig. 6. c, f; *Robertson*, 4. Fig. 1. o, p; *Boardman, Tarsus- Al Mina*, s. 5, Fig. 1, No. 1447; *Von Graeve*, s. 52, Kat. No. 49, Abb.23; *Walter, Samos V*, Taf. 42-43; *Dugas*, Pl. 46-47; *Kershner, Ephesos*, s. 224, Lev. 31, No. 1; *Von Graeve, Milet*, ss. 85-86, Lev. 23, Kat. No. 47, 53

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 109. Kuşlu Skyphos (Şekil 44)

A.Ç.: 12,4 cm. Y: 2,6 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Kasa No: BGK 05-20

Seviye: 96,60-96,49 m.

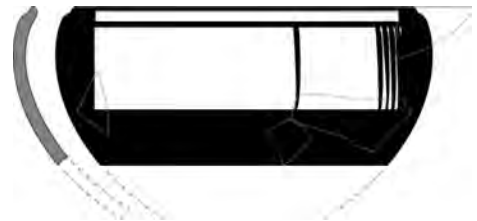
Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, az kum, kireç ve mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (7,5 YR-5/6). Ağızda kenarında belirgin çentik vardır. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. Ana bezeme alanı kenarlardan dört tane, alttan üç tane firnis bant ile çevrelenmiştir. Ana bezeme alanının iki kenarında çift konturlu içi taralı baklava dilimi yer alır. Firnis rengi kahverengidir.

Benzerleri: Kat. No. 108'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 110. Kuşlu Skyphos (Şekil 45)

A.Ç.: 18,2 cm. Y: 7,2 cm.

Buluntu Yeri: AC 26 Açması

Kasa No: BGK 04-37 Seviye: 96,33-96,12

Tanım: Sert, iyi pişmiş, kumsu görünümlü, yoğun ince kum ve kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Dört parça halinde korunmuştur. İçe doğru hafif çekik, belirgin çentik bulunan ağız kenarına sahiptir. Gövde cidarı kalın ve derindir. Bezemede kullanılan firnis kahverengidir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. Ana bezeme alanı yanlardan dört tane dikey çizgi ile çevrelenmiştir. Paneli metoplara ayıran dikey çizgilerden bir tanesi korunmuştur. Ana panel alttan bantlarla çevrelenmemiş, doğrudan doğruya gövdenin altını kaplayan firnisli alan ile sınırlandırılmıştır.

Benzerleri: Kat. No. 108'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 111. Kuşlu Skyphos (Şekil 45)

K.Ç.: 7,4 cm. Y: 8,1 cm.

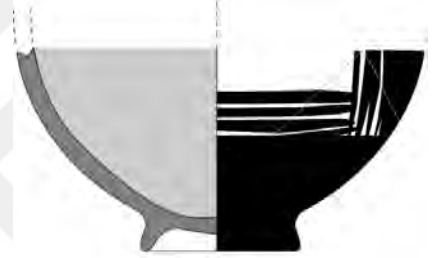
Buluntu Yeri: AA 27-AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-20 Seviye: 96,45-96,40 m.

Tanım: Sert karakterli, yoğun kum, az miktarda kireç katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı kahverengidir (5 YR-5/4). Alçak halka kaideye sahiptir. Bezemede koyu kahverengi firnis kullanılmıştır. Gövdede, kulplar arası, alttan ve kenarlardan dört tane ince firnis bantla çevrelenerek bir panel oluşturulmuş. Paneldeki figür motifler korunmamıştır. Gövdenin diğer bölümleri tamamen firnis kaplıdır. İç yüz koyu kahverengiden açık kahverengiye değişen, dalgalı bir görünüm verilerek oluşturulmuş firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 108'in benzeri (Erken dönem kuşlu kaseler halka kaideye sahiptir).

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 112. Kuşlu Skyphos (Şekil 46)

A.Ç. : 17,6 cm. Y: 3,4 cm.

Buluntu Yeri: Y 26 Açması

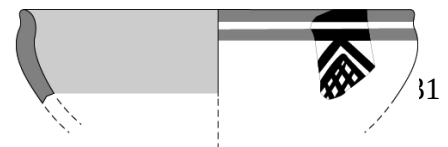
Kasa No: BGK 04-62 Seviye: 97,08-97,02 m.

Tanım: Sert, iyi pişmiş, yoğun ince kum ve mika, az kireç katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Dudaktan gövdeye geçişte ince firnis bant bulunur. Korunan kısımda, kulpa yakın bölümde, siyaha yakın kahverengi firnisle yapılmış beş set halinde dikey çizgi grubu vardır. İki kulp arasındaki metoplardan sağdaki korunmuş olup, bu metoba, çift konturlu, içi taralı baklava dilimi motifi resmedilmiştir. İç yüz tamamen firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 108'in benzeri

Tarih: İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 113. Kuşlu Skyphos (Şekil 46)

A.Ç.: 16,2 cm.

Y: 2,7 cm.

Buluntu Yeri: AB 34 Açması

Kasa No: BGK 03-34

Seviye: 97,00-96,75 m.

Tanım: Sert karakterli, küçük hava gözenekli, ince kum ve seyrek taşçık katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey hamur rengindedir. Dudakta belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Dudağın üst bölümünde ve dudakta gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. Korunmuş kısımda çift konturlu içi taralı baklava dilimi motifi resmedilmiştir.

Benzerleri: Kat. No. 108'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 114. Kuşlu Skyphos (Şekil 46)

A.Ç.: 16-18 cm.

Y: 2,1 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-46

Seviye: 96,77-96,45 m.

Tanım: Orta sertlikte, kumsu görünümlü, yoğun kum ve az kireç katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey, çok ince kalitesiz pembe (7,5 YR-7/4) astar kaplıdır. Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Astar üzerinde, dudağın üst kısmında ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. İki kulp arasındaki metopları oluşturan dikey çizgi gruplarından bir bölüm korunmuştur. İç yüz tamamen siyah firnis kaplı.

Benzerleri: Kat. No. 108'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 115. Kuşlu Skyphos (Şekil 46)

A.Ç.: 15,8 cm.

Y: 2,6 cm.

Buluntu Yeri: BGK (Açma bilinmiyor)

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, temiz görünümlü,

az kum ve kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6)

renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Dış yüzde çentiği kaplayan kahverengi firnis bant yer alır. İç yüz tamamen kahverengi firnislidir. Kat. No. 115'in kuşlu skyphos olduğuna dair kesin bir veri olmamakla birlikte, kil özellikleri ve formu bu gruba çok benzediğinden kuşlu skyphos olarak değerlendirilmiştir.

Benzerleri: Kat. No. 108'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 116. Kuşlu Skyphos (Şekil 47)

A.Ç.: 14-16 cm. Y: 3,2 cm.

Buluntu Yeri: AA 26 Açması

Kasa No: BGK 04-42 Seviye: 97,17-96,96 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, çok az ince kum ve kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey çok ince, parlak, pembe (5 YR-8/3) renkte astar kaplıdır. Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Dış yüzde dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı dikey çizgi grupları ile metoplara ayrılmıştır. Korunan bölümde çift konturlu içi taralı baklava dilimi motifi yer alır. İç yüz kırmızı firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 108'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 117. Kuşlu Skyphos (Şekil 47)

A.Ç.: 13,8 cm. Y: 5,5 cm.

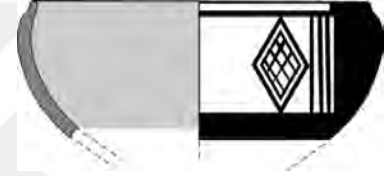
Buluntu Yeri: AC 26 Açması

Kasa No: BGK 04-01 Seviye: 97,50-97,05 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, küçük hava gözenekli, çok ince kum ve çok az mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey soluk kahverengidir (10 YR-7/4). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı üçlü dikey çizgi grupları ile metoplara ayrılmıştır. Metoplar alttan firnis bantlarla çevrelenmemiş, doğrudan doğruya gövde altını kaplayan firnisle sınırlandırılmıştır. Korunan metoplardan birinde çift konturlu içi taralı baklava dilimi motifi yer alır. Gövde altı tamamen firnis kaplıdır. İç yüz tamamen kırmızı firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 108'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 118. Kuşlu Skyphos (Şekil 47)

Y: 4,1 cm. Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-32

Seviye: 97,10-97,00 m.

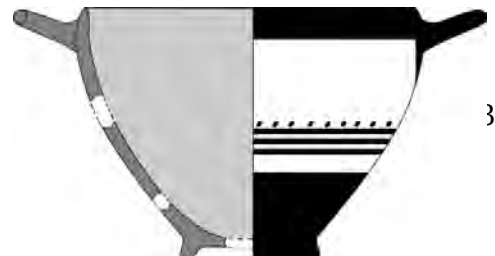
Tanım: Orta sertlikte, seyrek hava gözenekli, kumsu görünümlü, yoğun ince kum, az ince kireç ve çok az ince mika katkılı, açık sarımsı kahverengi (10 YR-6/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey soluk kahverengi astarlı astarlıdır. İki kulp arasındaki metoplardan bir tanesi korunmuştur. Kenarlardan ve alttan firnis bantlarla çevrelenen metopta çift konturlu içi taralı baklava dilimi motifi yer alır. İç yüz açık kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 108'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

119. Kuşlu Skyphos (Şekil 48)

A.Ç.: 12, 6 cm. K.Ç.: 5,6 cm. Y: 9,8 cm.

Buluntu Yeri: AC 26 Açması

Kasa No: BGK 04-19, BGK 05-65

Seviye: 96,48-96,33 m.

Tanım: Kil iyi pişirilmiş, oldukça sert, çok az ince kum katkılı, temiz görünümlü, kırmızımsı gri renkte (5 YR-5/2) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı (5 YR-7/8) renktedir. Oturma yüzeyi inceltilmiş dik ağız kenarına, ince gövde cidarına, derin gövdeye, alçak halka kaideye, dudaktan gövdeye geçişte başlayan, uçları hafi yukarı kalkık kulplara sahiptir. Dudağın dış yüzünde kalın bir firnis bant vardır. İki kulpa arsında ana bezeme alanı bir panel şeklinde bırakılmış (burası metoplara ayrılmış olmasına karşın, korunan bölümde metoplar görülmemektedir). Panel attan alttan içinde nokta dizisi yer alan bir frizle çevrelenmiş, daha sonra üç tane firnis bant yapılmıştır. Gövdenin alt bölümü, kaide ve iç yüz tamamen firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Boardman, Tarsus-Al Mina*, s. 6, *Fig. 1. No. 1448*; *Boardman, Excavations in Chios*, s. 61-62, *Pl. 42, No. 448-449*; *Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi*, ss.161-164, *Fig. 55, No. 217/3-6*; *Vallet-Villard, Megara Hyblaea II*, ss. 77-78, *Pl. 62.4*

Tarih : Bu tip skyphoslar İ.Ö. 700 yılları ile İ.Ö. 670 yıllarına tarihlidir. Kat. No. 119, derin gövde yapısı ile İ.Ö. 7.yüzyılın başlarına ait, grubun erken örneklerinden biri olmalıdır.

Kat. No. 120. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 49)

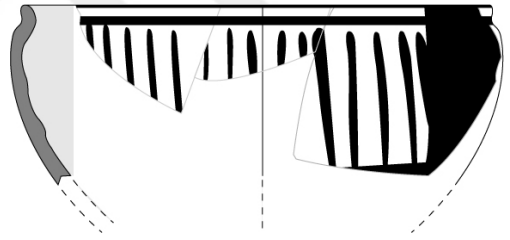
A.Ç.: 19, 4 cm. Y: 7,5 cm.

Kasa No BGK 04-10A

Tanım: Yumuşak karakterli, kötü pişirilmiş, yoğun kum, kireç ve az miktarda mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Ağız kenarında belirgin çentik vardır. Çentiği oluşturan ölüm, hafi biçimde dışarı kıvrılmıştır. Kalın gövde cidarına, derin gövdeye sahiptir. İç yüz çarkta çekilmesine karşın düz olmayıp, dalgalı bir görünüme sahiptir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane ince bant vardır. Kulp bölgesi dudak dahil olmak üzere firnis kaplıdır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı rezerve bırakılarak geniş ve yüksek bir panel oluşturulmuştur. Bu panele dikey çizgilerle bezenmiştir.

Benzerleri: *Gassner*, s. 25, *Taf. 1, No. 1-4*; *Gjerstad*, ss. 66-67, *Pl. 1. No. 2-3*.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 121. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 49)

A.Ç.: 18,4 cm. Y: 4,3 cm.

Buluntu Yeri: AC 27 Açması

Kasa No: BGK 04-10

Seviye: 97,52-96,85 m.

Tanım: Sert karakterli, yoğun kum, az kireç ve ince mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye sahiptir. Dudağın üst bölümünde ince bir

firnis bant yer alır. Kulp bölgesi firnis kaplıdır. İki kulp arası rezerve bırakılarak bir panel oluşturulmuş, bu panele dikey linear bezekler yapılmıştır. İç yüz koyu kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 120'nin benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-İ.Ö. 7. yüzyıl başı

Kat. No. 122. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 49)

A.Ç.: 20,8 cm. Y: 5,7 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

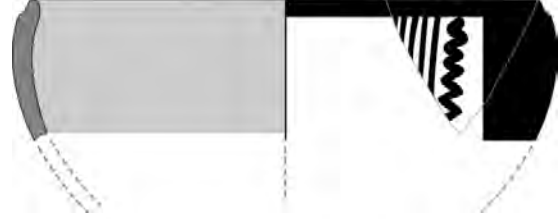
Kasa No: BGK 03-39

Seviye: 96,64-96,50 m.

Tanım: Sert karakterli, ince kum, seyrek iri taneli kireç, iri taneli mika katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye sahiptir. Dudak tamamen firnis kaplıdır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı rezerve bırakılarak bir panel oluşturulmuştur. Bu panele, alternatif olarak bir tane kalın dalgalı çizgi-beş tane ince düz çizgi motifi yapılmıştır. İç yüz tamamen soluk kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Özgünel, *Bayraklı Geometrik Seramiği*, ss. 168-169, Lev. 18, No. 5-6; Boardman, *Excavations in Chios*, ss. 117-118, Pl. 30, No. 160-164; Lamb, *Kato Phana*, s. 158, P. 34, No. 21

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü (İ.Ö. 700-670)

Kat. No. 123. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 50)

A.Ç. 16-18 cm. Y: 3,2 cm.

Buluntu Yeri: AB 26-AB 27 Açması

Kasa No: BGK 04-34

Seviye: 97,57-96,40 m.

Tanım: Orta sertlikte, kum ve çok yoğun mika

katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye sahiptir. Dudak tamamen firnis kaplıdır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı rezerve bırakılarak bir panel oluşturulmuştur. Bu panele, alternatif olarak kalın dalgalı çizgi ve ince düz çizgi motifi yapılmıştır. İç yüz tamamen soluk kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 122'nin benzeri

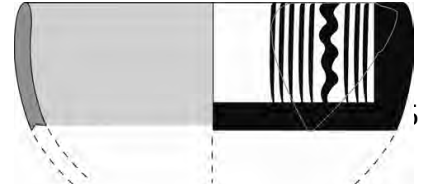
Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü (İ.Ö. 700-670)

Kat. No. 124. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 50)

A.Ç.: 15,6 cm.

Y: 5,3 cm.

Buluntu Yeri: V 26-U 26 Açması

Kasa No: BGK 05-68

Seviye: 97,56-97,18 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, yoğun ince kum, yoğun ince mika az ince kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-4/3) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Oturma yüzeyi inceltilmiş, dik ağız kenarına, derin gövdeye sahiptir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı, dudağın en üst kısmından itibaren rezerve bırakılarak bir panel oluşturulmuş, bu panele alternatif olarak bir tane kalın dalgalı çizgi 5 tane ince düz çizgi motifi yapılmıştır. Kulp bölgesi ve gövde altı tamamen firnis kaplıdır. İç yüz koyu kahverengi (10 YR-4/2) firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 122'nin benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü (İ.Ö. 700-670)

Kat. No. 125. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 50)

A.Ç.: 18,2 cm. Y: 3,4 cm.

Buluntu Yeri: U 27 Açması

Kasa No: BGK 05-73

Seviye: 96,50-96,40 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, yoğun ince kum, yoğun ince mika az ince kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-4/3) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Oturma yüzeyi inceltilmiş, dik ağız kenarına, derin gövdeye sahiptir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı, dudağın en üst kısmından itibaren rezerve bırakılarak bir panel oluşturulmuş, bu panele alternatif olarak bir tane kalın dalgalı çizgi ince düz çizgi grupları yapılmıştır. İç yüz koyu kahverengi (10 YR-4/2) firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 122'nin benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü (İ.Ö. 700-670)

Kat. No. 126. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 50)

A.Ç.: 22 cm. Y: 4,1 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Kasa No: 05-11

Seviye: 96,95-96,81 m.

Tanım: Orta sert, az kum, seyrek iri taneli kireç, çok az mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/8). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, dışa doğru açılan sığ gövdeye sahiptir. Dudak tamamen firnis kaplıdır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı rezerve bırakılmış, bu alana alternatif olarak bir tane kalın dalgalı çizgi, dört tane ince dalgalı çizgi motifi yapılmıştır. İç yüz koyu kahverengiden açık kahverengiye doğru değişen firnis kaplıdır.

Benzerleri: Boardman, *Excavations in Chios*, s. 117-118, Lev. 30, No. 159, No. 160-164; Özgünel, *Bayraklı Geometrik Seramiği*, ss. 168-169, Lev. 18, No. 5-6;

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü (İ.Ö. 700-670)

Kat. No. 127. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 51)

A.Ç.: 14-16 cm. Y: 4 cm.

Buluntu Yeri: U 26 Açması

Kasa No: BGK 05-63 Seviye: 97,17-97,00 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, çok ince kum, kireç ve mika katkılı, kırmızı (2,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Dudak tamamen firnislidir. İki kulp arasındaki rezerve panele ince dalgalı çizgi (ve muhtemelen kalın dalgalı çizgi) motifi yapılmıştır.

Benzerleri: Kat. No. 126'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü (İ.Ö. 700-670)

Kat. No. 128. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 51)

A.Ç.: 14-16 cm. Y: 2,8 cm.

Buluntu Yeri: Y 28 – Z 28 Açması

Kasa No: BGK 03-52

Seviye 97,10-97,00 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, yoğun kum ve kireç, az ince mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey soluk pembemsi gridir (5 YR-7/2). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte ince firnis bant yer alır. İki kulp arasındaki panele ince dalgalı çizgi (ve muhtemelen kalın dalgalı çizgi) motifi yapılmıştır. İç yüz açık kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 126'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü (İ.Ö. 700-670)

Kat. No. 129. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 51)

A.Ç.: 16,4 cm. Y: 3,2 cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

Kasa No: BGK 05-31

Seviye: 97,48-97,00 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, çok ince kum, kireç ve mika katkılı, kırmızı (2,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Kat. No. 129'un bezemesi korunmamış olmasına karşın, form ve kil özellikleri bakımından linear bezekli skyposlara benzediğinden bu grup içerisinde değerlendirilmiştir.

Benzerleri: Kat. No. 126'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü (İ.Ö. 700-670)

Kat. No. 130. Linear Bezekli Skyphos (Şekil 51)

A.Ç.: 18, 4 cm.

Y: 2, 1 cm.

Buluntu Yeri: Yüzey buluntusu

Kasa No: BGK 05-65

Tanım. Sert karakterli, iyi pişmiş, çok ince kum, kireç ve mika katkılı, kırmızı (2,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, dışa doğru hafif açılan sığ gövdeye sahiptir. Kat. No. 130'un bezemesi korunmamış olmasına karşın, form ve kil özellikleri bakımından linear bezekli skyphoslara benzediğinden bu grup içerisinde değerlendirilmiştir.

Benzerleri: Kat. No. 126'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk üçlüğü (İ.Ö. 700-670)

Kat. No. 131. Yıldız Bezekli Skyphos (Şekil 52)

A.Ç.: 16,2 cm.

Y: 4,1 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

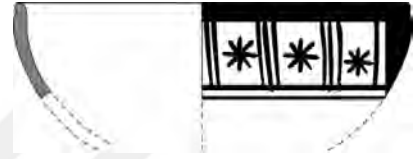
Kasa No: BGK 03-29

Seviye: 97,16-97,05 m.

Tanım: Orta sertlikte, çok küçük hava gözenekli, çok ince kum, kireç ve ince mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/2) hamura sahiptir. Yüzey grimsi kahverengidir (7,5 YR-5/2). Ağız kenarında belirgin çentiğe, meanderli skyphoslara göre daha ince ve sığ gövdeye sahiptir. Dudak tamamen firnis kaplıdır. İki kulp arasındaki bezeme alanı alttan iki tane firnis bant ile çevrelenmiş ve bir panel oluşturulmuştur. Bu panel daha sonra dikey üç set halinde çizgi grupları ile metoplara bölünmüş, bu metoplara 8 kollu yıldız motifi yapılmıştır. İç yüz tamamen kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Andriomenou*, ss.25-26, *Abb. 1a*; *Andriomenou*, ss.27-28, *Taf. 5*, No. 12-15; *Walter, Samos V*, *Taf. 6*, No. 26 (*krater*), *Taf. 8*, No. 42, (*kantaros*); *Walter, Samos V*, *Taf. 17*, No. 100; *Von Graeve, Milet*, s. 56, *Abb. 35*; *Von Graeve, Hellenistischen Stadmauer*, s. 92, *Taf. 20*, No. 27

Tarih : İ.Ö. 730-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 132. Yıldız Bezekli Skyphos (Şekil 52)

A.Ç.: 16,4 cm. Y: 2,4 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-39

Seviye: 96,64-96,50 m.

Hamur: Orta sertlikte, yoğun kum ve mika, az ince kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) hamura sahiptir. Yüzey soluk kahverengidir (7,5 YR-6/4). Ağız kenarında belirgin çentiğe, meanderli skyphoslara göre daha ince ve sığ gövdeye sahiptir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı üçlü dikey çizgilerle metoplara bölünmüş, bu metoplara 8 kollu yıldız motifi yapılmıştır. İç yüz soluk kahverengi firnisle kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 131'in benzeri

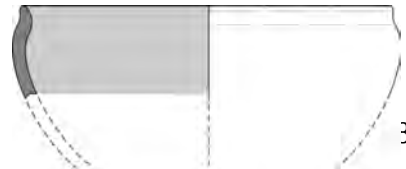
Tarih : İ.Ö. 730-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 133. Yıldız Bezekli (?) Skyphos (Şekil 52)

A.Ç.: 15,2 cm. Y: 3,6 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 03-101

Seviye: 97,40-97,00 m.

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, az kum, az ince kireç ve mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Kat. No. 133'ün üzerinde yıldız bezeği olmamasına rağmen, kil ve form özellikleri bu gruba benzediğinden bu grup içerinden değerlendirilmiştir.

Benzerleri: Kat. No. 131'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 730-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 134. Yıldız Bezekli (?) Skyphos (Şekil 52)

A.Ç.: 12,6 cm. Y: 3,6 cm.

Buluntu Yeri: Y 26 Açması

Kasa No: BGK 04-62

Seviye: 97,08-97,02 m.

Tanım: Orta sertlikte, çok küçük hava gözenekli, çok ince kum, kireç ve ince mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/2) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Ağız kenarında belirgin çentik bulunan, kalın gövde cidarına sahiptir. Dudaktan gövdeye geçiş noktasında, yukarı doğru kalkan kulplara sahiptir. Dudağın tamamı ve iç yüz tamamen kahverengi firnis kaplı. Kat. No. 134'ün üzerinde yıldız bezeği olmamasına rağmen, kil ve form özellikleri bu gruba benzediğinden bu grup içerinden değerlendirilmiştir.

Benzerleri: Kat. No. 131'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 730-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 135. Şevron Bezekli Skyphos (Şekil 53)

A.Ç.: 12 cm. (Yaklaşık) Y: 4,8 cm.

Buluntu Yeri: V 26 - V 27 Açması

Kasa No: BGK 04-77

Seviye: 97,30-97,20 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, yoğun ince kum, seyrek iri taneli kireç katkılı, kırmızı (2,5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey pembemsi beyaz astarla (5 YR-8/2) kaplıdır. Oturma yüzeyi inceltilmiş, dışa doğru sertçe kıvrılmış ağız kenarına yarı küresel gövdeye sahiptir. Ağız kenarı firnislidir. İki kulp arası yanlardan ve alttan ince firnis bantlarla çevrelenerek bir panel oluşturulmuş, bu panele iki sıra halinde yatay şevron motifi yapılmıştır. İç yüz koyu kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Andriomenou, Taf. 5, No. 1-9; Boardman, Eretria, s. 3, Fig. 1; Coldstream, Euboean Geometric, ss. 258-259, Fig. 2*

Tarih : İ.Ö. 750-700

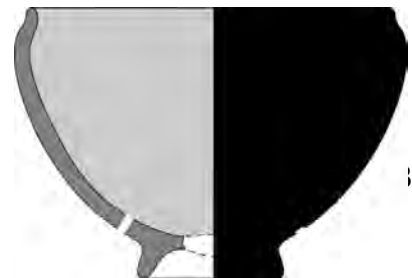

Kat. No. 136. Tamamen Firnis Boyalı Skyphos (Şekil 53)

A.Ç.: 14,8 cm.

Y: 10,4 cm.

Buluntu Yeri: AC 26 Açması

Kasa No: BGK 04-01

Seviye: 97,50-97,05 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, ince kum, ince mika, az iri taneli kireç katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye, dışa doğru açılan alçak halka kaideye sahiptir. İç ve dış yüz kalitesiz soluk kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Kübler, Kerameikos V.I, Pl. 100; Weinberg, Corinth VII.1, Pl. 7, No. 40-42, Pl. 8 No. 43; Kershner, Kalabaktepe in Miletos, s. 22, Abb. 11, No. 35; Ersoy, Kalzomenai 900-500, s. 48, Fig. 3i, 4e, 5e*

Tarih : İ.Ö. 750-700

Kat. No. 137. Tamamen Firnis Boyalı Skyphos (Şekil 53)

A.Ç.: 22 cm.

Y: 3, 2 cm.

Buluntu Yeri: U 26 Açması

Kasa No: BGK 05-63

Seviye: 97,17-97,00 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, seyrek küçük hava gözenekli, çok ince kum ve mika, yoğun iri taneli kireç katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz kırmızı firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 136'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 750-700

Kat. No. 138. Tamamen Firnis Boyalı Skyphos (Şekil 53)

A.Ç.: 18,4 cm.

Y: 3,2 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-42

Seviye: 96,50-96,25 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, ince kum ve çok az mika katkılı, koyu kahverengi (7,5 YR-4/2) hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (7,5 YR-4/5). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 136'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 750-700

Kat. No. 139. Tamamen Firnis Boyalı Skyphos (Şekil 54)

A.Ç.: 14-16 cm.

Y: 2,7 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Kasa No: BGK 05-12

Seviye: 96,81-96,67 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişirilmiş, ince kum ve ince kireç katkılı, kırmızımsı kahverengi (2,5 YR-4/2) hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir 7,5 YR-6/4). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, dışa doğru hafif açılan gövdeye sahiptir. İve dış yüz kırmızımsı kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 136'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 750-700

Kat. No. 140. Tamamen Firnis Boyalı Skyphos (Şekil 54)

A.Ç.: 17,6 cm.

Y: 2,8 cm.

Buluntu Yeri: AA 27 - AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-12

Seviye: 97,13-96,48 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, temiz, çok az ince kum ve ince mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı kahverengidir (5 YR-5/3). Üst kırmızı yuvarlatılmış, çentikli ağız kenarına sahip. Gövde cidarı grubun diğer örneklerine göre daha incedir. İç ve dış yüz soluk kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 136'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 750-700

Kat. No. 141. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 54)

A.Ç.: 21,8 cm.

Y: 4,4 cm.

Buluntu Yeri: AC 26 Açması

Kasa No: BGK 04-01

Seviye: 97,50-97,05 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, az ince mika ve kireç katkılı, kırmızımsı sarsı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye sahiptir. Dış yüz yıpranmış olduğundan bezeme veya firnis belli değildir. İç yüz kalitesiz kahverengi firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 142. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 54)

A.Ç.: 18,2 cm.

Y: 5,7 cm.

Buluntu Yeri: V 26 – V 27 Açması

Kasa No: BGK 04-77

Seviye: 97,30-97,20 m.

Tanım: Sert, iyi pişmiş, çok ince kum ve kireç, yoğun mika katkılı, kahverengi (10 YR-5/3) hamura sahiptir. Yüzey açık sarımsı kahverengidir (10 YR-6/4). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye sahiptir. Dış dudağın üst bölümünde ince bir firnis bant yer alır. İç yüz soluk kahverengi firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 143. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 54)

A.Ç.: 17,6 cm.

Y: 3,7 cm.

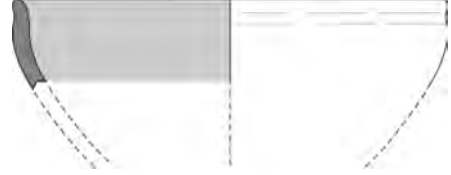
Buluntu Yeri: AD 26 Açması

Kasa No: BGK 05-02

Seviye: 97,11-97,00 m.

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, az kum, seyrek iri taneli kireç katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, dışa doğru hafif açılan derin gövdeye sahiptir. Yıpranmadan dolayı dış yüzde bezek ve firnis kalmamıştır. İç yüz kahverengi firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 144. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 55)

A.Ç.: 20,6 cm.

Y: 4,8 cm.

Buluntu Yeri: AB 26-AB 27 Açması

Kasa No: BGK 04-34

Seviye: 97,57-96,40 m.

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, ince kum ve az kireç katkılı, pişme durumundan dolayı iç kısımları kırmızımsı kahverengi (2,5 YR-4/3), kenarlar kırmızı (2,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, diğer örneklerle daha ince gövde cidarına, derin gövdeye sahiptir. Dudaktan gövdeye geçişte başlayan, hafif yukarı kalkık, yuvarlak kesitli kulplara sahiptir. Ağız kenarı ve kulp bölgesi firnis kaplıdır. İç yüz kahverengi firnislidir.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 145. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 55)

A.Ç.: 22,8 cm.

Y: 5,5 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

Kasa No: BGK 05-16

Seviye: 97,27-96,54

Tanım: Yumuşak, kumsu görünümlü, yoğun kum, yoğun mika, çok az kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye, dudaktan boyuna geçişte başlayan kulplara sahiptir. Kulp bölgesi korunduğu için iç ve dış yüz tamamen siyah firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 146. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 55)

A.Ç.: 23,6 cm.

Y: 5,7 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-58

Seviye: 97,30-97,00 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, iri taneli kireç, seyrek taşçık ve seyrek iri taneli mika katkılı, kırmızı (10 R-5/6) hamura sahiptir. Yüzey soluk, pembemsi beyaz astarlıdır (7,5 YR-5/4). Ağız kenarında dışa doğru kıvrılmış belirgin çentik vardır. Gövde cidarı kalın, gövde derindir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tane firnis bant yer alır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı yanlardan dikey firnis bantlarla çevrelenmiştir. Kulp bölgesi ve iç yüz tamamen firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 147. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 55)

A.Ç.: 23,8 cm.

Y: 4,2 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-03

Seviye: 97,05-96,83 m.

Tanım: Sert karakterli, kumsu görünümlü, yoğun kum, az ince kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (7,5 YR-5/4). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövdesine sahiptir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı yanlardan ince dikey bantlarla çevrelenmiştir. Kulp bölgesi ve iç yüz tamamen firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

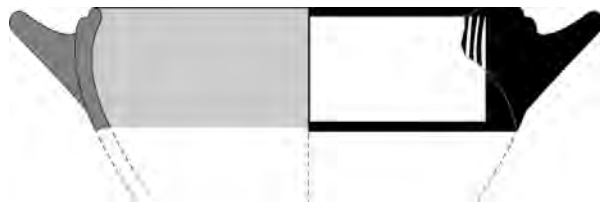
Kat. No. 148. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 56)

A.Ç.: 20,8 cm. Y: 6,1 cm.

Buluntu Yeri: V 27 Açması

Kasa No: BGK 03-22

Seviye: 97,00-96,70 m.

Tanım: Sert karakterli, kumsu görünümlü, yoğun kum, seyrek taşçık ve kireç katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye, dudaktan gövdeye başlayan, uçları yukarı doğru kalkık kulplara sahiptir. Dudak firnislidir. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı yanlardan dikey firnis çizgilerle çevrelenmiştir. Kulp bölgesi ve iç yüz kırmızımsı kahverengi firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 149. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 56)

A.Ç.: 18-20 cm. Y: 6,6 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-32

Seviye: 97,10-97,00 m.

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, kumsu görünümlü, yoğun ince kum, seyrek taşçık, az mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey ince, pembemsi beyaz (7,5 YR-8/2) astarlıdır. Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına, derin gövdeye sahiptir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövde geçişte birer tane ince firnis bant yer alır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı yanlardan ve alttan firnis bantlarla çevrelenerek metoplar oluşturulmuştur. Korunan metopların birinde, çift konturlu, içi bir kez çapraz biçimde taranmış baklava dilimi yer alır. Bu motifin içinde nokta süslemesi vardır. İç yüz kırmızı firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 150. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 56)

A.Ç.: 18-20 cm. Y: 5,7 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Kasa No: BGK 05-11

Seviye: 96,95-96,81 m.

Tanım: Sert karakterli, kaba görünümlü, hava gözenekli, yoğun kum ve kireç katkılı, koyu grimsi kahverengi (10 YR-4/2) hamura sahiptir. Yüzey soluk kahverengidir (10 YR-6/3). Oturma yüzeyi inceltilmiş, belirgin çentik bulunan ağız kenarına, kalın gövde cidarına sahiptir. Dış yüzde, dudaktan gövdeye taşan kalın firnis bant yer alır. İç yüz tamamen siyah firnislidir.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 151. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 56)

A.Ç.: 14,6 cm.

Y: 2,6 cm.

Buluntu Yeri: Z 26 Açması

Kasa No: BGK 04-52

Seviye: 97,22-97,15 m.

Tanım: Orta sertlikte, iyi pişmiş, çok az ince kum katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı kahverengidir (5 YR-5/4). Oturma yüzeyi inceltilmiş, dışa doğru sertçe kıvrılmış ağız kenarına, diğer örneklerle göre daha ince gövde cidarına sahiptir. Dudağın üst bölümünde ve dudaktan gövdeye geçişte birer tan ince firnis bant yer alır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı metoplara ayrılmıştır. Bu metoplardan birinde, çift konturlu içi taralı baklava dilimi motifi yer alır. İç yüzde dudakta firnis bant vardır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 152. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 57)

A.Ç.: 14-16 cm.

Y: 3,1 cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

Kasa No: BGK 05-31

Seviye: 97,48-97,00 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, yoğun kum ve ince mika katkılı, açık kırmızımsı kahverengi (5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-7/5). Dudakta belli belirsiz, sık bir yiv vardır. Gövde cidarı kalındır. Dış yüzde yıpranmadan dolayı firnis ve bezeme izi kalmamıştır. İç yüz kahverengi firnislidir.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 153. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 57)

A.Ç.: 14 cm.

Y: 3,5 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

Kasa No: BGK 05-01

Seviye: 97,50-97,11 m.

Tanım: Orta sertlikte, seyrek hava gözenekli, az ince kum ve kireç katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-5/6). Ağız kenarında belli belirsiz sık yiv vardır. Gövde cidarı kalındır. Kulp bölgesi korunduğundan, dudak ve kulp bölgesi tamamen firnislidir. İç yüz kahverengi firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 154. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 57)

A.Ç.: 14-16 cm.

Y: 3,5 cm.

Buluntu Yeri: U 27, U 26 Açması

Kasa No: BGK 04-79

Seviye: 97,70-97,37 m.

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, ince kum ve kireç, tek tük taşçık katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-5/6). Ağız kenarında belli belirsiz sığ yiv vardır. Gövde cidarı kalın, gövde derindir. Kulp bölgesi korunduğundan, ağız kenarı ve kulp çevresi tamamen firnis kaplıdır. İç yüz koyu kahverengi firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 155. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 57)

A.Ç.: 17,6 cm.

Y: 2,6 cm.

Buluntu Yeri: V 27 Açması

Kasa No: BGK 03-22

Seviye: 97,00-96,70 m.

Tanım: Orta sertlikte, çok az ince kum, az ince mika katkılı, kırmızı (10 R-5/8) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızıdır (10 R-6/6). Ağız kenarında belli belirsiz sığ yive, kalın gövde cidarına sahiptir. Dış yüzde, dudağın en üstünden başlayan ve gövdeye taşan, alt tarafı dalgalı firnis bant vardır. İç yüz tamamen kahverengi firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 156. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 57)

A.Ç.: 18,4 cm.

Y: 3,7 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Kasa No: BGK 05-10

Seviye: 97,09-96,96 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, süngerimsi görünümlü, küçük hava gözenekli, iri taneli kum, az kireç ve ince mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-6/6). Ağız kenarında belirgin çentiğe, kalın gövde cidarına sahiptir. Kulp bölümü korunduğundan, ağız kenarı ve kulp bölgesi siyah firnislidir. İç yüz tamamen siyah firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 157. Skyphos Ağız ve Gövde Parçası (Şekil 57)

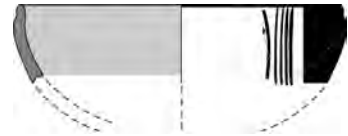
A.Ç.: 11,2 cm.

Y: 3,8 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-34

Seviye: 97,00-96,75 m.

Tanım: Orta sertlikte, kumsu görünümlü, yoğun kum, yoğun ince mika, seyrek iri taneli kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/3) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, belirgin çentik bulunan ağız kenarına sahiptir. Ağız çapı diğer örneklerle göre çok küçüktür. Dış yüzde, ağız kenarında ince bir firnis bant vardır. İki kulp arasındaki ana bezeme alanı kenarlardan dört tane dikey çizgi ile çevrelenmiştir. Korunan bölümdeki metopta içinde nokta bulunan dil (ya da yaprak) motifi yer alır. İç yüz mat siyah firnislidir.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği - İ.Ö. 7. yüzyılın başları

Kat. No. 158. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 58)

K.Ç.: 7,4 cm.

Y: 4,3 cm.

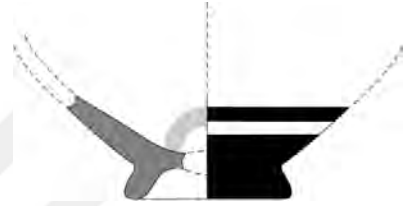
Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-32

Seviye: 97,10-97,00 m.

Tanım: Sert karakterli, yoğun kum, az ince mika ve seyrek iri taneli kireç katkılı, kırmızı (2,5 YR-5/8) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızimsı sarıdır (5 YR-6/6). Yüksek halka kaidelidir. Dış yüzde gövde altında rezerve bant yer alır. Bandın üst tarafı siyah, alt tarafı kırmızı firnislidir. İç yüzde tondoyu çevreleyen firnis bant yer alır.

Tarih : İ.Ö. 730-670 (Bu tarih, Bademgediği Kalesi'nde bulunan skyphosların genel tarihi oldu için belirlenmiştir).

Kat. No. 159. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 58)

K.Ç.: 7,2 cm.

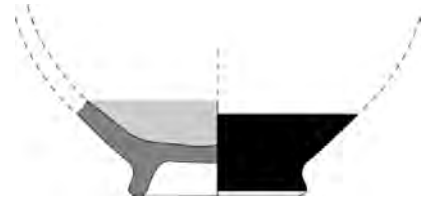
Y: 3,9 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-32 Seviye: 97,30-97,00 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, yoğun ince kum, az iri taneli kireç katkılı, açık kırmızı (2,5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızıdır (2,5 YR-6/6). Alçak halka kaidelidir. İç ve dış yüz tamamen siyahımsı kahverengi firnis kaplıdır. Oturma yüzeyine yakın bir bölgede ince rezerve bant bulunur.

Tarih : İ.Ö. 730-670

Kat. No. 160. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 58)

KÇ.: 6,8 cm.

Y: 2,7 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-15 Seviye: 96,75-96,60 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, küçük hava gözenekli, az ince kum katkılı, açık kırmızı (2,5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dış yüzde kaideye firnis bant yer alır. İç yüz tamamen firnislidir.

Tarih : İ.Ö. 730-670

Kat. No. 161. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 58)

K.Ç.: 10,6 cm.

Y: 2,7 cm.

Buluntu Yeri: AC 27 Açması

Kasa No: BGK 04-12 Seviye: 96,85-96,70 m.

Tanım: Yumuşak, az ince kum, az ince mika, tek tük kireç katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dışa doğru açılan alçak halka kaidelidir. İç ve dış soluk kahverengi firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 730-670

Kat. No. 162. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 58)

K.Ç.: 10,8 cm.

Y: 2,3 cm.

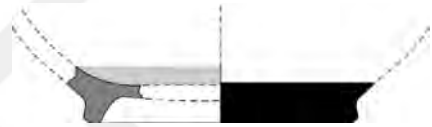
Buluntu Yeri: AA 27 – AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-12

Seviye: 97,13-96,46

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, küçük hava gözenekli, çok az ince kum katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). İç ve dış yüz mat siyah firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 730-670

Kat. No. 163. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 59)

K.Ç.: 7,6 cm.

Y: 2,4 cm.

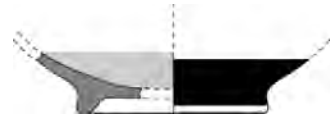
Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-34

Seviye: 97,00-96,75 m.

Tanım: Sert karakterli, az miktarda kum, kireç ve mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyine yakın bir bölgede ince bir rezerve bant dışında iç ve dış yüz tamamen mat siyah firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 730-670

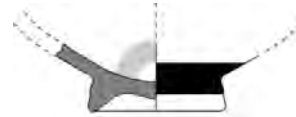
Kat. No. 164. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 59)

K.Ç.: 5,8 cm. Y: 2,5 cm.

Buluntu Yeri: V 26 Açması

Kasa No: BGK 04-67 Seviye: 97,16-97,02 m.

Tanım: Sert karakterli, seyrek hava gözenekli, kum, iri taneli kireç ve ince mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6).

Gövde ile kaidenin birleşim yerinde gövdeye taşan firnis bant vardır. İç yüzde tondoyu çevreleyen firnis bant yer alır.

Tarih : İ.Ö. 730-670

Kat. No. 165. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 59)

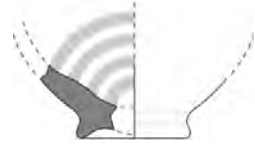
K.Ç.: 4,2 cm. Y: 2,8 cm.

Buluntu Yeri: Y 26 Açması

Kasa No: BGK 04-61 Seviye: 97,24-94,08 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, kum, çok yoğun ince mika ve iri taneli kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dış yüzde yıpranmadan dolayı firnis kalmamıştır. İç yüzde tondoyu çevreleyen 4 tane firnis bant vardır.

Tarih : İ.Ö. 730-670

Kat. No. 166. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 59)

K.Ç.: 5,4 cm. Y: 1,6 cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

Kasa No: BGK 05-38

Seviye: 96,82-96,76 m.

Tanım: Orta sertlikte, az ince kum ve kireç katkılı, kenarlara doğru sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) içi kırmızımsı gri (5 YR-5/2) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-5/6). Dış yüzde kaidede kahverengi firnis bant vardır. İç yüz tamamen firnis kalplıdır.

Tarih : İ.Ö. 730-670

Kat. No. 167. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 59)

K.Ç.: 5,2 cm. Y: 2,8 cm.

Buluntu Yeri: AA 26 – AA 27 Açması

Kasa No: BGK 04-74

Seviye: 97,57-97,37 m.

Tanım: Sert karakterli, kaba görümlü, yoğun kum, kireç ve mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/3) hamura sahiptir. Yüzey çok ince, kalitesiz pembemsi beyaz astar (7,5 YR-8/2) kaplıdır. Dışa doğru açılan alçak halka kaidelidir. Dış yüzde, pembemsi beyaz astar üzerinde, kaideden gövdeye taşan mat siyah firnis bant yer alır. İç yüzde, alternatif olarak yapılmış kahverengi ve krem renkte firnis bantlar vardır.

Tarih : İ.Ö. 730-670

Kat. No. 168. Skyphos Kaide Parçası (Şekil 59)

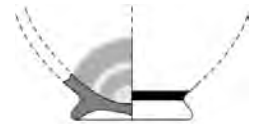
K.Ç. : 4,8 cm.

Y: 2,1 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-46

Seviye: 97,26-96,40 m.

Tanım: Orta sertlikte, iyi pişmiş, çok az ince kum, seyrek aşçık, çok az ince mika katkılı, kırmızı (2,5 YR-5/8) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Dışa doğru açılan alçak halka kaideye sahiptir. Dış yüzde kaideden gövdeye geçişte firnis bant yer alır. İç yüzde, tondoyu çevreleyen alternatif olarak yapılmış koyu kırmızı ve açık kırmızı firnis bantlar vardır.

Kat. No. 169. Kyliks Ağız Parçası (Şekil 60)

A.Ç.: 14-16 cm. Y: 1,4 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

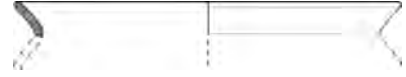
Kasa No: BGD 05-11

Seviye: 96,95-96,81 m.

Tanım: Çok yumuşak, kalitesiz, kötü pişmiş, çok küçük hava gözenekli, çok ince kum ve kireç katkılı, gri (5 YR-6/1) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı gridir (2,5 YR-5/2). Oturma yüzeyi inceltilmiş, dışa doğru sertçe kıvrılmış ağız kenarına ince gövde cidarına sahiptir. İç ve dış firnis kaplı olmasına karşın büyük oranda dökülmüştür.

Benzerleri: *Eilman*, s. 64-65, *Abb.11.c*, *Abb. 12*; *Von Graeve*, *Hellenistischen Stadmaeur*, s. 85, *Abb. 14-18*, *Kat. No. 67-72*; *Johnston*, *Kommos*, s. 354, *Fig. 21*

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 170. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 60)

A.Ç.: 14 cm. Y: 8,1 cm.

Buluntu Yeri: V 26 – V 27 Açması

Kasa No: BGK 04-78 Seviye: 97,20-96,90 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun ince kum ve mika, çok az ince kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6).

Oturma yüzeyi inceltilmiş, dışa doğru açılan ağız kenarına, ağız kenarı ile kesintisiz birleşen, dışa doğru açılan derin gövdeye sahiptir. Gövde altı bu biçimde sert bir şekilde içe kıvrılan örneklerde alçak halka kaide vardır. Gövde altında bir tane ince rezerve bant vardır. Bunun dışında vazunun bütün iç ve dış yüzü soluk kırmızı firnislidir.

Benzerleri: *Brann*, *Protoattic Well Groups*, s. 367, *Pl. 79*; *Brann*, *Agora VIII*, *Pl. 10*, *No. 194*; *Cook*, *Mycenae*, s. 48, *Fig. 20*, *No. B18-B19*; *Coulson*, *Volimidia*, *Fig. 1*, *Fig. 4*; *Ersoy*, *Klazomenai 900-500*, s. 48, *Fig. 3.j-m*, *Fig. 4. f-g*, *Fig.5.f-g*; *Coldstream*, *GGP*, *Pl. 64.d-e*; *Eilman*, s. 55, *Abb.4-5*; *Kinch*, s. 4, *Fig. 3*; *Boardman*, *Excavations in Chios*, s. 123-124, *No. 284-389*; *Akarca*, s. *Lev. XXVIII*, *No. 25-26*; *Evren*, s. 16-19, *Lev. 5-7*; *Geniere*, s. 86, *Fig. 24*, *No. 6*; *Von Graeve*, *Hellenistischen Stadmaeur*, s. 43, *Abb. 8*; *Kerschner*, *Kalabaktepe in Milet*, s. 25, *Abb. 12*; *Kerschner*, *Ephesos*, *Abb. 7*; *Kerschner*, *Artemision*, s. 118, *Taf. III*, *No. 14*, s. 134, *Taf. VII*, *No. 52*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

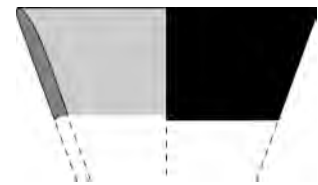
Kat. No. 171. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 60)

A.Ç.: 12,2 cm. Y: 4,3 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-32 Seviye: 97,30-97,00 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, yoğun ince kum, seyrek iri taneli kireç, az ince mika katkılı,

kahverengi (7,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-5/6). Dışa doğru açılan, gövde ile kesintisiz birleşen ağız kenarına, düz ve derin gövdeye sahiptir.

İç ve dış yüz kahverengi firnis kaplıdır. Benzerleri: Kat. No. 170'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 172. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 61)

A.Ç.: 13,6 cm. Y: 3,5 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-32 Seviye: 97,30-97,00 m.

Hamur: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, yoğun ince kum, seyrek iri taneli kireç, az ince mika

katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dışa doğru açılan, gövde ile kesintisiz birleşen ağız kenarına, düz ve derin gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz kahverengi firnis kaplıdır

Benzerleri: Kat. No. 170'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 173. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 61)

A.Ç.: 11,6 cm.

Y: 2,7 cm.

Buluntu Yeri: Z 26 Açması

Kasa No: BGK 04-53

Seviye: 97,15-96,98 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, yoğun ince kum, seyrek iri taneli kireç, az ince mika katkı, açık kırmızı (2,5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-5/6). Dışa doğru açılan, gövde ile kesintisiz birleşen ağız kenarına, düz ve derin gövdeye sahiptir. Dış yüz tamamen koyu kahverengi firnis kaplıdır. Vazonun iç yüzü kırmızı firnislidir, dudakta, bu firnis üzerine yapılmış koyu kahverengi firnis bant vardır.

Benzerleri: Kat. No. 170'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 174. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 61)

A.Ç. 11,8 cm.

Y: 1,3 cm.

Buluntu Yeri: AA 27 Açması

Kasa No: BGK 03-02

Seviye: 97,56-97,31 m.

Hamur: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, yoğun ince kum, seyrek iri taneli kireç, az ince mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dışa doğru açılan, gövde ile kesintisiz birleşen ağız kenarına, düz ve derin gövdeye, dudaktan gövdeye geçişte kulpa sahiptir. İç ve dış yüz tamamen açık kırmızı firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 170'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 175. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 61)

A.Ç.: 12,4 cm.

Y: 2,1 cm.

Buluntu Yeri: AC 27 Açması

Kasa No: BGK 04-10

Seviye: 97,52-96,85 m.

Hamur : Orta sertlikte, yoğun ince kum, seyrek iri taneli kireç, az ince mika katkılı, koyu grimsi kahverengi (10 YR-4/2) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Dışa doğru açılan, gövde ile kesintisiz birleşen ağız kenarına, düz ve derin gövdeye sahiptir. Dış ve iç yüzde grimsi kahverengi renkte ince firnis bant vardır.

Benzerleri: Kat. No. 170'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği-İ.Ö. 7. yüzyıl başları

Kat. No. 176. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 62)

A.Ç.: 12,2 cm.

Y: 2,1 cm.

Buluntu Yeri: AC 27 Açması

Kasa No: BGK 04-10

Seviye: 97,52-96,85 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, yoğun ince kum, seyrek iri taneli kireç, az ince mika katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa çekik ağız kenarına, dudaktan gövdeye kesintisiz geçişe, hafif "S" profilli derin gövdeye sahiptir. Dudaktan gövdeye kırık kulp izi vardır. Dış yüz siyah, iç yüz koyu kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi*, s. 164 (mezarın tarihlenmesi), ss. 342-343, Fig. 55, 217/1; *Hürmüzlü, Burial Grounds*, s. 83, Fig. 12; *Kershner, Kalabaktepe in Milet*, s.24-25, Fig. 12; *Kerschner, Artemision*, s. 117, Taf. III. No. 14; *Coulson, Volimidia*, s. 55, Fig. 1, No. 3, Fig. 4; *Ersoy, Klazomenai 900-500*, s. 48;

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonları - İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği (Bu tip tek kulplu kadehler genel olarak diğer gruptan daha geç bir dönemde üretilmişlerdir).

Kat. No. 177. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 62)

A.Ç.: 14,2 cm.

Y: 1,8 cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

Kasa No: BGK 05-39

Seviye: 96,76-96,65 m.

Tanım: Orta sertlikte, temiz görünümlü, çok az ince kum ve çok az ince mika katkılı, alk kırmızımsı kahverengi (5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa doğru açılan, gövde ile kesintisiz birleşen hafif “S” profilli gövdeye sahiptir. Dudaktan gövdeye geçişte kulp vardır. İç ve dış yüz kaliteli, parlak kırmızı firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 176’nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonları – İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 178. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 62)

A.Ç.: 13-15 cm. Y: 1,7 cm.

Buluntu Yeri: Yüzey

Kasa No: BGK 02-51

Tanım: Orta sertlikte, yoğun ince kum, seyrek kireç, az ince mika katkılı, kırmızımsı sarı (7,5 YR-7/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (7,5 YR-7/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa doğru açılan, gövde ile kesintisiz birleşen hafif “S” profilli gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz mat kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 176’nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonları – İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 179. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 63)

A.Ç.: 14-16 cm.

Y: 2,4 cm.

Buluntu Yeri: Y 28 – Z 28 Açması

Kasa No: BGK 03-37

Seviye: 97,45-97,04 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun ince kum, seyrek kireç, az ince mika katkılı, kahverengi (10 YR-5/3) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa çekik, gövde ile kesintisiz birleşen ağız kenarına, hafif “S” formunda gövde profiline sahiptir. İç ve dış yüz soluk kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 176’nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonları – İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 180. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 63)

A.Ç.: 18,4 cm.

Y: 2,8 cm.

Buluntu Yeri: AA 26 – AA 27 Açması

Kasa No: BGK 04-74

Seviye: 97,57-97,37 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, ince kireç ve yoğun mika katkılı, kırmızımsı sarı (7,5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (10 R-7/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa çekik, gövde ile kesintisiz birleşen ağız kenarına, hafif “S” formunda gövde profiline sahiptir. Dış yüz siyah firnisli olmasına karşın, iç yüz çok yıpranmış olduğundan firnis izi yoktur.

Benzerleri: Kat. No. 176’nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonları – İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 181. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 63)

A.Ç.: 13-14 cm.

Y: 5,4 cm.

Buluntu Yeri: Yüzey

Kasa No: BGK 99-31

Hamur : Orta sertlikte, çok yoğun ince kum, az kireç ve mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa çekik, gövde ile kesintisiz birleşen ağız kenarına, hafif “S” formunda gövde profiline sahiptir. Dış yüzde dudağın üst bölümüne siyah renkli ince bir firnis bant yer alır. İç yüz pembemsi beyaz (2,5 YR-8/2) renkte astar kaplıdır. Bu astarın üzerinde, dudağın üst bölümünden itibaren başlayan eşit kalınlıkta yapılmış kahverengi firnis bantlar vardır.

Benzerleri: Kat. No. 176’nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonları – İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 182. Tek Kulplu Kadeh (Şekil 63)

A.Ç.: 14-16 cm.

Y: 2,1 cm.

Buluntu Yeri: AE 26 Açması

Kasa No: BGK 05-14

Seviye: 97,96-96,78 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, ince kum, kireç ve çok yoğun mika katkılı, kahverengimsi gri (10 YR-5/2) renkte hamura sahiptir. Yüzey kahverengimsi gridir (10 YR-5/2). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa çekik, gövde ile kesintisiz birleşen ağız kenarına, hafif “S” formunda gövde profiline sahiptir. Dudaktan gövdeye geçişte kulp izi vardır. İç ve dış yüzde dudağın üst bölümüne koyu kahverengi renkli ince bir firnis bant yer alır.

Benzerleri: Kat. No. 176’nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonları – İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 183. Tek Kulplu Kadeh Kaide Parçası (Şekil 63)

K.Ç.: 7 cm.

Y: 3,1 cm.

Buluntu Yeri: Z 27 Açması

Kasa No: BGK 03-100

Seviye: 96,70-96,50 m.

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, çok az çok ince kum, az kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6)- renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). İç ve dış yüzü mat kahverengi firnis kaplı, düz dipli, dışa doğru genişleyen gövde profiline sahip kadeh alt gövde parçasıdır.

Benzerleri: Kat. No. 176'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonları – İ.Ö. 7. yüzyılın ilk çeyreği

Kat. No. 184. Erken İonia Kasesi (Şekil 64)

A.Ç.: 19,8 cm.

Y: 1,2 cm.

Buluntu Yeri: V 26 – V 27 Açması

Kasa No: BGK 04-77

Seviye: 97,30-97,20 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişirilmiş, çok az ince kum ve mika katkılı, sarımsı kahverengi 10 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey çok ince pembemsi beyaz astarlıdır (7,5 YR-8/2). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa doğru açılan ağız kenarına sahiptir. Dış yüzde dudakta iki tane ince firnis bant yer alır. İç yüz tamamen koyu kahverengi firnislidir.

Benzerleri : *Walter, Samos V, s. 87, Taf. 39, No. 217; Kerschner, Kalabaktepe in Milet, s.23, Abb. 11, No. 37-42; Kerschner, Artemision, Taf. III, No. 12-13, Taf. IV, No. 22-24*

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 185. Yarı Küresel Gövdeli Kase (Şekil 64)

A.Ç.: 18,2 cm.

Y: 5,1 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-42

Seviye: 96,50-96,25 m.

Tanım: Sert karakterli, ince kum, kireç ve mika katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dik ağız kenarına, yarı küresel gövdeye sahiptir. Dış yüzde dudaktan başlayıp, hemen hemen gövdenin ortasına kadar devam eden kalın firnis bant yer alır. İç yüz tamamen açık kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Cook, Mycenae, ss. 46-47, Fig. 20, No. B.23; Evren, Efes Müzesi, s. 9, 34 (Tabaklar), Lev. 30, c.d; Akarca, Beçin, s. 15, Lev. XXVII, No. 24; Akarca, Beçin, s. 19, lev. XXVII, No. 45; Eilman, s. 115, Abb. 58.c, Abb. 59; Kerschner, Artemision, s. 112, Taf. II, No. 8, s. 120, Taf. IV, No. 21; Kerschner, Artemision, s. 160, Taf. XIII, No. 101*

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 186. Yarı Küresel Gövdeli Kase (Şekil 64)

A.Ç.: 18,8 cm.

Y: 4,8 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-42

Seviye: 96,50-96,25 m.

Tanım: Orta sertlikte, kumsu görünümlü, yoğun kum, ince mika, az ince kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dik ağız kenarına, yarı küresel gövdeye sahiptir. Dış yüzde gövdenin ortasında ince bir rezerve bant bulunur. Bunun dışında iç ve dış yüz tamamen kahverengi firnislidir.

Benzerleri: Kat. No. 185'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 187. Yarı Küresel Gövdeli Kase (Şekil 64)

A.Ç.: 14,2 cm. Y: 2,8 cm.

Buluntu Yeri: AA 27 Açması

Kasa No: BGK 03-11

Seviye: 97,13-97,00 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, kireç ve ince mika, tek tük taşçık katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dik ağız kenarına, yarı küresel gövdeye sahiptir. Dış tamamen, iç yüz gövde ortasına kadar kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 185'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 188. Yarı Küresel Gövdeli Kase (Şekil 64)

A.Ç.: 16,2 cm. Y: 2,3 cm.

Buluntu Yeri: V 26 – Y 26 Açması

Kasa No: BGK 04-73

Seviye: 97,02-96,90 m.

Tanım: Orta sertlikte, çok küçük hava gözenekli, yoğun ince kum, az miktarda ince kireç katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dik ağız kenarına, yarı küresel gövdeye sahiptir. Dış yüz, kalitesiz mat siyah firnisli, iç yüz dış yüze göre daha kaliteli, parkla kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 185'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 189. Yarı Küresel Gövdeli Kase (Şekil 64)

A.Ç.: 14-16 cm. Y: 2,3 cm.

Buluntu Yeri: V 26 Açması

Kasa No: BGK 03-44

Seviye: 97,50-96,75 m.

Tanım: Orta sertlikte, ince kum, iri taneli kireç ve ince mika katkılı açık kahverengi (7,5 YR-6/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı kahverengidir. (2,5 YR-5/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış hafif içe dönük ağız kenarına, yarı küresel gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz soluk kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 185'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 190. Yarı Küresel Gövdeli Kase (Şekil 65)

A.Ç.: 14-16 cm.

Y: 2,2 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Kasa No: BGK 05-18

Seviye: 96,67-96,60 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, kumsu görünümlü, çok çabuk dağılan, yoğun kum, az kireç ve ince mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, içe doğru dönük ağız kenarına, yarı küresel gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz, kalitesiz, soluk kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 185'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 191. Yarı Küresel Gövdeli Kase (Şekil 65)

A.Ç.: 12 cm.

Y: 2,2 cm.

Buluntu Yeri: Yüzey Kasa No: BGK 99-82

Tanım: Orta sertlikte, yoğun ince kum ve ince mika katkılı,

kırmızı (10 R-5/8) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızıdır (2,5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa doğru açılan ağız kenarına, yarı küresel gövdeye sahiptir. Dış yüzde dudakın hemen altında kırmızı firnis bant vardır. İç yüzde dudakta kalın firnis bant yer alır.

Benzerleri: Kat. No. 185'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 192. Yarı Küresel Gövdeli Kase (Şekil 65)

A.Ç.: 17,6 cm.

Y: 2,5 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

Kasa No: BGK 05-15 Seviye: 97,35-97,27 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, hava gözenekli, dış

yüzden de görülebilen yoğun kum ve kireç, mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamur sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa doğru açılan ağız kenarına, yarı küresel gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz tamamen koyu kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 185'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 193. Yarı Küresel Gövdeli Kase (Şekil 65)

A.Ç.: 19,8 cm.

Y: 2,1 cm.

Buluntu Yeri: Z 26 Açması

Kasa No: BGK 04-5 Seviye: 97,15-96,98 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, hava gözenekli, dış yüzden de görülebilen yoğun kum ve kireç, mika katkılı, kırmızımsı sarı (7,5 YR-6/6) renkte hamur sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa doğru açılan ağız kenarına, yarı küresel gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz tamamen koyu kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 185'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 194. Yarı Küresel Gövdeli Kase (Şekil 65)

A.Ç.: 14,2 cm.

Y: 1,6 cm.

Buluntu Yeri: Y 28 – Z 28 Açması

Kasa No: BGK 03-52 Seviye: 97,10-96,70 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, ince kum, az kireç ve yoğun mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/3). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa doğru açılan ağız kenarına, yarı küresel gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz tamamen koyu kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 185'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 195. Tek Kulplu Kase (Şekil 66)

A.Ç.: 20-22 cm. Y: 2,4 cm.

Buluntu Yeri: Y 28-Z 28 Açması

Kasa No: BGK 03-52

Seviye: 97,10-97,00 m.

Tanım: Sert karakterli, az miktarda kum, kireç ve mika katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/3) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dudaktan gövdeye geçişte belirgin oyuğa, yarı küresel gövdeye sahiptir. Dudaktan başlayıp yukarı doğru devam eden kırık kulpa sahiptir (Tek kulplu kaselerde kulp, dudaktan başlayıp, yukarı doğru devam ettikten sonra sert bir dönüş yaparak, kahve fincanı kulpu formunu alır ve gövdenin alt bölümü ile birleşir. Dış yüz tamamen kırmızı firnislidir. İç yüzde dudaktan ince bir firnis bant yer alır.

Benzerleri: *Hürmüzlü, Vazo Formları, ss. 106-109, Lev. 53-54; Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s. 344, Fig. 31, No. 129/11; Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, ss. 344-335, Fig.11, No. 42/20, Fig. 37, No. 170/3, 170/4; Boardman, Excavations in Chios, s.124, Grup D, No. 368-381; ¹ Boardman, Excavations in Chios, s.128, Fig. 78, No. 370*

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 196. Tek Kulplu Kase (Şekil 66)

A.Ç. 14-16 cm. Y: 5,3 cm.

Buluntu Yeri: : Yüzey

Kasa No: BGK 99-05

Tanım: Yumuşak, yoğun kum, seyrek iri taneli kireç, çok az ince mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dışa doğru sert biçimde kıvrılmış kısa dudağa, dudaktan gövdeye geçişte belirgin oyuğa, yarı küresel gövdeye sahiptir. İç ver dış soluk siyah firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 195'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 197. Tek Kulplu Kase (Şekil 66)

A.Ç. : 16,6 cm. Y: 1,6 cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

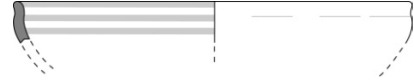
Kasa No: BGK 05-38

Seviye: 96,82-96,76 m.

Tanım: Orta sertlikte, iyi pişmiş, ince kum ve az kireç katkılı, açık kırmızı (2,5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey pembemsi beyaz (2,5 YR-8/2) renkte ince astar kaplıdır. Dışa doğru kıvrılmış, kısa ağız kenarına, ağız gövdeye geçişte belirgin oyuğa, yarı küresel gövdeye sahiptir. İç yüzde dudaktan başlayan eşit kalınlıkta firnis bantlar vardır. İç yüz parlak kırmızı (2,5 YR-5/8) firnisle kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 195'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 198. Dışa Çekik Ağızlı Kase (Şekil 66)

A.Ç.: 12-13 cm.

Y: 3,1 cm.

Buluntu Yeri: Y 28 – Z 28 Açması

Kasa No: BGK 03-43

Seviye: 97,00-96,65 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum ve mika, az kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/3) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa çekik ağız kenarına, “S” profilli gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz koyu kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Von Graeve, Hellenistischen Stadtmaur, s. 50, Abb. 16; Evren, Efes Müzesi, s. 34, Lev. 30.b; Eilman, s. 66, Abb. 15; Geniere, s. 111, Fig. 33, 4-7*

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 199. Dışa Çekik Ağızlı Kase (Şekil 66)

A.Ç.: 12,2 cm.

Y: 4,3 cm.

Buluntu Yeri: B 27 Açması

Kasa No: BGK 03-39

Seviye: 96,64-96,50 m.

Tanım: Orta sertlikte, çok küçük hava gözenekli, ince kum, kireç mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/8) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (7,5 YR-7/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa doğru belirgin şekilde çekilmiş ağız kenarına, “S” profilli gövdeye sahiptir. İç ve dış yüzde, dudakta koyu kahverengi kalın firnis bant vardır.

Benzerleri: Kat. No. 198’in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 200. Dışa Çekik Ağızlı Kase (Şekil 66)

A.Ç.: 14-16 cm.

Y: 2,7 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

Kasa No: BGK 05-05

Seviye: 96,90-96,25 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, iri taneli, çok yoğun kum, taşçık, yoğun kireç ve ince mika katkılı, kırmızı (2,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Yumuşak kile sahip olduğundan dış etkilerle, dış yüzdeki firnis tamamen dökülmüştür. İç yüz koyu kırmızımsı gri firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 198’in benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 201. Üçgen Formunda Ağız Kenarına Sahip Kase (Şekil 67)

A.Ç. : 20,2 cm. Y: 3,9 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-32

Seviye: 97,10-97,00 m.

Hamur: Sert karakterli, iyi yoğrulmuş, iyi pişirilmiş, az ince kum, yoğun mika, seyrek iri taneli kireç katkılı, kırmızı (10 R-5/8)renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızıdır (2,5 YR-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış üçgen formunda ağız kenarına, kalın cidarlı, sığ gövdeye sahiptir. Dış yüzde, ağız kenarında ve gövdenin ortasında birer tane firnis bant yer alır. İç yüzde dudakta bir tane ince firnis bant vardır.

Benzerleri : Von Graeve, Milet, s. 42, Abb.5; Hürmüzlü, Vazo Formları, s. 71, Lev. 20, No. 117

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu- İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 202. Üçgen Formunda Ağız Kenarına Sahip Kase (Şekil 67)

A.Ç.: 23,6 cm. Y: 3,7 cm.

Buluntu Yeri: AD 25 Açması

Kasa No: BGK 05-47

Seviye: 96,76-96,66 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi yoğrulmuş, iyi pişirilmiş, az ince kum, yoğun mika, seyrek iri taneli kireç katkılı, kırmızı (10 R-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızıdır (10 R-6/6). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış üçgen formunda ağız kenarına, kalın cidarlı, sığ gövdeye sahiptir. İç yüzde ve dış yüzde, ağız kenarında ve gövdenin ortasında birer tane firnis bant yer alır.

Benzerleri: Kat. No. 201'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyıl sonu- İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 203. Üçgen Formunda Ağız Kenarına Sahip Kase (Şekil 67)

A.Ç.: 23,4 cm. Y: 4,1 cm.

Buluntu Yeri: AA 27 Açması

Kasa No: BGK 03-02

Seviye: 97,56-97,31 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, kumsu görümlü, yoğun kum ve kireç, çok az ince mika katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Üçgen formunda ağız kenarına, kalın gövde cidarına, sığ gövdeye sahiptir. İç ve dış yüzde ağız kenarında birer tane firnis bant vardır. Gövdede, bir bezeğe ait firnis kalıntısı yer alır.

Benzerleri: Coulson, s. 53, Fig. 8; Burr, s. 584, Fig. 44, No. 177-181; Young, Late Geometric Graves, s.167, Fig. 116, No. C88; Kerschner, Artemision, s. 143, Taf. IX, No. 63; Hürmüzlü, Vazo Formları, s. 106, Lev. 53, No. 189-192

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 204. Meyve Tabagı (Şekil 68)

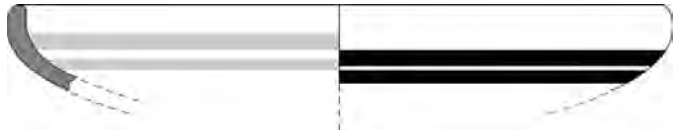
A.Ç.: 27, 2 cm.Y.: 3,3 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-46

Seviye: 96,77-96,45 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi

pişirilmiş, az ince kum, seyrek ince kireç ve mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) hamura sahiptir. İç ve dış yüz pembe astarlıdır (5 YR-7/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dik ağız kenarına, sıg gövdeye sahiptir. İç ve dış yüzde, gövdenin orta bölümlerinde birer tane kahverengi bant yer alır.

Benzerleri: *Kerschner, Artemision*, s. 138, *Taf. VIII*, No. 53, s. 158, *XIII*, No. 95-103; *Kerschner, Kalabaktepe in Milet*, s. 16, *Abb.7*, No. 8, s. 17, *Abb. 8*, No. 19; *Kerschner, Artemision*, s. 127, *Taf. V*, No. 38, s. 142, *Taf. IX*, No. 66-67; *Gassner*, s. 26, *Taf. 1*, No. 18; *Boardman, Excavations in Chios*, s. 150, *Fig. 98*, No. 628; *Von Graeve, Hellenistischen Stadtmaur*, s. 54, *Abb. 25*; *Von Graeve, Milet*, s. 108, *Abb. 22*; *Hürmüzli, Akpınar Nekropolisi*, s. 318, *Fig. 16*, No. 79/2, *Fig. 18*, No. 108/1, *Fig. 22*, No. 112/2; *Akurgal, Eski İzmir I*, *Şekil 92*; *Goldman, Fig. 101*, No. 1493-1495; *Walter-Karydi, Lev. 32*, No. 247; *Belgen-Boulter, Lev. 293*, No. 11; *Dugas, Delos X*, *Lev. 13*, No. 62; *Vallet-Villard, Lev. 66*, No.1-2

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 205. Meyve Tabağı (Şekil 68)

A.Ç.: 26,2 cm. Y: 2,7 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-32

Seviye: 97,10-97,00 m.

Tanım: Sert karakterli, çok belirgin hava gözenekli, ince kum, ince mika ve seyrek iri taneli kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/3) renkte hamura sahiptir. İç ve dış yüz pembe (5 YR-7/4) astarlıdır. Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dik ağız kenarına, sıg gövdeye sahiptir. İç ve dış yüzde gövdenin ortasında birer tane kahverengi firnis bant bardır.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 206. Meyve Tabağı (Şekil 68)

A.Ç.: 18-19 cm. Y: 2,2 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-42

Seviye: 96,50-96,25 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum ve kireç, az mika katkılı, grimsi kahverengi (10 YR-5/2) hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (10 YR-5/4). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış ağız kenarına, sıg gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

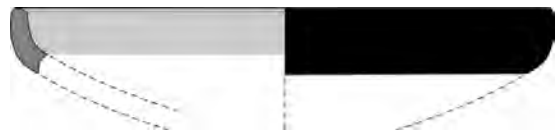
Kat. No. 207. Meyve Tabağı (Şekil 68)

A.Ç.: 16-18 cm. Y: 2,4 cm.

Buluntu Yeri: U 27 Açması

Kasa No: BGK 05-72

Seviye: 96,60-96,50 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, kaba görünümlü, yoğun kum, siyah zerrecik ve ince kireç katkılı kahverengi (10 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Oturma yüzeyi düzleştirilerek hafi içe eğim verilmiş, ağız kenarına, sıg gövdeye sahiptir. İç ve dış yüzde soluk kırmızımsı kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 208. Meyve Tabağı (Şekil 69)

A.Ç. : 28-30 cm.

Y: 2,8 cm.

Buluntu Yeri: Y 26 Açması

Kasa No: BGK 04-62

Seviye: 97,08-97,02 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, küçük hava gözenekli, az ince kum ve yoğun kireç katkılı, kırmızı (2,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı renktedir (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi düzleştirilmiş ve hafif içeri doğru eğim verilmiş ağız kenarına, sıg gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz ince kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 209. Meyve Tabağı (Şekil 69)

A.Ç.: 23,2 cm.

Y: 3,5 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-36

Seviye: 96,75-96,64 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, yoğun kum, iri taneli kireç, taşçık ve çok yoğun mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). İçe doğru keskin bir eğim verilerek inceltilmiş ağız kenarına, sıg gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz soluk kırmızı firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 210. Meyve Tabağı (Şekil 69)

A.Ç.: 24-26 cm. Y: 3,3 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-06 Açması

Seviye: 97,05-96,90 m.

Tanım: Orta sertlikte, yoğun ince kum, çok yoğun kireç, çok az ince mika katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızı renktedir(5 YR-5/6). Oturma yüzeyi içe doğru eğim verilerek düzleştirilmiş ağız kenarına, sığ gövdeye sahiptir. İç ve dış soluk kırmızında kahverengiye değişen tonlarda firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 211. Meyve Tabağı (Şekil 70)

A.Ç.: 20-22 cm.

Y: 3,1 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

Kasa No: BGK 05-15

Seviye: 97,37-97,27 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, yoğun kum, seyrek taşçık ve kireç katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı renktedir (5 YR-7/6). Oturma yüzeyi inceltilmiş dik ağız kenarına, sığ gövdeye sahiptir. Dudakta ve gövde ortasında birer tane ince firnis bant vardır. İki arasında, her iki banda temas edecek şekilde yapılmış zikzak motifi yer alır. İç yüz parlak, kaygan kırmızı firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 212. Meyve Tabağı (Şekil 70)

A.Ç.: 22,6 cm.

Y: 2,5 cm.

Buluntu Yeri: AE 26 Açması

Kasa No: BGK 05-08

Seviye: 97,41-97,09 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, kumsu görünümlü, yoğun ince kum, az iri taneli kireç, seyrek mika katkılı, kırmızımsı kahverengi (2,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (2,5 YR-5/6). Üst kısmı inceltilmiş, hafif içe çekik ağız kenarına, sığ gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz kırmızından kahverengiye değişen firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 213. Meyve Tabağı (Şekil 70)

A.Ç.: 19,2 cm.

Y: 2,8 cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

Kasa No: BGK 05-39

Seviye: 96,76-96,55 m.

Tanım: Sert karakterli, küçük hava gözenekli, az kum, seyrek kireç ve az mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi inceltilmiş, dik ağız kenarına, sığ gövdeye sahiptir. Dış yüzde gövdenin tam ortasında kahverengi firnis bant vardır. İç yüz tamamen kahverengi firnislidir.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 214. Meyve Tabağı (Şekil 70)

A.Ç.: 17,4 cm.

Y: 2,1 cm.

Buluntu Yeri: AB 26 Açması

Kasa No: BGK 04-07

Seviye : 96,90-96,80 m.

Tanım: Orta sertlikte, seyrek hava gözenekli, kumsu görünümlü, yoğun kum, tek tük iri taneli kireç, az mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Oturma yüzeyi inceltilmiş, dik ağız kenarına, sığ gövdeye sahiptir. İç ve dış tamamen kırmızı firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 215. Meyve Tabağı (Şekil 70)

A.Ç.: 17,6 cm.

Y: 2,1 cm.

Buluntu Yeri: V 27 Açması

Kasa No: BGK 03-22

Seviye: 97,10-97,00 m.

Tanım: Orta serlikte, ince kum, ince kireç ve yoğun ince mika katkılı, kırmızı renkte (10 R-5/8) hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızıdır (2,5 YR-6/6). Oturma yüzeyi hafif sivriltilmiş, dik ağız kenarına, sığ gövdeye sahiptir. Dış yüzde, yıpranmadan dolayı firnis yoktur. İç yüz kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 204'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 216. Düz Ağızlı Tabak (Şekil 71)

A.Ç.: 23,2 cm. Y: 1,5 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-36

Seviye: 96,75-96,64 m.

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, ince kum, ince kireç ve ince mika katkılı, kırmızı (10 R-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-5/6). Uç kısmı yuvarlatılmış, gövde ile kesintisiz birleşen, ağız kenarına, yayvan gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz açık kırmızı firnis kaplıdır.

Benzerleri: Boardman, *Excavations in Chios*, s. 164, Gig. 112, No. 789-792; ¹ Kerschner, *Kalabaktepe in Milet*, s. 17, Fig. 8, No. 14, 16-19; Hürmüzlü, *Vazo Formları*, ss. 62, Lev. 24-25, Örnek 85-87; Young, *Late Geometric Graves*, ss. 163-164, Fig. 116, C 79-C83

Tarih : Bu tip tabaklar küçük varyasyon farklılıkları göstererek İ.Ö. 8. yüzyılın sonundan, İ.Ö. 6. yüzyıl içlerine kadar üretilmişlerdir. Bademgediği Kalesi buluntuları tabakasının durumu itibari ile İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısına tarihlidir.

Kat. No. 217. Düz Ağızlı Tabak (Şekil 71)

A.Ç.: 24-25 cm. Y: 2,5 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-32

Seviye: 97,10-97,00 m.

Tanım: Sert karakterli, küçük hava gözenekli, ince kum, çok az ince kireç katkılı kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey pembemsi beyaz astarlıdır (7,5 YR-8/2). Oturma yüzeyi yuvarlatılmış, dışa doğru açılan, hafif kalınlaştırılmış ağız kenarına, sığ gövdeye sahiptir. Dudaktan gövdeye hafif bir bastırma izi vardır. Dış yüzde dudakta ince firnis bant vardır. İç yüz tamamen soluk kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 216'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 218. Düz Ağızlı Tabak (Şekil 71)

A.Ç.: 25 cm. (Yaklaşık).

Y: 2,6 cm.

Kasa No: BGK 04-34

Buluntu Yeri: AB 26 – AB 27

Açması

Seviye: 97,57-96,40 m.

Tanım: Orta sertlikte, iyi pişmiş, temiz, küçük hava gözenekli, az ince kum, çok az kireç katkılı, açık kırmızımsı kahverengi (5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Uç kısmı yuvarlatılmış, gövde ile aynı kalınlıkta, gövdeyle kesintisiz birleşen ağız kenarına, sığ gövdeye sahiptir. İç ve dış soluk kırmızımsı kahverengi firnisli.

Benzerleri: Kat. No. 216'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 219. Düz Ağızlı Tabak (Şekil 71)

A.Ç.: 25-28 cm. (Yaklaşık)

Y: 2,4 cm.

Kasa No: BGK 04-42

Seviye: 97,17-96,96 m.

Buluntu Yeri: AA 26 Açması

Tanım: Sert karakterli, çok ince kum, ince mika, nadiren iri taneli kireç katkılı, kırmızı (10 R-5/8) hamura sahiptir. Yüzey soluk kahverengidir (7,5 YR-6/4). Uç kısmı yuvarlatılmış, gövdeye göre biraz daha kalınlaştırılmış ağız kenarına, sıg gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz soluk kırmızı firnis kalplıdır.

Benzerleri. Kat. No. 216'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 220. Tabak Kaidesi (Şekil 72)

K.Ç. : 6,4 cm.

Y: 3,2 cm.

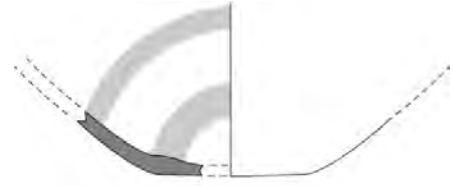
Buluntu Yeri: AA 27 – AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-12

Seviye: 97,13-96,46 m.

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, ince kum, seyrek iri taneli kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Gövde ile kesintisiz birleşen, düz dipli kaide. Dış yüz bezemesizdir. İç yüzde merkezi çevreleyen iki tane kırmızımsı kahverengi firnis bant vardır.

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 221. Tabak Kaidesi (Şekil 72)

K.Ç.: 7,1 cm.

Y: 3,2 cm.

Buluntu Yeri: AA 27 – AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-12

Seviye: 97,13-96,48 m.

Tanım: Sert karakterli, yoğun kum, seyrek iri taneli kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Gövde ile kesintisiz birleşen, düz dipli kaide. Dış yüzde kaideye yakın bir bölümde kahverengi firnis bant vardır. İç yüzde tondoyu çevreleyen iki tane kahverengi firnis bant yer alır.

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 222. Tabak Kaidesi (Şekil 72)

K.Ç.: 8,2 cm.

Y: 1,2 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-39

Seviye: 96,64-96,50 m.

Tanım: Sert karakterli, yoğun kum ve mika, az iri taneli kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey soluk kahverengi (10 YR-8/2) astarlıdır. Düz dipli tabak kaide parçasıdır. Dış yüzde, kaideye yakın bölümde, iki tane ince firnis bant yer alır. İç yüzde tondoyu çevreleyen iki tane bant vardır.

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 223. Tabak Kaidesi (Şekil 72)

K.Ç.: 11 cm.

Y: 3,1 cm.

Buluntu Yeri: AA 28 Açması

Kasa No: BGK 03-08

Tanım: Orta sertlikte, yoğun kum, iri taneli

kireç, seyrek taşçık ve az miktarda mika katkılı, kırmızı (2,5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızıdır (2,5 YR-6/6). Düz dipli tabak kaidesi. Dış yüzde çarkta çekilirken taşçıkların yaptığı çark izleri görülmektedir. İç yüz kaygan, parlak, pürüzsüz pembemsi gri (7,5 YR-6/2) astar kaplıdır. Astar üzerinde tondoyu çevreleyen kahverengi firnis bant yer alır.

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 224. Tabak Kaidesi (Şekil 72)

K.Ç.: 11,2 cm.

Y: 1,5 cm.

Buluntu Yeri: AA 26 Açması

Kasa No: BGK 04-43

Seviye: 96,96-96,80 m.

Tanım: Sert karakterli, ince kum, az kireç, çok az ince mika katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Alçak halka kaideli, sıg gövdelidir. İç ve dış yüz mat kırmızı firnis kaplıdır.

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 225. Omega Kulplu Tabak (Şekil 73)

A.Ç.: 20 cm.

Y: 2,5 cm.

Buluntu Yeri: AE 25 Açması

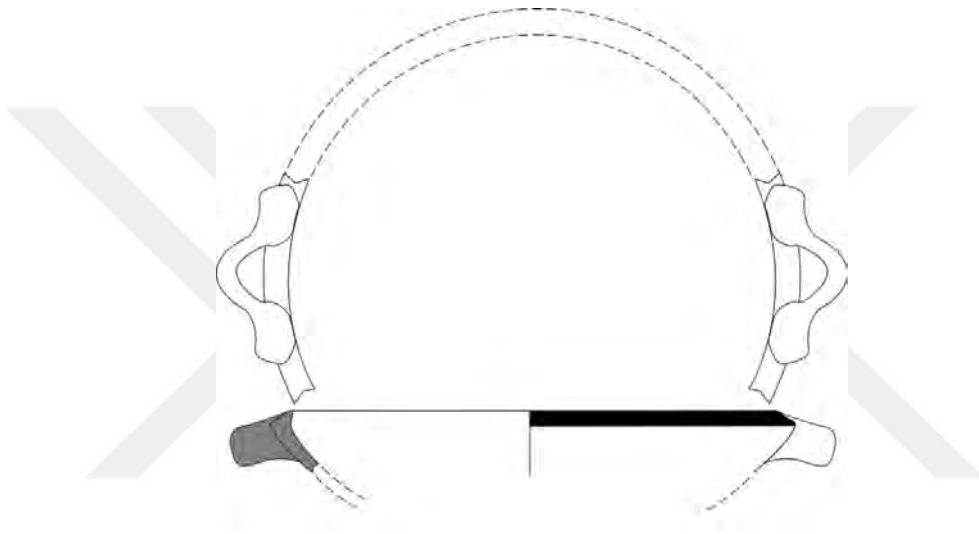
Kasa No: BGK 05-31

Seviye: 97,48-97,00 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, kötü pişmiş, hava gözenekli, yoğun kum ve kireç katkılı, kırmızımsı gri (5 YR-5/2) hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/4). Oturma yüzeyi inceltilmiş, içe kıvrık ağız kenarına, sığ gövdeye sahiptir. Ağız kenarında, omega biçiminde kulp yer alır. Dış yüzde dudakta firnis bant vardır.

Benzerleri: *Young, Late Geometric Graves*, s. 163, Fig. 114, No. C79-C 82

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No. 226. Krater Ağız Parçası (Şekil 74)

A.Ç.: 22,8 cm.

Y: 2,5 cm.

Buluntu Yeri: AD 26 Açması

Kasa No: BGK 05-02

Seviye: 97,11-97,00

Tanım: Orta sertlikte, kumsu görünümlü, yoğun ince kum, az ince mika ve az iri taneli kireç katkılı, sarımsı kırmızı (5 YR-5/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Uç kısmı aşağı sarkık, bizlik formunda ağız kenarına, içbükey boyuna sahiptir. Bu tip kraterler, uzun bir boyuna, ovoid gövdeye, yüksek ya da alçak halka kaideye sahiptir. Dış yüz soluk kırmızı firnislidir.

Benzerleri: *Kerschner, Kalabaktepe in Milet, s. 15, Fig. 6, No. 2-6; Geniere, s. 66, Fig. 17, No. 9; Cook, Mycenai, s. 42, Fig. 15, No. A32; Coulson, Sparta, s. 55, Fig. 9, No. 286; Eilman, ss.87-88, Abb. 33,a,c, Abb. 35*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 227. Krater Ağız Parçası (Şekil 74)

A.Ç.: 20-24cm.

Y: 2,2 cm.

Buluntu Yeri: : AA 27 Açması

Kasa No: BGK 03-19

Seviye: 96,60-96,45 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, az kum ve kireç katkılı, sarımsı kırmızı renkte (5 YR-5/6) hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-5/6). Dışa doğru açılan, hafif kalınlaştırılmış ağız kenarına, içbükey boyuna sahiptir. Korunan bölümde iç ver dış soluk kırmızı firnislidir.

Benzerleri: Kat. No. 226'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 228. Krater Ağız Parçası (Şekil 74)

A.Ç.: 22,8 cm. Y: 1,9 cm.

Buluntu Yeri: Y 28 – Z 28

Kasa No: BGK 03-52

Seviye: 97,10-96,70 m.

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, az kum, kireç ve mika katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızı renktedir (5 YR-7/6). Dışa doğru açılan, üçgen formunda ağız kenarına, içbükey boyuna sahiptir. Korunan bölümde iç ve dış kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 226'nın benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 229. Krater Ağız Parçası (Şekil 74)

A.Ç.:18-20 cm.

Y: 2,6 cm.

Buluntu Yeri: AA 27 Açması

Kasa No: BGK 03-02

Seviye: 97,56-97,31 m.

Tanım: Sert karakterli, hava gözenekli, ince kum, çok az kireç katkılı, açık kahverengi (7,5 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey açık kahverengidir (7,5 YR-6/4). Uç kısmı yuvarlatılmış, dışında belirgin çentik bulunan ağız kenarına, ovoid gövdeye sahiptir. Ağız kenarında firnis vardır. İç yüz tamamen kahverengi firnislidir.

Benzerleri: *Pfaff, Geometric Well*, s. 48, Fig. 8, No. 22-24, Fig. 13, No. C-1982-200; *Boardman, Excavations in Chios*, s. 111, Fig. 65, No. 34

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 230. Krater Ağız Parçası (Şekil 75)

A.Ç.: 24-26 cm.

Y: 4,1 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-34

Seviye: 97,00-96,75 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, küçük

hava gözenekli, yoğun kum, ince mika katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/6) hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (7,5 YR-5/6). Uç kısmı yuvarlatılmış, dışında belirgin çentik bulunan ağız kenarına, ovoid gövdeye sahiptir. Ağız kenarında firnis vardır. İç yüz tamamen kahverengi firnislidir.

Benzerleri: Kat. No. 229'un benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 231. Krater Ağız Parçası (Şekil 75)

A.Ç.: 20-24 cm.

Y: 2,3 cm.

Kasa No: BGK 03-52

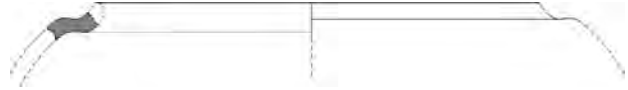
Buluntu Yeri: Y 28 – Z 28 Açması

Seviye: 97,10-97,00 m.

Tanım: Sert karakterli, ince kum, kireç ve mika katkılı, grimsi kahverengi renkte (5 YR-5/1) hamura sahiptir. Yüzey grimsi kahverengidir (5 YR-5/2). Ağız kenarı önce içe, sonra yukarı kıvrılarak şekillendirilmiştir. Ovoid gövdeye sahiptir. Bezeme yoktur.

Benzerleri: Kat. No. 229'un benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

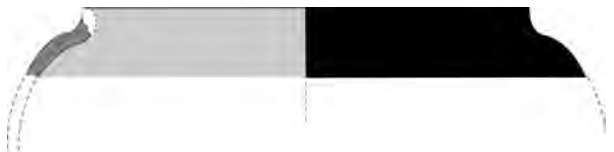

Kat. No. 232. Krater Ağız Parçası (Şekil 76)

A.Ç.: 20-24 cm. Y: 3,4 cm.

Buluntu Yeri: Yüzey

Kasa No: BGK 99-31

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, küçük hava gözenekli, çok ince kum, çok az kireç katkılı, kırmızımsı kahverengi (2,5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı kahverengidir (2,5 YR-5/4). Önce içe, sorma yukarı kıvrılmış ağız kenarına, küresel ovoid gövdeye sahiptir. İç ve dış yüz, siyah firnis kaplıdır.

Benzerleri: Kat. No. 229'un benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 233. Krater Ağız Parçası (Şekil 76)

A.Ç.: 30-34 cm. Y: 2,6 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Kasa No: BGK 05-07

Seviye: 97,10-96,95 m.

Tanım: Orta sertlikte, hava gözenekli, yoğun kum ve kireç, az miktarda ince mika katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı kahverengidir (5 YR-5/4). Oturma yüzeyi düzleştirilmiş, üçgen formunda ağız kenarına sahiptir. Ağız kenarında gövdeye, dışarı doğru sert bir dönüşle geçilir. Dudakta, oturma yüzeyinde, fırça ile yapılmış damla motifi yer alır. İç ve dış yüzde, dudakta ince krem renkte bant yer alır. Bu bant dışında iç ve dış yüz tamamen kırmızı firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Andriomenou*, s. 34, Abb. 6, No. 2-3; *Pfaff*, *Geometrik Well*, s. 47, Fig. 8, No. 19; *Kerschner*, *Artemision*, s. 139, No. 56; *Johnston*, *Kommos*, s. 207, Fig. 18, No. 71, Fig. 19, No. 70; *Geniere*, s. 112, Fig. 32, No. 3; *Eilman*, s. 88, Abb. 35

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 234. Krater Gövde Parçası (Şekil 76)

A.Ç.: 26-28 cm. Y: 6,2 cm.

Buluntu Yeri: Z 28 Açması

Kasa No: BGK 03-37

Seviye: 97,45-97,04 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, yoğun kum ve mika, seyrek kireç ve taşçık katkılı, soluk kırmızı (10 R-4/2)

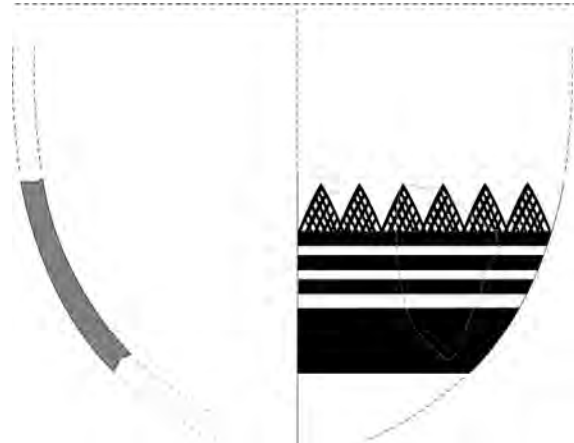
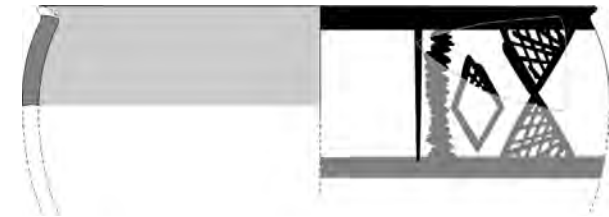
renkte hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızımsı kahverengidir (5 YR-6/4). Ağız kenarı kırılmıştır. Fakat kırık bölümden, dışa doğru kıvrılmış ağız kenarına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Gövde ovoid yapıdadır. Ağız kenarında gövdeye taştan firnis bant yer alır. Gövdenin korunan bölümünde sırasıyla; özensiz biçimde yapılmış dikey zikzak motifi, içi taralı baklava dilimi motifi ve karşılıklı yapılmış içi taralı üçgen motifi yer alır. İç yüz kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: *Boardman*, *Excavations in Chios*, s. 111, Fig. 67, No. 43; *Johnston*, *Kommos*, s. 208, Fig. 19, No. 74; *Vallet-Villard*, *Megara Hyblaea*, s. 25, Fig. 10

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 235. Krater Gövde Parçası (Şekil 77)

Y: 10,5 cm.

Buluntu Yeri: AA 26 Açması

Kasa No: BGK 04-51

Tanım: Orta sertlikte, yoğun hava gözenekli, yoğun kum ve kireç katkılı, kırmızı (7,5 YR-4/2) renkte hamura sahiptir. Yüzey sarımsı kırmızıdır (5 YR-5/6). Gövdede bir panel içerisinde içi taralı üçgen dizisi yer alır. Bu panel alttan üç tane firnis bant ile çevrelenmiştir. Gövde altı tamamen firnislidir. İç yüz kırmızımsı kahverengi firnis kaplıdır.

Benzerleri: (Bezek olarak) *Jacobi, Chlara Rhodos VI-VII, s.120, Fig. 135, S. 127, Fig. 144, s. 128, Fig. 146, s. 132, Fig. 152, s. 192, Fig. 231; Schaus-Benson, s. 8, Pl. 2.3*

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 236. Krater Gövde Parçası (Şekil 77)

Y: 5,5 cm.

Buluntu Yeri: AB 27 Açması

Kasa No: BGK 03-74

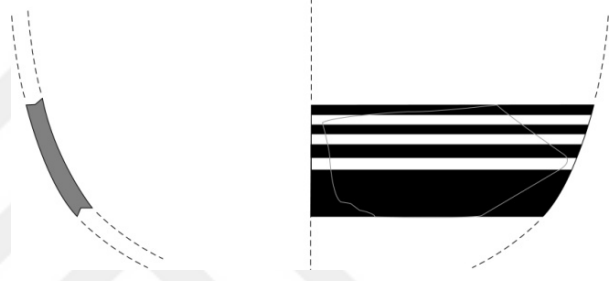
Seviye: 96,57-95,71 m.

Tanım: Sert karakterli, kaliteli, iyi pişmiş, yoğun ince kum katkılı, kırmızımsı kahverengi hamura sahiptir. Yüzey soluk kahverengidir (7,5 YR-5/4).

Dış yüzde muhtemelen bezeme frizini alttan çevreleyen üç tane ince firnis bant yer alır. Gövde altı tamamen koyu kahverengi firnis kaplıdır. İç yüz kahverengi firnislidir.

Benzerleri: Kat. No. 235'in benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 237. Krater Gövde Parçası (Şekil 78)

Y: 11, 3 cm.

Buluntu Yeri: : Yüzey

Kasa No: BGK 05-65

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, seyrek küçük hava gözenekli, az ince kum ve az ince kireç katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/4) hamura sahiptir. Yüzey

kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renktedir. Korunan kısım, yatay olarak, 3'lü setler halinde ince bantlarla frizlere ayrılmış. Üst friz, dikey 6'lı setler halinde ince bantlarla metoplara ayrılmış. Bu metoplardan birinde çift konturlu içi taralı üçgen motifi görülmektedir. Alt friz 9'lu setler halinde dikey bantlarla metoplara bölünmüş ve bu metoplara yatay kum saati motifi yapılmıştır. En alt bölüm tamamen firnisle kaplanmıştır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 238. Krater Gövde Parçası (Şekil 78)

Y: 4,2 cm.

Buluntu Yeri: Z 27 Açması

Kasa No: BGK 03-93

Seviye: 97,25-97,10 m.

Tanım: Sert karakterli, küçük hava gözenekli, yoğun kum, çok az ince mika katkılı, kırmızımsı kahverengi (5 YR-5/3) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Korunan bölümde muhtemelen düzgün meandere ait bezek bulunmaktadır. İç yüz basit, soluk kırmızı firnislidir.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 239. Krater Gövde Parçası (Şekil 79)

Y: 5,6 cm.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Kasa No: BGK 05-20

Seviye: 96,60-96,49 m.

Tanım: Orta sertlikte, çok yoğun kum, iri taneli kireç ve mika katkılı, sarımsı kırmızı renkte (5 YR-5/6) hamura sahiptir. Yüzey parlak kahverengidir (7,5 YR-5/4). Korunan kısmın üst bölümü kırmızımsı kahverengi firnis kaplıdır. Alt kısım bezeme alanı olarak rezerve bırakılmış, bu alan alternatif olarak yapılmış düz dikey çizgi grupları ve tane kalın dalgalı çizgi motifi ile doldurulmuştur. İç yüz kaliteli kırmızımsı kahverengi firnislidir.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

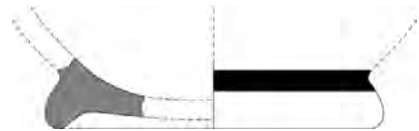
Kat. No. 240. Krater Kaide Parçası (Şekil 79)

K.Ç.: 17,8 cm. Y: 3,3 cm.

Buluntu Yeri: Yüzey

Tanım: Orta sertlikte, küçük hava gözenekli, yoğun ince kum ve mika, az kireç katkılı, kırmızı (10 R-5/6) hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarı renktedir (5 YR-6/6). Dış yüzünde, gövdeden kaideye geçişte firnis bant bulunan, alçak halka iadeye sahiptir.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

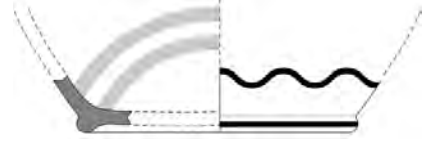

Kat. No. 241. Krater Kaide Parçası (Şekil 79)

K.Ç.: 14,8 cm. Y: 2,8 cm.
Buluntu Yeri: AA 26-AA 27 Açması
Kasa No: BGK 04-74
Seviye: 97,57-97,37 m.

Tanım: Orta sertlikte, kumsu görünümlü, yoğun kum ve mika, az ince kireç katkılı, açık kırmızı (2,5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey açık kırmızı renktedir (2,5 YR-6/6). Alçak halka kaideye sahiptir. Dış yüzde kaide üzerinde kırmızı firnis bant, kaideye yakın bir bölümde dalgalı çizgi motifi vardır. Kaide altı tamamen firnislidir. İç yüzde merkezi çevreleyen iki tane firnis bant bulunur.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

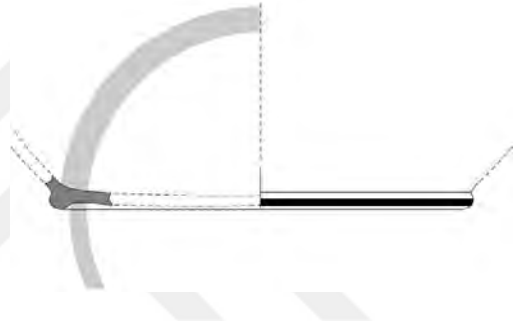

Kat. No. 242. Krater Kaide Parçası (Şekil 79)

K.Ç.: 21,8 cm. Y: 1,7 cm.
Buluntu Yeri: AB 27 Açması
Kasa No: BGK 03-39
Seviye: 96,64-96,50 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, yoğun ince kum ve mika, az kireç katkılı, kırmızımsı sarı (5 YR-6/6) renkte hamura sahiptir. Yüzey kırmızımsı sarıdır (5 YR-6/6). Dış yüzünde ince firnis bant bulunan alçak halka kaideye sahiptir. İç yüzde ve kaide altında, gövde ile kaidenin birleşim bölgesinde kırmızı firnis bant yer alır.

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

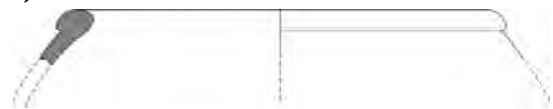

Kat. No. 243. Dinos Ağız Parçası (Şekil 80)

A.Ç.: 21,8 cm.
Y: 2,6 cm.
Buluntu Yeri: Yüzey
Kasa No: BGK 99-30

Tanım: Yumuşak karakterli, yoğun kum ve mika, az kireç katkılı, açık sarımsı kahverengi (10 YR-6/4) hamura sahiptir. Yüzey soluk kahverengidir (10 YR-7/3). Kalın bilezik formunda ağız kenarına, küresel gövdeye sahiptir. Yıpranmadan dolayı bezeme ve firnis izi kalmamıştır.

Benzerleri: *Geniere*, s. 112, Fig. 32, No. 2; *Boardman*, *Excavations in Chios*, s. 115, Fig. 70, No. 138-141; *Kerschner*, *Kalbaktepe in Milet*, s. 16, Abb. 6, No. 7, s. 29, Abb.

16, No. 75; Von Graeve, Milet, s. 46, Abb. 12; Kershner, Das Keramikbild, s. 225, Abb. 2; Boardman, Eretria, s. 8, Fig.9-13, No. 6-8; Hürmüzlü, Akpınar Nekropolisi, s. 312, Fig. 19, No. 109/1; Kerschner, Kalabaktepe in Milet, s. 16, Abb. 6, No. 7, s. 29, Abb. 16, No. 75;

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 244. Dinos Ağız Parçası (Şekil 80)

A.Ç. 20-22 cm.

Y: 3,1 cm.

Kasa No: BGK 05-28

Seviye: 96,22-96,04 m.

Buluntu Yeri: AD 27 Açması

Tanım: Sert karakterli, iyi pişmiş, seyrek hava gözenekli, çok az ince kum, seyrek iri taneli kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-4/3) hamura sahiptir. Yüzey grimsi kahverengidir (7,5 YR-5/4). Dış yüzü tamamen koyu kahverengi firmis kaplı, kalınlaştırılmış ağız kenarına sahiptir.

Benzerleri: Kat. No. 243'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 245. Dinos Ağız Parçası (Şekil 80)

A.Ç. 22-24 cm.

Y: 1,6 cm.

Buluntu Yeri: U 27 Açması

Kasa No: BGK 05-73

Seviye: 96,50-96,25 m.

Tanım: Yumuşak karakterli, yoğun ince kum ve mika, az kireç katkılı, kahverengi (7,5 YR-5/3) hamura sahiptir. Yüzey kahverengidir (7,5 YR-5/5). Hafif kalınlaştırılmış ağız kenarına sahiptir. Dış yüzde, dudaktan başlayıp gövdeye doğru uzanan dil (ya da yaprak) motifi dizisi yer alır.

Benzerleri: Kat. No. 243'ün benzeri

Tarih : İ.Ö. 8. yüzyılın sonu - İ.Ö. 670

Kat. No. 246. Lekane Ağız ve Gövde parçası (Şekil 81)

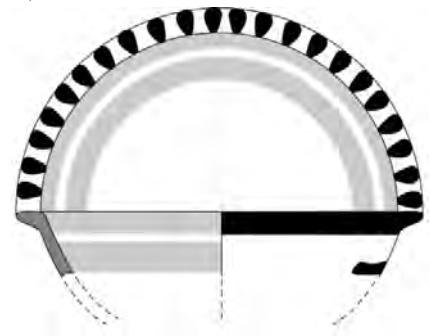
A.Ç.: 17,4 cm.

Y: 3,1 cm.

Buluntu Yeri: P 12-13 Açması (Temizlik)

Kasa No: BGK 99-20

Tanım: Sert karakterli, az ince kum ve mika, seyrek taşçık katkılı, kırmızımsı sarı renkte (5 YR-6/6) hamura sahiptir. Yüzey ince soluk kahverengi (10 YR-8/3) astarlıdır. Oturma yüzeyi düzleştirilmiş, dışa taşkın, üçgen formunda ağız kenarına sahiptir. Dış yüzde dudaktan gövdeye taşan firmis bant vardır.

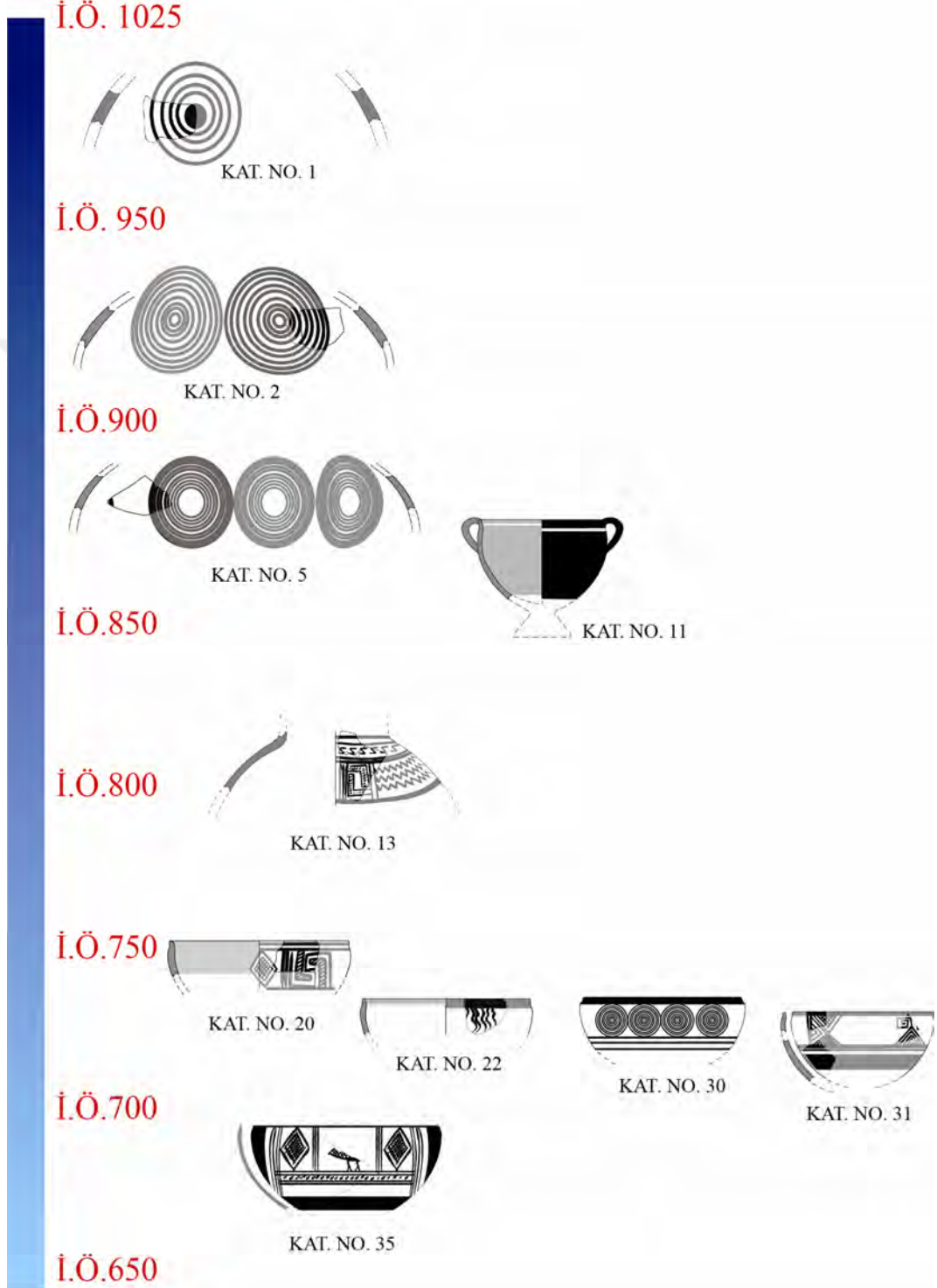
Gövdede bir bezeğe ait izler görölmektedir. İç yüzde, dudakta ve gövde de iki tane firnis bant vardır. Ağız tablası üzerinde damla (yaprak) dizisi motifi yer alır.

Benzerleri: *Young, Lete Geometric Graves*, s. 164, Fig. 116, No. C.88; *Hürmüzlü, Vazo Formları*, s. 79, Lev. 37-40

Tarih : İ.Ö. 7. yüzyılın ilk yarısı

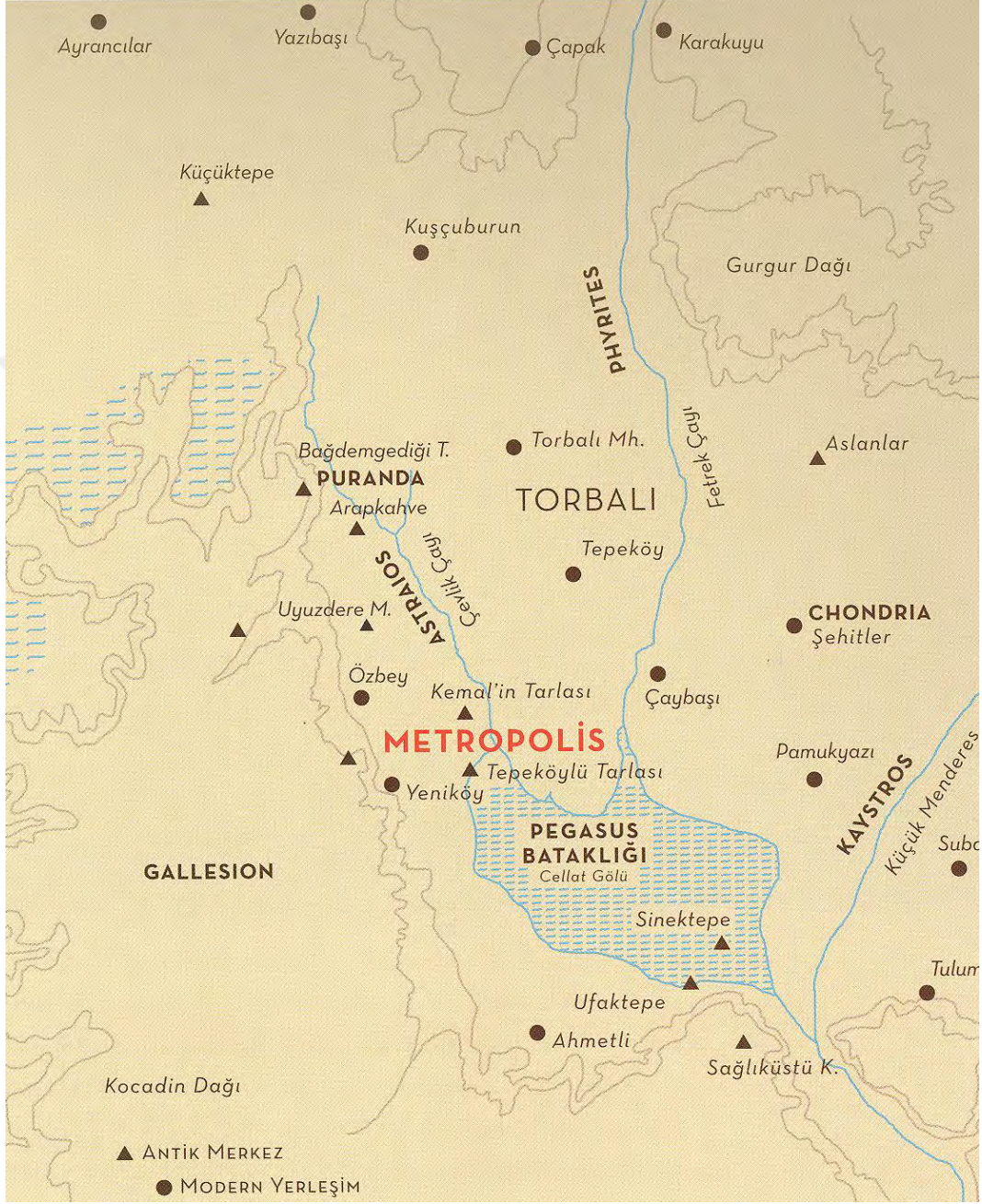
Metropolis Akropolü kronolojik gelişim tablosu

ŞEKİL 2

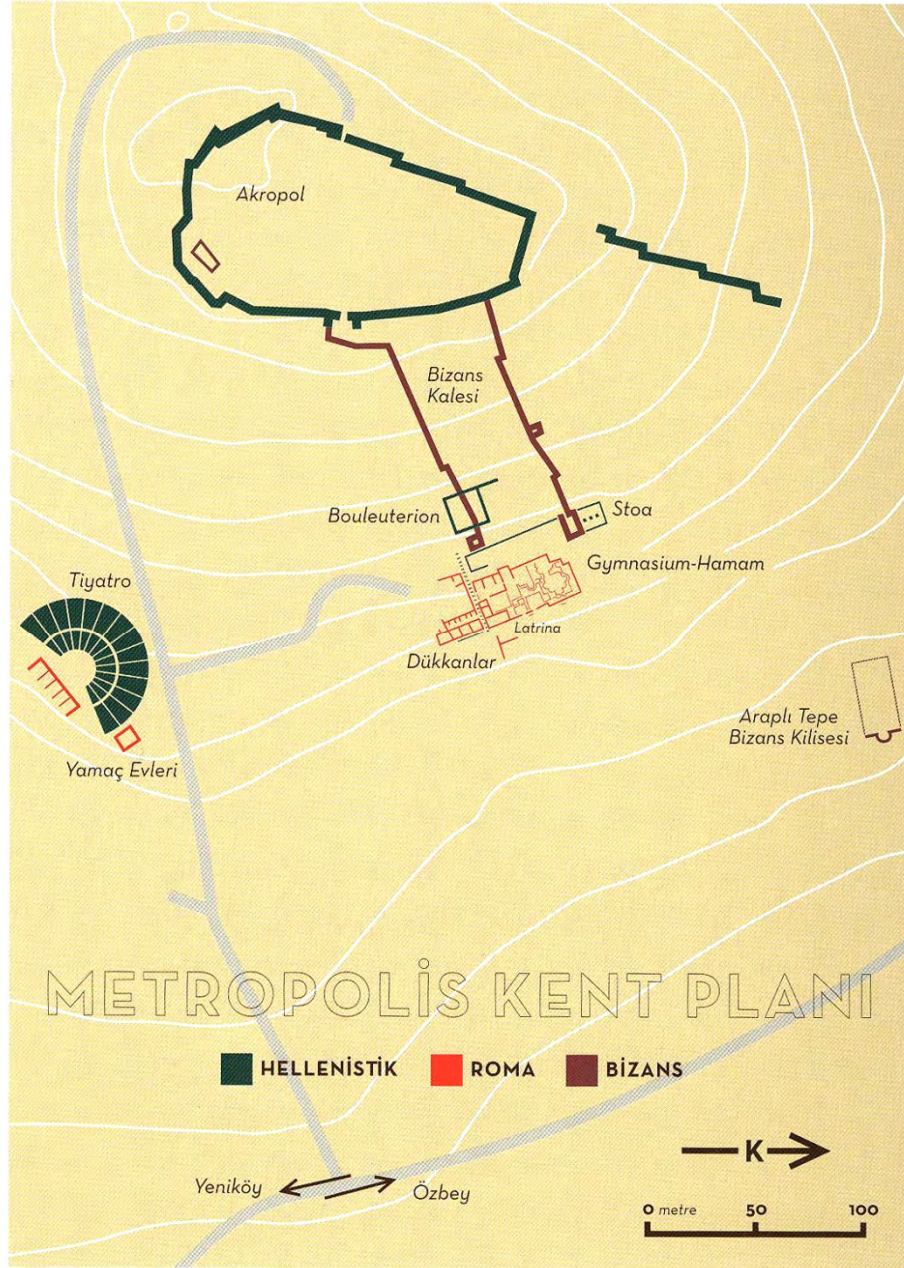
Batı Anadolu haritası ve Metropolis'in konumu (Meriç, Metropolis, s. 24)

ŞEKİL 3

Metropolis ve çevresi (Meriç, Metropolis, s. 46)

ŞEKİL 4

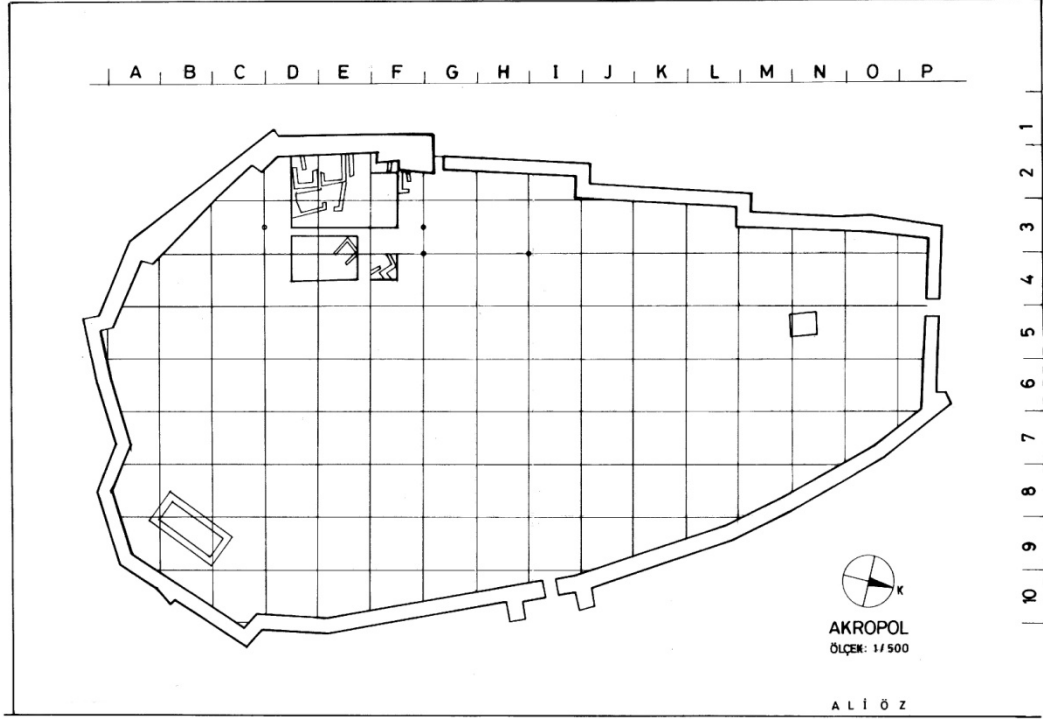

Metropolis Kent Planı (Meriç, Metropolis, s. 12)

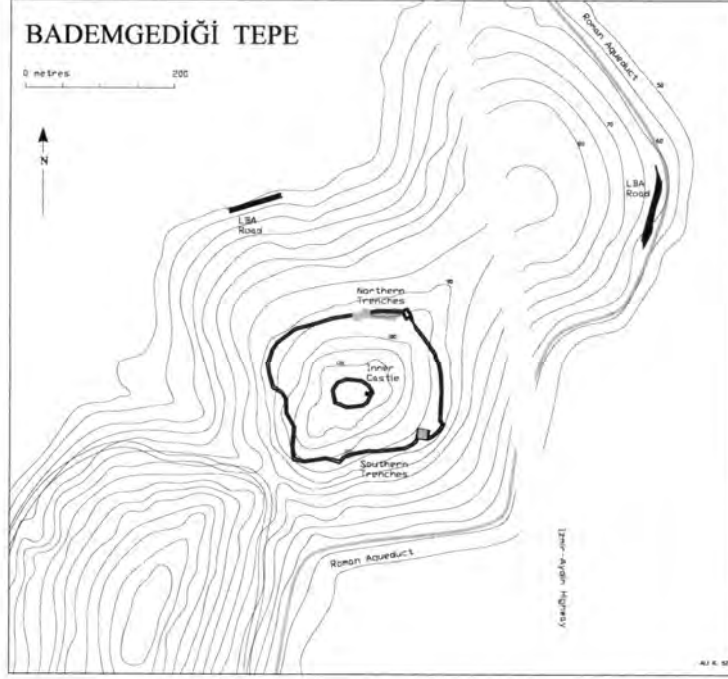

Metropolis'in havadan görünümü (Meriç, Metropolis, s. 36)

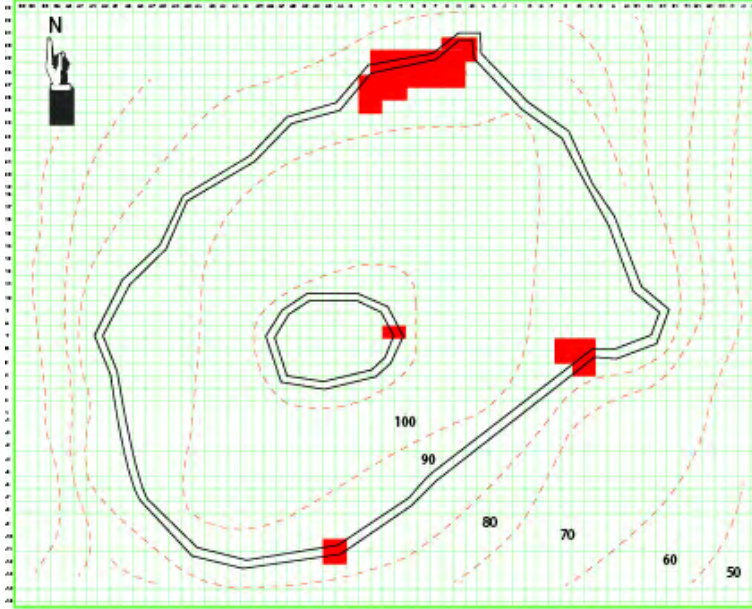
ŞEKİL 6

Metropolis Akropolü plankare sistemi (Metropolis kazı arşivi)

Bademgediği Kalesi topografik çizimi (Meriç, Puranda, Fig. 2)

Bademgediği Kalesi plankare ve açmalar (Meriç, Mycenaean Pottery, Fig. 1)

ŞEKİL 8

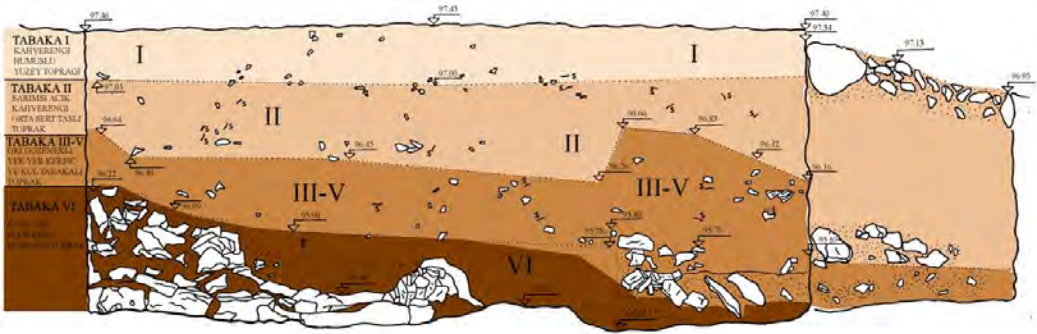

Bademgediği Kalesi, güneydoğu görünüm (Metropolis kazı arşivi)

Bademgediği Kalesi, güneyden görünüm (Metropolis kazı arşivi)

ŞEKİL 9

Bademgediği Tabakalarının kesiti, (Metroplis kazı arşivi)

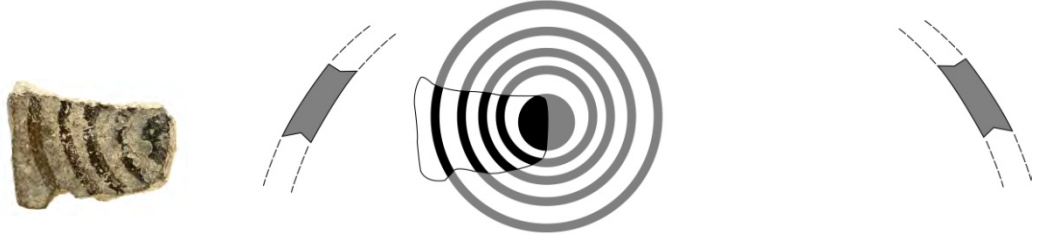
**Bademgediği Kalesi kuzey açmalarının batıdan görünümü
(Metropolis kazı arşivi)**

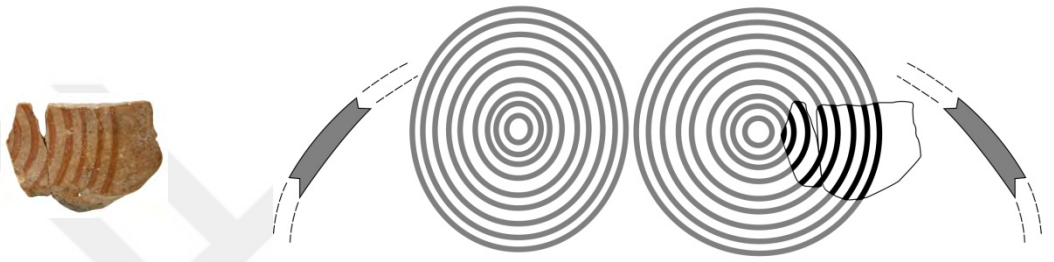
**Bademgediği Kalesi AA-27 Açması, I Tabakaya ait mimari kalıntılar
(Metropolis kazı arşivi)**

**Bademgediği Kalesi Y-27 Açması, I Tabakaya ait mimari kalıntılar
(Metropolis kazı arşivi)**

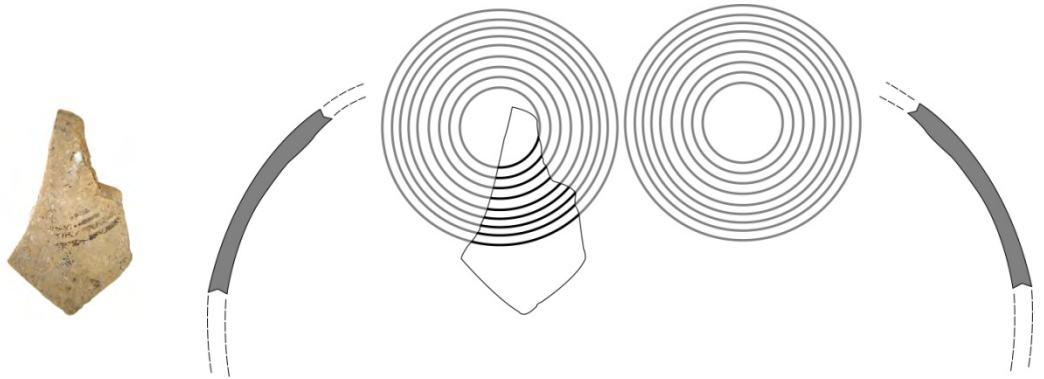
Kat. No. 1, Amphora omuz parçası

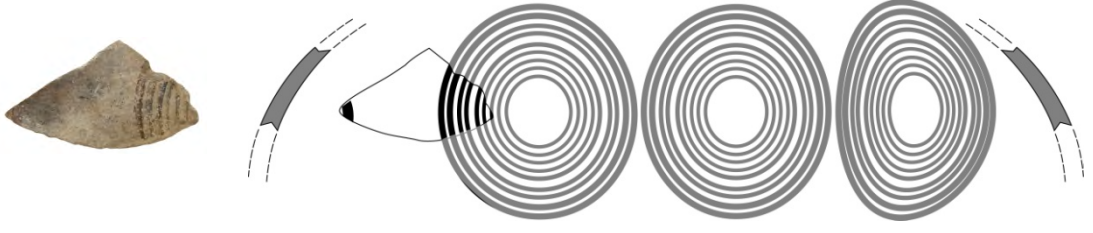
Kat. No. 2, Amphora omuz parçası

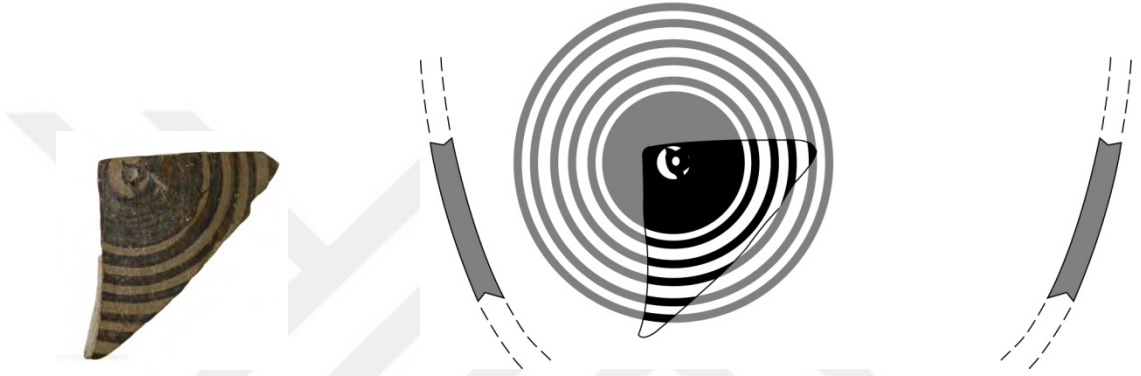
Kat. No. 3, Amphora omuz parçası

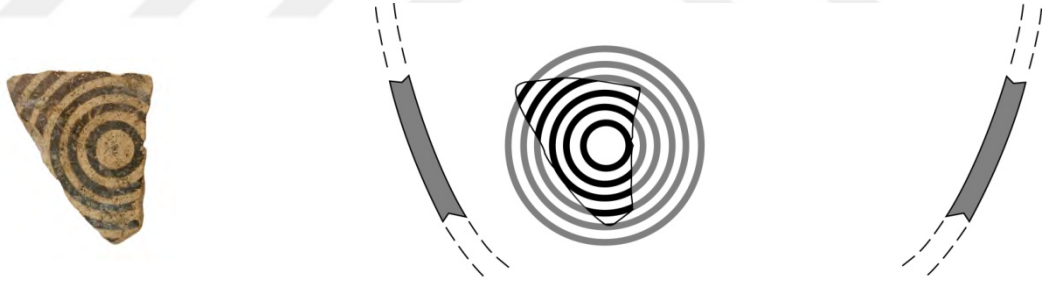
Kat. No. 4, Amphora omuz parçası

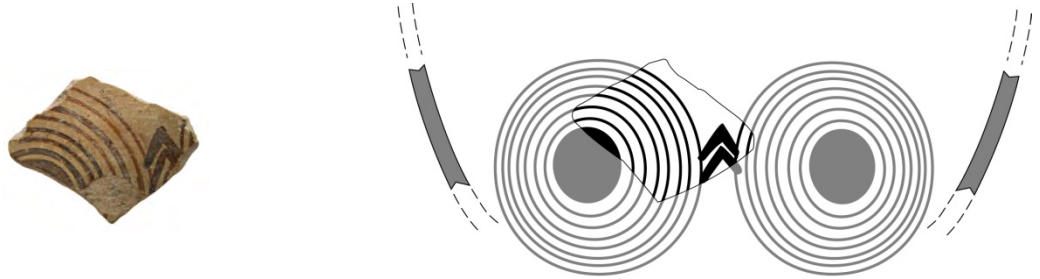
Kat. No. 5, Amphora omuz parçası

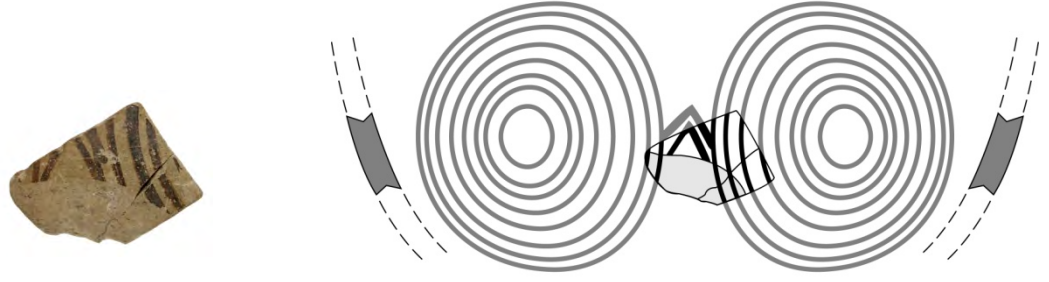
Kat. No. 6, Skyphos gövde parçası

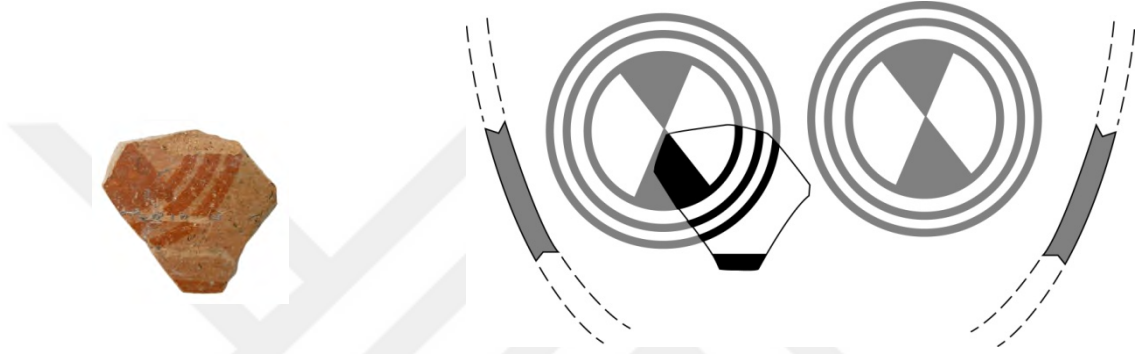
Kat. No. 7, Skyphos gövde parçası

Kat. No. 8, Skyphos gövde parçası

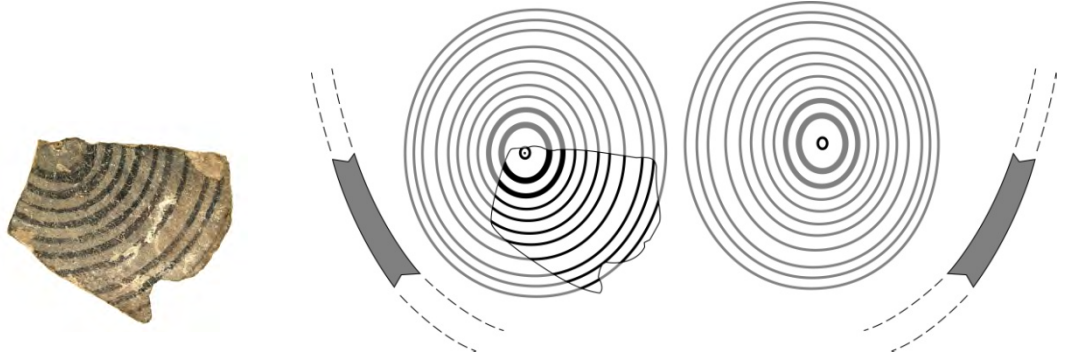
Kat. No. 9, Skyphos gövde parçası

Kat. No. 10, Skyphos gövde parçası

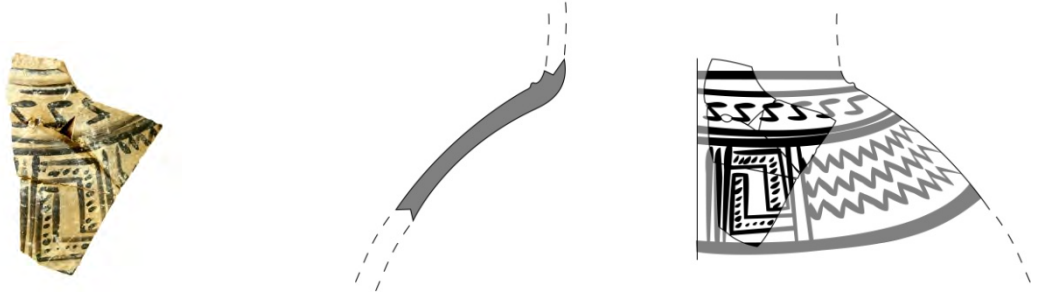
Kat. No. 11, Kantaros

Kat. No. 12, Skyphos-krater gövde parçası

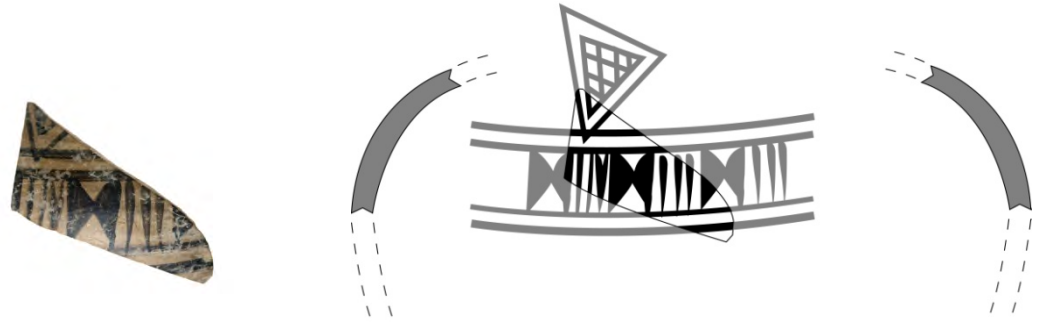
Kat. No. 12'nin rekonstrüksiyon çizimi

Kat. No. 13, Oinokhoe omuz parçası

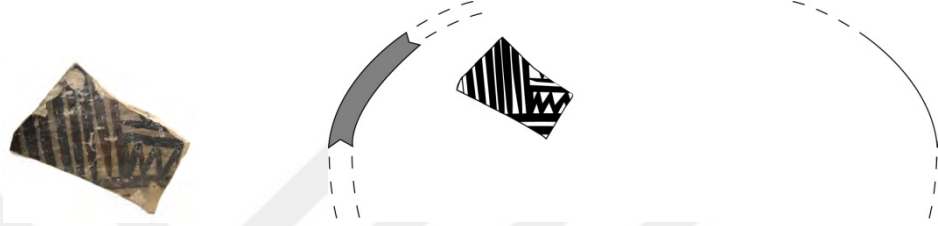
Kat. No. 14, Oinokhoe omuz parçası

Kat. No. 15, Oinokhoe omuz parçası

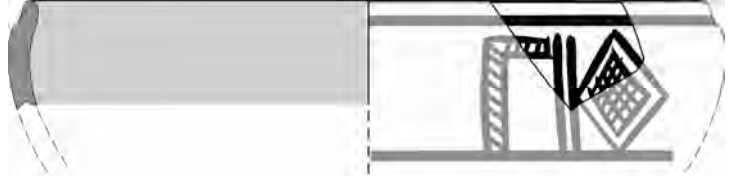
Kat. No.16, Oinokhoe omuz parçası

Kat. No. 17, Oinokhoe omuz parçası

Kat. No. 18, Oinokhoe omuz parçası

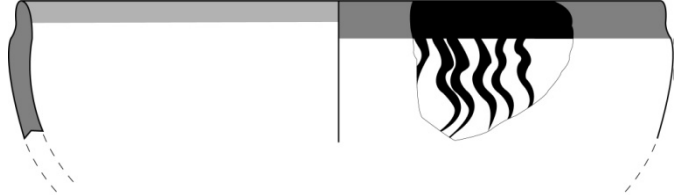
Kat. No. 19, Meanderli skyphos

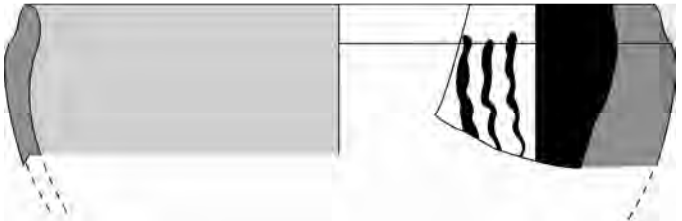
Kat. No. 20, Meanderli skyphos

Kat. No. 21, Meanderli skyphos

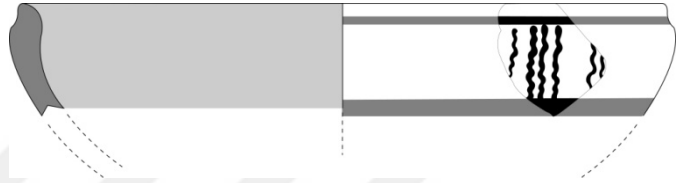
Kat. No. 22, Linear bezekli skyphos

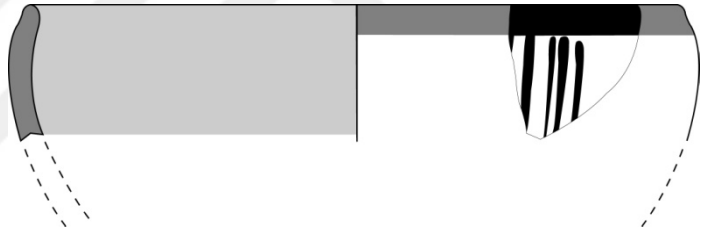
Kat. No. 23, Linear bezekli skyphos

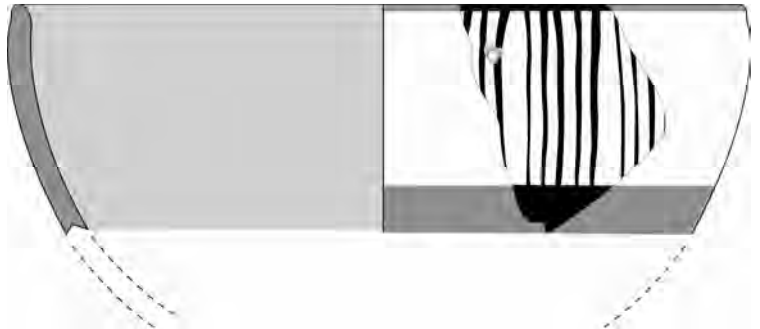
Kat. No. 24, Linear bezekli skyphos

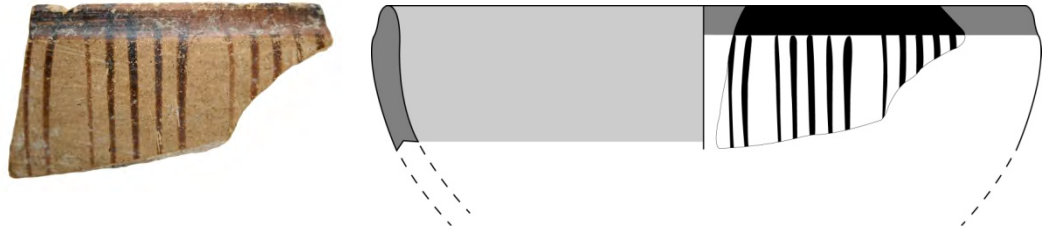
Kat. No. 25, Linear bezekli skyphos

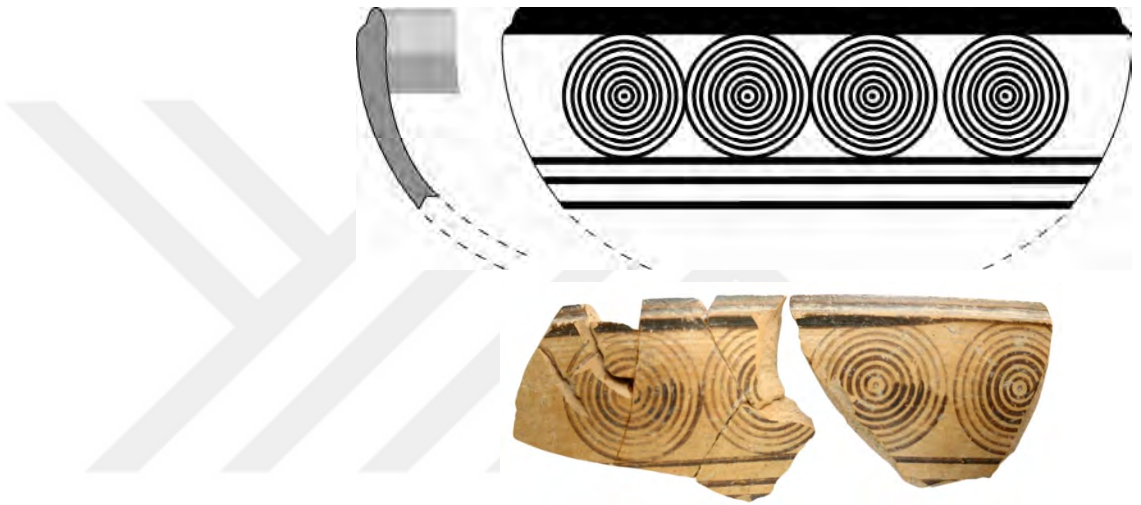
Kat. No. 26, Linear bezekli skyphos

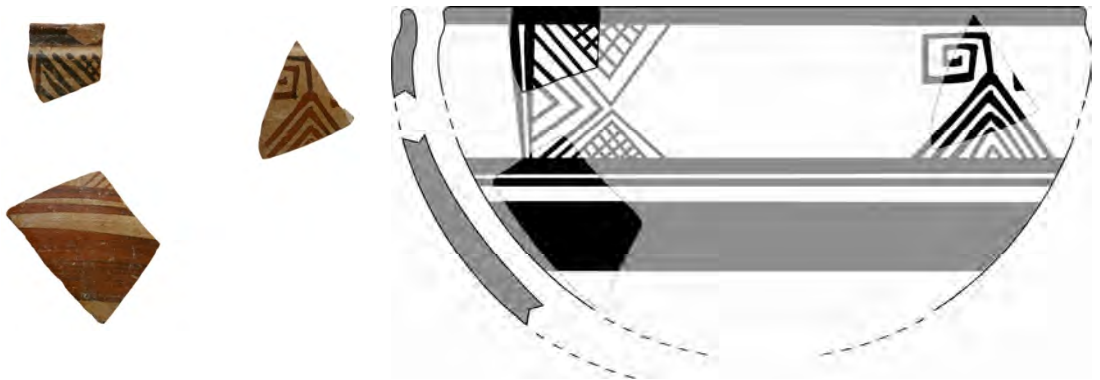
Kat. No. 27, Linear bezekli skyphos

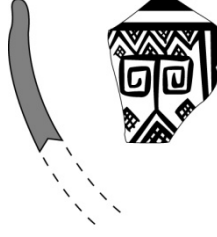
Kat. No. 28, Linear bezekli skyphos

Kat. No. 29, Konsanrik daire bezekli skyphos

Kat. No. 30, Kuşlu skyphos

Kat. No. 31, Kuşlu skyphos

Kat. No. 32, Kuşlu skyphos

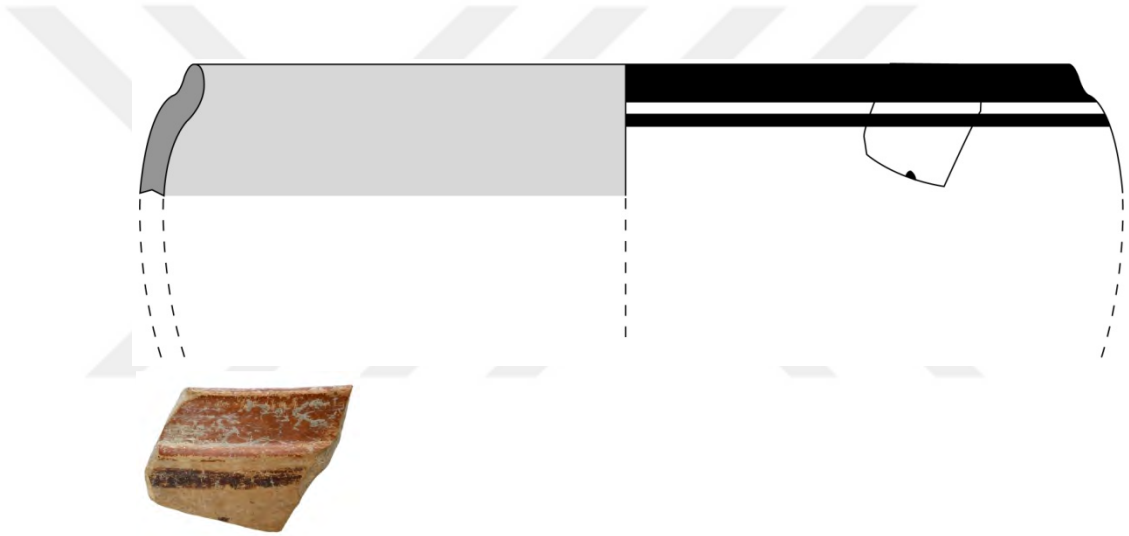
Kat. No. 33, Kuşlu skyphos

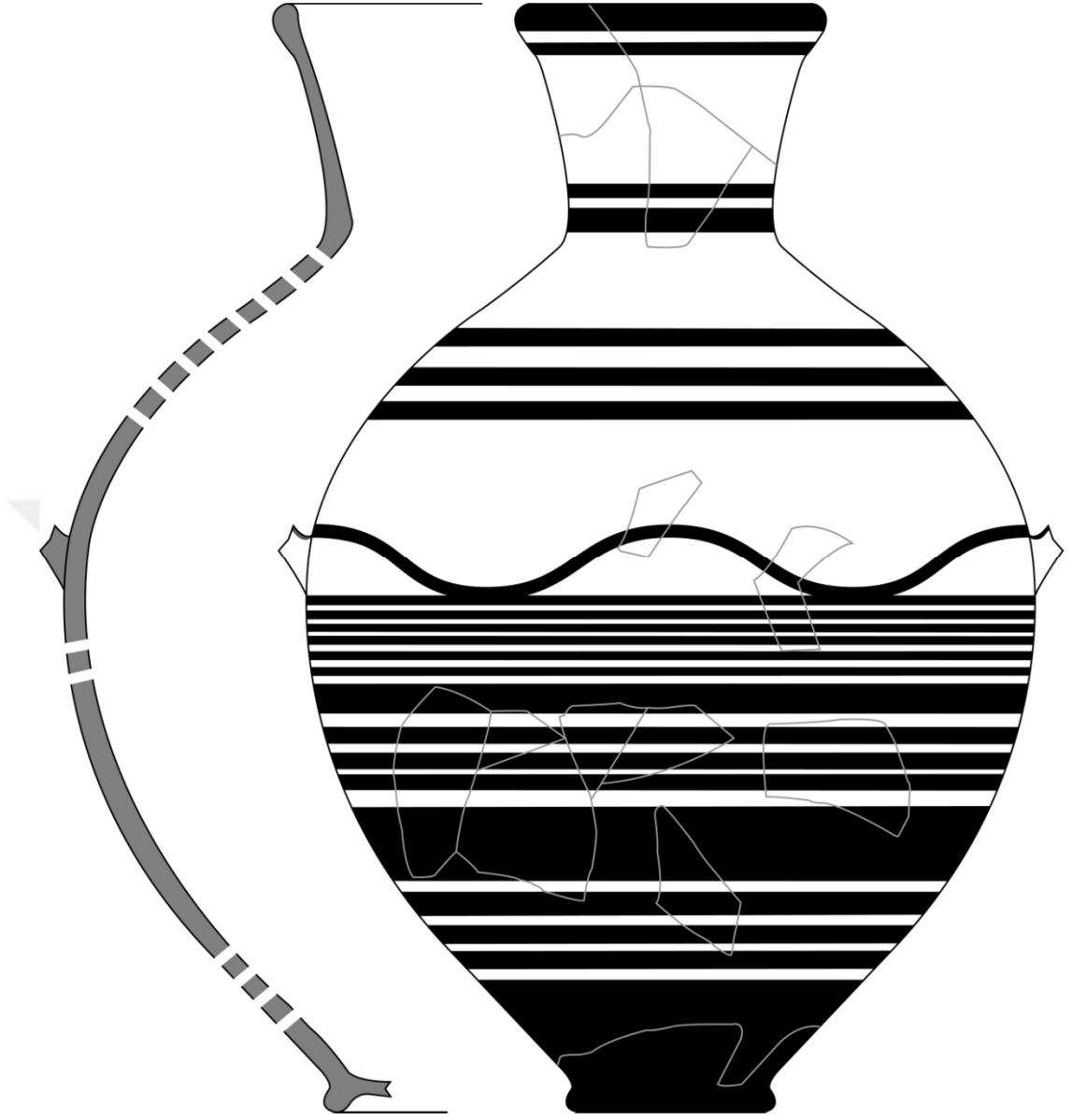
Kat. No. 34, Kuşlu skyphos

Kat. No. 35, Kuşlu skyphos

Kat. No. 36, Krater ağız parçası

Kat. No. 37, Amphora (hydria)

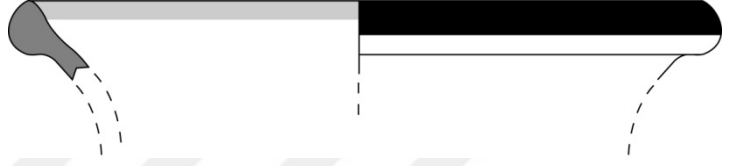
Kat. No. 37'nin rekonstrüksiyon çizimi

Kat. No. 37, Amphora (hydria)

Kat. No. 38, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

Kat. No. 39, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

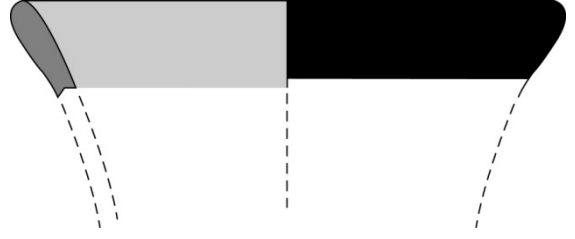
Kat. No. 40, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

Kat. No. 41, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

Kat. No. 42, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

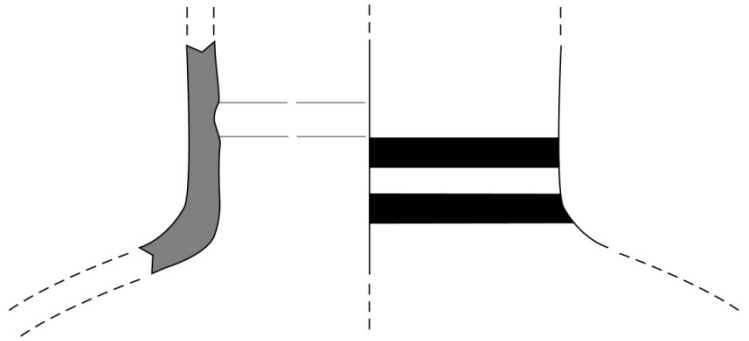
Kat. No. 43, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

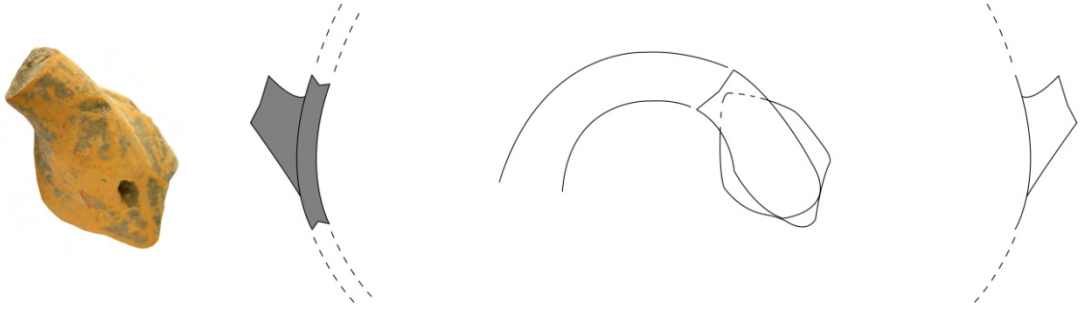
Kat. No. 44, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

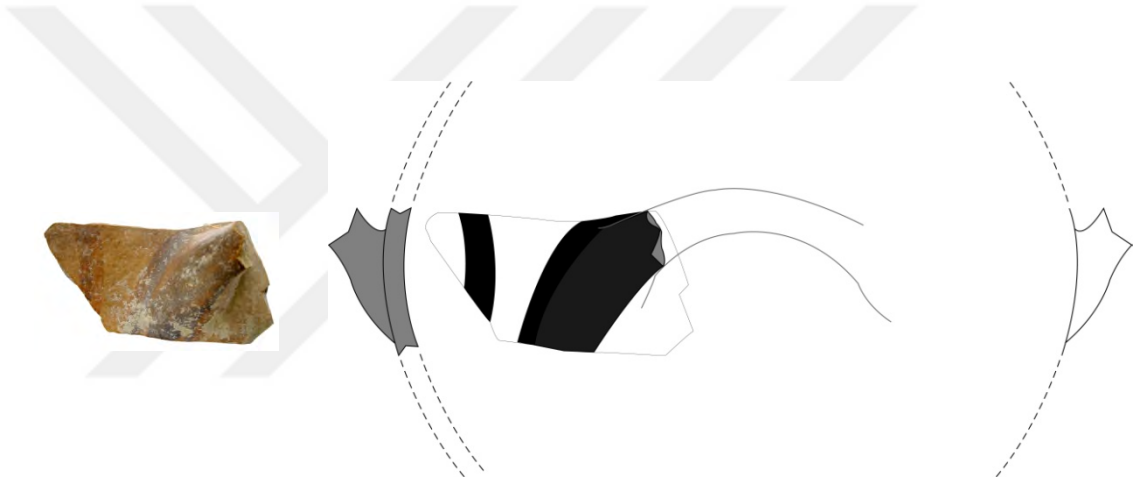
Kat. No. 45, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

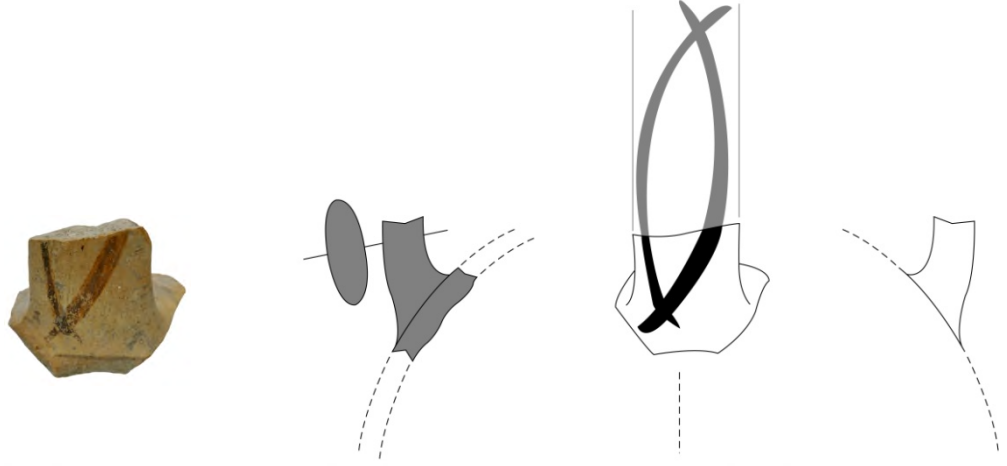
Kat. No. 46, Amphora (hydria) boyun parçası

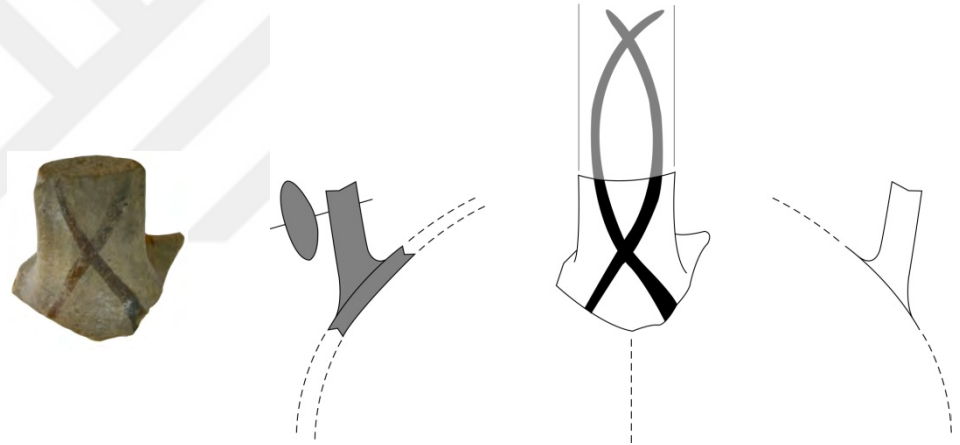
Kat. No. 47, Amphora (hydria) kulp ve gövde parçası

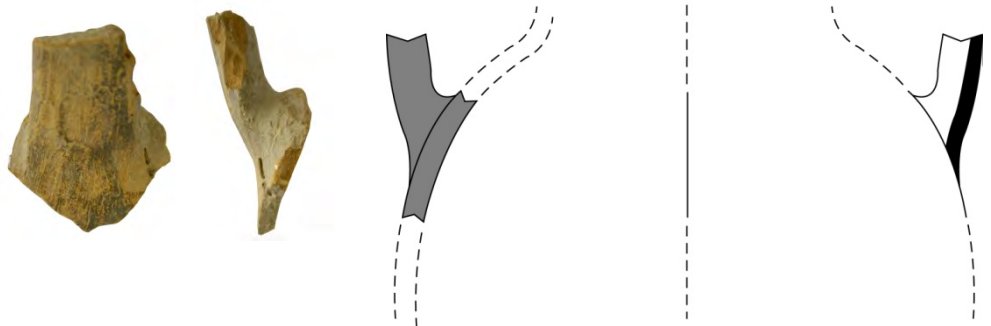
Kat. No. 48, Amphora (hydria) kulp ve gövde parçası

Kat. No. 49, Amphora (hydria) kulp ve gövde parçası

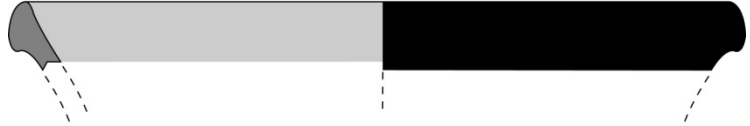

Kat. No. 50, Amphora (hydria) kulp ve gövde parçası

Kat. No. 51, Amphora (hydria) kulp ve gövde parçası

ŞEKİL 29

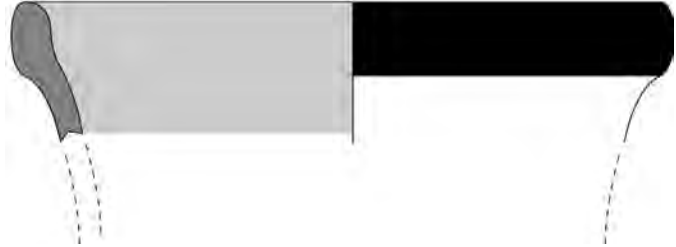
Kat. No. 52, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

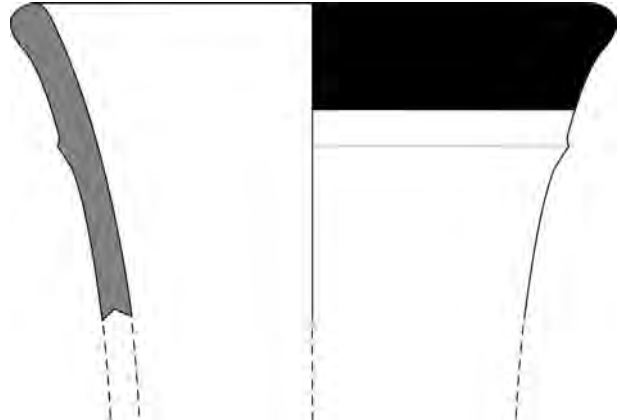
Kat. No. 53, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

Kat. No. 54, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

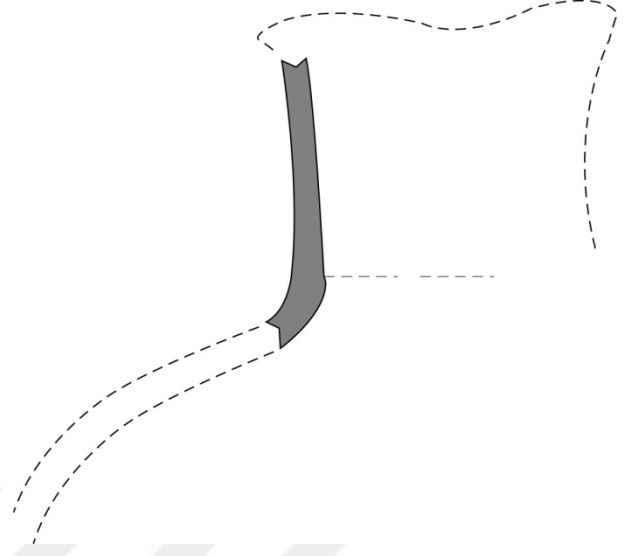

Kat. No. 55, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

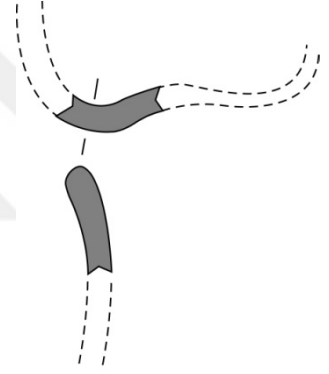

Kat. No. 56, Amphora (hydria) ağız ve boyun parçası

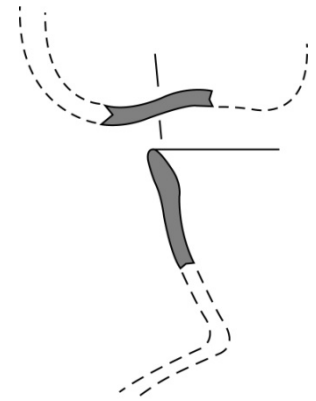
Ek.s. 29

Kat. No. 57, Oinokhoe boyun ve omuz parçası

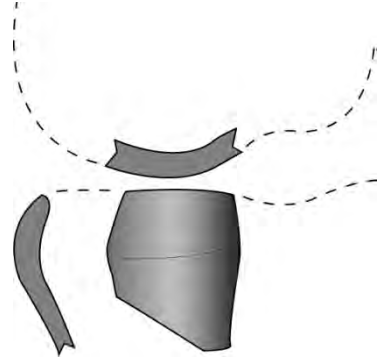

Kat. No. 58, Oinokhoe ağız ve boyun parçası

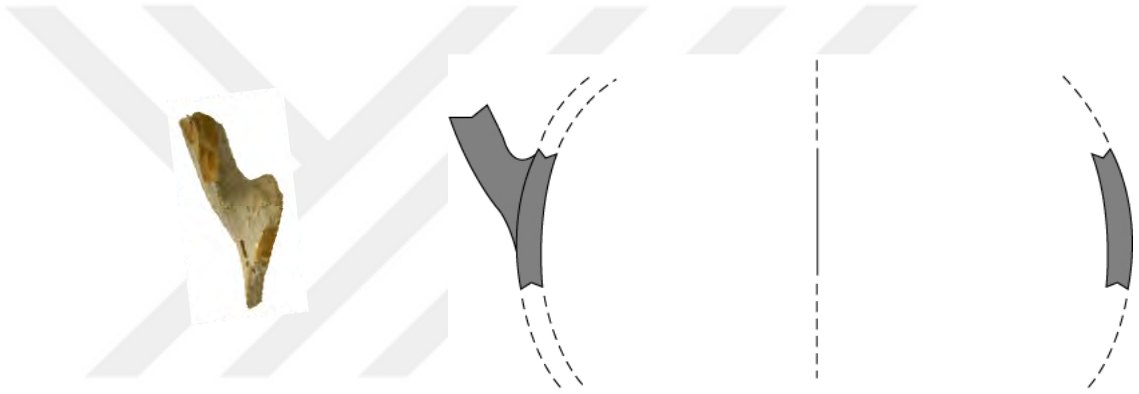

Kat. No. 59, Oinokhoe ağız ve boyun parçası

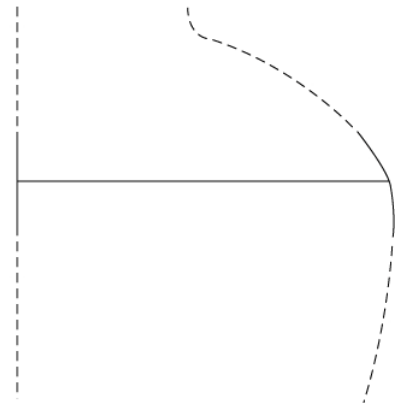
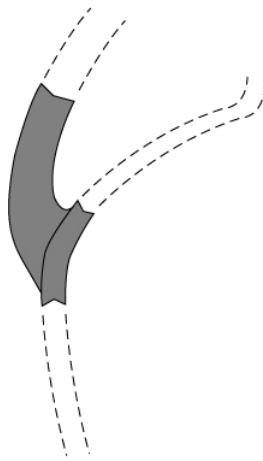
ŞEKİL 31

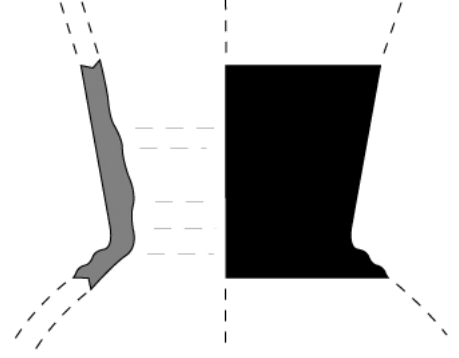
Kat. No. 60, Oinokhoe ağız ve boyun parçası

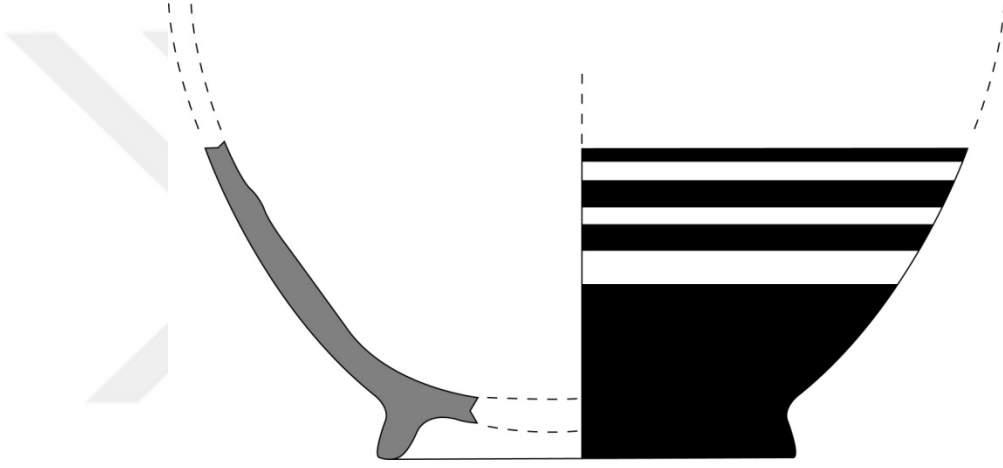
Kat. No. 61, Oinokhoe kulp ve gövde parçası

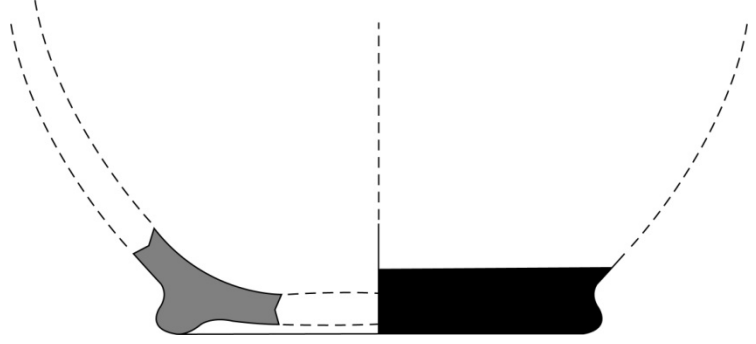
Kat. No. 62, Oinokhoe kulp ve gövde parçası

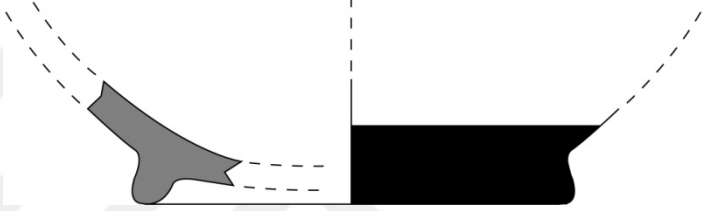
Kat. No. 63, Oinokhoe boyun ve gövde parçası

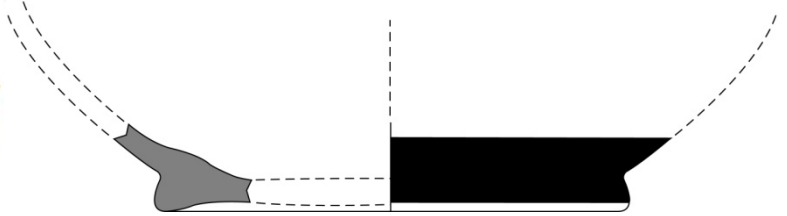
Kat. No. 64, Oinokhoe kaide ve gövde parçası

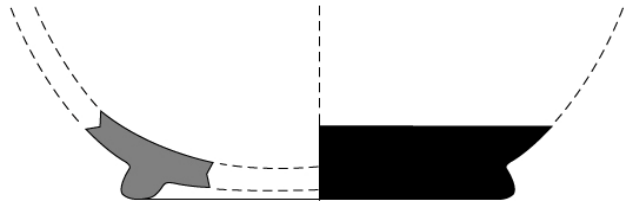
Kat. No. 65, Oinokhoe kaide ve gövde parçası

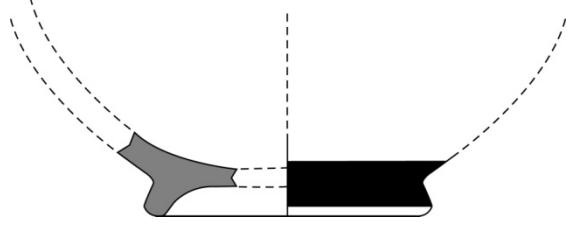
Kat. No. 66, Oinokhoe kaide ve gövde parçası

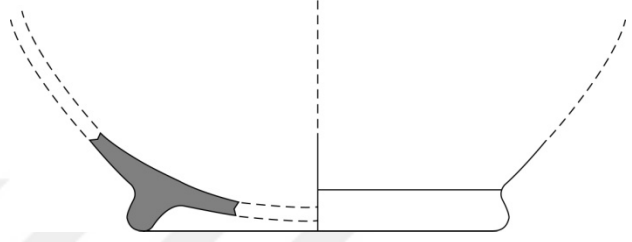
Kat. No. 67, Oinokhoe kaide ve gövde parçası

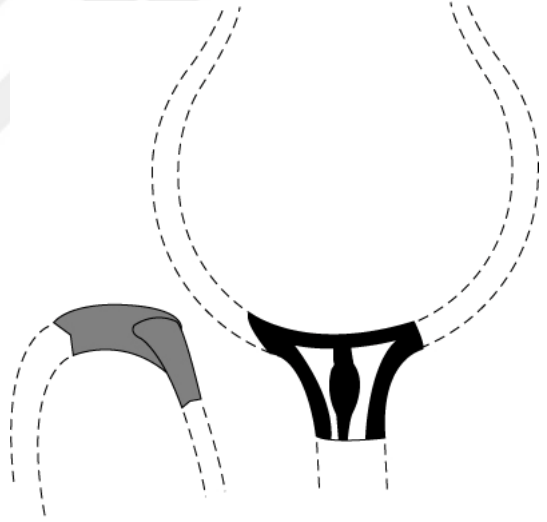
Kat. No. 68, Oinokhoe kaide ve gövde parçası

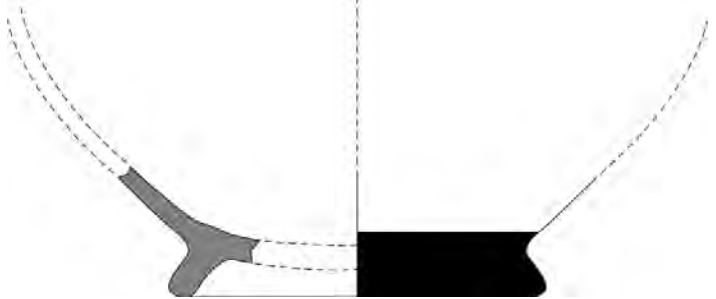
Kat. No. 69, Oinokhoe kaide ve gövde parçası

Kat. No. 70, Oinokhoe kaide ve gövde parçası

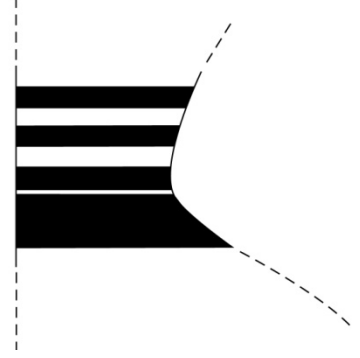
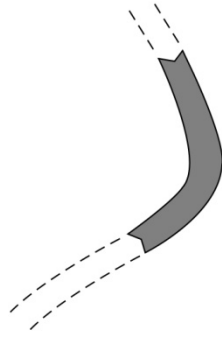
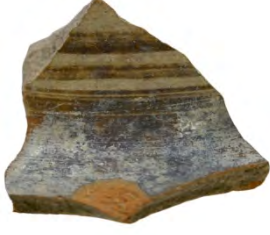

Kat. No. 71, Oinokhoe ağız kulp parçası

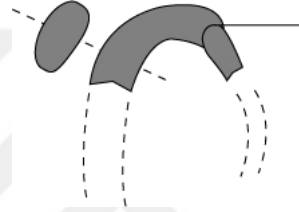

Kat. No. 72, Oinokhoe kaide ve gövde parçası

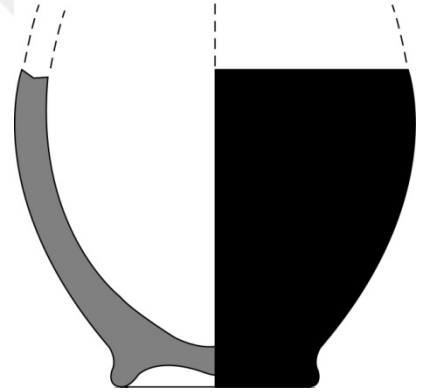
ŞEKİL 35

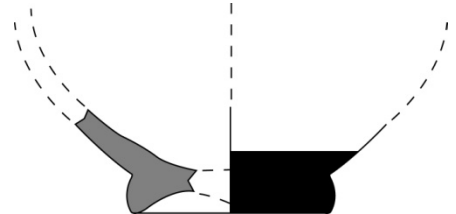
Kat. No. 73, Oinokhoe boyun ve omuz parçası

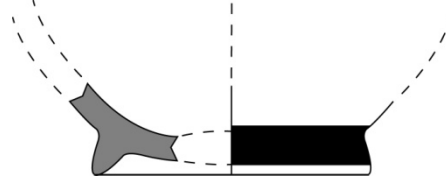
Kat. No. 74, Olpe ağız ve kulp parçası

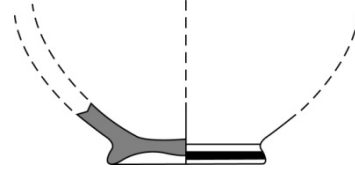
Kat. No. 75, Olpe gövde ve kaide parçası

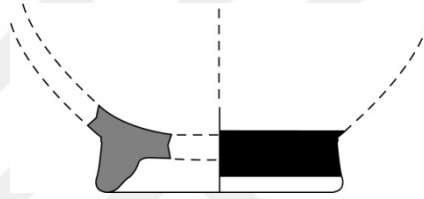
Kat. No. 76, Olpe gövde ve kaide parçası

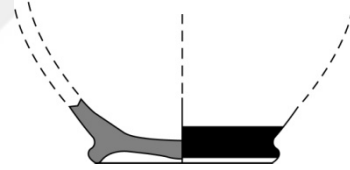
Kat. No. 77, Olpe gövde ve kaide parçası

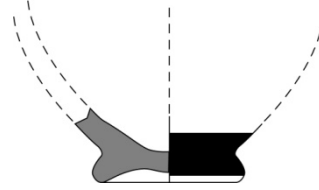
Kat. No. 78, Olpe gövde ve kaide parçası

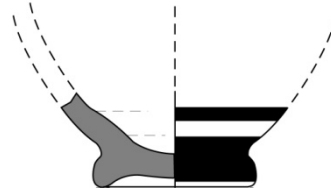
Kat. No. 79, Olpe gövde ve kaide parçası

Kat. No. 80, Olpe gövde ve kaide parçası

Kat. No. 81, Olpe gövde ve kaide parçası

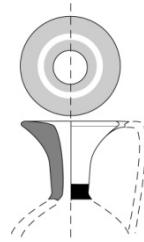
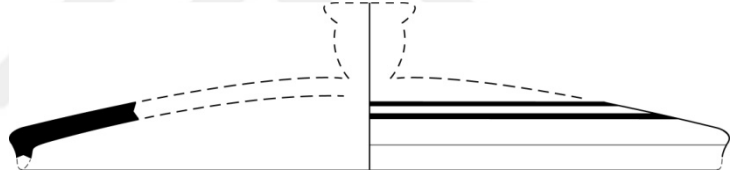
Kat. No. 82, Olpe gövde ve kaide parçası

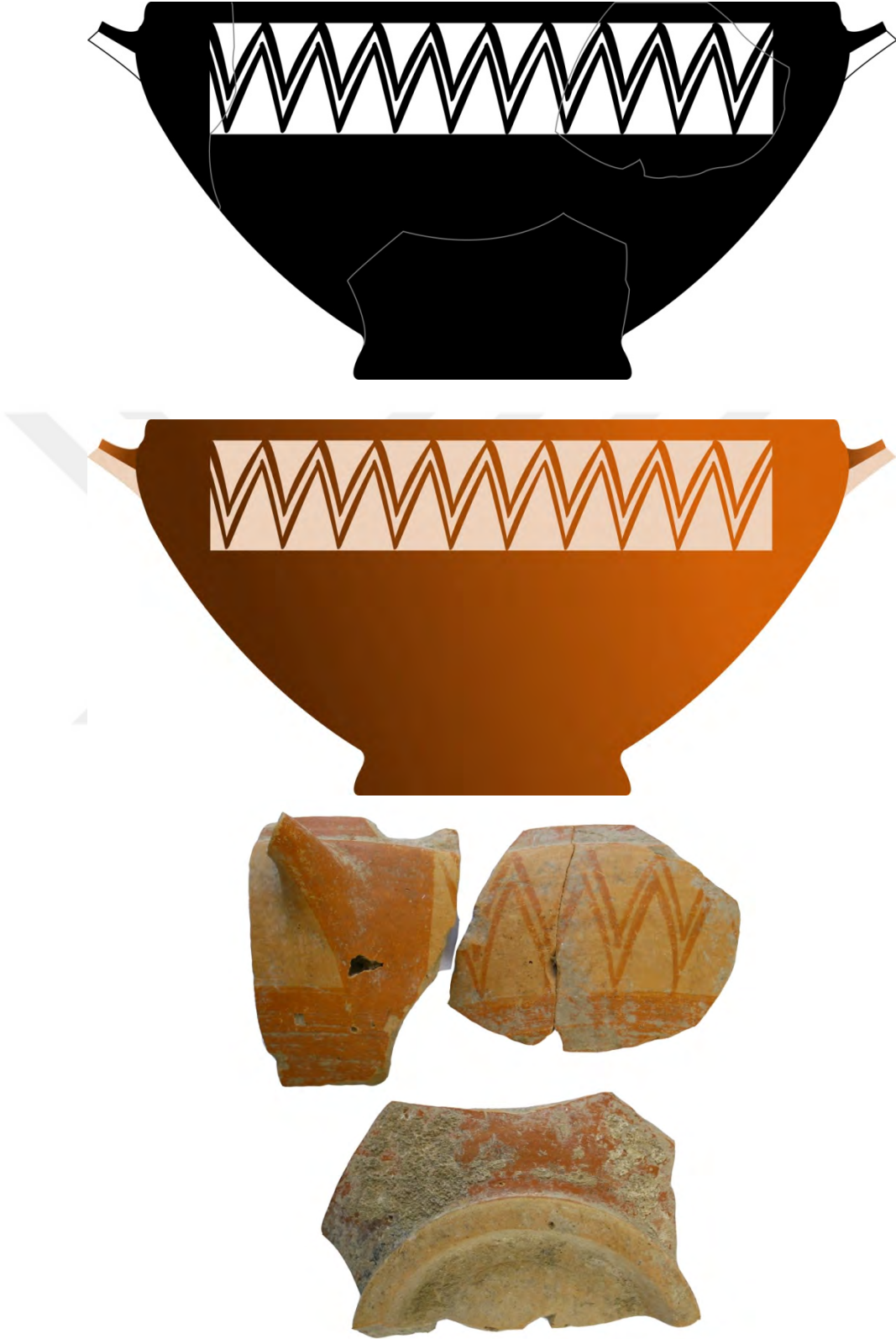
Kat. No. 83, Pyxis ağız ve gövde parçası

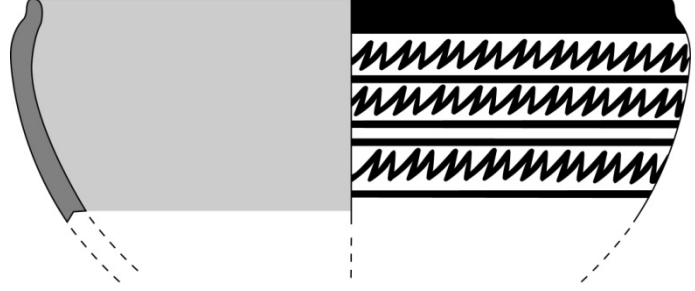
Kat. No. 84, Pyxis ağız ve gövde parçası

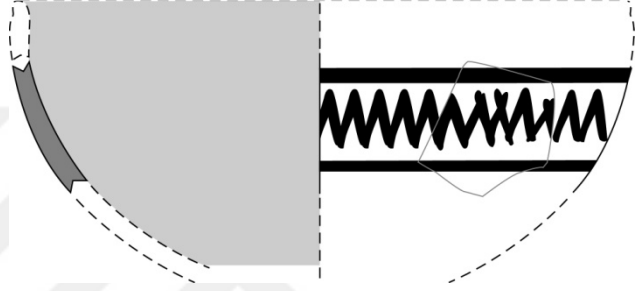
Kat. No. 85, Aryballos ağız ve boyun parçası

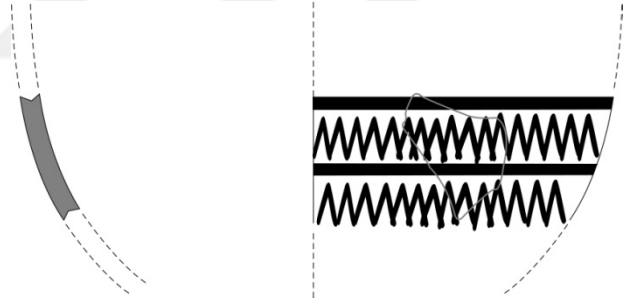
Kat. No. 87, Zikzaklı skyphos

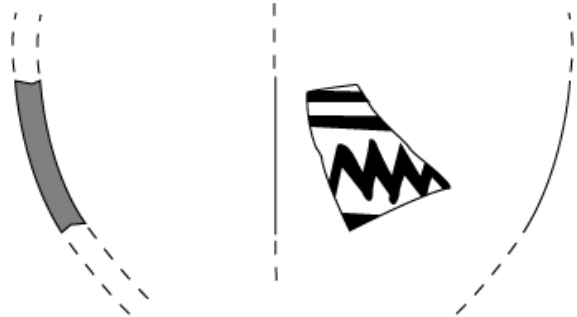
Kat. No. 88, Zikzaklı skyphos

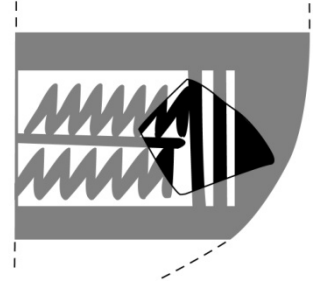
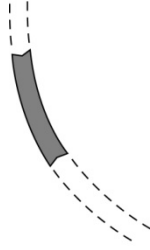
Kat. No. 89, Zikzaklı skyphos

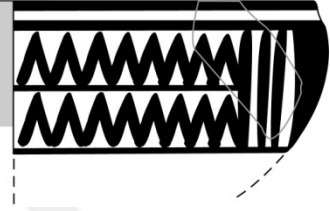
Kat. No. 90, Zikzaklı skyphos

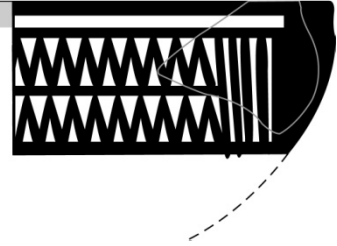
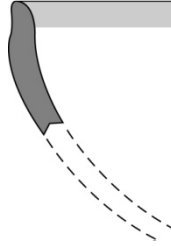
Kat. No. 91, Zikzaklı skyphos

Kat. No. 92, Zikzaklı skyphos

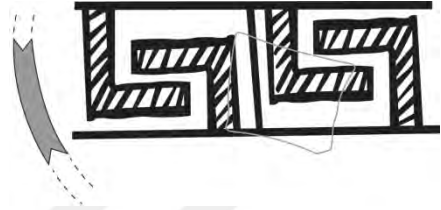
Kat. No. 93, Zikzaklı skyphos

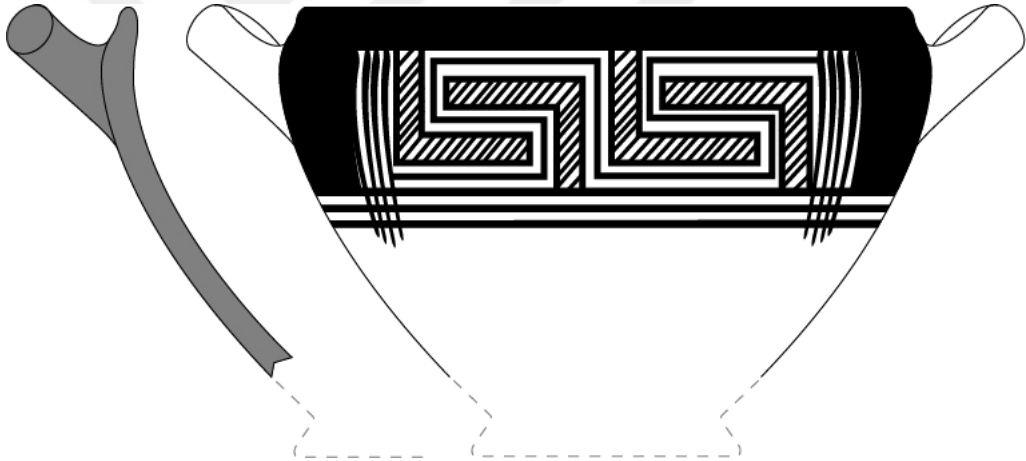
Kat. No. 94, Zikzaklı skyphos

Kat. No. 95, Meanderli skyphos

Kat. No. 96, Meanderli skyphos

Kat. No. 97, Meanderli skyphos

Kat. No. 97, Meanderli skyphos

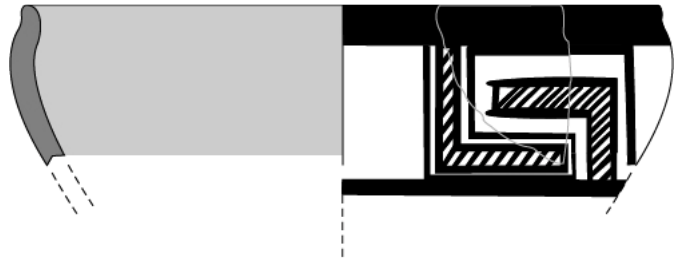
Kat. No. 98, Meanderli skyphos

Kat. No. 99, Meanderli skyphos

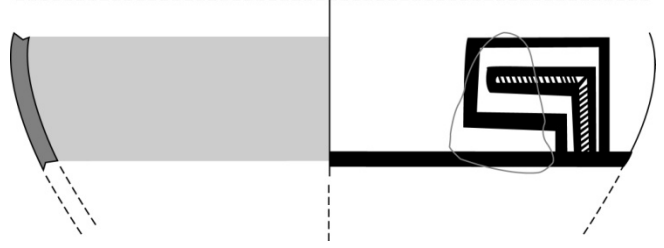
Kat. No. 100, Meanderli skyphos

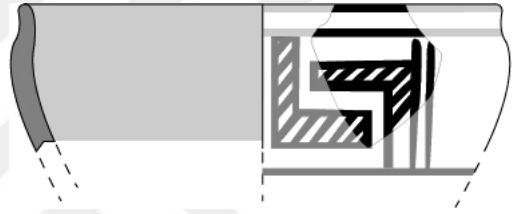
Kat. No. 101, Meanderli skyphos

Kat. No. 102, Meanderli skyphos

Kat. No. 103, Meanderli skyphos

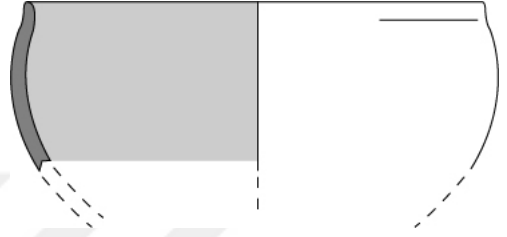
Kat. No. 104, Meanderli skyphos

Kat. No. 105, Meanderli skyphos

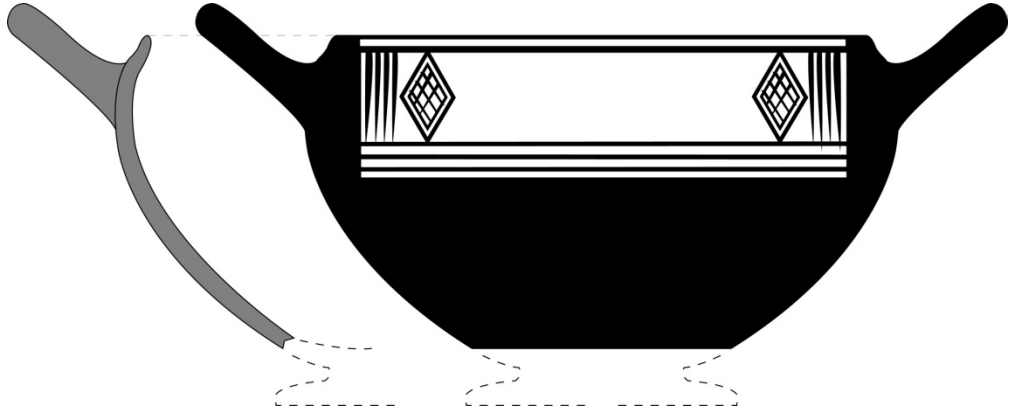
Kat. No. 106, Kuşlu skyphos

Kat. No. 107, Kuşlu skyphos

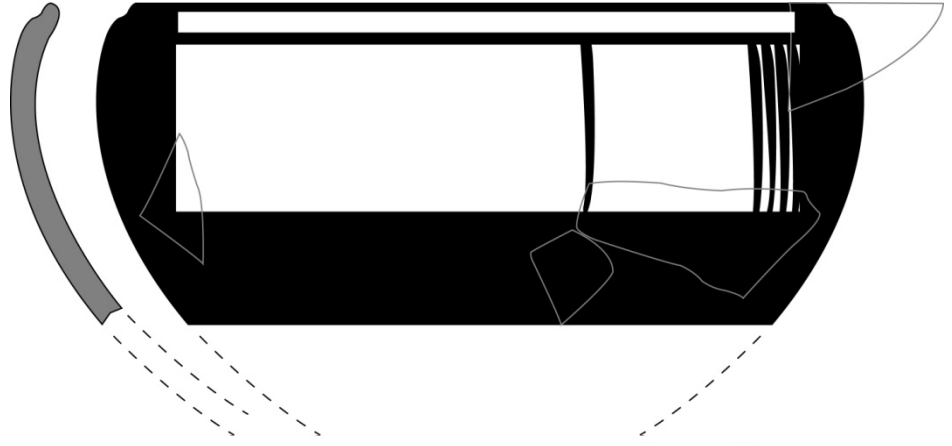

Kat. No. 108, Kuşlu skyphos

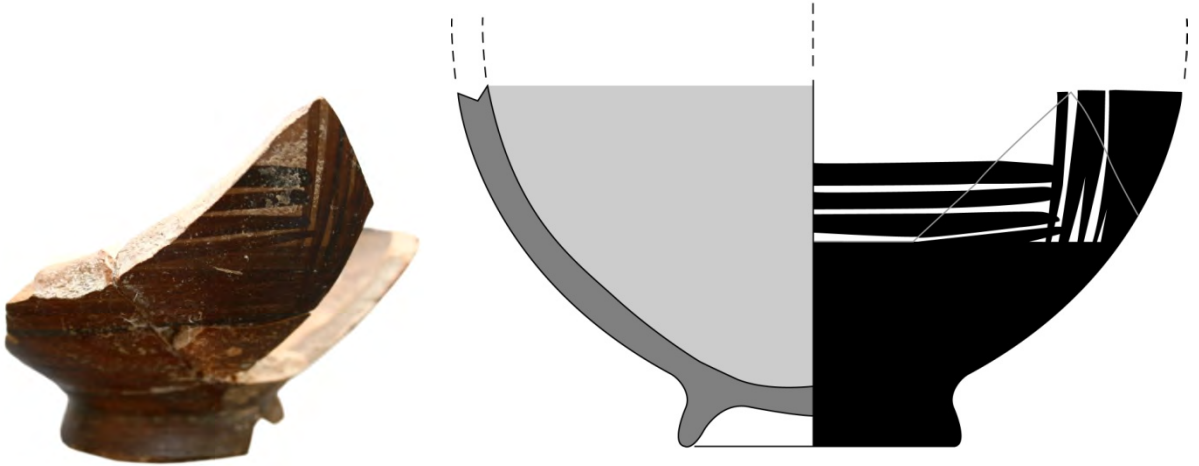

Kat. No. 109, Kuşlu skyphos

ŞEKİL 45

Kat. No. 110, Kuşlu skyphos

Kat. No. 111, Kuşlu skyphos

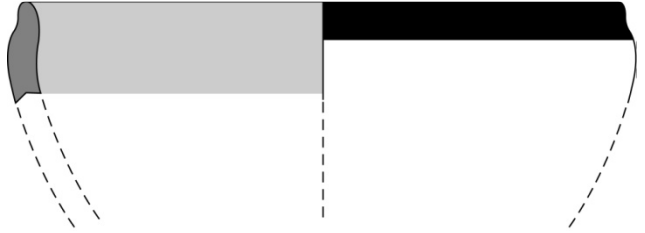
Kat. No. 112, Kuşlu skyphos

Kat. No. 113, Kuşlu skyphos

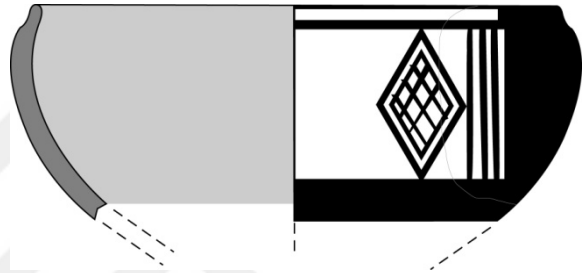
Kat. No. 114, Kuşlu skyphos

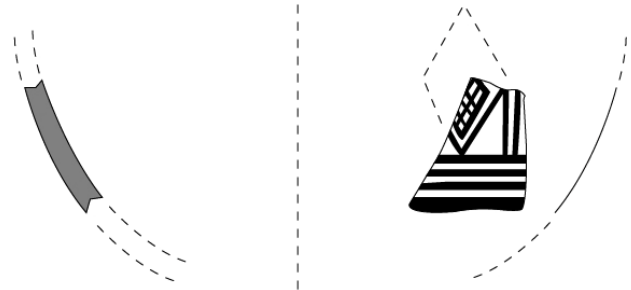
Kat. No. 115, Kuşlu skyphos

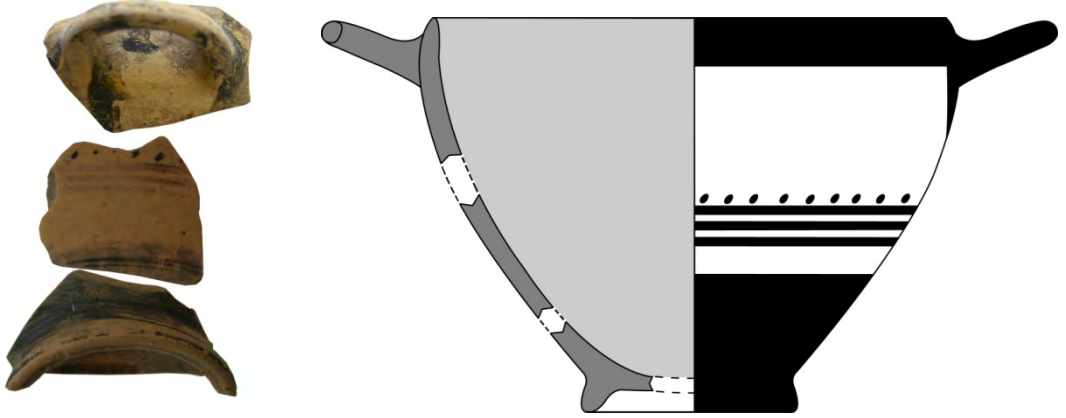
Kat. No. 116, Kuşlu skyphos

Kat. No. 117, Kuşlu skyphos

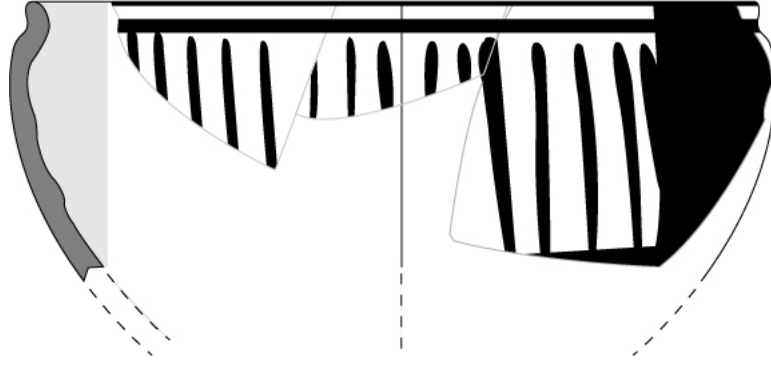
Kat. No. 118, Kuşlu skyphos

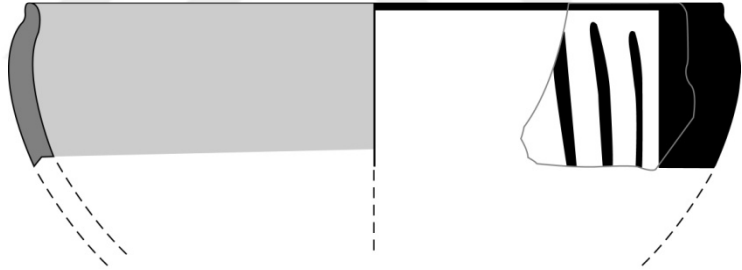
Kat. No. 119, Kuşlu skyphos

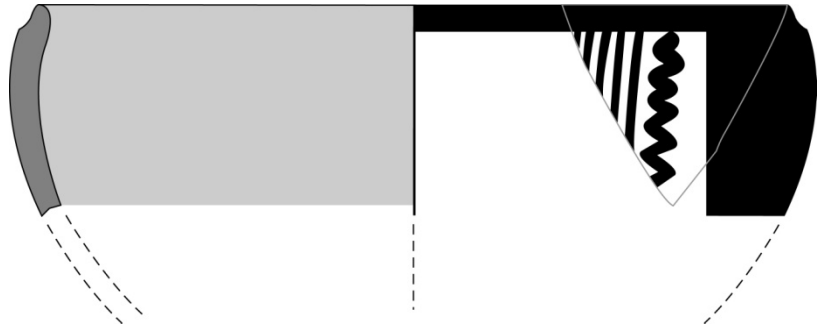
Kat. No. 119'un rekonstrüksiyon çizimi

Kat. No. 120, Linear bezekli skyphos

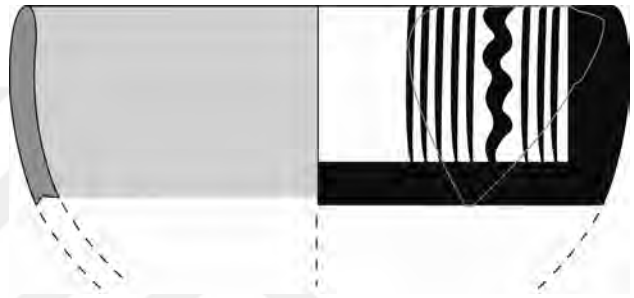
Kat. No. 121, Linear bezekli skyphos

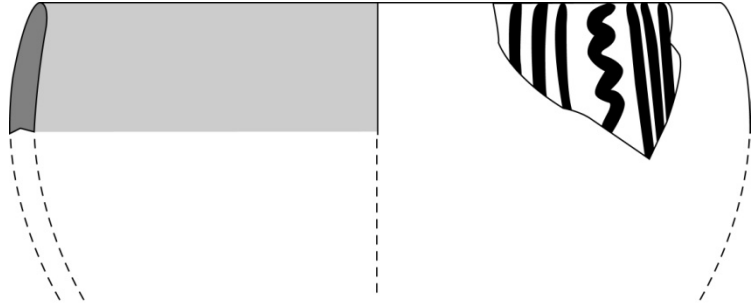
Kat. No. 122, Linear bezekli skyphos

Kat. No. 123, Linear bezekli skyphos

Kat. No. 124, Linear bezekli skyphos

Kat. No. 125, Linear bezekli skyphos

Kat. No. 126, Linear bezekli skyphos

Kat. No. 127, Linear bezekli skyphos

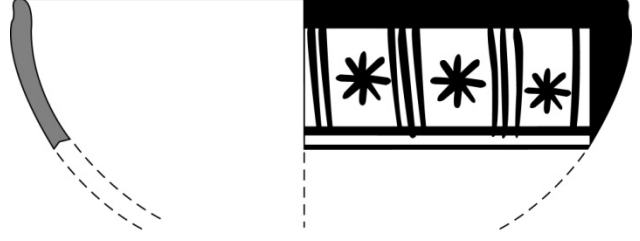
Kat. No. 128, Linear bezekli skyphos

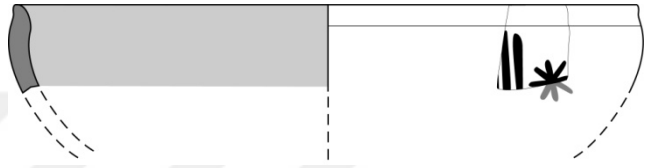
Kat. No. 129, Linear bezekli skyphos

Kat. No. 130, Linear bezekli skyphos

Kat. No. 131, Yıldız bezekli skyphos

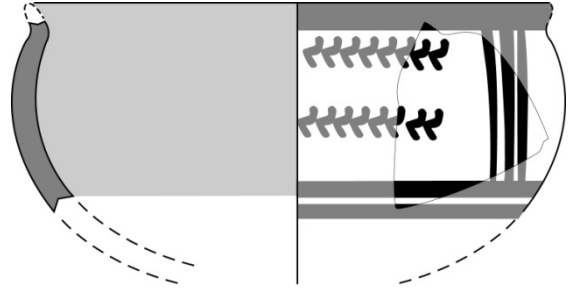
Kat. No. 132, Yıldız bezekli skyphos

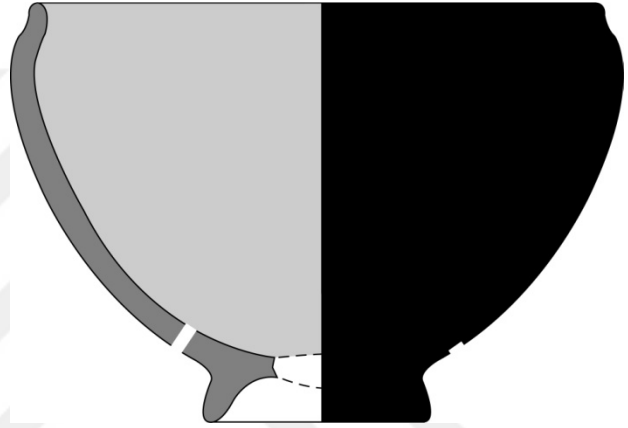
Kat. No. 133, Yıldız bezekli skyphos

Kat. No. 134, Yıldız bezekli skyphos

Kat. No. 135, Şevron bezekli skyphos

Kat. No. 136, Firnis bezekli skyphos

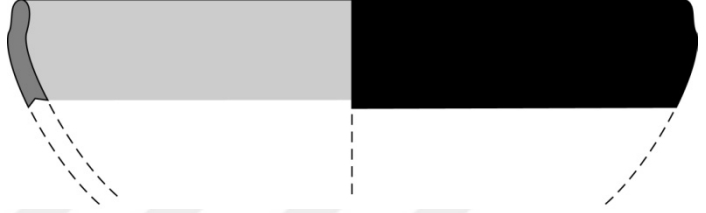
Kat. No. 137, Firnis bezekli skyphos

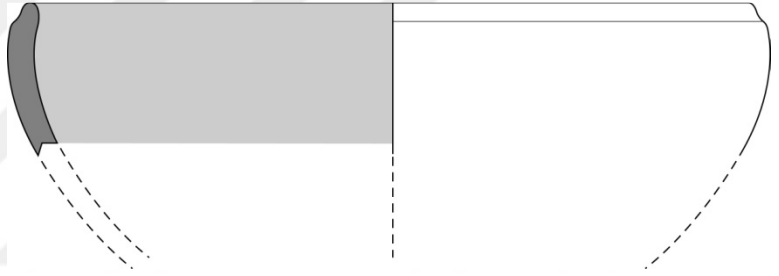
Kat. No. 138, Firnis bezekli skyphos

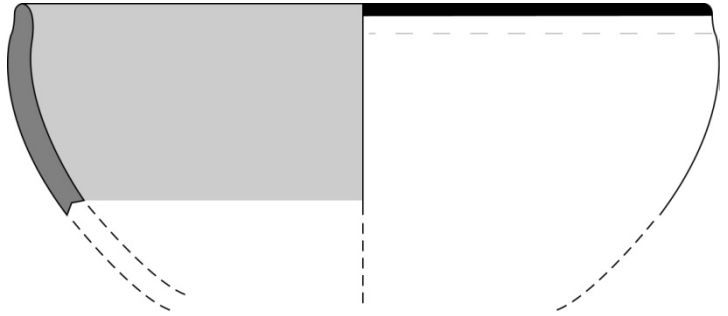
Kat. No. 139, Firnis bezekli skyphos

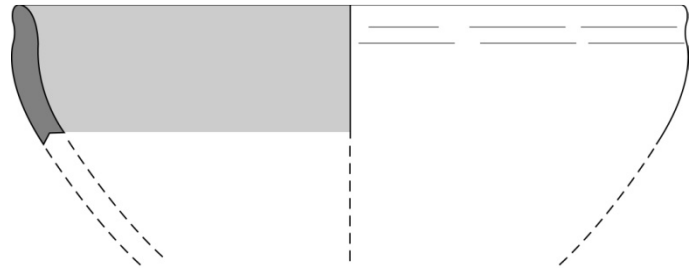
Kat. No. 140, Firnis bezekli skyphos

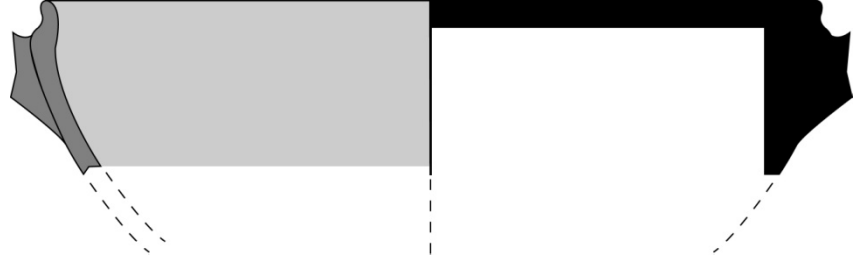
Kat. No. 141, Skyphos

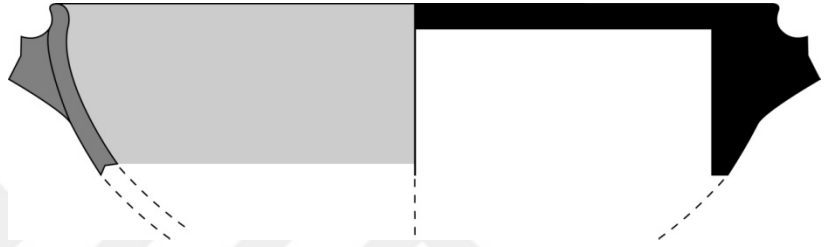
Kat. No. 142, Skyphos

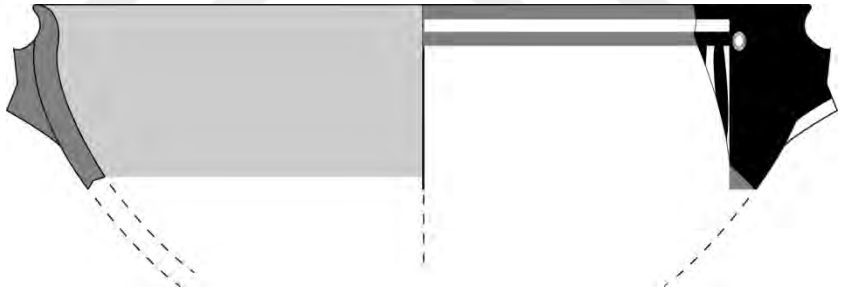
Kat. No. 143, Skyphos

Kat. No. 144, Skyphos

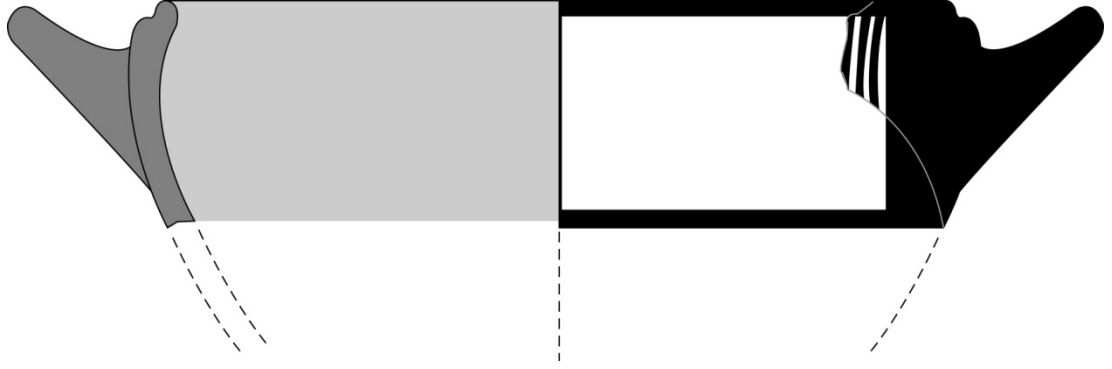
Kat. No. 145, Skyphos

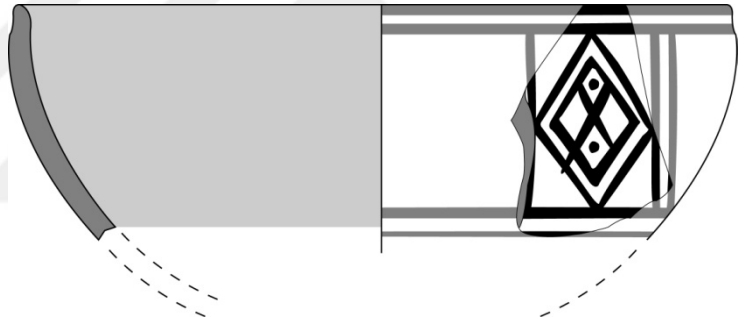
Kat. No. 146, Skyphos

Kat. No. 147, Skyphos

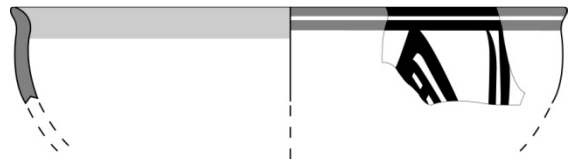
Kat. No. 148, Skyphos

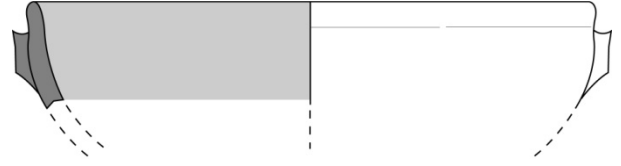
Kat. No. 149, Skyphos

Kat. No. 150, Skyphos

Kat. No. 151, Skyphos

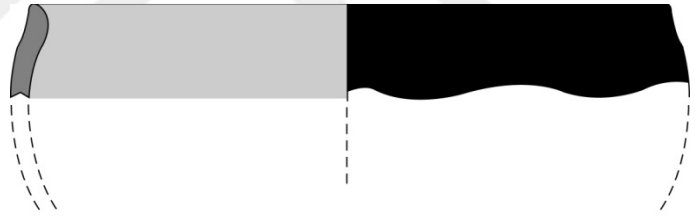
Kat. No. 152, Skyphos

Kat. No. 153, Skyphos

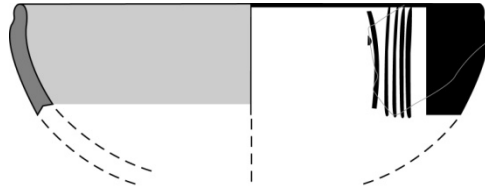
Kat. No. 154, Skyphos

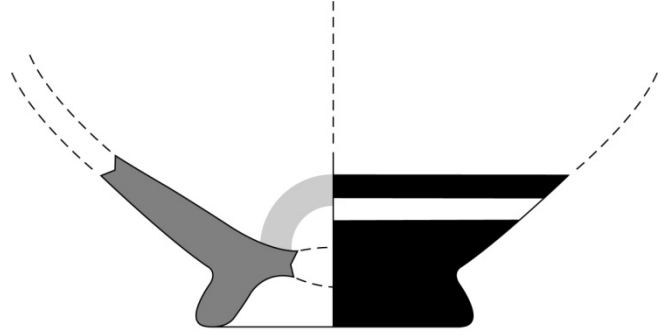
Kat. No. 155, Skyphos

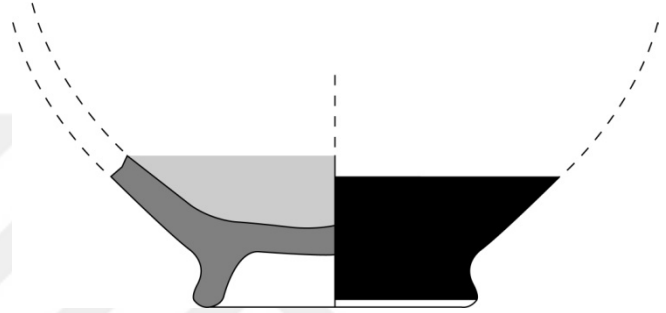
Kat. No. 156, Skyphos

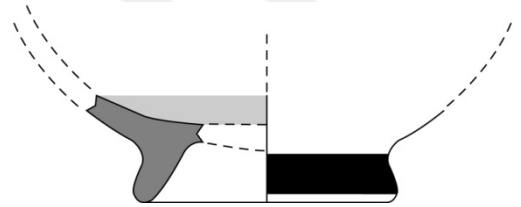
Kat. No. 157, Skyphos

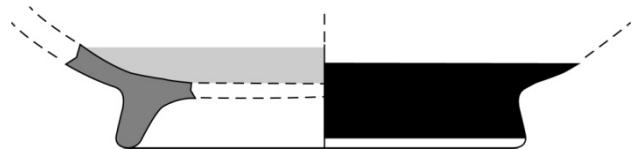
Kat. No. 158, Skyphos kaidesi

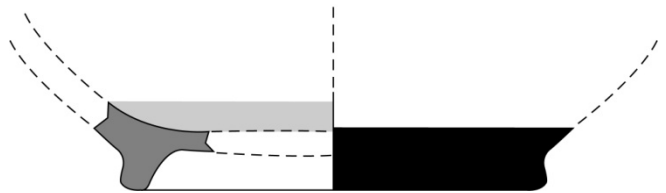
Kat. No. 159, Skyphos kaidesi

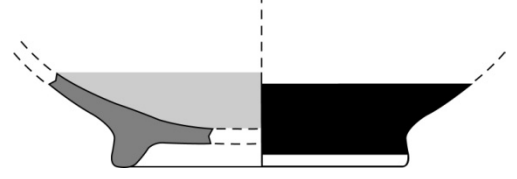
Kat. No. 160, Skyphos kaidesi

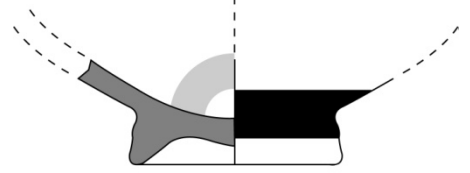
Kat. No. 161, Skyphos kaidesi

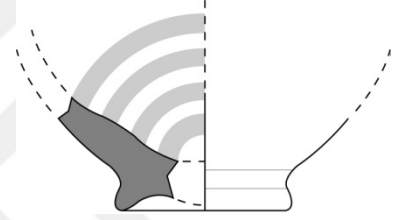
Kat. No. 162, Skyphos kaidesi

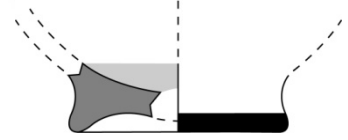
Kat. No. 163, Skyphos kaidesi

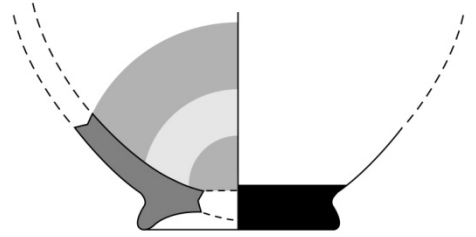
Kat. No. 164, Skyphos kaidesi

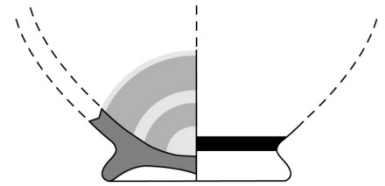
Kat. No. 165, Skyphos kaidesi

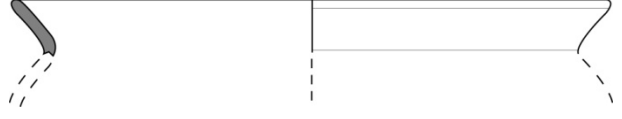
Kat. No. 166, Skyphos kaidesi

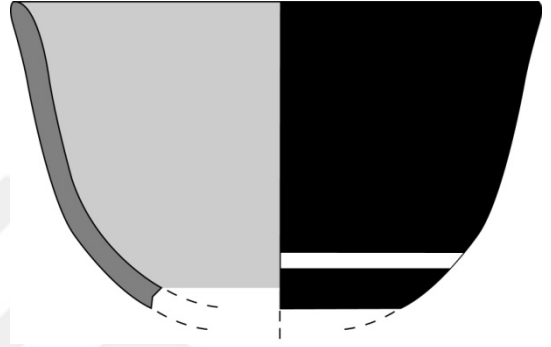
Kat. No. 167, Skyphos kaidesi

Kat. No. 168, Skyphos kaidesi

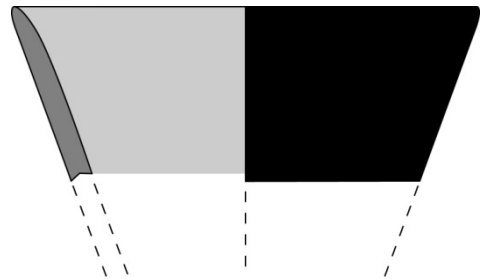
Kat. No. 169, Kyliks ağız parçası

Kat. No. 170, Tek kulplu kadeh

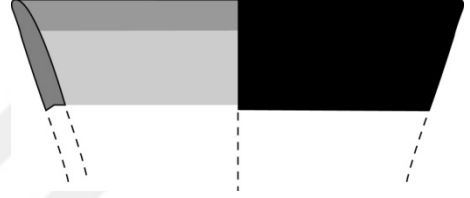
Kat. No. 170'in (Tek kulplu kadehler Grup I) rekonstrüksiyonu

Kat. No. 171, Tek kulplu kadeh

Kat. No. 172, Tek kulplu kadeh

Kat. No. 173, Tek kulplu kadeh

Kat. No. 174, Tek kulplu kadeh

Kat. No. 175, Tek kulplu kadeh

Kat. No. 176, Tek kulplu kadeh

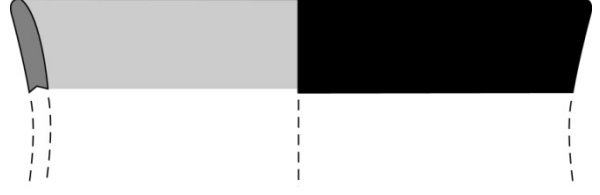
Kat. No. 176'nın (Tek kulplu kadehler Grup II) rekonstrüksiyonu

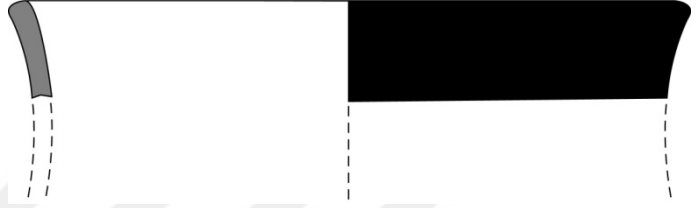
Kat. No. 177, Tek kulplu kadeh

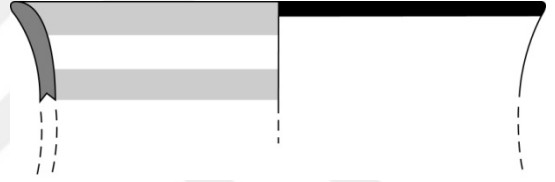
Kat. No. 178, Tek kulplu kadeh

Kat. No. 179, Tek kulplu kadeh

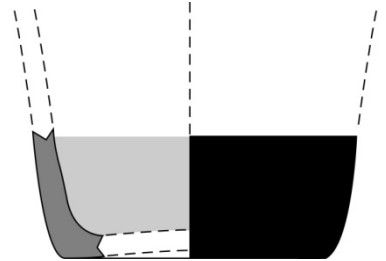
Kat. No. 180, Tek kulplu kadeh

Kat. No. 181, Tek kulplu kadeh

Kat. No. 182, Tek kulplu kadeh

Kat. No. 183, Tek kulplu kadeh kaidesi

Kat. No. 184, Erken İonia Kasesi

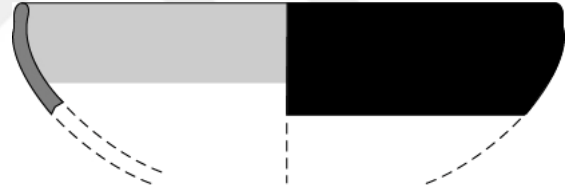
Kat. No. 185, Yarı küresel gövdeli kase

Kat. No. 186, Yarı küresel gövdeli kase

Kat. No. 187, Yarı küresel gövdeli kase

Kat. No. 188, Yarı küresel gövdeli kase

Kat. No. 189, Yarı küresel gövdeli kase

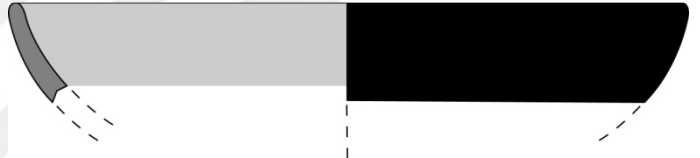

Kat. No. 190, Yarı küresel gövdeli kase

Kat. No. 191, Yarı küresel gövdeli kase

Kat. No. 192, Yarı küresel gövdeli kase

Kat. No. 193, Yarı küresel gövdeli kase

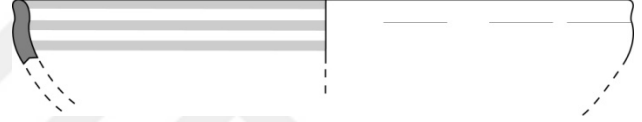
Kat. No. 194, Yarı küresel gövdeli kase

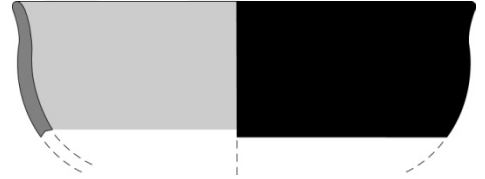
Kat. No. 195, Tek kulplu kase

Kat. No. 196, Tek kulplu kase

Kat. No. 197, Tek kulplu kase

Kat. No. 198, Dışa çekik ağızlı kase

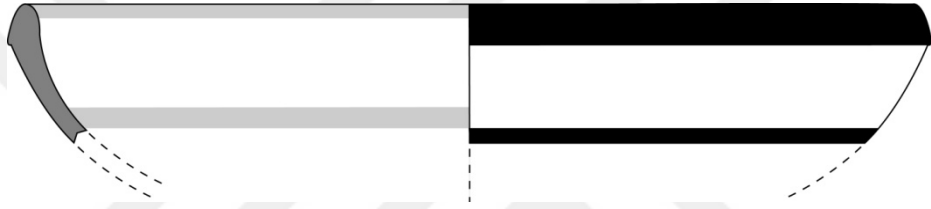
Kat. No. 199, Dışa çekik ağızlı kase

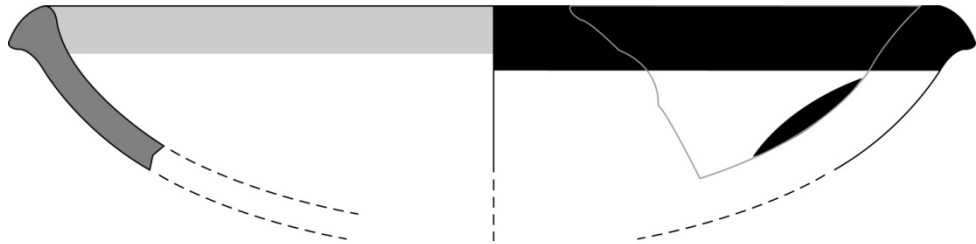
Kat. No. 200, Dışa çekik ağızlı kase

Kat. No. 201, Üçgen ağızlı kase

Kat. No. 202, Üçgen ağızlı kase

Kat. No. 203, Üçgen ağızlı kase

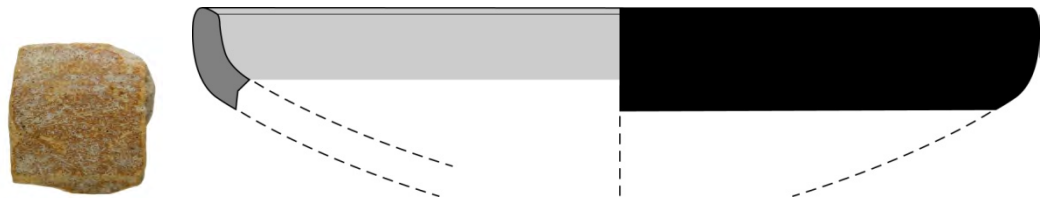
Kat. No. 204, Meyve tabağı

Kat. No. 205, Meyve tabağı

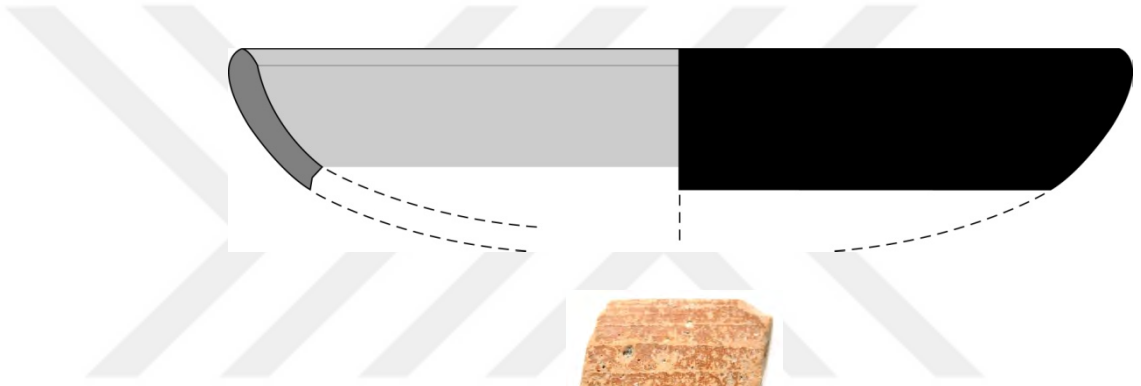
Kat. No. 206, Meyve tabağı

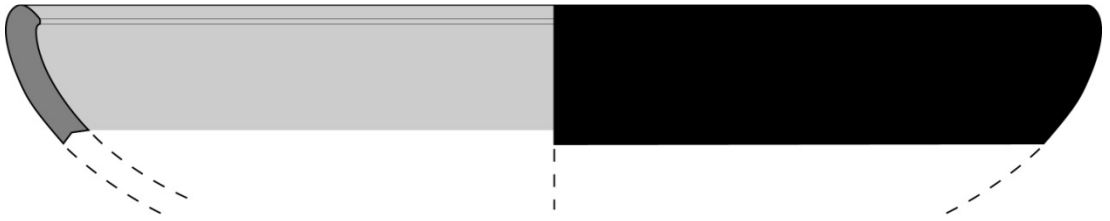
Kat. No. 207, Meyve tabağı

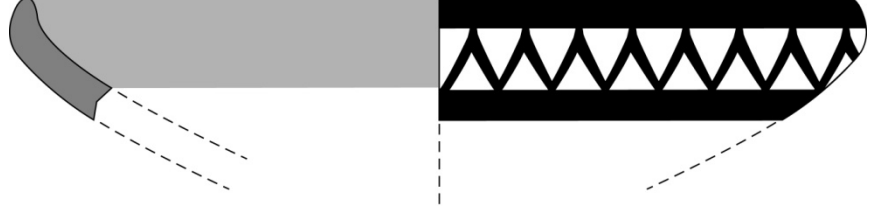
Kat. No. 208, Meyve tabağı

Kat. No. 209, Meyve tabağı

Kat. No. 210, Meyve tabağı

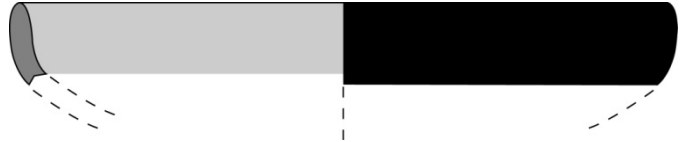
Kat. No. 211, Meyve tabağı

Kat. No. 212, Meyve tabağı

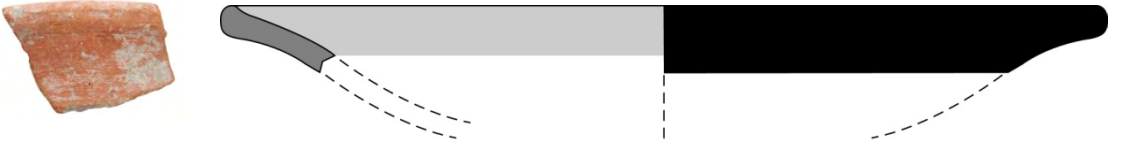
Kat. No. 213, Meyve tabağı

Kat. No. 214, Meyve tabağı

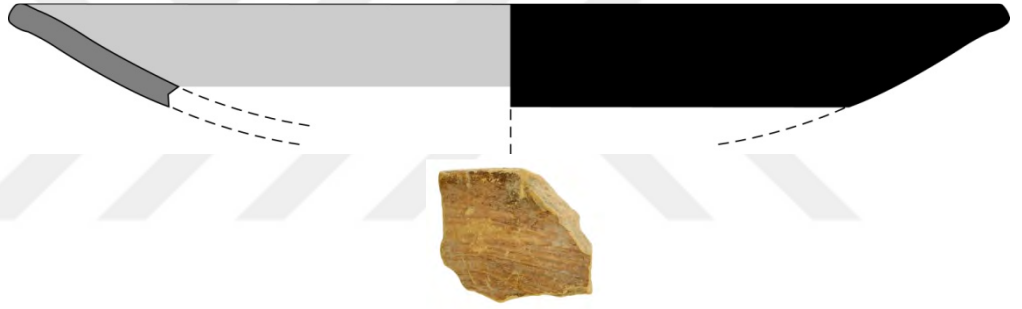
Kat. No. 215, Meyve tabağı

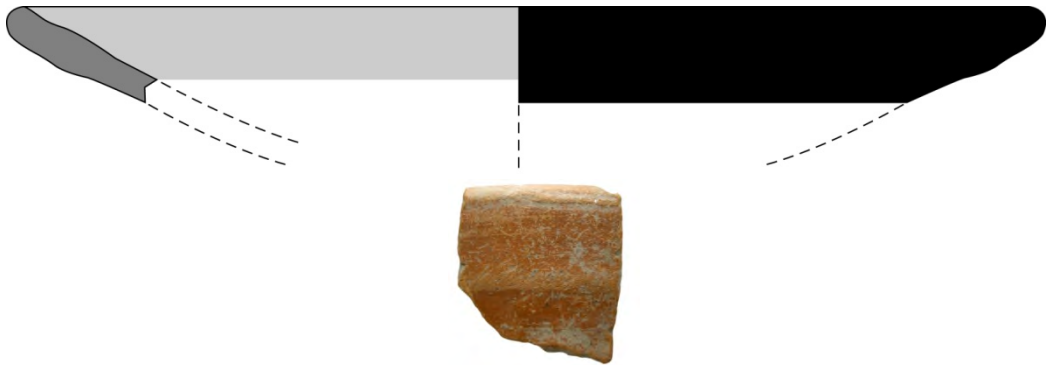
Kat. No. 216, Tabak

Kat. No. 217, Tabak

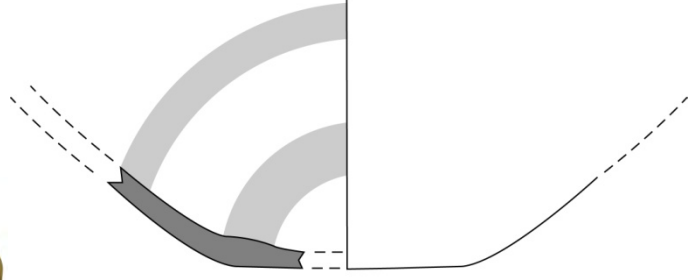
Kat. No. 218, Tabak

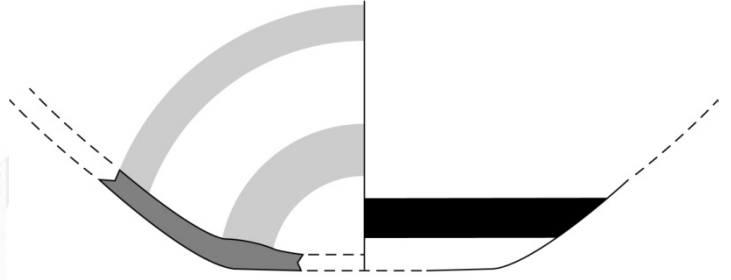
Kat. No. 219, Tabak

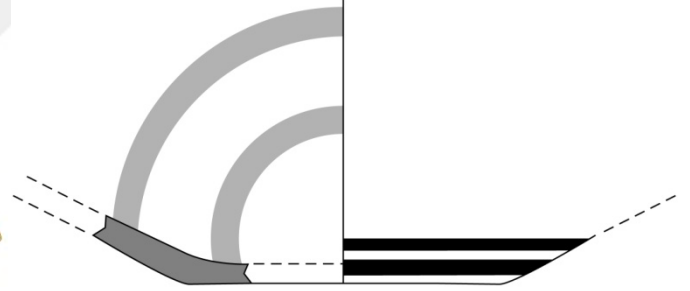
Kat. No. 220, Tabak kaidesi

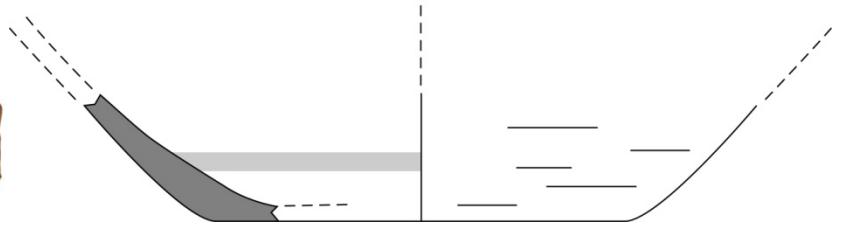
Kat. No. 221, Tabak kaidesi

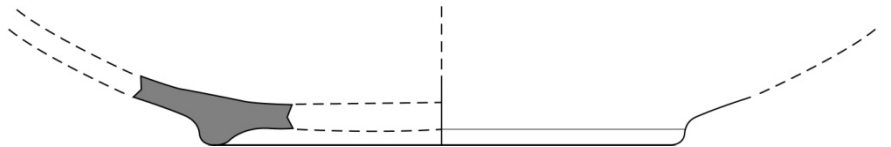
Kat. No. 222, Tabak kaidesi

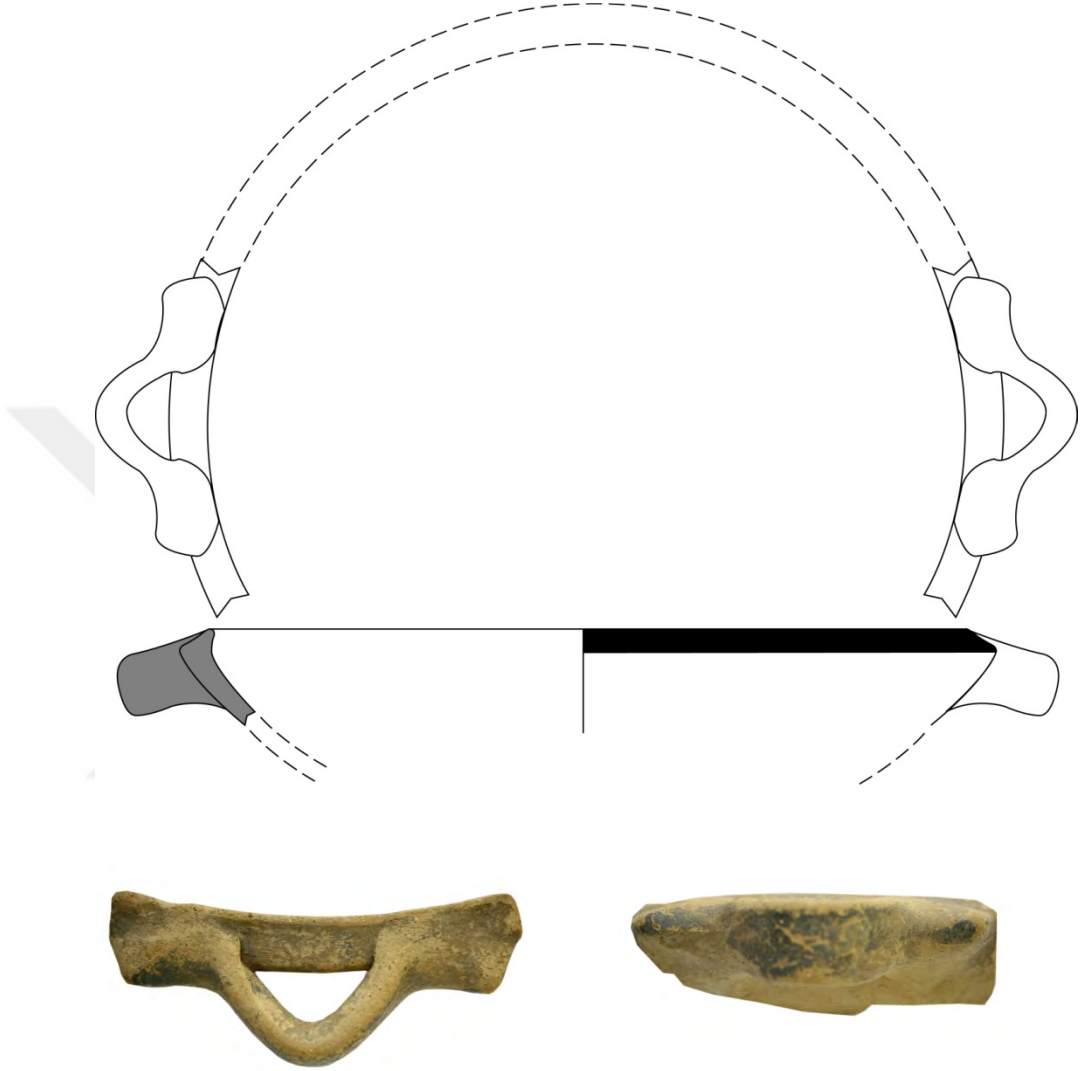

Kat. No. 223, Tabak kaidesi

Kat. No. 224, Tabak kaidesi

Kat. No. 225, Omega kulplu tabak

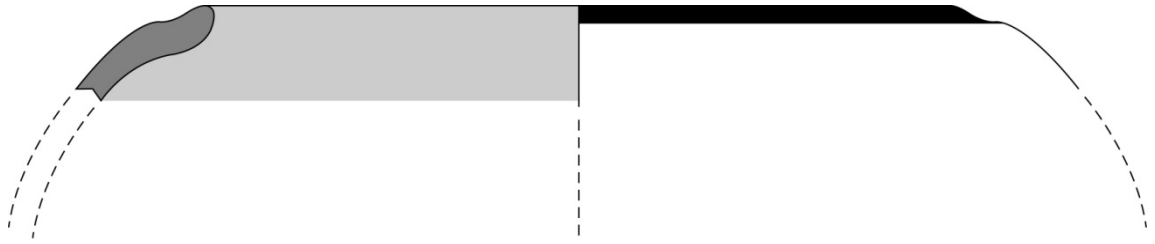
Kat. No. 226, Krater ağız ve boyun parçası

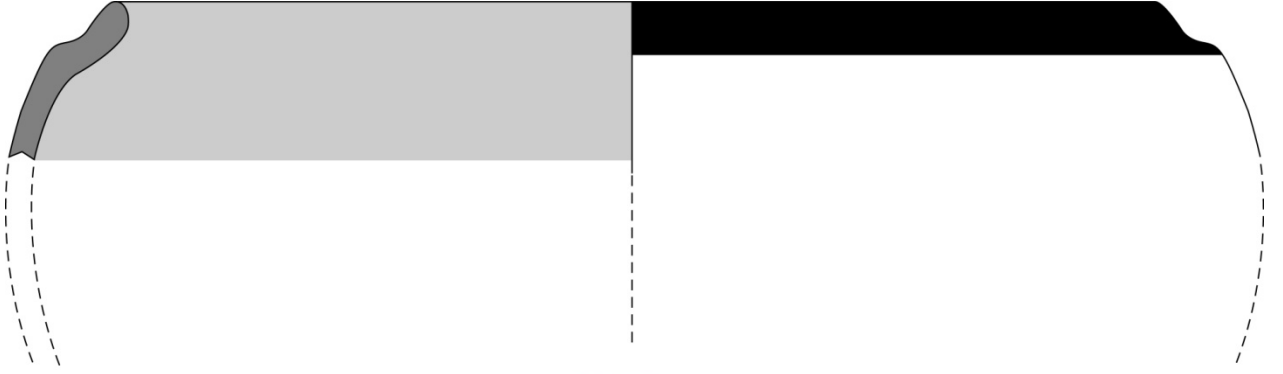
Kat. No. 227, Krater ağız ve boyun parçası

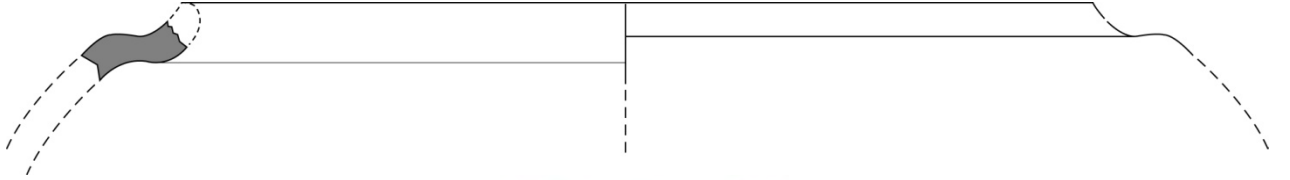
Kat. No. 228, Krater ağız ve boyun parçası

Kat. No. 229, Krater ağız ve boyun parçası

Kat. No. 230, Krater ağız ve boyun parçası

Kat. No. 231, Krater ağız ve boyun parçası

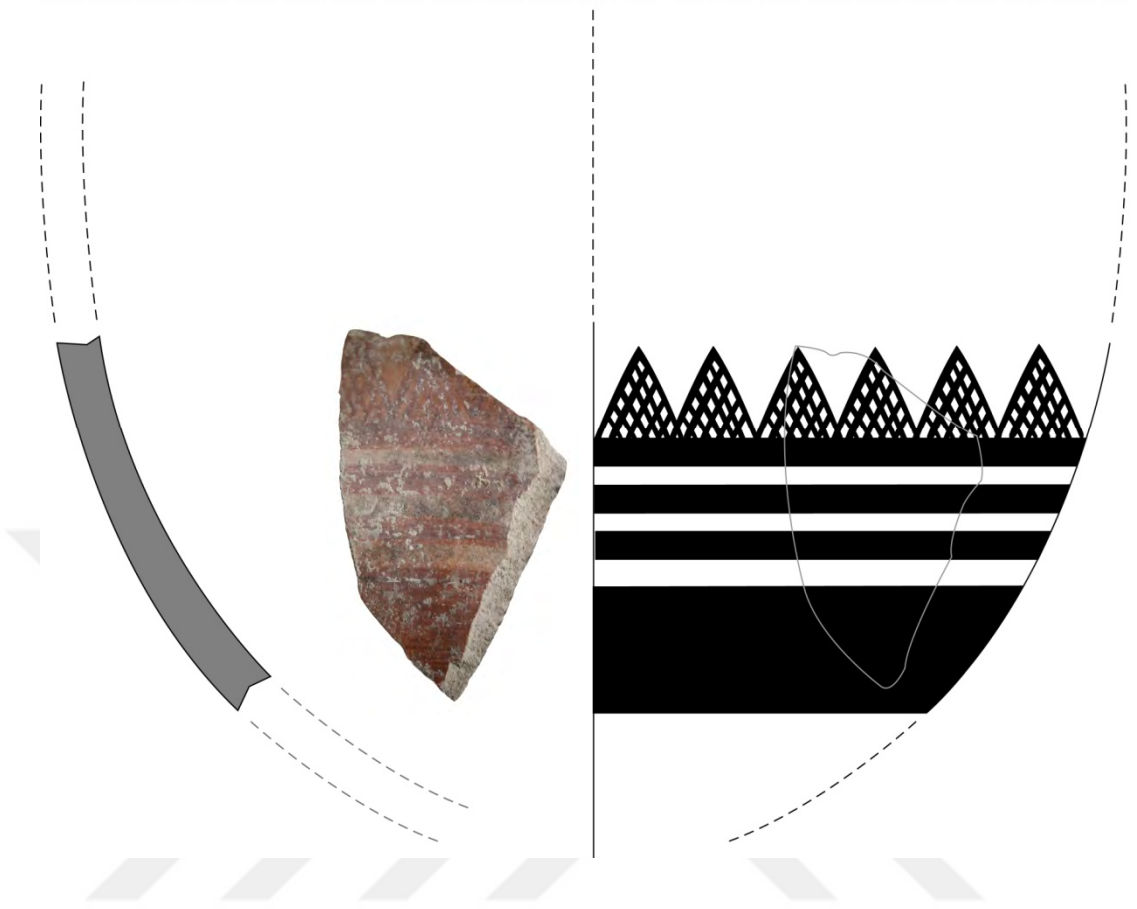
Kat. No. 232, Krater ağız ve boyun parçası

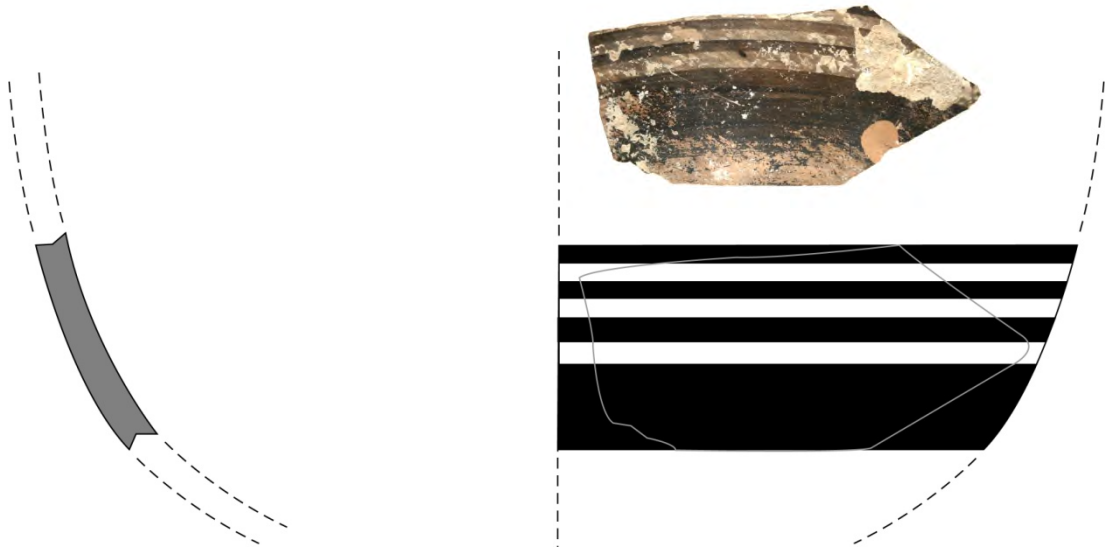
Kat. No. 233, Krater ağız ve boyun parçası

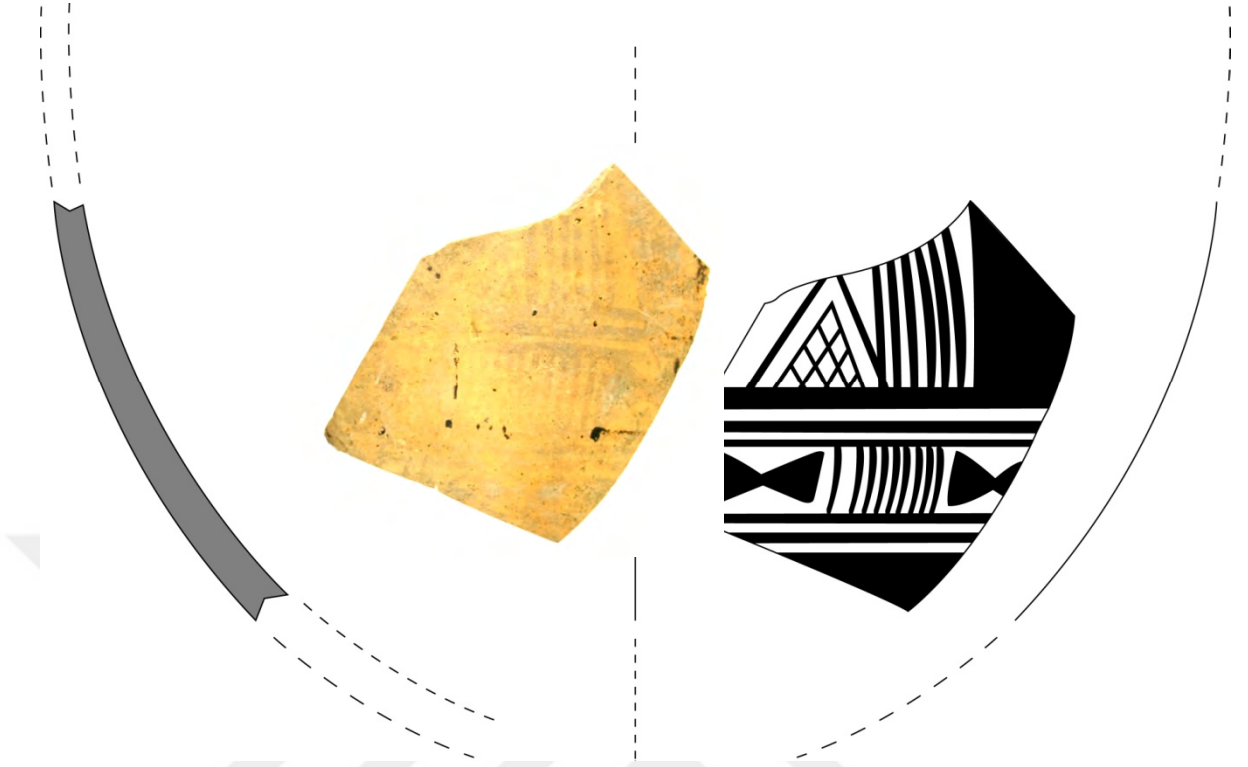
Kat. No. 234, Krater ağız ve boyun parçası

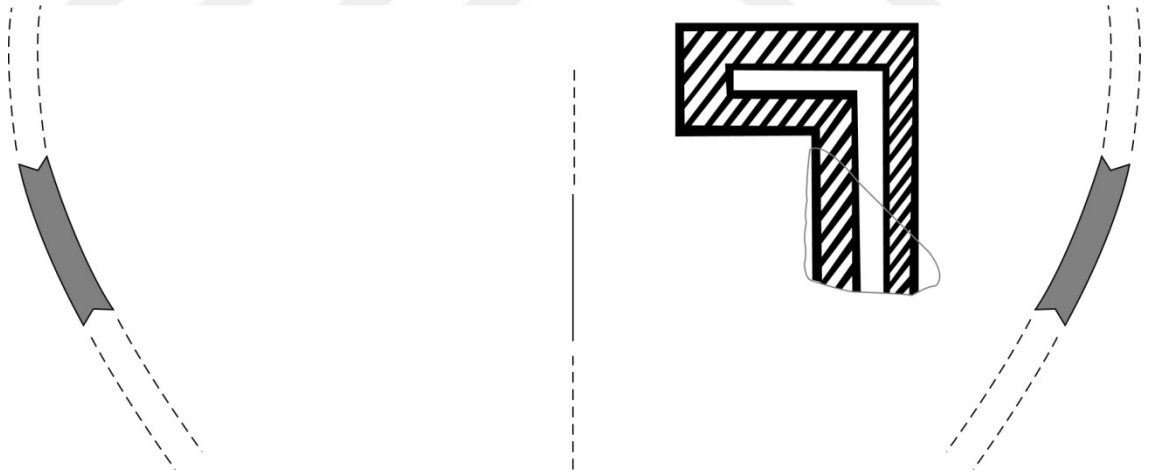
Kat. No. 235, Krater gövde parçası

Kat. No. 236, Krater gövde parçası

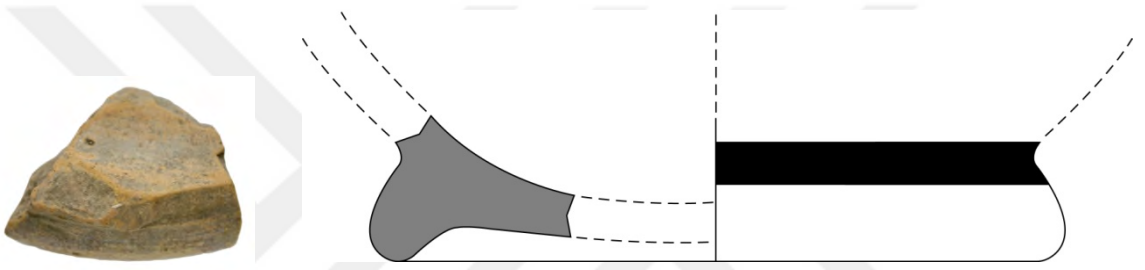
Kat. No. 237, Krater gövde parçası

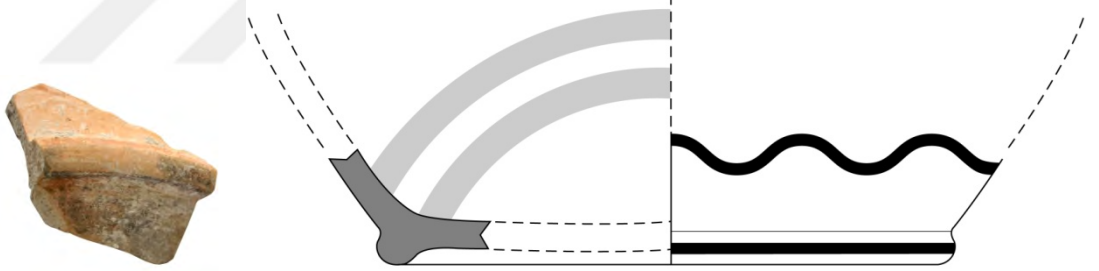
Kat. No. 238, Krater gövde parçası

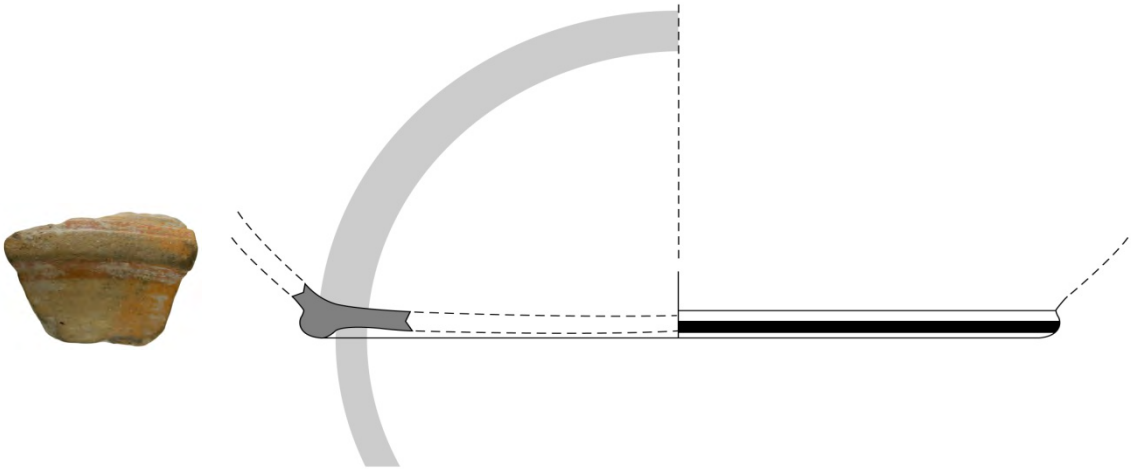
Kat. No. 239, Krater gövde parçası

Kat. No. 240, Krater kaide parçası

Kat. No. 241, Krater kaide parçası

Kat. No. 242, Krater kaide parçası

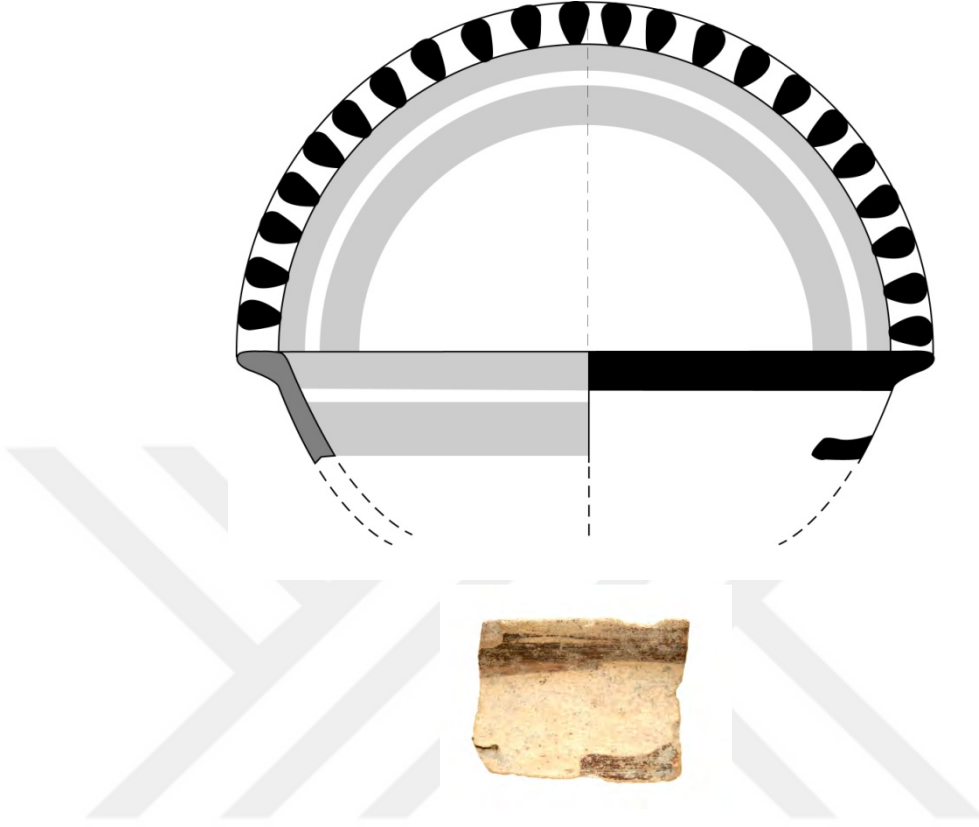
Kat. No. 243, Dinos ağız ve gövde

Kat. No. 244, Dinos ağız ve gövde

Kat. No. 245, Dinos ağız ve gövde

Kat. No. 246, Lekane ağız ve gövde parçası

a. Boyundan kulplu amphora

b. Karından kulplu amphora

c. Omuzdan kulpluamphora

d. Dudaktan omza
uzanan kulplu amphora

a. Skyphos, Tip I

b. Skyphos, Tip IIa

c. Skyphos, Tip IIb

d. Skyphos, Tip III

e. Skyphos, Tip IVa

f. Skyphos, Tip IVb

a. Skyphos, Tip V

b. Skyphos, Tip VI

c. Kuşlu skyphos, Grup I

d. Kuşlu skyphos, Grup II (Erken tip)

e. Kuşlu skyphos, Grup II (Geç tip)

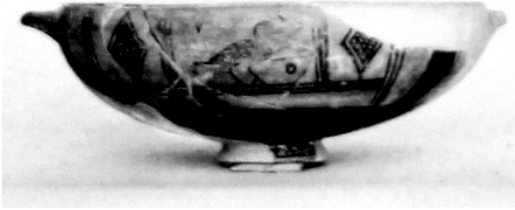
f. Kuşlu skyphos, Grup III

a. Kuşlu skyphos/kase, Grup IV(Erken tip)

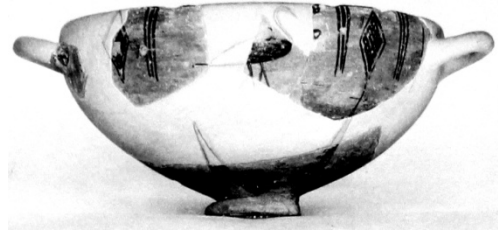

b. Kuşlu skyphos/kase, Grup IV (Geç tip)

c. Kuşlu skyphos/kase, Grup V

d. Kuşlu skyphos/kase, Grup VI

d. Kuşlu skyphos/kase, Grup VII

